DMITRIJ GLUCHOVSKIJ

METRO 2033

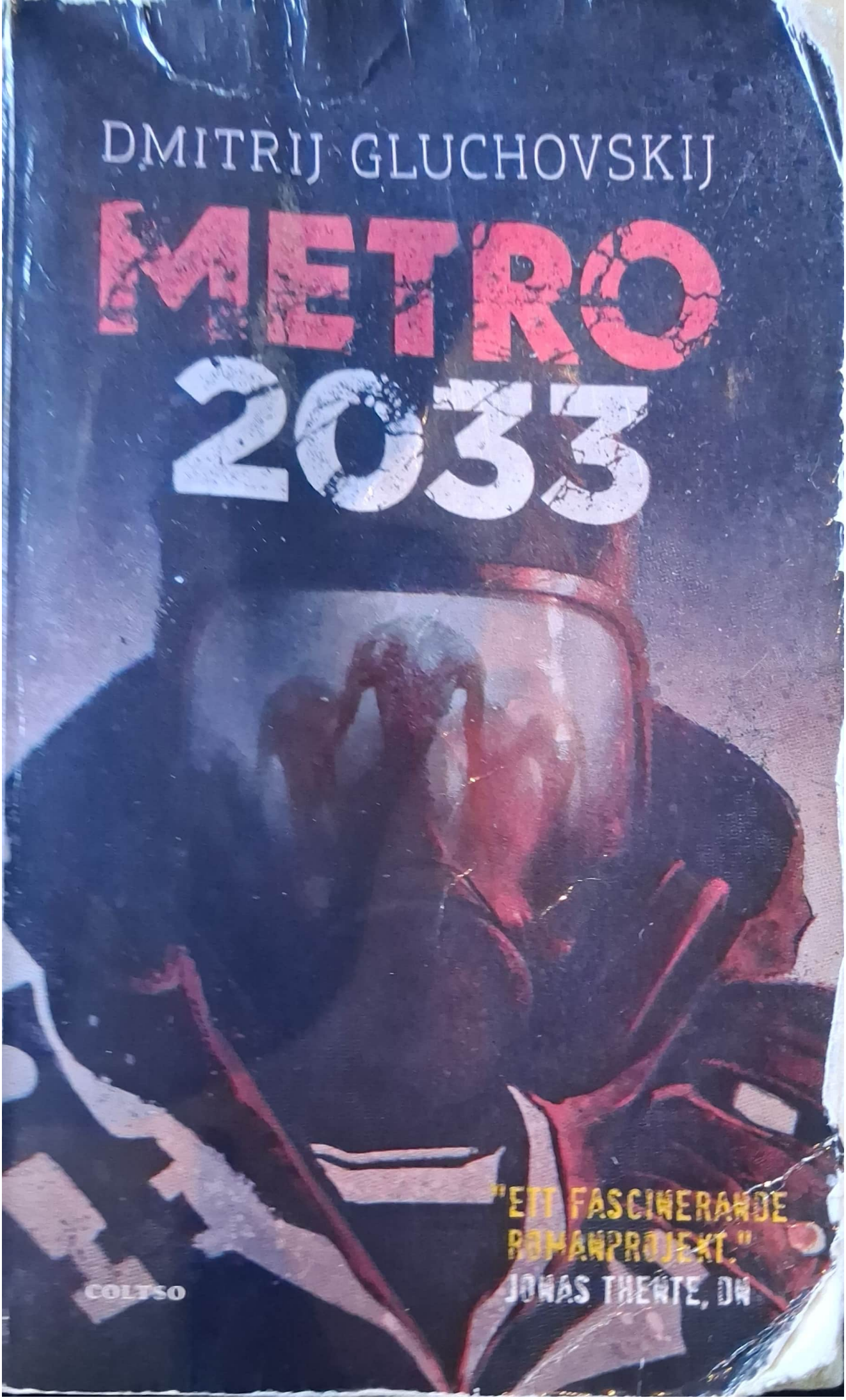

"ETT FASCINERANDE ROMANPROJEKT."
JONAS THENTE, DN

COLTSO

Skannat med CamScanner

MOSKVA AR 2033.

Civilisationens nordligaste utpost, en ensam metrostation, attackeras av gåtfulla varelser som uppstått i det sista kriget. Världen ligger i ruiner, jordytan är kontaminerad och ett rov för solens dödliga strålar. En sista människospillra har sökt skydd i Moskva-metron, världens största atombombssäkra bunker, där stationerna har omvandlats till små statsstater med egna ideologier och styrelseskick. Överallt pågår en ständig kamp om livsutrymmet, vattenfiltren, elaggregaten och svampodlingarna, alltmedan mörkret och fasan härskar i tunnlarna.

En ung man tvingas ut på en farlig vandring genom den underjordiska labyrinten av tunnlar, schakt och sidospår, där ingen vet vad som väntar bakom nästa kurva.

METRO 2033 bygger på sovjetiska myter om en hemlig stad under jorden och det faktum att Moskvametron byggdes för att motstå en kärnvapenattack. Boken har gjort succé i hemlandet och är under översättning till ett stort antal språk. Våren 2010 utkommer ett datorspel som bygger på boken.

"JAG ÄR NORMALT GANSKA SVAL INFÖR FRAMTIDSSCENARIER MED SF-INSLAG, MEN GLUCHOVSKIJ BRYTER NER MITT MOTSTÅND MOT GENREN OCH DRAR MIG MED PÅ EN SVINDLANDE, OMTUMLANDE FÄRD GENOM MOSKVAS UNDERJORDISKA TUNNELSYSTEM."

NILS SCHWARTZ, E PRESSEN

"ÅRETS BOK!"

PRISGRUPP
N
POCKETSTANDARD
9 789187 219696

COLTSO

Skannat med CamScanner

DMITRIJ GLUCHOVSKIJ

METRO 2033

COLTSO

Skannat med CamScanner

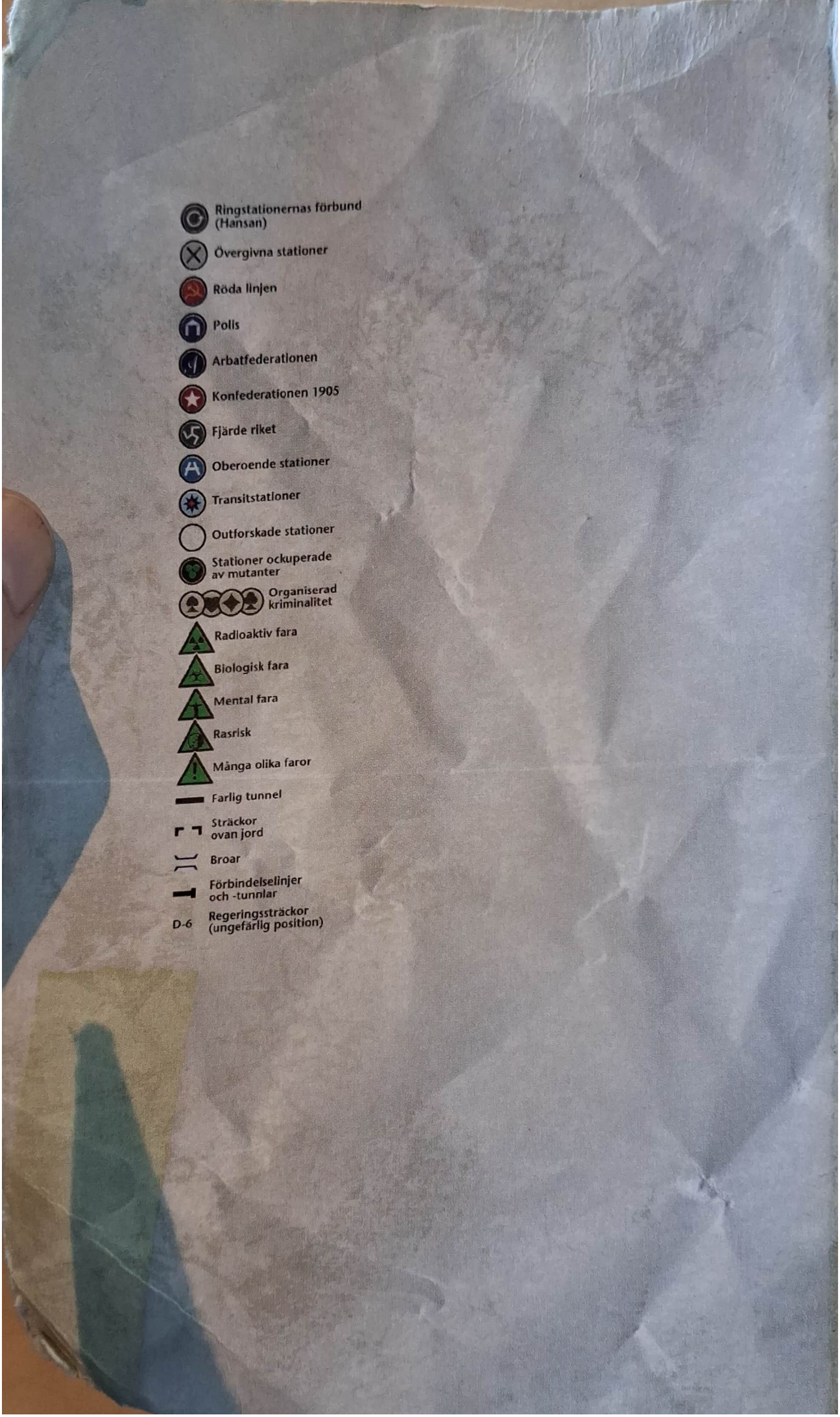

Skannat med CamScanner

METRO 2033

Skannat med CamScanner

DMITRIJ GLUCHOVSKIJ

Skannat med CamScanner

METRO 2033

DEN SISTA TILLFLYKTEN

Översättning Ola Wallin

COLTSO

Skannat med CamScanner

© 2008 Dmitrij Gluchovskij (www.nibbe-wiedling.de)
© 2013 Ersatz, Stockholm

Andra upplagan, Sjuttonde tryckningen

Originalets titel Метро 2033
Översättning från ryska Ola Wallin
Redaktör Joakim Sundström
Omslag Ilja Jatskevitj
Sättning & grafisk form Ola Wallin
Tryckt hos Nørhaven, Danmark 2024
ISBN 978-91-87219-69-6

www.ersatz.se
www.m-e-t-r-o.ru

Av Dmitrij Gluchovskij har tidigare utgivits:

Metro 2034 (2011)
Future (2015)
Metro 2035 (2017)

Skannat med CamScanner

1. Vid världens ände · 9
2. Jägaren · 32
3. Om jag inte kommer tillbaka · 52
4. Tunnelns röst · 71
5. För en handfull patroner · 92
6. Den starkes rätt · 110
7. Mörkrets khanat · 134
8. Fjärde riket · 159
9. »Du stirbst« · 185
10. No pasarán! · 209
11. Den egna vägen · 232
12. Polis · 256
13. Stora biblioteket · 279
14. Däruppe, på ytan · 306
15. Planen · 325
16. De dödas sång · 348
17. Maskens barn · 370
18. Makten · 394
19. Sista striden · 415
20. Födda till att krypa · 436

ORDFÖRKLARINGAR · 455

Skannat med CamScanner

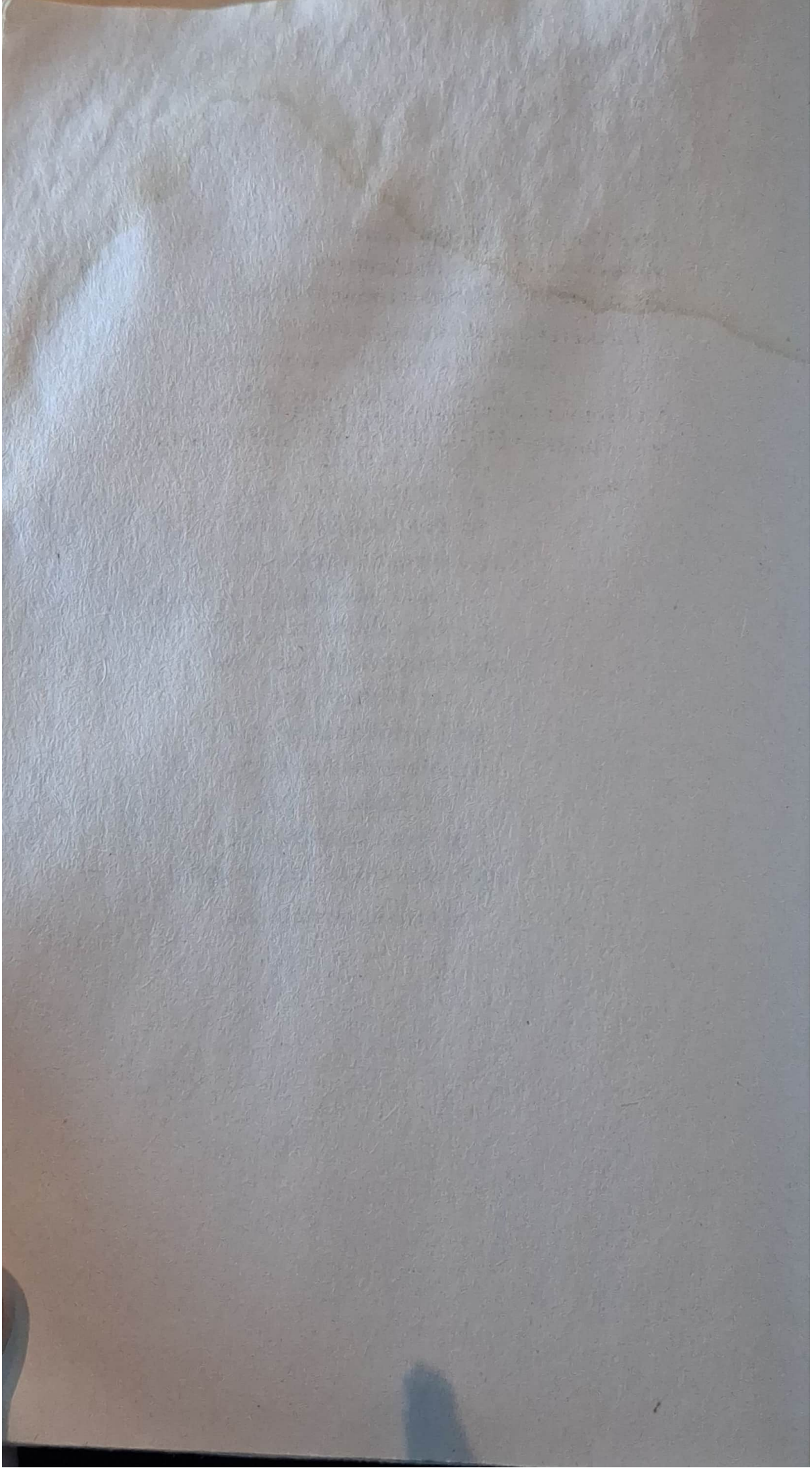

Skannat med CamScanner

Kära Moskvabo, kära besökare!
Moskvametron är ett trafiksystem
där man måste räkna med förhöjda risker.

Klotter i en tunnelbanevagn

Den som är tapper och uthållig nog att i hela livet
se in i mörkret blir den förste att finna en ljusglimt i det.

Khan

Skannat med CamScanner

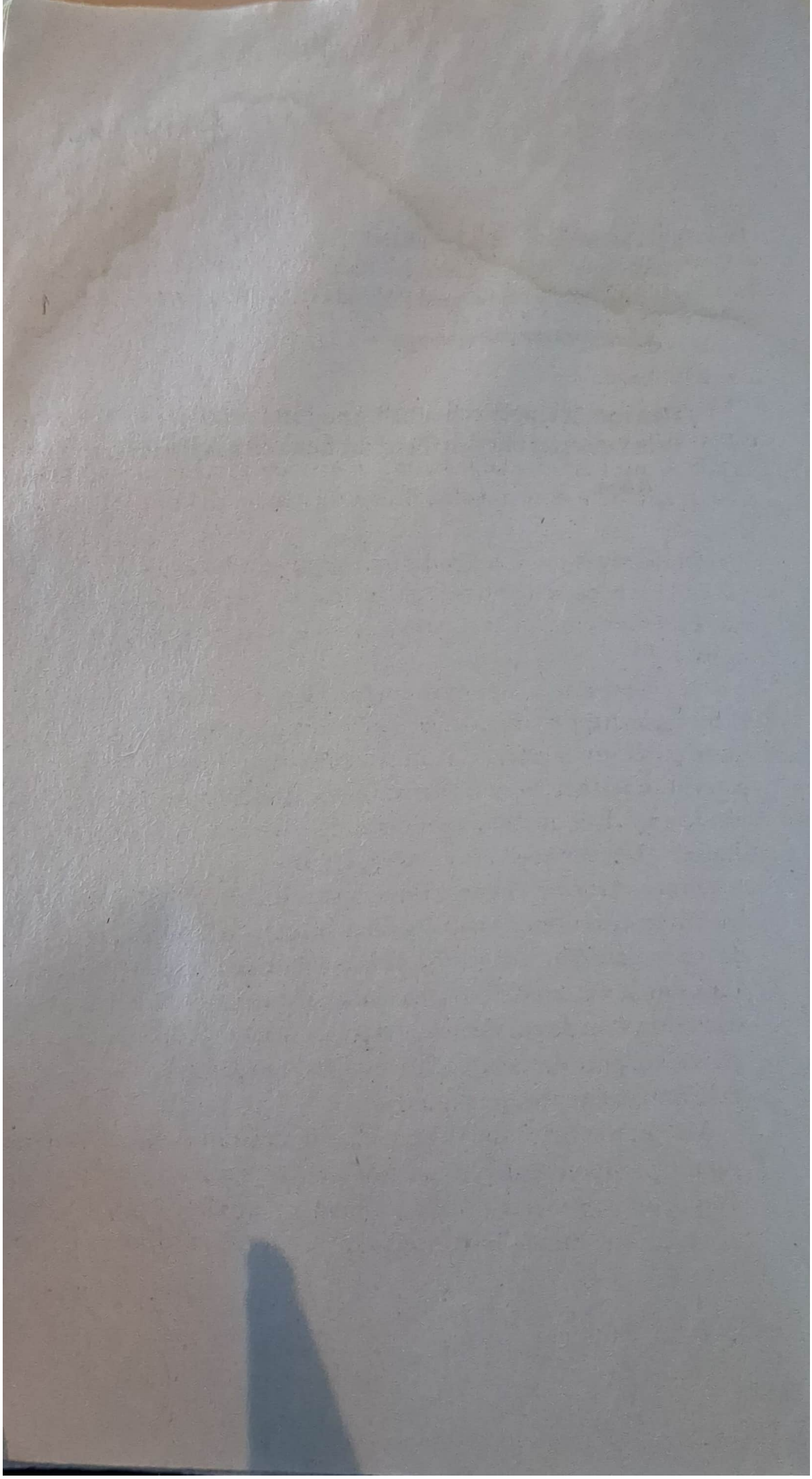

Skannat med CamScanner

1. VID VÄRLDENS ÄNDE

»Vad var det? Artiom, gå och se efter!«

Motvilligt reste sig Artiom från sin plats vid lägerelden. Han drog fram sin automatkarbin från ryggen och började gå mot mörkret. Vid ljuskretsens yttersta rand stannade han, osäkrade vapnet ljudligt och ropade hest:

»Halt! Lösen!«

Ur mörkret, varifrån de några sekunder tidigare uppfattat ett konstigt prassel och ett dovt mumlande, hördes raska steg av tassar. Någon drog sig tillbaka in i tunnelns djup, skrämd av Artioms väsande röst och klicket från vapnet. Artiom skyndade tillbaka till elden och sa till Pjotr Andrejevitj:

»Nej, jag såg inget. Det flydde utan att ge sig till känna.«

»Va?! Du hörde väl ordern: Om du inte får något svar – skjut! Varför måste du veta vem det är först? Det kan ju vara de svarta som smyger sig på!«

»Nej, jag tror inte att det var människor. Ljuden var så konstiga… Och stegen knappast mänskliga. Skulle inte jag känna igen en människas fotsteg? Det vet ni väl själv, Pjotr Andrejevitj, att på sistone har de svarta gått till attack helt utan förvarning – patrullen angrep de ju med bara händerna, och de gick rakt mot maskingevärselden. Medan den här stack direkt… Det var nog bara ett skyggt djur.«

»Bravo, Artiom! Du är verkligen jättesmart… Men när du en gång har fått instruktioner – håll dig till dem, utan att tänka själv. Kanske var det en spejare? Som såg att vi är få och lätta att ta med överraskning… Tänk om de vill överfalla oss här, skära halsen av oss och massakrera hela stationen, som de gjorde med Polezjajevskaja, och allt bara för att du inte genast knäppte det aset… Se på mig! Nästa gång skickar jag in dig i tunneln om du låter bli att skjuta!«

Artiom rös vid blotta tanken på vad som kunde vänta sedan man passerat 700 meter. Bara att fantisera om det var kusligt. Ingen vågade sig längre än 700 meter norrut i tunneln. Patrullerna åkte med dressinen fram till 500 meter, lyste upp gränsbarrikaden med en strålkastare, och

Skannat med CamScanner

så fort de hade förvissat sig om att det inte kom något skit krypande över avspärrningen skyndade de sig tillbaka. Till och med spanarna – erfarna män, före detta marinsoldater – gjorde halt vid 680 meter. De dolde cigarettglöden i handflatan och stirrade stint i sina mörkersikten. Sedan drog de sig tillbaka, tyst och långsamt, utan att släppa tunneln med blicken eller vända den ryggen.

Vaktposteringen de befann sig vid låg på 450 meter, på 50 meters avstånd från avspärrningen. Gränsen kontrollerades en gång om dagen, och det hade nu gått några timmar sedan den senaste besiktningen. Det här var alltså den yttersta posteringen, och alla de kräk som patrullen skrämt bort hade säkert börjat krypa tillbaka igen. De drogs till elden, närmare människorna...

Artiom satte sig på sin plats och frågade:

»Så vad var det som hände på Polezjajevskaja?«

Egentligen kände han redan till den där blodisande historien – handelsresande hade berättat den på stationen – men han hörde den gärna igen, ungefär som barn tycker om att höra otäcka sagor om huvudlösa mutanter och blodsugande barnarövare.

»På Polezjajevskaja? Har du inte hört det förut? Det var en konstig historia, det där. Konstig och kuslig. Först började deras spaningspatruller försvinna. De gav sig in i tunneln och kom aldrig tillbaka. Visst, de har dåliga spanare, inte alls som våra, men deras station är ju mindre och har inte så många invånare... Eller hade, rättare sagt. Hur som helst, deras spanare började försvinna. En trupp gav sig av – och var borta. Först trodde man att truppen blivit uppehållen, tunneln går ju i kurvor där, precis som hos oss« – Artiom blev än mer illa till mods – »och man ser ingenting från vare sig vaktposteringen eller stationen, hur mycket man än lyser. I alla fall var spanarna borta, en halvtimme, en timme, två. Fast vart kunde de ha tagit vägen? De hade ju bara gått en kilometer, längre hade man förbjudit dem att gå, och de var ju inga dumskallar heller... Till slut skickade man ut en förstärkt patrull som letade och sökte, de ropade och skrek – utan resultat. Spanarna var borta. Puts väck. Och det var väl en sak att ingen hade sett något, men det riktigt otäcka var att ingen hade hört någonting... Inte ett ljud. Och inte ett spår fanns det efter dem.«

Artiom ångrade att han hade bett Pjotr Andrejevitj berätta om Polezjajevskaja. Antingen var han bättre informerad eller så hade han livligare

Skannat med CamScanner

fantasi än de handelsresande, för han kunde beskriva detaljer som dessa mästare på skrönor förmodligen inte ens kunnat drömma om. Håret reste sig i nacken på Artiom, stämningen kring elden blev obehaglig och minsta prassel i tunneln kittlade hans nerver.

»Så var det. Någon skottlossning hade inte hörts, så man antog att spanarna hade stuckit – att de hade gett sig av eftersom de var missnöjda med något. Tja, då så, strunt i dem. Ville de ha ett lättare liv så fick de väl kampera ihop med anarkisterna och det andra slöddret, varsågoda. Det var lättare att tänka så. Lugnare. Men en vecka senare försvann ännu en rekognosceringstrupp. Den här gången fick de inte gå längre än en halv kilometer från stationen. Och samma sak igen. Inte ett ljud, inte ett spår. Som uppslukade av jorden. Nu blev de oroliga på stationen. Om två trupper försvinner på en vecka, då är någonting på tok. Alltså måste man göra något. Vidta åtgärder. De byggde en avspärrning på 300 meter. Släpade dit sandsäckar, ställde upp ett maskingevär, en strålkastare – allt enligt befästningskonstens alla regler. De skickade en kurir till Begovaja – de har ju en federation med Ulitsa 1905 goda. Tidigare ingick även Oktiabrskoje Pole i federationen, men sedan hände något därborta, ingen vet exakt vad, en olycka av något slag, stationen blev hur som helst obeboelig, och alla flydde därifrån – fast det hör inte till saken. De skickade alltså någon till Begovaja – för att varna om att något var i görningen, och för att be om hjälp ifall något skulle hända. Den första kuriren hade inte kommit tillbaka ännu, och det hade nästan gått en hel dag – på Begovaja funderade man fortfarande på svaret – då en annan kurir kom springande, drypande av svett, och berättade att hela vaktmanskapet vid den förstärkta gränsposteringen hade dödats, utan att ha avlossat ett enda skott. Någon hade skurit halsen av dem. Och det värsta var att det hade skett när de sov! Men hur kunde de ha somnat efter allt som hade hänt och med tanke på alla order och instruktioner? På Begovaja fattade de att de själva kunde stå på tur om de inte gjorde något. Man utrustade en stöttrupp – ett hundratal veteraner med kulsprutor och granatgevär. Naturligtvis tog det lite tid, halvannan dag, men till slut skickades de i väg. Men när truppen kom fram till Polezjajevska fanns där inte en levande själ. Inte några lik heller – bara blod överallt. Så var det. Och fan vet vem som låg bakom det. För min egen del tror jag inte att människor är kapabla till något liknande.«

»Och vad hände med Begovaja?« frågade Artiom med förändrad röst.

Skannat med CamScanner

»Ingenting. Efter att de lämnat Polezjajevskaja sprängde de tunneln som ledde till stationen. Ett fyrtiotal meter rasade in, har jag hört. Det gräver man inte bort utan maskiner. Och var skulle man få dem ifrån? Maskinerna har ju stått och rostat i över femton år nu...«

Pjotr Andrejevitj tystnade och stirrade in i elden.

Artiom harklade sig tyst och tog till orda:

»Ja, jag borde förstås ha skjutit. Så dum jag var.«

Söderifrån, från stationens håll, skrek någon:

»Hallå där, ni på 450 meter! Är allt som det ska därborta?«

Pjotr Andrejevitj kupade händerna runt munnen och ropade tillbaka:

»Kom hit! Det är någonting!«

I tunneln från stationen närmade sig tre gestalter med lysande ficklampor, antagligen vaktposterna från 300 meter. När de kom fram släckte de sina ficklampor och slog sig ner vid lägerelden.

»Tjenare, Pjotr! Är du här? Jag undrade just vem de hade skickat till världens ände i dag«, sa den äldste med ett leende och knackade ut en cigarett ur paketet.

»Hör på, Andrjusja! Killen här såg något egendomligt. Men han hann inte att skjuta... Det har gömt sig i tunneln. Han säger att det inte verkade vara en människa.«

»Inte? Och hur såg det ut?« Andrej vände sig till Artiom.

»Ja, det hann jag inte se... Jag frågade efter lösen, och i samma ögonblick skyndade det i väg, norrut. Men det lät inte som mänskliga steg – de var lätta och väldigt snabba, som om de kom från en fyrfoting snarare än en tvåfoting...«

»Eller en trefoting!« sa Andrej med en blinkning och en kuslig grimas.

Artiom fick en klump i halsen när han mindes berättelserna om de trebenta människorna på Filjovskajalinjen. Där låg en del stationer ovan jord och tunneln gick inte särskilt djupt, så den erbjöd praktiskt taget inget skydd mot radioaktiviteten. Och därifrån trängde mängder av trebenta, tvehövdade och andra muterade varelser in i metron.

Andrej tog ett bloss på cigaretten och sa till sina mannar:

»Grabbar, när vi ändå är här är det väl lika bra att vi sitter kvar en stund? Och om det kommer några trefotingar stapplande så hjälper vi till. Du, Artiom! Har ni någon tekanna här?«

Pjotr Andrejevitj själv reste sig upp, tog en dunk och hällde vatten i en

Skannat med CamScanner

bucklig, nersotad kanna som han sedan hängde över elden. Några minuter senare började kannan vissla, och ljudet var så vardagligt och hemtrevligt att Artiom kände sig lite lugnare. Han såg forskande på människorna som satt kring elden: alla var starka, härdade av det hårda livet härnere, och pålitliga. Dem kunde man tro på och förlita sig till. Deras station hade alltid gällt för att vara en av de mest välmående på hela linjen – och det enbart för att det fanns folk av deras slag där. De hade ett djupt vänskapligt, nästan broderligt förhållande till varandra.

Artiom var redan över tjugo. Han hade kommit till världen på den gamla tiden, däruppe, och således var han inte fullt lika mager och blek som dem som var födda i metron och aldrig hade vågat sig upp till ytan, inte bara av rädsla för radioaktiviteten utan också för solstrålarna som var livsfarliga för allt underjordiskt liv. I och för sig hade Artiom själv bara varit uppe en enda gång i vuxen ålder, och då endast för en kort stund – bakgrundsstrålningen var så hög att de som var alltför nyfikna blev stekta på ett par timmar, innan de hunnit se sig mätta på den märkliga världen ovan jord.

Han hade inga minnen av sin far. Modern fanns hos honom tills han var fem, de bodde på Timirjazevskaja. De hade det bra tillsammans, livet var lugnt och gick sin gilla gång, fast det var innan råttorna invaderade stationen.

En dag, utan någon som helst förvarning, strömmade enorma, grå, fuktiga råttor fram ur en av de mörka sidotunnlarna. Vid en omärklig förgrening av den nordliga huvudsträckningen dök den lilla tunneln ner i djupet, för att sedan mynna ut i en myllrande labyrint full av skräck, iskyla och en motbjudande stank. Tunneln ledde ner till råttornas rike, och dit vågade inte ens den mest dumdristiga av äventyrare bege sig. Till och med en vilsen vagabond, som råkat läsa fel på tunnel- och vägkartorna och hamnat vid dess gräns av misstag, anade instinktivt den svarta, skrämmande faran. Han ryggade tillbaka från ingången till den gapande avgrunden, som vore den porten till en pestsmittad stad.

Ingen hade skrämt upp råttorna. Ingen hade stigit ner till deras rike. Ingen hade dristat sig att kränka deras gränser.

De hade kommit av sig själva.

Många människor dog den dagen. En levande våg av gigantiska råttor sköljde över barrikaderna och stationen. Aldrig förr hade man sett så stora gnagare, varken på stationen eller i tunnlarna. De begravde både

Skannat med CamScanner

försvararna och invånarna under sig, och alla dödsskrin drunknade i massan av råttkroppar. Djuren glufsade i sig allt som kom i deras väg, döda och levande människor såväl som skadade artfränder – blint, obönhörligt, drivna av ett okänt tvång skyndade de allt längre upp.

Bara ett fåtal människor överlevde. Inga kvinnor, åldringar eller barn – inga av dem som i vanliga fall är de första man räddar. Endast fem starka män lyckades undkomma den dödsbringande floden. Och det enbart tack vare att de stod på vakt med en dressin i den södra tunneln. När de hörde skriken från stationen, sprang en av dem dit för att se vad som stod på. Timirjazevskaja utkämpade redan sin dödskamp, när mannen fick syn på stationen från tunneln. Han fattade genast läget, när han i förbifarten såg den första strömmen av råttor välla ut på perrongen, och han skulle just till att vända tillbaka, medveten om att det var lönlöst att hjälpa till i försvaret av stationen, då någon bakom honom plötsligt grep tag i hans arm. Han vände sig om, och kvinnan som envist drog i honom, med ansiktet förvridet av fasa, skrek för att överrösta kören av förtvivlade rop: »Soldat, rädda honom! Ha medlidande!«

Han såg hur en barnhand sträckte sig mot honom, och han grep den, inte för att rädda livet på någon, utan för att man hade kallat honom soldat och bett om medlidande. Och medan han drog barnet efter sig, för att sedan helt enkelt ta det under armen, sprang han i kapp med de första råttorna, en kapplöpning med döden – framåt, genom tunneln, mot platsen där kamraterna väntade med dressinen. Redan på femtio meters avstånd skrek han åt dem att starta motorn. Det var den enda motordressinen på de närmaste tio stationerna. Mannarna rivstartade och med gasen i botten passerade de Dmitrovskaja, som endast beboddes av några få eremiter. I förbifarten skrek de: »Fly! Råttor!« – men de visste att det redan var för sent för dem att komma undan. När de närmade sig barrikaden till Savjolovskaja, som de tack och lov levde i fred med för tillfället, drog de ner på farten för att inte uppfattas som angripare och bli beskjutna, samtidigt som de vrålade allt vad de orkade åt vakterna: »Råttor! Råttorna kommer!« De tänkte fortsätta förbi Savjolovskaja och fly vidare, vidare längs hela linjen, i hopp om att man skulle släppa igenom dem, så länge det fanns någonstans att fly, så länge den grå lavan inte hade översvämmat hela metron.

Som tur var fanns det något på Savjolovskaja som räddade både dem och stationen, ja, kanske hela Serpuchovsko-Timirjazevskaja-linjen. De

Skannat med CamScanner

hade inte ens kommit ända fram, de hest skrikande männen som med fradga skummande i mungiporna varnade för den snabbt annalkande dödsfaran, innan vakterna vid barrikaden började avtäcka en imponerande maskin. Det var en eldkastare som några händiga män på stationen hade skruvat ihop av hittegods. Den var visserligen hemmagjord, men ändå ytterst effektiv.

Så snart de första råttorna dök upp och ljudet av tusentals trampande tassar tilltog i styrka satte vakterna i gång eldkastaren och de stängde inte av den förrän bränslet tog slut. En dånande orangefärgad eldtunga sträckte sig tio meter in i tunneln och brände råttorna, utan avbrott, i tio, femton, tjugo minuter. Tunneln fylldes av en vämjelig stank av bränt kött och råttornas galna pipande… Och bakom ryggen på Savjolovskajas vaktmanskap, som skulle hyllas för sitt hjältedåd längs hela linjen, blev dressinen stående, redo för ännu ett språng, och på den de fem männen som flytt från Timirjazevskaja – och barnet som de hade räddat. Det var en pojke. Artiom.

Råttorna drog sig tillbaka. Deras blinda vilja hade krossats av en av den mänskliga krigskonstens sista uppfinningar. Människan hade alltid varit bättre på att döda än alla andra levande väsen.

Råttvågen ebbade ut och rann tillbaka till det stora avgrundsriket, vars verkliga utbredning ingen kände till. Alla dessa labyrinter på otänkbara djup var så gåtfulla, för metrons funktion tycktes de helt sakna betydelse, och oavsett vad alla auktoriteter gjorde gällande, så var det ingen som kunde föreställa sig att alltihop hade uppförts av vanliga tunnelbyggare.

En av dessa auktoriteter hade faktiskt arbetat i metron på den tiden, som assistent till en tågmekaniker. Det fanns inte många av dem kvar och de stod högt i kurs, för precis i början var det bara de som inte drabbades av panik när man plötsligt måste lämna tågens trygga och skyddande kapslar och ge sig ut i Moskvametrons mörka tunnlar. Alla på stationen hyste stor vördnad för honom och lärde sina barn att göra detsamma, och kanske var det därför Artiom mindes honom så tydligt: den utmärglade, magre mannen, krum av de många arbetsåren under jorden och klädd i en blek och blanksliten metrouniform. Även om uniformen för länge sedan förlorat sin elegans så bar han den med stolthet, som en pensionerad amiral bär sin paradrock. Och Artiom, som bara var en liten pojke på den tiden, såg en hållning av stolthet och myndighet i mekanikerassistentens bräckliga figur…

Skannat med CamScanner

Inte att undra på! Metroarbetarna var för de andra invånarna som den infödde vägvisaren för en vetenskaplig djungelexpedition. Man betraktade dem som helgon och litade fullständigt på dem, för alla var beroende av deras kunskap och erfarenhet för sin överlevnad. Det var ofta de som övertog ledningen av stationerna när den enhetliga ledningen bröt samman och tunnelsystemet – detta komplexa civilskyddsobjekt, denna gigantiska atombombssäkra bunker – splittrades i ett otal stationer utan samband med varandra och alltihop urartade i kaos och anarki. Stationerna isolerades och blev självständiga, och på så vis uppstod sällsamma dvärgstater med egna ideologier, regimer, ledare och arméer. De förde krig mot varandra och gick samman i federationer. Imperier som var expansiva den ena dagen, kunde nästa dag störtas och koloniseras av forna vänner eller slavar. Stater slöt tillfälliga förbund mot gemensamma hot, men så snart hotet hade minskat flög de med nya krafter i strupen på varandra. Med blint raseri stred man om allt: om livsrummet, om födan – jästplantager, svampodlingar som inte krävde något ljus, hönsgårdar och svinfarmer, där bleka grisar och lungsiktiga kycklingar göddes med färglösa svampar – och naturligtvis om vattnet, det vill säga filtren. Barbarerna, som inte kunde reparera sina trasiga reningsanläggningar och förgiftades av det kontaminerade vattnet, gick med djurisk vrede till angrepp mot det civiliserade livets bålverk – stationerna där generatorer och små egentillverkade vattenkraftverk fungerade som de skulle, där filtren regelbundet reparerades och rengjordes, där omsorgsfulla kvinnohänder tog hand om champinjonernas vita hattar som sköt upp ur den fuktiga jorden och grisarna grymtade mätta och belåtna i sina koppel.

Människorna förde sin ändlösa, förtvivlade kamp av ren självbevarelsedrift och enligt den urgamla revolutionära principen: »Tag och dela!« De välmående stationernas försvarare, som utbildats till slagkraftiga förband av före detta legosoldater, stod emot barbarernas attacker och gick sedan till motangrepp. Man kämpade om varenda meter tunnel. Stationerna byggde upp en militär potential för att kunna besvara överfall med straffexpeditioner, för att fördriva civiliserade grannar från livsviktiga utrymmen, såvida man inte lyckades uppnå sina mål genom fredsavtal, och, slutligen, för att göra motstånd mot alla onda väsen som kom krypande ur alla hål och tunnlar. Var och en av dessa egendomliga, missbildade och livsfarliga varelser skulle ha drivit Darwin till förtvivlan, så

Skannat med CamScanner

illa stämde de överens med evolutionens lagar. Kanske hade strålningen förvandlat harmlösa företrädare för den urbana faunan till helvetets avföda, kanske hade de alltid funnits i djupen och nu lockats upp av människorna, men hur mycket de här odjuren än skilde sig från de kända djurarterna så var de ändå en del av livet på jorden. En vanställd, degenererad spillra, men ändå en del. Och som allt organiskt liv på den här planeten behärskades de av en enda impuls: att överleva. Till varje pris.

Artiom tog emot en vitemaljerad bägare med stationens eget te skvalpande i koppen. Naturligtvis var det inte fråga om te, utan om en dryck av torkad svamp med lite tillsatser. Äkta te existerade knappt längre, och i den mån det fanns dracks det enbart till stora fester, i synnerhet som det var tio gånger dyrare än svampdrycken. Ändå älskade folk på stationen sin brygd, man var stolt över den och kallade den »te«. Ovana främlingar brukade visserligen spotta ut det när de smakade på det för första gången, men sedan vande de sig. Och ryktet hade till och med nått utanför stationens gränser, ibland kom handelsresande enkom för dess skull. Först var det bara några få som riskerade sitt skinn för teet, men snart spred det sig över hela linjen, till och med Hansan började intressera sig för det och stora karavaner begav sig till VDNCh för att komma över mirakeldrycken.

Pengarna flöt in. Och där det finns pengar, där finns det också vapen, trä och vitaminer. Där finns livet. Och sedan man börjat producera sitt te på VDNCh växte stationens betydelse, driftiga människor från intilliggande stationer och tunnelavsnitt flyttade dit, det uppstod ett välstånd. På VDNCh var man också stolt över sina grisar och enligt legenden var det just därifrån som grisarna hade spridit sig ut i metron: precis i början hade några våghalsar nämligen lyckats ta sig fram till den halvt inrasade paviljongen »Svinfarmen« på själva mässområdet och drivit ner djuren till stationen.

»Du, Artiom! Hur står det till med Suchoj?« frågade Andrej, som blåste på det heta teet och drack med försiktiga, små klunkar.

»Farbror Sasja? Det är bra med honom. Han kom nyligen tillbaka från en tur utmed linjen tillsammans med de våra. En expedition. Fast det har ni väl redan hört?«

Andrej var femton år äldre än Artiom. Egentligen var han spanare och stod sällan vakt närmare än 450 meter, och då som posteringschef. Den

Skannat med CamScanner

här gången hade han placerats vid 300 meter, som skydd, ändå drogs han mot djupet och utnyttjade första bästa förevändning, minsta falsklarm, för att komma närmare mörkret, närmare hemligheten. Han älskade tunneln och var väl förtrogen med alla dess förgreningar. På stationen däremot, bland odlarna, arbetarna, köpmännen och tjänstemännen, kände han sig illa till mods – obehövd, förmodligen. Han hade aldrig förmått sig själv till att luckra jord vid svampodlingarna eller, ännu värre, att stå med skit upp till knäna och mata feta grisar med svamp på stationsfarmerna. Inte heller handel låg för honom – redan i ung ålder hade han avskytt krämarna. Han hade alltid varit soldat och krigare, djupt övertygad om att det var det enda värdiga yrket för en man. Andrej var stolt över att han inte hade gjort annat i livet än att skydda de stinkande odlarna, de jäktade köpmännen, de beskäftiga tjänstemännen och kvinnorna och barnen. Kvinnorna drogs till hans kraftfulla stil, hans totala självsäkerhet och hans lugn inför sig själv och alla i sin närhet, som han alltid var redo att beskydda. Kvinnorna lovade honom kärlek och trygghet, men själv började han känna sig trygg först efter 50 meter, när ljusen från stationen försvann bakom kröken. Dit var det inga kvinnor som följde honom. Han förstod inte varför.

Nu verkade teet ha gjort honom sällskaplig. Han tog av sig sin svarta, slitna basker, torkade den fuktiga mustaschen med ärmen och började lystet fråga ut Artiom om vilka nyheter och skvaller som hans styvfar – farbror Sasja – haft med sig från den senaste expeditionen. Farbror Sasja var samme man som för nitton år sedan hade räddat Artiom från råttorna på Timirjazevskaja. Efteråt hade han inte haft hjärta att lämna bort grabben, i stället åtog han sig att uppfostra honom själv.

»Det är möjligt att jag har hört ett och annat«, sa Andrej, »men jag hör det gärna igen. Fast du har kanske ingen lust att berätta?«

Artiom behövde inte övertalas, han tyckte om att minnas och återberätta sin styvfars historier, alla skulle ju lyssna med gapande munnar.

»Tja, ni vet säkert vart de gick . . .«, började Artiom.

»Söderut är det enda jag vet. De är ju så hemlighetsfulla av sig, era spejare«, sa Andrej med ett flin och blinkade med ena ögat: »Specialuppdrag åt administrationen, så klart!«

Artiom viftade avfärdande med handen. »Det var inget hemligt med det. Expeditionen skulle helt enkelt sondera terrängen och samla information – tillförlitlig information. För man kan inte tro på allt som alla

Skannat med CamScanner

främmande nasare pladdrar om när de kommer förbi vår station – de kan ju vara provokatörer som sprider desinformation.«

»Nasare ska man aldrig lyssna på«, brummade Andrej. »Det är giriga människor. Och vem vet: i dag säljer de ditt te till Hansan, i morgon säljer de hela dig med alla dina ägodelar till någon annan. Kanske samlar de också information. Ärligt talat litar jag inte ens på våra egna nasare.«

»Nja, där tar ni nog miste, Andrej Arkaditj. De våra är pålitliga. Jag känner dem nästan allihop. Helt vanligt folk. Det är bara det att de älskar pengar och vill leva bättre än andra, åstadkomma något«, försökte Artiom försvara stationens egna småhandlare.

»Men det är ju det jag säger: de älskar pengar. Vill ha det bättre än andra. Men vem vet vad de gör efter att de har försvunnit i tunneln? Kan du svära på att de inte värvas som agenter redan på nästa station? Kan du det eller inte?«

»Agenter åt vem? Varför skulle våra köpmän bli agenter?«

»Ser du, Artiom, du är fortfarande ung och det är mycket du inte vet. Du ska lyssna på de äldre, då lever du längre, ska du se.«

»Fast någon måste ju göra det arbetet! Om det inte fanns några köpmän skulle vi sitta här och smutta på vårt te utan ammunition, vi skulle skjuta grovsalt på de svarta med gamla flintlåsgevär.« Artiom gav sig inte.

»Visst, visst, lille ekonom… Berätta hellre vad Suchoj såg därborta. Vad händer hos grannarna? På Aleksejevskaja? På Rizjskaja?«

»På Aleksejevskaja? Inget nytt. De odlar sina svampar. Stationen är ju rena bondgården… Men det sägs« – Artiom sänkte rösten för att antyda att det var hemlig information – »att de vill ansluta sig till oss. Och Rizjskaja verkar inte heller ha något emot det. Hos dem ökar trycket söderifrån. Stämningen är dålig: alla viskar om okända faror, alla är rädda för något, men för exakt vad är det ingen som vet. Än är det tal om något nytt imperium på linjen, än fruktar man Hansan som vill expandera, eller så är det något annat. Och nu tyr sig bondgårdarna till oss. Både Aleksejevskaja och Rizjskaja.«

»Vad är de ute efter rent konkret? Vad föreslår de?« undrade Andrej nyfiket.

»De vill att vi ska bilda en federation, inrätta ett gemensamt försvar, förstärka gränserna på båda sidorna, installera en ständig belysning i tunnlarna mellan stationerna, organisera en milis, blockera alla sidotunnlar och sidokorridorer, ordna transportdressiner, dra telefonkabel och

Skannat med CamScanner

odla svamp på fria ytor. . . Gemensam ekonomi, samarbete och nödhjälp, om det skulle behövas.«

»Och var var de förut?« knorrade Andrej. »Var höll de hus när mutanterna kom från Botaniska trädgården, från Medvedkova? När de svarta stormade oss, var var de då?«

»Du, Andrej, måla inte fan på väggen«, inflikade Pjotr Andrejevitj. »Här finns det inga svarta än så länge – och det är bra. Det var inte vi som besegrade dem. Det måste ha hänt något hos dem, i deras egna led, som fick dem att ligga lågt. Kanske samlar de bara sina krafter. Så ett förbund skulle inte vara helt fel. Framförallt som det skulle vara med våra grannar. Det vore bra för alla parter.«

»Och vi skulle få Frihet, Jämlikhet och Broderskap«, sa Andrej ironiskt och räknade med på fingrarna.

»Ville ni inte lyssna på vad jag har att berätta?« frågade Artiom sårat.

»Jodå, fortsätt bara, Artiom«, sa Andrej. »Pjotr och jag kan gräla färdigt efteråt. Det är en evigt pågående diskussion mellan oss.«

»Okej. Hur som helst, det sägs att vårt överhuvud verkar gå med på det. Han har inga principiella invändningar. Det är bara några detaljer som återstår. Snart blir det en kongress. Och sedan blir det en omröstning.«

»Visst, visst. Omröstning. Folket säger ja – då betyder det ja. Säger man nej – då betyder det att folket har tänkt fel och måste tänka om«, sa Andrej giftigt.

»Nå, Artiom, och på Rizjskaja, vad händer där?« frågade Pjotr Andrejevitj utan att ta någon notis om Andrej.

»Ja, vad kommer därefter? Prospekt Mira, vår gräns mot Hansan. Och hos Hansan, säger farbror Sasja, råder det fortfarande fred med de röda. Kriget pratar man inte om längre«, berättade Artiom.

Hansan, så kallades förbundet mellan Ringlinjens stationer. Linjen förband alla andra linjer med varandra och därigenom alla handelsvägar, därför blev stationerna nästan från första början mötesplatser för handelsresande från metrons alla hörn. Stationerna blev snabbt mycket rika. Snart förstod man att rikedomen utgjorde en stark lockelse för alltför många utomstående och man beslöt sig för att gå samman. Den officiella benämningen på förbundet var alldeles för omständlig och folk började kalla det för Hansan, sedan någon träffande hade jämfört det med medeltidens tyska handelsförbund – det lät bra och smeknamnet fastnade. Först

Skannat med CamScanner

omfattade Hansan bara en del av stationerna och samgåendet skedde i etapper. Det började med sträckan mellan Kievskaja och Prospekt Mira, den så kallade Nordbågen, som Kurskaja, Taganskaja och Oktiabrskaja hade anslutit sig till. Senare tillkom Paveletskaja och Dobryninskaja, vilka bildade en andra båge: Sydbågen. Det svåraste hindret för en förening av de båda bågarna var Sokolnitjeskajalinjen.

»Det är nämligen så«, hade Artioms styvfar berättat en gång, »att Sokolnitjeskajalinjen alltid har varit lite annorlunda. Det ser man direkt när man tittar på kartan. För det första är den rak som en pil. För det andra är den signalröd på alla kartor. Och stationsnamnen talar ju för sig själva: Krasnoselskaja (Röda byn), Krasnyje Vorota (Röda porten), Komsomolskaja, Biblioteka imeni Lenina (Leninbiblioteket) och Leninskije Gory (Leninbergen)...«

Kanske berodde det på namnen, kanske fanns det någon annan anledning, men med tiden samlades alla som längtade tillbaka till den ärorika socialisttiden på linjen. Här föll idéerna om ett återupprättande av sovjetstaten i särskilt god jord. En första station bekände sig officiellt till kommunismens ideal och ett socialistiskt styrelseskick, sedan följde grannstationerna och till slut smittades folk i andra änden av tunneln av den revolutionära ivern. De störtade sin administration och därmed var lavinen i rörelse. De sista veteranerna som ännu var i livet, före detta Komsomolaktivister och partifunktionärer, och naturligtvis också trasproletariatet – alla strömmade till de revolutionära stationerna.

Man grundade en kommitté som under det leninistiska namnet Interstationalen fick i uppdrag att sprida den nya revolutionen och de kommunistiska idealen över hela metron. Kommittén utbildade förband av yrkesrevolutionärer och propagandister, som skickades allt längre in i fiendens läger. I stort sett förlöpte allt utan större blodspillan, eftersom de hungrande massorna på den föga produktiva Sokolnitjeskajalinjen redan törstade efter rättvisa, vilket enligt deras övertygelse bara kunde åstadkommas genom en jämlik fördelning av alla tillgångar. Och snart hade hela linjen, med början från den ena änden, antänts av revolutionens röda flamma. Tack vare tunnelbanebron över Jauzafloden, som mirakulöst nog förblivit oskadd, fungerade förbindelsen mellan stationerna Sokolniki och Preobrazjenskaja Plosjtjad. I början kunde man endast avlägga den korta sträckan ovan jord om nätterna, med dressiner i högsta hastighet. Senare uppförde dödsdömda förbrytare murar och ett

Skannat med CamScanner

tak över bron. Stationerna återfick sina gamla sovjetiska namn: stationen Tjistyje Prudy hette åter Kirovskaja, Lubjanka åter Dzerzjinskaja och Ochotnyj Rjad åter Prospekt Marksa. Stationer med neutrala namn döpte man om till något ideologiskt mer entydigt: Sportivnaja blev Kommunistitjeskaja, Sokolniki blev Stalinskaja och Preobrazjenskaja Plosjtjad – där allt hade börjat – blev Znamja Revoljutsii (Revolutionens flamma). Och så kom det sig att Sokolnitjeskaja, som i folkmun alltid hade kallats »röda linjen« efter färgen på tunnelbanekartan, fick heta Röda linjen även officiellt.

Och den gjorde skäl för sitt namn.

Knappt hade Röda linjen förenats förrän den började göra anspråk på de andra linjernas stationer. Det blev emellertid droppen. Alltför många mindes innebörden av ordet »sovjetmakt«, alltför många betraktade Interstationalens utsända agitationstrupper som cancersvulster, vilka hotade att förinta hela organismen. Och hur högt och ljudligt Interstationalens agitatorer och propagandister än lovade att elektrifiera hela metron – man menade att detta plus sovjetmakt är kommunism (aldrig någonsin hade denna skamlöst stulna Leninslogan varit mer aktuell) – så var det få som lockades av dessa löften utanför Röda linjen. De interstationära uppviglarna fångades in och utvisades till sovjetstaten.

Och då beslöt de rödas ledare att det var dags att ta i med hårdhandskarna: om resten av metron inte ville tända revolutionens glädjeeld, så fick man göra det själv. Grannstationerna, som oroades av den intensifierade kommunistiska propagandan och den undergrävande verksamheten, drog en liknande slutsats. Den historiska erfarenheten visade tydligt att det inte finns en bättre spridare av den kommunistiska bacillen än bajonetten.

Och stormen bröt ut.

En koalition av antikommunistiska stationer, anförda av Hansan, som strävade efter att sluta ringen som Röda linjen klöv itu, antog utmaningen. De röda hade givetvis inte räknat med något organiserat motstånd och överskattade sina egna krafter. Den enkla seger som man hade väntat sig stod inte att finna ens i en avlägsen framtid.

Det långa och blodiga kriget blev ett eldprov för metrons redan så fåtaliga invånare. Det drog ut på tiden i halvtannat år och utvecklades till ett ställningskrig, men som alltid med partisanöverfall och skenmanövrer, avspärrade tunnlar, arkebuserade krigsfångar och andra skänd-

Skannat med CamScanner

ligheter på båda sidor. Det var offensiver och inringningar, bragder och utbrytningar, härförare, hjältar och förrädare. Men det mest utmärkande för det här kriget var att ingen av kontrahenterna lyckades flytta fram frontlinjen någon avsevärd sträcka. Ibland verkade det som om ena sidan hade fått ett övertag och ockuperat en frontstation, men motståndaren mobiliserade sina reservstyrkor och kom genast tillbaka – och vågskålen slog över åt andra hållet igen.

Kriget tärde emellertid på resurserna. Kriget tog de bästa människorna. Kriget var en plåga.

Och till slut tröttnade de överlevande. I all tysthet växlade revolutionsledarna spår till mer blygsamma mål. Om syftet med kriget till en början hade varit att sprida socialistmakten och den kommunistiska ideologin över hela metron, så ville de röda nu åtminstone få kontroll över det man betraktade som sin allra heligaste helgedom: stationen Plosjtjad Revoljutsii. För det första för namnets skull, Revolutionstorget, för det andra för att stationen var den som låg närmast Röda torget och Kreml, vars torn fortfarande pryddes av rubinröda stjärnor, om man skulle tro de tappra få som varit så starka i sin ideologiska övertygelse att de vågat sig upp för att se efter. Och däruppe, ovan jord, intill Kreml, mitt på Röda torget, låg naturligtvis Mausoleet. Om Lenins kropp fanns kvar eller inte, det var det ingen som visste, och det spelade inte längre någon roll. Under sovjetmaktens långa år hade Mausoleet upphört att vara en enkel gravplats och blivit en självbekräftande, sakral symbol för maktens kontinuitet. Det var just från dess balkong som det förflutnas stora ledare hade stått och vinkat mot paraderna. Det var just där som dagens ledare helst av allt ville stå. Och det berättades att det gick lönngångar från Plosjtjad Revoljutsii, från dess tjänsteutrymmen, till de hemliga laboratorierna vid Mausoleet och därifrån vidare till själva gravkammaren.

De röda höll Plosjtjad Sverdlova, före detta Ochotnyj Rjad. Stationen hade befästs och tjänade som utgångspunkt för stormningar och attacker mot Plosjtjad Revoljutsii.

Revolutionsledarna välsignade mer än ett korståg för att befria stationen och Mausoleet. Men koalitionen förstod bara alltför väl vilken betydelse denna station hade för de röda och stred till siste man. Plosjtjad Revoljutsii förvandlades till en ointaglig fästning. Krigets hårdaste och blodigaste strider utspelade sig vid tillfarterna till den här stationen. Här var förlusterna som störst. Här föddes nya hjältar, som liksom Aleksandr

Skannat med CamScanner

Matrosov gick rakt mot maskingevären eller tog på sig ett bälte med granater för att spränga sig själv i luften tillsammans med fiendens eldställningar. Här använde man eldkastare, trots att det var förbjudet att rikta dem mot människor... Allt förgäves. Ena dagen erövrade man stationen, men förstärkningarna uteblev, soldaterna dog och dagen därpå blev man tvungen att retirera, när koalitionen gick till motangrepp.

På samma sätt, fast med omvända förtecken, gick det till på Biblioteka imeni Lenina. Där försvarade sig de röda, medan koalitionens stridskrafter gång på gång försökte driva bort dem därifrån. För koalitionen var stationen av enorm strategisk betydelse, för om man lyckades erövra den skulle Röda linjen delas i två delar, och dessutom fanns det en övergång till tre andra linjer, som inte korsade Röda linjen någon annanstans. Bara där. Stationen var med andra ord som ett slags lymfkörtel: om den röda pesten en gång hade angripit den, så kunde den spridas därifrån till andra livsviktiga organ. Och för att förhindra detta måste koalitionen erövra stationen, till vilket pris som helst.

Men lika misslyckade som de rödas ansträngningar att erövra Plosjtjad Revoljutsii, lika fruktlösa var koalitionens försök att få bort dem från Biblioteka imeni Lenina.

Med tiden bredde krigströttheten ut sig. Snart inträffade de första deserteringarna, det blev allt vanligare att soldater på båda sidor om fronten kastade sina vapen och förbrödrades... Men till skillnad från första världskriget skedde det inte till de rödas fördel. Den revolutionära glöden slocknade. För koalitionen gick det inte bättre: missnöjda med att ständigt behöva oroa sig för sitt eget liv bröt människorna upp, hela familjer lämnade stationerna i centrum och begav sig till förorterna. Hansan tömdes på folk och försvagades. Kriget slog hårt mot handeln, köpmännen blev alltmer sällsynta, viktiga handelsvägar låg tysta och öde.

Politikerna, som åtnjöt allt mindre stöd hos soldaterna, måste snabbt finna ett sätt att avsluta kriget, innan vapnen vändes mot dem. Och så träffades till slut ledarna för de stridande parterna i största hemlighet och på en neutral station, som alltid i liknande fall: kamrat Moskvin från den sovjetiska sidan, samt Hansans president Loginov och Arbatfederationens överhuvud Kolpakov från koalitionen.

Fredsfördraget var snart undertecknat. Parterna bytte stationer med varandra. Röda linjen fick full kontroll över den halvt raserade Plosjtjad Revoljutsii, men avträdde i sin tur Biblioteka imeni Lenina till Arbat-

Skannat med CamScanner

federationen. Det var inte ett lätt steg för någon av sidorna. Federationen förlorade en av sina medlemmar och därmed förbundna besittningar i nordost. Röda linjen var avskuren, exakt i mitten fanns det nu en station som inte stod under de rödas befäl och som klöv linjen i två delar. Även om båda sidor garanterade varandra rätt till obehindrad genomfart genom sina forna territorier, kunde situationen inte annat än oroa de röda. Men koalitionens erbjudande var alltför frestande, och Röda linjen kunde inte motstå det. De flesta fördelarna av fredsfördraget fick naturligtvis Hansan, som nu kunde sluta sin ring och på så vis undanröja det sista hindret på vägen mot ekonomisk blomstring. Man kom överens om att respektera status quo och förbud mot agitation och undergrävande verksamhet på den forna fiendens område. Alla blev nöjda. Och nu, när kanonerna och politikerna hade tystnat, var det propagandisternas uppgift att förklara för massorna att det var just den egna sidan som uppnått fantastiska, diplomatiska framgångar och, när allt kom omkring, gått segrande ur kriget.

Åren hade gått sedan den minnesvärda dagen då fredsavtalet undertecknades. Båda sidor följde avtalet: Hansan betraktade Röda linjen som en attraktiv affärspartner, som i sin tur lagt ner sina expansionistiska planer. Kamrat Moskvin, generalsekreterare för Moskvametrons kommunistparti, bevisade dialektiskt möjligheten att bygga kommunismen på en linje och fattade det historiska beslutet att påbörja detta bygge. Den gamla fiendskapen var glömd.

Denna lektion i den nya tidens historia hade Artiom i färskt minne, precis som han alltid försökte minnas allt som styvfadern berättade för honom.

»Bra att man fick slut på blodbadet den gången«, sa Pjotr Andrejevitj. »Under arton månader kunde vi inte sätta en fot utanför Ringlinjen: överallt avspärrningar, hundratals passkontroller. Jag hade ärenden dit på den tiden och den enda vägen gick över Hansan. Alltså begav jag mig dit. Och redan vid Prospekt Mira stoppade man mig. Det var nära att de ställde mig mot väggen och sköt mig.«

»Är det sant?« frågade Andrej nyfiket. »Det har du aldrig berättat, Pjotr. Vad var det som hände?«

Artiom tittade ner i marken, när han insåg att berättarfacklan helt fräckt hade slitits ur hans hand. Fast historien verkade intressant, så han ville inte heller avbryta dem.

Skannat med CamScanner

»Ja, de tog mig helt enkelt för en röd spion. Jag kommer alltså ut ur tunneln vid Prospekt Mira, på vår linje. Men en del av stationen kontrolleras av Hansan. Den är annekterad, så att säga. Tja, regimen är inte så sträng – de har ju en marknad där, en handelszon. Fast ni vet ju hur det är hos Hansan: stationerna på själva Ringlinjen betraktar de som sitt hem, och i Ringstationernas övergångar till de andra linjerna har man tullstationer och passkontroller...«

»Jaja, det där vet vi redan«, avbröt Andrej. »Hoppa över föredraget och kom till saken någon gång!«

»Passkontroller«, upprepade Pjotr Andrejevitj buttert för sakens skull. »På de anslutande stationerna finns marknader och basarer, dit också främlingar är välkomna. Men vid gränsen är det stopp. Jag kommer ut vid Prospekt Mira, med ett halvt kilo te i väskan... Jag vill byta till mig patroner till karbinen. Men hos dem råder krigstillstånd och man lämnar inte ifrån sig någon ammunition. Jag frågar en man, och sedan en annan, men alla bara skakar på huvudet och drar sig undan. En viskar åt mig: ›Vill du ha patroner, din idiot? Stick härifrån, och raska på, någon har säkert redan angett dig!‹ Jag tackar honom så mycket och beger mig långsamt tillbaka mot tunneln. Och precis vid ingången hejdas jag av en patrull, från stationen hörs en vissling och ännu en trupp kommer springande. ›Era papper!‹ säger de. Jag visar mitt pass, med vår stationsstämpel. De granskar det noga och frågar: ›Och var är passersedeln?‹ Jag blir förvånad: ›Vilken passersedel?‹ Det visar sig att man behöver en passersedel för att komma in på stationen. I slutet av tunneln står ett litet bord, det är kansliet. Först kontrollerar de besökaren och om allt är i sin ordning får han en passersedel. Man borde bussa råttorna på byråkraterna... Hur kunde jag undgå att se det där bordet? Jag vet inte... Varför stoppade de mig inte, de idioterna? Det skulle jag försöka förklara för patrullen. Framför mig står en snaggad knäppskalle i kamouflageuniform och vrålar: ›Du smög dig förbi! I hemlighet!‹ Han bläddrar vidare i mitt pass, upptäcker en liten stämpel från Sokolniki. Jag bodde där förut... Han ser stämpeln och ögonen blir alldeles blodsprängda. Som en tjur framför ett rött skynke. Han sliter av sig karbinen från skuldran och ryter: ›Händerna på nacken, ditt rövhål!‹ Det går inte att ta miste på rutinen. Han griper tag i min krage och drar mig genom hela stationen – till passkontrollen i övergången, där stationsäldsten håller till. ›Vänta!‹ beordrar han och tillägger: ›Jag ska bara be chefen om lov, sedan ska jag skjuta

Skannat med CamScanner

dig, spionjävel.‹ Jag blir alldeles knäsvag. ›Vadå spion?‹ försöker jag försvara mig. ›Jag är ju köpman! Se här, jag har med mig te från VDNCh.‹ Han svarar att han ska stoppa teet i käften på mig och trycka in det med kolven. Jag inser att min förklaring inte låter särskilt övertygande och att han, om ledningen ger klartecken, kommer att föra bort mig till 200 meter, ställa mig med ansiktet mot rören och i enlighet med krigslagarna avrätta mig med ett nackskott. Nu är jag illa ute, tänker jag... Hur som helst, när vi kommer till passkontrollen går tölpen i väg för att höra om han får skjuta mig. Jag får syn på hans chef – och en sten faller från mitt bröst: Pasjka Fedotov, en gammal klasskamrat! Vi umgicks en lång tid efter skolan, men sedan förlorade vi varandra ur sikte...«

»Din jävel, vad du skrämde mig! Och jag som trodde att de sköt dig«, sa Andrej med ett flin, och alla som satt kring elden vid 450 meter brast ut i skratt. Inte heller Pjotr Andrejevitj, som först kastade en ilsken blick på Andrej, kunde låta bli att dra på munnen. Skrattet rullade genom tunneln och förvandlades någonstans i djupet till ett eko, som mest av allt lät som ett kusligt, ihåligt hoande. Genast tystnade alla och lyssnade.

Ur tunnelns djup, från norr, hördes plötsligt samma misstänkta ljud som förut: prassel och lätta, trippande steg.

Andrej var naturligtvis den förste som uppfattade det. Han tystnade ögonblickligen och gav tecken åt de andra att tiga, sedan tog han sin automatkarbin från marken och reste sig upp. Han osäkrade vapnet med långsamma rörelser, laddade och rörde sig ljudlöst bort från elden, med ryggen mot väggen. Han gick in i tunneln. Också Artiom reste sig upp: han var nyfiken på vad det var han låtit komma undan förra gången, men Andrej vände sig om och väste ilsket åt honom.

Med karbinen mot axeln stannade Andrej där mörkret började tätna. Han lade sig på magen och ropade: »Ljus hitåt!«

En av hans mannar bar på en batteridriven strålkastare, som stationens hantverkare hade byggt av en gammal billykta. Han slog på den och en klar, kritvit ljusstråle skar genom svärtan. Ertappad i mörkret syntes för en kort sekund en otydlig silhuett: något helt litet och harmlöst, tycktes det, som ryckte till och flydde hals över huvud, norrut. Artiom uthärdade inte längre och skrek allt vad han orkade:

»Men skjut då! Det kommer ju undan!«

Men av någon anledning sköt Andrej inte. Pjotr Andrejevitj kom också på fötter, med karbinen skjutklar, och ropade:

Skannat med CamScanner

»Andrjucha! Lever du?«

Männen kring elden utbytte oroliga viskningar, ett rasslande ljud hördes från slutstyckena.

Till slut dök Andrej upp i strålkastarljuset och borstade av jackan.

»Klart att jag lever!« fick han fram mellan skratten.

»Vad var det för något?« undrade Pjotr Andrejevitj oroat.

»Tre ben! Och två huvuden! Mutanter! De svarta kommer! Och skär halsen av er allihop! Skjut, annars kommer de undan! Vilket oväsen ni för... Vad ska det vara bra för, va?« fortsatte han och skrattade.

»Varför sköt du inte?« frågade Pjotr Andrejevitj ilsket, när Andrej kom tillbaka till elden. »Jag kan förstå att grabben inte gjorde det – han är ung och förstår inte bättre. Men hur kunde *du* missa det? Du är ju ingen pojkvasker. Vet du inte hur det gick med Polezjajevskaja?«

»Äh, det där har jag hört minst tio gånger!« sa Andrej och viftade avfärdande med handen. »Det var bara en hund! En liten valp, till och med... Det måste vara andra gången som den smög sig fram mot värmen och ljuset. Förra gången hade ni nästan ihjäl den, och nu frågar ni mig till råga på allt: Varför gjorde du inte processen kort med den? Era djurplågare!«

»Hur skulle jag kunna veta att det var en hund?« sa Artiom sårat. »Den gav ifrån sig sådana konstiga ljud... Och dessutom har jag hört att man såg en råtta här förra veckan, stor som en gris.« Han rös. »Ett halvt magasin tömde de i kroppen på den, och ändå fortsatte den att pipa.«

»Du ska inte tro på alla sagor! Vänta här, så går jag och hämtar din råtta«, sa Andrej, lade karbinen över axeln och försvann åter in i mörkret.

En minut senare hörde de honom vissla därinne. Sedan hans röst, ömsint, lockande: »Seså, kom bara... Kom, lille gubben, var inte rädd!«

Hans övertalningsförsök pågick ett bra tag, kanske tio minuter, med lockrop och visslingar, och till slut syntes hans figur återigen i halvdunklet. Tillbaka vid elden log han triumferande och öppnade sin jacka. Till marken föll en våt och obeskrivligt smutsig liten hundvalp, darrande och gnyende, med tovig päls av obestämbar färg. De svarta ögonen var vidöppna av skräck, de små öronen satt tätt intill varandra. Knappt hade valpen dunsat i backen förrän den försökte springa sin väg, men Andrej grep den i nacken med sin kraftiga hand och lyfte tillbaka den igen. Han klappade valpen på huvudet, sedan tog han av sig jackan och lade den över hunden.

Skannat med CamScanner

»Så att den får värma sig litet...«, förklarade han.

»Låt bli, Andrjucha, den har säkert massor av löss«, invände Pjotr Andrejevitj. »Eller så har den mask. Du kan bli smittad av något och sprida det över hela stationen...«

»Sluta gnälla, Andrejitj. Här, titta på honom!« Andrej lyfte lite på jackan och höll fram hundvalpens lilla nos, som fortfarande skakade, antingen av rädsla eller av köld. »Se honom i ögonen, Andrejitj! De här ögonen kan inte ljuga!«

Pjotr Andrejevitj kastade en skeptisk blick på valpen. Ögonen verkade skrämda, men utan tvivel ärliga. Även Pjotr Andrejevitj smälte.

»Jaja, en sådan liten naturforskare... Vänta, jag ska ge honom något att bita på«, brummade han och stack handen i ryggsäcken.

»Gör det. Så blir det kanske något rejält av honom. En tysk schäferhund, kanske«, sa Andrej och sköt jackan med hunden närmare elden.

»Men varifrån kan den ha kommit?« undrade en av hans män. »På andra sidan finns det inga människor. Bara de svarta. Och de brukar väl inte ha hundar?« Den som talade var en tärd, mager man med krulligt hår. Hittills hade han suttit tyst och lyssnat på de andra. Nu tittade han misstänksamt på valpen, som just höll på att somna i värmen.

»Du har naturligtvis rätt, Kirill«, svarade Andrej allvarligt. »De svarta håller över huvud taget inga djur, såvitt jag vet.«

»Vad lever de av då? Vad äter de för något?« frågade en annan av Andrejs mannar och kliade sig på sin orakade kind. Det var en högrest och bredaxlad man med kal hjässa. Han bar en lång, stilig läderrock, vilket i sig var en sällsynthet numera.

»Vad de äter? Allt möjligt, sägs det. As, råttor, människor. De är inte direkt kräsna av sig...«, svarade Andrej med äcklad min.

»Kannibaler?« frågade den skallige utan minsta förvåning, det märktes att han haft med människoätare att göra förut.

»Kannibaler... Fast egentligen är de inga människor. Snarare odöda. Fan vet vad de är för något. Man får vara glad att de inte har några vapen så att vi kan hålla dem på avstånd. Än så länge. Pjotr, minns du hur vi lyckades fånga en av dem levande för ett halvår sedan?«

»Jodå«, sa Pjotr Andrejevitj. »I två veckor satt han i en isoleringscell. Han drack inte en droppe och rörde inte maten. Till slut dog han.«

»Förhörde ni honom inte?« frågade den skallige.

»Han förstod inte ett ord av vad vi sa. Vi pratade ryska med honom,

Skannat med CamScanner

men han bara teg. Det var det enda han gjorde. Som om han bitit tungan av sig. Till och med när vi slog honom – knäpptyst. Och när vi gav honom att äta – inte ett ord. Han bara morrade ibland. Och strax innan han dog ylade han så högt att hela stationen vaknade.«

»Och varifrån kan hunden ha kommit?« undrade Kirill igen.

»Vem vet hur den kom hit«, svarade Andrej. »Kanske flydde den från de svarta? Kanske ville de käka upp den? Det är ju bara ett par kilometer dit. Det är väl inte otänkbart att den har flytt från dem? Fast kanske har den en ägare. Någon som kom vandrande från norr och stötte på de svarta. Och hunden kom undan i tid. Tja, det spelar väl ingen roll hur den kom hit. Se på den bara – liknar den ett monster? En mutant? Nej, en valp är en valp, inget annat. Och att den tyr sig till människor visar ju att den är tam. Varför skulle den annars stryka omkring runt lägerelden i tre timmar?«

Kirill teg medan han funderade på argumenten. Pjotr Andrejevitj fyllde på tekannan med vatten ur dunken och frågade:

»Är det någon som vill ha mer te? En sista kopp före avlösningen.«

»Te – det är livet det! Fyll på bara«, sa Andrej glatt och fick de andra att kvickna till.

Tevattnet började koka. Pjotr Andrejevitj fyllde på kopparna åt alla som ville ha och sa sedan:

»Vet ni… Sluta prata om de svarta. Förra gången satt vi också såhär, och knappt hade någon nämnt dem förrän de kom krypande. Andra har berättat om liknande händelser. Kanske var det bara ett sammanträffande, jag är ju inte vidskeplig av mig, men vem vet? Tänk om de känner det? Passet är snart slut, vad ska vi med de där fanstygen till i sista stund?«

»Nej, det vore verkligen för mycket«, instämde Artiom.

»Bra, pojkar, men ta det lugnt! Vi klarar oss alltid!« försökte Andrej muntra upp Artiom, men det lät inte särskilt övertygande.

Också han fick kalla kårar vid blotta tanken på de svarta, även om han försökte dölja det. Han var inte det minsta rädd för människor: varken för banditer, anarkistiska mördare eller Röda arméns krigare. Men alla slags odöda väckte hans avsky, och inte för att de fyllde honom med skräck, men att tänka på dem utan att drabbas av oro, vilket han kunde när han tänkte på faror som utgick från människor, det gick helt enkelt inte.

Skannat med CamScanner

Samtalet dog ut. En tung, tryckande tystnad lade sig över sällskapet som kurade kring elden. De knotiga vedträna knastrade i flammorna och långtifrån norr hördes då och då ett dovt knorrande ur tunnelns djup, som om Moskvametron var ett okänt monsters gigantiska buk. Och dessa ljud fick alla att känna sig kusliga till mods.

Skannat med CamScanner

2. JÄGAREN

Återigen kom Artiom att tänka på alla otäckheter. De svarta... Bara en enda gång hade de vidriga varelserna dykt upp under hans pass, men det var mer än nog, och inte undra på det.

Där sitter du på din postering och värmer dig vid elden. Plötsligt hör du: ett regelbundet eko någonstans i tunnelns djup, ett dovt knackande – först på avstånd, helt tyst, och sedan allt högre. Ljudet kommer närmare. Och i nästa ögonblick hörs ett kusligt, öronbedövande vrål, så nära att du nästan kan ta på det... Panik! Alla kommer på fötter och börjar stapla sandsäckar och lådor, och vaktchefen skriker för full hals: »Alarm!«

Från stationen skyndar reservtruppen till undsättning. Vid 300 meter avtäcker de maskingeväret och här, vid den yttersta posteringen, där man när som helst kommer att ta emot det första slaget, kastar sig folk till marken bakom barrikaden av sandsäckar, riktar sina karbiner mot tunnelns gap och siktar... Till sist, när blodsugarna kommit helt nära, slår man på strålkastaren – och i den starka ljusstrålen syns sällsamma, mardrömslika silhuetter. Nakna, svartglänsande hudar, enorma ögon och munnar som bottenlösa hål. Med taktfasta steg går de mot barrikaden, mot människorna, mot döden, upprätta, närmare och närmare. Tre... fem... åtta kräk... Och den främste i ledet kastar plötsligt tillbaka sitt huvud och utstöter ännu ett vrål som skär genom märg och ben.

Hela kroppen darrar, du vill bara resa dig upp och kasta ifrån dig karbinen, lägga benen på ryggen och skita i kamraterna, åt helvete med alltihop, bara du kommer därifrån... Strålkastaren är riktad rakt mot mardrömsgestalternas trynen, det skarpa ljuset skär genom deras pupiller, men de blinkar inte ens, utan stirrar bara mot strålkastaren med uppspärrade ögon och fortsätter oförtrutet framåt, framåt... Ja, har de ens några pupiller?

Äntligen kommer väktarna från 300 meter springande med maskingeväret, de intar ställning, befallningarna viner i luften... Alla är redo... Så hörs det efterlängtade »Eld!« och i samma stund blandas knattret från karbinerna med dånet från maskingeväret. Men de svarta stannar inte, nej, de duckar inte ens, de fortsätter lika lugnt som förut, utan att ta

Skannat med CamScanner

skydd eller tveka i steget. I strålkastarskenet ser du hur kulorna sliter sönder deras glänsande kroppar, hur de stöts omkull, faller, bara för att genast resa sig igen och gå vidare. Och återigen hörs det fasansfulla vrålet, fast rossligare nu, när det utstöts ur en sönderriven strupe. Det tar ytterligare några minuter innan stålregnet till slut lyckas fälla detta blinda och omänskliga begär. Efteråt, när blodsugarna ligger där på marken, livlösa och orörliga, avlossar ni ett kontrollskott i huvudet på dem från fem meters håll. Och när allt är över och liken har kastats i en grop, har den kusliga bilden etsat sig fast för gott på näthinnan – för ditt inre kan du se hur kulorna borrar sig in i de svarta kropparna och strålkastaren bränner de vidöppna ögonen, medan odjuren orubbligt går vidare…

Artiom rös när han tänkte på det. Ja, det är bäst att inte prata om dem, tänkte han. För säkerhets skull.

»Hallå, Andrejitj! Gör er i ordning! Vi kommer!« ropade någon åt dem ur mörkret, söderifrån. »Avlösning på väg!«

Männen kring elden började röra på sig, de reste sig upp, sträckte på benen och samlade ihop sina ryggsäckar och vapen. Andrej lyfte upp den lilla jycken. Pjotr Andrejevitj och Artiom skulle återvända till stationen, medan Andrej och hans mannar skulle gå tillbaka till 300 meter – deras pass var inte slut ännu.

De nyanlända väktarna kom fram till elden, utväxlade handslag och förhörde sig om huruvida det hade hänt något särskilt, något ovanligt. Därefter önskade de alla god vila och slog sig ner vid elden för att återuppta det samtal som de påbörjat tidigare.

På väg söderut genom tunneln, mot stationen, inledde Pjotr Andrejevitj och Andrej en häftig ordväxling, uppenbarligen en av deras eviga dispyter. Den skallige muskelknutten, som frågat om de svartas matvanor, saktade stegen tills han var bredvid Artiom.

»Så du känner alltså Suchoj?« frågade han Artiom med låg röst, utan att se honom i ögonen.

»Farbror Sasja? Visst, han är min styvfar. Jag bor hos honom«, svarade Artiom uppriktigt.

»Ser man på… styvfar. Det hade jag ingen aning om…«, mumlade den skallige.

»Och vad heter ni?« undrade Artiom efter en kort tvekan. Om mannen hade frågat honom om en anhörig, då hade han väl rätt till en motfråga?

Skannat med CamScanner

»Jag? Vad jag heter?« frågade den skallige häpet. »Varför vill du veta det?«

»Tja, jag tänkte berätta för farbror Sasja – jag menar Suchoj, att ni frågade om honom.«

»På så vis… Hunter… Säg att det var Hunter som frågade. Hälsa från mig.«

»Hunter? Det är väl inget namn? Skulle det vara ert efternamn? Eller ett smeknamn?« försökte Artiom.

»Efternamn? Hm, varför inte?« sa Hunter och log. »Det låter ju inte så pjåkigt… Nej, grabben, det är inget efternamn. Det är, hur ska jag säga… ett yrke. Och vad heter du?«

»Artiom.«

»Fint, då har vi bekantat oss med varandra. Jag tror att vi kommer att lära känna varandra närmare, och det rätt snart. Ha det bra!«

Mannen vinkade farväl till Artiom och stannade med Andrej vid 300 meter.

Nu var det inte långt kvar att gå, en bit längre fram hördes redan ljuden från stationen. Pjotr Andrejevitj, som gick bredvid Artiom, frågade bekymrat:

»Du, Artiom, vad var det där för typ? Vad sa han till dig därborta?«

»Han var lite besynnerlig… Han frågade om farbror Sasja. Kanske någon gammal bekant. Så ni känner honom inte?«

»Egentligen inte… Han är här på besök ett par dagar, i ett eller annat ärende verkar det som. Andrej tycks känna honom, och han ville absolut följa med honom till posteringen. Jag undrar varför… Hur som helst, jag tycker mig känna igen honom.«

»Ja, det utseendet glömmer man nog inte så lätt«, sa Artiom.

»Var kan jag ha sett honom förut? Du råkar inte veta vad han heter?«

»Hunter. Det sa han i alla fall – Hunter. Undrar vad det betyder?«

Pjotr Andrejevitj rynkade pannan. »Hunter? Det låter inte ryskt…«

Nu kunde de urskilja det röda ljuset. Precis som på de flesta stationer var den vanliga belysningen på VDNCh ur funktion, sedan två årtionden tillbaka hade invånarna fått nöja sig med den purpurröda nödbelysningen. Enbart i de »personliga bostäderna« – tälten eller rummen – lyste ibland vanliga glödlampor. Det fanns dock ett fåtal rika stationer som lystes upp av äkta kvicksilverlampor. Många invånare på fjärran, guds-

Skannat med CamScanner

förgätna småstationer drömde om att en dag ta sig till dessa mytomspunna stationer för att skåda underverket med egna ögon.

Vid tunnelns mynning lämnade väktarna ifrån sig sina vapen innan de gick av sitt skift. Pjotr Andrejevitj räckte Artiom handen och sa:

»Nu går vi och knyter oss! Jag kan knappt stå på benen längre, och du verkar ju gå i sömnen. Hälsa Suchoj så gott från mig. Säg åt honom att titta förbi någon dag.«

Artiom tog adjö av de andra och plötsligt överväldigad av trötthet styrde han stegen hem till sin boning.

På VDNCh levde ett par hundra människor. Några var inhysta i de gamla personalutrymmena, men de flesta bodde i tält på plattformen. Det var armétält, gamla och slitna, men mycket välskötta. Härnere under jord fanns det varken blåst eller regn, så det var inga problem att bo i dem – de behöll värmen och ljuset och dämpade till och med ljuden utifrån. Vad mer kan man begära av en bostad?

Tälten var resta intill väggarna, såväl på perrongerna som i mittsalen. Plattformen hade förvandlats till ett slags gata: man hade lämnat en ganska bred gång i mitten. En del tält, stora familjetält, hade man rest i utrymmet mellan arkadgångarna. Men i båda ändarna av mittsalen och i dess mitt hölls några arkader fria för passage. Dessutom fanns det tillkommande utrymmen under plattformen, men där kunde ingen bo eftersom det var för lågt i tak; på VDNCh användes de som förråd.

Mellan de båda nordtunnlarna fanns det några tiotals meter före stationen ett stickspår, som på sin tid hade byggts för att tågen skulle kunna vända och åka tillbaka. Nu gick en av tunnlarna endast fram till det stickspåret, strax därefter hade man spärrat av den. Den andra tunneln ledde norrut, till Botaniska trädgården och nästan ända fram till Mytisjtji. Man hade lämnat den öppen som en reträttväg i nödfall, och det var där Artiom hade stått på vakt. Ett stycke av den första tunneln och stickspåret hade man upplåtit åt svampodlingar. Rälsen hade avlägsnats, marken plöjts upp och gödslats med avfall från sopgroparna, och överallt växte nu vita svampar i räta rader. Även en av sydtunnlarna hade förstörts, vid 300 meter, och där, precis i slutet på tunneln, fanns hönshusen och svinstiorna, så långt bort från människornas boplatser som möjligt.

Artiom och hans styvfar bodde i ett av de små tälten vid »huvudgatan«. Styvfadern var en högt uppsatt person som arbetade vid administratio-

Skannat med CamScanner

nen, där han ansvarade för kontakterna med andra stationer – således slapp de dela tältet med någon annan. Alltsomoftast försvann styvfadern och var borta ett par tre veckor. Artiom tog han aldrig med sig, uppdragen var för farliga, urskuldade han sig, och han ville inte utsätta honom för några risker. När han kom tillbaka från sina expeditioner var han alltid tärd och orakad, ibland till och med sårad. Den första kvällen efter hemkomsten brukade han sätta sig tillsammans med Artiom och berätta vad han hade varit med om. Många av historierna var svåra att tro på, till och med för en luttrad invånare i metrons groteska värld.

Naturligtvis längtade Artiom efter att själv få ge sig ut på upptäcktsfärd, men att gå omkring i metron var livsfarligt. De självständiga stationernas patruller var ytterst misstänksamma och släppte inte förbi någon som var beväpnad, och att ge sig in i tunneln utan vapen var att gå en säker död till mötes. Så Artiom hade aldrig gått särskilt långt sedan han kom hit med sin styvfar från Savjolovskaja. Några gånger hade man skickat honom i ärenden till Aleksejevskaja, inte ensam förstås, utan i grupp, en gång ända till Rizjskaja. Och sedan måste man förstås också räkna in den där eskapaden som han inte kunde yppa ett ord om för någon, hur gärna han än skulle ha velat…

Det hände för länge sedan, långt innan någon sett röken av de svarta. Botaniska trädgården var en mörk och övergiven station på den tiden, patrullerna från VDNCh stod ännu längre norrut, och Artiom var bara en liten snorunge. En dag tog han och två kompisar chansen: under ett vaktombyte smet de förbi den yttersta posteringen med ficklampor och ett dubbelpipigt gevär, som en av pojkarna olovligen hade tagit med sig hemifrån. I flera timmar gick de omkring på Botaniska trädgården. Det var otäckt, men intressant. Överallt såg de rester av mänskligt liv: möbler, brända böcker, trasiga leksaker, gamla kläder… Överallt kilade råttor omkring, och då och då hördes egendomliga knorranden ur den norra tunneln. Och det var då en av Artioms vänner, han mindes inte längre vem, men förmodligen Zjenja, den vaknaste och mest nyfikne av de tre, kom med sitt förslag: Vad säger ni, ska vi försöka ta oss förbi avspärrningen och gå uppför rulltrappan, upp till ytan… Bara för att se hur det ser ut? Vill ni inte se vad som finns däruppe?

Artiom sa genast att han var emot det. Han hade sin styvfars berättelser i alltför färskt minne, om människor som hade gått upp och legat sjuka en lång tid efteråt, och om alla hemskheter som lurade däruppe.

Skannat med CamScanner

Men kompisarna började övertala honom: Vilken chans! När skulle de hamna på en övergiven station igen, utan vuxna, där man dessutom kunde gå upp och få se hur det såg ut när man inte har något tak ovanför huvudet... När inga argument bet på honom, sa de att han var en fegis och att han kunde sitta där och vänta tills de kom tillbaka. Och tanken på att bli ensam kvar på en helt öde station och att dessutom göra bort sig inför sina bästa kompisar var så outhärdlig att Artiom motvilligt gick med på det.

Till deras förvåning fungerade mekanismen som fick porten mellan plattformen och rulltrappan att röra på sig. Och det var just Artiom som lyckades få den i rörelse efter en halvtimmes enträgna försök. Den rostiga järnväggen gled åt sidan med ett djävulskt gnisslande och inför deras ögon uppenbarades en kort rulltrappa som ledde uppåt. Några trappsteg var borta och genom de gapande hålen syntes de stora kugghjulen som för många år sedan hade stannat för gott, sönderfrätta av rost och täckta av något brunt som knappt märkbart rörde på sig... Det var inte lätt för pojkarna att förmå sig själva att fortsätta. Några gånger gav trappstegen vika under dem med ett brak – och de fick ta sig över hålet genom att gripa tag i ledstången. Vägen upp var inte lång, men deras ursprungliga beslutsamhet var som bortblåst och för att gaska upp sig låtsades de att de var äkta »stalkers«.

Stalker...

Trots ordets besynnerliga, främmande klang hade det funnit sin väg in i det ryska språket. Till en början var ordet en beteckning för de fattiga människor som gav sig in i militärens övergivna försöksområden och letade efter odetonerade granater och missiler, för att lämna in mässingshylsorna på återvinningsstationerna för metallskrot; senare kom det att användas för alla möjliga udda existenser som av någon anledning höll till i kloakerna också i fredstid... Men alla hade de en sak gemensamt: de utsatte sig ständigt för extrema faror när de sökte upp det outforskade, obegripliga, gåtfulla, skrämmande, oförklarliga. Vem vet vad som försiggick i de avspärrade zonerna, vilka mutationer som den kontaminerade och vanställda jorden, underminerad av gångar och katakomber, hade frambringat? Och man kunde bara gissa sig till vad som huserade i metropolens kloaker sedan dess byggherrar tillslutit luckorna för att därefter lämna dessa trånga och stinkande gångar åt sitt öde.

I metron använde man begreppet för de våghalsar som beväpnade till

Skannat med CamScanner

tänderna dristade sig upp till ytan. I skyddsdräkter och gasmasker med ögonvisir mot ljuset tog de sig upp för att söka efter saker som alla i metron behövde: ammunition, apparater, reservdelar, bränsle... Män som vågade fanns det gott om, men bara ett fåtal visste hur man tog sig tillbaka levande. De var värda sin vikt i guld och stod till och med högre i kurs än de före detta metroarbetarna. Däruppe väntade faror av en mängd olika slag, allt från strålningen till de kusliga mutationer som den gett upphov till. Det fanns alltså liv på ytan, men det hade ingenting att göra med de livsformer som man med det mänskliga förnuftet kunde göra sig föreställningar om.

Varje stalker hade blivit en levande legend, en halvgud som alla, gammal som ung, såg upp till. När barnen föddes till en värld där ord som »pilot« och »sjöman« hade bleknat och förlorat sin betydelse, då ville alla bli en stalker. Tänk att ge sig av i en glänsande rustning, följd av hundratals vördnadsfulla blickar, och stiga upp till gudarna, strida med monster och återvända till underjorden med bränsle, ammunition, ljus och eld åt människorna. Tänk att återvända med livet.

Även Artiom och hans vänner Zjenja och gnällspiken Vitalij ville bli stalkers. Och när de tvingade sig uppför den kusligt knarrande rulltrappan med murkna trappsteg, så låtsades de att de var äkta stalkers, med skyddsdräkter, geigermätare och tunga maskingevär i händerna. Fast i själva verket hade de ju varken geigermätare eller skyddsdräkter, och i stället för arméns kraftfulla maskingevär hade de bara det gamla dubbelpipiga geväret, som kanske inte ens fungerade...

Ganska snart upphörde stigningen och de befann sig alldeles vid ytan. Det var natt, tack och lov, annars hade de obönhörligen blivit blinda. Efter alla år under jorden hade deras ögon vant sig vid mörker, lägereldar och nödbelysningens röda ljus, de skulle inte ha klarat av en sådan påfrestning. Och utan att kunna se skulle de knappast ha hittat hem igen.

Botaniska trädgårdens stationsbyggnad låg nästan i ruiner, halva taket hade rasat in och genom hålet syntes den mörkblå sommarhimlen, fri från radioaktiva dammoln och beströdd med myriader av stjärnor. Men vad är en stjärnhimmel för ett barn som inte kan föreställa sig en tillvaro utan ett tak ovanför huvudet? Att lyfta blicken och inte se betong och ett mögligt virrvarr av kablar och rör, utan förlora sig i en djupblå avgrund som plötsligt öppnat sig där ovan – vad är det för en känsla?! Och stjärnorna! Kan en människa som aldrig har sett några stjärnor

Skannat med CamScanner

verkligen föreställa sig oändligheten, ett begrepp som ju måste ha uppstått hos människan under intryck av natthimlen? Miljoner skimrande eldar, små silverspikar inslagna i en kupol av blå sammet...

Pojkarna stod i fem, tio, femton minuter, ur stånd att yttra ett ord. Antagligen skulle de ha stått där ända till morgonen och blivit levande brända, om det inte hade varit för det otäcka, skräckinjagande tjutet som plötsligt hördes alldeles i närheten. De väcktes ur sin förstelning och rusade tillbaka mot rulltrappan, fullständigt glömska av alla försiktighetsåtgärder, och ett par gånger var det nära att de störtade mot de vassa kugghjulen. Genom att stödja varandra och dra upp den som fallit tog de sig tillbaka på bara några sekunder.

De sista tio stegen flög de hals över huvud nerför rulltrappan, med sådan fart att de tappade geväret. Väl nere kastade de sig över styraggregatet till järnporten, men – fördömt! – den rostiga porten hade fastnat och ville inte återvända till sin plats. Halvt från vettet av skräck för att några monster skulle komma efter dem skyndade de tillbaka till den norra vaktposteringen.

De insåg att det var dumt gjort att lämna porten på vid gavel – tänk om de hade öppnat en ingång till underjorden för mutanterna, till metron och människorna som bodde där, och därför kom de överens om att hålla tyst om det som hänt och inte berätta för någon vuxen var de hade varit. Vid posteringen sa de att de hade jagat råttor i en sidotunnel, men tappat geväret, blivit rädda och vänt om.

Artiom fick, naturligtvis, en rejäl avbasning av sin styvfar. Rumpan sved länge efter officersbältet, men Artiom höll ut som en fångad partisan och avslöjade inga krigshemligheter. Även hans kamrater teg.

Man trodde på dem.

Men nu, när han tänkte tillbaka på den här episoden, började Artiom allt oftare fundera på om det kunde finnas ett samband mellan eskapaden, och framförallt järnporten de öppnade, och de onda väsen som de senaste åren hade överfallit deras posteringar?

Artiom hälsade på dem han mötte på vägen, blev stående då och då för att höra de senaste nyheterna, trycka en bekants hand, kyssa en väninna på kinden eller underrätta de äldre om hur det stod till med hans styvfar. Till slut kom han fram till sitt tält. Det var ingen hemma och han beslöt att inte vänta på Suchoj, utan lade sig och sov. Åtta timmars vakttjänst kunde slå undan benen på den bäste. Han drog av sig stövlarna,

Skannat med CamScanner

lade ifrån sig jackan och begravde ansiktet i kudden. Sömnen lät inte vänta på sig.

Tältflikarna veks åt sidan och en kraftig gestalt smög in med ljudlösa steg. Hans ansikte var dolt i skuggan och det enda som syntes var den kala skallen som blänkte olycksbådande i den röda nödbelysningen. En dov stämma sa: »Så träffas vi igen. Din styvfar är inte här, ser jag. Det gör inget. Vi får allt tag i honom, förr eller senare. Han kommer inte undan. Och under tiden ska du följa med mig. Vi har ett och annat att prata om. Den där järnporten, till exempel, vid Botaniska...« Artiom frös till is när han kände igen mannen som han just mött vid posteringen och som kallat sig Hunter. Och nu närmade han sig, långsamt, ljudlöst, och Artiom kunde fortfarande inte se hans ansikte, ljuset föll lite besynnerligt... Artiom ville ropa på hjälp, men en väldig hand, kall som ett lik, höll för hans mun. Till slut lyckades han få grepp om sin ficklampa, tända den och lysa mannen i ansiktet. Och det han fick se gjorde honom alldeles kraftlös, han fylldes av fasa: i stället för ett mänskligt ansikte framträdde ett kusligt, svart tryne med två enorma själlösa ögon utan pupiller och ett vidöppet gap... Artiom for upp, lyckades slita sig loss och kastade sig mot tältöppningen. Plötsligt släcktes ljuset och det blev becksvart på stationen, det enda som syntes var det svaga återskenet från en lägereld någonstans i fjärran. Utan att tänka efter sprang Artiom åt det hållet, mot ljuset. Blodsugaren satte av efter honom och röt: »Halt! Det finns ingenstans du kan fly!« Han brast ut i ett fasansfullt skratt, som gradvis övergick i ett larmande tjut. Artiom sprang vidare utan att se sig om. Bakom sig hörde han trampet av tunga stövlar, inte snabbt, utan lugnt och behärskat, som om hans förföljare visste att han inte behövde skynda sig, han skulle ju ändå komma i fatt, förr eller senare...

När Artiom närmade sig elden såg han att det satt en man där med ryggen mot honom. Han skulle just klappa mannen på axeln och be om hjälp, när denne föll åt sidan. Mannen var uppenbarligen död sedan länge – hans ansikte var täckt av rimfrost. I nästa ögonblick kände Artiom igen honom. Det var hans styvfar, farbror Sasja...

»Artiom! Vakna! Seså, upp och hoppa! Du har legat och snarkat i sju timmar nu... Upp med dig, din sömntuta! Vi har besök!«

Det var Suchojs röst.

Artiom satte sig upp i sängen och stirrade förbluffat på sin styvfar.

»Oj, farbror Sasja... Har du... Är allt som det ska?« frågade han till

Skannat med CamScanner

sist, efter att ha suttit och blinkat en stund. Det var med stor svårighet han fick bukt med sin önskan att fråga om Suchoj verkligen levde, och att det lyckades berodde endast på att han kunde konstatera detta faktum med sina egna ögon.

»Ja, som du ser!« svarade Suchoj. »Men sätt lite fart nu, ligg inte där och dröna. Jag vill presentera dig för en vän.«

Intill hördes en dov, bekant röst, och Artiom blev alldeles kallsvettig när han mindes mardrömmen han just haft.

»Va, känner ni redan varandra?« frågade Suchoj förvånat. »Artiom, du är då verkligen snabb i vändningarna!«

Gästen pressade sig in i tältet. Artiom ryckte till och tryckte sig mot tältväggen – det var Hunter. Mardrömmen spelades återigen upp inför Artioms blick: de tomma, mörka ögonen, trampet av tunga stövlar bakom honom, den likstela kroppen vid elden...

»Ja, vi har redan bekantat oss«, fick Artiom ur sig och räckte motvilligt fram handen till gästen.

Hunters hand visade sig vara varm och torr, och Artiom började långsamt inse att det bara varit en dröm, att det inte fanns något ont i den här människan – det var ju bara hans fantasi, underblåst av oron under de åtta timmarna vid posteringen, som spelat honom ett spratt i sömnen.

»Hör du, Artiom! Gå och sätt på lite te åt oss.« Suchoj blinkade mot gästen. »Har du smakat vårt te? Det är starka grejer!«

Hunter nickade. »Jag har smakat. Ett gott te. På Petjatnikistationen gör de också ett, fast det är rena diskvattnet. Det går inte att jämföra med ert.«

Artiom gick för att hämta vatten, sedan till den gemensamma elden för att koka det. Det var strängt förbjudet att elda i tälten: flera stationer hade redan brunnit ner på det viset.

På vägen dit slog det honom att Petjatniki låg på andra sidan metron. Det var hur långt som helst dit, man måste passera mängder av övergångar och stationer, antingen genom list, strid eller kontakter. Och så säger han helt i förbigående: »Där gör de också ett.« Ja, utan tvivel en intressant typ, fast lite skrämmande. Och med labbar som skruvstäd... Fast Artiom var ingen tunnis, han mätte gärna sina krafter när han skakade hand.

När vattnet kokat upp tog han kannan och återvände till tältet. Hunter hade redan tagit av sig rocken, under den var han klädd i en svart

Skannat med CamScanner

polotröja, vars krage smet åt kring hans kraftiga hals, och ett par militärbyxor med officersbälte. Dessutom bar han en vapenväst med massor av fickor och under ena axeln dinglade ett hölster med en svart pistol av närmast gigantiska mått. Först efter en närmare titt förstod Artiom att det var en Stetjkin med lång ljuddämpare och ytterligare en grej på ovansidan, säkert ett lasersikte. Ett sådant monster måste kosta en förmögenhet. Och det var ju inte fråga om ett enkelt handeldvapen som man använde till självförsvar, den saken var klar. Så mindes han vad Hunter hade tillagt när han presenterade sig: jägaren.

»Seså, Artiom, servera vår gäst! Sätt dig, Hunter, sätt dig! Berätta nu!« dundrade Suchoj. »Fan vet när det var vi sågs senast!«

»Jag berättar senare. Det har inte hänt något av intresse. Men hos er, har jag hört, händer det underliga saker. Odjur på frammarsch. Från norr. Det sa de vid posteringen i dag. Vad är det?« frågade Hunter på sitt typiska sätt i korthuggna, snabba satser.

»Det är döden, Hunter«, svarade Suchoj, vars ansikte genast förmörkades. »Det är allas vår död som smyger sig på, vårt öde som kommer krypande. Det är vad det är.«

»Varför döden? Jag har hört att ni slår ner dem mycket framgångsrikt. De är ju obeväpnade. Men var kommer de ifrån och vad är det för något? Jag har inte hört talas om något liknande på andra stationer. Och det betyder att de inte finns någon annanstans. Jag vill veta vad det är. Jag anar en stor fara. Jag vill veta hur allvarligt det är och vad faran består av. Det är därför jag är här.«

»Hotet måste undanröjas, va? Du är fortfarande en cowboy… Fast kan hotet verkligen undanröjas, det är frågan«, sa Suchoj med ett sorgset leende. »Det finns en hake. Allt är mer komplicerat än du tror. Det är ju inte några zombier direkt, vandrande lik, som på bio. Då hade det ju varit enkelt: ladda revolvern med silverkulor« – han lyfte handen och formade den till en pistol – »paff-paff, och ondskans makter är besegrade. Nej, det här är något annat. Något fruktansvärt… Och mig skrämmer man ju inte så lätt, det vet du, Hunter.«

»Är du rädd?« frågade Hunter häpet.

»Deras främsta vapen är själva rädslan. Folk står knappt ut på sina posteringar. Där ligger de med sina automatkarbiner och maskingevär – och ser dem komma gående, obeväpnade. Och trots att våra män vet att de är fler och bättre utrustade bryter de ihop och vill bara springa

Skannat med CamScanner

därifrån. Somliga är redan färdiga för dårhuset, det säger jag i förtroende oss emellan. Och det är ingen vanlig rädsla, Hunter!« Suchoj sänkte rösten. »Det... Jag vet inte ens hur jag ska förklara det... För varje gång blir den starkare och starkare. På något sätt påverkar de ens huvud. Och helt medvetet, tror jag. Man anar dem redan på håll, och förnimmelsen bara växer och växer, som en lömsk oro som får benen att darra. Ändå hör man först ingenting, och än mindre ser man något, fast man vet att de finns därute, i närheten, och de närmar sig... Och plötsligt hörs vrålet och man vill bara fly sin väg... De kommer närmare – och stora skälvan sätter in. Och långt efteråt ser man dem framför sig, hur de går rakt mot strålkastarna med uppspärrade ögon...«

Artiom vred på sig. Alltså var han inte ensam om sina mardrömmar. Hittills hade han undvikit ämnet – han var rädd att uppfattas som feg eller galen.

»De får ens psyke ur balans, de asen!« fortsatte Suchoj. »Vet du, de liksom ställer in sig på ens våglängd, och nästa gång förnimmer man dem ännu starkare och blir ännu räddare... Jag vet vad jag pratar om.«

Han tystnade. Hunter satt orörlig och kastade en forskande blick på Suchoj, uppenbarligen övervägde han det som sagts. Sedan drack han en klunk av den heta dekokten och sa stillsamt:

»Den här faran hotar alla, Suchoj. Hela jävla metron, och inte bara er station.«

Suchoj teg, som om han inte ville svara, men så utbrast han plötsligt:

»Hela metron, säger du? Nej, inte bara metron. Hela vår moderna civilisation, som till slut gick lite för långt med sin modernitet. Nu får vi betala för det! Det är en kamp för livet, Hunter. En kamp för vår arts överlevnad. De svarta är inga vålnader eller vampyrer. De är Homo novus – nästa steg i evolutionen. De är bättre anpassade till omgivningen än vi, Hunter, de är framtiden! Kanske kommer Homo sapiens att ruttna vidare i ännu ett par årtionden, i dessa förbannade hålor som vi själva grävde när överbefolkningen var så akut att alla inte fick plats på ytan samtidigt och de fattiga tvingades under jord om dagarna. Vi kommer att bli lika bleka och förtvinade som H.G. Wells morlocker. I *Tidsmaskinen*, om du minns, levde några liknande varelser i underjorden. Även de tillhörde människosläktet en gång i tiden... Visst, vi är optimister, vi vägrar att gå under! Vi odlar svamp i vår egen skit, och svinet har blivit människans bästa vän, vår partner i överlevnadskampen, så att säga. Vi

Skannat med CamScanner

knaprar multivitamintabletter, som våra förutseende förfäder bunkrade tonvis av härnere. Emellanåt kryper vi upp till ytan för att snabbt rycka åt oss ännu en dunk bensin, gamla kläder eller, om vi har riktig tur, en handfull patroner. Sedan skyndar vi kvickt tillbaka till våra kvalmiga hålor, samtidigt som vi kastar vaksamma blickar omkring oss för att inte bli ertappade. Vi hör inte hemma däruppe. Världen tillhör inte längre oss, Hunter. Världen tillhör inte längre oss...«

Suchoj tystnade och såg på när ångan från tekannan steg och upplöstes i tältets halvdager. Hunter sa inte emot och Artiom insåg plötsligt att han aldrig hört sin styvfar tala på det viset förut. Inte ett spår av hans vanliga tro på att allt skulle ordna sig, inte ett spår av hans »Seså, vi hankar oss fram!«, av hans uppmuntrande blinkningar... Hade allt bara varit hyckleri?

»Du tiger, Hunter? Du tiger... Varför grälar du inte med mig?! Var är dina argument? Din optimism? Senast vi talades vid påstod du att strålningen avtog och att människan en dag skulle kunna återvända till ytan. Ack, jägaren! ›Solen stiger över skogen, men inte för mig...‹«, deklamerade Suchoj med hånfull röst. »Vi har bitit oss fast i det här livet, gripit tag i det, sedan får filosoferna och fanatikerna säga vad de vill, för det kommer antagligen inget mer efter det... Det vill man inte tro, det vill man inte, men någonstans djupt inom en vet man nog att det är så det är... För vi gillar det ändå, eller hur, Hunter? Vi älskar ju att leva! Så vi krälar vidare i den stinkande underjorden, sover med svinen i stian och käkar råttor till middag – men vi överlever! Är det inte så du resonerar? Vakna, jägaren! Ingen kommer att skriva en bok om dig: *Den sanna människan*, ingen kommer att besjunga din livsvilja, din förvuxna självbevarelsedrift... Hur länge kommer du att härda ut på svampar, multivitaminer och fläsk? Ge upp, Homo sapiens! Du är inte längre kung över naturen! Man har störtat dig! Nej, du behöver inte lägga dig ner och dö, det är det ingen som begär. Kräla på bara i din dödskamp, medan du kvävs i dina egna exkrementer... Men en sak ska du veta, Homo sapiens: du är förbrukad! Evolutionen, vars lagar du utforskade så väl, har redan nått nästa fas och du är inte längre skapelsens krona. Du är en dinosaurie. Det är dags att lämna plats åt nya, fullkomligare arter. Var inte en sådan egoist, spelet är över, nu är det andras tur. Din tid är ute. Du är utdöd. Och låt framtida civilisationer rådbråka sina huvuden om orsaken till Homo sapiens undergång. Om det nu skulle intressera någon...«

Skannat med CamScanner

Under Suchojs monolog hade Hunter synat sina naglar, nu lyfte han slutligen blicken, såg på Artioms styvfar och sa tungt:

»Du har verkligen gått ner dig sedan sist. Jag minns ju vad du sa: Om vi bevarar vår kultur, om vi inte ger upp hoppet, inte glömmer det ryska språket och lär våra barn att läsa och skriva, då klarar vi oss nog ändå, också i underjorden... Var det inte det du sa? Och nu: Ge upp, Homo sapiens... Vad har hänt?«

»Jag har helt enkelt fattat ett par saker, Hunter. Jag har insett något som också du kommer att inse en dag, fast kanske inte ändå: att vi är urtidsdjur och att detta är våra sista dagar... Det kan dröja tio år till, eller hundra, det spelar ingen roll...«

»Så allt motstånd är förgäves?« avbröt Hunter ovänligt. »Är det dit du vill komma?«

Suchoj sänkte blicken. Han hade aldrig erkänt sin svaghet för någon och nu kostade det på att göra det inför sin gamle vän, och dessutom i Artioms närvaro. Det smärtade honom att hissa vit flagg.

»Nej du, räkna inte med mig!« sa Hunter långsamt och reste sig upp. »Nya arter, säger du? Evolutionen? Oundviklig utplåning? Skit? Svin? Vitaminer? Det är inte min bild av det hela. Jag är inte rädd för det där. Fattar du? Jag tänker inte sträcka vapen. Självbevarelsedrift? Kalla det vad du vill. Ja, jag tänker sätta tänderna i livet, din evolution kan dra åt helvete. De andra arterna får väl ställa sig i kö, jag är ingen boskap som man leder till slakt. Kapitulera du bara och ge efter för de som är fullkomligare och bättre anpassade, låt dem ta över din plats i historien! Om du har tröttnat på att kämpa kan du lika gärna desertera – jag kommer inte att döma dig. Men försök inte att skrämma mig. Och våga inte dra med mig till slakthuset. Varför predikar du sådär? Skulle det kännas mindre skamligt om du inte vore ensam, om du fick alla med dig? Eller har fienden lovat en nappflaska med välling för varje kamrat du tar med dig i fångenskapen? Så min kamp skulle vara hopplös? Vi står vid avgrundens rand, säger du? Jag skiter i din avgrund. Om du verkligen tror att din plats är på botten, ta då ett djupt andetag – och framåt marsch. Men här skiljs våra vägar. Om förnuftsmänniskan, den bildade och civiliserade Homo sapiens, väljer att kapitulera, då avstår jag hellre från den hederstiteln och blir ett djur. Och som ett djur kommer jag att klamra mig fast vid livet och fara i strupen på vem som helst för att överleva. Och jag ska överleva. Uppfattat?! Jag ska överleva!«

Skannat med CamScanner

Hunter satte sig igen och bad tyst Artiom om lite mer te. Men det var Suchoj som butter och tigande reste sig upp för att hämta vatten och hänga kannan ovanför elden. Artiom blev kvar ensam med Hunter i tältet. Dennes sista ord, som drupit av förakt och vredgad övertygelse, hade eldat Artiom. Fast han vågade inte vara den förste som tog till orda. Då vände sig Hunter själv till honom:

»Så, vad tänker du om saken, grabben? Säg det bara, var inte blyg… Skulle du också hellre vara en grönsak? Eller en dinosaurie? Sitta på dina ägodelar och vänta på att de kommer och tar dig? Har du hört historien om grodan i grädden? En gång föll två grodor ner i en gräddkanna. Den ena tänkte rationellt och insåg genast att det var lika bra att ge upp, man kan ju ändå inte lura sitt eget öde. Och det kan faktiskt finnas ett liv efter döden, så varför ansträngа sig och hoppas i onödan? Därför rörde han sig inte och drunknade. Den andra grodan var antagligen korkad, eller ateist. Han sprattlade på. Till vilken nytta, kan man undra, när allt ändå var förutbestämt? Men den fortsatte att sprattla och sprattla – tills gräddan hade vispats till smör och den kunde klättra upp… Så låt oss hålla en tyst minut för hans kompanjon, som gick under i framåtskridandets och det rationella tänkandets namn.«

»Vem är ni?« dristade sig Artiom att fråga till slut.

»Vem jag är? Det vet du redan. En jägare.«

»Men vad betyder det – en jägare? Vad arbetar ni med? Jagar ni?«

»Hur ska jag förklara… Vet du hur människokroppen är uppbyggd? Den består av miljoner pyttesmå celler. Vissa överför elektriska impulser, andra lagrar information och tar upp näring och syre… Men allihop, även de viktigaste av dem, skulle dö inom loppet av en dag, hela organismen skulle duka under, om det inte fanns celler som skötte immunförsvaret. De kallas makrofager. De arbetar metodiskt och konstant, som klockor, metronomer. Så fort ett virus kommer in i kroppen spårar de upp det, var det än gömmer sig, och« – Hunter drog pekfingret över halsen – »likviderar det.«

»Men vad har det med ert yrke att göra?«

»Föreställ dig att metron är den där kroppen. En komplex organism bestående av fyrtiotusen celler. Jag är makrofagen. En jägare. Det är mitt yrke. Varje fara som är tillräckligt allvarlig för att hota hela organismen måste likvideras. Det är mitt arbete.«

Suchoj kom tillbaka med tekannan och hällde upp ett nytt uppkok i

Skannat med CamScanner

bägarna. Uppenbarligen hade han samlat sina tankar medan han var borta och vände sig återigen till Hunter:

»Så vad tänker du göra för att eliminera hotet, cowboy? Ge dig ut på jakt och skjuta ihjäl de svarta? Hur skulle du klara det? Det finns inget att göra, Hunter. Ingenting.«

»Det finns alltid en utväg, den allra sista: spräng nordtunneln. Spärra av den. Och stäng ute din nya art. Låt den föröka sig bäst den vill däruppe, så länge vi mullvadar får vara i fred. Underjorden är vårt livsrum numera.«

»Jag ska berätta något intressant för dig. Något som knappt någon här på stationen känner till. Vi har ju redan sprängt en tunnel. Men nu ska du få höra: ovanför oss, ovanför nordtunneln, går det strömmar av grundvatten. Och redan när vi sprängde den första tunneln var vi på vippen att bli översvämmade. Hade sprängladdningen varit lite starkare så hade det varit adjöss med gamla kära VDNCh. Så om vi skulle spränga även den kvarvarande tunneln i luften skulle vi drunkna, eller förgiftas av radioaktiv gyttja. Det vore slutet, och inte bara för oss. Detta är det verkliga hotet mot metron. Om du blandar dig i kampen mellan arterna på det viset, så är det vår art som förlorar. Schack.«

»Och hur är det med den hermetiska porten? Är det inte bara att stänga den från vår sida?« frågade Hunter.

»Dem har några ljushuvuden monterat ner längs hela linjen för säkert femton år sedan och använt till befästningar på en station någonstans, ingen minns exakt vilken. Visste du verkligen inte det? Schack igen.«

»Säg mig, har angreppen ökat på senaste tiden?« Hunter verkade ge efter och förde in samtalet på ett annat spår.

»Ökat? Om! Det är ofattbart att vi till helt nyligen inte ens kände till dem. Och nu är de plötsligt det allvarligaste hotet. Och tro mig, den dagen är nära då de helt enkelt sopar bort oss, med alla våra befästningar, strålkastare och maskingevär. Det är trots allt omöjligt att mobilisera hela metron för att skydda en enda futtig station... Visst, vi gör ett väldigt gott te, men det finns nog ingen som skulle vilja riskera livet för det. Sedan finns det ju konkurrenter från Petjatniki också... Schack på nytt!« Suchoj log sorgset igen. »Ingen behöver oss. Ensamma klarar vi snart inte av att stå emot trycket. Att utestänga dem genom att spränga tunneln går inte. Att bege sig upp till ytan och förinta dem där kan vi inte heller göra, av begripliga skäl... Matt. Du är schack och matt, jäga-

Skannat med CamScanner

ren! Och jag också. Inom kort är vi alla schack och matt, om du förstår vad jag menar«, sa Suchoj och log snett mot Hunter.

»Det får vi allt se«, svarade Hunter skarpt. »Det får vi allt se.«

De satt en stund till och pratade om lite av varje. Ofta nämndes för Artiom obekanta namn, brottstycken av mer eller mindre dunkla historier. Några gånger blossade gamla tvistefrågor upp på nytt. Artiom förstod mycket lite av dessa diskussioner, som uppenbarligen hade pågått i åratal; de slocknade när de skildes åt och tändes när de träffades nästa gång.

Slutligen reste sig Hunter och sa att det var dags att sova – till skillnad från Artiom hade han inte gått och lagt sig efter vaktpasset. Han tog farväl av Suchoj, men innan han gick ut ur tältet vände han sig om till Artiom och viskade:

»Följ med ut en stund.«

Artiom slank ut direkt efter honom, utan att ta någon notis om sin styvfars förvånade blick.

Hunter väntade utanför. Han knäppte sin rock och vek upp kragen.

»En liten promenad?« föreslog han och började gå i maklig takt utmed plattformen, mot gästtältet där han var inkvarterad. Artiom följde villrådigt efter, medan han försökte gissa vad mannen ville honom, en pojke som ännu inte hade gjort något speciellt eller ens något nyttigt för andra.

»Vad tycker du om det jag gör?« frågade Hunter.

»Det är toppen«, mumlade Artiom förläget. »Om inte ni fanns... Ja, och andra som ni, om det finns några... Då hade vi för länge sedan...« Han blev alldeles het av skam över sin försagdhet. Just när en sådan man vände sig till honom och ville säga något personligt, ja, när han rent av hade bett om ett samtal mellan fyra ögon, då kunde han inte annat än att rodna och staka sig...

»Du värdesätter det? Tja, om folk var likadana som du hade man inte behövt lyssna på pessimisterna«, sa Hunter och log. »Din styvfar är nedbruten, så är det. Och ändå är han verkligen en modig man. Eller var, åtminstone... Det pågår hemska saker hos er, Artiom. Och det får inte fortsätta så här. Din styvfar har rätt: det är inte fråga om några gengångare, som på tiotals andra stationer, eller några vandaler eller missfoster. Det här är något nytt. Något olycksbådande. Och det sprider en kyla omkring sig. Som från en grav. Efter bara två dygn på er station känner jag

Skannat med CamScanner

hur den här rädslan börjar slå rot i mig. Och ju mer du vet om varelserna, ju mer du lär dig och ju mer du ser dem, desto starkare blir rädslan, som jag förstår det. Du till exempel har väl inte sett dem så många gånger, eller hur?«

»En gång hittills. Jag har precis börjat patrullera i nordtunneln«, medgav Artiom. »Men ärligt talat räckte den gången för mig. Jag plågas fortfarande av mardrömmar. Så sent som i dag faktiskt. Ändå har det gått en tid sedan dess.«

»Mardrömmar, säger du? Du också?« Hunter rynkade pannan. »Ja, det är nog ingen tillfällighet. Om jag skulle stanna här lite längre, ett par månader, och regelbundet följa med era patruller, då är det inte uteslutet att jag också skulle tappa modet… Nej, pojk, på en punkt tar din styvfar miste. Det är inte han som säger det där och inte han som tycker så. Det är de som tänker åt honom och talar genom honom. Ge upp, säger de, allt motstånd är hopplöst. Suchoj är bara deras språkrör. Och det förstår han nog inte själv… Det verkar faktiskt som om odjuren kan påverka era psyken. Så djävulusiskt! Säg mig, Artiom« – Hunter hade vänt sig mot honom och nämnt honom vid namn, och Artiom förstod att mannen var på väg att säga något mycket viktigt. »Bär du på en hemlighet? Något som du aldrig skulle berätta för någon annan här på stationen, men som du skulle kunna anförtro en främling?«

»N-nja…«, tvekade Artiom, och för en god människokännare var detta mer än nog för att förstå att det fanns en sådan hemlighet.

»Det har jag också. Låt oss byta. Jag måste få dela med mig av min hemlighet, men jag vill vara säker på att det inte skvallras. Så låt mig höra din – men ingen fjantig flickhistoria, tack, utan något allvarligt som ingen annan får veta. Sedan ska jag berätta en sak. Det här är viktigt för mig. Mycket viktigt, förstår du?«

Artiom vacklade. Han nästan sprack av nyfikenhet, samtidigt skrämdes han av tanken på att avslöja sin hemlighet för den här mannen, som inte bara var en intressant samtalspartner med ett äventyrligt liv bakom sig, utan också av allt att döma en kallblodig mördare, som utan att blinka undanröjde allt som stod i vägen för honom. Och tänk om det skulle visa sig att Artiom i själva verket var medskyldig till de svartas invasion…

Hunter såg uppmuntrande på honom. »Mig behöver du inte vara rädd för. Jag garanterar dig immunitet!« sa han och blinkade konspirativt.

De hade kommit fram till gästtältet som ställts till Hunters förfogan-

Skannat med CamScanner

de, men blev stående utanför tältöppningen. Artiom tänkte efter en sista gång, sedan bestämde han sig. Han tog ett djupt andetag och berättade snabbt, i ett enda svep, historien om sitt äventyr vid Botaniska trädgården.

När han var färdig, teg Hunter en stund medan han smälte det han fått höra. Sedan sa han hest:

»Egentligen borde man döda dig och dina vänner för det där, i rent uppfostringssyfte. Men nu har jag ju lovat dig immunitet. Fast den gäller förstås inte dina vänner . . . «

Artioms hjärta tog ett språng, han kände hur kroppen stelnade av skräck och benen nästan vek sig. Han fick inte ur sig ett enda ord och inväntade tigande fortsättningen på anklagelseakten.

»Men med hänsyn till er ålder och allmänna enfald vid tidpunkten för dådet, och därtill preskriptionstiden, är ni härmed benådade. Lev!« Och för att snabbt befria Artiom ur hans förstelning blinkade han åt honom igen, lite vänligare den här gången: »Men räkna inte med någon nåd av dina kamrater på stationen. Nu har du självmant lagt ett effektivt vapen mot dig själv i mina händer. Och nu ska du få höra min hemlighet . . . «

Och medan Artiom ångrade sin frispråkighet, fortsatte Hunter:

»Det var inte av en slump som jag genomkorsade hela metron för att komma till er station. Jag är inte den som ger upp. Hotet måste undanröjas, det har du fått höra upprepade gånger i dag. Det måste och ska undanröjas. Det tänker jag se till. Din styvfar är rädd. Han är på väg att förvandlas till deras vapen, som jag förstår det. Han blir allt mindre benägen att göra motstånd och försöker få mig att ändra mig. Ifall det där med grundvattnet stämmer kan man naturligtvis inte spränga tunneln. Men din berättelse har förklarat ett och annat för mig. Om de svarta började ta sig in i metron efter ert äventyr, så är det från Botaniska trädgården de kommer. Det måste ha hänt något där, eftersom sådana odjur kunde komma till världen . . . Alltså kan vi blockera dem vid den stationen, närmare ytan, utan att riskera att bli översvämmade av grundvatten. Men fan vet vad som försiggår i nordtunneln på andra sidan 700 meter. Där upphör er makt. Och mörkret tar vid – Moskvametrons vanligaste styrelseskick. Jag tänker bege mig dit. Det får inte komma till någons kännedom. Säg åt Suchoj att jag ställde en massa frågor om stämningen på stationen, det är ju dessutom sant. Kanske behöver du inte förklara dig, och om allt går bra kommer jag tillbaka och berättar om det. Fast det kan hända« – Hunter tystnade några sekunder och såg Artiom djupt

Skannat med CamScanner

i ögonen – »att jag inte kommer tillbaka. Oavsett om det hörs någon explosion eller inte, ifall jag inte har kommit tillbaka till i morgon bitti så måste någon meddela mina kamrater vad som har hänt mig och berätta om djävulskapet som pågår i er nordtunnel. I dag har jag talat med alla mina bekanta här på stationen, inklusive din styvfar. Och jag känner, ja, jag nästan ser hur tvivlets och skräckens maskar äter upp hjärnan på alla som har kommit i beröring med varelserna några gånger. Jag behöver en opåverkad människa, vars förnuft inte har invaderats av blodsugarna ännu. Kort sagt: jag behöver dig.«

»Mig? Men hur skulle jag kunna hjälpa er?« frågade Artiom förbluffat.

»Lyssna på mig. Om jag inte kommer tillbaka måste du till varje pris – till varje pris, hör du det?! – ta dig till Polis. Där ska du söka upp en man som kallas Melnik. Berätta hela historien för honom.« Hunter låste upp låset på tältet och vek en flik åt sidan. »Kom in. Du ska få en sak som du ska ge till honom – som ett bevis på att jag skickade dig.« Han visade Artiom in.

Det var trångt i tältet på grund av en fullproppad kamouflagefärgad arméryggsäck och en stor väska som låg på golvet. I ficklampans sken urskilde Artiom pipan på ett rejält vapen, uppenbarligen ett demonterat handburet maskingevär, som blänkte dystert i den öppnade väskan. Hunter skyndade sig att stänga den för hans obehöriga ögon, men Artiom hann ändå se skymten av några mattsvarta lådor med patronband, som låg packade intill varandra på ena sidan av vapnet och små gröna handgranater på den andra.

Utan att kommentera arsenalen öppnade Hunter en sidoficka på ryggsäcken och tog fram en liten metallkapsel, tillverkad av en patronhylsa. I framändan, där kulan skulle ha suttit, fanns ett tillskruvat lock.

»Här, ta den här. Vänta bara två dagar på mig. Och var inte rädd. Överallt kommer du att finna människor som hjälper dig. Du är tvungen att göra detta! Du vet vilket ansvar som vilar på dina axlar. Det behöver jag inte förklara igen, eller hur? Bra. Önska mig lycka till och gå nu… Jag har en del sömn att ta igen.«

Artiom pressade fram ett par ord till avsked, tryckte Hunters kraftiga hand och traskade tillbaka till sitt tält, tyngd av det oväntade uppdragets börda.

Skannat med CamScanner

3. OM JAG INTE KOMMER TILLBAKA

Artiom var övertygad om att han skulle bli utsatt för ett ingående förhör när han kom hem – hans styvfar skulle säkert försöka klämma ur honom vartenda ord som han och Hunter hade utväxlat. Men till hans förvåning väntade Suchoj ingalunda med spanska stöveln, utan låg och snarkade fridfullt – han hade inte sovit på över ett dygn.

Då Artiom haft vaktkommendering på natten och sovit på dagen, förestod honom ännu ett nattpass, nu på tefabriken.

Efter femton år under jord, i mörkret som här och var skingrades av den svaga, djupröda nödbelysningen, hade den verkliga uppfattningen om dag och natt gradvis gått förlorad. Om nätterna dämpade man belysningen på stationen, precis som man gjorde på nattågen förr i tiden, så att folk kunde sova, men man släckte aldrig helt, utom i nödfall. Hur mycket människans syn än hade förbättrats under åren nere i mörkret, kunde den ändå inte jämföras med synen hos de varelser som befolkade tunnlarna och de övergivna övergångarna.

Indelningen i dag och natt bibehölls mer av gammal vana än av nödvändighet. Ändå hade natten en viss betydelse eftersom det var praktiskt att så många stationsinvånare som möjligt sov samtidigt. Även djuren fick vila när belysningen dämpades och det var förbjudet att föra oväsen. Den exakta tiden kunde man avläsa på de båda stationsklockorna, som satt ovanför tunnelingångarna på båda sidorna. Dessa klockor var lika strategiskt viktiga som vapenförråd, vattenfilter och generatorer. De skötstöra dem, om det så var fråga om sabotage eller bara bus, bestraffades tes omsorgsfullt, minsta defekt reparerades genast och alla försök att förå det strängaste.

Här fanns en obeveklig brottsbalk, enligt vilken administrationen vid VDNCh dömde förbrytare i summariska tribunaler, och då stationen ständigt befann sig i undantagstillstånd gällde denna kodex hela tiden numera. Sabotage mot strategiska objekt beivrades med högsta straff. Rökning eller eldning på plattformen utanför anvisad plats liksom olämplig hantering av vapen och explosiva ämnen pliktades med konfiskation av all egendom och omedelbar förvisning från stationen.

Skannat med CamScanner

Dessa drakoniska åtgärder hade sin förklaring i att flera stationer redan hade brunnit ner till grunden. Elden spreds snabbt som vinden genom tältlägren och slukade allt utan åtskillnad. I månader efter katastrofen ekade offrens förtvivlade skrik i huvudet på grannstationernas invånare. Det enda som elden lämnade efter sig var förkolnade lik, klibbiga av smält plast och rester av tältduk. Här och var glimmade en bländvit tand när en köpman på genomresa lät ficklampans sken vandra över infernot.

För att undvika detta fruktansvärda öde hade de flesta stationer kriminaliserat oaktsamhet med eld.

Med fördrivning bestraffades även stöld, sabotage och arbetsvägran. Då invånarna på VDNCh nästan alltid befann sig inom synhåll för varandra och det bara levde drygt tvåhundra personer på stationen, var det högst sällsynt att sådana brott begicks. I den mån brott över huvud taget förekom var det för det mesta främlingar som låg bakom dem.

På stationen rådde arbetsplikt och alla, gammal som ung, hade en fastställd dagskvot. Svinfarmen, svampplantagerna, tefabriken, fläskkombinatet, brandkåren, teknisk tjänst, vapensmedjan – varje invånare hade sin arbetsplats, ibland två. Männen var därtill skyldiga att varannan dag utföra vakttjänst i någon av tunnlarna. I orostider, då någon form av hot närmade sig ur metrons djup, förstärktes posteringarna ordentligt och stationen bevakades av insatsberedda reservstyrkor dygnet runt.

Så strängt organiserat var livet bara på ett fåtal stationer och det goda rykte som VDNCh åtnjöt lockade många nya bosättare. Fast det var mycket sällan och ogärna som man lät främlingar stanna.

Det återstod fortfarande några timmar fram till nattskiftet på tefabriken och Artiom bestämde sig för att titta förbi hos sin bäste vän Zjenja – samme vän som han gjort sin svindlande utflykt upp till ytan med för länge sedan.

Zjenja var jämnårig med Artiom, men bodde till skillnad från honom med sin riktiga familj: med sin mamma, pappa och lillasyster. Att en hel familj lyckats undsätta sig var en sällsynthet, och i hemlighet avundades Artiom sin vän. Naturligtvis älskade han sin styvfar och han hyste stor respekt för honom till och med nu när han var nära att bryta ihop, men samtidigt var han alltid väl medveten om att Suchoj inte var hans far, eller ens släkt med honom, och han kallade honom aldrig pappa.

Suchoj själv hade först bett Artiom att kalla honom farbror Sasja, men med tiden hade han börjat ångra sig. Åren gick, utan att den gamle tun-

Skannat med CamScanner

nelvargen lyckades bilda familj. Det fanns inte ens någon kvinna som väntade på honom när han kom tillbaka från sina expeditioner. Han kände alltid ett styng i hjärtat när han såg mammor med småbarn och han drömde om den dagen då han inte längre behövde återvända till mörkret och i långa veckor, ja, kanske för alltid, vara borta från livet på stationen. Och då, hoppades han, skulle han finna en kvinna som ville bli hans fru och tillsammans skulle de få barn, som när de lärt sig tala inte kallade honom farbror Sasja – utan pappa.

Fast ålderdomen och skröpligheten blev alltmer påtaglig och tiden alltmer knapp. Det brådskade antagligen, men det blev ingenting av med det hela. Uppdragen följde på varandra, och hittills hade han inte funnit någon som kunde avlasta honom, någon att dela sina förbindelser med och avslöja sina yrkeshemligheter för, så att han själv kunde ägna sig åt något skitjobb på stationen. Han hade länge funderat på att varva ner och visste också att han med sin auktoritet, sin otadliga meritförteckning och sina goda förbindelser med administrationen kunde räkna med en tjänst i ledningen. Men än så länge syntes ingen värdig efterträdare vid horisonten, och alltså levde han för dagen, tröstade sig med tanken på en lycklig framtid, sköt ständigt upp beslutet om att återvända för gott och fortsatte att lämna spår av svett och blod på främmande stationers granit och avlägsna tunnlars betong.

Artiom visste att styvfadern inte betraktade honom som sin efterträdare, att han trots all sin faderskärlek uppfattade honom som en odugling, helt oförtjänt, för övrigt. På längre expeditioner fick Artiom aldrig följa med, trots att han nu var vuxen och det var omöjligt att skylla på att han var för liten och att han skulle rövas bort av zombier eller ätas upp av råttor. Suchoj förstod inte att han just med sin misstro drev ut Artiom på de mest förtvivlade äventyr, som han sedan pryglade honom för. Han ville inte att Artiom skulle riskera sitt liv på meningslösa vandringar i metron, utan önskade uppenbarligen att han skulle leva i enlighet med hans egen dröm om livet: i lugn och ro, utan faror. Han ville att Artiom skulle arbeta och uppfostra barn, och inte slösa bort sin ungdom. Fast då glömde han att han själv som ung hade gått genom eld och vatten i stället för att söka trygghet, och att han därefter hade fått uppleva hundratals äventyr innan han till slut fick nog. Och nu talade han inte av vishet och erfarenhet, utan av ålder och trötthet. Artiom däremot sjöd av energi, han hade just börjat leva och tanken på en vegeterande tillvaro, med

Skannat med CamScanner

svampplockning och blöjbyten i en aldrig omväxlande miljö, fann han fullkomligt outhärdlig. För varje dag växte hans längtan bort från stationen, samtidigt som han allt tydligare såg framför sig vilken framtid styvfadern hade i beredskap åt honom. En karriär som tefabrikant och en roll som stadgad familjefar var det värsta Artiom kunde tänka sig. Det var just äventyrslusten, önskan att låta tunnlarnas luftdrag leda honom mot det okända, som Hunter antagligen hade uppfattat hos honom när han bad honom utföra det svåra och riskabla uppdraget. Som jägare ägde han ett fint väderkorn för människor och redan efter ett kort samtal hade han förstått att Artiom var tillförlitlig. Även om Artiom inte skulle nå ända fram till målet, så skulle han åtminstone inte stanna kvar på stationen utan minnas sin uppgift om det skulle hända Hunter någonting på Botaniska trädgården.

Och Hunter hade inte tagit miste i sitt val.

Zjenja var hemma, som tur var, och Artiom kunde fördriva kvällen med skvaller och samtal om framtiden över en kopp starkt te.

»Tjenare!« hälsade vännen på Artiom. »Ska du också jobba på fabriken i natt! Jag med. Jag hade just tänkt fråga ledningen om jag fick byta, men tillsammans med dig är det lugnt, då fixar jag det. Du har väl haft vakttjänst i dag, va? Vid ytterposteringen? Berätta! Jag har hört att det hände något. Vad var det?«

Artiom kastade en menande blick på Zjenjas lillasyster, som var så intresserad av samtalet att hon till och med hade slutat mata dockan som hennes mamma hade sytt åt henne. Hon höll nästan andan när hon med stora ögon såg på dem från sitt hörn av tältet.

»Hör du, gumman«, sa Zjenja strängt när han förstått vad Artiom menade. »Samla ihop dina saker och gå över till grannen och lek. Jag tror att Katja skulle bli glad om du kom på besök. Du vet väl att man ska vara snäll mot sina grannar. Seså, ta dina mjukisdjur under armen och marsch pannkaka!«

Flickan muttrade surt och plockade med minen hos en dödsdömd ihop sina saker, småpratande med dockan, som med sina halvt utsuddade ögon stirrade dumt i taket.

»Tänk så viktig man kan vara! Jag vet ändå alltihop! Ni pratar ju bara om era giftsvampar hela tiden!« sa hon föraktfullt till avsked.

»Och du, Lena, är för liten att diskutera giftsvampar. Se till att bli torr bakom öronen först!« sa Artiom med förmanande röst.

Skannat med CamScanner

»Vadå torr?« undrade flickan oförstående och kände med fingret bakom örat. Fast det var ingen som ville förklara det för henne, så frågan blev hängande i luften.

När hon hade gått stängde Zjenja tältet inifrån och frågade:

»Alltså, vad var det som hände? Ut med språket! Jag har redan hört ett och annat. En del säger att det kom enorma råttor ur tunneln, andra att ni skrämde bort de svartas spejare och till och med sårade dem. Vem ska man tro på?«

»Ingen!« svarade Artiom. »Struntprat alltihop. Det var en hund. En liten valp. Andrej, marinsoldaten, fångade den. Han sa att han tänker dressera den som en tysk schäferhund«, sa Artiom och log.

»Fast Andrej sa att det var en råtta!« utbrast Zjenja förbryllat. »Ljög han bara, eller?«

»Det är väl klart! Det där är ju hans favorithistoria: att någon har sett råttor stora som suggor. Han är bara en lustigkurre, förstår du. Men har du några nyheter? Vad berättar grabbarna?«

Zjenjas vänner var handelsresande, som levererade te och fläsk till marknaden på Prospekt Mira. På tillbakavägen hade de med sig multivitaminer, luggslitna kläder och alla möjliga grejer, ibland till och med tummade böcker, ofta med utrivna sidor, som på okända vägar dykt upp på Prospekt Mira efter att ha vandrat genom halva metron, från ficka till ficka, från handlare till handlare, för att slutligen finna en ny läsare.

På VDNCh var man stolt över att invånarna inte levde enbart för att överleva under allt svårare förhållanden. Trots avståndet till centrum och de viktigaste handelsvägarna strävade man efter att upprätthålla en mänsklig kultur, om så bara inom stationens gränser, och således bevara något som snabbt var på väg att gå förlorat i resten av metron.

Administrationen ägnade stor uppmärksamhet åt detta. Man var förpliktad att lära barnen läsa, och stationen ägde till och med ett eget litet bibliotek, med böcker man kommit över på marknaderna. Problemet var bara att handelsmännen inte kunde välja och vraka, utan fick nöja sig med de böcker som stod till buds. Mycket var med andra ord ren smörja.

Stationsbefolkningens förhållande till böcker var ändå av det slaget att man inte rev ut en enda sida ens ur den mest värdelösa skräproman i biblioteket. Man betraktade böcker som något heligt, som det sista minnet av en vacker värld som höll på att falla i glömska. De vuxna njöt i fulla drag av de minnen som läsningen väckte och detta innerliga förhållande

Skannat med CamScanner

till böcker gav de vidare till sina barn, som naturligtvis inte hade något att minnas. De hade aldrig känt till någon annan värld än den de befann sig i – en labyrintisk värld av dystra, trånga tunnlar, korridorer och övergångar.

I metron fanns det bara ett fåtal platser där det tryckta ordet var lika högaktat, och invånarna på VDNCh räknade stolt sin station som en av kulturens sista bålverk, civilisationens nordligaste utpost på Kaluzjsko-Rizjskaja-linjen.

Även Artiom och Zjenja var flitiga läsare. Zjenja väntade alltid otåligt på att hans vänner skulle återvända från marknaderna och han var den förste att komma dem till mötes för att höra om de hade fått tag på något nytt att läsa. På så vis hamnade boken först hos Zjenja, och därefter på biblioteket.

Artioms styvfar hade emellanåt med sig böcker från sina expeditioner, och i sitt tält hade de nästan en riktig bokhylla. Där stod de, gulnade av tiden, ibland nästan förstörda av mögel eller råttor, ibland täckta med bruna blodfläckar, mästerverken som ingen annan ägde på stationen, ja, varken där eller i resten av metron: Marquez, Kafka, Borges, Vian, några volymer av de ryska klassikerna.

»Grabbarna hade inte med sig något den här gången«, sa Zjenja. »Men Ljocha säger att en handlare på marknaden får ett parti böcker från Polis om en månad. Han har lovat att lägga undan ett par.«

Artiom vinkade avfärdande. »Jag menade inte böcker! Vad pratas det om? Hur är situationen?«

»Situationen? Inget speciellt, verkar det. Naturligtvis går det en massa rykten, men det gör det ju alltid. Du vet ju hur handelsresande är, de kan inte leva utan skvaller och skrönor. Man behöver inte ens ge dem mat, det räcker med att be dem berätta det senaste skvallret. Men om man ska tro på deras historier, det är en annan fråga. Fast för tillfället verkar allting lugnt. Åtminstone jämfört med tiden då Hansan låg i krig med de röda. Ah, just det!« mindes han. »På Prospekt Mira har man förbjudit försäljningen av dur. Om en handlare ertappas med det, beslagtar de allt han har på sig och kastar ut honom från stationen, och dessutom får han en anmärkning. Om man ertappar honom en gång till så åläggs han med förbud att tillträda Hansan på några år. Hela Hansan! För en handelsresande är det lika med döden.«

»Äh, kom igen! Har de förbjudit det bara sådär? Har de fått fnatt?«

Skannat med CamScanner

»Det sägs att de har klassificerat det som knark, eftersom man får hallucinationer av det. Och att hjärnan långsamt tynar bort om man käkar för mycket. De tänker väl på hälsan, antar jag.«

»Vad bryr de sig om vår hälsa! De borde väl ta hand om sig själva först.«

»Vet du vad?« sa Zjenja med dämpad röst. »Ljocha säger att snacket om hälsofaran är ren *des*.«

»Des? Vad menar du?« undrade Artiom.

»Desinformation! Hör på. En gång gick Ljocha längre än till Prospekt Mira längs vår linje. Han kom ända fram till Sucharevskaja. I några slags skumma ärenden, han ville inte ens berätta vad det var. Och där mötte han en intressant typ: en magiker.«

»Vad sa du?!« Artiom kunde inte låta bli att skratta. »En magiker? På Sucharevskaja? Då måste han väl ändå ha drivit med dig, din Ljocha! Och vad hände sedan? Fick han en trollstav av magikern?«

»Din idiot«, svarade Zjenja sårat. »Du tror alltid att du vet bäst. Om du aldrig har sett en magiker och aldrig har hört talas om sådana, så betyder det inte att de inte finns. Men mutanterna från Filjovskaja tror du väl på?«

»Varför skulle jag inte göra det? Klart att de finns. Det har farbror Sasja berättat. Men några magiker har jag aldrig hört talas om.«

»Ursäkta, med all respekt, men Suchoj vet inte heller allt här i världen. Eller så ville han inte skrämma dig. Kort sagt, om du inte vill lyssna så inte mig emot.«

Artiom flinade. »Kom igen, Zjenja, berätta nu. Det låter intressant. Fast lite lustigt, förstås…«

»Såhär var det. De övernattade där vid lägerelden. Sucharevskaja är ju inte bebodd, som du vet. Det är bara handelsresande från andra stationer som stannar där över natten, för vid Prospekt Mira körs de på porten av Hansans väktare när marknaden stänger. Tja, sedan är det ju allt möjligt pack som hänger där: tjuvar och bedragare av olika slag – de dras väl till handlarna. Även vandrare brukar vila ut där, innan de drar vidare söderut. Men efter Sucharevskaja, i tunnlarna, börjar vansinnet. Egentligen finns det ingenting där som lever, varken råttor eller mutanter, och ändå händer det ofta att folk som försöker ta sig igenom tunnlarna försvinner. De bara försvinner, spårlöst. Nästa station efter Sucharevskaja är ju Turgenjevskaja, där man kunde byta till Röda linjen. Det

Skannat med CamScanner

fanns en övergång till Tjistyje Prudy, som de röda nu har döpt till Kirovskaja igen, efter en gammal kommunist, sägs det... Men det var ingen som vågade bo granne med den stationen, så de murade igen förbindelsegången. Och numera står Turgenjevskaja tom. Övergiven. Alltså är det en lång sträcka från Sucharevskaja till nästa bebodda station. Och det är där folk försvinner. Särskilt när de går ensamma, då är det så gott som säkert att de försvinner. Bara karavaner, med fler än tio personer, tar sig fram. Det var väl ingenting, säger de efteråt, en vanlig tunnel, ren, stilla och tom. Inga stickspår där man kan gå vilse... Inte en själ, inte ett ljud, inte ett väsen syntes till... Och nästa dag är det någon som hör det där pratet om att det är så rent och fint, struntar i all vidskeplighet och går in i tunneln – och sedan är han borta, puts väck. Som om han aldrig hade existerat.«

»Du skulle ju berätta om magikern«, påminde Artiom försiktigt.

»Lugn, jag kommer strax till honom. Alltså, folk är skraja för att gå genom tunneln på egen hand. Så på Sucharevskaja söker man kolleger att gå med. Men om det inte är marknad finns det inte så många där och emellanåt måste man sitta och vänta i flera dagar eller till och med veckor innan man är tillräckligt många. För ju fler man får ihop, desto säkrare är det. Enligt Ljocha stöter man på många intressanta personer där. Slödder finns det också gott om, förstås, man måste kunna skilja på folk. Men ibland har man tur och då får man höra saker... Kort sagt, Ljocha träffade en magiker där. Inte en sådan som du tänker dig, inte som magikern i flaskan...«

»I flaskan finns en ande, inte en magiker«, rättade Artiom.

Zjenja ignorerade kommentaren och fortsatte:

»Mannen är en ockultist. Halva livet har han ägnat åt studier av den mystiska litteraturen. Ljocha nämnde särskilt en Castaneda... Killen verkar i alla fall kunna läsa tankar, se in i framtiden, hitta borttappade saker och förutsäga faror. Han säger att han ser spöken. Tänk dig, han kan till och med...« – Zjenja gjorde en konstpaus – »han kan till och med vandra genom metron utan vapen! Helt utan vapen, alltså. Han äger bara en fickkniv att skära upp maten med, och en vandringsstav av plast. Och nu kommer det: han säger att alla som tillverkar eller äter dur är dumma i huvudet. För det är inte alls vad vi tror att det är. Det är inte knark, och det är inte giftsvamparna heller. Det har aldrig vuxit några på våra nordliga breddgrader. Förresten kom jag över en svamp-

Skannat med CamScanner

bok en gång, och det stod faktiskt inte ett ord om dem i den. Det fanns inte ens någonting som var det minsta likt... De som äter svamparna tror att de bara är hallucinogener, att det är som att titta på film, men där tar de miste, säger magikern. Och om man förbereder giftsvamparna lite annorlunda så kan man med deras hjälp uppnå ett högre tillstånd och styra händelserna i verkligheten från den värld man hamnar i när man äter svamparna.«

»Där ser du, magikern är ju bara en narkoman!« sa Artiom övertygat.

»Lyssna nu. I slutet av deras samtal hade han avrått Ljocha från att gå genom nordtunneln dagen därpå – och det var exakt vad Ljocha hade tänkt göra. Han lyssnade på magikern och lät bli att gå. Tack och lov. Just den dagen överfölls nämligen karavanen av några galningar i tunneln mellan Sucharevskaja och Prospekt Mira, trots att sträckan betraktas som säker. Hälften av de handelsresande strök med, resten kom undan med knapp nöd. Vad säger du nu?«

Artiom tänkte efter en stund.

»Tja, det är omöjligt att veta. Vad som helst kan ju hända. Det är inte första gången det sker. Och farbror Sasja har berättat att invånarna på stationerna längst ut på linjerna är fullständigt förvildade och har blivit grottmänniskor igen. Efter hand glömmer de bort att människan är ett förnuftigt väsen, så det händer besynnerliga saker som vi inte kan förklara med vårt logiska tänkande. Fast han preciserade sig inte närmare. Ja, han berättade det inte ens för mig, det var bara någonting jag råkade uppfatta.«

»Ha! Det är ju det jag säger: ibland berättas det saker som vanligt folk aldrig skulle tro på. Förra gången berättade Ljocha en annan historia för mig – vill du höra? Du får säkert inte höra något liknande ens av din styvfar. Det var en affärsman från Serpuchovskajalinjen som berättade den för honom på marknaden... Tror du på spöken?«

Endast med möda kunde Artiom hålla tillbaka ett flin. »Tja, efter varje samtal med dig brukar jag fråga mig själv om jag tror på dem eller inte. Men när jag är ensam igen eller pratar med normala människor går det över.«

»Men allvarligt talat?«

»Hm, jag har förstås läst ett och annat. Och farbror Sasja har berättat en del. Men ärligt talat tror jag inte på de där historierna. Över huvudtaget förstår jag mig inte på dig, Zjenja. Här har vi ju redan den ständiga

Skannat med CamScanner

råga” ...

mardrömmen med de svarta, det verkar ju inte finnas något liknande i hela metron. På stationerna i centrum berättar föräldrarna skräckhistorier för sina barn om livet här och alla frågar varandra: ›Tror du på sagorna om de svarta eller inte?‹ Fast det verkar inte räcka för dig. Du vill bara bli ännu räddare.«

»Säg hellre att du bara intresserar dig för sådant som du kan se och ta på. Tror du verkligen att världen inskränker sig till sådant som du kan se? Till vad du kan höra? Ta en mullvad, till exempel. Den ser ingenting, den är blind från födseln. Men det betyder ju inte att alla saker som mullvaden inte kan se i själva verket inte existerar. Det är likadant med dig...«

»Jaja... Vad var det för historia du ville berätta? Om affärsmannen från Serpuchovskajalinjen?«

»Affärsmannen? Just det ja... En gång lärde Ljocha känna en typ på marknaden. Egentligen kom han inte från Serpuchovskaja, utan från Ringen. Han var medborgare i Hansan, men bodde på Dobryninskaja. Där finns det ju en övergång till Serpuchovskaja. Den linjen, fast det har din styvfar kanske redan berättat, ligger helt öde efter Ringen, det vill säga efter nästa station, Tulskaja, jag tror att det är där Hansan har sin gränspostering. De säkrar tunneln: Linjen är obebodd, och då vet man aldrig vad som kan dyka upp, menar man. Därför har de upprättat en buffertzon. Men längre än till Tulskaja är det ingen som går. Det sägs att det inte finns något av intresse på den andra sidan. Stationerna är tomma och förstörda – det är omöjligt att leva där. En död zon – det finns varken djur eller kräk, inte ens råttor. Tomt. Men affärsmannen kände en man, en vagabond, som hade gått längre än Tulskaja. Jag vet inte vad han sökte. Hur som helst hade han efteråt berättat för affärsmannen att allt inte är som det ska med Serpuchovskajalinjen. Det är inte utan anledning som det är så tomt. Han sa att man inte kan föreställa sig vad som pågår. Inte så konstigt att inte ens Hansan försöker kolonisera linjen, varken för plantager eller svinstior...«

Zjenja tystnade. Han märkte att Artiom till slut hade glömt sin sunda cynism och lyssnade som förhäxad. Zjenja satte sig till rätta. »Fast det intresserar dig förstås inte?« sa han med djup inre tillfredsställelse. »Det är ju bara struntprat alltihop. Får det vara lite mer te?«

»Teet tar vi sedan! Berätta hellre varför Hansan inte vill kolonisera sträckan. Det är faktiskt besynnerligt. Farbror Sasja säger att Hansan

Skannat med CamScanner

har haft problem med överbefolkningen på sistone – utrymmet räcker inte för alla. Hur kan man då avstå från en sådan möjlighet att utöka sitt territorium? Det är ju inte alls likt dem!«

»Aha, det är intressant ändå! Då så, den där vagabonden hade gått rätt så långt. Han sa att han hade gått och gått, utan att stöta på en enda själ. Ingen och inget, precis som i tunneln efter Sucharevskaja. Tänk dig, inte ens råttor! Bara vatten som droppar. Stationerna ligger övergivna, mörka, som om ingen någonsin hade varit där. Och en ständig känsla av överhängande fara. Riktigt tryckande… Han gick snabbt, på drygt en halv dag hade han passerat fyra stationer. En desperat människa, antagligen. Det måste han ha varit, som vågade sig så långt in i vildmarken alldeles ensam! Hur som helst, han kom fram till Sevastopolskaja. Där finns det en övergång till Kachovskaja. Nå, du känner till den där linjen, den är ju bara tre stationer lång. Det är egentligen ingen linje, utan ett missförstånd. En blindtarm… På Sevastopolskaja bestämde han sig för att övernatta. Förmodligen var han alldeles utmattad av all anspänning. Där fann han lite spån och gjorde upp en eld, så att det skulle kännas lite mindre obehagligt. Sedan kröp han ner i sovsäcken för att sova mitt på plattformen. Och på natten…« Här reste sig Zjenja upp, sträckte på sig och sa med ett retfullt leende: »Nej, vet du vad, nu vill jag verkligen ha en kopp te!« Och så lämnade han tältet med tekannan, utan att invänta Artioms svar.

Artiom blev visserligen irriterad på sin väns beteende, men han bestämde sig för att vänta tills historien var över innan han berättade för Zjenja vad han tyckte och tänkte om honom. Plötsligt kom han att tänka på Hunter och hans begäran… eller snarare befallning…

När Zjenja kom tillbaka hällde han upp lite nybryggt te åt Artiom i ett glas med metallhållare – det var sådana glas man använde på tågen förr i tiden. Sedan satte han sig och fortsatte:

»Alltså, han lade sig intill elden för att sova, och runtomkring var det tyst, helt knäpptyst, som om han hade stoppat vadd i öronen. Och mitt i natten vaknar han plötsligt av ett konstigt ljud… ett fullkomligt omöjligt ljud. Mannen blir genast kallsvettig. Han har hört ett barnskratt. Det kommer från spåren. Ett barns pärlande skratt… Och detta fyra stationer bort från närmaste människobosättning! På en plats där det inte ens finns några råttor, fattar du? Folk har blivit galna för mindre… Han kommer på fötter, springer genom arkaden och ut på perrongen…

Skannat med CamScanner

Och ser… ett tåg som rullar in på stationen. Ett helt vagnsätt. Strålkastarna lyser, bländande. Karln kunde ha blivit blind om han inte hade skyddat sig med armen i sista sekund. Det lyser i fönstren, därinne sitter människor, och allt är helt tyst! Det hörs inte ett ljud! Inget dån av motorn, inget dunkande från hjulen. Helt ljudlöst åker tåget in på stationen och försvinner sedan i tunneln på andra sidan… Förstår du? Mannen måste sätta sig ner, hjärtat gav nästan upp. För människorna i fönstren verkade nämligen vara levande, de samtalade om något, ohörbart… Tåget passerar honom vagn för vagn, och plötsligt ser han: i fönstret längst bak i sista vagnen står en pojke i sjuårsåldern och tittar på honom. Han tittar, pekar på honom och skrattar… Och skrattet hörs! Det var så tyst att mannen kunde höra sitt eget hjärta banka, och sedan det där barnskrattet… Tåget försvinner in i tunneln och skrattet hörs allt svagare… tills det klingar ut i fjärran. Och åter – tomhet. Och en total, fasansfull tystnad.«

»Och då vaknade han?« frågade Artiom giftigt, men inte utan hopp i rösten.

»Trodde du, ja! Han rusade tillbaka till den slocknade elden, rafsade ihop sina saker och sprang hela vägen tillbaka till Tulskaja. Han avverkade sträckan på en timme. Det måste ha varit ohyggligt…«

Artiom teg, skakad av berättelsen. Det blev tyst i tältet. Till sist tog han sig samman, harklade sig så att rösten inte skulle förråda klumpen i halsen och frågade så likgiltigt som möjligt:

»Och det där tror du på?«

»Det är inte första gången jag hör en sådan historia om Serpuchovskajalinjen«, svarade Zjenja. »Jag berättar väl inte allt för dig. Det går ju knappt prata med dig om sådant, du gör alltid ett skämt av allting… Men nu måste vi röra på påkarna, det är snart dags att gå till jobbet. Jag måste göra mig i ordning. Vi får prata vidare där.«

Artiom reste sig ovilligt, sträckte på benen och begav sig hemåt för att hämta något ätbart som han kunde ta med sig till jobbet. Hans styvfar sov fortfarande, på stationen var det mycket stilla: taptot hade säkert redan ljudit och snart skulle nattskiftet på fabriken börja. Det var bäst att skynda sig. När Artiom passerade gästtältet, där Hunter var inkvarterad, såg han att förhänget var öppet. Inuti tältet var det tomt. Hjärtat gjorde en kullerbytta i Artioms bröst. Det började gå upp för honom att allt han talat med Hunter om inte var en dröm, utan att det var på rik-

Skannat med CamScanner

tigt och att händelsernas vidare utveckling kunde beröra honom direkt. Ja, kanske skulle de till och med avgöra hans öde.

Tefabriken låg i en återvändsgränd, i stationens utgång som hade spärrats av vid rulltrappan upp. Egentligen var beteckningen fabrik helt missvisande, med tanke på att allt arbete skedde för hand – elektriciteten var alltför värdefull för att slösas bort på teproduktion.

Bakom järnskärmarna som skilde fabriksområdet från resten av stationen hade man spänt upp metalltrådar där de rensade svamparna fick torka. Vid hög luftfuktighet tände man en liten brasa under dem, så att de skulle torka snabbare och inte börja mögla. Nedanför trådarna stod ett antal bord, där arbetarna först skar upp och sedan malde den torkade svampen. Det färdiga teet förpackades i pappers- eller plastpåsar – beroende på vad som fanns till hands på stationen – och man tillsatte ett hemligt extrakt, vars sammansättning endast var känd för fabriksledningen. Därmed var den enkla tillverkningsprocessen fullbordad. Om det inte hade varit tillåtet att prata under arbetet skulle de åtta timmarna av skärande och malande ha varit fullständigt olidliga.

Under det här skiftet skulle Artiom arbeta tillsammans med Zjenja och krullige Kirill, som han brukade patrullera i tunneln med. När Kirill fick syn på Zjenja sken han upp och började genast berätta en historia, som han uppenbarligen inte hunnit avsluta när de senast talades vid. Artiom hade ingen lust att lyssna från mitten och försjönk i tankar. Återigen kom han att tänka på samtalet med Hunter.

Vad skulle han göra? Uppdraget som han fått av Hunter var alldeles för allvarligt för att han inte skulle bli fundersam. Tänk om Hunters plan gick åt skogen? Han hade ju bestämt sig för att göra något fullkomligt galet: att ge sig in i fiendens kula, rakt in i händelsernas centrum. Risken han utsatte sig för var enorm, inte ens han själv kände till hur stor den var. Han kunde bara gissa sig till vad som väntade på andra sidan 500 meter, där det sista ljuset från gränspatrullens lägereld, och kanske den sista människoskapade flamman i världen norr om VDNCh, slutligen slocknade. Allt han visste om de svarta visste varenda invånare på stationen – men det fanns ingen annan som vågade ta reda på mer. Och det var inte ens säkert att hålet som varelserna använde som ingång till metron verkligen fanns vid Botaniska trädgården.

Sannolikheten att Hunter inte skulle kunna slutföra sin uppgift var alltså mycket stor. Uppenbarligen var hotet från norr så stort och snabbt

Skannat med CamScanner

tilltagande att varje dröjsmål var av ondo. Och det var möjligt att Hunter visste något om dess natur som han förtigit för både Suchoj och Artiom.

Utan tvivel var han medveten om riskerna och han insåg att uppgiften kanske översteg hans förmåga. Varför skulle han annars ha förberett Artiom på en sådan sakernas vändning? Hunter var inte den som alltid tog det säkra före det osäkra, följaktligen var det möjligt, ja, rent av troligt, att han inte skulle återvända till VDNCh.

Fast hur skulle Artiom kunna släppa allt och ge sig av från stationen utan att meddela någon? Hunter hade ju själv undvikit att varsko andra, av rädsla för de »maskätna huvudena« ... Hur skulle Artiom på egen hand kunna ta sig till Polis, till det legendariska Polis, och trotsa alla kända och okända faror som väntade en vandrare i de mörka och ödsliga tunnlarna? Med ens ångrade Artiom att han gett efter för jägarens bistra charm och hypnotiserande blick. Han borde aldrig ha avslöjat sin hemlighet för honom och gått med på det farliga uppdraget.

»Hallå, Artiom! Artiom! Sover du, eller? Varför svarar du inte?« Zjenja skakade hans axel. »Hörde du vad Kirill sa? I morgon kväll går en karavan från oss till Rizjskaja. Det sägs att vår administration bestämt sig för att gå ihop med dem, och nu ska vi skicka dit humanitär hjälp för att skynda på det hela. Och hos dem har man tydligen hittat ett förråd med kablar. Administrationen vill lägga ut kablarna i tunneln för att upprätta en telefonlinje mellan stationerna. Eller åtminstone en telegraf. Kirill säger att alla som inte arbetar i morgon får följa med. Vad tycker du?«

Artiom förstod genast att det var ödet som erbjöd honom en möjlighet att utföra sitt uppdrag, om det skulle bli nödvändigt. Han nickade tyst.

»Toppen!« ropade Zjenja glatt. »Jag hänger också på. Kirill, du skriver väl upp oss också? När i morgon ger vi oss av, kring nio?«

Artiom yttrade inte ett ord under resten av skiftet, oförmögen som han var att skaka av sig de dystra tankarna. Han fortsatte mekaniskt att skära och mala svampar, ta ner nya hattar från trådarna, skära och mala på nytt, och så vidare i det oändliga.

Hela tiden såg han Hunters ansikte framför sig, hur han sa att han kanske inte skulle komma tillbaka, med den till synes oberörda minen hos en man som var van vid att riskera sitt liv. Oron växte sig allt starkare inom Artiom, som en molande föraning om kommande olyckor.

Efter arbetet gick han hem till sitt tält. Suchoj var inte där, antagligen

Skannat med CamScanner

var han ute i något ärende. Artiom stupade i säng, borrade ansiktet i kudden och somnade omedelbart, trots att han egentligen haft för avsikt att än en gång tänka igenom sin situation i lugn och ro.

En dröm, plågsam och febrig efter dagens alla tankar, samtal och upplevelser, svepte in och drog ner honom i en avgrund. Artiom såg sig själv sittande vid en lägereld på stationen Sucharevskaja, bredvid Zjenja och en kringvandrande magiker som hette Carlos. Carlos höll just på att lära dem hur man tillredde äkta dur av giftsvampar. Han förklarade att det var rent kriminellt att använda svamparna som man gjorde på VDNCh, då det egentligen inte alls rörde sig om några svampar utan om en ny form av intelligent liv på jorden. En dag skulle denna livsform kanske rent av ersätta människorna. Svamparna var inte självständiga varelser, utan små delar av en större helhet som förbands med neuroner, ett gigantiskt mycel som bredde ut sig över hela metron. Och den som åt dur intog inte bara ett psykofarmaka, utan trädde också i förbindelse med denna nya förnuftiga livsform. Om man gjorde allting rätt kunde man bli vän med den och då skulle den hjälpa alla som kommunicerade med den genom dur. Men plötsligt dök Suchoj upp, hötte med pekfingret och sa att man absolut inte fick nyttja dur, eftersom långvarigt bruk gav upphov till mask i hjärnan. Artiom bestämde sig för att kontrollera om det verkligen stämde: han sa till de andra att han behövde en nypa frisk luft, men i stället stannade han till bakom ryggen på magikern med det spanskklingande namnet och såg att han saknade bakhuvud. Hela hjärnan syntes, alldeles svart av maskhål. Långa, vitglänsande larver krälade omkring och borrade sig in i substansen, alltmedan magikern pratade på, som om ingenting var på tok… Artiom blev livrädd och bestämde sig för att fly. Han drog Zjenja i ärmen så att han skulle resa på sig och följa med, men Zjenja viftade bara otåligt med handen och bad Carlos berätta vidare. Samtidigt kom maskarna från magikerns huvud krypande över golvet, de ringlade uppför Zjenjas rygg och försökte ta sig in i öronen…

Då hoppade Artiom ner på spåret och sprang i väg från stationen så fort benen bar. Med ens slog det honom att det var just den tunneln som man inte fick gå ensam genom. Han vände om och sprang tillbaka mot stationen, men av någon anledning kom han inte fram.

Bakom honom tändes plötsligt ett ljus, och han såg med häpnadsväckande skärpa sin egen skugga på marken. Artiom snurrade runt – ur metrons innandöme kom ett tåg emot honom, det närmade sig obön-

Skannat med CamScanner

hörligt, med djävulskt gnisslande och dunkande hjul, ett öronbedövande larm i ett bländande strålkastarljus.

I det ögonblicket gav benen vika, de böjde sig under honom som torkade halmstrån. När tåget bara var några få meter bort förlorade visionen sin styrka, den upplöstes och försvann.

I stället uppstod en ny och helt annorlunda syn: framför sig såg Artiom Hunter, iklädd snövita kläder, i ett omöblerat rum med lika bländvita väggar. Han stod där med sänkt huvud och blicken riktad mot golvet. Efter en stund lyfte han ögonen och såg rakt på Artiom. Det var en besynnerlig känsla, för i drömmen hade Artiom inte känt sin egen kropp, utan betraktat skeendet liksom från sidan. Och medan han såg in i Hunters ögon fylldes han av en obegriplig oro, en föraning om något viktigt som när som helst kunde inträffa...

Hunter tilltalade honom, och nu framstod skeendet som så ofattbart verkligt att Artiom blev helt överväldigad. I tidigare mardrömmar hade han alltid varit medveten om att han sov, att allt som hände hade sin upprinnelse i hans upprörda fantasi. Nu, i den här visionen, fanns inte känslan av att han vilket ögonblick som helst kunde vakna.

Hunter försökte möta Artioms blick, men det verkade som om han stirrade i blindo när han med tung röst sa:

»Tiden har kommit. Du måste infria ditt löfte till mig. Du måste göra det. Minns att detta inte är en dröm! Detta är inte en dröm!«

Artiom spärrade upp ögonen. Och återigen hörde han den dova stämman i sitt huvud, med skräckinjagande tydlighet:

»Detta är inte en dröm...«

»Detta är inte en dröm«, upprepade Artiom. Detaljerna i mardrömmen förbleknade snabbt, men den andra visionen etsade sig fast i hans minne: Jägarens egendomliga klädsel, det gåtfulla, vita rummet och inte minst hans ord: »Du måste uppfylla ditt löfte till mig.«

Suchoj kom in i tältet och frågade med bekymrad röst:

»Artiom, har du sett till Hunter sedan vi pratades vid i går kväll? Det börjar bli sent, och han är borta. Hans tält är tomt. Kan han ha gett sig av? Berättade han någonting om sina planer när du pratade med honom?«

»Nej, farbror Sasja, han frågade bara om stämningen här på stationen«, ljög Artiom plikttroget.

»Jag är orolig för honom«, klagade Suchoj. »Hoppas bara att han inte hittar på några dumheter och utsätter sig själv för fara, eller oss för den

Skannat med CamScanner

delen. Han vet inte vem han har att göra med... Förresten, ska du inte arbeta i dag?«

»Zjenja och jag har anmält oss till karavanen till Rizjskaja. Vi ska dit med en hjälpsändning, och sedan ska vi dra en telegrafkabel därifrån«, svarade Artiom, och insåg i samma stund att han redan hade fattat ett beslut. Plötsligt var det som om något frigjordes inom honom, han kände en oerhörd lättnad och en inre tomhet på en och samma gång, som om man hade avlägsnat en svulst ur hans bröst och gjort det lättare för honom att andas.

»Till karavanen? Det vore bättre om du stannade hemma i stället för att driva omkring i tunnlarna. Egentligen skulle jag ha följt med till Rizjskaja, jag har nämligen ett ärende dit, men jag mår inte så bra i dag. Det får bli en annan gång... Du ska väl inte gå än? Först klockan nio? Då hinner vi ta farväl senare. Packa dina saker under tiden.« Och så lämnade han Artiom ensam.

Febrilt fyllde han ryggsäcken med saker som kunde komma till användning på resan: en ficklampa, batterier, ännu fler batterier, svamp, en påse te, svinleverkorv, ett fulladdat kalasjnikovmagasin som han stulit en gång i tiden, en karta över metron, ytterligare några batterier... Han fick inte glömma passet – inte för att han behövde det för att bli insläppt på Rizjskaja, men utanför dess gränser skulle första bästa vaktstyrka kunna avvisa honom eller rent av ställa honom mot väggen om han saknade pass – allt beroende på den politiska situationen. Och, inte att förglömma, kapseln han fått av Hunter. Det var allt.

Han kastade ryggsäcken över axeln, lät blicken svepa över bostaden en sista gång och steg beslutsamt ut ur tältet.

Karavanföljet hade redan börjat samlas på perrongen, vid ingången till sydtunneln. På spåret stod en handdriven dressin lastad med lådor med fläsk, svamp och tepaket, och ovanpå alltihop stod en finurlig maskin som några lokala tekniker hade konstruerat – antagligen telegrafapparaten.

Förutom Kirill och Zjenja bestod karavanen av ytterligare två personer: en frivillig och en officer från administrationen, som ansvarade för förbindelserna med Rizjskaja. Alla utom Zjenja hade infunnit sig, och de som redan var närvarande fördrev tiden med att spela domino. Automatkarbinerna som tilldelats expeditionen hade de ställt bredvid sig som en pyramid med piporna uppåt – varje vapen hade ett reservmagasin fasttejpat vid huvudmagasinet.

Skannat med CamScanner

Till slut kom även Zjenja. Han hade blivit tvungen att laga mat till sin lillasyster innan han gav sig av, det var därför han kom lite sent.

I sista ögonblicket slog det Artiom att han inte hade tagit farväl av sin styvfar. Han ursäktade sig och lovade att snart vara tillbaka, sedan kastade han av sig ryggsäcken och sprang hem. Det var tomt i tältet, så han skyndade vidare till de gamla personalrummen, där stationsförvaltningen höll till. Där hittade han Suchoj, inbegripen i ett livligt samtal med stationens vakthavande befäl, tillika VDNCh:s valda överhuvud. Artiom knackade på dörrkarmen och harklade sig försiktigt.

»God dag, Aleksandr Nikolajevitj. Skulle jag kunna få tala med farbror Sasja en sekund?«

»Självfallet, Artiom, kom in. Vill du ha lite te?« svarade Aleksandr Nikolajevitj vänligt.

Suchoj sköt ut sin stol från bordet. »Jaså, är det redan dags att ge sig av? När kommer ni tillbaka?«

»Jag vet inte riktigt...«, mumlade Artiom. »Vi får se hur det går...«

Med ens insåg han att han kanske aldrig skulle få se sin styvfar igen och han ville absolut inte ljuga för honom, den ende som verkligen älskade honom, och lova att han skulle vara tillbaka i morgon eller i övermorgon och att allt skulle bli som förr.

Det brände till i ögonen och till sin förvåning upptäckte Artiom att de tårades. Han tog ett steg framåt och omfamnade sin styvfar hårt.

»Hur är det fatt, pojken min? Hur är det fatt... Ni kommer ju tillbaka redan i morgon, inte sant?« sa Suchoj förvånat och tröstande.

»I morgon kväll, om allt går som det ska«, bekräftade Aleksandr Nikolajevitj.

»Sköt om dig, farbror Sasja! Ha det så bra!« sa Artiom hest, tryckte styvfaderns hand och skyndade ut, skamsen över sin egen svaghet.

Suchoj såg förundrat efter honom.

»Varför var grabben så ledsen? Det är ju inte första gången han ger sig av till Rizjskaja...«

»Låt honom vara, Sasja. Med tiden blir det en karl av honom också. Då kommer du att längta tillbaka till den dagen då en kort expedition föregicks av ett tårfyllt avsked! Så vad var det du sa, vad ansåg de på Aleksejevskaja om patruller i tunnlarna? Det skulle verkligen vara till stor hjälp om...«

När Artiom hade återvänt till gruppen, delade befälhavaren ut en

Skannat med CamScanner

karbin till var och en av deltagarna och sa: »Är alla redo? Ska vi sätta oss en stund före resan, för att få tur?«

Han slog sig ner på en blanksliten träbänk, och de andra följde hans exempel under tystnad. »Så, Gud vare med oss!« Befälhavaren reste sig upp, hoppade ner på rälsen och intog sin plats som anförare för truppen.

Artiom och Zjenja, som var yngst, klättrade upp på dressinen och gjorde sig redo för sin tunga uppgift. Kirill och den andre frivillige bildade följets svans.

»Framåt!« ropade befälhavaren. Artiom och Zjenja lade sig över hävstången, medan Kirill sköt på bakifrån. Dressinen gnisslade till och kom långsamt i rullning. En kort stund senare var gruppen försvunnen i syd-tunnelns svalg.

Skannat med CamScanner

4. TUNNELNS RÖST

Det klena ljuset från ficklampan i befälhavarens hand svepte som en blekgul fläck över tunnelns väggar, slickade det fuktiga betonggolvet och försvann spårlöst när ljuskäglan riktades rakt fram. Bara tio steg längre fram slukades det svaga skenet av det avgrundsdjupa mörkret. Tystnaden bröts av dressinens monotona gnisslande på sin väg in i intet, av de gående männens tunga andetag och de järnskodda stövlarnas taktfasta steg.

De hade redan lagt den sydliga gränsposteringen bakom sig, och det sista återskenet från lägerelden hade för länge sedan slocknat bakom deras ryggar – de hade lämnat VDNCh:s territorium. Och även om sträckan mellan VDNCh och Rizjskaja på sistone betraktades som ofarlig tack vare den goda grannsämjan och den relativt livliga trafiken mellan stationerna, hade ledningen beordrat alla att vara på sin vakt.

Faran kom nämligen inte alltid från norr eller söder – de två möjliga riktningarna i tunneln. Den kunde även dölja sig ovanför tunnlarna, i ventilationsschakten, till vänster eller till höger, i alla otaliga förgreningar, bakom de gamla personalutrymmenas igenbommade dörrar eller hemliga utgångar. Den lurade under dem, i gåtfulla kloaker som byggarna av metron lämnat efter sig och reparationsbrigaderna glömt bort eller lät vara. Och i djupen, som kunde ingjuta en förlamande skräck även hos de dumdristigaste av äventyrare, hade ohyggligheter av alla möjliga slag börjat växa fram redan på den tiden då metron fortfarande bara var ett transportmedel.

Det var därför befälhavarens lampa flackade så oroligt över väggarna, medan hans mannar oavbrutet smekte säkringen på karbinerna, redo att när som helst avfyra en automatsalva. Det var därför de var så ordkarga: samtal hade stört deras uppmärksamhet och hindrat dem från att lystra till tunnelns andetag.

Artiom hade redan börjat bli trött, men det fanns ingen tid för vila – hävstången höjdes och sänktes i det oändliga, drivanordningen gnisslade enformigt och hjulen snurrade varv efter varv. Han försökte förgäves skåda in i mörkret, och hjulen dunkade lika dovt och olycksbådande som

Skannat med CamScanner

de ord han dagen innan fått höra av Hunter: att mörkrets makt är det vanligaste styrelseskicket i hela Moskvametron.

Han försökte komma underfund med hur han skulle ta sig till Polis, han behövde en plan, men alla tankar i hans huvud förblev halvtänkta på grund av smärtan som långsamt spreds genom musklerna och trötthetens som kröp genom kroppen och nästan förlamade armarna.

Den varma, salta svetten, som först bara samlats i små droppar på pannan, strömmade nu ymnigt över ansiktet, brände i ögonen, och han kunde inte torka bort den, för om han släppte hävstången skulle han överlåta allt arbete till Zjenja. I öronen dunkade blodet allt högre och Artiom mindes hur han som liten pojke hade tyckt om att inta en obekväm position bara för att få höra hur det dunkade i öronen. Ljudet påminde honom om soldaternas taktfasta steg vid paraderna, och när han blundade kunde han låtsas att han var marskalken som tog emot paraden. De trogna divisionerna marscherade förbi med bullrande stövlar och de yttersta i varje led fäste blicken vid honom... Det visste han från teckningar han sett i böcker om armén.

Till slut sa befälhavaren, utan att vända sig om: »Bra, grabbar, ni kan stiga av och byta plats med de andra. Vi är halvvägs.«

Artiom utbytte en blick med Zjenja och hoppade ner från dressinen. Utan ett ord satte de sig på rälsen, trots att de borde ha intagit sina platser framför och bakom dressinen.

Befälhavaren såg på dem och sa nästan medlidsamt: »Snorungar...«

»Snorungar«, medgav Zjenja beredvilligt.

»Upp, upp med er, här kan vi inte bli sittande. Framåt marsch! Jag kan berätta en bra historia för er.«

»Det kan vi också!« utbrast Zjenja kaxigt, samtidigt som han motvilligt kom på fötter.

»Era historier har jag redan hört. Är det inte de svarta, så är det mutanterna... Och era svampar, så klart. Men det finns en del saker som ni aldrig har hört talas om. Och kanske är det inte bara sagor, det är bara det att ingen kan kontrollera sanningshalten... Det vill säga, det finns de som har försökt, men de kan inte längre berätta för oss vad de kom fram till.«

För Artiom räckte den inledningen för att han skulle få nya krafter. Nu var det av största betydelse att han fick veta så mycket som möjligt om det som försiggick på andra sidan Prospekt Mira. Han skyndade upp från rälsen, grep sin karbin och intog sin plats bakom dressinen.

Skannat med CamScanner

Ett kort ryck, sedan sjöng hjulen återigen sin entoniga sång. Truppen rörde sig framåt. Befälhavaren höll blicken fäst på mörkret framför sig, därför var det svårt att uppfatta allt han berättade.

»Ibland undrar jag vad er generation egentligen vet om metron? Ni berättar säkert alla möjliga skrönor för varandra. Någon har varit någonstans, en annan hittar bara på. Nästa förvanskar vad han fått viskat i sitt öra av en tredje, som i sin tur utgett en annans historia för att vara sin egen, trots att han har hört den över en kopp te hos en fjärde… Detta är nämligen det stora problemet med metron: det finns inga tillförlitliga kommunikationer, inga möjligheter att snabbt ta sig från ena ändan till den andra, för än får man inte passera, än är tunneln blockerad, än händer det någon skit, och läget förändras från dag till dag… Ni tror kanske att hela metron är enormt stor? Med ett tåg tar det högst en timme att åka mellan två ändstationer. Och numera vandrar folk i flera veckor, oftast utan att komma fram. Man vet ju aldrig vad som väntar bakom nästa kurva. Nu är vi på väg med en hjälpsändning till Rizjskaja, men problemet är att ingen – varken jag eller administrationen – kan säga hur vi kommer att bli mottagna när vi kommer fram. Det kan hända att de möter oss med spärreld. Eller så kommer vi fram till en nerbränd station utan en levande själ. Eller så visar det sig att Rizjskaja numera är ansluten till Hansan och att vi från och med nu inte har tillträde till resten av metron. Det finns inga exakta informationer… Det du fick reda på i morse är en gammal nyhet redan till kvällen, och i morgon bitti kan du lika gärna glömma allt du hörde. Det är som att vandra genom ett område med kvicksand med en hundra år gammal karta. Kurirerna behöver så lång tid på sig att deras meddelanden antingen är utan betydelse eller oriktiga när de väl kommer fram. Sanningen förvrängs. Människan har aldrig levt under liknande omständigheter tidigare… Och man vågar inte tänka på vad som kommer att ske när bränslet till generatorerna tar slut och vi inte längre har någon ström. Har ni läst *Tidsmaskinen* av H.G. Wells? I den finns ett folk som kallas morlocker…«

Det här var den andra gången på två dagar som Artiom hörde talas om morlockerna, och han hade ingen lust att höra om dem igen, så trots Zjenjas protester ledde han beslutsamt in samtalet på dess ursprungliga spår: »Så vad vet er generation om metron?«

»Hm… Att tala om allt djävulskap i tunnlarna bringar olycka… Om Metro-2 och De osynliga observatörerna? Nej, det tänker jag inte be-

Skannat med CamScanner

rätta. Men jag kan säga vem som bor var och berätta några intressanta saker. Visste ni till exempel att Pusjkinskaja – där det finns en övergång till två andra stationer, Tjechovskaja och Tverskaja – har ockuperats av fascister?«

»Vad för fascister?« frågade Zjenja.

»Äkta fascister. Förr i tiden, när vi fortfarande levde där« – befälhavaren pekade upp med fingret – »fanns det sådana. De hade rakade skallar och var emot invandring. Det fanns alla möjliga grupper, jag minns inte längre vad alla hette. Det var riktigt på modet. Sedan försvann de, spårlöst, inte ett pip hörde man om dem. Och plötsligt för en tid sedan dök de upp igen på Pusjkinskaja. ›Metron åt ryssarna!‹ Har ni hört på maken? Eller det här: ›Svartskallar, gå hem!‹ Varenda icke-ryss kastades ut från Pusjkinskaja, från Tjechovskaja, sedan ockuperade de Tverskaja också. Till sist var de så brutala att de tog till våld. Nu har de upprättat ett *Reich* där. Det fjärde eller femte riket, antar jag... De vågar sig inte till andra stationer, för vår generation minns fortfarande nittonhundratalets historia bara alltför väl. Å andra sidan, vad kan några fascister åstadkomma? Ta mutanterna från Filjovskajalinjen – det är allvar det. För att inte tala om de svarta! Och alla olika sekterister, satanister, kommunister... Rena kuriosakabinettet.«

De passerade en dörrlös port till några övergivna serviceutrymmen. Kanske hade det varit en toalett, kanske en skyddsbunker... Hela möblemanget – våningssängar av järn eller enkel toalettinredning – hade för länge sedan burits bort, numera vågade ingen sätta sin fot i de tomma och mörka rummen som fanns lite varstans i metron. Man visste att det inte borde finnas någonting därinne, men ändå: vem vågade utmana ödet?

Längre fram syntes ett svagt ljussken. De närmade sig Aleksejevskaja. Stationen hade få invånare och bara en postering, vid 50 meter, mer förmådde man inte. Omkring fyrtio meter från vaktpatrullens lägereld gav befälhavaren order om halt, varpå han riktade ficklampan mot posteringen och signalerade med en rad korta och långa ljussignaler. En svart silhuett avtecknade sig mot eldslågorna – en kontrollant var på väg emot dem. Redan på avstånd skrek han: »Stå stilla! Kom inte närmare!«

Var det verkligen möjligt, undrade Artiom, att en station som alltid gällt för att vara vänligt sinnad en dag skulle kunna möta dem med bajonetter?

Mannen kom närmare utan att göra sig någon brådska. Han var klädd

Skannat med CamScanner

i trasiga kamouflagebyxor och en vadmalsjacka med ett stort, påmålat A – antagligen första bokstaven i stationsnamnet. Hans insjunkna kinder var orakade, ögonen glimrade av misstänksamhet och händerna strök nervöst över karbinpipan som var riktad mot gruppen. Han mönstrade deras ansikten, sedan sken han upp när han kände igen dem och sköt tillbaka sitt vapen på ryggen som ett tecken på förtroende.

»Tjena, grabbar! Hur är läget? Är ni på väg till Rizjskaja? Vi vet, vi vet, de har förvarnat oss. Följ med!«

Befälhavaren började fråga ut väktaren om någonting, men ingen hörde ett ord och Artiom, som inte heller ville att någon skulle höra, viskade till Zjenja: »Vad utmärglad han verkar. Jag tror inte att de tänker ansluta sig till oss för att dela med sig av det goda livet.«

»Än sedan?« svarade hans vän. »Vi har väl också våra intressen. Om vår administration är för sammanslagningen, då betyder det att vi behöver den. Det är trots allt inte av välgörenhet som vi matar dem.«

Dressinen passerade lägerelden vid 50 meter, där det satt ytterligare en väktare, exakt likadant klädd som den förste, och rullade sedan in på stationen. Aleksejevskaja var dåligt upplyst och invånarna gjorde ett tystlåtet och eländigt intryck, men gästerna från VDNCh möttes med vänliga blickar. Truppen gjorde halt och befälhavaren beordrade rökpaus. Artiom och Zjenja fick hålla vakt vid dressinen, de andra i gruppen gick till stationens lägereld.

»Jag har aldrig hört talas om fascisterna och Riket förut«, sa Artiom.

»Det har jag«, svarade Zjenja. »Men han som berättade om dem sa att de fanns på Novokuznetskaja.«

»Vem var det?«

»Ljocha«, medgav Zjenja motvilligt.

Artiom gjorde en grimas. »Han har ju berättat en massa intressanta saker för dig.«

»Men det finns ju faktiskt fascister! Okej, han tog fel på platsen, men han ljög inte!« rättfärdigade sig vännen.

Artiom tystnade och började fundera. Rökpausen på Aleksejevskaja skulle ta minst en halvtimme: befälhavaren hade något att diskutera med stationsledningen – antagligen den förestående sammanslagningen. Därefter skulle de bryta upp igen och fortsätta mot Rizjskaja, som de skulle anlända till framåt kvällen. Efter en övernattning där skulle de, sedan alla frågor var utredda och den upphittade kabeln hade besiktigats, skicka

Skannat med CamScanner

tillbaka en kurir för att inhämta nya instruktioner. Om kabeln gick att använda skulle de lägga ut den och upprätta en telefonförbindelse mellan de tre stationerna, men om den visade sig oduglig skulle de omedelbart återvända till VDNCh.

Artiom hade alltså bara två dagar till sitt förfogande. På den korta tiden måste han finna en förevändning för att passera Rizjskajas ytterpostering, som var ännu mer byråkratisk och strängt bevakad än den vid VDNCh. Och försiktigheten var alltigenom förståelig: därborta, i söder, började den stora metron, och Rizjskajas södra gränspostering hade mycket oftare utsatts för attacker. Hoten som invånarna levde under var kanske inte lika gåtfulla och skräckinjagande som på VDNCh, men i gengäld var de fler och av osannolikt många slag. Patrullerna som vaktade de södra tillfarterna till Rizjskaja visste aldrig vad de hade att vänta, de måste alltid vara beredda på allt.

Två tunnlar leder från Rizjskaja till Prospekt Mira. Av någon okänd anledning ansågs det vara omöjligt att stänga en av dem, så båda måste bevakas. Det tärde hårt på stationens resurser, och därför var det också livsviktigt att försäkra sig om fredliga förbindelser med stationerna norrut. Om stationen gick samman med Aleksejevskaja och, ännu viktigare, med VDNCh, så skulle man slippa ansvaret för bevakningen av nordtunnlarna och ordningen på sträckan mellan stationerna. Dessutom skulle man kunna utnyttja tunnlarna som handelsleder, medan VDNCh såg ett ypperligt tillfälle att utöka sitt inflytande, sitt territorium och sin makt.

Inte minst därför var Rizjskajas ytterposteringar extra vaksamma: de måste bevisa för sina blivande bundsförvanter att man kunde förlita sig på deras bevakning av sydgränserna. Så det var inte lätt att ta sig förbi kontrollerna i någon av riktningarna. Hur det skulle gå till måste Artiom alltså räkna ut inom loppet av två dygn.

Trots alla svårigheter verkade det ändå inte helt ogörligt. Frågan var snarast vad han skulle göra *därefter*. När han väl tagit sig förbi de södra gränsposteringarna måste han finna en någorlunda säker väg till Polis. Men beslutet att resa hade fattats så plötsligt att han inte hunnit fundera över färdvägen. Hemmavid hade han kunnat förhöra sig hos några handelsresande om eventuella faror utan att väcka några misstankar. Han ville inte fråga Zjenja eller någon annan i karavanen om vägen till Polis, särskilt Zjenja skulle genast förstå att något var i görningen. Vänner hade

Skannat med CamScanner

han varken på Aleksejevskaja eller Rizjskaja, och i en så viktig fråga ville han inte anförtro sig åt främlingar.

När Zjenja försvann en stund för att prata med en flicka som satt i närheten, tog Artiom tillfället i akt och plockade fram metrokartan ur sin ryggsäck. Kartan var tryckt på baksidan av ett tummat reklamblad som försökte locka folk till en sedan länge försvunnen loppmarknad. Med en pennstump tecknade Artiom en tjock ring runt Polis.

Vägen dit verkade så enkel och kort... Förr i tiden, när man inte behövde vara beväpnad för att färdas i metron, inte ens när man måste byta till en främmande linje, och tunnlarna bara användes av snabba, bullrande tåg, kunde man avverka sträckan mellan VDNCh och Polis utan att möta några hinder.

Ta tåget till Turgenjevskaja, välj övergången till Tjistyje Prudy – De rena dammarna –, som stationen fortfarande hette på den gamla kartan som Artiom studerade, eller Kirovskaja, som den kallades sedan kommunisterna återtagit dess ursprungliga namn, och ta Röda linjen, Sokolnitjeskaja, direkt till Polis... Under tågens och lysrörens era hade färden inte ens tagit trettio minuter. Men sedan Röda linjen åter börjat skrivas med stort R hängde det röda baneret över ingången till Tjistyje Prudy och stationen hade upphört att fungera som sådan, så det var inte att tänka på att försöka ta den kortaste vägen till Polis.

Ledningen för Röda linjen hade visserligen gett upp sina försök att lyckliggöra metrons invånare genom att påtvinga dem sin sovjetmakt, men bakom den fredliga fasaden hade regimens paranoida karaktär inte förändrats ett dugg. Hundratals agenter från säkerhetstjänsten, som man av gammal vana och med en anstrykning av nostalgi kallade KGB, övervakade ständigt Röda linjens lyckliga befolkning, medan intresset för gäster från andra linjer var i det närmaste gränslöst. Utan specialtillstånd från den röda administrationen släpptes ingen in på någon av dess stationer. Ständiga passkontroller, total övervakning och en allmän, patologisk misstänksamhet sörjde för att man genast avslöjade såväl vilsekomna resenärer som utsända spioner. De förra jämställdes med de senare och för båda grupperna väntade ett sorgligt öde.

Ja, det skulle sannerligen inte bli lätt att ta sig till metrons hjärta. Till Polis... Blotta namnet, när någon nämnde det i ett samtal, fick Artiom, och många med honom, att tystna av respekt. Artiom mindes fortfarande den dagen då han för första gången hörde detta okända ord i en histo-

Skannat med CamScanner

ria som en av farbror Sasjas gäster berättade, och efteråt, när gästen hade gått, frågade han försiktigt vad ordet betydde. Då hade farbror Sasja fäst blicken på honom och svarat med lätt vemod i rösten:

»Det, Artiomka, är nog den sista platsen på jorden där människor lever som människor. Där vet man fortfarande vad ›människa‹ betyder och hur ordet egentligen ska uttalas.« Och med ett sorgset leende hade han tillfogat: »Det är en stad…«

Polis låg mitt i Moskvametrons största övergång, i skärningspunkten av fyra olika linjer, och omfattade hela fyra stationer: Aleksandrovskij Sad, Arbatskaja, Borovitskaja och Biblioteka imeni Lenina, samt gångtunnlarna däremellan. Detta gigantiska territorium hyste civilisationens sista verkliga centrum, det var den enda återstående orten med så många invånare att den med rätta kunde kallas Staden. Någon måste sedan ha gett Staden dess namn: Polis, vilket för övrigt hade samma betydelse. Och kanske var det för att ordet bar på ett fjärran eko av den mäktiga och vackra antikens kultur som invånarna tog det till sitt hjärta och det främmande namnet blev etablerat.

I metron var Polis en fullkomligt unik företeelse. Där och endast där var det alltjämt möjligt att möta bevarare av de gamla och främmande kunskaper som helt enkelt inte behövdes längre i den nya, grymma världen med sina förändrade lagar. Dessa kunskaper, liksom dess bärare, befanns värdelösa av invånarna på andra stationer, ja, egentligen i hela metron, som gradvis försjönk i kaos och barbari. Förföljda överallt fann dessa kunskapens bärare sin enda fristad i Polis, där de alltid mottogs med öppna armar, ty där härskade deras bröder i anden. Det var därför man i Polis, och endast i Polis, fortfarande kunde möta skröpliga professorer, som en gång innehaft lärostolar vid berömda universitet, vilka numera låg i ruiner, övergivna och invaderade av råttor och mögel. Endast där levde de sista konstnärerna, skådespelarna och poeterna. De sista fysikerna, kemisterna och biologerna… Människor som likt lastade skepp bar med sig allt det som mänskligheten hade uppnått och erfarit under årtusenden av utveckling. Människor med vars död allt detta skulle gå förlorat för alltid.

Polis bredde ut sig på den plats där centrum en gång hade legat i staden efter vilken metron fått sitt namn. Rakt ovanför Polis reste sig Leninbiblioteket – den förlorade världens mest omfattande arkiv av vetande. Hundratusentals böcker på dussintals språk, omfattande alla områden

Skannat med CamScanner

på vilka den mänskliga anden någonsin varit verksam. Hundratals ton med papper, fulla av alla möjliga bokstäver, tecken och hieroglyfer, av vilka många nuförtiden var otydbara, för språken hade gått under tillsammans med de människor som talade dem. Ändå fanns det fortfarande ett stort antal böcker som kunde läsas och förstås, och deras författare, döda sedan århundraden, hade alltjämt mycket att säga de levande.

Av alla fåtaliga federationer, imperier och rika stationer som förmådde genomföra expeditioner upp till jordytan var det bara Polis som sände ut sina stalkers efter böcker. Endast där hade kunskapen ett sådant egenvärde att man för dess egen skull var beredd att riskera livet på sina frivilliga, betala sagolika summor åt professionella och avstå från materiella fördelar i de andliga framstegens namn.

Och trots ledningens skenbara opraktiskhet och idealism höll Polis stånd år efter år. Staden förskonades från olyckor, och om något tycktes hota dess säkerhet var hela metron beredd att komma till dess försvar. Det sista stridslarmet från det oförglömliga kriget mellan Röda linjen och Hansan hade tystnat och Polis omgavs återigen av osårbarhetens och välståndets magiska aura.

Så när Artiom tänkte på denna häpnadsväckande plats, fann han det ingalunda konstigt att vägen dit inte var lätt, ja, den rent av måste vara krånglig och full av faror och prövningar, annars hade själva resmålet förlorat en del av sin mystik och tjusning.

Om vägen över Kirovskaja och Röda linjen framstod som omöjlig och alltför riskabel, så kunde han försöka överlista Hansans patruller och ta sig till Biblioteka imeni Lenina via Ringlinjen. Artiom tog en närmare titt på kartan.

Alltså, om han lyckades ta sig in på Hansans territorium, antingen genom att snacka in sig hos väktarna eller genom att slå sig fram med våld, skulle vägen till Polis vara relativt kort. Han placerade fingret på kartan och följde linjerna. Om han vid Prospekt Mira vek av åt höger och följde Ringlinjen söderut, så skulle han efter två Hansastationer komma ut vid Kurskaja. Där skulle han gå över till Arbatsko-Pokrovskajalinjen, och därifrån var det inte mer än ett stenkast till Arbatskaja, det vill säga till själva Polis. I och för sig, Revolutionstorget, som Röda linjen hade fått i utbyte mot Leninbiblioteket, låg i vägen, men de röda garanterade ju fri transit åt alla resenärer, det hade varit ett av grundvillkoren för fredsavtalet. Och eftersom Artiom inte hade för avsikt att beträda

Skannat med CamScanner

själva stationen utan bara ville ta sig vidare, måste de egentligen låta honom passera.

Han funderade kort på saken och bestämde sig för att följa den planen. På vägen dit kunde han försöka samla upplysningar om de stationer som han måste passera, och om det inte skulle fungera, intalade han sig själv, så fanns det alltid någon alternativ färdväg. Medan han betraktade virrvarret av linjer och omstigningsstationer på kartan, slogs han av tanken att befälhavaren nog hade överdrivit en smula när han beskrev hur svårt det var för expeditioner att färdas genom metron. Man behövde ju till exempel inte gå till höger vid Prospekt Mira, man kunde lika gärna gå till vänster – Artiom förde fingret nerför Ringlinjen – till Kievskaja, där man tog övergången till antingen Filjovskaja- eller Arbatsko-Pokrovskaja-linjen, och därifrån var det bara två stationer till Polis. Uppgiften kändes inte längre ogenomförbar. Den lilla övningen med kartan hade gett honom självförtroende. Nu visste han vad han skulle göra och tvekade inte längre: när karavanen hade anlänt till Rizjskaja skulle han inte återvända till VDNCh med truppen, utan fortsätta sin vandring till Polis.

»Gör du upp planer?« dånade Zjenjas röst precis intill hans öra. Artiom hade försjunkit så djupt i sina tankar att han inte märkte att vännen hade kommit tillbaka.

Han ryckte till av förvåning och försökte förläget dölja kartan.

»Nej, nej… Jag bara… Jag ville hitta stationerna där man har det där Riket som befälhavaren berättade om.«

»Och hur gick det? Kunde du inte hitta dem? Äh, hit med kartan, jag ska visa dig«, sa Zjenja med överlägsen röst. Han hittade betydligt bättre i metron än Artiom, ja, än alla sina jämnåriga, och det var något han var stolt över. På första försöket satte han fingret på övergången som förband stationerna Tjechovskaja, Pusjkinskaja och Tverskaja. Artiom suckade – av lättnad, medan Zjenja trodde att det var av avundsjuka.

»Lugn, en dag kommer du att hitta lika bra som jag«, sa han för att trösta sin vän.

Artiom log tacksamt och bytte snabbt samtalsämne.

»Hur länge stannar vi här?« frågade han.

»Pojkar! Uppställning!« dundrade befälhavarens kraftiga basröst, och Artiom förstod att vilan var över, innan de ens hunnit äta lite.

Återigen var det hans och Zjenjas tur att ställa sig på dressinen. Häv-

Skannat med CamScanner

stången gnisslade till, stövelklackarna klapprade mot betongen, och så var de inne i tunneln igen.

Den här gången rörde sig truppen framåt under tystnad, endast befälhavaren viskade om något med Kirill som gick vid hans sida. Artiom hade varken lust eller ork att försöka uppfatta vad de sa – den förbannade dressinen tog alla krafter.

Mannen som gick längst bak i ledet kände sig uppenbarligen illa till mods och kastade hela tiden ängsliga blickar över axeln. Artiom stod på dressinen med ansiktet mot honom och såg klart och tydligt att ingen fara hotade dem bakifrån. Själv kände han ett oemotståndligt behov av att vända sig om och titta framåt. Denna rädsla och osäkerhet förföljde honom ständigt, och inte bara honom. Varje ensam vandrare i metron var förtrogen med den där känslan. Det fanns till och med en särskild beteckning för den: tunnelångest. När man går genom en tunnel, i synnerhet med en dålig lampa, känns det alltid som om faran närmar sig bakifrån. Ibland blir känslan så intensiv att man tycker sig förnimma en tung blick i ryggen, eller inte ens blick… Vem vet vem eller vad som döljer sig i mörkret och hur den eller det uppfattar världen? Till slut blir anspänningen så outhärdlig att man inte står ut längre, man snurrar runt, blixtsnabbt, och viftar med ljusstrålen i det svarta – men ingen där… Tystnad… Tomhet… Allt verkar lugnt. Men medan man tittar bakåt, kisar in i mörkret tills ögonen värker, förtätas känslan på nytt av faran som närmar sig bakom ryggen, och återigen växer behovet av att vända sig om och lysa med lampan i tunneln – är det någon där, har någon smugit sig fram, medan man tittade åt andra hållet… Och om igen… Här är det viktigaste att man inte förlorar självbehärskningen, att man inte ger efter för rädslan, att man övertygar sig om att allt bara är inbillning och att det inte finns något att vara rädd för – man hörde ju faktiskt ingenting…

Men det är svårt att övervinna sig själv, särskilt när man går ensam. Det har hänt att folk har förlorat förståndet. De kunde helt enkelt inte lugna sina nerver igen, inte ens när de slutligen kom fram till en bebodd station. Efter en tid samlade de sig naturligtvis en smula, men de kunde inte förmå sig själva att gå in i tunneln igen – då greps de genast av den panik som varje metroinvånare har upplevt någon gång, men som i deras fall har utvecklats till en livshotande sinnesvilla.

»Var inte rädd, jag håller utkik!« skrek Artiom uppmuntrande till

Skannat med CamScanner

mannen längst bak. Denne nickade, men bara ett par minuter senare stod han inte ut längre och vände sig om på nytt. Obehaget var starkare än hans viljestyrka...

»Det var sådär det gick till när en av Serjogas bekanta blev galen«, sa Zjenja tyst, när han förstod vad Artiom menade. »Han hade visserligen en bra anledning. Tänk dig bara, han bestämde sig för att gå ensam genom den sydgående tunneln från Sucharevskaja, du vet, den som jag berättade om. Killen överlevde. Och vet du varför?« Zjenja flinade. »För att han inte vågade gå längre än till 100 meter. När han gav sig av var han kaxig och beslutsam. Ha! Efter tjugo minuter kom han tillbaka – med uppspärrade ögon, håret på ända av skräck och oförmögen att yttra ett ord. Och man har inte fått ur honom någonting sedan dess – nuförtiden mumlar han bara, det är mest ett osammanhängande svammel. Och han vägrar att sätta en fot i tunnlarna, så han går omkring på Sucharevskaja och tigger. Ungefär som stationens helige dåre. Fattar du sensmoralen?«

»Jo«, svarade Artiom osäkert.

Det blev tyst igen. Artiom återgick till sina funderingar och pumpade vidare, medan han försökte komma på en trovärdig historia som han kunde dra för väktarna vid utgången från Rizjskaja – när han plötsligt lade märke till ett långsamt växande oljud ur tunneln framför dem som hindrade honom från att tänka. Larmet var knappt urskiljbart till en början, det befann sig någonstans på gränsen mellan det hörbara och det ohörbara, men sedan ökade det i styrka, långsamt och omärkligt, och Artiom kunde omöjligen avgöra hur länge han hört det. När han blev medveten om det var larmet redan ganska högt och påminde mest av allt om en pipande viskning – det lät obegripligt, omänskligt.

Artiom kastade en snabb blick på de andra. Alla knogade på under tystnad. Befälhavaren pratade inte längre med Kirill, Zjenja tänkte på sitt och mannen längst bak höll blicken vänd framåt, han hade slutat vända sig om av nervositet. Ingen visade minsta tecken på oro. De hörde ingenting. Ingenting! Artiom blev rädd. Truppens oberörda lugn, som blev alltmer anmärkningsvärt med tanke på det växande larmet, var fasansfullt och helt ofattbart. Han släppte hävstången och rätade på ryggen. Zjenja såg förundrat på honom. Hans blick var klar, till Artioms lättnad fanns det inte ett spår av galenskap i den.

»Vad gör du?« sa Zjenja irriterat. »Är du trött, eller? Du borde ha sagt till, i stället för att bara sluta sådär.«

Skannat med CamScanner

»Hör du ingenting?« frågade Artiom villrådigt, och det var något i hans röst som gjorde att Zjenja genast förstod allvaret.

Nu lyssnade han också, utan att sluta pumpa. Dressinen saktade in ändå, för Artiom stod fortfarande med en förlorad min och lyssnade till det gåtfulla ljudet.

Befälhavaren märkte att något var på tok och vände sig om.

»Vad är det med er? Har ni slut på batterierna?«

»Hör ni ingenting?« frågade Artiom.

Och i samma ögonblick greps han av den gruvliga misstanken att larmet i själva verket bara fanns i hans huvud – det var därför ingen kunde höra det. Han hade helt enkelt blivit galen, han hade helt enkelt fått hörselvillor av rädsla, av alla historier han hört och det påträngande mörkret som kom krypande efter truppen, bara ett steg bakom siste man…

Befälhavaren gav order om halt, för att dressinens gnisslande och stövlarnas tramp inte skulle störa, och stannade. Händerna grep efter karbinen, han stod blickstilla och lyssnade spänt in i tunneln.

Det egendomliga ljudet var fortfarande där. Nu kunde Artiom urskilja det tydligt, och ju starkare det blev desto mer uppmärksamt iakttog han befälhavarens ansikte. Han försökte uttyda om denne uppfattade det som fyllde honom själv med så stark oro? Men befälhavarens ansiktsdrag slätades långsamt ut och Artiom greps av intensiva skamkänslor. Och inte undra på det: han hade hejdat truppen helt i onödan, låtit fantasin skena i väg och till råga på allt skrämt slag på de andra.

Zjenja hörde inte heller något, trots att han uppenbarligen försökte. Till sist gav han upp, han vände sig om mot Artiom, såg honom djupt i ögonen och frågade med ett hånfullt flin: »Hallucinationer?«

»Dra åt helvete!« utbrast Artiom sårat. »Är ni döva, eller?«

»Hallucinationer…«, konstaterade Zjenja belåtet.

»Det hörs ingenting. Du inbillar dig bara«, sa befälhavaren och tillade för att lätta upp stämningen: »Det gör ingenting, Artiom, sådant händer. Ta dig samman nu, så fortsätter vi.«

Med de orden gick han återigen fram i täten för truppen, och för Artiom återstod bara att återvända till sin plats. Han försökte intala sig själv att han bara inbillat sig alltihop, på grund av anspänningen, och han försökte koppla av och tänka på ingenting, i hopp om att de upprörda tankarna skulle försvinna tillsammans med det djävulska larmet. För en kort stund lyckades han faktiskt hejda sina tankar, men i det inre tom-

Skannat med CamScanner

rummet ekade oljudet fortfarande, allt högre och tydligare. Ju längre söderut de kom, desto starkare blev larmet, och när det dånade så högt att det tycktes fylla hela metron, märkte Artiom plötsligt att Zjenja bara pumpade med ena handen, samtidigt som han gnuggade öronen med den andra, till synes omedveten om vad han gjorde.

»Vad sysslar du med?« viskade Artiom.

»Jag vet inte«, mumlade Zjenja. »Jag har fått lock... Det kliar...«

»Hör du någonting?«

»Nej, inte ett dugg, men det trycker liksom«, viskade Zjenja tillbaka, nu utan ett spår av ironi i rösten.

Larmet nådde sin höjdpunkt, och då förstod Artiom var det kom ifrån. Ett av rören, som löpte längs tunnelväggen och innehöll en massa ledningar och Gud vet vad, hade spruckit på det här stället och det var just ur det svarta hålet som det märkliga ljudet hördes. Det kom ur rörets djup, och Artiom frågade sig just varför det inte syntes till några ledningar eller något annat därinne, det var bara tomt och svart, när befälhavaren plötsligt saktade stegen och med ansträngd röst pressade ur sig: »Vi stannar här och tar rast... Jag mår lite illa... Det går runt i huvudet på mig.«

På vingliga ben närmade han sig dressinen för att ta stöd mot kanten, men ett steg från målet säckade han ihop på marken. Zjenja såg förvirrat på honom, gnuggade öronen med bägge händerna och rörde sig inte ur fläcken. Kirill fortsatte att gå som om ingenting hade hänt och utan att reagera på Artioms rop. Mannen bakom dressinen satte sig på rälsen och brast lika plötsligt som oväntat ut i gråt, som ett hjälplöst barn. Ficklampans ljusstråle träffade tunneltaket och upplyst underifrån blev scenen ännu kusligare.

Artiom fick panik. Tydligen var han den ende i truppen som inte förlorat förståndet, men samtidigt hade det genomträngande larmet blivit fullkomligt outhärdligt, det var omöjligt att formulera någon som helst vettig tanke. Förtvivlat höll han för sina öron, vilket hjälpte en smula. Zjenja stod fortfarande och gnuggade öronen som en dåre, så Artiom gav honom en rungande örfil: »Lyft upp chefen!« vrålade han, glömsk av att det bara var han som hörde larmet. »Lägg honom på dressinen! Vi måste bort härifrån!«

Artiom plockade upp ficklampan som fallit till marken och rusade efter Kirill, som marscherade vidare likt en sömngångare, i blindo, för

Skannat med CamScanner

man såg inte handen framför sig i mörkret. Lyckligtvis gick han ganska långsamt, och med några snabba språng kom Artiom i fatt honom och klappade honom på axeln, men Kirill bara fortsatte att gå och de kom allt längre bort från de andra. Artiom sprang in framför honom och efter- som han inte visste vad han skulle ta sig till riktade han lampan mot Kirills ögon. De var slutna, men Kirill rynkade pannan och stapplade till. Då öppnade Artiom Kirills ögonlock med ena handen och lyste rakt in i pupillerna. Kirill utstötte ett skrik, blundade och skakade på huvudet. Han kom till sans på bråkdelen av en sekund, öppnade ögonen och såg förvirrat på Artiom. Ljusstrålen hade bländat honom, han kunde knappt se något längre och Artiom måste leda honom tillbaka vid handen.

På dressinen låg befälhavarens orörliga kropp, och bredvid honom satt Zjenja, alltjämt med samma avtrubbade uttryck i ansiktet. Artiom läm- nade Kirill vid dressinen och sprang bort till mannen som gråtande hade sjunkit ihop på rälsen. När Artiom såg honom i ögonen, mötte han en blick full av smärta och lidande, och känslan var så intensiv att han ryg- gade tillbaka. Mot sin egen vilja kände han sina egna ögon tåras.

»De är döda, alla är döda… De har så ont!« kunde Artiom urskilja mellan snyftningarna.

Artiom försökte få upp mannen på benen, men han slet sig loss och skrek med ett oväntat ursinne i rösten: »Era svin! Era odjur! Jag tänker inte följa med er, jag stannar här! De är så ensamma, de har så ont, och ni vill ta mig härifrån?! Det är ju ert fel alltihop! Jag går ingenstans. Ingenstans! Lämna mig i fred, hör ni det?!«

Först tänkte Artiom ge honom en örfil, så att han skulle besinna sig, men han var rädd att mannen i sin upprördhet skulle slå tillbaka. I stället ställde han sig på knä vid mannen och talade mjukt till honom, samtidigt som han försökte betvinga larmet i sitt eget huvud: »Du vill väl hjälpa dem, eller hur? Du vill väl inte att de ska lida mer?«

Genom tårarna såg mannen på Artiom och viskade med ett osäkert leende: »Det är klart… det är klart jag vill hjälpa dem.«

»Då måste du hjälpa mig. De vill att du hjälper mig. Gå till dressinen och ställ dig vid hävstången. Du måste hjälpa mig att komma till statio- nen.«

Mannen såg misstänksamt på Artiom. »Har de sagt det till dig?«

»Ja.«

»Och sedan får jag komma tillbaka igen, hit till dem?«

Skannat med CamScanner

»Det har du mitt ord på. Om du vill gå tillbaka, då låter jag dig gå«, försäkrade Artiom och drog bort mannen till dressinen innan han kom på andra tankar.

De tre männen lydde mekaniskt när han ställde dem vid hävstången, därefter sköt han in den medvetslöse befälhavaren mot mitten av dressinen och gick själv fram i täten, med karbinen riktad mot mörkret. Med snabba steg började han gå och han blev själv förvånad när han hörde hur dressinen sattes i rörelse bakom honom. Visserligen var det riskabelt att lämna aktern obevakad, det förstod han, men det viktigaste just nu var att de så snabbt som möjligt kom bort från denna kusliga plats.

Nu stod det tre män vid hävstången och truppen färdades snabbare än före avbrottet. Till sin stora lättnad kunde Artiom konstatera att det fruktansvärda larmet efter hand avtog, samtidigt som känslan av överhängande fara skingrades. Gång på gång skrek han åt de andra att hålla tempot, tills han plötsligt hörde Zjenjas nyktra och förundrade röst bakom sig: »Vem har sagt att du för befälet?«

Artiom förstod att de var ute ur den farliga zonen. Han gav tecken att stanna, anslöt sig till de andra och sjönk utmattat ner till marken, med ryggen mot dressinen. Undan för undan kvicknade de andra till. Den bedrövade mannen hade slutat hulka och masserade sina tinningar, medan han förundrat såg sig omkring. Befälhavaren reste sig med ett ljudligt stön och klagade över att han hade ont i huvudet.

En halvtimme senare kunde de fortsätta. Förutom Artiom var det ingen som mindes vad som hade hänt.

»Vet du, plötsligt kände jag en tyngd«, sa befälhavaren. »Det var som en dimma i huvudet, och sedan slocknade allt för mig. Jag har varit med om det en gång förut, långt härifrån, då det var gas i tunneln. Men om det hade varit gas skulle det ju ha drabbat alla, och inte bara några stycken… Och du hörde ett ljud hela tiden? Ja, nog är det konstigt alltid… Och som Nikita bölade… Hör du, Nikita, varför tjöt du sådär?« frågade han mannen som gått sist.

»Fan vet… Jag minns inte. Det vill säga, för en minut sedan mindes jag något, men nu är det borta… Det är som en dröm: när man just har vaknat minns man alltihop, bilden är hur tydlig som helst, men sedan går det några minuter och allt är borta – tomt. Bara några fragment är kvar… Det är samma sak nu. Jag minns att jag tyckte väldigt synd om någon… Men vem och varför? Borta…«

Skannat med CamScanner

»Och ni ville stanna i tunneln, hos dem. Och för alltid. Jag fick dra er därifrån. Dessutom lovade jag att ni skulle få gå tillbaka om ni ville«, sa Artiom med en sned blick på Nikita. »Och det löftet tänker jag hålla«, fortsatte han och sprack upp i ett leende.

»Nej, tack«, svarade Nikita buttert och ryste, »jag har ändrat mig.«

»Såja, nu räcker det med struntprat. Vi kan inte stå här och hänga i tunneln. Först måste vi ta oss till stationen, sedan kan vi resonera. Kom ihåg att vi måste ta oss tillbaka också... Fast vi ska inte måla fan på väggen, då vet man aldrig vad som kan hända. Framåt marsch!« avslutade befälhavaren diskussionen. »Hör du, Artiom, kom och gå bredvid mig. Du är ju liksom dagens hjälte«, tillfogade han oväntat.

Kirill tog plats bakom dressinen, Zjenja fick trots sina protester stå kvar vid hävstången med Nikita, och de fortsatte.

»Ett sprucket rör, säger du?« undrade befälhavaren. »Och det var därifrån ljudet kom? Ja du, Artiom, i själva verket är vi kanske bara döva träskallar som inte hör ett dugg. Du verkar ha ett särskilt sinne för den där skiten. I så fall kan du skatta dig lycklig, grabben!«

Det var inte långt kvar till Rizjskaja. En kvart senare kunde de ana skenet från gränselden därframme. Befälhavaren drog ner på takten och gav den överenskomna signalen med lampan. Vid vaktposteringen släpptes de igenom utan mankemang, och dressinen rullade in på stationen.

Rizjskaja var i mycket bättre skick än Aleksejevskaja. På den gamla tiden fanns det en stor marknad vid stationens utgång uppe på ytan. Många av dem som lyckades rädda sig ner i metron den gången var just handlare från marknaden, och alltsedan dess var det företagsamma människor som bodde på stationen. Även närheten till Prospekt Mira och därmed till Hansan och de viktigaste handelsvägarna gynnade stationens välstånd. Precis som på VDNCh lystes den upp av elektrisk nödbelysning. Patrullerna var klädda i gamla och utslitna kamouflageuniformer, som ändå gjorde ett gedignare intryck än Aleksejevskajas bemålade vadmalsjackor.

Gästerna tilldelades ett eget tält. Nu var en snar återresa inte att tänka på – ingen visste hur den nya faran i tunneln var beskaffad och hur den skulle bekämpas. Stationsledningen och befälhavaren för den lilla VDNCh-truppen drog sig tillbaka för överläggningar, medan de andra plötsligt hade gott om tid till sitt förfogande. Artiom var alldeles slut i nerverna och föll huvudstupa på sin brits. Sova ville han inte, men han

Skannat med CamScanner

var helt utmattad. Om ett par timmar hade man lovat gästerna en festmåltid, och av värdarnas menande blinkningar och viskningar att döma kunde man till och med hoppas på fläsk. Under tiden var det bäst att vila och tänka på ingenting.

På andra sidan tältväggen var det ett fasligt liv. Artiom kunde inte hålla sig utan tittade ut. Gästabudet skulle äga rum mitt på plattformen, där huvudelden sprakade. Några personer sopade golvet och lade ut presenningar, en bit bort på spåret styckades ett svin och någon knipsade av korta bitar av en ståltråd – det skulle alltså bli grillspett. Väggarna här var ovanliga: de var inte av marmor som på VDNCh och Aleksejevskaja, utan klädda med gula och röda kakelplattor. Färgkombinationen måste ha varit ganska festlig på sin tid. I dag täcktes emellertid kaklet och stuckaturen av ett tjockt lager fett och sot, ändå hade stationen bevarat något av sin gamla charm. Och det bästa av allt: på det andra spåret stod, halvvägs in i tunneln, ett äkta tåg, visserligen med utslagna rutor och öppna dörrar, men ändå.

Tåg fann man ingalunda på varenda sträcka eller station. Under de gångna två årtiondena hade många av dem – särskilt de som fastnat i tunnlarna och inte kunde användas till bostäder – så småningom plockats isär och transporterats bort, då hjulen, plåtarna och dynorna behövdes överallt till lite av varje. Artioms styvfar hade berättat att Hansan hade avlägsnat alla tåg från ett av spåren, eftersom man ville skapa fri passage för gods- och passagerardressinerna mellan hållplatserna, och det ryktades att man hade gjort likadant på Röda linjen.

Efter hand började lokalbefolkningen samlas, ur tältet kom en yrvaken Zjenja krypande och en halvtimme senare anslöt sig även stationsledningen och VDNCh-truppens befälhavare. De första grillspetten lades över kolen. Befälhavaren och stationsledningen skrattade och skämtade, uppenbarligen nöjda med förhandlingsresultaten. Någon ställde fram en flaska vodka, det skålades och snart var stämningen på topp. Artiom gnagde på sitt fläsk, slickade det heta fettet som rann över fingrarna och tittade på det glödande kolet, som inte bara spred värme omkring sig utan även en oförklarlig känsla av lugn och välbehag.

»Var det du som fick ut dem ur fällan?« frågade en okänd man, efter att ha iakttagit Artiom uppmärksamt några minuter.

Artiom ryckte till. Han hade varit så upptagen med att äta att han inte hade tagit någon notis om mannen som satt bredvid honom.

Skannat med CamScanner

»Vem sa det?« undrade Artiom i sin tur och såg forskande på den okände. Mannen var snaggad och orakad, och under en grov, men välskött läderjacka syntes en varm sjömanströja. Artiom kunde inte upptäcka något misstänkt: till det yttre liknade mannen en vanlig handelsresande – sådana fanns det en uppsjö av på Rizjskaja.

»Vem? Ja, det var er brigadchef som berättade det«, svarade mannen och nickade mot befälhavaren, som satt och pratade med sina kollegor en bit längre bort.

»Jo, det var jag«, medgav Artiom motvilligt. Trots att han nyligen hade planerat att knyta nya kontakter på Rizjskaja, kände han sig illa till mods nu när ett tillfälle bjöds.

»Jag heter Bourbon. Och vad heter du?« fortsatte mannen.

»Bourbon? Vad är det för namn?«

»Vet du inte det? Det var en spritsort. Eldvatten, du vet. Folk lär ha blivit på gott humör av det. Så vad heter du?«

»Artiom.«

»Nå, Artiom, när åker ni tillbaka?«

»Vet inte«, svarade Artiom ännu mer misstänksamt. »Nu är det ingen som kan säga exakt när vi kan återvända. Om ni hörde vad som hände i tunneln så borde ni förstå det själv.«

»Säg ›du‹, det kan inte vara många år som skiljer oss åt… Hur som helst, varför jag frågar… Jag skulle vilja komma med ett förslag. Inte till er allihop, utan bara till dig. Det är något personligt, förstår du. Jag behöver nämligen din hjälp. För en kort tid.«

Artiom förstod ingenting. Killen snackade skit och det var något i hans sätt att uttala orden som fick det att knyta sig i magen på honom. Han ville helst av allt avsluta det obehagliga samtalet så snabbt som möjligt.

»Spänn av, grabben«, sa Bourbon, som om han hade uppfattat Artioms tvivel och nu ville skingra detta. »Det är ingenting farligt, och helt rent – nåja, nästan rent… Kort sagt, såhär ligger det till: i förrgår begav sig några av de våra till Sucharevskaja, du vet, det är ju bara att följa linjen söderut. Fast de kom aldrig fram. Bara en av dem har återvänt. Han kom ut vid Prospekt Mira, snorig och snyftande, precis som mannen som er brigadchef berättade om, och nu minns han inte ett jota. De andra har inte dykt upp. Förhoppningsvis har de kommit ut vid Sucharevskaja sedan dess, fast kanske har de inte kommit ut någonstans, för nu har

Skannat med CamScanner

det gått tre dagar sedan någon därifrån kom till Prospekt Mira, och på Prospekt finns det inte längre någon som vågar bege sig dit. De verkar tycka att det är för farligt. Kort sagt, jag tror att det var samma skit som hände med er. När jag lyssnade på er brigadchef, fick jag genast en... en känsla av det. Ja, det är ju samma linje. Och samma rör...« Bourbon kastade en hastig blick över axeln, antagligen för att se efter om någon tjuvlyssnade, och fortsatte tystare än förut: »Men du påverkas inte av den där skiten. Fattar du?«

»Lite grann«, svarade Artiom osäkert.

»Kort sagt, jag måste dit. Jag måste verkligen. Måste. Jag vet inte, men det är fullt möjligt att jag flippar ut därinne, precis som era män gjorde, hela brigaden. Alla utom du.«

»Du...« Artiom tvekade. Han liksom smakade på ordet, det kändes både konstigt och ovant att dua en sådan typ. »Du vill att jag ska leda dig genom tunneln? Du vill att jag ska leda dig till Sucharevskaja?«

»Just det«, sa Bourbon och nickade lättat. »Jag vet inte om du har hört det, men det verkar vara ännu värre efter Sucharevskaja, och där måste jag också ta mig igenom på något vis. Och nu den där skiten med era killar... Men oroa dig inte, om du tar mig dit kommer jag att betala för mig. Jag måste visserligen dra vidare söderut, men på Sucharevskaja har jag mina kontakter, de hjälper dig tillbaka och borstar bort dammet och så.«

Artiom, som egentligen bara ville be Bourbon fara och flyga med sitt erbjudande, insåg plötsligt att det här var hans chans att utan våld, ja, utan några som helst problem, ta sig förbi Rizjskajas södra gränspostering. Och ännu längre... Bourbon hade ju utan att gå närmare in på sina planer sagt att han måste fortsätta genom den förbannade tunneln mellan Sucharevskaja och Turgenjevskaja. Samma väg som Artiom tänkte gå. Turgenjevskaja – Trubnaja – Tsvetnoj Bulvar – Tjechovskaja, och sedan var det bara ett stenkast till Arbatskaja. Till Polis... Polis...

»Vad betalar du med?« frågade Artiom, även om köpslagandet mest var för syns skull.

»Vad du vill. Med valuta, så att säga.« Bourbon såg på Artiom med ett höjt ögonbryn, som om han frågade sig om Artiom verkligen förstod vad han menade. »Typ patroner till karbinen. Fast du kanske föredrar käk eller sprit – eller dur?« Han blinkade åt honom. »Allt går att ordna.«

»Nej, patroner blir bra. Två magasin. Och mat tur och retur. Jag pru-

Skannat med CamScanner

tar inte . . . « Artiom sa priset så beslutsamt som möjligt och försökte låta bli att vika för Bourbons prövande blick.

»Vilken affärsman . . . «, anmärkte Bourbon med tvetydig ton. »Okej. Två horn till karbinen. Och käket. Det är lugnt«, sa han, nästan som för sig själv, »det är det värt. Då säger vi så, Artiom. Gå och lägg dig nu, det är bäst att du sover en stund. Jag kommer och hämtar dig så fort den här bordellen har stängt. Packa dina grejer. Skriv en lapp, om du kan skriva, så att de inte skickar ut ett uppbåd efter oss . . . Och se till att du är redo när jag kommer. Okej?«

Skannat med CamScanner

5. FÖR EN HANDFULL PATRONER

Det var lätt gjort att göra sig i ordning, för Artiom hade inte ens packat upp det lilla han hade med sig. Frågan var bara hur han skulle få med sig karbinen utan att väcka uppmärksamhet. Det var ett skrymmande armévapen, kaliber 7.62 mm, med träkolv. VDNCh skickade alltid ut sina karavaner till de närmaste stationerna med sådana åbäken.

Artiom låg med täcket uppdraget över huvudet och svarade inte på Zjenjas förvånade frågor: Varför hade han redan gått och lagt sig? Mitt i festen? Han hade väl inte blivit sjuk? Det var hett och kvavt i tältet, särskilt under täcket. Sömnen ville först inte infinna sig, och när han till slut äntligen slumrade in var drömmarna oroliga och vaga, som om han tittade genom grumligt glas: han sprang någonstans, pratade med en man utan ansikte, sprang vidare... Efter ett par timmar vaknade han av att Zjenja skakade hans axel och viskade:

»Du, Artiom, det är någon som söker dig... Är det något problem, eller? Det är kanske bäst att jag väcker de andra...«

»Nej, det är okej«, svarade Artiom lika tyst och drog på sig stövlarna. »Det är en sak vi måste prata om. Gå och lägg dig, Zjenja. Jag är snart tillbaka.«

Han väntade tills Zjenja hade lagt sig igen och bar försiktigt ut ryggsäcken ur tältet, men när han sedan gick tillbaka för att hämta karbinen vaknade Zjenja till igen.

»Vad gör du?« frågade han. »Är det säkert att allt är som det ska?«

Artiom måste slingra sig. Han sa att han bara skulle visa en grej för den där killen, de hade grälat men nu var det bra igen...

»Du ljuger!« utbrast vännen. »Ja, ja, när ska jag börja oroa mig?«

»Om ett år«, mumlade Artiom och hoppades att det hade varit tillräckligt otydligt. Han vek undan tältfliken och gick ut på plattformen.

»Tror du att vi har hela natten på oss«, väste Bourbon missnöjt. Han bar samma kläder som förut, men nu hängde en stor ryggsäck på ryggen.

»Dra åt helvete! Hur hade du tänkt smyga förbi gränsposteringen med det där schabraket?« sa han och pekade på karbinen. Själv bar han inte på något vapen, vad Artiom kunde se.

Skannat med CamScanner

Ljuset på stationen hade dämpats. Det var tomt på plattformen, alla hade gått och lagt sig, utmattade av festen. Artiom försökte raska på, eftersom han var rädd att stöta på någon av de sina, men vid ingången till tunneln hejdades han av Bourbon, som gjorde tecken att sakta stegen. Väktarna på spåret hade upptäckt dem och frågade på avstånd vart de var på väg klockan halv två på natten. Bourbon tilltalade en av dem vid namn och förklarade att de var ute i ett ärende.

Sedan tände han ficklampan och såg strängt på Artiom. »Lyssna noga. Det finns posteringar här vid 100 meter och 250 meter. Du ska bara hålla klaffen, jag sköter snacket. Synd att din bössa är jämnårig med min mormor, den är verkligen i vägen… Var har du fått tag på den där skiten?«

När de kom fram till 100 meter gick allt som smort. Vid en sprakande liten eld satt två uniformsklädda män. Den ene halvsov, den andre tryckte vänskapligt Bourbons hand.

»Ett ärende? Jag förstår«, sa han med ett konspiratoriskt grin.

Fram till 250 meter yttrade Bourbon inte ett ord. Han verkade sur, nästan aggressiv, och Artiom började redan ångra att han slagit sig ihop med honom. Han saktade in lite grann, ordnade sitt vapen och lade ett finger på säkringen.

Vid den sista posteringen tog det längre tid. Där kände de inte Bourbon så väl, eller tvärtom alltför väl, så vaktchefen bad honom ställa ifrån sig ryggsäcken vid elden, förde honom åt sidan och förhörde honom ingående. Artiom, som kände sig lite bortkommen, blev kvar vid elden och svarade enstavigt på väktarnas frågor. De var uppenbart uttråkade och just därför väldigt talträngda. Artiom visste av egen erfarenhet att det var ett gott tecken om väktare var pratglada – om de hade det tråkigt, då var allt lugnt. Hade det varit fara å färde, om någon sett eller hört något misstänkt, till exempel något hotfullt som närmade sig ur mörkret, söderifrån, då skulle de ha trängts kring elden, tigit spänt och inte slitit blicken från tunneln. I dag var det alltså lugnt och de kunde gå utan att oroa sig, i alla fall till Prospekt Mira.

»Du är inte härifrån, va? Från Aleksejevskaja, antar jag?« undrade en av vaktposterna och granskade Artioms ansikte.

Han mindes Bourbons instruktioner och mumlade någonting som man kunde tolka lite som man ville. Till slut gav väktarna upp och övergick till att diskutera en viss Michaj, som tydligen hade varit på Prospekt Mira i affärer häromdagen och fått problem med stationsledningen.

Skannat med CamScanner

Nöjd över att bli lämnad i fred satt Artiom och tittade in i sydtunneln genom eldslågorna. Det såg ut som samma ändlösa, breda korridor som VDNCh:s nordtunnel, där Artiom helt nyligen suttit såhär vid elden på 450 meter. Till utseendet var det ingenting som skilde tunnlarna åt. Fast den hade någonting – en särskild doft som korsdragen förde med sig, eller en egen stämning, en aura kanske, som var unik för just den här tunneln. Artiom mindes hur hans styvfar brukade säga att det inte fanns två tunnlar i metron som liknade varandra, ja, till och med på samma avsnitt skilde sig de båda riktningarna från varandra. En sådan hypersensibilitet utvecklades först efter mångåriga expeditioner genom metron, och ingalunda hos alla. Suchoj kallade det »att höra tunneln«, och han var stolt över sitt eget gehör. Otaliga var de gånger han tack vare detta sinne hade klarat sig oskadd ur allehanda knipor. Andra som liksom han vandrat genom metron i åratal hade inte utvecklat samma känslighet. En del föll offer för en oförklarlig rädsla, andra hörde ljud, röster, och förlorade sakta men säkert förståndet. En sak var dock alla eniga om: Även om det inte fanns en själ i tunnlarna, så var de ändå aldrig tomma. Någonting osynligt och knappt förnimbart flöt långsamt och trögt genom tunnlarna och fyllde dem med ett eget liv, likt tungt, kallt blod i venerna på en Leviathan av sten.

Och nu, då han slutat lyssna på vaktposternas samtal och förgäves försökte se någonting i dunklet som tätnade till ett kompakt mörker tio steg bort från elden, började Artiom förstå vad styvfadern hade menat när han berättade om sin »tunnelkänsla«. Längre än till denna plats hade Artiom aldrig gått i medveten ålder, och trots att han visste att det bodde människor även på andra sidan den oklara gränsen som flammorna tecknade där det djupröda ljuset blandades med de flackande skuggorna, framstod detta faktum ändå som osannolikt. Det var som om livet tog slut tio steg längre bort, som om det inte fanns någonting annat därborta än död, svart tomhet som svarade på skrik med bedrägliga ekon.

Men om man sitter där en stund, gör sig döv för omvärlden och ser in i djupet utan att vilja upptäcka någonting särskilt, utan tvärtom låter blicken förlora sig i mörkret, tills man blir ett med tunneln, en del av denna Leviathan, en cell i dess organism, då upphör snart alla ljud utifrån och i ens hjärna framtonar en klingande melodi – en överjordisk klang, vag, ogripbar, ur själva jordens inre... Inte alls det oroande larm

Skannat med CamScanner

som strömmade ur det spruckna röret mellan Aleksejevskaja och Rizjskaja, nej, någonting annat, någonting rent och djupt...

När Artiom hade doppat sig i melodins lugna flod en stund, inbillade han sig plötsligt, mindre med förnuftet än med den intuition som just larmet ur röret tycktes ha väckt, att han nått fram till fenomenets kärna, men utan att förstå dess natur: strömmen som läckte ur röret och etern som makligt flödade i tunnlarna var ett och detsamma, men i röret var det inflammerat och infekterat, kokade av feber, och på de ställen där röret svällt upp av trycket och spruckit vällde sjukdomen ut i yttervärlden och framkallade svårmod, illamående och vansinne hos alla levande varelser...

Artiom tyckte sig plötsligt stå på tröskeln till att förstå någonting mycket viktigt. Det var som om den senaste halvtimmens irrande i tunnelns beckmörker och det egna medvetandets skymning hade lyft lite på slöjan kring den stora hemlighet som skilde alla förnuftiga varelser från insikten om den nya, underjordiska världens sanna natur.

Samtidigt kändes det skrämmande, som om han kikat genom ett nyckelhål för att se vad som fanns på andra sidan, men bländats av ett outhärdligt skarpt ljus som gjorde ont i ögonen. Och om han hade dristat sig att glänta på den förbjudna porten skulle ljuset ha strömmat ut och bränt honom till aska. Ett annat namn för detta ljus var Insikt.

Virvelvinden av tankar, känslor och förnimmelser hade kommit alldeles för oväntat, och Artiom, som ingalunda var beredd på någonting liknande, ryggade tillbaka. Nej, alltihop var bara inbillning. Han hade varken hört eller känt någonting, det var bara fantasin som återigen hade spelat honom ett spratt. Med en blandning av lättnad och besvikelse märkte han hur det häpnadsväckande, obeskrivbara perspektivet som för ett ögonblick hade öppnat sig för honom nu förbleknade, smälte bort, och inför tankens öga framträdde återigen vanans suddiga hägring. Han hade skyggat för kunskapen, tagit ett steg tillbaka, och nu hade den upplyfta slöjan fallit ner igen, kanske för alltid. Orkanen i hans huvud hade lagt sig lika plötsligt som den uppstått och lämnat ett tomt och utmattat förnuft efter sig.

Skakad satt Artiom och försökte förstå var hans fantasi slutade och var verkligheten började, såvitt sådana förnimmelser över huvud taget kunde vara verkliga. Undan för undan fylldes hans själ av den bittra insikten om att han stått ett steg från en upplysning, från den sannaste av

Skannat med CamScanner

upplysningar, men inte kunnat bestämma sig, inte vågat låta sig rycka med av tunneleterns ström. Nu skulle han för all framtid famla i mörker, enbart för att han en gång blev rädd för den sanna Kunskapens ljus. Men vad är då kunskap? frågade han sig själv, då han försökte utröna vad han så förhastat och fegt tagit avstånd ifrån. Försjunken i tankar märkte han inte att han uttalade orden högt för sig själv.

»Kunskap, grabben, det är ljuset, och okunskap är mörkret!« förklarade en av väktarna. »Inte sant?« Han blinkade glatt åt sina kamrater.

Artiom stirrade bestört på mannen, men i samma ögonblick kom Bourbon tillbaka, hjälpte honom upp och började ta farväl av väktarna – de hade gärna stannat en stund, men nu måste de skynda vidare.

»Du!« ropade posteringschefen hotfullt efter Artiom och pekade på karbinen. »Jag låter dig gå med vapnet, men du kommer inte förbi här med det igen. Jag har stränga instruktioner.«

»Vad var det jag sa, pappskalle«, fräste Bourbon när de med snabba steg avlägsnade sig från lägerelden. »Nu kan du ju försöka ta den här vägen tillbaka. Tänker du skjuta dig fram, eller? Skiter väl jag i. Fan också, jag visste ju att det skulle gå såhär!«

Artiom teg och hörde knappt hur Bourbon läxade upp honom. I stället erinrade han sig plötsligt vad hans styvfar hade sagt om varje tunnels unika särart, att var och en hade sin egen melodi och att man kunde lära sig att höra den. Antagligen hade han bara velat skryta, men när Artiom mindes upplevelsen vid lägerelden tänkte han att det kanske var just det han hade gjort: han hade hört – och faktiskt lyssnat till! – tunnelns melodi. Men minnet bleknade snabbt och en halvtimme senare var han inte så säker på sin sak längre. Tänk om allting bara var inbillning ändå, en chimär framsvuren ur flammorna?

»Glöm det«, sa Bourbon som under tiden hade lugnat ner sig. »Jag förstår att du inte menade något illa, du fattar väl helt enkelt inte bättre. Ursäkta om jag uttrycker mig lite grovt ibland. Jobbet sliter på nerverna. Vi kom ju förbi ändå, det är allt som räknas. Nu fortsätter vi raka spåret till Prospekt, utan rast. Där vilar vi. Om allt är lugnt i tunneln är vi snart framme. Det är först efter Prospekt som det kan bli problem.«

»Och det gör ingenting att vi går såhär?« frågade Artiom och kastade en blick bakåt. »Jag menar, på VDNCh går vi alltid minst tre och tre, med en längst bak och . . .«

»Visst, visst, det har sina fördelar att gå i grupp«, svarade Bourbon.

Skannat med CamScanner

»Men det finns också en konkret nackdel. Det fattar man inte direkt. Man måste själv ha varit med om det. Jag var också rädd förr i tiden. Du snackar om tre man – vi var minst fem som gick, ibland sex eller ännu fler. Tror du att det hjälper? I helvete heller. En gång var vi på väg med en frakt och därför hade vi fått med oss en eskort: två i täten, tre på mitten och en som gick sist, som i läroboken, typ. Från Tretiakovskaja gick vi i riktning mot… ja, då hette den Marksistskaja. Tunneln var sisådär. Jag tyckte omedelbart illa om den. Det luktade skämt, liksom. Och disigt var det. Sikten var pissdålig, man såg inte ens fem steg framför sig. Lampan gjorde ingen större skillnad. Nå, vi knöt ett rep i skärpet på den siste mannen, drog det genom axelremmen på en i mitten och fäste den andra ändan på befälhavaren längst fram. Så att ingen skulle bli efter i dimman. Där promenerade vi alltså, inga problem, ingen brådska, och tvi-tvi, än hade vi inte stött på någonting, det här klarar vi på mindre än fyrtio minuter, tänkte jag. Men det skulle gå snabbare än så…« Bourbon skakade på sig och teg en stund, innan han fortsatte. »Någonstans på halva vägen ställde Tolja, som gick i mitten, en fråga till siste man i ledet. Inget svar. Tolja väntade en stund och frågade igen. Fortfarande inget svar. Då drog Tolja i repet och blev i nästa stund stående med en lös repstump i handen. Repet var avbitet. Verkligen avbitet, det fanns till och med något klibbigt slem på repändan… Killen var borta. Och ingen hade hört någonting. Inte ett knyst. Jag gick ju själv bredvid Tolja, i mitten. Han visade mig repet och knäna började darra på mig. Vi ropade igen, för säkerhets skull, men vi fick inget svar förstås. Det fanns nämligen ingen där som kunde svara. Tja, vi såg oss omkring och började vrålkuta – vi kom fram till Marksistskaja på två röda.«

»Han kanske bara skämtade med er?« frågade Artiom hoppfullt.

»Skämtade? Tja, kanske det. Fast det är fortfarande ingen som har sett röken av honom. Jag har i alla fall fattat en sak: Om det är din tur att kola i dag, då är det det, och då hjälper ingen eskort. Den får dig nämligen bara att gå långsammare. Sedan den dagen går jag aldrig med mer än en person, utom i en tunnel – den mellan Sucharevskaja och Turgenjevskaja, men det är ett annat kapitel… Händer det någonting får min följeslagare ut mig. Och det går snabbare. Fattar du?«

»Jo, jag fattar. Fast kommer de att släppa in oss på Prospekt Mira? Jag har ju den här.« Artiom pekade på sin karbin.

»På vår linje släpps vi in. Men till Ringen – glöm det. Där skulle de

Skannat med CamScanner

ändå inte släppa in dig, och aldrig i livet med bössan. Fast dit ska vi ju heller inte. Men vi kan inte stanna länge på Prospekt. Vi tar bara en rast och fortsätter. Du… har du ens varit där förut?«

»Bara när jag var liten. Aldrig annars«, medgav Artiom.

»Då ska du spetsa öronen, så ska jag berätta. Kort sagt, det finns inga gränsposteringar där, det behövs inga. Det är ju bara en marknad, ingen bor där direkt. Men det finns en gångtunnel till Ringen, alltså till Hansan… Stationen på den här linjen är liksom ett ingenmansland, men Hansans soldater patrullerar där för att upprätthålla ordningen. Därför måste vi ligga lågt, fattar du? Annars förvisar de oss till helvetet och förbjuder oss att komma in på deras stationer, då är det kört. Så när vi kommer fram ska du klättra upp på perrongen och sätta dig där, utan att vifta med puffran…« Bourbon nickade mot den prövade karbinen. »Jag måste bara… reda ut en grej med någon, så du ska bara sitta där och vänta på mig. Sedan får vi se hur vi ska klara av den förbannade sträckan till Sucharevskaja.«

Bourbon tystnade och Artiom lämnades åt sina egna tankar igen. Tunneln var egentligen inte så dålig här, det var bara lite fuktigt på marken – och intill rälsen rann en mörk liten bäck. Efter en stund hördes emellertid ett svagt prassel och ett gnisslande pip utmed väggarna. I Artioms öron lät det som en spik som rispades mot ett fönster, och han ryste av obehag. De små odjuren syntes inte ännu, men deras närvaro var högst påtaglig.

»Råttor…« Artiom spottade ut det vidriga ordet och kände kalla kårar längs ryggen.

De hemsökte honom fortfarande i drömmarna om natten, mardrömmarna, trots att minnesbilderna från den där fruktansvärda dagen då hans mor och hela stationen omkom, ja, drunknade i floden av råttor, nästan var utsuddade ur minnet. Utsuddade? Nej, de hade helt enkelt borrat sig in ännu djupare, som när en sticka tränger in och vandrar vidare genom kroppen om man inte drar ut den i tid. Först gömmer den sig och bidar sin tid, utan att över huvud taget märkas, men vid en viss tidpunkt sätts den i rörelse av en okänd kraft och börjar sin destruktiva resa genom artärer och nervknutar, sliter upp livsviktiga organ och orsakar sin värd ohyggliga smärtor. På samma sätt hade minnesbilderna av de omättliga odjurens blinda raseri och meningslösa grymhet drivits in som en nål i Artioms djupaste undermedvetna, för att oroa honom om nätterna, sticka honom med elektriska stötar och tvinga hans kropp att

Skannat med CamScanner

reflexmässigt spritta till vid åsynen av dessa kreatur, ja, vid blotta lukten av dem. För Artiom och hans styvfar, och säkert också för de andra som räddat sig undan den gången, var råttor ojämförligt mycket mer skräckinjagande än för de andra invånarna i metron.

På VDNCh fanns det nästan inga råttor. Överallt hade man placerat fällor och strött ut gift, därför var det länge sedan Artiom hade sett några. Men i alla andra delar av metron vimlade det av dem, och det hade han glömt eller förträngt när han gav sig ut i tunnlarna.

»Är du skraj för råttorna, grabben?« frågade Bourbon hånfullt. »Tycker du inte om dem? Värst vad känslig man kan vara… Det är bara att vänja sig. Det kryllar ju av dem i hela metron. Fast säg det som inte har något gott med sig: man slipper ju gå hungrig.« Han blinkade åt Artiom, som började må illa. »Skämt åsido, oroa dig hellre när det inte finns några. Där inte ens råttorna vill vara, där är det fara å färde, och om faran inte kommer från människor, ja herregud, då är det verkligen dags att bli skraj. Om det springer omkring råttor så är allt i sin ordning. Då är platsen normal. Fattar du?«

Artiom hade ingen lust att anförtro sina innersta rädslor för en typ som Bourbon, så han nickade utan att säga något. Det var ju inte så många råttor, de skydde ficklampans ljus och visade sig knappt, fast plötsligt dök en upp under foten på Artiom, då stöveln trampade på någonting mjukt och halkigt i stället för det fasta underlaget, och ett genomträngande pip skar i hans öron. Artiom förlorade balansen och föll nästan huvudstupa med all sin utrustning.

»Var inte rädd, grabben, var inte rädd«, sa Bourbon uppmuntrande. »Det här är väl ingenting. Vissa gångtunnlar är så fullpackade med råttor att man måste gå på deras ryggar för att ta sig fram. Då knakar det verkligen härligt under fötterna på en«, sa han och brast ut i ett gapskratt, nöjd med den uppnådda effekten.

Artiom ryste igen. Han fortsatte att tiga, men fingrarna knöt sig automatiskt till nävar. Hur gärna skulle han inte vilja placera knogarna rakt på Bourbons flinande trut?!

Långt bortifrån hördes plötsligt ett vagt brus. Artiom glömde genast sina kränkta känslor, grep karbinkolven och kastade en frågande blick på Bourbon.

»Koppla av, ingen fara«, sa Bourbon och klappade honom faderligt på axeln. »Vi är framme vid Prospekt.«

Skannat med CamScanner

Trots att Artiom var förvarnad om att det inte fanns några posteringar vid Prospekt Mira kändes det ovant att bara knalla in sådär på en främmande station, utan att redan på håll ha sett det svaga eldskenet som markerade gränsen och utan att möta några hinder på vägen. När de närmade sig tunnelns utgång tilltog larmet och ett svagt rött ljussken syntes.

På vänster sida dök det slutligen upp en järntrappa och en liten gång med räcken, som var fästad i tunnelväggen och gjorde det möjligt att ta sig från spåret till perrongen. Bourbons järnbeslagna stövlar ekade mot trappstegen, efter några meter svängde tunneln till vänster – och de gick in på stationen.

Genast träffades de av en bländande, klar ljusstråle: dolt från tunneln stod ett litet bord, där det satt en man klädd i en lustig, grå uniform. På huvudet bar han en uråldrig skärmmössa med ett rött band omkring.

»Välkomna!« hälsade mannen och riktade ficklampan åt ett annat håll. »Handel, transit?«

Medan Bourbon förklarade syftet med besöket, tog Artiom en närmare titt på stationen. Prospekt Mira, Fredens aveny alltså. Perrongen inre till spåren låg i halvmörker, medan arkadgångarna till centralsalen lystes upp inifrån av ett svagt, gulaktigt ljus, som oväntat gjorde att Artiom fick en klump i halsen. Nu ville han få formaliteterna överstökade så snabbt som möjligt för att kunna gå och ta en titt på själva stationen, bakom arkaderna, där han kunde skönja det behagliga och smärtsamt välbekanta ljuset… Och trots att Artiom aldrig tyckte sig ha sett någonting liknande förr, så väckte det genast en förnimmelse av ett fjärran förflutet. För hans inre blick uppenbarade sig en sällsam bild: ett litet rum, mättat av varmt, gult ljus, en bred schäslong, en halvliggande ung kvinna, med bortvänt ansikte, och på mitten av den tapetserade väggen en mörkblå kvadrat, ett fönster… Visionen gled förbi tankens ögon och upplöstes sekunden senare, lika förbryllande som hänförande. Vad var det han just hade sett? Hade det svaga ljuset från stationen verkligen projicerat en gammal diabild som legat dold i hans undermedvetna alltsedan barndomen? Var den unga kvinnan, som så fridfullt låg och läste en bok på schäslongen, verkligen hans mor?

Otåligt räckte han tulltjänstemannen sitt pass, och trots Bourbons invändningar gick han genast med på att lämna ifrån sig karbinen under tiden för deras vistelse. Därefter skyndade han i väg, lockad som en mal mot ljuset, genom arkaden, mot larmet från marknaden.

Skannat med CamScanner

Prospekt Mira skilde sig från såväl VDNCh som Aleksejevskaja och Rizjskaja. Den burgna Hansan kunde unna sig betydligt bättre lampor än den nödbelysning som användes på de stationer som Artiom kände till. Nej, det var inte samma lysrör som lyst upp metron på den gamla tiden, utan lågenergilampor som hängde i sladdar från taket vart tjugonde steg, men för Artiom, som var van vid sin hemstations djupröda halvdunkel, lägereldarnas flackande flammor och det svaga skenet från ficklampor, framstod belysningen nästan som ett mirakel. Det var samma ljus som hade lyst upp hans tidiga barndom – där, däruppe. Det förhäxade honom och påminde om någonting som för länge sedan gått förlorat. När han kom in på stationen skyndade han inte fram till salustånden som alla andra, utan lutade sig med ryggen mot en pelare, skyddade ögonen med handen och tittade på lamporna, igen och igen, tills det gjorde ont i ögonen.

»Har det slagit slint i huvudet på dig?« hördes Bourbons röst intill örat på Artiom. »Varför står du här och glor, vill du förstöra ögonen kanske? Du kommer att bli blind som en kattunge, och vad skulle jag då ta mig till med dig?! När du nu ändå har lämnat ifrån dig puffran, kan du lika gärna se dig omkring på marknaden… Vad är det för intressant med några lampor?«

Artiom såg ovänligt på Bourbon, men gjorde ändå som han sa.

Det var inte så mycket folk på stationen, men alla skrek i munnen på varandra, man köpslog, lockade, prutade, försökte överrösta den andre, så det var inte konstigt att larmet hade hörts på håll. På båda spåren stod några vagnar, som man gjort om till bostäder. Utmed plattformens mittgång fanns två rader med stånd där man sålde en mängd olika prylar, ibland prydligt sorterade och upplagda, ibland i slarviga högar. Ena ändan av stationen var avspärrad med en järnvägg – bakom den fanns rulltrapporna upp mot utgången – och vid den motsatta ändan låg grå säckar staplade på varandra, framför en rad flyttbara staket, uppenbarligen en eldställning. Under taket hade man spänt upp en vit linneduk med en brun cirkel på – Ringlinjens symbol. På andra sidan avspärrningen ledde fyra korta rulltrappor upp till själva Ringlinjen, det var gångtunneln till den mäktiga Hansans territorium, dit inga främlingar hade tillträde. Såväl bakom staketen som på stationen patrullerade Hansans gränsvakter, klädda i rejäla, vattentäta overaller med grått kamouflagemönster och kepsar i samma färg. Över axeln bar de korta karbiner.

Skannat med CamScanner

»Varför har de grå uniformer?« frågade Artiom.

»Därför att de är bortskämda, det är allt . . .«, svarade Bourbon förtaktfullt. »Du, ta en liten promenad, jag måste snacka med någon.«

Artiom hittade ingenting av särskilt intresse bland ståndén: där fanns te, rökt korv, ficklampsbatterier, jackor och rockar av svinläder, sönderrummade häften, de flesta av pornografisk karaktär, och halvpannor med grumliga substanser och den stolta beteckningen »Hembränt« på snett påklistrade etiketter. Konstigt nog fanns det inte ett enda stånd med dur, vilket man förr kunde få tag på utan några som helst problem. Inte ens den tärde lille spritförsäljaren hade något av varan i lager. »Lägg av«, väste han när Artiom frågade efter lite av »det där«. Dessutom fanns också det obligatoriska ståndet med ved: de knotiga vedträna och grenarna som stalkerna hämtat på ytan brann förvånansvärt länge och sotade nästan ingenting. Man betalade med mattglänsande, spetsiga patroner till kalasjnikovkarbiner, en gång i tiden det mest populära och spridda vapnet i världen. Hundra gram te kostade fem patroner, rökt korv femton, en flaska hembränt tjugo, fast man sa förstås hellre »kulor«. »Titta vilken häftig jacka, du får den billigt, 300 kulor och den är din! 250 vid en snabb affär!«

När Artiom såg raderna av »kulor« på diskarna kom han att tänka på sin styvfars ord: »En gång läste jag att Kalasjnikov var stolt över att hans karbin var den mest populära i hela världen. Han sa att han var lycklig över att Rysslands gränser bevakades med just hans konstruktion. Jag vet inte, men om jag hade uppfunnit den apparaten så skulle jag säkert ha blivit galen vid det här laget. Bara tanken på att min uppfinning låg bakom merparten av alla mord här i världen! Det är ju värre än att ha uppfunnit giljotinen.«

Varje patron – en död. En människas utsläckta liv. Hundra gram te – fem människoliv. En korv? Varsågod, den är billig: bara femton liv. En välsydd läderjacka, till extrapris i dag, nedsatt från 300 kulor. Ni sparar femtio främlingars liv. Marknadens dagsomsättning uppgick förmodligen till metrons hela kvarvarande befolkning.

»Nå, hittade du något?« frågade Bourbon när han kom tillbaka.

Artiom skakade på huvudet. »Nej, det finns inget intressant.«

»Så sant som det är sagt, det är bara en massa skräp. Fast det finns ställen i den här svinstian där man kan få tag på vad som helst.« Bourbon suckade drömskt. »När man går där hör man de ropa efter en:

Skannat med CamScanner

›Vapen, knark, flickor, förfalskade dokument!‹ Men de där kräken« – han nickade mot Hansans flagga – »har gjort ett dagis av stället: ›Ajabaja, så får man inte göra!‹ Skit samma, nu hämtar vi din puffra, vi måste dra vidare. Den förbannade tunneln väntar på oss.«

När Artiom fått tillbaka sin karbin, satte de sig på en stenbänk vid ingången till sydtunneln. Det var halvdunkelt här och Bourbon hade valt ut platsen enkom för att ögonen skulle vänja sig vid mörkret.

»Alltså, såhär ligger det till: jag kan inte gå i god för mig själv. Det har aldrig drabbat mig förut, så jag vet inte vad jag skulle göra om vi råkar ut för den där skiten. Peppar, peppar, ta i trä, och så vidare, men om det ändå skulle hända… Alltså, om jag börjar böla eller slutar lyssna så må det vara hänt. Men om jag har fattat saken rätt blir alla galna på sitt eget vis. Våra killar har inte kommit tillbaka, i alla fall inte till Prospekt. Jag misstänker att de inte har kommit ut någon annanstans heller och att vi kommer att stöta på dem därinne. Var på din vakt, du har ju ett öra för det där… Men om jag plötsligt skulle löpa amok och börjar vråla och vill fixa dig – då har vi ett problem, fattar du? Jag vet inte vad du ska göra…« Bourbon tänkte efter en stund. »Tja, du verkar ju vara en bra kille, så du lär väl inte skjuta mig i ryggen. Du får ta min bössa medan vi går genom den här tunneln. Men passa dig!« varnade han och såg Artiom djupt i ögonen. »Inga skämt! Jag saknar nämligen humor.«

Bourbon drog upp en tygtrasa ur ryggsäcken och plockade försiktigt fram ett slitet plastfodral med en karbin. Det var också en kalasjnikov, men den kortpipiga modellen med utfällbar kolv som Hansans gränsvakter använde. Bourbon tog ut magasinet, lade tillbaka det i ryggsäcken och täckte det med smutstvätt. Sedan gav han vapnet till Artiom.

»Här. Men packa inte ner det för djupt, vi kanske kommer att behöva det. Även om tunneln är lugn, så…« Han avslutade inte meningen utan hoppade ner på spåret. »Jaha, då sticker vi. Ju fortare vi har det bakom oss, desto bättre.«

Det var kusligt. När de gick från VDNCh till Rizjskaja visste Artiom att vad som helst kunde hända, men genom den tunneln färdades människor dagligen, som skottspolar åt båda hållen, och de hade varit på väg mot en bebodd station där man väntade dem. Det hade helt enkelt varit obehagligt, som alltid när man lämnar en upplyst, hemtrevlig plats. Till och med när de gav sig av från Rizjskaja till Prospekt Mira hade han, trots sina tvivel, kunnat trösta sig med tanken att det låg en Hansastation

Skannat med CamScanner

därframme: de visste vart de skulle och kunde ta rast utan att behöva oroa sig.

Men det här var helt enkelt för kusligt. Tunneln som låg framför dem var becksvart, här härskade ett absolut mörker, så kompakt att man nästan kunde ta på det. Som en tvättsvamp sög det upp ljuset från deras ficklampor, som knappt förmådde lysa upp marken fem steg framför dem. Artiom lyssnade spänt efter en första antydan till det sällsamma, sjukliga larmet, men förgäves. Här tycktes ljuden ha lika svårt som ljuset att tränga igenom mörkret. Inte ens Bourbons järnbeslagna stövlar gav ifrån sig samma ekon som tidigare.

Plötsligt syntes en öppning i väggen till höger – ljuset från ficklampan drunknade i ett svart hål, och Artiom förstod inte genast att det bara var ett stickspår till huvudtunneln som började här. Han såg frågande på Bourbon.

»Var inte rädd. Det var en förbindelsetunnel«, förklarade han, »för att komma direkt till Ringen utan att tågen behövde passera en övergångsstation. Fast Hansan har spärrat av den. De är inte så dumma att de låter en sådan tunnel vara öppen . . . «

Sedan gick de ganska länge utan att prata, men tystnaden kändes allt tyngre, och till slut stod Artiom inte längre ut.

»Du, Bourbon«, sa han i ett försök att skingra alla sinnesvillor, »är det sant att några galningar överföll en karavan här för ett tag sedan?«

Bourbon svarade inte genast. Artiom trodde att han inte hade hört frågan och skulle just upprepa den då Bourbon svarade:

»Jag hörde också det. Men jag var inte här då, så jag vet inte så noga.«

Svaret klingade dovt och Artiom måste anstränga sig för att uppfatta ordens innebörd. Han försökte skilja deras betydelse från sina egna tunga tankar, som kretsade kring frågan varför allting hördes så dåligt.

»Var det ingen som såg dem, eller? Det finns ju stationer i båda ändarna. Vart skulle de kunna ta vägen egentligen?« fortsatte Artiom, inte för att han var särskilt intresserad, utan helt enkelt för att höra sin egen röst.

Återigen gick det några minuter innan Bourbon svarade, men nu hade Artiom inte ens lust att skynda på honom, för i hans huvud ekade orden som han själv just hade uttalat och han var alltför upptagen med att lyssna till efterklangen.

»Här någonstans, sägs det, ska det finnas en . . . någon sorts lucka«, sa

Skannat med CamScanner

Bourbon med en onaturlig irritation i rösten. »Den är hemlig. Osynlig. Fast det är ju ändå stört omöjligt att se någonting i det här mörkret.«

Artiom behövde en stund på sig för att minnas vad de pratade om. Plågat försökte han gripa efter minsta betydelse och ställa nästa fråga – bara för att kunna fortsätta samtalet, hur tafatt och utdraget det än var så räddade det dem från tystnaden.

»Och är det alltid såhär... såhär mörkt?« frågade Artiom och blev förskräckt när han hörde hur svagt orden lät, som om det slagit lock för öronen.

»Mörkt? Här är det alltid... mörkt. Alltid...«, svarade Bourbon. Nu gjorde han konstiga pauser. »Det närmar sig... ett stort mörker, och... det skall sänka sig över... världen, och... härska för evigt...«

»Vad menar du? Är det hämtat ur en bok eller något?« fick Artiom ur sig. Han märkte att han måste anstränga sig alltmer för att urskilja sina egna ord och i förbifarten noterade han att Bourbons språk hade förändrats på ett skrämmande sätt, men han saknade ork att förundras över det.

»En bok... Frukta... sanningen som döljs... i uråldriga folianter, där... orden är präglade i guld och papperet... är svart som skiffer... och oförstörbart...« Bourbon uttalade orden med stor svårighet, och det slog Artiom att hans följeslagare inte längre vände sig om när han tilltalade honom.

»Så vackert!« nästan skrek Artiom. »Var är det ifrån?«

»Och skönheten... skall störtas och bespottas«, fortsatte Bourbon med dov, ihålig röst. »Profeterna skall ge upp sina... fåfängliga försök att uttala sina förutsägelser... ty den annalkande... dagen skall... vara svartare än deras mest olycksbådande... farhågor, och det de skådar... skall förgifta deras förnuft...«

Plötsligt stannade Bourbon och vände så tvärt på huvudet att Artiom hörde knaket från halskotorna. Han såg sin unge följeslagare rakt i ögonen.

Artiom ryggade tillbaka och kände instinktivt efter säkringen på karbinen. Bourbon stirrade på honom med uppspärrade ögon, men pupillerna var underligt sammandragna, som förvandlade till två minimala punkter, trots att de tvärtom borde ha vidgat sig i beckmörkret. Ansiktet verkade onaturligt lugnt, inte en muskel spändes, och till och med det ständigt hånfulla leendet hade försvunnit från hans läppar.

Skannat med CamScanner

»Jag är död«, utstötte Bourbon. »Jag finns inte mer.«

Och styv som en planka föll han till marken med ansiktet först.

I nästa ögonblick utbröt det fruktansvärda oljudet i Artioms öron, den här gången utan att gradvis växa i styrka, som förut, nej, det brakade loss med full kraft direkt, så bedövande att benen ögonblickligen vek sig under honom. På den här platsen var ljudet mycket mäktigare än förra gången och Artiom, som trycktes platt mot marken, saknade först viljestyrka att resa sig igen. Till slut höll han för öronen, skrek så högt han förmådde och kom med stor ansträngning upp på fötter igen. Sedan plockade han upp ficklampan som Bourbon hade tappat och började febrigt söka av väggarna på jakt efter ljudkällan. Men här var rören helt oskadda – larmet kom någonstans ovanifrån.

Bourbon låg kvar orörlig på marken. Artiom rullade över honom på rygg och såg att ögonen fortfarande var öppna. Mödosamt försökte Artiom erinra sig vad man måste göra i sådana här situationer, grep Bourbons handled för att känna efter pulsen, om det så var ett svagt, oregelbundet bultande, men... ingenting. Han fattade tag i Bourbons händer och började dra den tunga kroppen framåt, bort från platsen. Det var djävulskt tungt, men så hade han också glömt att ta av följeslagarens ryggsäck.

Efter några steg trampade han på någonting mjukt och genast slog en äcklig, sötaktig lukt mot hans näsa. Han mindes Bourbons ord: »Det är bara att vänja sig.« Så han undvek att titta ner, fördubblade sina ansträngningar – och gick förbi det döda djuret på spåret.

Han släpade Bourbon längre och längre bort. Huvudet dinglade livlöst och de kallnande händerna gled gång på gång ur Artioms svettiga grepp, men han brydde sig inte, ville inte bry sig, han måste få med sig Bourbon härifrån, det hade han ju lovat, det hade de ju faktiskt kommit överens om!

Så småningom började larmet avta, för att slutligen upphöra helt och hållet. Återigen inträdde dödstystnaden, och med en känsla av ofantlig lättnad tillät sig Artiom att sjunka ner på rälsen för att hämta andan. Bourbon låg orörlig bredvid honom och Artiom andades tungt i förtvivlan när han betraktade hans bleka ansikte. Fem minuter senare tvingade han sig upp igen, grep tag i Bourbons handleder och stapplade vidare med ryggen före. Hans huvud var fullkomligt tomt, där fanns endast en rasande beslutsamhet att till varje pris släpa den här mannen till nästa station.

Skannat med CamScanner

Benen gav vika, han snubblade på syllarna, men efter att ha legat ett par minuter tog han åter ett fast grepp om Bourbons krage och kröp vidare. »Jag klarar det, jag klarar det, jag klarar det, klarar-det-klarar-det-klarar-det…«, försökte han övertyga sig själv, trots att han inte längre trodde på det. Fullständigt utmattad drog han fram karbinen från axeln, ställde med darrande fingrar om säkringen till singelskott och avlossade ett skott med pipan riktad söderut. »Hallå!« skrek han, men det enda ljud som hördes kom inte från människor, utan från råttor som tassade omkring och pep av hungrig förväntan.

Han visste inte hur länge han hade legat så, med ena handen om Bourbons krage och den andra sluten runt karbinkolven, när en ljusstråle bländade hans ögon. En obekant äldre man med en ficklampa och ett besynnerligt gevär i handen blickade ner på honom.

»Unge vän«, sa mannen med behaglig röst. »Du kan släppa taget om din kamrat. Han är lika död som Ramses den andre. Vill du stanna här och förena dig med honom i himlen, eller ska han få vänta lite på dig?«

»Hjälp mig att bära honom till nästa station«, viskade Artiom och lyfte en hand för ögonen.

»Jag måste tyvärr göra dig besviken vad den saken beträffar«, svarade mannen sorgset. »Jag är bestämt emot att förvandla Sucharevskaja till ett bårhus, där är det dystert nog som det är. Och dessutom, även om vi skulle få dit din väns livlösa kropp så skulle vi knappast hitta någon som är villig att begrava honom som sig bör. Spelar det någon roll om kroppen ruttnar här eller på stationen? Den odödliga själen har ändå flugit i väg för att möta sin Skapare. Eller tagit plats i en annan kropp – beroende på vilken trosuppfattning man har. Låt vara att alla religioner tar lika mycket miste.«

»Jag lovade honom…«, stönade Artiom. »Vi hade ett avtal…«

Den obekante rynkade pannan. »Käre vän! Mitt tålamod börjar tryta. Jag har inte som regel att hjälpa de döda, för det finns gott om levande på jorden som behöver den hjälpen bättre. Nu återvänder jag till Sucharevskaja: jag får reumatism om jag stannar för länge i tunneln. Om du vill återse din vän så snart som möjligt, då råder jag dig att stanna här. Råttorna och andra vänliga varelser kommer att hjälpa dig på traven. Och om du oroar dig för den juridiska sidan av saken, så betraktas ett avtal som upphävt så snart en av parterna lämnar det timliga, såvitt det inte finns någon paragraf som stipulerar något annat.«

Skannat med CamScanner

»Men vi kan väl inte bara låta honom ligga här?! Han var ju trots allt en levande människa. Ska vi lämna honom åt råttorna?!«

Mannen såg på liket med en skeptisk blick. »Ja, av allt att döma har det här faktiskt varit en levande människa. Men nu är det utan tvivel en död människa, och det är inte samma sak. Visst, om du absolut vill kan du komma tillbaka senare och ordna ett likbål, eller hur ni nu brukar göra hos er. Men upp med dig nu!« beordrade han, och Artiom reste sig motvilligt.

Trots alla protester drog den obekante mannen beslutsamt av ryggsäcken från Bourbon, kastade den över axeln, tog Artioms arm och satte fart mot stationen. Först var det svårt för Artiom att gå, men för varje nytt steg tycktes en del av mannens överskottsenergi föras över till honom. Smärtan i benen klingade av och tankarna klarnade lite. Han betraktade sin räddares ansikte. Han var säkert över femtio, men såg häpnadsväckande pigg och fräsch ut. Handen som stöttade Artiom var stark och visade inga tecken på trötthet. Det grånade, välklippta håret och det korta, välansade skägget fick Artiom att börja tvivla – mannen var alldeles för välvårdad för metron, framförallt för den gudsförgätna håla som han uppenbarligen bodde i.

»Vad var det din vän råkade ut för?« frågade mannen. »Det såg inte ut som ett överfall, han måste snarare ha blivit förgiftad av någonting… Jag hoppas verkligen att det inte är vad jag tror att det är«, tillade han utan att gå närmare in på sina farhågor.

»Nej… Han dog av sig själv«, svarade Artiom, men han orkade inte förklara omständigheterna kring Bourbons död, i själva verket började han först nu komma underfund med dem. »Det är en lång historia.«

I samma ögonblick som han sa det upphörde tunneln och de kom in på stationen. Artiom tyckte att platsen var besynnerlig, ovan, och det dröjde några sekunder innan han förstod varför.

»Vad mörkt det är här?« sa han konfunderat.

»Det finns ingen administration på stationen«, svarade hans ledsagare. »Och ingen som sörjer för belysningen. Därför måste alla som behöver ljus ordna det själv. En del kan, andra inte. Men var inte orolig, lyckligtvis tillhör jag den första gruppen.« Vant klättrade mannen upp på perrongen och räckte Artiom en hand.

De vek av vid den första arkaden och gick in i mittgången. Det var en avlång sal med pelarrader och bågar på båda sidor och de sedvanliga järn-

Skannat med CamScanner

väggarna som spärrade vägen till rulltrapporna. På några ställen brann små lägereldar som gav ifrån sig ett matt sken, i övrigt låg Sucharevskaja försänkt i mörker och utgjorde en nedslående, tröstlös syn. Kring eldstäderna skockade sig små grupper av människor, somliga sov på golvet och mellan eldarna irrade underliga, krumma gestalter klädda i trasor. Alla trängdes mot mitten av salen, så långt bort från tunnlarna som möjligt.

Elden som mannen ledde Artiom till brann starkare än de andra och låg en bit bort från plattformens centrum.

»En dag kommer den här stationen att brinna ner till grunden«, mumlade Artiom för sig själv, samtidigt som han dystert betraktade salen.

»Om fyrahundratjugo dagar för att vara exakt«, svarade mannen lugnt. »Du bör alltså lämna den innan dess. Det är i alla fall vad jag tänker göra.«

»Hur vet ni det?« frågade Artiom, och kom i samma stund att tänka på alla historier han hört om magiker och andeskådare. Han synade mannens ansikte, på jakt efter spår av överjordisk vishet.

Mannen skrattade. »Det seende modershjärtat är oroligt… Nu måste du sova, vi får bekanta oss med varandra senare och fortsätta samtalet då.«

Vid det sista ordet översköljdes Artiom på nytt av den ohyggliga trötthet som samlats inom honom i tunneln före Rizjskaja, i de nattliga mardrömmarna, under de senaste viljeprövningarna. Oförmögen att stå emot lade han sig på ett stycke presenning intill elden, sköt in ryggsäcken under huvudet och sjönk ner i en lång, tung och tom sömn.

Skannat med CamScanner

6. DEN STARKES RÄTT

Taket var så sotigt att det inte längre syntes några spår av den forna rappningen. Artiom stirrade upp och förstod inte var han befann sig.

»Vaken?« hörde han en bekant röst, som tvingade honom att samla ihop skärvorna av tankar och händelser och göra sig en bild av gårdagen – var det verkligen bara i går? Allt kändes så avlägset. Sömnens ogenomträngliga dimma reste sig som en mur mellan verkligheten och minnena.

En kort tids sömn är allt som behövs för att upplevelser ska förblekna. När man försöker minnas är det svårt att skilja mellan fantasi och verklighet, för alla verkliga händelser känns plötsligt lika flyktiga som drömmarna, som tankarna på framtiden eller ett möjligt förflutet.

»God afton«, hälsade mannen som funnit Artiom. Han satt på andra sidan lägerelden. Artiom såg honom genom de fladdrande lågorna, som förlänade hans ansikte ett gåtfullt, ja, rent av mystiskt drag. »Nu är det väl ändå dags att vi presenterar oss för varandra. Jag har ett vanlig namn, ungefär som namnen du brukar höra i det här livet. Det är för långt och säger ingenting om mig, men eftersom jag är den sista inkarnationen av Djingis khan, så kan du kalla mig Khan. Det är kortare.«

»Djingis khan?« Artiom såg skeptiskt på främlingen. Han trodde inte på återfödelse, men ändå var han nog mest förvånad över att mannen påstått sig vara just den sista inkarnationen.

»Min vän!« utbrast Khan sårat. »Det går inte an att studera formen på mina ögon och mitt uppförande med så oförblommerat tvivel. Jag har framlevt i många andra och anständigare inkarnationer förut. Ändå är Djingis khan den mest betydande milstenen på min väg, även om jag till min stora förtret inte minns ett dugg av det livet. Och vad heter du?«

»Jag? Artiom. Fast jag vet inte vem jag var i mitt förra liv. Kanske hade jag också ett bättre namn den gången.«

»Angenämt«, sa Khan, uppenbarligen till freds med svaret. »Jag hoppas att du vill dela min enkla måltid med mig«, tillade han och reste sig upp för att hänga en bucklig tekanna över elden.

Artiom kom också på fötter, tog sin ryggsäck och plockade fram några korvar som han haft med sig ända från VDNCh. Med sin fällkniv skar

Skannat med CamScanner

han upp dem i bitar och lade dem på ett rent tygstycke, som också legat i ryggsäcken.

»Här.« Han sköt fram korven mot sin nye bekant. »Till teet.«

Artiom kände genast igen Khans te. Det kom från hans egen station, VDNCh. Medan han drack små klunkar ur den emaljerade koppen gick han tyst igenom de senaste dagarnas händelser. Värden verkade också tänka på sitt och lämnade honom i fred.

Vansinnet som läckte ut i världen ur de trasiga rören hade visat sig påverka människor på olika vis. Artiom själv hade endast uppfattat det som ett öronbedövande larm, som gjorde det omöjligt att koncentrera sig och tänka, men som skonade själva förnuftet. Bourbon, däremot, hade helt enkelt dukat under för den mäktiga attacken. Att larmet kunde vara dödligt kom som en obehaglig överraskning, hade han vetat det skulle han aldrig ha tagit ett steg in i den svarta tunneln mellan Prospekt Mira och Sucharevskaja.

Den här gången hade larmet helt omärkligt smugit sig på dem genom att först bedöva deras sinnen – nu var Artiom övertygad om att alla vanliga ljud hade dämpats samtidigt som larmet i sig fortfarande var ohörbart, sedan hade det fryst deras tankeflöden tills de stockade sig, fastnade och täcktes av vanmaktens rimfrost, och då, slutligen, hade det utdelat ett sista förödande slag.

Men varför hade han inte genast lagt märke till att Bourbon börjat tala med ett språk som han aldrig kunde ha imiterat, ens om han hade förläst sig på apokalyptiska profetior? De hade gått allt djupare in i tunneln, som förhäxade, och drabbats av en underlig berusning, utan minsta föraning om det annalkande hotet, och även Artiom hade tänkt en massa nonsens: att han inte fick vara tyst, att han måste prata, trots att han i stället borde ha försökt förstå vad som höll på att hända med dem, men det föll honom aldrig in, någonting hindrade honom...

Helst av allt skulle han ha raderat hela historien ur huvudet och glömt alltihop, för det var ju ändå helt obegripligt. Under alla år som han bott på VDNCh hade han hört talas om liknande händelser, och det hade alltid varit lättare att tro att sådant inte kunde hända här i världen, att det helt enkelt inte fanns plats för sådant... Artiom skakade på huvudet och såg sig omkring.

I salen rådde fortfarande samma dystra halvdunkel som förut. Artiom fick intrycket att det aldrig var ljust här, att det bara kunde bli mörkare,

Skannat med CamScanner

om veden, som karavanerna kom med någonstans ifrån, plötsligt tog slut. Klockorna ovanför tunnelingångarna hade slocknat för länge sedan. Det fanns ingen ledning på stationen, ingen som tog hand om invånarna, och Artiom undrade varför Khan hade önskat honom »god afton«, när det enligt hans egna beräkningar borde vara för- eller eftermiddag.

»Är det verkligen kväll redan?« frågade han.

»För mig i alla fall«, svarade Khan eftertänksamt.

»Vad menar ni?«

»Jo, ser du, Artiom, du kommer tydligen från en station där klockorna fungerar och respekteras, där alla ställer sina armbandsur efter de röda siffrorna ovanför tunnelns ingång. Hos er finns det både en tid och ett ljus för alla. Här är det tvärtom: alla struntar i alla. Ingen bryr sig om att ordna ljus åt dem som hamnat här. Försök bara att föreslå det för folk – de skulle tycka att det var en absurd idé. Den som behöver ljus måste själv sörja för det. Samma sak är det med tiden: den som av rädsla för oordning behöver veta vad klockan är måste själv skaffa en. Här har alla sin egen kronologi, och den är olika för alla, beroende på när man tappade räkningen. Men alla har lika mycket rätt, då var och en tror på sin egen tideräkning och anpassar sin dygnsrytm därefter. Nu är det kväll för mig och morgon för dig – än sedan? Sådana som du skyddar ju sina klockor lika omsorgsfullt som grottmänniskan när hon bar på ett glödande kolstycke i en dödskalle, i hopp om att kunna göra upp eld igen. Men det finns också de som har tappat eller till och med kastat bort sitt kol. I metron råder ju egentligen evig natt, som du vet, därför har tiden ingen betydelse härnere, om man inte följer den slaviskt. Slå sönder din klocka, så får du se vad det blir av tiden – det är mycket intressant. Den förändras, och snart känner du inte igen den längre. Den upphör att vara sönderdelad, fragmenterad i timmar, minuter och sekunder. Tiden är som kvicksilver: du delar på den och genast flyter den ihop igen, lika hel och formlös som förut. Människan har bara tämjt den, burat in den i sina armbandsklockor och tidtagarur, och för dem som fjättrat tiden flyter den alltid lika makligt. Men försök att befria den så får du se: då flyter den olika snabbt för alla, än långsamt och trögt för den som mäter den i rökta cigaretter eller andetag, än blixtsnabbt om måttet är levda människoliv. Du tror att det är morgon nu? Det finns en chans att du har rätt, en på fyra ungefär. Ändå har den här morgonen ingen betydelse, den finns ju däruppe, på ytan, där det inte finns något liv längre. I alla

Skannat med CamScanner

fall finns det inga människor kvar. Har det som sker på ytan någon betydelse för den som aldrig är där? Nej. Därför säger jag ›god afton‹ och du får gärna svara ›god morgon‹. Och vad den här stationen beträffar så har den över huvud taget ingen tid, utom kanske en, och den är underlig: i dag är den fyrahundratjugo dagar, och man räknar baklänges.«

Khan tystnade och fortsatte att dricka sitt te. Artiom log vid tanken på att stationsklockorna på VDNCh vördades som helgedomar, vid minsta fel misstänkte man genast en komplott och ett sabotage. Vad häpen stationsledningen skulle bli om man berättade att det egentligen inte fanns någon tid, att dess existensberättigande hade upphört!

»Sa du inte att du skulle berätta vad som hände med din kamrat?« frågade Khan efter en stund.

Artiom höll inne med svaret, osäker på om han verkligen borde berätta om de gåtfulla omständigheterna kring Bourbons död, om larmet som han hört två gånger de senaste dygnen, om dess förödande inverkan på det mänskliga psyket och om sina upplevelser och funderingar när han lyckades uppfånga tunnelns melodi. Om han någonsin skulle inviga en annan människa i detta, beslutade han till sist, så gjorde han klokast i att anförtro sig åt en man som helt uppriktigt uppfattade sig själv som Djingis khans sista inkarnation och menade att tiden inte längre existerade. Trevande och stapplande, rädd att blanda ihop händelsernas förlopp och mer intresserad av att förmedla sina intryck än rena fakta, började han berätta om sina missöden.

»Det är de dödas röster«, muttrade Khan när Artiom hade avslutat sin historia.

»Hur sa?«

»Du har hört de dödas röster. Du sa att det först lät som en viskning eller ett sus? Ja, det är dem.«

»Vilka döda?«

»Alla som har dött i metron, från första början. Det förklarar ju faktiskt varför jag är Djingis khans sista inkarnation. Fler inkarnationer blir det inte. Slutet har kommit för alla, min vän. Jag vet inte exakt vad som hände, men den gången gick mänskligheten för långt. Det finns varken något paradis eller helvete längre. Inte ens någon skärseld. När själen lämnar kroppen – för jag hoppas väl ändå att du tror på själens odödlighet? – har den inte längre någonstans att ta vägen. Hur många megaton krävdes det för att spränga noosfären? Den var ju lika verklig som den

Skannat med CamScanner

här tekannan. Hur som helst så knusslade vi inte, utan utplånade både paradiset och helvetet i en och samma veva. Nu återstår för oss att leva i en mycket besynnerlig värld, där själen stannar kvar på samma plats efter döden. Förstår du mig? Du dör, men din plågade själ förkroppsligas inte på nytt, och eftersom det inte existerar något paradis finner den ingen ro. Den är dömd att stanna kvar där du har tillbringat hela ditt liv – i metron. Måhända kan jag inte ge dig en exakt teosofisk förklaring till varför det är på det viset, men en sak vet jag: i vår värld stannar själen i metron efter döden… Den kommer att irra omkring i dessa underjordiska valv, i tunnlarna, till tidernas ände, för den har inte längre något mål. Metron rymmer både det materiella livet och dess båda hypostaser på hinsidan, nu befinner sig Eden och Infernot på samma plats. Vi lever bland de dödas själar, de har slutit en tät ring omkring oss – alla som blev överkörda av tåg, skjutna, strypta, uppätna, brända eller dog en så sällsam död att ingen levande ens hört talas om någonting liknande. Jag grubblade länge över frågan vart de egentligen tar vägen, varför man inte dagligen förnimmer deras närvaro, varför man inte ständigt känner deras lätta, kyliga blick ur mörkret… Vet du vad tunnelångest är? Förr trodde jag att det var de döda som förföljde oss genom tunnlarna, steg för steg, blint, och att de upplöstes i mörkret så fort vi vände oss om. Där hjälpte inga blickar, man kunde inte se de döda med ögonen, men de kalla kårarna längs ryggen, håret som reste sig i nacken och frossan som bröt ut i våra kroppar vittnade om att det fanns osynliga förföljare. Så tänkte jag åtminstone förut. Men efter din berättelse är det mycket som har klarnat för mig. På outgrundliga vägar hamnar de i rören, i ledningarna… En gång i tiden, innan min far eller ens min farfar var födda, flöt en liten flod genom den döda staden ovanför oss. Invånarna som bodde där lyckades tämja floden och leda den genom rör ner i underjorden. Där flyter den antagligen än i dag. Nu verkar det som om någon har spärrat in självaste Lethe i rören, glömskans dödsflod… Din kamrat talade inte med sina egna ord, det var inte ens han själv som talade. Det var de dödas röster. Han hörde dem i sitt huvud och upprepade dem, och till slut tog de honom med sig.«

Artiom hade inte kunnat slita blicken från Khans ansikte under hela berättelsen. Otydliga skuggor spelade i hans ansikte, en helveteseld flammade i ögonen… När han slutligen tystnade var Artiom nästan helt övertygad om att han var galen, att rösterna i rören hade viskat någon-

Skannat med CamScanner

ting till honom också. Och trots att Khan hade räddat hans liv och tagit emot honom så gästvänligt, ryste Artiom vid tanken på att stanna här längre än nödvändigt. Han måste fundera på hur han skulle ta sig vidare, genom den farligaste av metrons alla tunnlar som han hört talas om – den mellan Sucharevskaja och Turgenjevskaja.

»Så du får ursäkta min lilla lögn«, tillade Khan efter en kort paus. »Din väns själ har inte uppstigit till sin Skapare, den har inte återfötts eller uppstått i en annan form. Nej, den har anslutit sig till de olyckliga i rören.«

Orden påminde Artiom om att han måste återvända till Bourbons kropp och ta med den till stationen. Bourbon hade ju sagt att han hade vänner här som skulle hjälpa Artiom tillbaka om vandringen gick bra. Han mindes också ryggsäcken, som han inte hade öppnat än och där det kanske fanns någonting användbart, förutom magasinen till Bourbons karbin. Fast det kändes lite otäckt att rota i den, vidskepliga tankar trängde sig på, så han beslutade sig för att bara ta en snabb titt utan att röra någonting.

»Du behöver inte vara rädd«, sa Khan som om han anade Artioms tvekan. »Nu tillhör den dig.«

»Det där som ni gjorde kallas plundring«, sa Artiom tyst.

»Oroa dig inte, han kan inte hämnas. Han kommer ju inte att förkroppsligas igen«, sa Khan, men inte som svar på vad Artiom sagt, utan på hans tankar. »Jag tror att de döda förlorar sig själva när de hamnar i rören och blir en del av helheten, deras vilja går upp i alla andra viljor, medan förnuftet torkar ut. Själen mister sin individualitet. Men om du inte är rädd för de döda, utan för de levande… Tja, då behöver du bara gå med ryggsäcken till stationens mitt och tömma den på golvet. Då kan ingen beskylla dig för stöld och ditt samvete förblir rent. Men du försökte rädda mannen och han skulle säkert ha varit tacksam mot dig. Betrakta ryggsäcken som betalningen för det du gjorde.«

Han lät så säker på sin sak att Artiom till sist vågade stoppa ner handen i ryggsäcken, sedan plockade han upp innehållet och lade ut det på presenningen intill lägerelden. Där fanns ytterligare fyra magasin till Bourbons karbin, utöver de två som han tog bort när han gav vapnet till Artiom. Häpnadsväckande… Vad skulle Bourbon, som Artiom hade tagit för en handelsresande, med en sådan imponerande arsenal? Fem av magasinen lindade Artiom omsorgsfullt in i ett tygstycke och lade i

Skannat med CamScanner

sin ryggsäck, ett satte han i den korta karbinen. Vapnet var i perfekt skick: putsat och inoljat glänste det härdade stålet förhäxande. Slutstycket rörde sig mjukt och klickade dovt vid slutläget, medan säkringen var lite trög mellan de olika eldlägena – allt talade för att vapnet var så gott som nytt. Kolven låg bekvämt i handen och stocken var välputsad. Karbinen ingav en känsla av trygghet, den utstrålade lugn och tillförsikt. Artiom kände det direkt: om det var någonting han skulle ta med sig av Bourbons saker, då var det den här karbinen.

De utlovade magasinen med patroner av kaliber 7.62 mm till hans egen »bössa« kunde han däremot inte hitta. Hur hade Bourbon tänkt betala hans ersättning? Han funderade en stund och drog slutsatsen att Bourbon antagligen inte haft en tanke på att ge honom någonting. Så snart de hade lyckats passera det farliga stället skulle han förmodligen ha placerat ett skott i nacken på honom, kastat honom i ett schakt och glömt det hela. Och om någon sedan frågade vart Artiom hade tagit vägen, så fanns det alltid gott om förklaringar – det var ju som bekant inte ofarligt att färdas i metron, och killen hade ju följt med på egen risk.

Utöver några klädpaltor, en metrokarta, fullklottrad med kryptiska anteckningar, och hundra gram dur, låg det lite rökt fläsk i en plastpåse och en anteckningsbok på botten av ryggsäcken. Anteckningsboken ville Artiom inte ens bläddra i, och på det stora hela var ryggsäckens innehåll en besvikelse. Innerst inne hade han hoppats finna något hemlighetsfullt eller kanske någonting av stort värde, för vars skull Bourbon absolut måste ta sig igenom tunneln till Sucharevskaja. Han misstänkte att Bourbon var en kurir, kanske en smugglare eller något liknande. Det skulle åtminstone förklara hans beslutsamhet att till varje pris ta sig igenom den där förbannade tunneln och hans beredvillighet att för den sakens skull öppna plånboken. Men när ryggsäcken hade tömts på de sista smutsiga kalsongerna och det inte fanns mer på botten, stod det klart att orsaken till Bourbons ihärdighet varit en annan. Artiom funderade länge på frågan varför han måste ta sig till Sucharevskaja, men han fann ingen vettig förklaring.

Gissningarna trängdes snart undan av tanken på att han hade låtit den olycklige ligga kvar i tunneln, utlämnad åt råttorna, trots att han haft för avsikt att återvända och ta hand om kroppen. Inte för att han hade någon klar föreställning om hur han skulle visa sin sista vördnad för mannen eller vad han skulle göra med liket. Bränna det? Fast det krävde

Skannat med CamScanner

väldigt starka nerver, och den kvävande röken och stanken av bränt kött och brinnande hår skulle antagligen sippra fram till stationen, vilket oundvikligen skulle leda till tråkigheter. Å andra sidan var det både tungt och obehagligt att släpa kroppen till stationen, för det var ju en sak att dra en människa i handlederna i hopp om att han fortfarande levde, utan en tanke på andning och puls, och en helt annan att fatta en död människa i handen. Och vad skulle han göra sedan? Om Bourbon hade ljugit om betalningen, kunde han lika gärna ha ljugit om vännerna som väntade på honom här. Då skulle Artiom, om han kom släpande på ett lik, kunna råka riktigt illa ut.

»Vad brukar ni göra med de döda?« frågade han Khan efter att ha grubblat en stund.

»Vad menar du, min vän?« svarade Khan med en fråga. »Talar du om de saliga själarna eller deras förgängliga kroppar?«

»Jag talar om liken«, brummade Artiom, som började få nog av allt prat om livet efter detta.

»Det går två tunnlar mellan Prospekt Mira och Sucharevskaja«, sa Khan, och Artiom insåg att det faktiskt hade behövts två tunnlar för att tågen skulle kunna åka i båda riktningarna... Men varför hade Bourbon, som naturligtvis kände till båda två, valt att möta sitt öde i just den ena av dem? Lurade en ännu värre fara i den andra? »Det är bara den ena av tunnlarna som är framkomlig«, förklarade Khan. »I den andra har golvet rasat in på grund av sättningar och det har uppstått ett djupt hål i närheten av vår station. En gång föll ett helt tåg ner i det där hålet, åtminstone enligt stationsmytologin. Om man ställer sig vid den ena sidan av hålet så ser man inte den andra, och inte ens ljuset från en strålkastare når ända ner till botten. Därför pratar man gärna om en bottenlös avgrund. Det hålet är vår begravningsplats. Dit förpassar vi alla ›lik‹, som du kallar dem.«

Artiom blev illamående när han insåg att han skulle återvända till platsen där Khan hade hittat honom, släpa tillbaka Bourbons kropp som råttorna hunnit gnaga på, bära den över plattformen och vidare till hålet i den andra tunneln. I slutändan gjorde det faktiskt detsamma om den döde kastades i ett hål eller lämnades kvar i tunneln, resonerade han, för någon riktig begravning blev det ju ändå inte. Han hade sånär övertygat sig själv om att det var lika bra att glömma alltihop, när han plötsligt såg Bourbons ansikte framför sig. Hans blick var genomträngande

Skannat med CamScanner

och hans läppar formade orden: »Jag är död.« Artiom kände kallsvetten bryta fram. Mödosamt reste han på sig, hängde den nya karbinen över axeln och sa: »Då sticker jag. Jag lovade. Vi hade ett avtal. Så jag måste.« Och på stela ben stapplade han genom salen, mot järnstegen som ledde ner till spåret vid tunnelns ingång.

Redan innan han klättrade ner blev han tvungen att tända ficklampan. Väl på spåret blev han stående ett ögonblick, innan han en gång för alla bestämde sig för att fortsätta. Ett tungt luftdrag som stank av förruttnelse slog emot honom, och med ens vägrade musklerna att lyda, hur han än ansträngde sig för att gå vidare. Efter en stund lyckades han övervinna rädslan och vämjelsen ändå, men just som han skulle ta det första steget in i mörkret kände han en tung hand läggas på ena axeln. Han skrek till av fasa och snurrade runt. Någonting knöt sig inom honom och han insåg att det var för sent att dra sitt vapen, det var ute med honom…

Men det var bara Khan.

»Var inte rädd«, sa han lugnande till Artiom. »Jag ville bara testa dig. Du behöver inte gå dit. Kroppen efter din kamrat är inte där längre.«

Artiom stirrade förvirrat på honom.

»Jag utförde en begravningsritual medan du sov«, fortsatte Khan. »Det finns ingen anledning att gå tillbaka. Tunneln är tom.« Sedan vände han sig om och började gå tillbaka mot arkaderna.

Med en känsla av djup lättnad skyndade Artiom efter honom. Efter ett tiotal steg var han i fatt och frågade upprört: »Men varför berättade ni ingenting för mig? Ni sa ju att det inte spelade någon roll om han blev kvar i tunneln eller bars till stationen?«

»För mig spelar det faktiskt ingen roll«, sa Khan och ryckte på axlarna. »Men för dig var det viktigt. Jag vet att din vandring har ett mål och att vägen är lång och strödd av törnen. Jag förstår inte vad din mission går ut på, men bördan kommer att bli för tung att bära ensam, så jag beslutade mig för att hjälpa dig med åtminstone en sak.« Han såg på Artiom och log.

När de hade kommit tillbaka till lägerelden och slagit sig ner på den skrynkliga presenningen, kunde Artiom inte hålla sig längre.

»Vad menar ni med ›min mission‹? Har jag sagt något i sömnen?«

»Nej, min vän, du har inte sagt ett ord. Men jag har haft en uppenbarelse. En man varskodde mig om din ankomst och bad mig om hjälp. Det var därför jag kom dig till mötes och hjälpte dig ut efter olyckan.«

»Var det därför ni kom? Jag trodde att ni hörde skottet och…«

Skannat med CamScanner

»Det gjorde jag, ekot är ju kraftigt här. Men du tror väl inte på allvar att jag går in i tunneln varenda gång någon skjuter därinne? Då hade jag avslutat livets väg för länge sedan och inte alls särskilt ärofullt. Nej, det här var ett undantagsfall.«

»Och vad var det för man ni såg?«

»Jag vet inte vem det var. Jag har ju aldrig sett honom förut, aldrig talat med honom, men du känner honom. Du måste själv förstå. Så fort jag såg honom kände jag hans enorma kraft, trots att vårt möte inte ägde rum i den fysiska verkligheten. Han sa åt mig att hjälpa en ung man som skulle dyka upp i tunneln, och sedan såg jag din bild framför mig. Det var bara en dröm, men den var så konkret att jag hade svårt att skilja mellan vision och verklighet när jag vaknade. Det är en riktig bjässe med rakad skalle, helt vitklädd… Känner du honom?«

Artiom ryckte till. Allting runtomkring blev suddigt och för sin inre blick såg han bilden som Khan hade beskrivit med knivskarp skärpa. Det var Hunter. Och samma vision som han själv hade haft.

»Ja, jag känner honom«, svarade Artiom, som med ens såg Khan med andra ögon.

»Han trängde sig in i min dröm, och det brukar jag aldrig förlåta. Men med honom var det annorlunda«, sa Khan eftertänksamt. »Precis som du behövde han min hjälp, men han gav mig inga befallningar, krävde inte att jag skulle lyda. Det var snarare en enträgen bön. Han kunde inte hypnotisera eller överföra sina tankar, han hade det helt enkelt mycket, mycket svårt, och han tänkte förtvivlat på dig och sökte en vänlig och hjälpande hand. Jag räckte honom den handen. Så gick jag för att möta dig.«

Artiom nästan drunknade i tankar, de virvlade upp i hans medvetande, den ena efter den andra, men sjönk tillbaka mot botten innan han hunnit formulera dem. Tungan var som förlamad och det dröjde innan han kunde få ur sig ett ord. Hade den här mannen verkligen känt till hans ankomst i förväg? Hade Hunter på något vis förvarnat honom? Var Hunter vid liv, eller var det hans kroppslösa skugga som hade talat? Men då måste han också tro på Khans mardrömslika yrselfantasier om livet efter detta, även om det var så mycket lättare och behagligare att intala sig att han bara var galen. Och viktigast av allt: Khan kände till Artioms uppdrag. Han kallade det för en mission och visste inte riktigt vad det gick ut på, men han förstod bördan och allvaret, tyckte synd om Artiom och ville hjälpa honom…

Skannat med CamScanner

»Vart är du på väg?« frågade Khan och såg Artiom i ögonen – det var som om han hade läst hans tankar. »Berätta vart din väg leder, så ska jag göra vad som står i min makt för att hjälpa dig att ta nästa steg mot målet. Han bad mig om det.«

»Polis...«, suckade Artiom. »Jag måste ta mig till Polis.«

»Och hur tänker du ta dig till Staden från denna gudsförgätna station? Min vän, från Prospekt Mira borde du ha följt Ringlinjen till Kurskaja eller Kievskaja.«

»Där finns ju Hansan, jag känner ingen där och skulle inte ha blivit insläppt. Och det spelar ingen roll nu, jag kan ändå inte gå tillbaka till Prospekt Mira – jag tror inte att jag uthärdar den tunneln en gång till. Jag tänkte gå till Turgenjevskaja. Enligt min gamla karta finns det en gångtunnel till Sretenskij Bulvar där, och därifrån leder en linje som aldrig blev helt färdig till Trubnaja.« Ur fickan plockade Artiom upp det skadade bladet med kartan på baksidan. »Titta, från Trubnaja finns det en gångtunnel till Tsvetnoj Bulvar och sedan är det förhoppningsvis raka spåret till Polis.«

»Nej«, sa Khan och skakade dystert på huvudet. »Den vägen kommer du inte till Polis. De där kartorna ljuger, de trycktes långt innan allting hände. De berättar om linjer som aldrig blev färdiga, stationer som sedan dess har rasat in och begravt hundratals oskyldiga under sina valv, och de tiger om de faror som döljer sig på vägen och gör många rutter ofarbara. Din karta är dum och naiv som ett treårigt barn. Ge den till mig.« Han sträckte fram handen.

Artiom lade lydigt kartan i hans handflata. Khan knycklade genast ihop den och kastade den i elden. Sedan sa han:

»Och visa mig nu kartan som du fann i din följeslagares ryggsäck.«

Artiom grävde fram kartan, men i nästa ögonblick blev han osäker på om han verkligen borde ge den till Khan – han ville inte förlora den också. Khan märkte hans tvekan och skyndade sig att lugna honom: »Jag ska inte göra någonting med den, oroa dig inte. Och tro mig, jag gör ingenting av en slump. Du tycker kanske att somliga av mina handlingar är obegripliga eller till och med vansinniga. Men det finns en innebörd som ligger utom räckhåll för dig, eftersom du har en begränsad uppfattning och förståelse av världen. Du står ju fortfarande bara i början av din väg. En del saker är du för ung för att begripa.«

Artiom orkade inte komma med några invändningar och gav honom

Skannat med CamScanner

kartan som legat bland Bourbons efterlämnade ägodelar: en kvadratisk kartongbit, stor som ett vykort – ungefär som det gamla gulnade kortet med orden »Gott Nytt År 2010« som han en gång bytt till sig mot en sliten guldstjärna från en axelklaff.

»Vilken tyngd«, sa Khan hest, och Artiom såg hur hans hand plötsligt sänktes något, som om kartan hade vägt över ett kilo. En sekund tidigare hade han själv hållit i den och inte märkt någonting ovanligt. Papper som papper.

»Den här kartan är mycket visare än din«, sa Khan. »De kunskaper som döljer sig här får mig att betvivla att den tillhörde den man du hade sällskap med. Det handlar inte om alla tecken och anteckningar som den är fullklottrad med, även om de också har mycket att berätta. Nej, den bär på någonting inom sig…«

Ordflödet avbröts tvärt.

Artiom lyfte blicken och såg forskande på Khan. Hans panna låg i djupa veck och elden från förut brann än en gång i hans ögon. Ansiktet var så förändrat att Artiom återigen kände sig illa till mods och önskade att han så snabbt som möjligt kunde lämna stationen, om så genom den olycksaliga tunneln som han knappt tagit sig ur med livet i behåll.

»Låt mig behålla den«, sa Khan, och det var mer en befallning än en önskan. »Jag ger dig en annan, du kommer inte att märka någon skillnad. Och du får önska dig en sak till.«

»Varsågod, den är er«, sa Artiom utan att tveka, nästan lättad över att ha fått ur sig orden. Det var som om orden hade väntat i hans mun från det ögonblick då Khan sa: »Låt mig behålla den«, och när Artiom äntligen blev kvitt dem märkte han att de inte var hans egna, utan främmande, dikterade…

Khan drog sig plötsligt undan från elden, och hans ansikte försvann in i mörkret. Artiom anade att han försökte behärska sig och inte ville att den unge mannen skulle bli vittne till hans inre kamp.

»Du förstår, käre vän…« Rösten ur mörkret var svag, obeslutsam och saknade den auktoritet och viljestyrka som nyss hade skrämt Artiom. »Detta är inte en karta. Eller rättare sagt: inte bara en karta. Detta är Vägvisaren genom metron. Ja, sannerligen, det är det. Den som förmår tyda den här kan korsa hela metron på ett par dagar, för den här kartan är så att säga… besjälad… Den talar om vart och hur man ska gå och varnar för alla faror, kort sagt: den leder dig till ditt mål. Det är därför

Skannat med CamScanner

den kallas Vägvisaren.« Khan hade återigen närmat sig elden. »Med stor bokstav, det är dess namn. Jag har hört talas om den. Det finns bara några stycken i hela metron, det här kan rent av vara den sista. Arvet från en av den förgångna epokens största magiker.«

»Han som sitter i metrons djupaste djup?« sa Artiom för att skryta med sin kunskap, men ångrade sig genast: Khans ansikte förmörkades.

»Tala aldrig mer så lättsinnigt om saker som du inte begriper dig på! Du vet väl inte vad som pågår i metrons djup? Det vet jag knappt själv, och må Gud skydda oss från den vetskapen! Men jag kan svära på att det som händer där inte har ett dugg att göra med sådant som dina kamrater har berättat för dig. Upprepa aldrig andras struntprat om det djupaste djupet, det får man nämligen betala för en dag. Och detta har ingenting med Vägvisaren att göra.«

»Hur som helst«, sa Artiom skyndsamt för att byta samtalsämne, »ni kan behålla Vägvisaren. Jag har ju ändå ingen nytta av den. Dessutom är jag så tacksam för att ni räddade mig att jag inte är skuldfri ens om ni tar emot den.«

»Ja, det är klart«, sa Khan och rynkorna i hans ansikte slätades ut, samtidigt som rösten mjuknade. »Det kommer att dröja många år innan du kan använda den. Fast om du skänker den till mig så är vi kvitt. Jag har en vanlig översiktskarta, om du vill kan jag föra över alla anteckningar från Vägvisaren till den så byter vi. Och kanske... « – han rotade en stund i sina säckar – »kan jag få ge dig den här?« Han tog fram en liten ficklampa med besynnerlig form. »Den behöver inga batterier. Ser du de här båda handtagen? Om man trycker ihop dem så alstrar den inbyggda generatorn ström och lampan lyser. Svagt, naturligtvis, men ibland kan det svagaste ljus verka starkare än kvicksilverlamporna i Polis... Den har räddat mig mer än en gång. Jag hoppas att du också får användning av den. Ta den, den är din. Seså, ta den nu, det är ändå ett ojämnt byte och det är jag som står i skuld till dig, inte tvärtom.«

Själv tyckte Artiom att bytet var ovanligt fördelaktigt. Vad skulle han med kartans mystiska röst, om han nu var döv för den? Han skulle antagligen ha kastat bort den efter att ha vridit och vänt på den några gånger i ett fruktlöst försök att tyda dess krumelurer.

»Hm, din planerade färdväg leder just ingen vart, utom till trubbel«, fortsatte Khan, samtidigt som han försiktigt höll upp kartan. »Vänta... Här, ta min gamla karta och följ med på den.« Han gav Artiom en pytte-

Skannat med CamScanner

liten karta, som var tryckt på baksidan av en gammal fickkalender. »Du pratade om gångtunneln från Turgenjevskaja till Sretenskij Bulvar. Känner du verkligen inte till stationens dåliga rykte och den långa tunneln därifrån till Kitaj-Gorod?«

»Jo, jag hörde att man inte ska gå ensam där, så jag tänkte följa med en karavan till Turgenjevskaja och sedan smita i väg till gångtunneln. De skulle väl inte jaga mig?« sa Artiom och kände en grumlig tanke klia i huvudet. Vad var det...?

»Där finns det ingen gångtunnel. Arkaderna är igenmurade. Visste du inte det?«

Hur kunde han ha glömt det?! Naturligtvis, det hade han hört någon gång, men sedan hade han förlorat det ur minnet... De röda hade blivit rädda för sattyget i tunneln och murat igen den enda utgången från Turgenjevskaja.

»Men finns det verkligen ingen annan utgång där?« frågade han försiktigt.

»Nej, och kartorna tiger om detta. Övergången till linjerna som var under uppbyggnad börjar inte på Turgenjevskaja. Men även om det fanns en öppen gångtunnel där, så tror jag inte att du skulle våga lämna gruppen och gå in i den. Särskilt inte om du stunden innan fick höra det senaste skvallret om platsen medan du väntade på att karavanen skulle samlas.«

»Men vad ska jag då göra?« sa Artiom dystert och kastade en modstulen blick på den lilla kalenderkartan.

»Du kan gå till Kitaj-Gorod. Åh, det är en märklig station, med synnerligen lustiga vanor, men där försvinner man åtminstone inte spårlöst, så att ens närmaste vänner börjar tvivla på om man över huvud taget har existerat. På Turgenjevskaja är det nämligen högst troligt. Från Kitaj-Gorod, titta« – Khan förde fingret över kartan –, »är det bara två stationer till Pusjkinskaja. Där finns en övergång till Tjechovskaja, sedan en tunnel till – så är du i Polis. Det kanske rent av blir kortare än den väg som du föreslog.«

Artiom rörde på läpparna medan han räknade antalet stationer och övergångar på de båda färdvägarna. Hur han än räknade så var vägen som Khan hade angett betydligt kortare och mindre riskabel, och han kunde inte förstå varför han inte hade kommit på den själv. Ja, nu hade han ju inte ens något val.

Skannat med CamScanner

»Ni har rätt«, sa han till slut. »Går det ofta karavaner dit?«

»Nej, tyvärr inte. Och det finns en liten, men störande detalj: för att någon ska vilja fortsätta från vår lilla station mot Kitaj-Gorod, det vill säga ta sydtunneln, måste han ju först komma hit från norr. Och tänk efter, är det så lätt tror du?« sa Khan och pekade mot den förbannade tunneln som Artiom själv knappt tagit sig igenom. »Det var ganska länge sedan den senaste karavanen gav sig av söderut, så kanske har det hunnit bildas en ny grupp. Prata med folk, fråga dig omkring, men prata inte för mycket bara. Här finns det också en del gangstrar, som absolut inte är att lita på… Tja, jag följer med, så att du inte ställer till med några dumheter«, tillfogade han efter att ha tänkt efter.

Artiom sträckte sig efter sin ryggsäck, men Khan hejdade honom med en gest.

»Bekymra dig inte för dina saker. Här är folk så rädda för mig att ingen ens vågar närma sig mitt näste. Och så länge du är här står du under mitt beskydd.«

Artiom lämnade ryggsäcken vid elden, men karbinen tog han ändå med sig, den var för värdefull. Sedan skyndade han efter Khan som snabbt, men utan brådska styrde stegen mot eldarna i andra ändan av salen. Till sin förvåning såg Artiom hur utmärglade luffare i stinkande trasor ryggade undan för dem. Det verkade faktiskt som om stationens invånare var rädda för Khan, men varför?

De passerade den första elden utan att Khan saktade stegen. Det var en eländig liten brasa som knappt brann, och där satt två figurer, en man och en kvinna, tätt intill varandra. De viskade till varandra på ett okänt språk, men orden upplöstes innan de nådde ända fram till Artioms öron. Han blev så nyfiken att han nästan vred halsen ur led, oförmögen att slita blicken från paret.

Lite längre fram brann nästa eld, stor, klar, och intill den bredde ett helt läger ut sig. Kring elden satt resliga män med tämligen brutala utseenden och värmde händerna. Då och då hördes dånande skratt och luften revs sönder av så kraftiga svordomar att Artiom rodnade och hejdade sig. Men Khan klev lugnt och självsäkert fram till de sittande, hälsade och tog plats vid elden, så Artiom hade inget annat val än att följa hans exempel.

»… så tittar han på sig själv och ser att han har samma utslag på händerna, och i armhålorna har han hårda svullnader som gör vansinnigt

Skannat med CamScanner

ont. Tänk bara, vilken skräckupplevelse... Folk reagerar ju olika. En skjuter sig direkt, en annan blir galen, går bärsärkagång och tar på alla i sin omgivning för att inte behöva dö ensam. En tredje springer in i en avspärrad tunnel utanför Ringen för att inte smitta andra... Folk är olika. Men när den här killen såg sina utslag frågade han doktorn: Kan jag bli frisk igen? Doktorn gav ett rakt svar: Inte en chans. När man väl har fått utslagen har man två veckor kvar. Bataljonschefen drog fram sin Makarov ur hölstret, ifall killen skulle flippa ur...«

Berättaren var en mager, orakad liten man i vadmalsjacka. Emellanåt brast hans röst av upprördhet och med vattniga, grå ögon såg han på de församlade.

Artiom förstod ännu inte riktigt vad mannen pratade om, men han trollbands ändå av tonen i berättelsen och den kompakta tystnaden bland de åhörarna som nyss skrattat så högt. För att inte dra till sig någon uppmärksamhet viskade han i Khans öra:

»Vad pratar han om?«

»Pesten«, svarade Khan tungt. »Pesten har brutit ut.«

Hans ord spred en odör av ruttnande kroppar, en tät rök från brinnande likbål och ett eko av ringande larmklockor och tjutande sirener.

På VDNCh och dess territorium förekom det aldrig några epidemier. Råttorna, de värsta smittbärarna, hade utrotats och dessutom fanns det några kunniga läkare på stationen. Dödliga, smittsamma sjukdomar hade Artiom bara läst om i böckerna. Några hade han råkat läsa alldeles för tidigt, och de hade satt djupa spår i hans medvetande och gjort honom ängslig av sig. Nu blev han kallsvettig om ryggen och nästan yr i huvudet bara han hörde ordet »pest«. Han ställde inga fler frågor utan lyssnade med sjuklig nyfikenhet på den magre mannens redogörelse.

»Fast Ryzjij var inget psykfall. Han stod där tyst en minut, sedan sa han: ›Ge mig patroner, så går jag. Jag kan inte stanna här.‹ Bataljonschefen riktigt suckade av lättnad, det hördes till och med. Så klart, att behöva skjuta en av sina egna gör ingen glad, inte ens om han är sjuk. Grabbarna skramlade och skänkte honom två horn. Och så gav han sig av från Aviamotornaja, norrut. Vi såg honom aldrig igen. Chefen frågade doktorn hur lång tid det tar innan sjukdomen visar sig. Han svarade att inkubationstiden är en vecka. Om det inte syns någonting en vecka efter kontakten, då har man inte blivit smittad. Så chefen sa: ›Vi går till stationen och stannar där en vecka, sedan får doktorn undersöka oss.

Skannat med CamScanner

Vi måste undvika Ringstationerna: om sjukdomen sprids dit kommer hela metron att dö ut.‹ Och sedan stannade vi där en hel vecka. Vi gick knappt fram till varandra – man kunde ju inte veta vem som var smittad. Och där fanns en kille som alla kallade Bägarn, eftersom han drack rätt hårt. Alla skydde honom eftersom de visste att han brukade supa med Ryzjij. Så om Bägarn kom för nära, sprang man till andra sidan stationen. Andra drog sin pistol och sa: Stick. När Bägarn fick slut på vatten, delade grabbarna förstås med sig, men de ställde ut det på golvet och gick därifrån – ingen släppte honom inpå sig. En vecka senare var han försvunnen. Snacket gick, somliga påstod att han blivit uppäten av något rovdjur, fast där är ju tunnlarna lugna, rena. Personligen tror jag helt enkelt att han hittade utslag på kroppen, eller svullnader i armhålorna, och stack sin väg. Annars var det ingen som blev smittad i vårt förband. Vi väntade ett tag till, sedan undersöktes vi av doktorn. Alla var friska.«

Artiom lade märke till att det hade blivit tommare intill berättaren trots hans bedyranden. Det fanns inte mycket plats kring elden och alla satt tätt intill varandra, skuldra mot skuldra.

»Har du varit på väg länge, broder?« frågade en skäggig man med stillsam, men ändå skarp röst.

»Det är väl trettio dagar sedan vi bröt upp från Aviamotornaja«, svarade den magre och såg oroligt på mannen.

»Tja, i så fall har jag en nyhet åt dig. På Aviamotornaja har nämligen pesten brutit ut. Pesten är där, fattar du?! Hansan har stängt både Taganskaja och Kurskaja. Karantän kallas det. Jag har bekanta där, medborgare i Hansan. Både vid Taganskaja och Kurskaja står det eldkastare i gångtunnlarna, och alla som vågar sig inom räckhåll bränner man ihjäl. Desinfektion kallas det. Det verkar som om inkubationstiden är en vecka hos somliga och längre hos andra, eftersom ni ändå förde dit smittan«, avslutade mannen barskt.

»Vad tror ni egentligen? Jag är ju frisk! Ni kan ju se efter själva!« Den magre for upp och slet av sig jackan med häftiga rörelser. En ofattbart skitig undertröja kom i dagen. Mannen skyndade sig, som om han var rädd att inte hinna övertyga de andra.

Spänningen växte. Den magre satt nu helt ensam, de som suttit bredvid honom hade flyttat över till den andra sidan av lägerelden. Alla pratade nervöst i munnen på varandra och Artiom hörde det rasslande ljudet från slutstycken som drogs tillbaka. Han såg frågande på Khan, tog

Skannat med CamScanner

sin nya karbin från axeln och höll den framför sig, beredd att skjuta. Khan teg alltjämt, men manade Artiom till lugn. Sedan reste han sig snabbt, gjorde tecken åt Artiom att följa med och gick utan ett ord bort från elden. Tio steg bort stannade han och fortsatte iaktta skeendet.

De raska, beskäftiga rörelserna hos mannen som klädde av sig i lägereldens sken framstod som en galen urtidsdans. Sorlet från hopen hade lagt sig och scenen fortsatte under olycksbådande tystnad. Till slut hade mannen fått av sig även undertröjan och utbrast i triumf:

»Här, ser ni?! Jag är ren! Frisk! Det finns inga utslag! Jag är frisk!«

Den skäggige drog ut ett brinnande vedträ ur elden, gick försiktigt fram till den magre och granskade honom med äcklad min. Huden på den magre var mörk av smuts och glänste av fett, men några utslag kunde den skäggige uppenbarligen inte hitta, för efter den kritiska granskningen beordrade han:

»Upp med armarna!«

Den olycklige skyndade att lyfta sina armar och blottade sina sparsamt behårade armhålor för hopens blickar. Den skäggige höll demonstrativt för näsan och gick närmare, tittade noga efter några svullnader, men inte heller där kunde han finna några symptom på pesten.

»Jag är frisk! Tror ni mig nu?! Frisk!« skrek mannen nästan hysteriskt.

I hopen hördes illasinnade viskningar. Den skäggige uppfattade stämningen och förklarade till sist:

»Tja, du verkar faktiskt frisk, men det betyder ju ingenting.«

»Va?! Betyder det ingenting?«

»Nej, för om du är immun så kan du ändå bära på infektionen. Du umgicks ju med den där Ryzjij, eller hur? Ni ingick väl i samma förband? Pratade med varandra, drack vatten ur samma flaska? Skakade hand? Gjorde ni inte det, broder? Ljug inte.«

»Ja, än sedan? Jag har ju inte insjuknat . . .«, svarade den magre bedrövat och kastade en vanmäktig blick på hopen.

»Fast därmed inte sagt att du är fri från infektionen, broder. Vi är ledsna, men vi kan inte ta några risker. Förebyggande åtgärder, förstår du.« Den skäggige knäppte upp sin väst och blottade ett läderhölster. Bland männen som stod på den andra sidan av elden hördes gillande rop, och återigen hördes ljudet av rasslande slutstycken.

»Vänta! Jag är ju frisk! Här, titta bara!« sa den magre och lyfte upp armarna igen, men nu rynkade alla bara föraktfullt på näsan.

Skannat med CamScanner

Den skäggige drog sin pistol ur hölstret och riktade den mot mannen, som verkade helt ur stånd att förstå vad som hände. Han bara fortsatte att mumla om att han var frisk, samtidigt som han tryckte sin hopknölade vadmalsjacka mot bröstet – det var kyligt och han hade börjat frysa.

Artiom uthärdade inte längre. Han osäkrade sitt vapen och tog ett steg mot hopen, utan att veta vad han skulle göra därnäst. Han kände en knut i magen och en klump i halsen som hindrade honom från att yttra ett enda ord. Men det var någonting hos den där mannen, någonting i hans tomma, förtvivlade ögon och hans osammanhängande mumlande, som plågade Artiom och drev honom till att ta detta steg. Ingen vet vad han skulle ha gjort sedan, för återigen placerades en hand på hans axel, och vad tung den var den här gången!

»Stopp«, befallde Khan med lugn röst. Artiom stelnade till och kände hur hans bräckliga beslutsamhet krossades mot den främmande viljans granit. »Du kan inte hjälpa honom. Antingen går du själv under eller så ådrar du dig deras vrede. I ingetdera av fallen kan du uppfylla din mission, och det är den du måste tänka på.«

I samma ögonblick ryckte den magre till, utstötte ett skrik och hoppade med jackan i famnen ner på spåret, och med omänsklig snabbhet och ett vilt, nästan djuriskt ylande satte han av mot sydtunnelns svarta hål. Den skäggige sprang efter, siktade mot hans rygg, men stannade sedan och viftade avfärdande med handen. Det behövdes inte, och det visste alla som stod på perrongen. Fast det var oklart om den flyende mannen insåg vart han var på väg, om han hoppades på ett mirakel eller om rädslan helt enkelt fått honom att tappa koncepterna.

Några minuter senare upphörde både vrålet, som genomborrat tunnelns tunga tystnad, och ekot av hans steg, men inte gradvis utan i ett slag, som om någon helt enkelt stängt av ljudet. Till och med ekot upphörde från den ena stunden till den andra, och återigen härskade stillheten. Detta var så underligt, så ovant för det mänskliga örat och förståndet, att de närvarande fyllde det återstående tomrummet med inbillade skrik någonstans i fjärran. Men alla förstod att det bara var en sinnesvilla.

»En flock schakaler känner ofelbart vittring av den som är sjuk, min vän«, mumlade Khan, och Artiom ryggade tillbaka när han såg den flackande rovdjurselden i hans ögon. »Ett sjukt djur är en belastning för flocken och ett hot mot allas hälsa. Därför biter de ihjäl den sjuke och

Skannat med CamScanner

sliter honom i småstycken. I småstycken . . . «, upprepade han, som om han njöt av att säga det.

Artiom samlade sig för att våga säga emot. »Fast de är ju inga schakaler«, sa han, och plötsligt började han tro att han faktiskt hade att göra med en inkarnation av Djingis khan. »De är människor!«

»Människan degenereras. Läkarvetenskapen befinner sig numera på schakalernas nivå. Och detsamma med medkänslan. Därför . . . «

Artiom hade ett svar på det, men att gräla med sin ende beskyddare på denna vilda station verkade inte tillrådligt, och Khan, som väntat sig invändningar, tolkade tystnaden som att Artiom hade resignerat. I stället ledde han in samtalet på ett annat spår:

»Och nu, när våra vänner är upphetsade och fruktar en spridning av dödliga sjukdomar, gäller det att smida medan järnet är varmt. Annars kan det dröja flera veckor innan de bestämmer sig för att vandra vidare. Nu kan man kanske få fart på dem.«

Männen vid elden samtalade upprört om händelsen. Alla var spända och förvirrade. Ett fruktansvärt hot hade kastat sin spöklika skugga över dem och nu försökte de besluta sig för vad som måste göras härnäst, men deras tankar irrade omkring som blinda möss i en labyrint, ur stånd att finna en utväg.

»Våra vänner är nära att gripas av panik«, sa Khan och såg på Artiom med ett belåtet leende på läpparna. »Dessutom anar de att de just har lynchat en oskyldig, och det gynnar inte det rationella tänkandet. Nu har vi inte längre med en grupp att göra, utan en mobb. Det är ett utmärkt mentalt tillstånd för psykisk manipulation! Det här går ju mycket bättre än väntat.«

Återigen kände sig Artiom illa till mods när han såg Khans triumferande min. Han försökte svara med ett leende – Khan ville trots allt hjälpa honom – men resultatet blev ynkligt och föga övertygande.

»Det viktigaste nu är auktoritet. Styrka. En mobb respekterar makt, inte logiska argument«, fortsatte Khan och nickade. »Stanna här och titta på. Innan dagen är slut kommer du att kunna fortsätta din färd.«

Khan klev fram mot elden och stannade mitt i hopen.

»Här kan vi inte stanna!« dundrade han, och genast tystnade massans sorl.

Männen lyssnade på hans ord med vaksam nyfikenhet. Khan utnyttjade sin kraftfulla, nästan hypnotiska vältalighet. Redan vid de första

Skannat med CamScanner

orden överväldigades Artiom av en akut känsla av fara, en föraning om något som hotade alla som dristade sig att stanna kvar på stationen.

»Luften är smittad! Om vi fortsätter att andas den här luften så är det ute med oss. Bacillerna finns överallt och om vi stannar kvar här har vi inte en chans. Vi kommer att dö som råttor och ligga här och ruttna. Och ingen vågar sig hit för att hjälpa oss, inbilla er ingenting! Vi kan bara förlita oss på oss själva. Därför måste vi så snart som möjligt lämna denna dödsdömda station. Om vi går nu, alla tillsammans, så blir det lätt att ta sig genom tunneln. Men det måste ske omedelbart!«

Åhörarna svarade med ett tjut. De flesta hade liksom Artiom svårt att motstå Khans kolossala övertalningsförmåga. Ledd av hans ord upplevde Artiom lydigt alla stämningar och känslor som lagts in i dem: känslor av hot, rädsla, panik och utsiktslös förtvivlan, sedan ett vagt hopp, som växte i takt med att Khan fortsatte tala om lösningen som han föreslog.

»Hur många är vi?«

Genast började några räkna de församlade. Förutom Khan och Artiom stod ytterligare åtta personer kring elden.

»Då så, vad väntar vi på? Vi är redan tio man, då klarar vi tunneln! Packa era saker, senast om en timme måste vi ge oss av . . . « Khan vände sig om och viskade till Artiom: »Kvickt, tillbaka till lägret, du måste också packa din ryggsäck. Nu får vi inte ge dem tid att tänka efter. Om det drar ut på tiden börjar de tveka och fråga sig om det verkligen är en så bra idé att gå härifrån till Tjistyje Prudy. En del av dem ska ju åt andra hållet, och några av dem bor här och har ingenstans att ta vägen. Det verkar som om jag måste följa med dig till Kitaj-Gorod, annars är jag rädd att de förlorar sin målmedvetenhet i tunneln eller helt enkelt glömmer vart de är på väg och varför.«

Artiom fyllde sin ryggsäck med det arvegods efter Bourbon som han tänkte behålla, och Khan rullade ihop sin presenning och släckte elden. Då och då sneglade Artiom på det som försiggick i andra ändan av salen. I början hade männen varit ivrigt sysselsatta med att samla ihop sitt pick och pack, men nu hade deras rörelser blivit allt långsammare och mer ofokuserade. Någon satte sig vid elden, en annan traskade mot mitten av salen, där ytterligare två män anslöt sig och började diskutera någonting. Artiom anade redan vad som höll på att ske och drog Khan i ärmen:

»De umgås därborta«, varnade han.

»Ack, behovet att umgås med likar är ett outplånligt drag hos mänsk-

Skannat med CamScanner

liga varelser«, svarade Khan. »Till och med när deras vilja är bruten och de i själva verket är hypnotiserade, dras de till andra. Människan är en social varelse, det kan man inte göra någonting åt. I vanliga fall är jag ödmjukt beredd att acceptera allt mänskligt som något gudagivet eller som ett oundvikligt resultat av evolutionen, beroende på vem jag talar med, men i det här fallet är det skadligt. Vi måste blanda oss i, unge vän, och leda in deras tankar på det rätta spåret.«

Khan hävde upp sin enorma vandringssäck på ryggen. Elden hade slocknat och ett kompakt, nästan kännbart mörker drog sig samman omkring dem från alla håll. Artiom plockade fram ficklampan som han fått till skänks och tryckte på handtagen. Generatorn började surra och lampan vaknade till liv. Ett ojämnt, flackande ljus trotsade mörkret.

»Fortsätt, fortsätt trycka«, uppmuntrade Khan. »Då går det bättre.«

När de kom fram till männen hade det unkna korsdraget ur tunnlarna hunnit vädra ut övertygelsen ur huvudet på dem som trott på riktigheten i Khans ord. Fram trädde åter den skäggige karln som tidigare företagit den sanitärepidemiologiska undersökningen.

»Du, broder«, sa denne överlägset till Khan.

Artiom behövde inte ens titta, utan kände med huden hur atmosfären kring Khan elektrifierades. Av allt att döma blev han rasande över att bli duad. Av alla människor som Artiom hittills lärt känna var Khan den vars vrede han minst av allt ville möta. Hunter var förvisso inte att leka med han heller, men han var å andra sidan så kylig och kallblodig att det nästan var omöjligt att föreställa sig honom bli upprörd. Hans ansiktsuttryck var förmodligen detsamma vare sig han dödade eller bryggde te.

»Vi har diskuterat saken«, fortsatte den skäggige, »och vi tror att du försöker lura oss. För min del, till exempel, passar det inte alls att gå till Kitaj-Gorod. Och kamraterna här är också emot. Inte sant, Semjonytj?« sa han i ett försök att få stöd från hopen. Någon nickade, om än halvhjärtat. »Vi ska ju till Prospekt Mira, till Hansan, innan skiten sätter i gång i tunnlarna där. Så vi tänker vänta ett slag och sedan dra vidare. Och här kommer vi inte att råka illa ut. Vi har bränt hans saker, och kom inte med några historier om luften – det är ju inte fråga om lungpest. Om vi redan har smittats är det ändå för sent. Och det är förbjudet att sprida smittan till den stora metron. Fast när allt kommer omkring finns det nog ingen smitta, så du kan ta dina förslag och ge dig av härifrån, broder!«

Skannat med CamScanner

Artiom blev paff över det häftiga angreppet. Men när han kastade en förstulen blick på sin följeslagare, förstod han att det skulle sluta illa för den skäggige. I Khans ögon glödde den orangefärgade helveteselden, han utstrålade en sådan djurisk ilska och aggression att Artiom fick stora skälvan – och i nästa ögonblick fick han själv lust att visa tänderna och ryta.

»Så varför krossade du honom om det nu inte finns någon smitta?« frågade Khan med ens inställsamt och avsiktligt mjukt.

»I förebyggande syfte!« svarade mannen och spände käkmusklerna.

»Nej, min vän, det där var ingen läkarundersökning. Det var ett brott. Med vilken rätt behandlade du honom på det viset?«

»Kalla mig inte ›vän‹, jag är inte din hund. Med vilken rätt jag gjorde det? Med den starkes rätt! Har du hört talas om den? Och nu försvinner du ur min åsyn… annars knäpper vi både dig och den där snorungen du har med dig! I förebyggande syfte. Uppfattat?!« skrek mannen och lade återigen handen på hölstret.

Den här gången hann Khan inte hejda Artiom. Innan den skäggige hunnit öppna sitt hölster tittade han in i karbinens pipa. Artiom andades tungt och hörde sitt hjärta bulta, blodet dunkade i tinningarna och plötsligt var alla rationella tankar som bortblåsta. Han visste bara en sak: Om den skäggige yttrade ett enda ord till eller lät handen fortsätta till pistolkolven, då skulle han genast trycka på avtryckaren. Artiom hade inte för avsikt att låta sig förnedras eller slitas i stycken av en mobb.

Den skäggige stelnade till och rörde sig inte ur fläcken. Ilskan glimrade i hans mörka ögon. Och då hände någonting obegripligt. Khan tog plötsligt ett kliv framåt och blev stående precis framför ansiktet på sin motpart. Han såg honom djupt i ögonen och sa stilla:

»Sluta. Du ska lyda mig. Annars dör du.«

Mannens hotfulla blick slocknade, armarna föll kraftlöst, som flätor, till sidorna – allt var så onaturligt att Artiom inte tvivlade en sekund: om det var någonting som hade påverkat mannen, så var det inte karbinen, utan Khans ord.

»Tala aldrig mer om den starkes rätt. Du är för svag för det«, sa Khan och vände sig om mot Artiom, som förundrades över att han inte ens brydde sig om att avväpna sin fiende.

Den skäggige stod stilla och såg sig omkring med förvirrad blick. Sorlet lade sig och männen väntade på vad Khan skulle säga därnäst. Kontrollen över situationen var återställd.

Skannat med CamScanner

»Jag utgår från att diskussionen är avslutad och att vi har kommit överens. Vi ger oss av om femton minuter«, förklarade Khan. Sedan böjde han sig fram mot Artiom och viskade: »Och så säger du att de är människor? Nej, min vän, de är rovdjur. En flock schakaler. De tänkte kasta sig över oss, och det var nära att de gjorde det också. Fast en sak räknade de inte med: de må vara schakaler, men jag är en varg. Det finns stationer där jag enbart går under det namnet.«

Artiom teg, skakad av händelsen. Äntligen förstod han vad Khan hela tiden hade påmint honom om.

»Och du verkar ju vara en vargunge«, tillfogade Khan efter en stund, och i hans röst anade Artiom en oväntad underton av värme.

Skannat med CamScanner

7. MÖRKRETS KHANAT

Den var verkligen tom och ren, den här tunneln. Golvet var torrt, en behaglig vindpust smekte hans ansikte och inte en råtta fanns inom synhåll. Ingenstans syntes misstänkta förgreningar eller svartgapande sidogångar, bara några igenbommade dörrar till övergivna serviceutrymmen. Här skulle man antagligen inte leva sämre än på någon av stationerna. Denna onaturliga frid fick inte endast vaksamheten att mattas av, den skingrade även de farhågor och betänkligheter som funnits hos karavanens deltagare före avfärden. Alla historier om spårlöst försvunna vandrare framstod nu som stolliga fantasier, och Artiom frågade sig om den obehagliga scenen med olycksfågeln som beskylldes för att vara pestsmittad verkligen hade hänt eller om det bara var något han hade drömt.

Khan och han gick sist i karavanen, eftersom hans beskyddare fruktade att männen skulle börja sacka efter, en och en, för att sedan smita sin väg – i så fall skulle ingen komma fram till Kitaj-Gorod. Nu gick han med spänstiga steg bredvid Artiom, lugn i sinnet, som om ingenting hade hänt. Rynkorna som fårat hans ansikte under bråket på Sucharevskaja hade slätats ut, stormen hade lagt sig, och vid Artioms sida fanns återigen den kloke och behärskade Khan, inte den vildsinte vuxenvargen. Trots det kände Artiom på sig att en ny förvandling till varg kunde ske på mindre än en sekund.

Artiom förstod att nästa möjlighet att lyfta lite på slöjan kring metrons hemligheter kunde låta vänta på sig, kanske i evigheter, så han passade på att fråga:

»Vet ni vad som försiggår här i tunneln?«

»Det är det ingen som vet, inte ens jag«, svarade Khan motvilligt. »Ja, det finns saker som är förborgade även för mig. Det enda jag kan säga är att detta är en avgrund. När jag samtalar med mig själv, kallar jag platsen ett svart hål… Du har väl aldrig sett stjärnorna? Jaså, en gång, säger du? Och vet du något om universum? Då har du kanske hört talas om att en döende stjärna kan förvandlas till ett svart hål när den slocknar? På grund av sin egen gravitation börjar den sluka sig själv, från ytan drar

Skannat med CamScanner

den in materia mot sitt eget centrum och på så vis blir den allt mindre, men också allt tätare och tyngre. Och ju tätare den blir desto större är gravitationen. Processen är oåterkallelig och ger näring åt sig själv: med ökande gravitation sugs en allt större mängd materia in allt snabbare mot den döende stjärnans hjärta. Efter ett tag blir kraften så stor att stjärnan börjar dra till sig sina grannar, all materia inom dess verkningsradie och till slut även ljusvågorna. Med sin kolossala kraft slukar den ljuset från andra solar, och rymden runtomkring den blir död och svart – ingenting som hamnar under dess inflytande kan någonsin bryta sig loss. Detta är en mörkrets stjärna, en svart sol, som enbart sprider kyla och mörker omkring sig.«

Khan tystnade och lyssnade på samtalen framför dem.

»Men vad har det med tunneln att göra?« undrade Artiom till sist, när de hade gått tysta i några minuter.

»Som du vet är jag synsk. Ibland kan jag se in i framtiden, i det förgångna, eller förflytta mig till andra platser i tanken. Men mycket är oklart eller dolt för mig, till exempel kan jag inte se hur din färd kommer att sluta, och över huvud taget framstår din framtid som en gåta. Det är som att titta i grumligt vatten, det går inte att urskilja någonting. När jag med min inre syn försöker tränga in i det som försiggår här, i platsens hemlighet, då svartnar det bara, min tankestråle återvänder inte ur tunnelns absoluta mörker. Det är därför jag kallar den ett svart hål. Det är allt jag kan berätta.« Khan tystnade igen, men några ögonblick senare tillade han dunkelt: »Och det är därför jag är här.«

»Så ni vet inte varför tunneln ibland är fullständigt ofarlig och ibland slukar människor? Eller varför just ensamma vandrare löper störst risk?«

»Jag vet inte mer än du, trots att jag i tre år har försökt lösa mysteriet. Utan resultat.«

Ekot spred ljudet av deras fotsteg långt vidare. Luften här var liksom genomskinlig, den var häpnadsväckande lätt att andas och mörkret var på intet vis skrämmande. Inte ens Khans ord väckte någon misstanke eller oro hos Artiom, han trodde att följeslagarens dystra humör berodde på hans fruktlösa sökande snarare än tunnelns hemligheter och faror. Khans oro föreföll honom långsökt och rent av lite löjlig. Sträckan var ju fullständigt ofarlig, så rak och tom som den var... I hans huvud hördes en glad melodi och utan att han märkte det måste den ha hörts, för plötsligt spände Khan blicken i honom och frågade ironiskt:

Skannat med CamScanner

»Jaså, man är glad? Det är bra här, inte sant? Tyst och rent, eller hur?«

»Javisst!« instämde Artiom glatt.

Och han kände sig verkligen lätt och fri inombords, då även Khan förstod och delade hans sinnesstämning. Då även han gick här med ett leende på läpparna, i stället för att sura och tänka tunga tankar. Då även han börjat lita på tunneln...

»Artiom, nu måste du blunda. Jag leder dig vid handen, så att du inte snubblar«, sa Khan och tog ett mjukt grepp om Artioms handled.

Artiom slöt lydigt ögonen.

»Ser du något?« frågade Khan.

»Nej, ingenting«, svarade Artiom besviket. »Bara lite ljus från ficklampan genom ögonlocken.«

Plötsligt drog han andan.

»Jaså, nu gick det fram!« noterade Khan belåtet. »Visst är det vackert?«

»Helt fantastiskt... Det är som förr... Inget tak, och allting är så blått... Min Gud, vad vackert! Och luften är så frisk!«

»Det är himlen, min vän. Intressant, eller hur? Om man sluter ögonen här och slappnar av är det många som kan se det. Besynnerligt, förstås, ingen tvekan om den saken... Till och med de som aldrig har varit uppe på ytan. Det känns precis som om man är där, och dessutom innan...«

»Och ni? Kan ni också se det?« frågade Artiom saligt, utan att våga öppna ögonen.

»Nej. Nästan alla kan det, men inte jag. Jag ser bara ett kompakt mörker som omger tunnelgången. Allting runtomkring oss är svart, och genom tunneln sträcker sig en tunn ljusstrång som vi följer när vi går genom labyrinten. Kanske är jag blind. Kanske är det alla andra som är blinda. Så du kan öppna ögonen nu, för jag är ingen blindhund och jag tänker inte leda dig hela vägen till Kitaj-Gorod.« Khan släppte taget om Artioms handled.

Artiom försökte gå vidare med halvslutna ögon, men snubblade på en syll och föll nästan till marken med hela sin packning. Motvilligt öppnade han ögonen och traskade vidare, utan att säga något, och med ett fånigt leende på läpparna.

»Vad var det för något?« frågade han slutligen.

»Fantasier«, svarade Khan. »Drömmar. Sinnesstämningar. Allt på samma gång. Men det är väldigt flyktigt. Det är inte dina drömmar och sinnesstämningar. Vi är många i karavanen, så det kommer inte att hän-

Skannat med CamScanner

da något, men sinnesstämningen kan när som helst slå om, och det kommer du att få uppleva. Men titta, nu är vi ju framme vid Turgenjevskaja! Så snabbt vi tog oss igenom. Fast vi kan inte stanna här, inte ens för en rast. Männen kommer säkert att vilja hämta andan en stund, men de känner ju inte tunneln. De flesta uppfattar inte ens det som du kan känna. Vi måste fortsätta, även om det kommer att bli tyngre från och med nu.«

De kom in på stationen. Den ljusa marmorn på väggarna skilde sig inte mycket från den på Prospekt Mira eller Sucharevskaja, men där var väggarna och taken så nersotade och flottiga att stenen knappt syntes längre. Här däremot framstod den i all sin prakt och det var svårt att inte bli förtjust. Människorna hade övergett platsen för så länge sedan att det inte längre fanns några spår efter dem. Stationen var i häpnadsväckande gott skick, som om det aldrig hade förekommit några översvämningar eller bränder, och hade det inte varit för beckmörkret och dammlagret på golvet och väggarna kunde man ha trott att en ström av passagerare snart skulle komma rusande över perrongen eller att ett tåg skulle rulla in med en melodisk varningssignal. Efter alla år som gått hade nästan ingenting förändrats. Det var det här som Artioms styvfar hade berättat om så många gånger, med sådan förundran och gillande i rösten.

På Turgenjevskaja fanns det inga pelare. Med långa mellanrum gick låga arkadgångar genom de tjocka marmorväggarna. Karavanens lampor var inte tillräckligt starka för att skingra mörkret i centralsalen och lysa upp väggen på den andra perrongen, därför fick man ett intryck av att det inte existerade någonting bakom arkaderna, att det endast var svart tomhet, som om man hamnat vid universums yttersta rand, intill stupet där allting tar slut.

De passerade stationen i rask takt och tvärtemot Khans farhågor var det ingen som ville ta rast. Männen verkade oroliga och upprepade gång på gång att de genast måste fortsätta mot bebodda trakter.

»Känner du, sinnesstämningen växlar...«, anmärkte Khan tyst och satte upp ett finger i luften, som för att pejla vindriktningen. »Vi måste verkligen skynda på, det känner de lika bra som jag med min intuition. Men det är något därframme som hindrar mig från att fortsätta den här vägen. Vänta här en stund...«

Ur innerfickan plockade han fram kartan som kallades Vägvisaren och sa åt de andra att inte röra sig ur fläcken, sedan släckte han sin lampa och försvann in i mörkret med några raska steg.

Skannat med CamScanner

Så fort Khan hade gått bröt sig en av männen ur den lilla gruppen. Han kom närmare med långsamma, nästan motsträviga steg, och när han sedan öppnade munnen lät han så försynt och undergiven att Artiom först inte kände igen honom som den skäggige bråkstaken som hade hotat dem på Sucharevskaja.

»Hör du, grabben, det är inte bra att vi står här. Säg åt honom att vi är rädda. Visst är vi många, men man vet aldrig... Det vilar en förbannelse över den här tunneln, och stationen också. Säg åt honom att vi måste fortsätta. Hör du det? Säg det till honom... snälla.« Mannen vände bort blicken och skyndade tillbaka.

Ordet »snälla« skakade Artiom, som en obehaglig överraskning. Han gick närmare gruppen för att höra vad männen pratade om, och det var då han märkte att hans goda humör var som bortblåst. I huvudet, som nyss fyllts av en liten orkesters stora paradnummer, var det nu bekämmande tomt och tyst, det enda som hördes var vinden som ven tröstlöst i tunneln framför dem. Artiom stod som förstelnad. Hela hans själ var paralyserad, det enda som återstod inombords var en föraning om oundvikliga olyckor och en kvalfull väntan. Och inte utan anledning. På bråkdelen av en sekund tycktes en osynlig skugga dra förbi ovanför hans huvud, det blev kallt och obehagligt och den ljuvliga känslan av lugn och tillförsikt som behärskat honom från det att de beträdde tunneln övergav honom i ett slag. Han mindes vad Khan hade sagt, att det inte var hans egna sinnesstämningar, inte hans egen glädje, och att humörsvängningarna inte berodde på honom. Den obehagliga förnimmelsen av en okänd närvaro blev allt starkare och han svepte nervöst med ficklampan runtomkring sig. Den smutsvita marmorn flammade upp, men trots ljuskäglans paniska flackande vek den täta, svarta ridån bakom arkaderna inte undan, som om de faktiskt befann sig vid världens ände. Artiom fick nog och nästan sprang tillbaka till de andra.

»Kom hit, gosse lilla, kom till oss du bara«, sa någon vars ansikte doldes av mörkret. Uppenbarligen sparade de på batterierna. »Var inte rädd. Du är ju en människa, precis som vi. Och i svåra situationer måste vi människor hålla ihop. Känner du också av det...?«

Artiom medgav bara alltför gärna att det låg något i luften, och eldad av sin oro började han diskutera sina intryck med de andra i karavanen, men hans tankar kretsade alltjämt kring frågan vart Khan hade tagit vägen. Varför han inte gett ifrån sig några livstecken på över tio minuter?

Skannat med CamScanner

Han hade ju själv sagt att man absolut inte fick vistas ensam i tunnlarna här. Hur vågade han då utmana platsens hemliga lag och lämna de andra? Hade han glömt lagen, eller ville han bara undvika störningar i sin intuition? Det första alternativet vägrade han att tro på, med tanke på att Khan enligt egen utsago hade ägnat tre år åt att studera denna besynnerliga plats. Men längre än så kom han inte i sina funderingar, för i nästa ögonblick dök hans beskyddare ljudlöst upp vid hans sida.

»De vill inte stanna här längre«, sa Artiom och nickade mot männen. »De är rädda. Vi kan väl fortsätta nu. Jag känner också något…«

»De är inte rädda ännu«, försäkrade Khan och kastade en blick över axeln, och Artiom tyckte sig höra att hans annars så fasta och något hesa röst darrade en smula när han fortsatte: »Och du vet inte heller vad rädsla vill säga, så det är ingenting att bli upprörd över. Rädsla, det är vad *jag* känner. Och du ska veta att jag inte brukar använda mig av det ordet i onödan. Jag är rädd eftersom jag gick in i mörkret i tunneln framför oss. Vägvisaren förbjöd mig plötsligt att ta ett enda steg till, annars hade jag utan tvekan varit död. Vi kan inte ta den vägen. Det är något som döljer sig därinne… Men det är så mörkt, min blick kan inte tränga djupare och jag vet inte exakt vad det är som väntar oss därframme. Se själv!« Med en snabb rörelse höll han upp kartan framför ögonen på Artiom. »Ser du? Lys med lampan! Titta på sträckan härifrån till Kitaj-Gorod. Märker du ingenting?«

Artiom tittade noga på den korta sträckan på linjekartan. Han kunde inte urskilja något ovanligt, fast han vågade inte medge det.

»Blindstyre! Ser du verkligen ingenting? Sträckan är ju helt svart! Det är döden!« viskade Khan otåligt och slet kartan ur händerna på Artiom.

Artiom sneglade försiktigt på honom. Återigen framstod Khan som en galning. Han mindes Zjenjas historia om mannen som gått ensam genom tunneln – han hade visserligen överlevt, men blivit galen av skräck. Kanske hade Khan varit med om något liknande?

»Men vi kan inte heller vända om«, viskade Khan. »Vi hade tur som kom in i en gynnsam sinnesstämning, men nu tätnar mörkret därinne och det blåser upp till storm. Det enda vi kan göra nu är att fortsätta framåt, men genom parallelltunneln. Kanske är den passagen fortfarande fri. Hallå!« Han vände sig till de andra. »Ni har rätt. Vi måste röra på oss. Men vi kan inte ta den här vägen. Därframme väntar undergången.«

Skannat med CamScanner

»Vart ska vi gå då?« undrade en av männen ängsligt.

»Vi går över till den andra perrongen och fortsätter genom den tunneln. Men det är bråttom!«

»Aldrig i livet!« svarade oväntat en annan man i gruppen. »Alla vet att det är ett dåligt omen att gå i fel riktning, när den rätta tunneln är öppen, det är ju ett förebud om döden! Vi vägrar att ta den vänstra tunneln.«

Några röster instämde. Gruppen stod och stampade.

»Vad menar han?« frågade Artiom.

»Lokal vidskeplighet, verkar det som«, sa Khan och rynkade pannan. »Satan också! Vi har inte tid att diskutera, och mina krafter är redan på upphällningen… Hör på!« Khan vände sig till gruppen igen. »Jag tänker gå genom parallelltunneln. Den som tror mig kan följa med. Alla andra tar jag farväl av. För gott. Nu går vi!« sa han till Artiom, hivade upp sin tunga ryggsäck på perrongen och klättrade upp på kanten.

Plötsligt kunde Artiom inte bestämma sig. Å ena sidan: Khans kunskaper om tunneln och metron i stort överskred det mänskliga förnuftets gränser och man kunde uppenbarligen lita på honom. Å andra sidan: var det inte en absolut lag att man måste gå så många som möjligt genom tunnlar med en förbannelse över sig, eftersom det var det enda sättet att komma fram?

»Nå, hur är det fatt? Orkar du inte? Ge mig din hand!« Khan ställde sig på ena knäet och räckte honom handen.

Artiom undvek att se honom i ögonen, då han fruktade att upptäcka den gnista av galenskap som flammat upp förut och varje gång skrämt vettet ur honom. Visste Khan verkligen vad han gjorde när han utmanade inte bara männen i gruppen, utan till och med tunnlarnas natur? Hade han verkligen förstått den? Förnam han den? Sträckan som han pekat ut på kartan – Vägvisaren – hade ju inte varit svart. Artiom hade kunnat svära på att den var lika blekorange som resten av linjen. Frågan var bara: Vem av dem båda var blind?

»Sätt fart nu! Varför sölar du? Förstår du inte att minsta försening kan kosta oss livet! För helvete, ge mig handen!« skrek Khan, men Artiom gick långsamt bort från plattformen, bort från Khan. Han såg fortfarande ner i marken när han närmade sig den otåliga gruppen.

»Kom«, sa en av männen, »så går vi tillsammans. Varför ge sig i lag med den där karln? Det är säkrare med oss.«

Skannat med CamScanner

»Fårskalle! Du kommer att gå under om du väljer den vägen! Om du inte har ditt eget liv kärt, så tänk åtminstone på missionen!« ropade Khan förebrående efter Artiom.

Till slut dristade sig Artiom att lyfta huvudet och möta Khans blick, men i hans vitt uppspärrade ögon syntes inte ett spår av galenskap, bara förtvivlan och djup trötthet.

Han hejdade sig, men i samma stund grep en hand tag om hans axel och drog honom mot tunneln.

»Nu går vi! Han får krepera ensam, utan att du följer honom i graven«, sa någon, men Artiom uppfattade knappt ordens betydelse, han var liksom trög i huvudet, och efter att ha stretat emot en stund lät han sig dras med av de andra.

Gruppen började gå mot sydtunnelns svarta öppning. Männen gick besynnerligt långsamt, som om de måste övervinna motståndet från en tät massa, som om de rörde sig i vatten.

Då kom Khan, som med överraskande lätthet hoppat ner från perrongen och med två språng hämtat in avståndet till gruppen. Med ett hårt slag fällde han mannen som höll i Artiom, sedan lade han armen om Artioms midja och drog honom tillbaka. Artiom upplevde hela skeendet som i ultrarapid. Khans språng, som tycktes pågå i flera sekunder, hade han iakttagit med stum förundran, och med samma tröga förvåning såg han mannen som dragit med honom falla till marken.

Men i samma stund som Khan fattade tag i honom satte tiden fart igen, och männen, som vänt sig om när de hörde ljudet av slaget, reagerade blixtsnabbt och började gå mot Khan med höjda vapen. Khan backade försiktigt bakåt, med ena armen om den alltjämt apatiske Artiom, som han skyddade med sin kropp. I den andra handen höll han Artioms nya, skinande automatkarbin.

»Ge er av!« fräste Khan hest. »Jag ser ingen mening med att döda er. Ni kommer ju ändå att avlida innan timmen är slut. Lämna oss i fred. Gå!« Steg för steg retirerade han in mot stationens mitt, tills männen slutligen stannade och deras otydliga silhuetter började flyta samman med mörkret.

Artiom hörde hur de hjälpte den nerslagne mannen att komma på fötter, sedan rörde de sig mot ingången till sydtunneln – tydligen hade de bestämt sig för att låta det vara. Först nu sänkte Khan karbinen, och med skarp röst sa han till Artiom att klättra upp på plattformen.

Skannat med CamScanner

»Snart tröttnar jag på att rädda ditt liv, min unge vän«, mumlade han utan att dölja sin ilska.

Lydigt klättrade Artiom upp, Khan följde efter. Han tog sin ryggsäck, gick in i arkadgångens svarta öppning och drog med sig Artiom.

Turgenjevskajas centralsal var inte särskilt lång. Den ena ändan upphörde med en marmorvägg, medan den andra, såvitt det gick att urskilja i ficklampans sken, var avspärrad med korrugerad plåt. Gulnad marmor täckte hela stationen, och endast tre breda valvgångar, som ledde till gångtunneln till Tjistyje Prudy, eller Kirovskaja som kommunisterna numera kallade stationen, var igenmurade med grova betongblock. Stationen var fullständigt tom, inte ett enda föremål låg och skräpade på golvet, och det syntes inte ett spår av vare sig människor, råttor eller kackerlackor. Medan Artiom såg sig omkring mindes han samtalet med Bourbon, som hävdat att man inte behövde vara rädd för råttorna, det var först när det inte fanns några som det verkligen var fara å färde.

Khan grep tag i hans arm och korsade salen med snabba steg. Till och med genom jackan kunde Artiom känna att Khan darrade på handen, som om han drabbats av frossa. När de hade kommit över till den andra sidan, lagt packningen på perrongkanten och som bäst gjorde sig redo för att hoppa ner på spåret, träffades de plötsligt av en ljusstråle i ryggen. Ännu en gång häpnade Artiom över hur snabbt hans följeslagare reagerade på faror. Inom bråkdelen av en sekund låg Khan på golvet med siktet inställt på ljuskällan. Ljuset var inte särskilt starkt, men de hade det i ögonen, så det var svårt att avgöra vem det var som förföljde dem. Med en kort fördröjning kastade sig även Artiom till golvet. Han kröp fram till sin ryggsäck och lösgjorde repen runt sitt gamla vapen. Även om det var stort och otympligt så gjorde det ändå perfekta hål av kaliber 7.62 mm, och det var inte många som fortsatte att fungera med en sådan glugg i kroppen.

»Vem där?!« dundrade Khan, men Artiom hann tänka att om någon hade velat döda dem så skulle han redan ha gjort det vid det här laget. Han föreställde sig scenen från sidan: hur han hjälplöst låg och vred på sig på golvet, mitt i ljuskäglan och tagen på kornet i ett meningslöst flyktförsök, likt en snigel som hamnat under klacken på en stövel. Ja, om någon hade velat döda honom så skulle han redan ligga här i en pöl av blod.

»Skjut inte!« hördes en röst. »Det behövs inte...«

»Släck lampan!« beordrade Khan, som utnyttjat den korta pausen till att ta skydd bakom en pelare och plocka fram sin egen ficklampa.

Skannat med CamScanner

Till slut vaknade även Artiom till liv. Med ett fast grepp om karbinen rullade han ut ur skottfältet och tog skydd i en av arkadgångarna. Nu var han redo att smyga sig fram till den okände från sidan och om nödvändigt fälla honom med en salva.

Men den oinbjudne gästen verkade foga sig och Khan befallde något mindre spänt:

»Bra! Och nu vapnet på golvet, snabbt!«

Järnet klingade mot granitgolvet och Artiom kröp in i salen igen, med vapnet höjt framför sig. Han hade inte tagit miste: på femton stegs avstånd, upplyst av Khans lampa, stod den skäggige mannen som hade bråkat med dem på Sucharevskaja, med armarna i vädret.

»Skjut inte«, bad han igen med darrande röst. »Jag tänkte inte överfalla er. Jag skulle vilja gå med er. Ni sa ju att man fick ansluta sig om man ville. Jag... jag tror dig«, sa han till Khan. »Jag vädrar också något i den högra tunneln. De andra har redan gått, alla har gått. Det är bara jag som är kvar, och jag försöker hellre med er.«

»Du har ett bra väderkorn«, sa Khan, medan han mönstrade mannen. »Men förtroende, min vän, väcker du inte hos mig. Man kan undra varför... Men vi ska ta det under övervägande, på villkor att du genast ger mig alla dina vapen. I tunneln går du framför oss. Och inga dumma skämt, annars slutar det illa för dig.«

Den skäggige sparkade sin pistol över golvet mot Khan och lade försiktigt ett par reservmagasin bredvid sig. Artiom reste på sig och närmade sig mannen, med vapnet redo.

»Jag har magasinen!« ropade han.

»Händerna på huvudet, framåt marsch!« gormade Khan. »Rappa på, hoppa ner på spåret. Halt, vänd ryggen mot oss!«

Ett par minuter senare, när de kommit in i tunneln och rörde sig framåt i trekantsformation – den skäggige, som hette Tuz, fem steg framför Khan och Artiom –, hörde de plötsligt ett dämpat vrål från höger sida, genom det flera meter tjocka jordlagret. Det avbröts lika tvärt som det hade uppstått...

Tuz vände sig skräckslaget om och glömde att rikta undan ljuskäglan. Ficklampan darrade i hans hand, och den skräckslagna minen i hans ansikte skrämde Artiom mer än skriket de just hört.

»Ja«, sa Khan med en nick, till svar på den outtalade frågan. »De andra hade fel. Fast det är fortfarande för tidigt att säga att vi hade rätt.«

Skannat med CamScanner

De skyndade vidare. Då och då kastade Artiom en blick på sin beskyddare och noterade allt fler tecken på trötthet: darrande händer, oregelbundna steg, stora svettdroppar i pannan. Och ändå hade de inte varit på väg särskilt länge... Uppenbarligen var den här sträckan mycket mer ansträngande för Khan än för honom själv. Medan han iakttog hur orken tröt för Khan återkom han ständigt till tanken att Khan hade haft rätt på stationen nyss, att han hade räddat honom igen. Om Artiom hade följt med karavanen i den högra tunneln skulle han obönhörligen ha gått mot en gåtfull död och försvunnit spårlöst.

Ändå hade de varit så många – sex, sju man. Gällde inte den vanliga tunnellagen? Men Khan hade vetat, han hade vetat! Antingen anade han det bara eller så var det faktiskt den magiska Vägvisaren som hade lett honom. Märkligt, det var ju ändå bara en pappersbit med färgtryck... Kunde den verkligen vara till så stor hjälp för honom? Men sträckan mellan Turgenjevskaja och Kitaj-Gorod var ju orange, det hade han sett med egna ögon. Eller var den kanske svart ändå?

»Vad var det?« frågade Tuz plötsligt och stannade till. Han såg oroat på Khan. »Känner du? Bakom oss...«

Artiom kastade en trött blick på honom och fick lust att fälla en sarkastisk kommentar om att han måste vara slut i nerverna, själv kände han inte ett dugg. Till och med den tunga känslan av rädsla och obehag som slagit klorna i dem på Turgenjevskaja hade släppt greppet om honom. Men till Artioms förvåning tvärstannade Khan och gav tecken åt dem att vara tysta, sedan vände han sig om åt det håll som de kommit ifrån.

»Vilket väderkorn!« sa han berömmande en halv minut senare. »Vi är hänförda. Drottningen är hänförd«, tillade han av någon anledning. »Vi måste absolut talas vid lite närmare, om vi lyckas ta oss ut.« Han vände sig till Artiom: »Hör du ingenting?«

»Nej, allt verkar lugnt«, svarade Artiom efter att ha lyssnat en stund. I samma ögonblick fylldes han av en obestämd känsla... Var det avundsjuka? Skam? Förargelse, över att hans beskyddare hade lovordat den ohyvlade, skäggige tölpen, som bara ett par timmar tidigare hade velat knäppa dem?

»Konstigt. Jag som trodde att du hade förmågan att höra tunneln... Kanske har den inte utvecklats riktigt än.« Khan skakade på huvudet och vände sig till Tuz. »Du har rätt. Det kommer hitåt. Vi måste röra på oss, och så snabbt som möjligt.« Han lyssnade igen, sniffade med näsan,

Skannat med CamScanner

precis som en varg. »Det rullar mot oss som en våg. Raska på! Om det hinner i fatt är det ute med oss!« Med de orden satte han fart.

Artiom skyndade efter och måste nästan springa för att inte komma på efterkälken. Tuz gick bredvid dem och fick pinna på ordentligt med sina korta ben. Han andades tungt.

Så gick de i omkring tio minuter och hela tiden undrade Artiom varför de jäktade så, med andan i halsen, snubblande på syllarna, då tunneln bakom dem låg lika tom och stilla som förut. Ingenting tydde på att de skulle vara förföljda. Det gick tio minuter till, och plötsligt kände han det i ryggen. Någonting var dem faktiskt hack i häl och hämtade in försprånget för varje steg – fast det var inte en våg, utan snarare en virvel, en svart virvel, som spred tomhet omkring sig... Och om de inte hann komma undan, om virveln kom i fatt dem, skulle de röna samma öde som de andra männen och alla våghalsar och dumskallar som vågat sig in i tunneln ensamma. Den djävulska orkanen skulle svepa in och sopa undan allt som levde. En eldstorm av föraningar rasade i huvudet på Artiom, och han såg oroligt på Khan, som fångade upp hans blick och genast förstod hur det var fatt.

»Så, det har slagit dig nu?« sa han och suckade. »Illa! Då är det inte långt borta.«

»Vi måste skynda oss!« skrek Artiom. »Innan det är för sent!«

Khan ökade takten och tog stora språng. Trötthetenen som Artiom känt var som bortblåst. Återigen hade Khan fått något djuriskt över sig, och för att hålla jämna steg med honom började även Artiom att springa. För en kort stund kändes det som om de skulle lyckas komma undan sin förföljare, men plötsligt snubblade Tuz, föll raklång på spåret och slog sig blodig i ansiktet och på händerna.

Khan och Artiom hann springa tio, femton steg innan de insåg vad som hade hänt, och Artiom ertappade sig själv med tanken att han helst skulle lämna den kortbente fjanten åt sitt öde och själv springa vidare innan förföljaren var över dem. Han äcklades av tanken, men förbittringen över Tuz, som fortfarande låg och stönade på spåret, var starkare och tystade samvetets röst. Därför kände han rent av en viss besvikelse när han såg Khan rusa fram till Tuz och med ett kraftigt ryck hjälpa honom upp på fötter. Innerst inne hade han hoppats att Khan med sin mer än föraktfulla inställning till andras liv – och död – skulle låta mannen ligga kvar och i stället skynda vidare.

Skannat med CamScanner

Med en torr röst, som inte tålde några motsägelser, befallde Khan Artiom att stödja den haltande Tuz, samtidigt som han själv tog honom under den andra armen och drog dem båda med sig. Nu blev det mycket svårare att springa. Tuz stönade av smärta för varje steg, men hos Artiom väckte det endast irritation. Den långa, tunga karbinen slog mot benen och han hade ingen ledig hand att hålla fast den med. Han kände inte längre någon rädsla för det svarta vakuumet bakom dem, utan endast vrede och trotsighet…

Nu var döden inte långt borta. Artiom behövde bara stanna och vänta en halv minut, så skulle den förödande virveln vara där och slita honom i småstycken. På bråkdelen av en sekund skulle han försvinna från detta universum och hans sista skrik av dödsångest skulle tystna onaturligt snabbt. Men dessa tankar förlamade honom inte, nej, blandade med vreden och irritationen gav de honom nya krafter, som bara växte sig starkare för varje steg han tog.

Och plötsligt – var Det försvunnet. Borta. Känslan av hot upphörde så oväntat att dess plats i medvetandet förblev egendomligt tom, ouppfylld, som gluggen efter en utdragen tand. Artiom stannade till, som om han var tvungen att känna efter med tungan i hålet som uppstått i tandraden. Bakom dem fanns det inte längre någonting, endast tunneln – ren, torr, öppen och helt ofarlig. Flykten från de paranoida fantasierna och den överdrivna tron på ett särskilt tunnelsinne föreföll nu så fånig och dum att Artiom inte kunde låta bli att brista ut i skratt. Tuz, som stod bredvid, såg först förbluffad på honom, sedan började även han att skratta.

Khan såg misslynt på dem. »Jaså, man har det roligt?« spottade han ur sig. »Ja, visst är det fint här? Så rent och stilla, inte sant!« Han fortsatte ensam framåt.

Först då gick det upp för Artiom att det lyste i slutet av tunneln – det var bara ett femtiotal steg kvar till nästa station.

Khan väntade på dem på en järntrappa vid ingången. Han hade hunnit rulla och röka en cigarett, medan de skrattande tillryggalade de sista femtio stegen utan att göra sig någon brådska.

Under tiden hade Artiom fattat sympati för Tuz som linkade fram och skrattade mellan stönen. Han skämdes över att han tänkt som han gjort när Tuz snubblade och föll. Nu var han åter på gott humör, och därför var det obehagligt att se Khan så utmattad och sliten, och med ett sådant besynnerligt förakt i blicken.

Skannat med CamScanner

»Tack!« dundrade Tuz, medan han klampade uppför trappan mot Khan. »Om du inte… Om ni inte… då hade det varit slut med mig. Men ni… ni lämnade mig inte. Tack! Sådant glömmer jag aldrig.«

»Ingen orsak«, svarade Khan utan minsta entusiasm.

»Varför kom ni tillbaka och hämtade mig?« frågade Tuz.

Khan kastade fimpen på marken och ryckte på axlarna. »Du är en intressant samtalspartner. Det är allt.«

När Artiom kommit lite högre upp på trappan, förstod han varför Khan hade gått upp på perrongen i stället för att vänta på spåret. Precis framför ingången till Kitaj-Gorod var vägen avspärrad med sandsäckar som staplats på varandra. Bakom avspärrningen satt tre män på träpallar och deras yttre var synnerligen respektingivande. Kortklippta, delvis rakade skallar, breda axlar under blankslitna läderjackor, nötta träningsbyxor – det såg nästan ut som en uniform. I ett annat sammanhang kunde de ha gjort ett lite lustigt intryck, men av någon anledning blev man ingalunda glad av att se dem. På en fjärde pall låg spelkorten som männen i tur och ordning drämde till med. De radade upp den ena svordomen efter den andra, Artiom kunde inte urskilja ett enda anständigt ord i samtalet.

En smal gång ledde in till stationen, men mitt i vägen reste sig ett imponerande fläskberg – den fjärde väktaren. Artiom synade honom snabbt: millimeterstubb, vattengrå ögon, bruten näsa, blomkålsöron, under träningsbyxorna ett svart pistolhölster med en tung »TT«, en Tokarev, som han stuckit ner i linningen, och en outhärdlig stank av sprit som slog emot dem och gjorde tankarna dimmiga.

»Vad vill ni?« väste mannen med släpig röst och granskade Khan och Artiom från topp till tå. »Turister eller köpmän?«

»Nej, vi är inga köpmän«, förklarade Khan, »vi är vandrare, utan varor i bagaget.«

»Vandrare utan varor…«, upprepade bjässen med ett flin. »Hörde ni, grabbar? Det har kommit några vandrare utan varor!« ropade han till kortspelarna.

Männen skrattade. Khan fortsatte att le tålmodigt.

Bjässen lutade sig med ena handen mot väggen och spärrade vägen helt för dem.

»Här tar vi ut tull«, förklarade han. »Fattar du? Det kostar kosing. Vill man in, så får man pröjsa. Annars är det bara att försvinna igen!«

Skannat med CamScanner

»Men hur kan ni ta betalt?!« sa Artiom upprört.

Det borde han inte ha gjort.

Bjässen hade antagligen inte ens uppfattat vad Artiom sa, men tonfallet var nog för att göra honom förbannad. Han sköt Khan åt sidan, tog ett tungt steg framåt och stannade ansikte mot ansikte med Artiom. Med öppen mun fixerade han honom med blicken. Ögonen var fullständigt tomma, nästintill genomskinliga, och visade inga tecken på intelligens. De utstrålade endast enfald och ondska, och medan Artiom försökte uthärda blicken och blinkade av anspänningen, kände han rädslan och hatet växa mot varelsen som dolde sig bakom de grumliga ögonlinserna.

»Vad saaa du?« frågade väktaren hest och hotfullt.

Han var över huvudet högre än Artiom och dubbelt så bred om axlarna. Artiom kom att tänka på berättelsen om David och Goliat. Synd bara att han inte mindes exakt vem som var vem, men historien slutade i alla fall lyckligt för den som var mindre och svagare, och det fyllde honom med viss tillförsikt.

»Inget särskilt!« svarade han och överraskades av sitt eget lugn.

Svaret retade bjässen, som spärrade ut sina korta, feta fingrar och placerade dem mot Artioms panna. Huden på hans handflata var gul, valkig och stank av tobak och maskinolja, men Artiom hann inte urskilja hela doftregistret innan bjässen knuffade honom bakåt.

Antagligen ansträngde han sig inte över hövan, ändå flög Artiom halvannan meter och knuffade till Tuz som stod bakom, så att båda föll handlöst mot ett järnstaket, varpå bjässen långsamt återvände till sin plats. Men där väntade honom en överraskning. Khan hade kastat sin packning, stod med benen brett isär och höll Artioms karbin med båda händerna. Han osäkrade vapnet demonstrativt och sa med låg röst, som var så illavarslande att till och med Artiom fick kalla kårar:

»Men, men, varför så grov?«

Artiom brann av skam och oförrätt där han kravlade på golvet i sina försök att resa sig. Han uppfattade orden som ett dovt varningsmorr inför den påföljande attacken. Till sist kom han på fötter igen, slet av sin gamla karbin från axeln, riktade den mot bjässen som förolämpat honom, osäkrade och drog tillbaka slutstycket. Nu var han beredd att när som helst trycka av. Hjärtat bultade, hatet vägde slutligen tyngre än rädslan och han frågade Khan:

Skannat med CamScanner

»Får jag?«

Artiom blev själv förvånad över sin beredskap att utan betänkligheter döda en människa bara för att denne hade knuffat honom. Den svettiga skallen syntes tydligt i siktet och frestelsen att skjuta var stor. Sedan fick det gå som det ville, nu var huvudsaken att han fick knäppa det aset och se honom bada i sitt eget blod.

»Alarm!« skrek bjässen när han förstod vad som höll på att ske.

Med en blixtsnabb rörelse slet Khan upp hans pistol ur linningen, gled åt sidan och tog korn på »tullarna« som rest sig från sina platser.

»Skjut inte!« skrek han åt Artiom, och scenen fixerades på nytt: där stod bjässen i gången med armarna i vädret, och Khan, med siktet inställt på de tre gorillorna, som inte hunnit ta till vapen.

»Ingen vill se blod«, sa Khan lugnt och stilla, mer befallande än bedjande. »Här finns det regler, Artiom«, fortsatte han, utan att ta blicken från de tre kortspelarna, som stod som fastfrusna i löjliga positioner. De om några visste vilket genomslag en kalasjnikov hade på det avståndet, och därför visade de tydligt att de inte ville väcka några tvivel hos den som hade dem på kornet.

»Reglerna förpliktar oss att betala en inträdesavgift. Vad kostar det?«

»Tre kulor per skalle«, svarade bjässen.

»Och om man prutar?« frågade Artiom giftigt och riktade pipan mot bjässens skrev.

»Två«, sa denne och gav Artiom onda ögat, men han vågade inte företa sig något.

»Betala!« sa Khan till Tuz. »Sedan är vi kvitt.«

Tuz stack beredvilligt ner handen i sin resväska, gick fram till väktaren och räknade upp sex glänsande patroner i hans framsträckta handflata. Bjässen slöt snabbt sin näve och stoppade ner patronerna i en stor jackficka, sedan lyfte han armarna igen och väntade på vad Khan skulle säga därnäst.

»Är avgiften betald nu?« frågade Khan och höjde ögonbrynen.

Bjässen nickade buttert, utan att slita blicken från vapnet.

»Och saken är ur världen?« förtydligade Khan.

Bjässen teg. Khan plockade ut fem patroner ur reservmagasinet, som satt fasttejpat vid huvudmagasinet, och lade dem i väktarens ficka. Det ljusa klirret fick hans spända grimas att jämnas ut och ansiktet återtog sitt slappa och nedlåtande uttryck.

Skannat med CamScanner

»Som kompensation för den moraliska förlusten«, förklarade Khan, men orden väckte ingen reaktion. Antagligen förstod bjässen helt enkelt inte vad han sa, nu lika lite som tidigare. Pengar och våld verkade vara de enda språk han förstod.

»Du kan ta ner armarna nu«, sa Khan och sänkte försiktigt pipan som han riktat mot kortspelarna.

Artiom följde hans exempel, men hans händer skakade av nervositet och han var beredd att när som helst ta sikte på bjässens rakade skalle igen. Han litade inte på de här typerna, men hans upprördhet visade sig överflödig: väktaren sänkte armarna och brummade åt de andra att allt var i sin ordning, sedan lutade han sig mot väggen och släppte med övердrivet likgiltig min in vandrarna på stationen.

När Artiom skulle passera honom samlade han mod till sig igen och såg honom fräckt i ögonen, men bjässen antog inte utmaningen utan tittade åt sidan. Fast när han sedan hade gått några steg hörde han ett föraktfullt »snorunge« och en spottloska mot golvet. Han ville genast vända sig om, men Khan, som gick framför honom, grep tag i hans arm och drog honom med sig. Å ena sidan måste Artiom kväva sin lust att gå tillbaka till svinet, å andra sidan var det en utmärkt ursäkt att vända andra kinden till och fega ur.

De hade redan kommit ut på stationens mörka granitgolv, när de hörde en förebrående röst ropa:

»Hallå, får jag tillbaka min pistol!«

Khan hejdade sig, skakade ut de långsmala patronerna ur magasinet och kastade sedan tillbaka vapnet till bjässen. Han fångade det i luften och stack rutinerat ner det innanför byxlinningen, samtidigt som han med missnöje i blicken såg hur Khan strödde ut patronerna över golvet.

»Ursäkta!« Khan slog ut armarna. »I förebyggande syfte. Det var väl så det hette?« sa han och blinkade mot Tuz.

Kitaj-Gorod skilde sig från alla andra stationer som Artiom hittills hade besökt. Den hade inte tre parallella salar, som VDNCh, utan var en enda stor sal med en enorm golvyta och spåren längs sidorna. Känslan av rymd var ovan och nästan lite otäck. Här och var lystes salen upp av svaga, päronformade glödlampor som hängde i kablar, det fanns inga eldar någonstans, eldning var tydligen förbjuden. I mitten av salen fanns dock en vit kvicksilverlampa som spred sitt generösa ljus omkring sig – rena miraklet i Artioms ögon, men kalabaliken runtomkring dem var

Skannat med CamScanner

så distraherande att han inte hann fästa blicken på denna sevärdhet någon längre stund.

»Vilken enorm station!« utbrast han häpet.

»Det du ser är bara hälften«, förklarade Khan, samtidigt som han iaktog människorna som ilade förbi på plattformen. »Kitaj-Gorod är exakt dubbelt så stor. Ja, det här är en av de märkligaste platserna i hela metron. Du har säkert hört att flera linjer sammanstrålar här. Spåren till höger om oss tillhör Tagansko-Krasnopresnenskaja-linjen. Det är svårt att beskriva det vansinne och kaos som råder därborta, men här möter den din linje, orangefärgade Kaluzjsko-Rizjskaja, och det som pågår där vägrar ju folk på andra linjer att tro på. Kitaj-Gorod tillhör inte någon av federationerna och invånarna är helt utlämnade åt sig själva. Det är en mycket, mycket intressant plats. Jag kallar den Babylon. I positiv bemärkelse.«

Folklivet på stationen kokade. Det påminde lite om Prospekt Mira, men där var allt mer kontrollerat och organiserat. Artiom mindes vad Bourbon hade sagt, att det fanns bättre platser i metron än den gamla marknaden som de besökte tillsammans.

Längs spåren stod ändlösa rader av salustånd, hela plattformen var full av tält och kapell. Somliga tält hade gjorts om till mötesplatser, andra var bostäder. På en del stod det »uthyres«, uppenbarligen natthärbärgen åt vandrare. Artiom rörde sig med svårighet genom mängden och såg sig omkring åt sidorna. Plötsligt fick han syn på ett stort, gråblått vidunder på det högra spåret – ett tåg, men inte ett helt vagnsätt utan bara tre vagnar.

Ett öronbedövande oväsen rådde i salen. Det verkade som om ingen kunde hålla mun ens för ett ögonblick och hela tiden måste prata, skrika, sjunga, gräla, skratta eller gråta. Från flera håll hördes musik som försökte överrösta massans sorl, vilket skapade en för livet under jorden ovanlig feststämning.

Visst fanns det folk som tyckte om att sjunga även på VDNCh, men där var allting annorlunda. På hela stationen fanns det bara ett par gitarrer och ibland samlades man i någons tält för att koppla av en stund efter arbetet. Emellanåt sjöngs det på posteringen vid 300 meter, där man inte ständigt behövde lystra efter ljuden som kom ur nordtunneln. Då satt man kring den lilla lägerelden och sjöng lågmält till strängarnas klang, men för det mesta om saker som Artiom inte riktigt förstod: om krig som

Skannat med CamScanner

han inte deltagit i och som förts enligt andra, underliga regler, eller om livet förr, däruppe, innan...

Särskilt mindes han sångerna om ett Afghanistan, som Andrej, den forne marinsoldaten, tyckte så mycket om, även om de var obegripliga för de flesta av de yngre. Men Andrej kunde sjunga så att åhörarna ryste av välbehag. Han förklarade för ungdomarna att Afghanistan var ett land, och han berättade om berg, dalgångar, forsande bäckar, byar, helikoptrar och zinkkistor. Vad ett land var för något förstod Artiom ganska väl – Suchoj hade inte undervisat honom förgäves på sin tid. Men om han visste ett och annat om länderna och deras historia, så förblev berg, floder och dalar endast abstrakta begrepp för honom, orden väckte bara minnen av bleka bilder i läroböckerna om geografi, som hans styvfar haft med sig från någon av sina expeditioner.

Inte ens Andrej hade varit i det där Afghanistan, det var han för ung för och hade helt enkelt lärt sig sångerna av äldre armékamrater.

Men sjöng man verkligen på VDNCh som man gjorde på den här besynnerliga stationen? Nej, där gillade man eftertänksamma, melankolis-ka sånger, och när han mindes Andrejs sorgliga ballader och jämförde dem med de glada och uppsluppna melodier som nu strömmade emot honom från olika håll, då förstod han genast hur mycket musiken kan påverka humöret.

När Artiom kom jämsides med de närmaste musikanterna, stannade han upp och anslöt sig till den lilla publiken. Han lyssnade mindre på sångens glättiga text, som handlade om någons tripp genom tunneln efter att ha ätit dur, och mer på själva melodin, och han iakttog nyfiket de båda musikerna. Den ene hade långt, flottigt hår och en läderrem runt pannan, och han bar osannolikt färggranna paltor och klinkade på en gitarr, medan den andre, en redan något till åren kommen man med begynnande flint, glasögon som otaliga gånger reparerats och tejpats, i en gammal urblekt kavaj, spelade på ett blåsinstrument, som Khan kallade saxofon.

Artiom hade aldrig sett något liknande förut. Det enda blåsinstrument som han kände till var rörflöjten, som några händiga personer på VDNCh skar till av isoleringsrör av olika diameter, men bara för export, då flöjterna inte var så populära på stationen.

På golvet framför musikanterna låg ett öppet gitarrfodral där det samlats minst ett dussin patroner. Varje gång den gitarrspelande sångaren

Skannat med CamScanner

fick till något extra roligt reagerade hopen med glada skratt och applåder, och ännu en patron landade i fodralet.

Sången om olycksfågelns vandringar tog slut och den långhårige lutade sig tillbaka mot väggen, varpå saxofonisten gav sig i kast med en för Artiom okänd, men uppenbarligen mycket omtyckt melodi, för folk började genast klappa i händerna och ytterligare några kulor kom dem till del.

Khan och Tuz stod vid salustånden intill och diskuterade något. De lät honom vara en stund och han hade säkert kunnat stå där i en timme och lyssna på de anspråkslösa sångerna, om inte allt plötsligt hade avbrutits. Två kraftiga typer närmade sig långsamt och självsäkert de båda musikanterna. De påminde starkt om männen som de haft att göra med vid tullen och de var klädda i samma mundering. En av dem satte sig på huk och började utan vidare ceremonier samla ihop patronerna som låg i gitarrfodralet och stoppa dem i fickan. Den långhårige gitarristen störtade fram för att hindra honom, men mannen knuffade musikern mot axeln, slet gitarren ur händerna på honom och lyfte instrumentet som om han tänkte krossa det mot en pelare. Den andre banditen tryckte utan större möda upp saxofonisten mot väggen, när denne försökte komma till kamratens undsättning. Ingen i publiken vågade lägga sig i. Hopen hade glesnat och de som stod kvar tittade bort eller låtsades intressera sig för varorna i ståndet intill. Artiom skämdes djupt både över dem och sig själv, för inte heller han vågade säga ifrån.

»Ni har ju redan varit här i dag!« klagade gitarristen med gråtfärdig röst och höll en hand mot sin axel.

»Hördu! Om ni har en bra dag, då ska vi också ha det, fattar du det?! Och du ska inte komma här och gnälla! Har du lust med en runda i vagnen, din håriga bög?« gormade banditen och sänkte gitarren. Tydligen hade han viftat med den bara för att skrämmas.

Vid ordet »vagnen« tystnade musikern omedelbart och skakade på huvudet, utan att yttra ett ord.

»Tänkte väl det… bögjävel!« Banditen spottade föraktfullt framför fötterna på musikern, som bara teg och tog emot. När männen hade övertygat sig om att motståndet var brutet avlägsnade de sig utan brådska, på jakt efter nästa offer.

Artiom såg rådlöst åt sidorna och upptäckte att Tuz stod bredvid honom. Han hade tydligen följt hela förloppet.

»Vilka var det där?« frågade Artiom.

Skannat med CamScanner

»Vad ser det ut som, tycker du?« sa Tuz. »Vanliga banditer. På Kitaj-Gorod finns det ingen administration, utan allt kontrolleras av två grupperingar. De där båda tillhör Slaviska broderskapet. Allt slödder från Kaluzjsko-Rizjskaja-linjen har samlats här, varenda vildhjärna i hela trakten. De flesta kallar sig ›kaluger‹, några ›rigare‹, men de har naturligtvis ingenting med vare sig Kaluga eller Riga att göra. Ser du den lilla bron därborta?« Tuz pekade på en trappa, som ledde upp till höger från mitten av stationen. »Däruppe finns det en exakt likadan sal som den här. Och oordningen är också densamma, men där är herrarna kaukasiska muslimer, framförallt azerbajdzjaner och tjetjener. Det var rena slakthuset här förut, båda grupperingarna ville ta makten över den andra. Till slut delade man upp stationen.«

Artiom frågade inte vad »kaukasiska« betydde, utan förmodade att beteckningen liksom de svåruttalade orden »tjetjener« och »azerbajdzjaner« var avledda från de metrostationer som banditerna kom ifrån och som han själv aldrig hört talas om.

»Numera går det rätt stillsamt till«, fortsatte Tuz. »Gängen skinnar alla som får för sig att stanna till på Kitaj-Gorod på pengar och tar ut avgifter av dem som bara vill passera. I båda salarna är avgiften tre patroner, så det spelar ingen roll var man kommer in på stationen. Lagar finns det just inga, och man vill inte ha några heller, det är bara eldning som är strängt förbjudet. Men om du vill köpa dur så har du kommit till rätt ställe, och sprit finns det också i överflöd. Vapen kan du få i så stora lass att du kan ödelägga halva metron efteråt – inga problem. Prostitutionen blomstrar. Fast det bör du avhålla dig från«, tillade Tuz och mumlade något om dåliga erfarenheter.

»Och vad var det för vagn han pratade om?« undrade Artiom.

»Vagnen? Det är ett slags högkvarter de har. Om man irriterar dem, vägrar betala eller något liknande, då hamnar man där. De har ett fängelse och en tortyrkammare – skuldgropen, kallar de den. Det är bäst att undvika den platsen... Förresten, är du hungrig?«

Artiom nickade. Han hade inte en aning om hur länge sedan det var som Khan och han hade druckit te och samtalat på Sucharevskaja. Utan klocka hade han förlorat tidsuppfattningen. Hans vandring genom tunnlarna, som var så fulla av besynnerliga upplevelser, kunde ha pågått i flera timmar – eller bara några minuter. Dessutom kunde tideräkningen i tunnlarna skilja sig helt från den vanliga.

Skannat med CamScanner

Hur det än var med den saken, hungrig var han. Han såg sig omkring. »Sjasjlik! Varm sjasjlik!« ropade en mörkhyad försäljare i närheten. Han hade tjocka, svarta mustascher och talade med en konstig accent som Artiom aldrig hade hört förut. Men sjasjlik visste han vad det var: grillspett. Det lagade man ofta och gärna även på VDNCh. Av fläsk, förstås. Fast det som försäljaren viftade med påminde endast avlägset om en äkta sjasjlik. Efter en noggrann granskning kunde Artiom konstatera att köttet på de kolsvarta spetten härrörde från råttor – deras tassar hade kroknat vid grillningen. Han blev illamående.

»Äter du inte råtta?« frågade Tuz medlidsamt. »Och de«, han pekade på försäljaren, »som inte äter fläsk. Det är förbjudet enligt Koranen. Fast egentligen smakar råttkött inte så illa«, tillade han och såg lystet på det rykande kolfatet. »Jag brukade också tycka att det var äckligt, men man vänjer sig. Lite segt är det förstås, och benigt, och så stinker de alltid av något. Men abrekerna är riktiga fenor på att laga råtta, det kan man inte ta ifrån dem. Först marinerar de köttet, så att det blir mört som en griskulting. Sedan kryddningen… Och priset!«

Artiom höll handen för munnen, andades djupt och försökte tänka på annat, men han kunde inte slita blicken från den spetsade svarta råttkroppen: järnspettet gick in i baken och kom ut ur det öppna gapet.

»Tja, du gör som du vill, men jag ska i alla fall ha en. Passa på du också. Det kostar bara tre kulor per spett!« Med detta sista argument styrde Tuz stegen mot försäljaren.

Artiom kunde bara säga åt Khan att han skulle se sig om efter något smakligare bland ståndén i närheten. Han sökte igenom hela stationen, tackade artigt nej till den hembrända spriten som påflugna försäljare bjöd ut, och såg lystet, men ängsligt på de lockande, knappt påklädda flickorna som stod utanför öppna tält och kastade heta blickar mot männen som kom gående. De var vulgära, men samtidigt avspända och fria, till skillnad från de tillknäppta kvinnorna på VDNCh, som var märkta av det hårda livet under jord. Han stannade också till vid bokborden, men hittade ingenting av intresse. Det fanns bara billiga, söndertummade kioskromaner i pocketutgåvor: om den stora, rena kärleken för kvinnor, om mord och pengar för män.

Plattformen var ett par hundra steg på längden – lite längre än vanligt. Väggarna och de lustiga pelarna, som till formen påminde om dragspel, var klädda i grågul, emellanåt nästan rosa marmor. Längs spåret smyck-

Skannat med CamScanner

ades stationen av gula, nersotade metallplåtar, graverade med den förgångna epokens knappt urskiljbara symboler.

Den lakoniska skönheten var dock i ett bedrövligt skick, den var mer som en sorgsen suck, en antydan om svunnen storhet. Taket var mörkt av sot, väggarna fulla av klotter och primitiva, ofta obscena teckningar. På sina håll saknades marmorplattor och metallplåtarna var böjda och repade.

Från salens mitt syntes stationens andra sal genom en bred öppning med en kort broliknande trappa. Artiom ville ta sig en titt där också, men blev tvungen att göra halt vid ett två meter högt järnstaket.

Intill den smala passagen stod några män och lutade sig mot staketet. På Artioms sida stod bulldoggarna i träningsbyxor som han redan bekantat sig med, på andra sidan mörkhåriga typer med svarta mustascher, som visserligen inte imponerade med sin fysik, men ändå inte verkade upplagda för några skämt. Banditerna slängde stillsamt käft med varandra och det var svårt att tro att de en gång varit ärkefiender. Relativt artigt förklarade de för honom att övergången till grannsalen kostade två patroner och lika mycket på tillbakavägen. Artiom avstod från att gräla om priset, i stället gick han helt enkelt därifrån. Något hade han trots allt lärt sig av sina erfarenheter.

När han hade gått ett varv och tittat på alla stånd och bord, gick han tillbaka till den ända av plattformen som de anlänt till. Det visade sig att salen inte slutade där: en trappa ledde honom till en liten förhall, som även den delades på mitten av en bevakad avspärrning – uppenbarligen var det ännu en gräns mellan de båda grupperingarna. Och till höger såg han till sin förvåning ett äkta minnesmärke – ungefär som dem han sett på bilderna av staden. Visserligen föreställde det inte en människa i helfigur, som på fotografierna, utan endast ett huvud.

Men vad stort huvudet var! Minst två meter högt... Även om huvudet var smutsigt på hjässan, samtidigt som näsan blänkte av alla händer som polerat den med sina beröringar, så ingav det ändå respekt hos Artiom, det till och med skrämde honom lite. Han började fantisera om jättar, varav en fått huvudet avhugget i strid. Därefter hade man gjort en bronsavgjutning av huvudet, och numera smyckade den marmorhallen i detta lilla Sodom, som människorna grävt ut ur jordens inre, för att gömma sig för Herrens allseende öga och undkomma sitt rättmätiga straff. Ansiktet på det avhuggna huvudet var sorgset och Artiom trodde

Skannat med CamScanner

först att det tillhörde Johannes Döparen ur Nya Testamentet, som han en gång fått möjlighet att bläddra i. Men sedan beslutade han att det av storleken att döma måste röra sig om en av hjältarna i historien om David och Goliat, som han nyss hade erinrat sig. En av dem hade ju varit stor och stark, ja, en jätte, men till slut hade han blivit halshuggen. Ingen av de stressade stationsinvånarna omkring honom kunde dock förklara för honom vem huvudet föreställde, vilket gjorde honom lite besviken.

I gengäld fann han en underbar plats bredvid minnesmärket – en äkta restaurang, uppförd i ett rymligt, rent tält i trevlig mörkgrön färg, precis som därhemma på stationen. Inne i tältet stod det konstgjorda blommor med tygblad i hörnen och ett par ordentliga bord med oljelampor, som fyllde tältet med ett mjukt och behagligt ljus. Och menyn... mat för gudarna: välstekt rimmat fläsk med champinjoner som smälte på tungan. Hemma lagades sådan mat bara till fester, men det blev aldrig lika njutbart och utsökt som här.

Runtomkring honom satt burgna, respektabla människor, välklädda och stilmedvetna, uppenbarligen viktiga affärsmän. De skar noggrant upp det väldoftande och knaperstekta fläsket, förde långsamt gaffeln till munnen och samtalade världsvant med varandra om sina ärenden, då och då med en artigt nyfiken blick mot Artiom.

Det var dyrt, naturligtvis. Artiom måste ta ut hela femton patroner ur reservmagasinet och lägga dem i den korpulente värdens breda hand. Efteråt ångrade han sig för att han gett efter för frestelsen, men i magen kändes det så behagligt, fridfullt och varmt att förnuftets röst tystnade.

Och ett krus brazjka, det mjuka ölet som fick det att snurra så skönt i huvudet, men inte så häftigt som det starka, hembryggda ölet som dracks ur smutsiga flaskor eller glasburkar och vars blotta lukt fick knäna att vika sig. Visst, tre patroner till, men vad var väl tre ynka patroner när man betalade för en kopp porlande elixir som återställde den själsliga friden...?

Artiom drack sin brazjka i små klunkar och kände sig till freds med livet för första gången på flera dagar. Han försökte minnas allt som hade hänt och förstå vad han hade uppnått och vart han var på väg. Han hade tagit sig ännu ett stycke på den fastlagda rutten och stod åter vid ett vägskäl.

Han kände sig som hjälten i barndomens nästan glömda sagor, så avlägsna att han inte längre mindes vem det var som hade berättat dem:

Skannat med CamScanner

Suchoj, Zjenjas föräldrar eller hans egen mor? Han tyckte bäst om tanken att han hört dem av sin mamma, då tyckte han sig för ett ögonblick kunna se hennes ansikte dyka upp ur dimman, och han hörde den välartikulerade rösten som läste för honom: »Det var en gång...«

Och nu, precis som sagofiguren, stod Artiom vid stenen där han hade tre vägar att välja mellan: till Kuznetskij Most, till Tretiakovskaja eller till Taganskaja. Han njöt av den berusande drycken, hans kropp fylldes av en salig dåsighet och han hade ingen lust att tänka, men i huvudet snurrade orden: »Om du går rakt fram förlorar du ditt liv. Om du går till vänster förlorar du din häst. Om du går till höger...«

Så hade han säkert kunnat bli sittande – efter alla upplevelser önskade sig Artiom bara lugn och ro. Det kunde löna sig att dröja ett tag på Kitaj-Gorod, se sig omkring och förhöra sig hos invånarna om tunnlarna. Dessutom måste han söka upp Khan igen och fråga om han skulle följa med, eller om deras vägar skulle skiljas åt på denna sällsamma station.

Men det skulle inte alls bli som Artiom i godan ro planerade, medan han slött lät blicken följa den lilla eldtungan som dansade i oljelampan på bordet.

Skannat med CamScanner

8. FJÄRDE RIKET

Knallande pistolskott avbröt massans uppsluppna sorl. En kvinna skrek till, en automatkarbin började smattra, och den rundlagde värden slet raskt fram ett kort gevär och rusade mot utgången. Artiom hoppade upp och sprang efter. Det halvfulla ölglaset stod kvar på bordet, och medan han kastade ryggsäcken över axeln och osäkrade sitt vapen, ångrade han att han betalat i förskott – det här hade varit ett lysande tillfälle att smita från notan. Nu hade de arton patronerna kommit väl till pass.

Redan på trappkrönet förstod han att något hemskt var i görningen. För att ta sig ner måste han tränga sig fram genom den panikslagna hopen som stormade uppför trappan, och även om han på halva vägen frågade sig själv om det verkligen var nödvändigt att bege sig ner, så var hans nyfikenhet för stark för att låta bli.

På spåret låg några utsträckta kroppar i läderjackor, och på plattformen, rakt framför hans fötter, låg en död kvinna med ansiktet i en klarröd blodpöl som långsamt blev allt större. Han tog ett hastigt kliv över henne, utan att titta ner, men foten gled ut och han var nära att falla baklänges. I salen rådde panik, ur tälten kom halvt påklädda människor utrusande och såg sig förvirrat omkring. En av dem blev stående medan han försökte dra på sig byxorna, men plötsligt böjde han sig fram, tog sig om buken och sjönk ihop.

Artiom kunde inte avgöra var skotten kom ifrån. Det fortsatte att knalla, från salens andra ända kom muskelknuttar i läderjackor springande, de knuffade undan skrikande kvinnor och skrämda försäljare. Men de tillhörde inte angriparna, utan banditerna som härskade över den här delen av Kitaj-Gorod. På hela plattformen syntes ingen till som hade kunnat stoppa massakern.

Till slut förstod Artiom varför han inte kunde se angriparna: de stod i tunneln intill och sköt sina dödliga salvor därifrån, uppenbarligen rädda för att gå in på stationen och själva hamna i skottfältet.

Det avgjorde saken. Nu fanns det ingen tid att tveka: så snart de förstod att motståndet var brutet skulle de antagligen storma stationen, han måste alltså snabbt sätta sig i säkerhet. Artiom sänkte huvudet och sat-

Skannat med CamScanner

te fart, med ett fast grepp om karbinen. Han kastade en blick över axeln. På grund av ekot från skottlossningen som studsade mellan väggarna var det omöjligt att avgöra om skotten kom från den vänstra eller den högra tunneln.

Till slut, när han hade sprungit ganska långt, lade han märke till några figurer i kamouflageuniformer i den vänstra tunnelns mynning. Deras ansiktslösa huvuden var helt svarta, och hans blod frös till is. Först några ögonblick senare drog han sig till minnes att de svarta som belägrade VDNCh aldrig bar vapen eller kläder. Angriparna hade helt enkelt masker på sig, sådana där strumpmasker som man kunde köpa hos vilken vapenhandlare som helst och till och med fick gratis, på köpet, om man köpte en AK-47:a.

Kalugerna som kom till undsättning kastade sig bakom några lik på spåret och öppnade eld. Någon slog ut spånplattorna som täckte tågets främre fönster och ett kamouflerat maskingevärsnäste kom i dagen. Ett tungt knatter bröt ut.

Artiom tittade upp och hans blick fastnade på en stor plastskylt som hängde mitt i salen. Den lystes upp inifrån och visade metrons stationer. Angreppet kom från Tretiakovskaja – den vägen var alltså avskuren. För att ta sig till Taganskaja måste han återvända hela vägen genom stationen, till den plats där striden pågick. Då återstod endast vägen till Kuznetskij Most.

Dilemmat hade löst sig av sig självt. Artiom hoppade ner på spåret och begav sig mot den enda fria tunnelns mörka ingång. Varken Khan eller Tuz syntes till. Bara en gång tyckte han sig skymta den vandrande filosofen uppe på perrongen, men efter en närmare titt insåg han att han hade tagit miste.

Han var inte ensam på spåret – över hälften av alla som försökte fly från perrongen var på väg mot ingången till tunneln. Överallt hördes skrämda röster och rasande skrik, någon grät hysteriskt. Här och var syntes flackande ljuskäglor från ficklampor och det fladdrande skenet från rykande facklor – var och en lyste upp vägen på sitt eget vis.

Artiom tog fram gåvan från Khan ur fickan och tryckte på handtagen. Han riktade det svaga ljuset mot marken framför fötterna för att inte snubbla och skyndade med snabba steg förbi små grupper av flyktingar, emellanåt hela familjer, ibland ensamma kvinnor, åldringar eller unga, starka män, som släpade på säckar som knappast tillhörde dem själva.

Skannat med CamScanner

Ett par gånger stannade han till för att hjälpa någon som fallit. Hos en av dem blev han stående: en gråhårig gubbe som satt på marken med ryggen lutad mot den räfflade väggen. Den gamle mannen grimaserade av smärta och tryckte handen mot hjärttrakten. Bredvid honom stod en tonårig pojke som med obekymrad min lät blicken svepa omkring sig. Det syntes på hans grova anletsdrag och dimmiga blick att han inte var någon vanlig pojke. Något fick Artiom att känna sig beklämd när han såg detta besynnerliga par, och trots att han svor över minsta hinder och bara ville skynda vidare, stod han kvar som fastfrusen.

När gamlingen såg att någon uppmärksammat dem, försökte han le mot Artiom och säga något, men han fick inte tillräckligt med luft. Han rynkade pannan och slöt ögonen i ett försök att samla kraft. Artiom böjde sig fram för att lättare kunna höra vad mannen försökte säga.

Då började pojken morra, och Artiom noterade med obehag att en sträng saliv hängde från hans läppar när han blottade sina gula små tänder, som på en hund. Artiom kunde inte hantera sina äckelkänslor, han knuffade till pojken, som landade på spåret med baken först. Genast började pojken snyfta.

»Unge... man...«, pressade gubben fram mellan tänderna. »Sluta... det behövs inte... Vanetjka... förstår ju inte...«

Artiom ryckte bara på axlarna.

»Snälla... nitro... glycerin... på botten av väskan... en ampull... ge mig... kan inte... själv...«, hostade mannen fram.

Artiom grävde i väskan av syntetläder som låg på marken och fann till slut en ny, oöppnad förpackning. Han slet upp skyddsfolien, fångade i sista sekund upp ampullen som trillade ut och gav den till gamlingen. Ett skuldmedvetet leende krusade den gamle mannens läppar. »Jag... kan inte... Händerna... lyder inte... Under tungan...«, sa han med ansträngd röst och slöt återigen sina ögon.

Artiom såg tvekande på mannens smutsiga händer, men lydde och lade den hala ampullen i hans mun. Främlingen nickade svagt och tystnade. Framför deras ögon skyndade flyktingströmmen vidare, men Artiom såg endast en ändlös rad av skitiga, ibland trasiga stövlar och skor. Då och då snubblade någon på syllarna i mörkret, vilket följdes av en rad grova svordomar. Ingen brydde sig om de tre. Pojken satt kvar på sin plats och gnydde dovt för sig själv. Likgiltigt, ja, rent av med viss skadeglädje, märkte Artiom hur en av de förbipasserande råkade sparka till

Skannat med CamScanner

pojken så att han ylade högt. Till slut torkade han sina tårar med nävarna och började gunga fram och tillbaka med överkroppen.

Under tiden hade gamlingen öppnat ögonen igen, han suckade djupt och mumlade:

»Jag tackar er så mycket… Nu känns det bättre… Ni kanske kan hjälpa mig upp?«

Artiom stödde mannen under armen när han tog sats och reste sig upp, därefter lade han karbinen över skuldran och tog mannens väska. Gamlingen stapplade fram till pojken och övertalade honom med vänlig röst att resa på sig. Pojken gnydde, men när han såg Artiom närma sig började han fräsa. Saliven droppade återigen från hans putande underläpp.

»Ni förstår, jag har just köpt den här medicinen«, sa mannen som hade kvicknat till igen. »Det var därför vi begav oss ända hit, för hos oss går den inte att få tag på, förstår ni. Det kommer inga leveranser till oss längre, och mitt förråd hade just tagit slut. Jag tog den sista tabletten på vägen, när de inte ville släppa förbi oss på Pusjkinskaja. Numera är det ju fascister där. Det är rena skandalen, tänk er bara: fascister, på Pusjkinskaja! Jag har hört att de till och med tänker ändra namnet på stationen, till Hitlerovskaja eller Schillerovskaja… Trots att de givetvis inte har läst en rad av Schiller, det är ju bara vi intellektuella som är så dumma. Och kan ni tänka er, de där snorvalparna med sina hakkors ville inte låta oss passera. De började driva med Vanetjka, men vad skulle den stackaren kunna svara, han med sin sjukdom? Jag blev så upprörd att hjärtat började krångla, och först då lät de oss gå. Men vad var det jag ville säga? Jo, just det! Jag gömde ampullerna så djupt ner i väskan som möjligt, för att ingen skulle hitta dem om vi fastnade i en kontroll, om det skulle bli frågor, ni vet. Det kan ju missuppfattas, det är inte alla som vet att det är ett läkemedel också… Och plötsligt utbröt den där skottlossningen! Jag sprang så gott jag kunde, men jag måste ju dra med mig Vanetjka också. Han hade fått syn på grillad kyckling och ville inte röra sig ur fläcken. Och till en början, vet ni, kände jag bara lite stickningar. Jag tänkte att det kanske släpper, det går nog över utan medicin, den är ju värd sin vikt i guld numera, men sedan insåg jag att det var värre ställt än så. Och jag var just på väg att ta fram en tablett när jag kollapsade. Och Vanetjka, han förstår ju ingenting. Ändå har jag verkligen försökt lära honom att ge mig tabletterna när jag mår dåligt, men det överstiger hans förstånd. Antingen äter han dem själv eller så kommer han med

Skannat med CamScanner

dem när de inte behövs. Jag säger tack så mycket och ler, och han jollrar glatt och ler så lyckligt tillbaka, men nästa gång, när det är dags igen, då går det inte. Tänk om det skulle hända mig något: det finns ju ingen som skulle ta hand om honom. Jag vågar inte ens tänka på vad det skulle bli av honom!«

Gubben pladdrade på och kastade då och då en inställsam blick på Artiom, som blev mer och mer generad. Trots att gamlingen linkade fram så gott han kunde, tyckte Artiom att det gick på tok för långsamt, och det var allt färre som kom i fatt dem. Snart skulle de antagligen vara sist i flyktingströmmen. Vanetjka gick krumbent till höger om mannen, som höll honom i handen. Hans ansikte hade återfått samma obekymrade min som tidigare. Då och då sträckte han ut högerhanden och muttrade upphetsat medan han pekade på något som någon hade kastat eller tappat i flykten. Ibland skrek han rakt ut i mörkret, som nu tätnade framför dem.

»Får man fråga vad ni heter, unge man? Ja, vi pratar ju bara, och glömmer bort att presentera oss… Artiom? Angenämt, och mitt namn är Michail Porfirjevitj. Ja, Porfirjevitj, helt riktigt. Min far hette Porfirij, ett ovanligt namn, inte sant? På sovjettiden var det till och med vissa organisationer som förhörde sig om den saken, för på den tiden var det ju helt andra namn som var på modet: Vladilen, Stalina, och så vidare… Och varifrån kommer ni? Från VDNCh? Vanetjka och jag kommer från Barrikadnaja, jag bodde där förr i tiden«, sa gamlingen med ett blygt leende. »Ni vet, det fanns ett höghus där, precis intill metron… Fast ni minns väl inte några byggnader… Hur gammal är ni, om man får fråga? Nå, det spelar förstås ingen roll. Jag hade en liten lägenhet där, en tvåa, ganska högt upp, med en underbar utsikt över centrum. Det var en liten lägenhet, men väldigt trevlig, förstår ni, med ekparkett, naturligtvis, det hade alla som bodde i huset, och ett kök med gasspis. Gud, i dag tänker jag, en gasspis, vilken lyx! Fast på den tiden klagade jag och ville ha en elektrisk i stället, men det hade jag inte råd med. När man kom in i hallen hängde det en Tintorettoreproduktion i en förgylld ram på väggen till höger. Vilken skönhet! Sängen var äkta, med kuddar och lakan, allting doftande rent. I ena rummet hade jag ett stort skrivbord, och på det stod en arbetslampa med riktbar skärm. Vilket sken den gav ifrån sig! Och det viktigaste av allt: bokhyllor, ända upp till taket. Jag hade ärvt ett stort bibliotek efter min far, och samlat böcker själv förstås, både i

Skannat med CamScanner

arbetet och privat. Ah, varför berättar jag allt det här för er? Ni tycker säkert att jag pratar en massa strunt… Men jag minns fortfarande allt så tydligt och jag saknar det så mycket, särskilt bordet och böckerna. Fast på sistone längtar jag av någon anledning mer och mer efter sängen. Härnere får man inte vara så kräsen förstås. Hemma har vi byggt ett par träbritsar, även om vi blir tvungna att sova direkt på golvet ibland, på några filtar. Men det gör ingenting, det viktigaste har man ändå här inne«, sa Michail Porfirjevitj och klappade sig på bröstet. »Det enda som betyder något är att man inte förändras i hjärtat, att man inte sänker sig till en nivå som knappt ens anstår djur. Och vad omständigheterna beträffar, ja, ni får ursäkta mig, men åt helvete med dem! Fast sängen, den hade jag förstås gärna…«

Han teg inte en sekund och Artiom lyssnade med stor nyfikenhet, trots att han inte kunde föreställa sig hur det var att bo i ett höghus, eller hur en utsikt såg ut, eller hur det kändes att åka i en hiss…

När Michail Porfirjevitj helt kort tystnade för att hämta andan, passade Artiom på att styra in samtalet på angelägnare ämnen. Nu var han ju tvungen att gå över Pusjkinskaja (eller hette den redan Hitlerovskaja?), byta till Tjechovskaja och därifrån till det heliga Polis.

»Är det verkligen äkta fascister på Pusjkinskaja?« frågade han.

»Vad säger ni? Fascister? Åh, javisst ja…«, suckade gamlingen. »Ja ja, ni vet, rakade skallar och armbindlar, fruktansvärt helt enkelt. Ovanför ingången och överallt på stationen hänger deras tecken, ni vet, en svart figur i en röd överkorsad cirkel. Förr betydde det ›ingen övergång‹. Först trodde jag att det var ett missförstånd av något slag, det fanns helt enkelt för många sådana där skyltar, tills jag var oförsiktig nog att fråga. Det visade sig vara deras nya symbol. Den betyder att tillträde är förbjudet för svarta, eller att de är förbjudna, hur som helst – vilka dumheter.«

Artiom ryckte till när mannen nämnde de »svarta«. Han kastade en ängslig blick på Michail Porfirjevitj:

»Finns det svarta här? Har de tagit sig ända hit?«

Ett virrvarr av tankar började snurra i hans huvud: Hur var det möjligt? Han hade ju inte ens varit borta i en vecka! Hade VDNCh fallit? Hade de svarta gått till attack mot Pusjkinskaja, var uppdraget redan överspelat? Kom han för sent? Var alltihop förgäves? Nej, det kunde inte vara möjligt. I så fall borde han ju ha hört något, förvrängda rykten

Skannat med CamScanner

om inte annat, men folk skulle ha pratat om det... Kunde det verkligen vara sant? Det skulle ju innebära slutet för allt...

Michail Porfirjevitj såg oroligt på honom, tog ett knappt märkbart steg åt sidan och frågade försiktigt:

»Och vilken ideologi stöder ni, om man får fråga?«

»Jag? Ingen, antar jag«, tvekade Artiom. »Hur så?«

»Och vad tycker ni om andra nationaliteter, kaukasier till exempel?«

»Vad har de med saken att göra?« frågade Artiom förvirrat. »Jag kan inte riktigt skilja på olika nationaliteter. Visst, fransoser och tyskar och amerikaner har jag hört talas om, men några sådana finns det väl inte längre... Fast kaukasier vet jag ärligt talat inte vad det är«, erkände han generat.

»Det är kaukasierna de kallar svarta«, förklarade Michail Porfirjevitj, samtidigt som han med en blick försökte utröna om Artiom ville lura honom genom att spela dum.

»Men kaukasierna, om jag fattat det rätt, är väl helt vanliga människor?« sa Artiom. »Jag såg några för första gången i dag...«

»Just det!« utbrast Michail Porfirjevitj lättat. »De är helt vanliga människor, men de där galningarna har bestämt sig för att de är annorlunda och förföljer dem. Det är omänskligt helt enkelt! Och kan ni tänka er, de har satt upp krokar i taket ovanför spåret, och på en av dem hängde en människa, en riktig människa. Vanetjka blev hemskt upprörd när han såg det, han pekade med fingret och började kvida, med då riktade de där odjuren uppmärksamheten mot honom.«

När pojken hörde sitt namn vände han sig om och kastade en lång, dyster blick på den gamle. Artiom fick en känsla av att han lyssnade och till och med förstod lite grann av vad de sa, men hans namn upprepades inte och efter en stund vände han blicken mot spåret igen.

»Och på tal om folk«, fortsatte Michail Porfirjevitj, »så verkar de dyrka tyskarna. Det var ju de som uppfann den där ideologin, ja, ni vet vad jag menar«, tillade Michail Porfirjevitj snabbt, och Artiom nickade vagt för att inte framstå som obildad, trots att han inte hade en aning om vad han åsyftade. »Överallt har de hängt upp tyska örnar, hakkors och tyska fraser, Hitlercitat om hjältemod och ära, och annat i samma anda. De ordnar parader och marscher. När vi stod där och jag försökte övertala dem att lämna Vanetjka i fred, såg vi en trupp som marscherade fram och tillbaka på plattformen. De sjöng tyska soldatsånger, något om

Skannat med CamScanner

andens storhet och föraktet för döden. Fast egentligen gör de helt rätt som sjunger på tyska – det är ju som gjort för sådant. Jag talar lite tyska själv, förstår ni… Vänta, jag ska visa en sak som jag har skrivit upp…« Michail Porfirjevitj tog fram en fläckig anteckningsbok ur innerfickan och tystnade ett ögonblick. »Vänd ficklampan hitåt, är ni snäll… Var har jag det någonstans? Ah, här!«

I ficklampans gula sken såg Artiom skakiga latinska bokstäver, nogrant nerpräntade på papperet och inramade med patetiska vinjetter:

Besitz stirbt, Sippen sterben,
du selbst stirbst wie sie;
eins weiß ich, das ewig lebt:
der Toten Tatenruhm.

Artiom kunde läsa latinska bokstäver, det hade han lärt sig i en gammal lärobok som han hittat på stationsbiblioteket. Han kastade en orolig blick över axeln och riktade ficklampan mot anteckningsboken igen. Självfallet förstod han inte ett ord.

»Vad är det för något?« frågade han och drog med sig Michail Porfirjevitj. Gamlingen skyndade sig att stoppa tillbaka häftet i fickan och försökte locka med sig Vanetjka, som var missnöjd med något och stod och surade.

»En dikt«, svarade mannen en smula förnärmad. »Till minne av stupade soldater. Jag kan naturligtvis inte översätta den exakt, men den går ungefär såhär: ›Boskap dör, fränder dör, och även du går hädan. Men en sak lever för evigt: den dödes eftermäle.‹ Visst låter det svagt på ryska? Och hör hur det dundrar på tyska! *Der Toten Tatenruhm!* Man ryser ju i kroppen! Hm, ja…« Plötsligt tystnade han, som om han skämdes över sin egen hänförelse.

De gick en stund utan att säga något. Artiom var förargad över att de hade hamnat på efterkälken och att de hade stannat till på halva vägen för att läsa en dikt, trots att ingen av dem visste vad som hände bakom ryggen på dem. Ändå lät han de sista raderna rulla över tungan, och från den ena stunden till den andra kom han att tänka på Vitalik, som hade följt med till Botaniska trädgården den där gången. Gnällspiken Vitalik, som blev skjuten av rånare när de försökte bryta sig in på stationen genom sydtunneln. Den hade alltid gällt för att vara ofarlig, och just därför

Skannat med CamScanner

hade han tilldelats den kommenderingen, trots att han bara var arton, två år äldre än Artiom. På kvällen hade de stämt träff hemma hos Zjenja, som fått tag på färsk dur av en handlare han kände – något i hästväg, tydligen. Skjuten i huvudet. I pannan syntes endast en svart liten punkt, å andra sidan var halva bakhuvudet bortblåst. »*Du stirbst*…« Du dör… Artiom erinrade sig vad farbror Sasja hade sagt till Hunter: »Det kommer antagligen inget mer efter det…« Du dör, och det blir ingen fortsättning. Slut. Det var allt. Någon kommer säkert att minnas dig, men inte länge till. *Deine Sippen sterben*… Dina vänner dör – eller hur var det nu igen? Funderingarna fick Artiom att rysa, och när Michail Porfirjevitj slutligen bröt tystnaden gladdes han åt det.

»Ni råkar inte vara på väg åt samma håll som vi? Bara till Pusjkinskaja? Tänker ni verkligen stiga av där? Lämna spåret, menar jag? Det kan jag verkligen inte rekommendera. Ni anar inte vad som pågår på den stationen. Kanske borde ni följa med oss i stället, till Barrikadnaja? Jag skulle mer än gärna fortsätta vårt samtal!«

Än en gång kunde Artiom enbart nicka lite vagt och mumla något obegripligt: han ville ju inte avslöja målet för sin vandring för vem som helst, inte ens för en harmlös gammal gubbe. Michail Porfirjevitj uppfattade honom som avvisande och tystnade igen.

De gick ganska länge utan att säga något till varandra. Bakom dem verkade allt lugnt och Artiom slappnade av lite grann. Snart skymtade eldsflammor i fjärran, först svagt, sedan allt klarare. De närmade sig Kuznetskij Most.

Artiom visste ingenting om regimen på stationen, så för säkerhets skull packade han ner sitt vapen. Han lindade in karbinen i en tröja och lade den på botten av ryggsäcken.

Kuznetskij Most var en bebodd station och ett femtiotal meter före ingången till perrongen stod en rejäl kontrollpostering mitt på spåret, bara en enda, förvisso, men med strålkastare, som inte verkade fungera, och ett komplett utrustat maskingevär. Bredvid det kamouflerade vapnet satt en fetlagd man i sliten grön uniform och skedade i sig en obestämbar smet ur ett nött soldatkärl. Ytterligare två män i liknande mundering och med klumpiga armékarbiner på skuldrorna kontrollerade de nyanländas pass. Det hade bildats en kö av alla flyktingar från Kitaj-Gorod, det var de som hade passerat Artiom medan han hjälpte Michail Porfirjevitj och Vanetjka.

Skannat med CamScanner

Proceduren var långsam och det var endast med motvilja som flyk-
tingarna släpptes in på stationen. En ung man till och med nekades in-
träde, och nu stod han vid sidan av de andra och visste inte riktigt vad
han skulle ta sig till. Då och då försökte han närma sig kontrollanten,
som varje gång stötte tillbaka honom och ropade fram nästa ur kön. Var
och en av de nyanlända blev grundligt genomsökt, och på en man fann
gränsvakterna en odeklarerad Makarovpistol. Först knuffade de ut ho-
nom ur kön, och när han försökte protestera drog de hans armar på ryg-
gen och förde bort honom.

Artiom skruvade oroligt på sig, han anade det värsta. Michail Porfir-
jevitj såg förvånat på honom, och Artiom viskade att han också var be-
väpnad, men hans följeslagare nickade lugnande och lovade att allt skulle
ordna sig. Artiom undrade hur det skulle gå till, men gubben bara log.

Snart var det deras tur. Gränsvakterna var just i färd med att rota
igenom en resväska som tillhörde en olycklig kvinna i femtioårsåldern.
Hon klagade och skällde, kallade dem odjur och en skam för mänsklig-
heten. Artiom var benägen att hålla med henne, men han vågade inte
ge uttryck för sin solidaritet. När väktaren hade letat en stund visslade
han till belåtet, drog fram ett par handgranater under några smutsiga
underkläder och bad om en förklaring.

Artiom var övertygad om att kvinnan nu skulle berätta en rörande
historia om ett barnbarn, som behövde de där konstiga sakerna i sitt
arbete, de hörde ju till ett svetsaggregat, förstår ni, eller så hade hon
hittat dem på vägen och var just på väg för att överlämna dem till veder-
börlig myndighet. Men i stället tog kvinnan några steg bakåt, uttalade
en förbannelse och rusade tillbaka in i mörkret. Skytten vid maskinge-
väret ställde matskålen åt sidan och grep sitt vapen, men en av de båda
gränsvakterna, som av allt att döma var chef för posteringen, hejdade
honom med en handrörelse. Skytten suckade besviket och återgick till
sin gröt, och det var då Michail Porfirjevitj tog ett steg framåt med pas-
set i handen.

Konstigt nog bläddrade posteringschefen bara igenom passet, utan
större intresse, och Vanetjka struntade han i helt. Sedan blev det Artioms
tur. Han höll beredvilligt fram sina papper mot den magre, mustasch-
prydde mannen, som genast började lusläsa handlingarna, sida för sida,
med särskilt intresse för de stämplar som lampan dröjde extra länge vid.
Minst fem gånger jämförde gränsvakten Artioms ansiktsdrag med fotot.

Skannat med CamScanner

Han hummade misstroget, medan Artiom log vänligt och försökte verka så oskyldig som möjligt.

»Varför har ni ett sovjetiskt pass?« frågade gränsvakten slutligen. Tydligen hade han inte hittat något annat att anmärka på.

»Jag var för liten när det fanns riktiga pass«, förklarade Artiom. »Sedan utfärdade vår administration ett åt mig av de blanka pass som fanns till hands.«

»Regelvidrigt«, sa gränsvakten. »Öppna ryggsäcken.«

När han hittar karbinen skickar de i bästa fall tillbaka mig, tänkte Artiom, men om de konfiskerar det... Han torkade svetten ur pannan.

Michail Porfirjevitj gick fram till vakten och på otillbörligt kort avstånd viskade han:

»Konstantin Aleksejevitj, ni förstår, den unge mannen är med mig. Han är en mycket, mycket hederlig pojke, det kan jag personligen gå i god för.«

Gränsvakten hade redan öppnat Artioms ryggsäck och till Artioms stora förskräckelse stuckit ner sin hand. »Fem«, sa han torrt, och medan Artiom undrade vad han menade plockade Michail Porfirjevitj upp en näve patroner ur fickan och räknade till fem stycken i kontrollantens halvöppna fältficka. Innan han var färdig hade Konstantin Aleksejevitjs hand emellertid vandrat vidare i Artioms ryggsäck, och där måste den ha stött på något av intresse, för plötsligt förändrades mannens ansiktsuttryck.

Artiom fick hjärtat i halsgropen och måste blunda.

»Femton«, sa gränsvakten med oberörd röst.

Artiom nickade, räknade upp tio patroner till och hällde ner dem i samma ficka. Inte en muskel rörde sig i väktarens ansikte, han tog bara ett steg åt sidan och vägen till Kuznetskij Most låg öppen. Imponerad av mannens järnhårda hållning gick Artiom in på stationen.

De följande femton minuterna gick åt till att käbbla med Michail Porfirjevitj, som kategoriskt vägrade att ta emot fem patroner av Artiom, då han menade att han ändå stod i skuld till honom, och så vidare.

Kuznetskij Most skilde sig inte nämnvärt från de flesta andra stationer som Artiom hade kommit till på färden. Samma marmor på väggarna, samma granitgolv, det var bara de stora och höga arkadgångarna som såg annorlunda ut och gav en ovanlig känsla av rymd.

Det mest häpnadsväckande var något annat: på båda spåren stod två kompletta tågsätt – ofattbart långa, så enorma att de upptog nästan hela

Skannat med CamScanner

perrongen. I fönstren lyste ett varmt ljus som trängde igenom de brokiga gardinerna, dörrarna stod inbjudande på glänt...

Artiom kunde inte minnas att han någonsin hade sett något liknande. Visst hade han vaga minnen av förbiilande, dånande tåg med blänkande, kvadratiska fönster – minnen från den avlägsna barndomen, men de var suddiga, undflyende, som alla andra tankar på det förflutna: så snart han försökte föreställa sig en detalj, rekonstruera en upplevelse i minnet, så upplöses den svårfångade bilden nästan genast, den rann bort som vatten mellan fingrarna, och inför blicken återstod – ingenting alls. Sedan dess hade han bara sett tåget som fastnat i tunneln till Rizjskaja och de enstaka vagnarna på Kitaj-Gorod och Prospekt Mira.

Artiom blev stående som förstelnad. Han stirrade fascinerat på tågen och räknade vagnarna, tills de försvann i mörkret på andra sidan perrongen, strax intill övergången till Röda linjen. Där hängde en röd fana från taket, utlyft ur mörkret av det elektriska ljusets exakta cirkel, och under denna stod två beväpnade soldater i gröna uniformer och skärmmössor. På avstånd var de skrattretande lika leksakssoldater av plast.

Artiom hade haft tre stycken när han var liten, när han fortfarande bodde med sin mamma. En av dem, en officer, sträckte fram en pyttelliten pistol, samtidigt som han tittade bakåt och skrek någonting – antagligen en uppmaning till sina mannar att följa honom i striden. De andra två stod i givakt, med geväret tryckt mot bröstet. Figurerna kom förmodligen från olika serier och det gick inte att leka med dem: officeren rusade ju mot striden, medan hans tappra soldater stod lika orörliga som Röda linjens gränssoldater, helt ointresserade av kriget. Konstigt, leksaksfigurerna mindes han perfekt, men han kunde omöjligen göra sig en bild av sin mors ansikte...

På Kuznetskij Most var ordningen relativt god. Precis som på VDNCh lystes stationen upp av nödbelysningen. Utmed taket löpte en gåtfull järnkonstruktion, kanske var det armaturen som en gång i tiden hade lyst upp salen. Förutom tågen var det just ingenting märkvärdigt med platsen.

»Jag har så ofta fått höra att det finns så många vackra stationer i metron, men vart jag än kommer ser alla likadana ut«, sa Artiom till Michail Porfirjevitj med besviken röst.

»Vad säger ni, unge man! Här finns det så vackra stationer att ni inte skulle tro era ögon! Komsomolskaja på Ringen, till exempel, det är rena

Skannat med CamScanner

palatset! Där finns det en enorm takmålning, visserligen med Lenin och de där... Oj, vad säger jag?« Michail Porfirjevitj sänkte snabbt rösten och viskade: »Det vimlar av angivare på stationen, agenter från Sokolnitjeskajalinjen, eller Röda linjen menar jag förstås. Jag vänjer mig aldrig vid det nya namnet... Det gäller att ligga lågt. Stationsledningen här kallar sig oberoende, men de vill inte göra sig ovän med de röda. Om de röda kräver att de utlämnar en person, så kan det mycket väl hända att de gör det också. För att inte tala om morden.« Han såg sig ängsligt omkring. »Låt oss söka upp en plats där vi kan vila. Jag är helt slut, ärligt talat, och ni verkar också behöva sova. Vi övernattar här, så fortsätter vi i morgon.«

Artiom nickade. Dagen hade faktiskt varit outhärdligt lång och ansträngande, han måste helt enkelt få ta igen sig.

Han suckade och följde efter Michail Porfirjevitj, utan att släppa tågen med blicken. Ur vagnarna hördes glada skratt och samtal, och i dörrarna stod män och rökte och småpratade med sina grannar om dagens händelser. Runt ett bord satt några gummor och drack te under en liten lampa, som hängde i en trasslig kabel. Barn sprang omkring och lekte. Även detta kändes ovant för Artiom: på VDNCh var situationen alltid så spänd, folk räknade alltid med det värsta. Visst samlades man gärna i tälten hos varandra om kvällarna, men att alla dörrar skulle stå på glänt, så att det bara var att titta in och att det sprang barn överallt, det hände aldrig... Det här verkade nästan för bra för att vara sant.

»Vad lever de av här?« frågade Artiom och knappade in på den gamle mannen.

»Vet ni verkligen inte det?« svarade Michail Porfirjevitj förvånat. »Det här är ju Kuznetskij Most! Här finns metrons bästa tekniker och största verkstäder. Hit kommer man från hela Sokolnitjeskajalinjen för att få sina apparater lagade, ja, rent av från Ringen. Stationen blomstrar, den blomstrar. Här borde man leva!« sa Michail Porfirjevitj och undslapp sig en suck av längtan. »Men på den punkten är de väldigt hårda...«

Artiom hoppades att de också skulle få sova i en vagn, helst på ett av sätena, men det stannade vid en förhoppning. Mitt i salen stod en rad stora tält, ungefär som bostadstälten på VDNCh, och på det närmaste hade någon skrivit HOTELL med stora schablonbokstäver. Utanför ingången ringlade en lång kö av flyktingar, men Michail Porfirjevitj ropade till sig funktionären, skramlade med ett par kulor och viskade några ma-

Skannat med CamScanner

giska ord som började med »Konstantin Aleksejevitj«. Så var det pro-
blemet löst.

»Kom med«, sa funktionären med en inbjudande gest, och Vanetjka jollrade glatt.

Här fick man till och med te, utan att det kostade något extra, och madrasserna på golvet var så mjuka att Artiom, som sjunkit ner på en av dem, aldrig ville resa sig upp igen. Stödd på ena armbågen blåste han på den varma drycken i bägaren, samtidigt som han uppmärksamt lyss-nade på den gamle som verkade ha glömt bort sitt te och berättade med brinnande blick:

»De har ju inte makten över hela linjen, fast det är det ingen som vå-gar säga högt, och själva skulle de röda aldrig erkänna det, men de har ingen kontroll över Universitetet och stationerna bortom den! Ja ja, Röda linjen går bara till Sportivnaja. Därefter kommer det en mycket lång sträcka, till en station som hette Leninskije Gory, Leninbergen, som se-nare fick ett nytt namn, men jag håller mig till det gamla... Efter Lenin-bergen gick spåren upp till ytan och fortsatte över en bro, men bron ska-dades vid smällen och en tid senare rasade den ner i floden. Från och med då fanns det inte längre någon förbindelse till Universitetet...«

Artiom tog en klunk och kände hur spänningen steg inombords i den ljuva förväntan på att snart få höra om det hemlighetsfulla och ovanliga som började på andra sidan av den avgrund som den avbrutna Röda lin-jen ledde till långt bort i sydväst. Vanetjka satt och tuggade på naglarna. Då och då sänkte han handen för att beskåda resultatet, innan han åter-upptog sin sysselsättning. Artiom såg på honom med viss sympati och var tacksam över att han inte gjorde något större väsen av sig.

»Vet ni, på Barrikadnaja har vi en liten cirkel«, sa Michail Porfirje-vitj och log förläget. »Vi är några stycken som brukar samlas på kväl-larna. Några kommer ända från Ulitsa 1905 goda, fast från Pusjkinskaja har de ju fördrivit alla oliktänkande numera, det var så Anton Petrovitj kom till oss... Det är ingenting märkvärdigt, förstås, vi diskuterar ju bara litteratur, tja, och kanske lite politik ibland... På Barrikadnaja är man inte heller så förtjust i bildade människor. Mycket får man höra: lusiga intellektuella, femtekolonnare. Därför ligger vi lågt... Hur som helst hävdar Jakov Iosifovitj att Universitetet klarade sig. Att man lyck-ades barrikadera tunnlarna och att det fortfarande bor människor där. Och inte bara människor, utan... Ni förstår, en gång i tiden låg Moskvas

Skannat med CamScanner

statliga universitet där, det var så stationen fick sitt namn. Och det sägs att en del professorer och studenter lyckades undsätta sig. Under universitetet fanns det ju gigantiska skyddsrum som byggdes redan på Stalintiden, och såvitt jag vet är de förbundna med metron genom särskilda gångar. Nu lär det ha bildats ett intellektuellt centrum på stationen... Tja, det är säkert bara legender. Att bildade människor sitter vid makten, att en rektor styr över de tre stationerna, som var och en leds av valda dekaner. Att vetenskapen inte står stilla – de är ju trots allt studenter, doktorander, docenter! Att kulturen inte har gått under, som hos oss, att man skriver vidare och att kulturarvet vårdas... Anton Petrovitj påstår rent av att en av hans vänner, en ingenjör, en gång anförtrodde honom att de har funnit ett sätt att röra sig på ytan. De lär ha utvecklat egna skyddsdräkter och ibland kommer deras spanare ner i metron... Håll med om att det låter helt otroligt!« utbrast Michail Porfirjevitj och såg Artiom rakt i ögonen.

Hans blick var så full av längtan och osäker, desperat förhoppning att Artiom måste harkla sig innan han kunde få ur sig någonting.

»Varför det?« svarade han så uppriktigt som möjligt. »Det låter fullt möjligt! Sedan finns ju Polis också. Och vad jag har hört...«

»Ja, Polis – en underbar plats, fast hur ska man ta sig dit? Dessutom har jag hört att militären har gripit makten i rådet.«

»Vilket råd?« frågade Artiom.

»Ja, vad tror ni? Polis styrs av ett råd bestående av de mäktigaste personerna. Och där är antingen bibliotekarierna eller militärerna de mest tongivande. Nå, biblioteket känner ni förstås till, det säger sig självt, men den andra ingången till Polis befann sig förr i tiden precis vid Försvarsministeriet, såvitt jag minns, eller i alla fall där i närheten, och en del av generalstaben hann evakueras ner i tunnelbanan. Militärerna tog genast makten och Polis styrdes under en ganska lång tid av ett slags junta. Men folk blev missnöjda med regimen och det ledde till kravaller, rätt blodiga också, och detta långt före kriget med de röda. Så man enades om en kompromiss och rådet bildades. Självfallet splittrades det genast i två fraktioner: bibliotekarierna och militärerna. En besynnerlig kombination, inte sant? Ni förstår, militärerna hade knappt sett röken av en levande bibliotekarie förut. Men nu var det som det var. Och naturligtvis var det ett evigt käbbel mellan de båda fraktionerna: än hade den ena övertaget, än den andra. Under kriget mot de röda var försvaret

Skannat med CamScanner

viktigare än kulturen, och generalernas ord vägde tyngst, men när freden kom dröjde det inte länge innan bibliotekarierna återfick sitt inflytande. Och så höll de på, ni vet, som en pendel. Nu ryktas det om att militärerna har befäst sin position och är i färd med att införa disciplin igen, med utegångsförbud och allt annat som livet har att bjuda av glädjeämnen.« Michail Porfirjevitj log milt. »Numera är det lika svårt att ta sig dit som till Smaragdstaden. Det är så vi kallar Universitetet och stationerna efter den, oss emellan, på skämt… För antingen måste man gå över Röda linjen eller så måste man gå över Hansan, och där släpps man inte förbi, som ni förstår. Tidigare, före fascisterna, hade man kunnat gå till Pusjkinskaja och vidare till Tjechovskaja, och därifrån är det ju bara en tunnel till Borovitskaja. Det är visserligen en dålig sträcka, men när jag var yngre tog jag den ofta.«

Artiom undrade nyfiket vad som var så dåligt med sträckan, och den gamle svarade motvilligt:

»Ni förstår, mitt i tunneln står det ett tåg, helt utbränt. Jag har inte varit där på länge och vet inte hur det ser ut i dag, men förr låg det brända människokroppar därinne, några till och med satt upp… Det var helt fruktansvärt. Jag vet inte vad som hade hänt, jag har frågat mina bekanta hur det gick till, men det är ingen som vet. Det är oerhört svårt att gå igenom tåget, och omöjligt att ta sig runt, eftersom tunneln har rasat in och begravt vagnen under jord. Inne i tåget, i vagnarna menar jag, pågår de otäckaste saker. Det trotsar alla beskrivningar… Ni förstår, jag är ju ateist och tror inte på några mystiska dumheter, därför brukade jag skylla det på råttorna och de andra odjuren, men i dag vet jag inte längre vad jag ska tro…«

Artiom kom att tänka på det kusliga larmet i tunnlarna på hans egen linje. Till slut kunde han inte hålla sig, utan berättade om det som hans trupp och sedan Bourbon hade råkat ut för, och efter en kort tvekan försökte han återge Khans förklaring till det hela.

»Men snälla någon, det är ju fullständigt nonsens!« utbrast Michail Porfirjevitj och rynkade strängt på ögonbrynen. »Jag har hört talas om något liknande förut. Minns ni att jag nämnde en Jakov Iosifovitj? Han är fysiker, förstår ni, och en gång förklarade han för mig att det förekommer vissa störningar i psyket, då människor utsätts för ljudvågor med extremt låga, ohörbara frekvenser, omkring 7Hz… Det där ljudet kan tydligen uppstå av sig självt, genom naturliga processer, som tektoniska

Skannat med CamScanner

förskjutningar och liknande. Ja, jag lyssnade inte så noga, men att det skulle vara de dödas själar? I rören? Skona mig…«

Det var intressant att lyssna till den gamle. Allt han berättade var nyheter för Artiom, ja, han betraktade metron ur en helt annan synvinkel som var gammalmodig och originell. Det var uppenbart att han längtade upp igen. Härnere kände han sig fortfarande illa till mods, lika mycket nu som under de första dagarna. Och Artiom, som ofta tänkte på grälet mellan Suchoj och Hunter, frågade honom:

»Vad tror ni, kommer vi – vi människor, menar jag – någonsin att återvända? Till ytan? Kommer vi att överleva och återvända upp?«

Och han ångrade sig genast, för det var som om frågan klippte av varenda sena i kroppen på den gamle. Han sjönk ihop och svarade med en svag, livlös viskning:

»Nej, det tror jag inte. Det tror jag inte…«

»Men det fanns ju andra tunnelbanor, har jag hört, i Sankt Petersburg och Minsk och Novgorod.« Artiom räknade upp namnen ur minnet, men för honom var de endast tomma skal som aldrig hade burit på något innehåll.

»Ack, Piter! Vilken vacker stad det var…«, utbrast Michail Porfirjevitj, men inte till svar, utan som en djup suck. »Om ni bara visste… Isaakkatedralen… Admiralitetet och dess spira… Vilka linjer, vilken elegans! Och kvällarna på Nevskij Prospekt – folkliv, sorl och skratt, barn med en glass i handen, unga, vackra flickor, musik… Särskilt på sommaren, det var ju sällan vackert väder där om somrarna på den tiden, men när solen sken och himlen var ren och azurblå… Då, ska ni veta, då var det lätt att andas…«

Hans ögon var riktade mot Artiom, men blicken såg rakt igenom honom och försvann i ett spöklikt fjärran, där de halvt transparenta, storartade silhuetterna av byggnaderna som numera låg i ruiner reste sig i gryningsdiset, och det tycktes Artiom som om den fängslande bilden skulle uppenbara sig för dem båda om han bara vände sig om. Den gamle suckade tungt och tystnade, och Artiom vågade inte störa honom i hans minnen.

»Ja, det fanns ju faktiskt andra tunnelbanor än Moskvametron. Kanske finns det människor någonstans som lyckades rädda sig… Men tänk efter en stund, unge man!« Michail Porfirjevitj höjde ett krokigt finger i luften. »Hur många år har det inte gått sedan dess, och ingenting. Inte

Skannat med CamScanner

ett ljud, inte ett livstecken. Borde vi inte ha fått kontakt med någon efter alla dessa år?« Han sänkte huvudet. »Nej, jag tror inte längre...«

Och sedan, efter några minuters tystnad, sa han med en suck, nästan ohörbart och mer för sig själv än till Artiom:

»Gud, vilken underbar värld vi förstörde...«

En tung tystnad lägrade sig i tältet. Vanetjka hade vaggats till sömns av de stillsamma orden och sov med öppen mun. Han snarkade tyst och gnydde då och då till som en hund. Michail Porfirjevitj verkade inte ha mer att säga, och även om Artiom var säker på att han inte sov ännu så lät han mannen vara i fred. Han slöt ögonen och försökte somna.

Dagen hade varit evighetslång, och efter allting som hade hänt borde han ha somnat direkt, men sömnen lät vänta på sig. Madrassen som nyss känts så mjuk tryckte mot sidan och han måste vända och vrida på sig en stund innan han äntligen hittade en bekväm position. Åldringens tröstlösa ord ekade i hans öron: Nej, det tror jag inte. Vi kommer aldrig att få tillbaka de ståtliga avenyerna, de grandiosa palatsen, den uppfriskande brisen en varm sommarkväll, vinden som yr genom håret och smeker ens ansikte. Inte heller himlen kommer någonsin att bli som förr, så som mannen hade beskrivit den. Nu bestod himlen av tunnlarnas tak, gyttret av ruttnande ledningar, och så skulle det förbli för all framtid. Men hur hade himlen varit förr – vad var det han hade sagt? Azurblå? Ren...? Vilken konstig himmel, precis som den över Botaniska trädgården, och full av stjärnor, men den hade inte varit sammetsblå, utan ljusblå, gnistrande, glädjande... Och husen var verkligen enorma, men de kändes inte betungande, nej, de var ljusa och lätta, som vävda av luft. De svävade en bit ovanför marken och deras konturer upplöstes i den oändliga höjden. Och vilken trängsel! Artiom hade aldrig sett så många människor på en gång, utom kanske på Kitaj-Gorod, fast här var det ännu fler, hela platsen framför de cyklopiska byggnaderna var full med folk. De sprang hit och dit, och många av dem var barn, ovanligt många. De verkade äta något, säkert glass. Artiom fick lust att fråga någon om han fick smaka, för han hade aldrig ätit riktig glass, trots att han så gärna hade velat när han var liten. Men det fanns ingen att få, konditorifabrikerna producerade sedan länge bara mögel och råttor, mögel och råttor. Och de små barnen, som slickade på sina glassar, sprang hela tiden ifrån honom med ett skratt, de gled undan så skickligt att han inte ens såg skymten av ett ansikte. Artiom mindes inte längre

Skannat med CamScanner

vad han försökte göra: smaka på en glass eller se ett barn i ansiktet, för att ta reda på om de ens hade något...

Och det var då han blev rädd.

Husens fina konturer började långsamt förtätas och bli mörkare. Artiom fortsatte att jaga barnen, men nu lät deras skratt inte glada längre, utan elaka och gäckande. Han samlade alla sina krafter och fick tag på en pojke i ärmen. Pojken försökte slita sig loss och klöstes som en liten djävul, men Artiom tog ett hårt strupgrepp på honom och såg honom i ansiktet: det var Vanetjka. Pojken blottade sina tänder och vrålade, vred på halsen och försökte hugga Artiom i handen. Artiom fick panik och knuffade omkull pojken, som genast reste sig upp, kastade huvudet bakåt och utstötte samma fruktansvärda vrål som Artiom hade flytt ifrån på VDNCh... De andra barnen stannade upp och började i nästa stund komma närmare, med långsamma steg och bortvända ansikten, utan att se på honom. Bakom dem sköt de nu djupsvarta husjättarna upp i höjden, och även de tycktes närma sig... All fri yta som återstod mellan de gigantiska huskropparna fylldes av barn, och plötsligt stämde de in i Vanetjkas djuriska vrål, genompyrt av hat och fasaväckande ångest. När de slutligen vände sig mot honom upptäckte han att de inte hade några ansikten, endast masker av svart hud, med fransiga munnar och glänsande, mörka ögonglober, utan vare sig ögonvitor eller pupiller...

Och då hördes en röst, som Artiom först inte kunde identifiera. Rösten var låg och dränktes nästan helt av det frukansvärda vrålet, men orden upprepades gång på gång, och efter en stund lyckades han urskilja vad den sa: »Du måste gå.« Gång på gång: »Du måste gå.« Och Artiom kände igen rösten.

Det var Hunter.

Han öppnade ögonen och slet av sig täcket. I tältet var det mörkt och mycket kvavt, huvudet kändes tungt som bly och tankarna kretsade trögt och långsamt. Han visste inte hur länge han hade sovit, om det var dags att stiga upp och ge sig av, eller om han kunde lägga sig på andra sidan och hoppas på en gladare dröm.

En tältflik lyftes åt sidan och i öppningen hukade sig gränsvakten, som hade släppt in dem på Kuznetskij Most. Konstantin... hur löd fadersnamnet nu igen?

»Michail Porfiritj!« väste mannen. »Michail Porfiritj! Vakna, Michail Porfiritj! Är han död, eller?« I nästa ögonblick kröp han in i tältet och

Skannat med CamScanner

började skaka den sovande åldringen, utan att ta notis om Artioms vettskrämda uppsyn.

Den förste som vaknade var Vanetjka som grymtade missnöjt. Nykomlingen bevärdigade honom inte en blick och när Vanetjka försökte riva honom på handen gav han pojken en rungande örfil. Då, till slut, vaknade även den gamle.

»Michail Porfiritj! Upp med dig!« viskade gränsvakten oroligt. »Ni måste ge er av! De röda kräver att vi lämnar ut dig, de anklagar dig för att vara en uppviglare och fientlig propagandist. Vad var det jag sa: du måste hålla snattran om ditt universitet, åtminstone när du är här, på den här ruttna stationen! Varför kunde du inte lyssna på mig?«

»Kära nån, Konstantin Aleksejevitj, vad är det frågan om?« Den gamle ruskade förvirrat på huvudet och reste sig från bädden med ett stön. »Jag har ju inte sagt ett knyst! Och propaganda... Gud bevare mig väl, jag har ju bara pratat med den unge mannen här, fast tyst, utan några vittnen...«

»Och den unge mannen är det bäst att du tar med dig! Du vet ju hur det är på nästa station. De röda kommer att ta er till Lubjanka, dig lindar de upp tarmarna på, och din kompis skjuter de på fläcken, så att han inte springer och skvallrar! Skynda dig nu, vad väntar du på? De kan ju komma vilken sekund som helst! Ledningen diskuterar bara vad de kan begära i utbyte av de röda, så sätt fart!«

Artiom var redan på benen och hade ryggsäcken på ryggen. Han visste bara inte om han borde ta fram sitt vapen eller om han skulle klara sig utan. Nu hade även den gamle satt fart och ett par minuter senare skyndade de fram längs spåret. Konstantin Aleksejevitj själv höll handen för munnen på Vanetjka, övervakad av Michail Porfirjevitj som ängsligt kontrollerade att han inte vred halsen av pojken.

I tunneln som ledde till Pusjkinskaja var stationen betydligt bättre bevakad. Här passerade de två vaktposteringar, en vid 100 meter och en vid 200 meter från ingången. Den närmaste var ett bröstvärn av betong, som uppförts tvärs över spåret och bara lämnade en smal passage öppen strax intill väggen. Där fanns en telefonapparat med direktförbindelse till Kuznetskij Most, antagligen till staben, samt lådor med ammunition och en dressin som de använde när de patrullerade den hundra meter långa sträckan. På ytterposteringen fanns vanliga sandsäckar, ett maskingevär och en strålkastare, precis som på den andra sidan. Båda pos-

Skannat med CamScanner

teringarna var bemannade, men Konstantin Aleksejevitj fick igenom dem utan problem och ledsagade dem till stationsgränsen.

»Kom, jag följer med er några minuter«, sa han trött medan de långsamt gick mot Pusjkinskaja. »Jag är rädd att du inte kan komma tillbaka igen, Michail Porfirjevitj. De har fortfarande inte förlåtit dina små synder, och så gör du samma sak igen. Har du hört att kamrat Moskvin personligen har frågat om dig? Ja ja, strunt samma, vi ska nog hitta på någonting. Var försiktig bara när ni passerar Pusjkinskaja!« sa han till avsked, när han hade stannat till och långsamt försvann ur sikte. »Passera så snabbt ni kan! Du vet ju hur de är! Nå, lycka till!«

Än fanns det ingen anledning att jäkta och flyktingarna saktade sina steg.

»Varför är de ute efter er?« frågade Artiom med en nyfiken blick på den gamle.

»Jag är helt enkelt inte så förtjust i dem, ser ni, och under kriget… Kort sagt, i vår cirkel skrev vi några texter… Och Anton Petrovitj, som fortfarande bodde på Pusjkinskaja på den tiden, hade tillgång till en tryckpress – det fanns faktiskt en sådan på stationen, några galningar hade burit ner den från Izvestijas gamla redaktionslokaler… Så han tryckte texterna.«

»Men gränsen till de röda verkade ju rätt harmlös: två soldater och en flagga, men inga befästningar som hos Hansan«, mindes Artiom.

»Självfallet! Från vår sida ser det harmlöst ut. Hos dem kommer ju det största trycket mot gränsen inifrån, inte utifrån«, sa Michail Porfirjevitj och log elakt. »Där finns det minsann avspärrningar – utsidan är bara en kuliss.«

De fortsatte att gå under tystnad. Var och en tänkte på sitt. Artiom lyssnade till sina förnimmelser av platsen, men konstigt nog var tunneln, liksom den förra från Kitaj-Gorod till Kuznetskij Most, fullständigt tom. Det fanns ingenting att förnimma, tunneln var endast en själlös konstruktion…

Sedan vandrade hans tankar tillbaka till den senaste mardrömmen. Detaljerna hade redan börjat blekna, nu återstod bara en dunkel, skrämmande minnesbild av ansiktslösa barn och svarta huskroppar som reste sig mot himlen. Och rösten…

Artiom hann inte tänka tanken till slut. Framför dem hördes det lika obehagliga som välbekanta ljudet av pipande råttor. Plötsligt kände han

Skannat med CamScanner

den klibbiga stanken av ruttet kött och när ficklampans svaga sken till slut hade funnit ljudkällan, såg han en syn som fick honom att vilja återvända till de röda.

På tunnelväggen hängde tre uppsvullna kroppar i rad med huvudet neråt. Råttorna hade redan hunnit gnaga ordentligt på deras bakbundna armar. Artiom tryckte jackärmen mot näsan för att dämpa den tunga, giftiga stanken, sedan böjde han sig fram mot liken och lyste på dem. De var avklädda intill underkläderna och det syntes inga spår av skador. Men håret på var och en av dem var klibbigt av levrat blod, särskilt runt skotthålets svarta öppning.

»Nackskott«, konstaterade Artiom och försökte låta lugn på rösten, trots att han kände illamåendet komma.

Michail Porfirjevitj höll handen för munnen. Det blixtrade i hans ögon.

»Vad har de gjort, herregud, vad har de gjort!« pressade han fram.

»Vanetjka, titta inte, titta inte, kom hit!«

Men Vanetjka hade utan minsta tecken på oro satt sig på huk vid ett av liken och såg uppmärksamt på det.

Ljuskäglan gled uppför väggen och stannade vid ett stycke grovt omslagspapper, som klistrats upp ovanför kropparna. Högst upp, mellan två tecknade örnar med utbredda vingar, stod det med gotiska bokstäver: **Viertes Reich**. Fjärde riket. Sedan fortsatte det på ryska: »Inga svartskallar närmare än trehundra meter från Det stora riket!« Och längst ner satt en fet stämpel med tecknet för »Ingen övergång« – en svart figur i en överkorsad cirkel.

»Svin!« pressade Artiom fram mellan läpparna. »Och allt bara för att de har en annan färg på håret?«

Den gamle skakade bedrövat på huvudet och drog Vanetjka i kragen. Pojken undersökte nyfiket den döda kroppen och ville absolut inte resa på sig.

»Jag ser att vår tryckpress fortfarande fungerar«, anmärkte Michail Porfirjevitj dystert, när de till slut kunde fortsätta.

De gick långsammare och långsammare, och först ett par minuter senare fick de syn på en skylt med angivelsen »300 meter«, bredvid de röda konturerna av en örn.

»Trehundra meter kvar«, sa Artiom, och lyssnade oroat till hundskallet som ekade ur tunneln framför dem.

Hundra meter från stationen träffades de av ett skarpt ljus i ansiktet, och de stannade.

Skannat med CamScanner

»Händerna bakom huvudet! Stå i givakt!« dundrade en röst ur en megafon.

Artiom lade lydigt händerna på nacken, medan Michail Porfirjevitj höjde armarna i luften.

»Händerna bakom huvudet, sa jag! Kom långsamt hitåt! Inga häftiga rörelser!« gormade rösten igen. Artiom kunde inte urskilja mannen som talade, för ljusstrålen träffade rakt i ögonen och tvingade honom att sänka blicken.

Med små steg gick de ännu ett stycke, sedan stannade de underdånigt, tills strålkastaren slutligen fördes åt sidan.

Här hade man uppfört en hel barrikad, som bemannades av två muskelknuttar med automatkarbiner och en tredje man med läderkoppel och ett pistolhölster i skärpet, alla tre i kamouflageuniform och med en svart barett på den rakade skallen. På ärmarna bar de vita bindlar med en symbol, som liknade det tyska hakkorset, men med tre hakar i stället för fyra. Lite längre bak skymtade ytterligare några dunkla gestalter. Vid deras fötter satt en hund och gläfste nervöst. Väggarna runtomkring dem var fullklottrade av hakkors, örnar och hatfyllda slagord mot alla icke-ryssar. Det sista gjorde Artiom en aning förbryllad, eftersom en del av klottret var skrivet på tyska. På en framträdande plats, under en svedd banderoll med örnsilhuetten och det trearmade hakkorset, hängde ännu en upplyst skylt med den svarta figuren, och Artiom fick för sig att detta kanske var deras röda hörn.

En av väktarna steg fram och tände en lång, batongliknande ficklampa, som han höll i näven i jämnhöjd med huvudet. Utan att göra sig någon brådska gick han ett varv runt de tre nykomlingarna. Med forskande blick studerade han deras ansikten, uppenbarligen på spaning efter oslaviska anletsdrag, men alla tre, möjligen med undantag av Vanetjka, vars ansikte var präglat av sjukdomen, hade ganska ryska utseenden, så till slut sänkte han lampan och ryckte besviket på axlarna.

»Papperen!« krävde väktaren.

Artiom plockade beredvilligt fram sitt pass, medan Michail Porfirjevitj först efter viss tvekan halade upp sina resehandlingar ur innerfickan.

»Och var är papperen för den där?« sa väktaren och pekade föraktfullt på Vanetjka.

»Ni förstår, saken är den att pojken . . . «, började Michail Porfirjevitj att förklara.

Skannat med CamScanner

»Tig!« vrålade väktaren och lampan hoppade i hans hand. »Tilltala mig med ›herr officer‹! Och svara på frågan!«

»Herr officer, ni förstår, pojken är sjuk, han har inget pass. Han är ju bara ett barn, men här, ser ni, står han inskriven i mitt pass, här, varsågod…«, mumlade Michail Porfirjevitj och såg inställsamt på officeren i ett försök att finna åtminstone en glimt av medlidande i hans ögon.

Men mannen stod blickstilla, utan att röra en min, hård och fast som en klippa, och Artiom kände återigen lusten att döda en levande människa.

»Var är fotografiet?« spottade officeren när han bläddrat fram sidan med personuppgifter.

Vanetjka, som stått och glott på hunden, vände nu blicken mot officeren, och till sin stora fasa såg Artiom hur han plötsligt visade tänderna och började morra. Med ens blev Artiom så rädd för pojkens skull att han glömde sitt eget obehag för honom.

Väktaren tog ofrivilligt ett steg tillbaka, såg fientligt på Vanetjka och fräste:

»Ta bort honom. Omedelbart. Annars gör jag det själv.«

»Ni måste ursäkta honom, herr officer«, hörde Artiom sin egen röst, »pojken förstår inte vad han gör.«

Michail Porfirjevitj gav honom en tacksam blick, medan väktaren snabbt bläddrade igenom Artioms pass och gav tillbaka det. »Inga frågor till er. Ni kan passera«, sa han med kylig röst.

Artiom tog några steg framåt, men stannade till när han kände att benen inte ville lyda honom längre. Officeren hade likgiltigt vänt honom ryggen och upprepat sin fråga om fotografiet.

»Ni förstår, saken är den«, började Michail Porfirjevitj igen, men han rättade sig snabbt: »Herr officer, saken är den, det finns inga fotografer hos oss, och på andra stationer är det så otroligt dyrt. Jag har helt enkelt inte råd att…«

»Klä av er!« avbröt väktaren.

»Ursäkta?« sa Michail Porfirjevitj med ihålig röst och hans ben började darra.

Artiom tog av sin ryggsäck och ställde den på marken, utan en tanke på vad han gjorde. Det finns saker som man inte vill göra, som man har svurit på att aldrig göra, ja, förbjudit sig själv att göra, och plötsligt en

Skannat med CamScanner

dag händer de bara. Man hinner inte ens tänka efter, hjärnan kopplas inte in: de händer helt enkelt, och man kan endast förvånat se sig själv göra dem, övertygad om sin egen oskuld, det hände ju av sig självt…

Om väktarna nu skulle klä av dem och leda dem till 300 meter, som de andra männen, då skulle Artiom ta fram sin karbin ur ryggsäcken, ställa in den på automateld och försöka fälla så många som möjligt av de där uniformerade odjuren, tills han själv blev skjuten. Ingenting annat hade längre någon betydelse. Det var oväsentligt att han lärt känna den gamle och Vanetjka endast ett knappt dygn tidigare. Det var oväsentligt att de skulle döda honom. Hur skulle det gå för VDNCh? Han fick inte tänka på följderna. Det finns saker som man inte ska fundera på.

»Klä av er!« upprepade väktaren och betonade varje ord. »Kroppsvisitation!«

»Men snälla ni…«, stammade Michail Porfirjevitj.

»Tig!« vrålade väktaren. »Raska på!« Han drog sin pistol, som för att understryka allvaret i sina ord.

Michail Porfirjevitj började skyndsamt knäppa upp sin jacka. Väktaren förde pistolen åt sidan och tittade på utan att säga ett ord. Den gamle mannen tog av sig jackan, hoppade ostadigt på ett ben när han drog av sig stövlarna och tittade slutligen frågande på honom för att se om han skulle ta av sig byxorna också.

»Raska på!« väste väktaren.

»Men, ni förstår… det generar mig…«, började Michail Porfirjevitj, men väktaren, som nu var helt utom sig, tystade honom med ett hårt knytnävsslag över munnen.

Artiom störtade fram, men greps genast av två kraftiga händer bakifrån. Hur han än försökte slita sig loss så var det förgäves.

Då hände någonting oväntat. Vanetjka, som var knappt hälften så lång som muskelknutten i svart barett, gav till ett vrål och kastade sig över grobianen. Mannen hade inte väntat sig en sådan snabbhet hos en efterbliven, och Vanetjka lyckades bita sig fast i hans vänsterhand och till och med slå honom på bröstet. Men en sekund senare hade väktaren hämtat sig och knuffade undan Vanetjka, därefter tog han ett steg tillbaka, sträckte fram handen med pistolen – och tryckte av.

Skottet, som förstärktes av ekot i den tomma tunneln, slog hårt emot trumhinnorna, ändå tyckte sig Artiom kunna höra hur Vanetjka gurglade lågt när han sjönk ihop. Han satt hopkurad på marken och höll sig

Skannat med CamScanner

för magen, när väktaren sparkade omkull honom, riktade pistolen mot hans huvud och lade fingret på avtryckaren med en äcklad grimas.

»Jag varnade er«, sa väktaren kyligt till Michail Porfirjevitj, som stod som fastfrusen med blicken vänd mot Vanetjka. Pojken kunde endast ge ifrån sig några hesa strupljud.

I det ögonblicket svartnade det fullständigt för Artioms ögon, och han kände en sådan obändig kraft inom sig att soldaten som höll fast honom bakifrån nästan föll till marken när han slet sig loss. Tiden tycktes stanna. Artiom fick tag på kolven på sin karbin, osäkrade vapnet och fyrade av en salva rakt genom ryggsäcken. Väktaren tog sig för bröstet.

Belåtet hann Artiom notera mönstret av kulhål på den gröna kamouflageuniformen.

Skannat med CamScanner

»... genom hängning«, avslutade kommendanten.

Applåderna dånade, skoningslöst och frenetiskt.

Artiom lyfte mödosamt på huvudet och såg åt sidorna. Han fick bara upp ena ögat, det andra var igensvullet – fångvaktarna kunde sitt jobb. Hörseln var också kraftigt nedsatt, det var som om alla ljud filtrerades genom ett tjockt vaddlager. Alla tänder verkade sitta kvar. Å andra sidan, vad skulle han med dem till nu?

Även den här stationen var klädd i ljusgul marmor, som började stå honom upp i halsen. Från taket hängde massiva ljuskronor av järn. Förr i tiden hade belysningen förmodligen varit elektrisk, nu satt det rykande talgljus i dem i stället för glödlampor och taket ovanför var kolsvart. På hela stationen brann endast två ljuskronor: en i den bortre ändan av salen, där det fanns en bred uppgång, och en mitt i salen där Artiom stod i trappan som gick över spåret och ledde till grannstationen.

Regelbundna rader av arkadgångar, knappt synliga pelare, stora öppna ytor... Vad var det här för slags station egentligen?

»Avrättningen äger rum klockan fem i morgon bitti på stationen Tverskaja«, preciserade en fetlagd man som stod bredvid kommendanten. I likhet med sin överordnade var han klädd i en svart uniform med glänsande guldknappar. Båda männen hade svarta baretter på huvudet, fast mindre och elegantare än dem som soldaterna i tunneln hade burit.

Överallt hängde bilder av örnar och trearmade hakkors, och överallt syntes noggrant målade slagord och paroller, somliga med gotiska bokstäver. Artiom koncentrerade sig och försökte läsa orden som dansade framför hans ögon: METRON ÅT RYSSARNA! UPP MED SVARTSKALLARNA! DÖD ÅT RÅTTÄTARNA! Några var mer abstrakta till sitt innehåll: FRAMÅT, TILL DEN SISTA STRIDEN FÖR DEN RYSKA ANDENS STORHET! eller: MED ELD OCH SVÄRD SKALL DEN SANNA RYSKA ORDNINGEN UPPRÄTTAS I METRON! Sedan ytterligare några Hitlercitat, på tyska, och det relativt neutrala: EN SUND SJÄL I EN SUND KROPP! Särskilt starkt intryck gjorde texten under ett konstfärdigt porträtt av en maskulin krigare med ett

Skannat med CamScanner

mäktigt käkparti och en slående vacker kvinna. Båda var avbildade i profil, med mannen i förgrunden. VARJE MAN ÄR EN SOLDAT, VARJE KVINNA ÄR EN SOLDATS MODER! löd parollen. Av någon anledning fann Artiom slagorden och bilderna mycket intressantare än kommendantens anförande.

Rakt framför honom stod en skränande folkhop bakom en avspärrning. De var inte många och alla var enkelt klädda, de flesta i vadmalsjackor och skitiga arbetskläder. Kvinnorna bland dem var få till antalet, och om detta återspeglade stationens demografiska situation så tog det väl slut på soldater snart. Artiom lät huvudet sjunka till bröstet – han orkade inte hålla det uppe längre, och om inte hans bredaxlade övervakare hade hållit honom under armarna skulle han ha sjunkit ihop på golvet.

Illamåendet återvände, han drabbades av yrsel och orkade inte vara ironisk längre. Han fruktade att han skulle spy inför publik.

Den avtrubbade likgiltigheten inför det som hände med honom hade vuxit fram gradvis. Nu hade han bara ett abstrakt intresse för omgivningen, som om den inte berörde honom längre. Det var mer som att läsa en bok – självfallet intresserade han sig för huvudpersonens öde, men om han dog kunde Artiom alltid hämta en bok med ett lyckligare slut ur hyllan.

Först hade ett par starka och uthålliga väktare misshandlat honom både länge och väl, samtidigt som en slug men mer sansad person hade förhört honom. Rummet var ändamålsenligt klätt med knallgult kakel, så att det skulle vara enkelt att skölja bort blodet efteråt, men lukten gick inte att vädra ut.

Först fick han lära sig att tilltala den spinkige förhörsledaren med det bakåtslickade håret och de skarpa anletsdragen med »herr kommendant«. Sedan: Du ska inte fråga, bara svara. Och: Svara kort och koncist. »Kort« och »koncist« hade de lärt honom var för sig, och Artiom förstod inte hur det var möjligt att alla tänder fortfarande satt kvar, även om några var lösa och munnen smakade blod. Till en början hade han försökt försvara sig, men de förklarade att det var bäst att låta bli. Sedan försökte han tiga, men det var också fel, det blev han genast smärtsamt medveten om. Det är över huvud taget en konstig känsla att bli slagen av en stor och stark karl och det inte längre är smärtan, utan en orkan av förnimmelser som sopar bort alla tankar och krossar känseln i kroppen.

Och det sanna lidandet kommer först efteråt.

Snart förstod Artiom vad han måste göra. Det var ju lätt, han behövde

Skannat med CamScanner

bara uppfylla herr kommendantens förväntningar. Om herr kommendanten frågade om Artiom kanske var utsänd från Kuznetskij Most, så behövde han bara nicka. Då sparade han krafter, herr kommendanten rynkade inte missnöjt på sin perfekta, slaviska näsa och hans assistenter tillfogade inte ännu en kroppsskada. Om herr kommendanten föreslog att man hade sänt ut honom för att samla in upplysningar och genomföra sabotage, organisera en kupp mot Rikets ledning till exempel, då behövde han bara nicka instämmande igen för att få sin plågoande att belåtet gnugga händerna. Själv räddade han på så vis sitt andra öga. Men han kunde inte nicka hela tiden, han måste lyssna på herr kommendantens frågor också, för om han nickade på fel ställe förmörkades synen på hans motpart och en av assistenterna fick användning för nävarna igen. Efter halvannan timmes »samtal« kunde Artiom inte känna sin egen kropp längre. Han såg knappt något, hörde ännu mindre och förstod så gott som ingenting. Några gånger försökte han svimma, men de fick honom att kvickna till med hjälp av isvatten och luktsalt. Han måste ha varit en intressant samtalspartner.

Till slut hade förhörsledaren skapat sig en ohygglig bild av Artiom: han betraktade honom som en fientlig spion och sabotör, som kommit för att stöta sin förrädiska dolk i ryggen på Fjärde riket genom att avlägsna dess ledning, skapa kaos och förbereda en invasion. Slutmålet var att upprätta en folkfientlig kaukasisk-sionistisk regim i hela metron. Trots att Artiom inte förstod sig på politik, föreföll honom detta globala mål som alltigenom hedervärt, så han bekräftade även detta. Och det var nog tur för honom, vore det inte för det medgivandet så hade han förmodligen inte haft några tänder kvar. När de sista detaljerna kring den förestående statskuppen var utredda lät man honom äntligen tuppa av.

Nästa gång han lyckades öppna ögat var kommendanten just i färd med att läsa upp domen. Knappt var de sista formaliteterna avklarade och den officiella tidpunkten för hans avrättning kungjord, så satte man en bindel för ögonen på den dömde och sikten blev obefintlig. Det fanns inte några orienteringspunkter längre och illamåendet förvärrades omedelbart. Artiom kunde inte uthärda längre, han gav upp motståndet, kroppen drog ihop sig och han kräktes på sina egna stövlar. Väktarna klev försiktigt bakåt och hopen skränade upphetsat. För ett ögonblick skämdes Artiom, men sedan kände han hur huvudet försvann in i dimman och knäna vek sig under honom.

Skannat med CamScanner

En stark hand lyfte hans haka och han hörde en välbekant röst, som numera dök upp i nästan alla hans drömmar: »Kom, kom så går vi, Artiom! Det är över nu. Allt kommer att bli bra. Upp med dig!« Men Artiom hade ingen ork att resa sig eller ens lyfta på huvudet.

Det var väldigt mörkt – säkert bindeln, tänkte han. Men hur skulle han få av den, händerna var ju bakbundna? Och den måste bort, för han ville se efter om det verkligen var den han trodde att det var eller om han bara inbillade sig.

»Bindeln…«, mumlade Artiom i hopp om att mannen skulle förstå.

Den svarta ridån framför ögonen rycktes undan och Artiom såg Hunter framför sig. Han hade inte förändrats ett dugg sedan förra gången de sågs, för så länge sedan, en hel evighet, på VDNCh. Fast hur hade han hamnat här? Artiom vred mödosamt på huvudet och såg sig omkring. Han befann sig fortfarande på plattformen, där de hade läst upp hans dom. Överallt låg döda kroppar, endast ett fåtal ljus brann i en av ljuskronorna, den andra hade slocknat. I högerhanden höll Hunter sin väldiga Stetjkin med ljuddämpare och lasersikte, pistolen som gjorde ett sådant intryck på Artiom den gången. Jägaren såg bekymrat på Artiom.

»Är allt i sin ordning? Kan du gå?«

»Ja, jag tror det«, sa Artiom i ett försök att spela modig, men just nu var det något helt annat som sysselsatte hans tankar. »Ni lever? Gick allt som det skulle?«

»Som du ser. Tack för hjälpen.« Hunter log trött.

»Men jag misslyckades ju…« Artiom skakade på huvudet och kinderna brann av skam.

»Du gjorde ditt bästa.« Hunter klappade honom lugnande på axeln.

»Och hur är det därhemma? Hur har det gått för VDNCh?«

»Bara bra, Artiom. Det är historia nu. Jag lyckades blockera ingången. De svarta kommer inte in i metron längre. Vi är räddade. Kom nu, vi går.«

»Och vad har hänt här?« Artiom såg sig omkring och upptäckte till sin fasa att nästan hela salen var full av lik. Bortsett från deras egna röster var det knäpptyst.

Hunter såg honom djupt i ögonen. »Det spelar ingen roll. Oroa dig inte.« Han böjde sig ner och tog sin väska, i vilken den handburna kulsprutan låg och rykte. Det fanns nästan inga patronband kvar.

Jägaren satte fart och Artiom gjorde så gott han kunde för att hålla

Skannat med CamScanner

jämna steg med honom. På vägen såg han något som han inte hade lagt märke till förut: från den lilla bron, där han hade stått när de läste upp domen, hängde några mörka figurer över spåret.

Hunter teg och skyndade vidare, som om han hade glömt bort att Artiom knappt kunde gå. Hur Artiom än ansträngde sig växte avståndet mellan dem och han blev rädd att jägaren skulle försvinna och överge honom på denna hemska station, där golvet var täckt med ljummet blod och befolkningen utgjordes av döda. Är jag verkligen värd priset? tänkte Artiom. Är mitt liv verkligen viktigare än alla dessa människor tillsammans? Visst var han glad över att ha blivit räddad, men alla dessa kroppar som låg utströdda på plattformen, som soppåsar, huller om buller och för evigt stelnade i dödsögonblicket – var de verkligen tvungna att dö bara för att han själv skulle få leva? Hunter hade bytt bort deras liv med samma lätthet som en schackspelare offrar några bönder för att rädda kungen… Metron var hans schackbräde och alla pjäser tillhörde honom, för han spelade bara mot sig själv. Men frågan återstod: Var Artiom verkligen en så viktig pjäs att man kunde offra så många för hans skull? Från och med nu skulle det blod som spillts på den kalla graniten pulsera i hans egna ådror – det var som om han druckit det, sugit ut det ur andra, för att få fortsätta sin existens. Nu skulle han aldrig kunna bli varm igen…

Han tvingade sig att öka takten, för att hämta in på Hunters försprång. Han ville fråga honom om han någonsin skulle återfå värmen i kroppen eller om han alltid skulle känna sig lika frusen och eländig, som en iskall vinternatt på en öde station i stadens utkant, men Hunter var redan långt före, och det skulle inte bli lätt att hinna i fatt honom, med tanke på att han sprang på alla fyra, snabbt och smidigt som ett djur. Hans rörelser tycktes Artiom obehagligt lika rörelserna hos en… hund? Nej, en råtta… Min Gud…

»Är ni… en råtta?« undslapp sig Artiom och skrämdes av sina ord.

»Nej«, kom svaret. »Det är du som är råttan. Du! En feg råtta!«

»Din fega råtta!« upprepade någon hånfullt intill hans öra och spottade på honom.

Artiom skakade på huvudet och ångrade sig genast. Den häftiga rörelsen fick den molande värken att formligen explodera. Han förlorade kontrollen över sin kropp, kastade sig fram – och stötte den värkande pannan mot kallt järn. Ytan var räfflad och tryckte obehagligt mot skall-

Skannat med CamScanner

benet, men det var ändå en lindring för de ömmande musklerna och Artiom satt stilla en stund i samma position, oförmögen att företa sig något annat. Efter att ha hämtat andan lite försökte han återigen öppna vänster öga.

Han satt på golvet, med pannan tryckt mot ett galler, som gick ända upp till taket och avgränsade det lilla utrymmet under en låg och smal arkad från båda hållen. Rakt fram syntes centralsalen, bakom honom gick spåret. Såvitt han kunde se hade alla arkadgångar i närheten gjorts om till burar, både på den här och den motsatta sidan, och i var och en av dessa satt några människor inspärrade. Det här var raka motsatsen till stationen där man hade dömt honom till döden. Där hade det funnits ett slags luftig elegans, med alla smala pelare och breda, högspända arkader, och trots den dystra belysningen och slagorden på väggarna var stationen rena bankettsalen jämfört med det här stället. Här var allting tröstlöst och skrämmande, såväl det låga välvda taket som den massiva pelargången, som var mycket bredare än arkaderna som gick genom den. Därtill stod pelarna ut från väggen och det var där som man hade satt fast gallren av tjocka, ihopsvetsade armeringsjärn. Taket i arkadgångarna var så lågt att man kunde röra vid det, såvida man inte hade händerna bakbundna med ståltråd.

Förutom Artiom fanns det ytterligare två fångar i den minimala cellen. På golvet låg en man som gav ifrån sig korta, dämpade stön. En annan man satt på huk, lutad mot marmorväggen. Den svartögde och mörkhyade mannen iakttog Artiom med stort intresse.

Utmed raden av burar patrullerade två uniformerade vakter. En av dem höll en jättelik hund i ett koppel som han hade lindat runt handen. Då och då måste han rycka i kopplet för att hålla tillbaka besten. Det var nog de, tänkte Artiom, som hade väckt honom.

Det här var bara en dröm. Bara en dröm. Han drömde alltihop.

Nej, de tänkte hänga honom.

Artiom sneglade på den mörkhyade mannen.

»Vad är klockan?« sluddrade han med svullen tunga.

»Halv tio«, svarade mannen. Han talade med samma konstiga brytning som Artiom hört på Kitaj-Gorod. »På kvällen«, preciserade han.

Halv tio. Två och en halv timme kvar till midnatt, och sedan bara fem timmar till… till proceduren. Sju och en halv timme. Nej, medan han tänkt, medan han räknat, hade tiden redan krympt.

Skannat med CamScanner

En gång hade Artiom försökt föreställa sig vad en dödsdömd fånge kände på natten före sin avrättning. Var det rädsla? Hat mot bödlarna? Ånger?

Men nu kände han sig bara tom inombords. Hjärtat slog tungt i bröstet, tinningarna bultade och munnen fylldes hela tiden av blod, som han svalde. Det smakade fuktigt, rostigt järn. Eller var det fuktigt järn som luktade blod?

De tänkte hänga honom. Döda honom.

Han skulle inte finnas mer.

Det gick inte att förstå, det var omöjligt att föreställa sig.

Alla vet ju att döden är oundviklig. I metron var döden en del av vardagen. Men man trodde aldrig att olyckan skulle drabba en själv, man trodde att kulorna skulle missa, att sjukdomen skulle ta en annan väg. Och den ålderstignes död var ju så avlägsen att man inte behövde tänka på den. Ingen orkar ju stundligen minnas sin dödlighet. Det var bara att glömma den, och när tankarna ändå kom måste man förtränga dem, kväva dem i sin linda, innan de slog rot och började växa, för att därefter förpesta livet för den som gav efter. Man fick inte tänka på att man skulle dö en dag. Annars kunde man bli galen. En enda sak skyddar människan från vansinnet: ovissheten. Den dödsdömde lever ett annat liv än den vanliga människan i så måtto att den förre vet när han ska dö, medan den senare lever i ovisshet och tror sig kunna leva för evigt, trots att det ingalunda är uteslutet att han dör i en katastrof redan dagen därpå. Det är inte döden som är skrämmande, utan väntan på döden.

Sju timmar kvar.

Hur skulle det gå till? Artiom visste inte riktigt hur man bar sig åt när man hängde en människa. Hemma på VDNCh hade de arkebuserat en förrädare en gång, men då var Artiom så liten, den gången hade han inte funderat så noga på saken. Fast på VDNCh skulle man knappast komma på tanken att göra en avrättning till ett offentligt spektakel. Här skulle de väl lägga ett rep om halsen . . . och dra upp honom i taket . . . eller ställa honom på en pall och . . . Nej, han fick inte tänka på det.

Han var törstig.

Mödosamt styrde han tankarna i en annan riktning – till officeren som han hade skjutit. Han hade aldrig dödat en människa förut. När han slöt ögonen kunde han återigen se hur de osynliga kulorna slog in i den breda bringan med läderkoppel, och i nästa ögonblick de svarta hålen som

Skannat med CamScanner

snart fylldes med blod. Han kände inte en gnutta ånger över vad han hade gjort, och det förvånade honom. En gång hade han läst att varje offer tynger mördarens samvete och hemsöker hans drömmar, att samvetskvalen förföljer honom in i ålderdomen och aldrig lämnar honom i fred. Nej. Så var det inte alls, visade det sig. Inget medlidande. Inga samvetskval. Endast en mörk tillfredsställelse. Om den dödade officeren skulle dyka upp i en av hans mardrömmar, då skulle han likgiltigt vända vålnaden ryggen. Den skulle försvinna utan ett spår. Och ålderdomen... Ja, någon ålderdom skulle han ju inte få.

Nu hade ännu mer tid runnit i väg. Det skulle nog bli en pall... Nej, när man hade så lite tid kvar måste man väl tänka på något betydelsefullt, på det viktigaste, som man aldrig hann med, som man ständigt sköt upp. Nämligen att man levde sitt liv helt fel och ifall man bara fick leva om det så skulle man göra allting annorlunda... Men ett andra liv skulle han inte få i den här världen, och det liv han haft gick inte att ändra på. När officeren sköt Vanetjka i huvudet borde han kanske ha vänt ryggen till, i stället för att kasta sig över karbinen? Men gjort var gjort, och i annat fall hade han aldrig blivit kvitt Vanetjka och Michail Porfirjevitj i sina drömmar. Förresten, vad hade det blivit av gubben? Satan, en klunk vatten!

Först skulle de leda honom ut ur cellen... Med lite tur skulle de föra honom genom gångtunneln till den andra stationen, då skulle han vinna lite tid. Om de inte satte på honom ögonbindeln skulle han få se lite mer än gallret och den ändlösa raden av burar.

Artiom lutade sig bort från gallret, höjde blicken och såg på sin cellkamrat.

»Vilken station?« Det sved i de uttorkade läpparna.

»Tverskaja«, svarade mannen. »Du, kompis«, tillade han nyfiket, »vad sitter du inne för?«

»Jag sköt en officer«, svarade Artiom med ansträngd röst.

Den mörkhyade visslade och nickade medkännande. »Så nu väntar galgen?«

Artiom ryckte på axlarna, vände sig bort och lutade sig mot gallret igen.

»Säkert«, bekräftade mannen.

Ja, säkert. Inom kort. Och direkt här på stationen, de behövde inte föra honom någonstans.

Han måste få dricka... Spola bort rostsmaken ur munnen, fukta den

Skannat med CamScanner

torra strupen, då skulle han kanske kunna prata lite längre än en minut. Det fanns inget dricksvatten i cellen. Skulle han fråga fångvaktarna? För en dödsdömd skulle de kanske göra ett undantag? Om han bara kunde sträcka ut en hand genom gallret och vinka åt dem… Men händerna var ju bakbundna, ståltråden skar in i handlederna och fingrarna var svullna och avdomnade. Han försökte ropa, men fick bara ur sig en väsning som övergick i ett fruktansvärt hostanfall.

Trots allt märkte de båda väktarna hans kontaktförsök och närmade sig cellen.

»Råttan har vaknat«, sa mannen med hunden hånfullt.

Artiom lutade huvudet bakåt för att kunna se honom i ansiktet och viskade ansträngt: »Dricka. Vatten.«

»Dricka?« sa hundföraren med spelad förvåning. »Varför det? Här ska du hängas, och du ber om vatten?! Nej, något vatten kommer vi inte att slösa bort på dig. Kanske dör du lite snabbare då.«

Svaret var uttömmande och Artiom slöt utmattat ögonen, men fångvaktarna var tydligen på humör för en pratstund.

»Hör du, ditt svin, fattar du vem du bar hand mot?« frågade den andre. »En ryss, din råtta! Det är rasförrädare som du som rår för att de där« – han pekade mot cellkamraten som backat bort från gallret – »snart kommer att översvämma hela metron och ta luften från oss ryssar.«

Den mörkhyade slog ner blicken. Artiom fann bara kraft att rycka på axlarna.

»Skönt att han hann knäppa missfostret ändå«, sa den förste väktaren till sin kamrat. »Sidorov har berättat att halva tunneln badade i blod. Helt rätt. Vilken undermänniska! Sådana måste man förinta. De förstör ju våra, öh… arvsanlag! Och gubbjäveln fixade de också«, avslutade han.

»Hur då?« utbrast Artiom förtvivlat. Han hade varit rädd för det, men han hade ändå hållit fast vid förhoppningen att Michail Porfirjevitj fortfarande var vid liv och att han snart skulle dyka upp i någon av cellerna mittemot.

»Bara sådär. Han dog av sig själv. De skulle just till att möblera om trynet på honom, men han hade redan trillat av pinn«, meddelade hundföraren glatt, mer än nöjd över att ha fått in ett ordentligt slag under bältet på Artiom.

Sippen sterben. Du selbst stirbst wie sie… Fränder dör. Även du själv går

Skannat med CamScanner

hädan... Artiom kunde se honom framför sig, Michail Porfirjevitj, mitt i tunneln, glömsk av allt i världen, med anteckningsboken i handen. Hur fortsatte den nu igen? *Der Toten Tatenruhm*. Nej, diktaren misstog sig, inte ens eftermälet lever vidare. Ingenting blir kvar.

Plötsligt mindes Artiom hur Michail Porfirjevitj hade längtat hem till sin lägenhet, framförallt efter sängen. Sedan tätnade tankarna, de flöt långsammare, tills de slutligen stannade upp helt och hållet. Han lutade pannan mot gallret igen och stirrade avtrubbat på en av väktarnas armbindel. Ett trearmat hakkors. Konstig symbol. Som en stjärna eller en stympad spindel...

»Varför tre hakar?« frågade han. »Varför bara tre?«

Han måste nicka mot armbindeln innan de båda fångvaktarna förstod vad han menade.

»Och hur många tycker du att det ska vara?« sa han med hunden irriterat. »En hake för varje station, din idiot! Ett tecken för enhet. Och vänta bara, när vi har intagit Polis, då blir det fyra...«

»Vadå stationer?« invände den andre. »Det är ju en uråldrig slavisk symbol, som kallas solhjulet. Sedan tog Fritzarna över den. Stationer, vilket struntprat!«

»Fast det finns ju inte längre någon sol...«, pressade Artiom fram. Han kände återigen hur en matt slöja lade sig över ögonen, alla ord förlorade sin betydelse och han sjönk ner i mörkret.

»Då så, det var det, han har blivit knäpp«, konstaterade hundföraren belåtet. »Kom, Senj, vi har annat att göra.«

Artiom visste inte hur länge han befann sig i den stora glömskan, som endast emellanåt fylldes av suddiga bilder, mättade med smaken och luften av blod, tärande, förtärande. Ändå var sömnen en befrielse från självrannsakan och sorg.

»Hallå, kompis!« Cellkamraten skakade honom på axeln. »Vakna, klockan är nästan fyra!«

Artiom ansträngde sig för att ta sig upp till ytan ur den avgrund som hans medvetande sjunkit ner i, men det var som om järntyngder drog ner honom. Så småningom återvände verkligheten ändå, som de fina konturerna på ett fotografi som man lagt i ett bad med framkallningsvätska.

»Klockan?« sluddrade han.

»Tio i fyra«, upprepade mannen.

Tio i fyra... Om fyrtio minuter skulle de komma och hämta honom.

Skannat med CamScanner

Och om en timme och tio minuter... En timme och nio minuter. En timme och åtta minuter. Sju...

»Vad heter du, kompis?« frågade cellkamraten.

»Artiom.«

»Och jag heter Ruslan. Min bror hette Achmed, honom sköt de på direkten. Fast mig vet de inte vad de ska göra med. Jag har ett ryskt namn, förstår du, och de vill inte göra fel.« Ruslan var glad att de äntligen fått i gång ett samtal.

»Var kommer du ifrån?«

Artiom var egentligen inte så intresserad av att småprata, men det hjälpte honom att fylla huvudet utan att tänka. För han fick inte tänka på VDNCh. Han fick inte tänka på sitt uppdrag, förtroendet han hade fått. Han fick inte tänka på hur det skulle gå med metron. Han fick inte. Fick inte!

»Jag kommer från Kievskaja, vet du var det är? Vi kallar den soliga Kievskaja.« Ruslan log ett bländvitt leende. »Många av oss kommer därifrån, nästan allihop... Jag har min hustru där, och tre barn. Vår äldste son har sex fingrar på händerna!« tillade han stolt.

... Dricka. Inte ett helt glas, bara en klunk. Gärna varmvatten, nu skulle han ha tackat ja till vad som helst. Till och med ofiltrerat. En klunk. Och sedan slumra in igen, tills eskorten kom och hämtade honom. Så att det blev tomt och tryggt igen. Så att han slapp plågas av tanken på att ha misslyckats. Att han borde ha gått sin väg. Vänt ryggen till. Stängt öronen. Gått vidare. Till Tjechovskaja. Och därifrån en sista tunnel. Så lätt. En enda tunnel, och allt skulle ha varit avklarat, uppdraget slutfört. Han skulle ha levat.

Dricka. Händerna var så svullna att han förlorat all känsel i dem.

Vad mycket lättare det är att dö för den som tror på någonting! Den som är övertygad om att döden inte är slutet på allt. Den som kan dela in världen i svart och vitt, som vet exakt vad man bör göra och varför, som bär med sig ideologins eller religionens fackla, i vars sken allt blir så enkelt och lättbegripligt. Den som varken tvivlar eller ångrar. För sådana människor är det lätt att dö. De gör det med ett leende.

»Förr fanns såhär stora frukter! Och så vackra blommor! Jag brukade ge blommor till flickorna och fick alltid ett vackert leende tillbaka.«

Orden nådde fram till Artiom, men de kunde inte längre distrahera honom.

Skannat med CamScanner

Ur salens djup hördes steg. Några män kom gående, och Artioms hjärta förvandlades till en oroligt bultande knut. Var det redan dags? Så snart! Han trodde att fyrtio minuter dröjde längre... Eller hade cellkamraten lurat honom och sagt att det återstod längre tid, för att hålla det oundvikliga ödet på avstånd? Nej, det var hans tur...

Rakt framför hans ögon stannade tre stövelpar. Två av dem med fläckiga armébyxor, ett med svarta byxben. Låset gnisslade till och i sista stund rätade Artiom på sig för att inte falla framåt när gallret veks undan.

»Få honom på fötter!« hördes en skorrande röst.

De grep honom under armarna och lyfte upp honom, så raskt att han nästan slog huvudet i taket.

»Lycka till, kompis!« sa Ruslan och höjde handen mot honom.

Två skyttar, inte de väktare som pratat med honom tidigare, men i samma mundering, och en tredje, i svart uniform och en liten barett, med styv mustasch på överläppen och rinnande, ljusblå ögon.

»Följ mig!« befallde han och de båda männen började släpa Artiom mot den motsatta sidan av plattformen.

Han försökte gå själv, hellre än att bli buren som en viljelös docka – om han nu måste ta avsked av livet, så kunde han väl få göra det med värdighet? Men benen lydde honom inte, de vek sig under honom och släpade över golvet. Den svartklädde kastade en sträng blick på honom.

Burarna fortsatte inte till slutet av salen, strax efter mitten fanns några rulltrappor som ledde ner till en annan sal. Därnere i djupet brann fackelor, vars purpurröda sken kastade olycksbådande skuggor omkring sig. Plågade skrik ekade mellan väggarna. För ett ögonblick trodde Artiom att det var helvetet som låg därnere och han blev lättad när de fortsatte förbi. Ur den sista cellen skrek en okänd: »Farväl, kamrat!« – men han tog ingen notis om det. Inför hans blick hägrade ett glas vatten.

Vid den motsatta väggen stod en vakt vid ett grovt tillyxat bord och två stolar. Ingen galge syntes till, och för ett kort ögonblick väcktes det galna hoppet inom Artiom att de bara hade velat skrämma honom: i själva verket tänkte de föra honom till stationsgränsen och släppa honom fri, utom synhåll för de andra fångarna...

Den mustaschprydde officeren svängde in i den sista arkaden, till perrongen, och Artiom trodde ännu fastare på sin befrielsefantasi. På spåret stod en liten schavott av brädor på hjul, byggd så att den var i jämnhöjd med plattformen. Där stod också en kraftig karl i smutsig uniform

Skannat med CamScanner

och testade så att repet gled smidigt genom öglan i taket. Det enda som skilde honom från de andra soldaterna var de uppkavlade ärmarna, som blottade hans korta, muskulösa underarmar, och den stickade huvan med hål för ögonen som han hade över huvudet.

»Allt redo?« skorrade mannen i svart uniform.

Bödeln nickade. »Jag gillar inte den här apparaten«, sa han. »Vad är det för fel med en hederlig gammal pall? En spark« – han slog näven mot den andra handflatan – »halskotan knakar, och det är klart. Medan den här grejen... De vrider sig ju som maskar på en krok innan de dör. Och efteråt blir man tvungen att städa upp efter dem! De skiter ju på sig och...«

»Nu är det nog!« röt den svartklädde och förde med sig bödeln åt sidan för några väl valda ord mellan fyra ögon.

Knappt hade officeren gått förrän soldaterna återupptog ett tidigare samtal.

»Och vad hände sen?« frågade den till vänster otåligt.

»Jo«, sa den andre med låg röst, »jag tryckte upp henne mot en pelare och stack in handen under kjolen. Hon var redan våt och sa...« Han tystnade när han såg officeren komma tillbaka.

»... och sköt honom, en ryss! Det är en förrädare, en avfälling, ett missfoster, och förrädare måste lida!« hörde de honom säga till bödeln.

De lossade på ståltråden kring Artioms handleder och tog av honom jackan och tröjan, så att han stod i bara undertröjan. Runt hans hals hängde hylsan som han fått av Hunter. Bödeln sträckte fram handen och ryckte loss den.

»En lyckoamulett?« undrade han nyfiket. »Jag lägger den i din ficka – du kan behöva den.«

Hans röst var ingalunda elak, snarare lugnande.

Återigen bakbands Artioms händer och han knuffades ut på schavotten. Soldaterna blev kvar på perrongen, de behövdes inte mer – nu kunde han ändå inte rymma. Han måste uppbringa alla sina krafter bara för att stå upprätt, medan bödeln lade snaran om hans hals och drog åt öglan. Stå upp, ramla inte, tig. Dricka. Det var det enda han orkade tänka. Vatten!

»Vatten...«, viskade han.

»Vatten?« sa bödeln och slog sorgset ut armarna. »Var skulle jag få tag på vatten? Det går inte, min vän, vi ligger redan efter i tidtabellen, du får tåla dig lite...«

Skannat med CamScanner

Han hoppade ner på spåret, spottade i händerna och fattade tag i repet som var fastbundet i schavotten. Soldaterna ställde sig i givakt, officeren anlade en viktig, triumferande min.

»I egenskap av fientlig spion, som lömskt har förrått sin egen ras, har den skyldige avsagt sig...«, började han.

I Artioms huvud utbröt en febrig dans av lösryckta tankar och bilder. Vänta ett tag, det är för tidigt, jag har inte hunnit än, jag måste... Sedan såg han Hunters stränga ansikte framför sig och lika plötsligt upplöstes det i stationens rödmättade halvdunkel... Suchojs milda ögon såg på honom och slocknade... Michail Porfirjevitj... *Du stirbst*... De svarta... Vi kan väl inte låta dem... Stopp! Och allting – minnena, orden, önskningarna – omslöts av en osläcklig törst. Dricka...

»... degenererad, en vanära för sitt folk...«, malde rösten vidare.

Ur tunneln hördes plötsligt skrik och ett smattrande maskingevär, därefter en ljudlig smäll, innan allting blev tyst igen. Soldaterna grep efter sina karbiner, officeren kastade oroliga blickar omkring sig och avrundade snabbt sitt tal.

»... och döms härmed till döden! Sätt i gång!«

Han gjorde ett tecken med ena handen, bödeln tog spjärn mot en syll och började dra i repet. Bräderna gungade under fötterna på Artiom, han försökte ställa sig på tå för att inte förlora fotfästet, men avståndet till schavotten blev allt större och det blev allt svårare att stå kvar. Repet skar in i halsen och drog honom bakåt, mot döden, men han ville inte, ville inte... Sedan försvann golvet under honom och snaran drogs åt ytterligare. Den pressade samman luftvägarna, blockerade dem, och ur hans hals kom ett gurglande läte. Allting blev suddigt, hela kroppen fick kramp, varenda cell vädjade om luft, men det var fullständigt omöjligt att andas. Lemmarna började sprattla, vanmäktigt, okontrollerat, medan ett vidrigt behov började kittla i hans buk...

Plötsligt fylldes perrongen av giftgul rök. Ett skott avlossades i närheten, och i samma ögonblick förlorade Artiom medvetandet...

»Hallå, galgfågeln! Kom igen, oss lurar du inte. Vi känner ju pulsen, sluta fåna dig!«

Några rejäla örfilar fick honom att vakna till sans.

»Jag vägrar att göra mun mot mun-metoden igen!« sa en annan röst.

Artiom var övertygad om att det bara var en dröm, en sinnesvilla under den sekundsnabba dvalan före slutet. Döden var så nära och dess

Skannat med CamScanner

järngrepp om halsen lika påtagligt som i ögonblicket då han förlorade fotfästet och hängde dinglande ovanför spåret.

»Sluta kisa sådär!« envisades den första rösten. »Den här gången fick vi ut ditt huvud ur snaran, så njut av livet i stället för att ligga där och slöa!«

Någon ruskade liv i honom. Artiom öppnade försiktigt ena ögat, men slöt det nästan genast. Hade livet efter detta redan börjat? En varelse stod böjd över honom, inte olik en människa, men så ovanlig att han kom att tänka på Khans teori om själavandring och förgängliga kroppar. Varelsens hud var blekgul, det syntes till och med i ljuset från ficklampan, och i stället för ögon hade den smala springor, som om en bildhuggare hade täljt ett ansikte av trä, men bara skissat ögonen och sedan glömt att fullborda dem. Ansiktet var runt, med höga kindknotor. Artiom hade aldrig sett något liknande.

»Nej, det där går inte för sig«, sa någon beslutsamt uppifrån och stänkte vatten i hans ansikte.

Artiom hostade till och grep flaskan som sträcktes fram mot honom. Han drack en lång stund och först därefter satte han sig upp och såg sig omkring.

Han for med svindlande hastighet genom en mörk tunnel, liggande på en minst två meter lång dressin. Det luktade avgaser och Artiom undrade förvånat om den kanske var motordriven. Förutom honom själv satt det fyra män och en stor, brun hund på dressinen. Den förste var mannen som hade örfilat honom, den andre visade sig vara en skäggig karl i vadmalsjacka och pälsmössa med öronlappar och en påsydd röd stjärna. På hans rygg hängde en automatkarbin, liknande den som Artiom haft med sig från VDNCh, men under pipan satt även en bajonett. Den tredje var en riktig rese, vars ansikte Artiom först inte kunde urskilja ordentligt, men sedan trillade han nästan ner på spåret av fasa: mannens hud var mycket mörk, och först efter en närmare titt lugnade han ner sig igen – det var inte en av de svarta, hyn var helt annorlunda och ansiktet helt normalt, mänskligt, det var bara läpparna som var lite tjockare, och näsan var platt som på en boxare. Den siste mannen hade ett ganska alldagligt utseende, men med sitt vackra, manliga ansikte och sin viljestarka haka påminde han om ett plakat på Pusjkinskaja. Han bar en elegant läderjacka med breda remmar och officerskoppel, och i midjan hängde ett hölster av imponerande format. I dressinens akter blänkte

Skannat med CamScanner

en Degtiarjov, ett maskingevär, och intill den fladdrade en röd fana i fartvinden. När en ficklampa råkade lysa upp den, såg Artiom att det inte var en riktig flagga, utan ett fransigt tygstycke med ett rödsvart porträtt av en skäggig man. Allt sammantaget liknade det mer en feberfantasi än Artioms tidigare dröm om hur han räddades av Hunter.

»Han är vaken!« ropade den smalögde glatt. »Hör du, galgfågel, varför skulle de hänga dig?«

Mannen talade utan brytning, hans uttal skilde sig inte nämnvärt från Artioms eller Suchojs. Det var högst märkligt att höra en så ren ryska från en så ovanlig figur. Artiom blev inte kvitt misstanken att alltihop var en komedi och att den smalögde bara rörde på munnen, medan det egentligen var den skäggige eller mannen med läderjackan som talade bakom hans rygg.

»Jag sköt… en officer«, erkände han motvilligt.

»Bravo! Helt i vår smak! Ge dem bara!« berömde den smalögde, medan den mörkhyade i fören vände sig om mot Artiom och gjorde tummen upp.

»Då var ju blodbadet inte förgäves«, sa han med ett brett leende och perfekt uttal. Artiom visste inte riktigt vad han skulle tro längre.

»Vad heter du, unge hjälte?« undrade den stilige mannen med läderjackan. Artiom presenterade sig.

»Jag är kamrat Rusakov. Det här är Banzai«, han pekade på den smalögde. »Det här är kamrat Maksim« – den mörkhyade log igen – »och det här är kamrat Fjodor.«

Allra sist var det hundens tur. Artiom skulle inte ha blivit förvånad om den också hade presenterats som en »kamrat«, men den kallades bara Karatsiupa. Artiom tryckte i tur och ordning Rusakovs kraftiga, torra hand, Banzais smala, starka handflata, kamrat Maksims svarta labb och kamrat Fjodors köttiga näve, och han försökte lägga alla namn på minnet, särskilt det svåruttalade »Karatsiupa«. Fast snart visade det sig att de tilltalade varandra helt annorlunda. Chefen kallade de »kamrat kommissarie«, den mörkhyade fick heta än Maksim, än Lumumba, den smalögde bara Banzai och den skäggige i pälsmössa farbror Fjodor.

»Välkommen till Moskvametrons Första internationella kampbrigad Ernesto Che Guevara!« avslutade kamrat Rusakov högtidligt.

Artiom tackade så mycket och tystnade. Det var ett mycket långt namn

Skannat med CamScanner

och slutet uppfattade han inte riktigt. Den röda fanan oroade honom och ordet »brigad« väckte obehagliga associationer till några av Zjenjas berättelser om banditbanden som härjade på Sjabolovskajalinjen. Mest av allt fängslades han av porträttet på den fladdrande tygtrasan.

»Vem är det där på flaggan?« frågade han. Det var på håret att han sa »på trasan«, men han lyckades hejda sig i sista sekund.

»Det, broder, är Che Guevara«, förklarade Banzai.

»Vilken Tjegevara?« frågade Artiom förvirrat, men på kamrat Rusakovs rödsprängda ögon och Maksims hånflin förstod han att han hade trampat i klaveret.

»Kamrat. Ernesto. Che. Guevara«, svarade kommissarien med betoning på varje ord. »Den store revolutionären från Kuba.«

Nu hörde han det mycket tydligare, även om namnet inte sa honom något, men han tyckte ändå det var bäst att verka imponerad och hålla tyst. Männen hade trots allt räddat honom och det hade varit oartigt att förarga dem med sin okunskap.

Skarvarna mellan tunnelsegmenten for förbi med fantastisk fart. Under samtalets gång hade de hunnit passera en halvtom station, och nu stannade de i halvdunklet i tunneln på andra sidan. Här fanns även ett stickspår som slutade i en återvändsgränd.

»Låt oss se efter om fascistsvinen har vågat förfölja oss«, sa kamrat Rusakov.

Nu måste de viska mycket tyst, medan kamrat Rusakov och Karatsiupa gick i väg för att lyssna om det hördes några misstänkta ljud ur tunnelns djup.

»Varför gjorde ni det? Varför befriade ni mig?« frågade Artiom.

»Det var en planerad räd. Vi var informerade.« Banzai log hemlighetsfullt.

»Om mig?« frågade Artiom med hopp i rösten, för efter Khans ord om hans speciella mission ville han gärna tro att han var utvald.

Banzai gjorde en svårtydbar gest. »Nej, i allmänhet, att de hade något djävulskap i kikaren. Kamrat kommissarien beslutade att sätta stopp för det. Dessutom är det ju vår uppgift att göra livet så surt som möjligt för de där asen.«

»På den här sidan har de inga barrikader«, tillade Maksim. »Inte ens strålkastare, bara enkla posteringar med lägereldar. Så det var bara att använda maskingeväret och dundra igenom. Sedan tände vi en rökbomb,

Skannat med CamScanner

drog på oss gasmasker och plockade ner dig. Den där hemmagjorda SS-mannen fick stå till svars inför vår revolutionstribunal och sedan stack vi igen.«

Farbror Fjodor, som suttit tyst och rökt något ur näven som fick ögonen att tåras, utbrast plötsligt: »Tja, pysen, de gav dig ordentligt med stryk. Vill du ha en sup?« Ur en metallåda på dressinens golv plockade han fram en halvtom flaska med en grumlig vätska, skakade om den och räckte den till Artiom.

Det krävdes inte så lite mod för att dricka en klunk. Det rev som sandpapper i halsen, men skruvstädet som han suttit fastklämd i de senaste dygnen gav efter lite grann.

»Så ni är alltså . . . röda?« frågade han försiktigt.

»Vi är kommunister, kamrat! Revolutionärer!« sa Banzai stolt.

»Från Röda linjen?«

»Nej, vi är separatister«, svarade Banzai lite svävande. »Det där kan kamrat kommissarien förklara för dig«, skyndade han sig att tillfoga, »det är han som står för ideologin här.«

I samma ögonblick kom kamrat Rusakov tillbaka med en belåten min.

»Allt är tyst. Vi kan ta en liten rast«, sa han.

Det fanns ingenting att göra upp eld med, så de ställde en liten tekanna på ett spritkök och delade upp ett stycke kall skinka mellan sig. Revolutionärerna åt misstänkt bra mat.

»Nej, kamrat Artiom, vi kommer inte från Röda linjen«, förklarade kamrat Rusakov allvarligt, sedan Banzai hade vidarebefordrat Artioms fråga. »Kamrat Moskvin intog en stalinistisk position när han förkastade idén om revolution i hela metron, officiellt tog avstånd från Internationalen och slutade stödja den revolutionära rörelsen. Han är en avfälling och en opportunist. Jag och kamraterna däremot företräder snarare den trotskistiska linjen. Man kan också dra en parallell till Fidel Castro och Che Guevara. Det är därför vi har honom på vår stridsfana.« Med en storslagen gest visade han på det slappt hängande tygstycket. »Vi har förblivit den revolutionära idén trogna, till skillnad från kollaboratören Moskvin. Jag och kamraterna fördömer hans linje.«

»Aha, och vem är det som ger dig drivmedel?« sa farbror Fjodor fräckt, med den handrullade cigaretten i mungipan.

Kamrat Rusakov for upp och såg ilsket på farbror Fjodor, som bara flinade till svar och sjönk djupare ner i jackan.

Skannat med CamScanner

Artiom begrep inte mycket av kommissariens förklaring, utom det viktigaste: de hade inte mycket gemensamt med de röda, som ju velat linda upp Michail Porfirjevitjs tarmar på en käpp och i samma veva skjuta honom själv. Det lugnade honom och nu ville han göra ett gott intryck på männen: »Stalin, det är väl han i Mausoleet?«

Nu hade han tydligen gått för långt. En krampartad vrede deformerade kamrat Rusakovs annars så symmetriska anletsdrag, Banzai vände sig bort och till och med farbror Fjodor rynkade pannan.

»Nej, nej, det är förstås Lenin som ligger där!« korrigerade sig Artiom snabbt.

De stränga vecken på kamrat Rusakovs panna slätades ut. »Vi måste visst arbeta på er, kamrat Artiom!« sa han barskt.

Artiom gillade inte alls att kamrat Rusakov tänkte arbeta på honom, men han behärskade sig och lät bli att svara. Han hade verkligen ingen uppfattning om politik, men han började ändå bli nyfiken, så när stormen hade lagt sig en stund senare vågade han sig på ett nytt försök.

»Varför är ni emot fascisterna? Alltså, jag är ju också emot, men ni är ju revolutionärer och . . . «

»Vi hatar de svinen för Spanien, Ernst Thälmann och andra världskriget!« mumlade kamrat Rusakov och gnisslade tänder, och trots att Artiom inte begrep någonting nu heller avstod han från att avslöja sin okunskap.

Hett vatten fylldes på i kopparna laget runt och alla blev upplivade. Banzai började plåga farbror Fjodor med idiotiska frågor, bara för att retas, medan Maksim satte sig närmare kamrat Rusakov och frågade: »Säg mig, kamrat Rusakov, vad säger marxism-leninismen om huvudlösa mutanter? Det har jag funderat länge på. Jag vill ju vara ideologiskt korrekt, men här har jag en kunskapslucka.« Hans bländvita tänder sken genom det skuldmedvetna leendet.

»Vet du, kamrat Maksim«, svarade kommissarien efter en stund, »det där var en svår fråga.«

Artiom hade också gärna velat veta vad mutanterna innebar ur en rent politisk synvinkel, och än mer intressant vore det att få reda på om de existerade eller inte. Men kamrat Rusakov grubblade fortfarande på frågan och Artioms tankar växlade in på det spår som de ständigt kommit tillbaka till de senaste dagarna: Han måste ta sig till Polis. Genom ett mirakel hade han räddats och fått ännu en chans, men den här var

Skannat med CamScanner

kanske den sista. Hela kroppen värkte, han hade svårt att andas, alltför djupa andetag bestraffades med hostattacker och precis som förut var det ena ögat igensvullet. Hur gärna skulle han inte ha stannat hos de här männen?! Tillsammans med dem kände han sig lugnare och säkrare, och det täta mörkret omkring dem kändes mindre tryckande – han hade varken tid eller lust att tänka på det som kunde finnas därute. Knarrandet och prasslandet ur jordens svarta innandöme skrämde honom inte längre, han brydde sig inte om det och önskade att denna andningspaus skulle pågå för evigt – det var så härligt att känna att han blivit räddad. Trots att döden hade satt sina järntänder i hans hals var den klibbiga fasan som förlamat tanken och kroppen före avrättningen som bortblåst, och de sista resterna som han burit i hjärtat och magen hade farbror Fjodors helvetesbrygd bränt bort. Ja, tillsammans med Fjodor, den sorglöse Banzai, den allvarlige kommissarien och muskelknutten Maksim-Lumumba kände han sig lättare än på mycket länge. Ingenting återstod av hans packning. Den nya karbinen, nästan fem fulla magasin med patroner, passet, provianten, teet, två ficklampor – allt var borta. Det blev kvar hos fascisterna. Han ägde bara sin jacka, sina byxor och patronhylsan, som bödeln hade stoppat i hans ficka. »Du kan behöva den.« Vad skulle han nu ta sig till? Stanna här, med Interstationalens förkämpar, trots att det var en röd kampbrigad vid namn... vid namn... Det spelade ingen roll. Skulle han leva deras liv och glömma sitt eget?

Nej. Omöjligt. Han kunde inte stanna en minut till, han fick inte vila. Han hade inte rätt att göra det. Det här var inte längre hans eget liv, sedan ögonblicket då han åtagit sig Hunters uppdrag hade hans öde tillhört andra. Det var redan sent. Han måste gå. Det fanns ingen annan utväg.

Länge satt han där och teg. Han försökte tänka på ingenting, men för varje sekund mognade ett dystert beslut inom honom, och inte så mycket i hans medvetande som i de utmattade lemmarna och i de uttänjda, värkande senorna. Det var som om någon hade tömt en trasdocka på sågspånet och trätt upp den formlösa trasan på en stolpe i ett järnstaket, så kände han sig. Han var inte längre densamme som förut, hans forna personlighet hade försvunnit med sågspånet och skingrats med vinddraget i tunnlarna. Nu hade någon annan nästlat sig in i hans hölje, någon som vägrade lyssna till den misshandlade, blödande kroppens förtvivlade bön och som satte sin järnbeslagna klack mot hans strupe vid minsta tecken

Skannat med CamScanner

på en önskan om att ge upp, stanna kvar, vila ut, förbli passiv. Den okände fattade sina beslut utifrån sin instinkt och ryggmärgskänsla, utan att gå vägen via medvetandet, där det numera var tomt och tyst.

Med ens avbröts hans inre monolog av en viskning.

Det var som om en uppdragen fjäder gick upp inne i Artiom. Med en stel rörelse reste han sig upp. Kommissarien tittade förvånat på honom och Maksim lade till och med handen på karbinen.

»Kamrat kommissarie, skulle vi kunna... talas vid?« viskade Artiom.

Nu tystnade även Banzai och Fjodor, båda två vände sig oroligt om.

»Ni kan tala öppet, kamrat Artiom«, svarade kommissarien försiktigt, »jag har inga hemligheter för mina mannar.«

»Ni förstår... Jag är oerhört tacksam mot er alla för att ni räddade mig. Men jag kan inte återgälda er. Helst skulle jag stanna kvar här hos er, men jag kan inte. Jag måste gå vidare. Det... det bara är så.«

Kommissarien svarade inte.

»Så vart är du på väg?« undrade farbror Fjodor.

Artiom pressade samman läpparna och tittade ner i marken. En obehaglig tystnad bredde ut sig. Det kändes som om de såg på honom med misstänksamhet, som om de försökte utröna hans verkliga avsikter. Var han en spion? En förrädare? Varför så hemlighetsfull?

»Tja, du behöver inte säga det om du inte vill«, sa farbror Fjodor försonligt.

»Till Polis«, utbrast Artiom. Han kunde inte riskera sådana människors förtroende och sympati på grund av någon idiotisk konspiration.

»Har du ett ärende dit?« frågade farbror Fjodor med oskyldig min.

Artiom nickade tigande.

»Är det brådskande?«

Artiom nickade igen.

»Tja, grabben, vi tänker inte uppehålla dig. Om du inte vill berätta om ditt ärende, så är det din ensak. Fast vi kan ju inte bara lämna dig här mitt i tunneln!« Fjodor vände sig till de andra. »Det kan vi väl inte, gubbar?«

Banzai skakade bestämt på huvudet, Maksim tog handen från karbinen och höll med om att det absolut inte gick för sig. Då tog kamrat Rusakov till orda.

»Är ni beredd, kamrat Artiom, att inför våra brigadkämpar, som räddade ert liv, svära på att ni med ert ärende inte har för avsikt att skada revolutionens sak?«

Skannat med CamScanner

»Det svär jag på«, svarade Artiom beredvilligt. Revolutionens sak ville han verkligen inte skada, det fanns ju viktigare saker.

Kamrat Rusakov såg honom länge och uppmärksamt i ögonen, och till slut fällde han sitt avgörande: »Kamrater, mannar! Personligen tror jag på kamrat Artiom. Jag föreslår att vi röstar om ifall vi ska hjälpa honom att ta sig till Polis.«

Farbror Fjodor var den förste att räcka upp handen, och tanken slog Artiom att det säkert var han som avlägsnade snaran runt hans hals. Sedan röstade Maksim för, medan Banzai bara nickade.

»Ni förstår, kamrat Artiom«, sa kommissarien igen, »inte långt härifrån finns en tunnel som nästan ingen känner till och som förbinder Zamoskvoretskajalinjen med Röda linjen. Vi kan skjutsa dig dit och…«

Kommissarien hann inte avsluta meningen, för plötsligt hoppade Karatsiupa upp och började skälla. Med en blixtsnabb rörelse drog kamrat Rusakov en blanksliten TT-33:a ur pistolhölstret. Banzai ryckte i startkabeln för att få i gång dressinens motor, Maksim intog position i aktern och farbror Fjodor plockade upp en flaska med en lunta ur metallådan där han förvarade sitt hembränt.

Tunneln sluttade neråt och sikten var usel, men hunden fortsatte att skälla och Artiom kände den spända stämningen in på bara skinnet.

»Ge mig en karbin också«, viskade han.

En bit bort tändes och släcktes en kraftig strålkastare, därefter hördes en grov röst utdela korta befallningar. Tunga stövlar klampade mot syllarna, någon svor dämpat. Karatsiupa, som kommissarien hållit för nosen på, gjorde sig fri och började skälla igen.

»Den startar inte«, viskade Banzai pressat. »Ni måste skjuta på.«

Artiom var först ner från dressinen, Fjodor och Maksim kom efter, och tillsammans tog de spjärn mot syllarna och knuffade på allt vad de orkade tills maskinen kom i rullning. Det gick outhärdligt långsamt och när motorn slutligen hostade till och vaknade, hördes ljudet av fotsteg precis i närheten.

»Eld!« kom en order ur mörkret, och den trånga tunneln fylldes av oväsen. Minst fyra pipor började dåna, kulorna ven omkring dem, slog gnistor när de studsade mot väggarna och klingade när de träffade rören.

Artiom trodde inte att någon skulle komma levande därifrån, men Maksim reste sig upp med maskingeväret i händerna och avlossade en lång salva, varpå karbinerna tystnade. Nu hade dressinen fått upp farten

Skannat med CamScanner

och de blev till och med tvungna att springa sista biten för att hinna i fatt den och hoppa upp på plattformen.

»De flyr! Framåt!« skrek någon i mörkret och karbinerna öppnade eld igen, nu med trefaldig styrka, men de flesta av kulorna träffade bara väggarna och taket.

Med en van handrörelse höll farbror Fjodor upp glöden på en cigarett mot luntan i flaskan, och det fräste olycksbådande när han kastade ner den på spåret. Några sekunder senare flammade ett klart eldsken upp och ögonblicket därpå hördes samma smäll som Artiom hade hört när han stod med snaran om halsen.

»En till! Och en rökbomb!« beordrade kamrat Rusakov.

En motoriserad dressin är rena underverket, tänkte Artiom, medan deras förföljare försökte ta sig förbi rökridån långt bakom dem. Maskinen flög fram och anlände snart till Novokuznetskaja, men kamrat Rusakov vägrade att stanna, i stället dundrade de förbi så snabbt att Artiom inte ens hann se hur stationen såg ut. Själv kunde han inte finna något ovanligt med den, förutom den synnerligen sparsamma belysningen, trots att det bodde rätt många här. Banzai viskade åt honom att det var en mycket dålig station, att invånarna var konstiga, och förra gången de stannade till ångrade de sig djupt efteråt – det var knappt att de tog sig därifrån.

»Jag är ledsen, kamrat, vi kan inte hjälpa dig mer.« Kamrat Rusakov hade för första gången duat Artiom. »Nu kan vi inte återvända hit på länge. Vi åker till vår reservbas på Avtozavodskaja. Du får gärna ansluta dig till brigaden, om du vill.«

Återigen måste Artiom övervinna sig själv och tacka nej till erbjudandet, men den här gången var det lättare. Han hade drabbats av ett slags munter förtvivlan. Hela världen tycktes vara emot honom, allting gick snett. Nu var han på väg bort från centrum, bort från sin vandrings åstundade mål, som för varje sekund förlorade sina konturer och upplslukades av mörkret i tunnlarna. Målet var inte längre något verkligt, det hade förvandlats till något abstrakt och ouppnåeligt. Men världens fientlighet mot honom och hans uppdrag fyllde Artiom med en trotsig vrede, som strömmade ut i musklerna och tände en upprorisk eld i hans slocknade blick, samtidigt som rädslan och riskerna trängdes undan tillsammans med förnuftet.

»Nej«, sa han med beslutsamhet i rösten. »Jag måste gå.«

»Då fortsätter vi till Paveletskaja, men där skiljs våra vägar«, sa kom-

Skannat med CamScanner

missarien efter att ha begrundat Artioms beslut. »Synd, kamrat Artiom. Vi behöver kämpar som du.«

Inte långt från Novokuznetskaja delade sig tunneln och dressinen svängde till vänster. Artiom frågade vad som fanns i den högra tunneln och männen förklarade att den vägen var spärrad för dem: ett par hundra meter bort fanns en förpost till Hansan, en veritabel fästning. Den där oansenliga sidotunneln förband nämligen hela tre Ringstationer: Oktiabrskaja, Dobryninskaja och Paveletskaja. Att förstöra denna förbindelse och därigenom gå miste om en viktig transportled ville inte Hansan, trots att den numera endast användes av dess hemliga agenter. Om en främling försökte närma sig förposten blev han skjuten redan på håll, innan han ens fått en chans att förklara sitt ärende.

Strax efter förgreningen var de framme vid Paveletskaja. Artiom tänkte att det var nog sant vad en bekant på VDNCh hade sagt, att det förr i tiden var möjligt att korsa hela metron på en timme, fast den gången trodde han honom inte. Ack, om han ändå hade haft en sådan dressin…

Men vad hjälpte en dressin, när man knappt kunde ta sig fram någonstans, på sin höjd om man befann sig på Hansans område, eller vidare på den här sträckan.

Nej, det var meningslöst att drömma. I den nya världen var allting annorlunda, här betalade man med osannolika ansträngningar och brännande smärta för vartenda steg man tog. Den gamla goda tiden var över och skulle aldrig komma tillbaka. Den underbara, vackra världen hade dött. Den fanns inte längre. Och det kunde man väl inte gå och lipa för resten av livet.

Det var bara att spotta på dess grav och aldrig mer vända sig om igen.

Skannat med CamScanner

Före Paveletskaja fanns det inga patruller, bara en massa luffare som satt på spåret ett trettiotal meter före ingången till stationen. Med respektfulla blickar makade de på sig och beredde väg åt dressinen.

»Är det ingen som bor här?« frågade Artiom. Han gjorde så gott han kunde för att låta likgiltig, trots att han inte alls gillade tanken på att bli avsläppt på en obebodd station utan vare sig papper, vapen eller proviant.

»På Paveletskaja?« Kommissarien såg förvånat på honom. »Det är klart att det gör!«

»Så varför har de ingen postering här?«

»Därför att detta är Pa-ve-lets-ka-ja«, sa Banzai med eftertryck. »Vem skulle vilja röra den?«

Artiom förstod att den vise mannen på antiken hade haft rätt, när han på sin dödsbädd konstaterat att det enda han visste var att han ingenting visste. Alla talade om Paveletskajas okränkbarhet som någonting som inte krävde några förklaringar.

»Fattar du inte vad jag menar?« frågade Banzai häpet. »Vänta bara, snart får du se med egna ögon!«

Paveletskaja väckte Artioms fantasi från första anblicken. Här var taken så höga att facklorna, som satt nerstuckna i järnringar på väggarna, inte nådde hela vägen upp med sitt flackande sken, vilket ingav en svindlande känsla av oändlighet rakt ovanför huvudet.

Enorma arkadgångar vilade på symmetriska, smala pelare, det var häpnadsväckande att de kunde bära så mäktiga valv. Utrymmet mellan arkaderna var fulla av patinerade bronsreliefer som vittnade om en svunnen storhetstid, för även om det bara var avbildningar av de gamla vanliga hamrarna och skärorna framstod de halvt glömda symbolerna för det krossade imperiet som lika stolta och utmanande som dagen då de blev gjutna. Raden av pelare lystes här och var upp av flammande facklor innan den gick förlorad i ett fjärran mörker. Det var som om eldtungorna helt enkelt inte kunde penetrera mörkret, som var så tätt att man nästan kunde ta på det. Stationen måste en gång ha härbärgerat en cyklop, det var därför den var så gigantisk.

Skannat med CamScanner

Banzai växlade om till tomgång och dressinen saktade in. Artiom såg sig nyfiket omkring. Vad var det som försiggick här? Varför var det ingen som ville störa Paveletskaja? Det kunde väl inte bara bero på att stationen var mer lik ett underjordiskt sagoslott än en del av ett transportsystem?

Så snart dressinen hade stannat omringades den av en hop luggslitna, smutsiga ungar i alla åldrar. De tittade storögt på fordonet, och en av dem hoppade till och med ner på spåret och rörde vid motorn, men Fjodor jagade bort honom.

»Då så, kamrat Artiom. Här skiljs våra vägar«, sa kommissarien. »Jag har överlagt med kamraterna och vi har beslutat att ge dig en liten gåva. Ta den här!« Han räckte fram en karbin, som de säkert kommit över vid fritagningen. »Och den här . . . « I den andra handen låg ficklampan som tillhört den mustaschprydde fascisten. »Det är krigsbyten, så ta dem du bara. De är dina. Vi skulle gärna ha stannat en stund, men vi måste fortsätta. Vem vet hur långt fascistsvinen tänker förfölja oss? Fast längre än hit vågar de sig nog inte.«

Trots sin nyvunna beslutsamhet fick Artiom hjärtknip när männen tog avsked. Banzai räckte honom handen och önskade lycka till, Maksim klappade honom vänskapligt på axeln och skäggige farbror Fjodor höll fram en påbörjad flaska hembränt, eftersom det var det bästa han ägde.

»Ha det bra, grabben, vi ses!« ropade han.

Kamrat Rusakov tryckte hans hand igen och hans vackra ansikte blev allvarligt.

»Kamrat Artiom! Till avsked vill jag säga två saker. För det första: Tro på din stjärna. Som kamrat Ernesto Che Guevara brukade säga: *Hasta la victoria siempre!* Och för det andra, och det viktigaste: *No pasarán!*«

De andra kämparna höjde sina högernävar i luften och upprepade i kör: »*No pasarán!*« Artiom kunde inte annat än att också han knyta sin näve och så revolutionärt och övertygat som möjligt ropa: »*No pasarán!*«, trots att han egentligen tyckte att hela ritualen var ganska löjeväckande, men han hade inte lust att förstöra avskedet med några invändningar. Uppenbarligen gjorde han allting rätt, för kamrat Rusakov gav honom en stolt och belåten blick, sedan gjorde han honnör.

Motorn brummade till, spydde ur sig ett blått avgasmoln och försvann mot mörkret, åtföljd av en skara glada barn. Artiom var ensam igen, längre hemifrån än någonsin förr.

Skannat med CamScanner

Det första han lade märke till när han gick över plattformen var klockorna. Artiom räknade genast till fyra stycken. På VDNCh var tiden närmast symbolisk: liksom böckerna och försöken att bygga en skola till barnen – som tecken på att stationens invånare fortsatte att kämpa, att de inte tänkte ge upp, att de fortfarande var människor. Här verkade klockorna spela en helt annan och mycket viktigare roll.

Efter att ha strosat omkring en stund hade han noterat fler egendomligheter. På själva stationen syntes det inte till några bostäder, bara en rad vagnar som stod på det andra spåret, till hälften inne i tunneln. Endast en liten del av tågsättet syntes från salen, därför hade Artiom inte lagt märke till det på en gång. Försäljare av alla upptänkliga slag, hantverkare – allt möjligt, utom några bostadstält, inte ens en skärm att övernatta bakom. Här och var låg tiggare och hemlösa på pappkartonger. De jäktade stationsinvånarna gick ofta fram till klockorna, de som hade armbandsur jämförde oroligt dessa med de röda siffrorna på skärmen och återupptog sedan sina sysslor. Undrar vad Khan skulle ha sagt om det här? tänkte Artiom.

Till skillnad från Kitaj-Gorod, där man mötte varje resenär med största intresse och lockade med mat, allehanda varor och erbjudanden, så var man här strängt upptagen med sitt eget. Ingen brydde sig om Artiom, och känslan av ensamhet, som först trängts undan av nyfikenheten, växte sig allt starkare.

För att skaka av sig obehaget började han se sig lite närmare omkring. Artiom hade väntat sig att folk skulle se lite annorlunda ut, för man kunde väl inte undgå att präglas av livet på en station som den här. Vid en första anblick såg de jäktande, skrikande, arbetande och grälande människorna ut som överallt annars. Men ju närmare han tittade efter, desto kallare löpte kårarna längs ryggen: det var påfallande många krymplingar och vanskapta bland de unga. En saknade fingrar, en annan hade elakartade utslag på huden och en tredje en grov stump efter en bortamputerad, tredje arm. De flesta av de vuxna var flintskalliga och verkade sjukliga, han mötte knappt några friska, kraftiga invånare. Kontrasten mellan deras skröpliga, vanskapta utseende och stationens dystra upphöjdhet stack i ögonen.

Mitt på den breda plattformen fanns två kvadratiska öppningar som ledde ner i djupet. Det var övergången till Ringen, till Hansan. Han såg inte till några gränsvakter eller någon kontrollstation, som på Prospekt

Skannat med CamScanner

Mira, ändå hade han hört att Hansan höll ett järngrepp om alla grannstationer. Nej, det var någonting med det här som inte stämde.

Han gick inte ända fram till andra ändan av salen. Först köpte han en tallrik stekt svamp och ett glas unket vatten för fem patroner. Han slog sig ner på en uppochnervänd plastback och kastade i sig skräpmaten. Sedan gick han bort till tåget, i hopp om att kunna vila där en stund. Hans krafter var på upphällningen och det gjorde fortfarande ont i hela kroppen efter förhöret. Tågsättet såg helt annorlunda ut jämfört med det på Kitaj-Gorod: vagnarna var tomma och trasiga, på sina ställen brandsvedda och nersölade. De mjuka lädersitsarna hade avlägsnats. Överallt syntes fläckar av intorkat blod och på golvet låg olycksbådande många patronhylsor. Platsen var knappast en lämplig tillflyktsort – den påminde mer om en fästning som utsatts för ett antal belägringar.

Artiom hade bara varit inne och sett sig omkring en kort stund, men när han kom ut på plattformen igen kände han knappt igen sig. Salustånden var övergivna, sorlet hade lagt sig och förutom några vagabonder, som satt och kurade intill nergångarna, syntes inte en levande själ till på plattformen. Det hade blivit mörkare nu, facklorna hade släckts i den ända av stationen där han kommit in. Endast i mitten av salen brann det fortfarande några facklor, och längst bort, på den motsatta sidan, skymtade en liten lägereld. Klockorna visade på strax efter åtta på kvällen. Vad hade hänt? Artiom skyndade bort från tåget så snabbt hans värkande leder tillät. Den närmaste nergången var stängd, och inte med vanliga gallergrindar, utan med tunga, järnbeslagna portar. Den andra trappan ner hade liknande portar, men de stod lite på glänt och genom springan såg Artiom ett rejält galler av tjocka armeringsjärn, precis som i fängelsecellerna på Tverskaja. Bakom gallret satt en tjänsteman i urblekt gråblå uniform vid ett litet bord med en oljelampa.

»Inget insläpp efter klockan åtta«, svarade mannen korthugget när Artiom frågade om han fick komma in. »Portarna öppnas klockan sex i morgon bitti«, sa han och vände sig bort för att visa att samtalet var avslutat.

Artiom blev förbluffad. Varför upphörde allt liv på stationen efter klockan åtta? Vad skulle han göra nu? De hemlösa med sina pappkartonger fann han så frånstötande att han inte ens övervägde att gå dit, i stället beslutade han att pröva sin lycka vid lägerelden längst bort i salen.

Redan på håll stod det klart att det inte rörde sig om ett gäng luffare

Skannat med CamScanner

utan om en gränspostering eller något liknande: framför elden avtecknade sig kraftiga mansgestalter och han tyckte sig kunna urskilja de skarpa konturerna av karbinpipor. Med vad fanns det att bevaka här, direkt på plattformen? Posteringar skulle man ju ha inne i tunnlarna, ju längre in desto bättre, men såhär... Om det verkligen kom något kräk eller några banditer ur tunneln, då skulle väktarna inte ens hinna reagera.

När han kom närmare upptäckte han en sak till: allra längst bort, på andra sidan lägerelden, syntes en klarvit ljusstråle som, i strid med fysikens alla lagar, upphörde efter endast några meter. Strålkastaren tändes bara ibland, med oregelbundna intervaller, och det var nog därför Artiom inte lagt märke till den förut. Fast vad kunde det vara?

Han kom fram till elden, hälsade artigt, och förklarade att han var på genomresa och att han hade råkat missa portarnas stängning. Nu undrade han om han kanske kunde få vila här, på posteringen?

»Vila?« upprepade den närmaste väktaren hånfullt. »Unge man, här blir det ingen vila. Om ni överlever natten kan ni skatta er lycklig.«

Artiom frågade vad det var som kunde vara så farligt med att sitta vid en eld mitt på plattformen, men mannen svarade inte, utan nickade bara över axeln, mot strålkastaren. De andra väktarna var inne i en diskussion och tog ingen notis om Artiom, så han beslutade att själv gå till botten med det hela och släntrade bort till strålkastaren. Han blev förvånad över vad han fick se, men det förklarade saken.

Precis i slutet av salen stod en liten kur omgärdad med uppstaplade sandsäckar som på sina ställen var förstärkta med massiva järnplåtar. En väktare var i färd med att ta bort överdraget från ett mäktigt vapen, en annan hade tagit plats inne i kuren. Och det var på den som strålkastaren satt fastmonterad, med ljuskäglan riktad uppåt. Uppåt! Här fanns det nämligen ingen avspärrning, ingen barrikad – direkt efter kuren började rulltrapporna som ledde upp till ytan. Och det var just åt det hållet som ljuskäglan vandrade, flackande från vägg till vägg, som om den försökte gripa något i beckmörkret, men det enda den fångade var mögliga lamphållare, det fuktiga, flagnande taket, och längre upp syntes... ingenting.

Plötsligt föll alla bitar på plats.

Av någon anledning fanns det ingen stålport som isolerade stationen från jordytan, varken på plattformen eller högre upp. Paveletskaja var direkt förbunden med yttervärlden, och stationens invånare levde under

Skannat med CamScanner

ett ständigt invasionshot. De andades kontaminerad luft och drack förgiftat vatten, det var säkert därför som det hade smakat så underligt. Det var därför så många unga hade missbildningar, och det var därför de äldre var så skröpliga: med allt kalare skallar, med allt mer utmärglade kroppar, förtärdes de inifrån av strålskadorna, men det var uppenbarligen inte allt, hur skulle man annars förklara att hela stationen dog ut efter klockan åtta och att väktaren vid elden hade sagt att Artiom skulle vara glad om han överlevde natten?

Artiom tvekade ett ögonblick, men gick sedan fram till väktaren som satt i kuren och hälsade.

»God kväll!« svarade mannen.

Han var i femtioårsåldern, med en rufsig, grå skepparkrans och mörka ögon som bligade nyfiket på Artiom. Runt hans hals hängde en kikare och en visselpipa.

»Sätt dig en stund«, sa väktaren och pekade på en sandsäck. »De sitter vid elden och umgås, och här sitter en annan mol allena och har det tråkigt. Nu kan jag i alla fall prata lite med dig. Vem är det som har dekorerat ditt öga sådär?«

De började prata med varandra.

»Vi går helt enkelt bet på att bygga något som håller«, sa mannen bedrövat och gjorde en gest mot uppgången. »Här räcker det inte med järn, det måste vara betong. Vi har redan försökt med en plåtavspärrning, men det fungerade inte. Så snart hösten kommer spolas den bort. Det blir som en damm på andra sidan, det blir bara mer och mer vatten och en dag ger avspärrningen efter… Det har redan hänt några gånger och det är många som har drunknat i översvämningarna. Sedan dess får vi klara oss såhär. Det är bara det att vi inte får leva i lugn och ro längre, som på andra stationer. Varenda natt väntar vi på att det ska komma ner något kräk från ytan. Om dagarna får vi vara i fred, antingen sover de då eller så driver de omkring därute. Men så snart det mörknar sätter det i gång… Tja, vi har anpassat oss, förstås. Efter klockan åtta beger sig alla till gångtunneln, därnere bor vi och häruppe sköter vi våra affärer. Vänta ett slag…«, avbröt sig mannen, vred på en spak och strålkastaren tändes.

Den vita ljuskäglan sökte av de tre rulltrapporna, vandrade utmed taket och väggarna, och slocknade sedan lugnat. Samtalet kunde fortsätta.

»Däruppe på ytan«, sa väktaren och pekade mot taket, »ligger tåg-

Skannat med CamScanner

stationen Pavelets, eller gjorde åtminstone. Numera vilar det en förbannelse över platsen. Jag vet inte vart spåren går, bara att det sker fruktansvärda saker där. Man ryser när man hör ljuden därifrån. Och när de kommer nerkrypande...« Han tystnade. »Vi kallar dem besökare. På grund av tågstationen. Då låter det lite mindre otäckt. Några gånger har ovanligt stora besökare lyckats sopa undan vår postering. Såg du att vi har ett halvt tåg på spåret? Så långt kom de. Vi skulle aldrig låta dem komma ner i gångtunneln, där finns ju våra kvinnor och barn, och om de hade lyckats ta sig in – då hade det varit ute med oss. Ja, det fattade ju våra mannar också, så de retirerade till tåget, förskansade sig där och fällde några bestar. Men de själva... Bara två av tio överlevde den gången. En av besökarna kom undan och försvann in i tunneln mot Novokuznetskaja. På morgonen tänkte de spåra upp besten – den lämnade ju ett brett slemspår efter sig, men den hade svängt in i en sidotunnel som gick neråt, och dit ner går vi helt enkelt inte. Som om vi inte redan hade tillräckligt med bekymmer.«

»Jag har hört att ingen vill angripa Paveletskaja«, mindes Artiom. »Är det sant?«

»Självfallet«, nickade väktaren viktigt. »Vem skulle vilja göra det? Om vi inte håller ställningarna här kan besökarna sprida sig över hela linjen. Nej, ingen kommer att lyfta en hand mot oss. Hansan har till och med överlåtit hela övergången åt oss, deras gränspostering ligger längst in. De sticker till oss vapen, bara för att vi ska fortsätta skydda dem. Själva vill de ju inte sticka händerna i elden, det ska du veta! Vad heter du förresten? Själv heter jag Mark. Vänta lite, jag tyckte jag hörde något däruppe...« Han skyndade sig att sätta på strålkastaren. »Nej, jag måste ha hört fel«, sa han en minut senare, men han lät osäker på rösten.

En känsla av något hotfullt växte sig allt starkare inom Artiom. Precis som Mark stirrade han stint uppför rulltrapporna, men där Mark endast såg skuggorna av trasiga lampor, tyckte sig Artiom se olycksbådande mardrömssilhuetter som frusit till is i det bländande ljuset. Först trodde han att det bara var fantasin som skenade i väg, men plötsligt lade han märke till en knappt märkbar rörelse bland de konstiga konturerna i den svepande ljuskäglan.

»Vänta lite«, viskade han. »Lys i hörnet igen, där, vid den stora sprickan...«

På ett av de översta trappstegen stod något stort och knotigt som fast-

Skannat med CamScanner

naglat av ljusstrålen. I nästa ögonblick satte varelsen fart nerför trappan. Med darrande fingrar fattade Mark tag i visselpipan och blåste allt vad han orkade i den, och männen runt elden rusade genast mot sina positioner.

Där fanns det ytterligare en strålkastare, visade det sig, något svagare, men finurligt kombinerad med ett tungt maskingevär: den långa pipan slutade i en konisk mynning, siktet påminde om ett spindelnät och ammunitionen matades in från ett fettglänsande patronband.

»Där är den, vid nummer tio!« ropade en mager man, som anslutit sig till Mark och träffat besökaren med ljuskäglan. »Ge mig kikaren... Ljocha! Nummer tio, högra raden!«

»Uppfattat! Så, käre vän, hjärtligt välkommen. Stå stilla bara«, mumlade skytten vid maskingeväret och riktade vapnet mot den svarta skuggan som stannat igen. »Jag har den!«

En salva knattrade, den tionde lampan nerifrån flög i bitar och något började gny däruppe.

»Jag tror vi fick den«, konstaterade den magre. »Lys igen... Ja, där ligger den. Det var det, ditt as.«

I minst en timme efteråt hördes tunga, nästan människoliknande kvidanden uppifrån rulltrappan. Artiom kände sig illa till mods. Till slut föreslog han att de skulle ge besökaren ett nådaskott, så att den inte behövde lida mer.

»Varsågod, det är bara att gå upp. Det här är ju ingen skjutbana, för oss räknas varenda patron«, fick han till svar.

Mark blev avlöst och Artiom följde med till lägerelden. Väktaren tände en handrullad cigarett och försjönk i tankar, medan Artiom började lyssna på det allmänna samtalet.

»I går berättade Ljocha om Krishnaanhängarna«, sa en bullrig, fetlagd man med platt panna och bred tjurnacke, »som hänger på Oktiabrskoje Pole. De vill tydligen ta sig upp till Kurtjatovinstitutet och spränga atomreaktorn så att alla uppnår nirvana, men än har de inte kommit i väg. Nå, det var då jag kom att tänka på det som hände mig för fyra år sedan, när jag fortfarande bodde på Savjolovskaja. En gång hade jag ett ärende till Belorusskaja. På den tiden hade jag kontakter på Novoslobodskaja, så jag kunde gå direkt över Hansan. Nå, jag kommer fram till Belorusskaja på nolltid, möter min affärspartner, och inom kort är affären klappad och klar. Det måste naturligtvis firas, tycker jag, men han

Skannat med CamScanner

säger att jag borde ta det lugnt, för det hände ofta att berusade försvann på stationen. Men jag säger bara: Äsch, lägg av, en sådan här affär måste beseglas. Så vi delar på en flaska tillsammans. Det sista jag minns är att han kryper omkring på alla fyra och skriker: ›Jag är Lunochod-1!‹ När jag vaknar är jag bunden och försedd med en munkavle. Herregud! Någon har rakat skallen på mig och jag ligger ensam i något som liknar en gammal fyllhäck. Vad i helvete! tänker jag. Efter en halvtimme kommer några satar och släpar ut mig i salen. Jag har ingen aning om var jag har hamnat, alla skyltar är borta, väggarna är nerskitade och golvet är fullt av blod. Överallt brinner lägereldar, nästan hela stationen är uppgrävd och i mitten finns det en stor grop, minst tjugo, kanske trettio meter djup. På golvet och i taket har man målat stora stjärnor, ni vet, med ett enda streck, som barn gör. Tja, först tror jag att jag hamnat hos de röda. Sedan vred jag på skallen – knappast. De leder mig till gropen, ett rep hänger över kanten och där ska jag klättra ner, säger de. Och petar mig i ryggen med puffrorna. Jag tittar ner – en massa människor står därnere och gräver, med järnspett och spadar, och gör gropen ännu djupare. Jorden vinschas upp, lastas i kärror och transporteras bort någonstans. Tja, det fanns inget annat att göra, killarna med kalasjnikovarna är helvrickade, tatuerade från topp till tå, med all säkerhet kriminella. Jag har säkert hamnat i zonen, tänker jag, och det här är auktoriteter som vill gräva en tunnel och fly. Och så låter de nykomlingarna slita. Men sedan fattade jag: icke sa Nicke. Varför skulle det finnas en zon i metron, när det inte ens finns några snutar längre? Jag säger att jag lider av höjdskräck, jag skulle bara trilla och bryta nacken av mig, sedan skulle de ju inte ha någon nytta av mig längre. De rådgör sinsemellan och ger mig ett annat arbete: jag ska skotta över jorden som vinschas upp i kärrorna. De svinen har satt på mig handbojor och kedjor mellan fötterna, och så ska jag arbeta. Nå, jag fattar fortfarande inte vad de pysslar med. Arbetet var väl inte det lättaste. Jag klarade mig rätt bra« – mannen spände sina kraftiga muskler – »men det fanns de som var svagare, och den som inte orkade stå på benen längre släpades genast uppför trapporna. Senare gick jag själv förbi där en gång och såg en huggkubb, en sådan som man hade på Röda torget förr i tiden, när man högg skallen av folk. Det satt en stor bila i den, och runtom en massa blod och huvuden som spetsats på pålar. Jag blev nästan illamående. Nä, tänker jag, du måste lägga benen på ryggen innan de gör en fågelskrämma av dig.«

Skannat med CamScanner

»Och vad var det för typer?« avbröt den magre som suttit vid kulsprutan.

»Jag frågade de andra männen som lastade kärrorna. Och vet du vad det var? Satanister! Fattar du? De hade tydligen kommit fram till att jorden hade gått under och att metron var ingången till helvetet. De pratade om olika kretsar också, jag minns inte längre... I alla fall, typerna trodde att helvetet låg lite djupare ner och att djävulen väntade på dem där, så det var bara att börja gräva. Sedan dess har det gått fyra år. Kanske är de framme nu.«

»Var var det någonstans?« frågade den magre.

»Vet inte! Jag lovar, jag vet inte. Men som tur var lyckades jag fly därifrån till slut. När vakterna såg åt ett annat håll, lade jag mig i en kärra och lät de andra täcka mig med jord. Sedan körde de bort kärran och tippade ut mig i ett djupt dike någonstans. Jag tuppade av, men när jag hade kvicknat till igen, kröp jag upp och fortsatte att gå tills jag kom fram till ett spår som jag följde tills det gick samman med ett annat spår, och där svartnade det för mig igen. Någon måste ha plockat upp mig, för när jag vaknade befann jag mig på Dubrovka. Och min räddande ängel hade redan stuckit. Så hur skulle jag kunna veta var det var...?«

Sedan kom samtalet in på ryktena om en epidemi på Plosjtjad Iljitja och Rimskaja med en massa dödsfall, men Artiom hade slutat lyssna. Tanken att metron var helvetets förhall, eller till och med dess första krets, hypnotiserade honom och inför hans inre blick framträdde en ohygglig syn: hundratals myllrande människor grävde en bottenlös grop, ett schakt rakt ner i intet, tills ett av järnspetten plötsligt inte mötte något motstånd från jorden och bröt igenom. Så förenades metron slutligen med helvetet.

I nästa ögonblick slog det honom att invånarna på Paveletskaja levde ungefär som invånarna på VDNCh: under ständig attack av monstruösa varelser från ytan. Ingen annan på linjen hjälpte dem att hålla stånd mot anstormningen, och om stationen föll skulle monstren sprida sig över hela linjen. Sålunda var VDNCh:s situation inte ett undantag, vilket han hela tiden hade trott. Vem visste hur många andra stationer det fanns i metron som skyddade sina linjer, om än bara för att rädda sitt eget skinn...? Naturligtvis kunde man alltid dra sig tillbaka, retirera in mot centrum och spränga tunnlarna efter sig, men då skulle livsrummet fortsätta att krympa ända tills de överlevande hade pressats ihop på en liten fläck och då skulle man fara i strupen på varandra.

Skannat med CamScanner

Fast om det inte var något speciellt med VDNCh, om det fanns flera ingångar från ytan som var omöjliga att stänga, då innebar det att... Artiom hejdade sig och förbjöd sig själv att avsluta tanken. Det där var bara svaghetens förrädiska och inställsamma röst, som framhöll argument för att han skulle avbryta sin resa, sluta sträva mot sitt mål. Han fick inte ge efter för rösten. Den vägen ledde till undergång.

För att komma på andra tankar riktade han återigen uppmärksamheten på samtalet kring lägerelden. Man diskuterade just chanserna för att »kanonen« skulle vinna något, sedan började den magre berätta att några dårar hade överfallit Kitaj-Gorod och dödat en massa människor, men kalugernas Brödraskap hade kommit till undsättning och lyckats stoppa dem, sedan hade mördarna flytt till Taganskaja. Artiom tänkte just invända att det inte alls var till Taganskaja utan till Tretiakovskaja, men då påstod en senig man, vars ansikte var skymt för Artiom, att kalugerna hade drivits bort från Kitaj-Gorod och att stationen numera kontrolleades av en ny gruppering, som ingen hört talas om förut. De båda männen började gräla med varandra, och snart hade Artiom somnat. Den här gången drömde han ingenting och sov så djupt att han inte vaknade ens när en ny varningssignal hördes och alla hoppade upp från sina platser. Antagligen var det bara falskt alarm, för det följde inga skott.

När Mark slutligen väckte honom visade klockorna redan på kvart i sex.

»Vakna, passet är över!« Mark skakade glatt hans axel. »Kom, så visar jag dig gångtunneln, där du inte blev insläppt i går. Har du ett pass?«

Artiom ruskade på huvudet.

»Äh, det fixar sig.«

Och faktiskt gick de bara några minuter senare in i gångtunneln, medan portvakten belåtet visslade för sig själv och rullade två patroner i handen. Korridoren var osedvanligt lång, till och med längre än själva stationen. På ena väggen fanns skärmar med starka lampor (»Hansan fjäskar«, sa Mark med ett snett leende), och längs den motsatta sidan löpte en lång, knappt meterhög inhägnad.

»Det här är förresten en av de längsta förbindelsetunnlarna i hela metron!« förklarade Mark stolt. »Vad inhägnaden är till för? Vet du inte det? Det är ju en sevärdhet! Hälften av alla som söker sig hit kommer för den där inhägnadens skull. Men du får vänta, det är för tidigt än. För det mesta börjar det på kvällen, när stationen har stängt och folk är lediga. Men kanske blir det något kvalificeringslopp i eftermiddag. Jaså,

Skannat med CamScanner

har du verkligen aldrig hört talas om det? Vi arrangerar råttävlingar här, med riktiga insatser! Vi kallar den Hippodromen. Det trodde jag alla kände till«, tillade han, när han insåg att Artiom inte drev med honom. »Tycker du om att spela? Det gör jag.«

Artiom blev naturligtvis nyfiken på tävlingarna, men någon spelare hade han aldrig varit. Dessutom hade han dåligt samvete över att ha sovit så länge. Han kunde inte vänta till kvällen, han kunde över huvud taget inte vänta längre. Han måste omedelbart ge sig av igen, alldeles för mycket tid hade redan gått förlorad... Men vägen till Polis låg nu på andra sidan Hansan, som inte gick att kringgå mer.

»Jag kan nog inte stanna ända till kvällen«, sa Artiom. »Jag måste fortsätta... till Poljanka.«

»Då måste du gå över Hansan«, sa Mark och rynkade pannan. »Och hur hade du tänkt bli insläppt där om du inte har något pass, och ännu mindre ett visum? Där kan jag inte hjälpa dig, min vän. Fast jag har en idé. Chefen för Paveletskaja – inte på vår sida, utan på Ringstationen – älskar att delta i våra tävlingar. Hans råtta heter Piraten och är storfavoriten här. Han kommer varenda kväll, med livvakter och hela baletten. Om du vill kan du spela mot honom personligen.«

»Jag har ju ingenting att satsa«, invände Artiom.

»Du kan erbjuda dig själv som insats, som tjänare. Jag kan satsa dig, om du vill.« Marks spelarögon glimrade. »Om vi vinner, får du ditt visum. Om vi förlorar, kommer du ändå in, även om det sedan är upp till dig att ta dig ur det hela. Det är en variant.«

Artiom tyckte inte alls om den planen. Att sälja sig själv som slav eller, ännu värre, spela bort sig själv på en råttävling, det var faktiskt under hans värdighet. Han bestämde sig för att försöka ta sig in i Hansan på något annat sätt.

Under några timmar slog han lovar kring de allvarliga gränssoldaterna i gråfläckiga uniformer – de hade samma mundering som kollegorna på Prospekt Mira – och försökte komma till tals med dem, men de vägrade att svara. När en av dem hånat honom för blåtiran och bett honom dra åt helvete, gav Artiom upp och började hålla utkik efter de värsta och skummaste typer han kunde hitta på stationen, som vapen- eller durhandlare – kort sagt alla som kunde tänkas syssla med smuggling – men ingen var beredd att smuggla honom till Hansan i utbyte mot karbinen och ficklampan.

Skannat med CamScanner

När kvällen kom satte han sig på golvet i förbindelsetunneln och plågade sig själv med självförebråelser. Så småningom började den långa korridoren leva upp. De vuxna återvände från sina arbeten och åt kvällsmat med sina familjer. Barnen stojade runt lite innan det var läggdags, och när porten slutligen hade stängts kröp alla ut ur sina tält och skärmar och samlades vid kapplöpningsbanan. Det var många i publiken, minst trehundra, och det var inte lätt att hitta Mark i folkmängden. Diskussionens vågor gick höga om hur snabb Piraten skulle vara i dag och om Kanonen någonsin skulle lyckas klå honom. Ibland nämndes andra namn också, men Piraten och Kanonen var tydligen överlägsna konkurrensen.

Med viktiga miner närmade sig råttägarna startlinjen, var och en med sin välnärda skyddsling i en liten bur. Chefen för Ringstationen syntes inte till, och även Mark var som uppslukad av jorden. Artiom blev rädd att hans nye bekant hade vakttjänst igen och att det var därför han inte dök upp. Hur skulle han då kunna vara med och spela?

Slutligen kom det en liten procession i andra ändan av korridoren. En äldre herre med rakad skalle och välansad mustasch, glasögon och strikt svart kostym kom gående med värdiga steg, åtföljd av två buttra livvakter. En av dem bar på en korg med rött sammetsfoder och ett galler för ena sidan, och därinne skymtade något grått. Det var uppenbarligen den berömda Piraten.

Livvakten bar korgen med råttan till startlinjen, medan chefen gick fram till domaren som satt vid ett bord strax intill inhägnaden. Han sjasade nonchalant bort dennes assistent från hans stol, satte sig tungt på den lediga platsen och inledde ett ceremoniellt samtal med domaren. Den andre livvakten ställde sig bredbent med ryggen mot bordet och lade handen på den korta, svarta automatkarbinen som hängde på hans bröst. Bara att gå fram till en sådan respektingivande person var farligt, för att inte tala om att föreslå ett vad...

Och plötsligt såg Artiom hur den ovårdade Mark kom gående. Han stannade vid bordet, kliade sig förstrött i huvudet och sa något till domaren. På håll hördes bara tonfallen, men det syntes klart och tydligt att chefen först blev knallröd i ansiktet och sedan nickade med en högmodig grimas. Därefter tog han av sig glasögonen och putsade dem noga.

Artiom banade väg genom folkmängden och gick fram till startlinjen, där vännen stod och väntade på honom.

Skannat med CamScanner

»Klappat och klart!« ropade Mark och gnuggade händer. Han förklarade att han just ingått ett vad med chefen. Han hade påstått att hans nya råtta skulle besegra favoriten redan i första loppet. Visserligen blev han tvungen att lägga Artiom i potten, men i gengäld krävde han ett visum till hela Hansan åt både honom och sig själv om han vann. Stationschefen hade visserligen tackat nej, eftersom han inte sysslade med slaveri (Artiom suckade av lättnad), men tillade att en sådan självgod fräckhet måste bestraffas. Om deras råtta förlorade måste Mark och Artiom under ett års tid tömma dassen på Ringstationen Paveletskaja. Om de vann skulle de få sina visum. Chefen var givetvis övertygad om att så inte skulle bli fallet och hade därför gått med på vadet. Han skulle allt visa den påflugne mannen som vågat utmana hans favorit.

»Har ni ens en råtta?« frågade Artiom ängsligt.

»Självklart!« sa Mark. »Rena besten. Den kommer att slita Piraten i stycken! Om du bara visste hur fort den sprang när den försökte sjappa i dag. Det var knappt jag hann i fatt den, jag jagade den nästan hela vägen till Novokuznetskaja.«

»Och vad heter den?«

»Vad den heter? Tja, vad ska den heta? Vad tror du om Raketen?« föreslog Mark. »Det låter väl hotfullt?«

Artiom trodde inte att tävlingen gick ut på att råttorna skulle slita varandra i stycken, men han sa ingenting. Fast när det framkom att Mark hade fångat råttan samma dag, utbrast han: »Och hur kan ni då veta att den kommer att vinna?!«

»För att jag tror på den, Artiom!« sa Mark segervisst. »Och för övrigt har jag länge drömt om en egen råtta. Jag har alltid satsat på andras, och när de förlorade tänkte jag: Det gör ingenting, för en dag kommer jag också att ha en råtta och den kommer att föra tur med sig. Men det har aldrig blivit av, och det är ju inte så lätt heller, man måste få tillstånd från domaren och så, och det tar ju hur lång tid som helst... Hela livet hinner rinna i väg, och en dag kommer en besökare och äter upp mig, eller så får jag en hjärtattack, utan att jag fick min råtta... Men när du dök upp, då tänkte jag: Vilken chans! Nu eller aldrig. Tar du inte risken nu, kommer du att få satsa på andras råttor så länge du lever. Jag bestämde mig: Om man ska spela så ska man göra det storstilat. Självklart vill jag hjälpa dig, men det är inte huvudsaken, om du ursäktar. Vet du«, fortsatte Mark och sänkte rösten, »jag ville så gärna spela mot den där

Skannat med CamScanner

gubben, så jag gick fram till honom och sa att jag ville utmana Piraten med min egen råtta! Han blev så rasande att han tvingade domaren att godkänna min råtta utanför kön. Och vet du«, tillade han efter en liten stund, »enbart för den sakens skull är det värt att städa dassen i ett år.«

»Fast din råtta kommer ju att förlora!« utbrast Artiom förtvivlat.

Mark såg uppmärksamt på honom, sedan sprack hans ansikte upp i ett leende: »Och om inte…?«

Domaren lät en sträng blick svepa över den församlade publiken. Han strök handen över sitt gråmelerade hår, harklade sig viktigt och började läsa upp namnen på de råttor som skulle delta i loppet. Raketen kom sist, men det var inget som bekymrade Mark. Flest applåder fick förstås Piraten, medan Artiom var den ende som applåderade åt Raketen. Nu hoppades han på ett mirakel, det var det enda som kunde rädda honom från att gå under i en stinkande kloak.

Domaren avfyrade ett löst skott med sin Makarovpistol och ägarna öppnade sina burar. Raketen var först ut och Artioms hjärta tog ett glädjeskutt, men när de andra råttorna stormade fram på banan, någon snabbare, någon långsammare, slutade Raketen att göra skäl för sitt namn. Redan fem meter efter starten stannade det lilla kräket i ett hörn och vägrade att röra sig ur fläcken. Enligt reglerna var det strängt förbjudet att driva på råttorna. Artiom såg ängsligt på Mark, men han verkade varken förtvivlad eller arg. Med sitt bistra, stolta ansiktsuttryck påminde han snarare om kaptenen på ett krigsfartyg, som just gett order om att sänka sitt skepp för att det inte ska falla i fiendens händer – som i den där boken han läst om ett krig som ryssarna hade utkämpat en gång.

Ett par minuter senare sprang de första råttorna i mål. Piraten vann, på andra plats kom en oseedad råtta, och på tredje plats Kanonen. Artiom kastade en blick mot domarbordet. Stationschefen torkade sin svettiga skalle med näsduken som han just putsat glasögonen med och diskuterade resultatet med domaren. Artiom hoppades att vinnaren hade glömt bort deras vad, men i samma ögonblick slog chefen sig för pannan, log stilla för sig själv och vinkade till sig Mark med fingret.

Nu kände sig Artiom nästan som när väktarna kom och hämtade honom till avrättningen. Men när han traskade efter Mark till domarbordet, tröstade han sig med tanken att han i alla fall skulle komma in i Hansan. Väl där gällde det bara att finna en flyktväg.

Men först väntade Den stora skammen.

Skannat med CamScanner

Chefen bjöd dem artigt att stiga upp på podiet, sedan vände han sig till publiken, återgav helt kort innehållet i vadet och förklarade nöjt att de båda förlorarna nu, precis som överenskommet, skulle föras bort till ett års straffarbete i sanitetsanläggningarna, med omedelbar verkan. Som ur intet dök två Hansasoldater upp. De tog ifrån Artiom hans karbin, men försäkrade att han skulle befinna sig i säkerhet under det närmaste året och att vapnet skulle återlämnas när strafftiden var till ända. Därefter eskorterades de till Ringstationen, under folkhopens visslingar och rop.

Förbindelsetunneln gick rakt under centralsalen, precis som på den första stationen, men där upphörde alla likheter mellan de båda stationerna på Paveletskaja. Ringstationen gjorde ett mycket sällsamt intryck: det var lågt i tak och i väggarna fanns arkadgångar som var exakt lika breda som avståndet mellan dem. Det verkade som om den översta Paveletskaja hade varit lätt att bygga, som om jorden varit mjukare och det gått fort att gräva, medan man djupare ner hade stött på hård, motspänstig berggrund, som man endast med största möda lyckats gnaga sig igenom. Ändå uppstod inte samma dystra, beklämmande stämning som på Tverskaja. Belysningen var ovanligt generös, väggarna var smyckade med enkla mönster och arkaderna inramades av imitationer av antika kolonner, precis som på bilderna i boken *Det antika Greklands myter*. Kort sagt, det var inte den värsta platsen för tvångsarbete.

Och givetvis såg man genast att detta var Hansans territorium. Stationen var ovanligt ren och fin, och från taket kom ett mjukt ljus från riktiga lampor med glasskärmar. I själva salen, som var mindre än på grannstationen, stod inte ett enda tält, men i gengäld ett stort antal arbetsbord, på vilka det låg berg av komplicerade maskindelar. Där satt människor i blå arbetskläder och det doftade av maskinolja. Arbetsdagen verkade sluta senare här än hos grannen. På väggarna hängde Hansans baner – en brun cirkel mot vit bakgrund –, plakat som uppmanade till en ökad arbetsprestation och citat ur en viss A. Smiths verk. Under den största banderollen, flankerad av två soldater i givakt, stod ett bord med en glasskiva och när Artiom leddes förbi stannade han till helt kort för att få en skymt av vad det var för slags relik som förvarades i vitrinen.

Där, på en duk av röd sammet och omsorgsfullt upplyst av små lampor, vilade två böcker. Den första var i utmärkt skick och på det svarta bandet stod det präglat i guld: »Adam Smith. Nationernas välstånd.«

Skannat med CamScanner

Den andra boken var nästan sönderläst, mer ett slitet och lagat litet häfte, på vilket det i fet stil stod: »Dale Carnegie. Sluta oroa dig, börja leva!« Artiom hade aldrig hört talas om någon av författarna, han var mer upptagen av frågan om det kanske var samma sammet som stationschefen hade låtit klä buren med åt sin älsklingsråtta.

Ett av spåren var fritt och då och då passerade handdrivna dressiner lastade med lådor. Vid ett tillfälle stannade en motoriserad dressin till på stationen för en minut, och Artiom hann skymta några vältränade soldater klädda i svarta uniformer och svartvitrandiga tröjor. På hjälmarna hade de mörkersikten, det hängde besynnerliga, korta automatkarbiner på deras bröst och deras kroppar skyddades av tunga skottsäkra västar. Kaptenen klappade med handen på den mörkgröna hjälmen med visir som låg i hans knä, och växlade några ord med stationsväktarna, sedan försvann dressinen in i tunneln.

På det andra spåret stod ett helt tågsätt, som till och med var i bättre skick än det som Artiom hade sett på Kuznetskij Most. Bakom fönstren med fördragna gardiner dolde sig antagligen bostadssektioner, men det fanns även öppna fönster och därinne skymtade han bord med skrivmaskiner. Människor som satt därinne verkade strängt upptagna, och på en skylt ovanför dörrarna stod det »Central Office«.

Stationen gjorde djupt intryck på Artiom. Nej, den var inte lika häpnadsväckande som den första Paveletskaja, här fanns inte ett spår av den gåtfulla, dystra skönhet som inför en katastrofdrabbad eftervärld vittnade om metroskaparens forna storhet och makt. Här fanns inget av det dekadenta vansinne som präglade livet utanför Ringlinjens gränser. Livet gick sin gilla gång, efter arbetsdagens slut kom den välförtjänta ledigheten, ungdomarna sökte inte sin tillflykt i durets illusoriska värld, utan föredrog att arbeta: Ju förr man påbörjade sin karriär, desto snabbare började man avancera, och de lite äldre behövde inte oroa sig för att de så snart deras händer inte orkade längre skulle skickas in i tunneln och bli råttmat. Nu stod det klart för Artiom varför Hansan så sällan och ogärna släppte in främlingar på sina stationer: antalet platser i paradiset var begränsat, det var bara helvetets portar som stod öppna för alla.

»Äntligen har jag emigrerat!« utbrast Mark lyckligt och såg sig omkring.

I slutet av plattformen satt ännu en gränsvakt i en glaskur med påskriften »Vakthavande« och intill fanns en liten rödvitrandig bom över

Skannat med CamScanner

spåret. Varje gång en dressin stannade vid bommen kom vakten ut ur kuren och kontrollerade med värdig min deras papper, ibland även frakt-godset, innan han slutligen släppte passagen fri. Artiom lade märke till att alla gränsvakter och tulltjänstemän verkade ytterst stolta över sitt yrke, det syntes direkt att de älskade sin uppgift. Å andra sidan, tänkte han, är det väl omöjligt att inte älska ett sådant jobb.

Man förde dem förbi avspärrningen, varifrån det gick en liten gång-väg in i tunneln och en liten sidokorridor med serviceutrymmen, där de skulle arbeta med sitt. Trist, gulblekt kakel, enkla avträden, om än med riktiga toalettsitsar, obeskrivligt skitiga arbetskläder, spadar med vidriga beläggningar, en skottkärra med ett löst hjul som vinglade hit och dit och en liten vagn som skulle lastas och köras bort till närmaste schakt. Och allt detta i en obeskrivligt vidrig stank som satte sig i kläderna, trängde in under huden och förvandlade dess bärare till en paria.

Den första dagen av monotont arbete gick så olidligt långsamt att Artiom fick för sig att skiftet aldrig skulle ta slut. De var dömda att skyffla, lasta, köra bort i det oändliga, för det kom ständigt kom nya besökare till dasset. Och ingen försökte dölja sin avsmak för de stackars arbets-djuren, varken de nödiga gästerna eller vakterna som höll uppsikt över dem. Äcklade höll de sig på avstånd, satte handen för munnen eller – lite taktfullare – tog ett djupt andetag för att inte behöva andas in i deras närhet. Vämjelsen i deras ansikte var så stor att Artiom måste fråga sig själv: Kommer inte allt detta vidriga, som de så skyndsamt och resolut tar avstånd ifrån, från dem själva? Vid arbetsdagens slut, när händerna trots de tjocka handskarna var skavda intill köttet, föreföll det Artiom att han hade förstått människans sanna väsen och meningen med livet. Nu framstod människan som en sinnrik maskin som fördärvade mat och producerade skit. Den fungerade nästan perfekt hela livet och saknade all mening, åtminstone i den utsträckning ordet »mening« avsåg ett sär-skilt mål. Meningen var processen: att konsumera och bearbeta så mycket näring som möjligt för att därefter stöta ut restprodukterna, det vill säga allt som återstod av de ångande fläskkotletterna, de saftiga svällda svam-parna och de smakliga brödkakorna – nu var det ruttet och skändat. Toa-lettbesökarnas anletsdrag smälte samman och människorna blev till ansiktslösa mekanismer, som förintade allt vackert och nyttigt, och i gengäld skapade stinkande onödigheter. Artiom kände ett raseri välla upp inom sig, ett raseri mot människorna som blev ännu starkare av

Skannat med CamScanner

deras förakt för honom. Mark uthärdade stoiskt och försökte då och då muntra upp Artiom.

»Det är väl inte så farligt«, kunde han säga. »Alla säger ju att det alltid är svårt i början av emigrationen.«

Det värsta var att flyktmöjligheterna såvitt han kunde se var obefintliga. Väktarna höll sträng uppsikt över all verksamhet, och trots att det egentligen bara var att gå in i tunneln, fortsätta förbi schaktet och gå raka spåret till Dobryninskaja, så lät det sig helt enkelt inte göras. De sov i ett sidorum, dörren låstes ordentligt om natten och glaskuren vid stationsingången bemannades dygnet runt av en vakt.

Nu hade de varit på stationen i tre dagar. Här räknades inte tiden i dygn, den kröp fram som ett blötdjur, från sekund till sekund i en oupphörlig mardröm. Artiom hade redan vant sig vid tanken att ingen mer skulle tilltala honom, att han nu hade upphört att vara en människa. I stället hade han förvandlats till en ofattbart vidrig varelse, som förutom att vara frånstötande och äcklig också var avlägset besläktad, vilket endast förstärkte deras rädsla, som om hans lyte kunde smitta dem, som om han vore spetälsk.

Till en början smidde han flyktplaner, sedan infann sig förtvivlans ekande tomhet, som avlöstes av den matta avtrubbning som inträder när förnuftet har retirerat, dragit in känslornas och förnimmelsernas fina trådar och förpuppats i ett hörn av medvetandet. Artiom arbetade mekaniskt vidare, hans rörelser hade blivit automatiska, det var bara att skyffla, lasta, köra bort, tömma och skynda tillbaka för att skyffla igen.

På kvällen den femte dagen råkade Artiom köra på en spade med skottkärran, innehållet tippade ut och själv föll han rakt ner i sörjan. När han reste sig upp igen var det något som klickade till i hans huvud, och i stället för att springa efter hink och trasa styrde han utan brådska stegen mot tunnelingången. Han fann sig själv så äcklig och motbjudande att hans aura borde stöta bort vem som helst. Och i just detta ögonblick var vakten, som aldrig annars brukade lämna sin post, av någon outgrundlig anledning borta. Utan en tanke på att man säkert skulle förfölja honom fortsatte han längs spåret. Han gick i blindo, men snubblade bara ibland, och skyndade på tills han nästan sprang, men ännu hade förnuftet inte återvänt till hans kropp, det satt alltjämt och hukade ängsligt i sitt hörn. Bakom sig hörde han varken rop eller steg av förföljare, endast en dressin som lyste upp sin väg med en svag lampa när den gnisslande närmade

Skannat med CamScanner

sig ur tunneln. Artiom tryckte sig mot väggen och släppte förbi den. Människorna på dressinen tycktes inte ha sett honom, det tog i vilket fall som helst ingen notis om honom och de yttrade inte ett ord när de åkte förbi.

Med ens fick han en känsla av att hans fall hade gjort honom osårbar, det var som om den stinkande sörjan hade gjort honom osynlig. Det gav honom kraft och gradvis började han komma till sans igen. Han hade lyckats! På något vis hade han, i strid mot allt sunt förnuft, lyckats fly från den fördömda stationen, och det var inte ens någon som förföljde honom! Så besynnerligt, så förbluffande, men om han nu skulle försöka analysera det som hänt, dissekera detta mirakel med förnuftets kalla skalpell, så skulle magin genast skingras och ljuskäglan från patrulldressinens strålkastare träffa honom i ryggen.

I slutet av tunneln syntes ett ljus. Artiom saktade stegen och en minut senare kom han in på Dobryninskaja.

Gränsvakten nöjde sig med ett fantasilöst: »Är det någon som har kallat på rörmokaren?« och släppte genast förbi honom, samtidigt som han fläktade undan luften omkring sig med ena handen och höll för munnen med den andra. Artiom måste fortsätta och lämna Hansans territorium så snabbt som möjligt, innan vakterna upptäckte flykten, innan deras steg ekade bakom honom, innan varningsskotten visslade i luften och… Skynda på.

Han gick med huvudet sänkt och undvek att titta på någon, men han kunde ändå känna omgivningens avsky in på bara huden. I det vakuum som uppstod omkring honom kunde han passera den tätaste folkmassa, och det var så han närmade sig gränsposteringen. Vad skulle han säga nu? Återigen frågor, återigen visa passet – vad skulle han svara?

Artiom hade sänkt huvudet så djupt att hakan vilade mot bröstet, han såg knappt var han gick och det enda han noterade av stationen var de mörka, rensopade granitplattorna som golvet var belagt med. Han fortsatte framåt och bara väntade på det ögonblick då en grov röst skulle beordra honom att stanna på fläcken. Nu… Nu snart…

»Vad är det här för skit?« dundrade en kvävd röst precis intill.

Nu var det klippt.

»Jag… eh… har gått vilse… Jag är inte härifrån och…«, mumlade Artiom, osäker på om han stammade av nervositet eller om han prövade en roll.

Skannat med CamScanner

»Stick härifrån, ditt stinkdjur!« skrek rösten med en näst intill hypnotiserande kraft. Artiom ville genast lyda.

»Fast jag... Jag ville ju bara...« Han blev nästan rädd att han spelade över.

»På Hansans territorium är tiggeri strängt förbjudet!« röt en sträng röst, från ett visst avstånd den här gången.

»Snälla, låt mig... Jag har småbarn...« Nu hade Artiom förstått vad han skulle trycka på.

»Barn? Tror du att vi bryr oss?!« skrek den osynlige officeren rasande. »Popov, Lomako, kom hit! Kasta ut den här skithögen härifrån!«

Varken Popov eller Lomako ville smutsa ner sina händer, så de knuffade honom i ryggen med karbinpiporna. Bakom dem hördes befälets irriterade svordomar. I Artioms öron lät det som sfärernas musik.

Serpuchovskaja! Hansan låg bakom honom!

Till slut lyfte han blicken, men det han utläste i omgivningens ögon fick honom genast att sänka den igen. Han befann sig inte längre på Hansans välordnade stationer, utan var återigen utkastad i det smutsiga, erbarmliga kaos som rådde i resten av metron, men till och med här fann man honom motbjudande och äcklig. Det fantastiska pansar som hade skyddat honom på vägen och gjort honom osynlig, som hade fått människor att vända ryggen till honom, som hade slussat honom genom alla posteringar och avspärrningar, det hade nu på nytt förvandlats till ett stinkande lager av skit. Klockan hade tydligen slagit tolv.

När det inre jublet hade lagt sig försvann också den främmande, liksom lånade kraft som hade fått honom att gå hela vägen från Paveletskaja till Dobryninskaja. Nu var han utlämnad åt sig själv igen, hungrig, utmattad, med en outhärdlig stank omkring sig och alltjämt medtagen av misshandeln som han en vecka tidigare utsatts för.

Tiggarna som han slagit sig ner bredvid – han fann att han inte längre behövde undvika sådant sällskap – drog sig svärande undan från honom. Han slog armarna om sig själv för att få lite värme, slöt ögonen och satt länge på det viset, utan att tänka en enda tanke. Efter en stund somnade han.

Artiom gick genom en tunnel som aldrig tog slut. Den var längre än alla andra tunnlar han någonsin gått genom i sitt liv. Tunneln svängde, än gick den upp, än gick den ner, och ingenstans såg man mer än tio steg framför sig. Den ville aldrig ta slut, och det blev allt svårare att gå.

Skannat med CamScanner

De blodiga fötterna gjorde ont, ryggen värkte, vartenda steg gav upphov till ett eko av smärta i hela kroppen, men så länge det fanns hopp om att utgången var nära, kanske runt nästa hörn, fann Artiom kraft att fortsätta fram. Plötsligt slogs han av en enkel, men fruktansvärd tanke: Tänk om tunneln inte har någon utgång? Tänk om ingången och utgången gick in i varandra, tänk om någon osynlig och allsmäktig kraft hade placerat honom här – likt en kringirrande labbråtta som förgäves försökte bita försöksledaren i fingret – i denna hopplöst slutna labyrint, bara för att se honom släpa sig fram tills krafterna tröt för gott? Och allt utan syfte, helt enkelt för att det var roligt? En råtta i en labyrint. En hamster i ett hjul. Men, tänkte han igen, om vägen inte leder till en utgång, ligger kanske befrielsen i att man avstår från den meningslösa rörelsen framåt? Han satte sig på en syll, men inte för att han var trött utan för att han kommit till vägs ände. Och plötsligt försvann väggarna omkring honom, och han tänkte: För att nå ditt mål, för att fullborda din vandring, behöver du bara sluta att gå. Sedan upplöstes tanken och försvann…

Han vaknade med en oförklarlig oro i kroppen. Först förstod han inte varför, men undan för undan började han erinra sig drömmens delar och skapa en mosaik av fragmenten, men delarna föll hela tiden isär eftersom han saknade kittet som skulle foga dem samman. Kittet var en tanke i drömmen, den var själva fröet, visionens kärna, som förlänade den dess innebörd. Utan tanken fanns bara en hög skärvor, med tanken uppenbarades en underbar mosaik som gav utblick över oändliga horisonter. Och nu kunde han inte minnas tanken längre. Artiom bet sig i näven och grep sitt smutsiga huvud med sina smutsiga händer. Hans läppar muttrade några osammanhängande ord och de förbipasserande tittade nervöst och ringaktande på honom. Men tanken ville inte komma tillbaka. Han började långsamt och metodiskt gå igenom minnesskärvorna en efter en, på jakt efter en avgörande ledtråd, och plötsligt fann han den detalj som fick bilden att klarna – återigen infann sig tanken så som den hade formulerats i drömmen.

För att fullborda din vandring behöver du bara sluta att gå.

Fast i vaket tillstånd framstod tanken som banal och löjlig, inte alls värd besväret. För att fullborda sin vandring behövde han bara sluta att gå? Självklart. Om man slutar att gå är vandringen slut. Det vore väl konstigt annars. Men var det lösningen? Och var det verkligen det som var hans mål?

Skannat med CamScanner

»O, älskade broder! Din själ är lika rutten som smutsen på din kropp!« hördes med ens en röst över honom.

Det kom så oväntat att den nyfunna tanken och den bittra besvikelsen försvann som genom ett trollslag. Han trodde inte ens att orden var riktade till honom, så van hade han blivit vid att folk undvek att komma i kontakt med honom.

»Vi välkomnar alla föräldralösa och fattiga«, fortsatte rösten. Artiom kunde inte låta bli att kasta en blick åt sidorna för att se vem den mjuka, trösterika rösten talade till. Men det fanns ingen annan i närheten. Rösten talade till honom. Artiom lyfte långsamt på huvudet och mötte blicken hos en kortväxt man med mörkblont hår och rosiga kinder. Mannen var klädd i en fotsid särk och sträckte vänskapligt fram sin högra hand. För Artiom var minsta sympatiyttring av nöden, så han log osäkert tillbaka och räckte också fram handen.

Varför ryggar han inte undan för mig som alla andra? tänkte Artiom. Varför kommer han fram till mig när alla andra håller sig på avstånd?

»Jag ska hjälpa dig, min broder!« fortsatte mannen. »Mina bröder och jag ska ge dig husrum så att du får dina själskrafter tillbaka.«

Artiom nickade bara, men för den rosenkindade mannen var detta mer än nog.

»Då så, tillåt mig att föra dig till Vakttornet, älskade broder«, sjöng mannen. Därefter tog han Artiom i handen och ledde honom med sig.

Skannat med CamScanner

11. DEN EGNA VÄGEN

Artiom visste inte vart de var på väg, han förstod bara att mannen hade lett honom in i en av de fyra tunnlarna som utgick från stationen, men han visste inte vilken. Hans nye bekant hade presenterat sig som broder Timofej. Hela vägen från Serpuchovskaja hade han pratat oavbrutet i den mörka, tysta tunneln.

»Gläd dig, älskade broder, att våra vägar korsades, ty nu kommer hela ditt liv att förändras. Din mållösa vandring genom beckmörkret är över, ty du har funnit vad du sökte.«

Artiom förstod inte riktigt vad mannen syftade på, för själv han hade inte trott att hans resa var över på långa vägar, men den rosenkindade Timofej var så vänlig och vältalig att han bara lyssnade, och han önskade att han kunde samtala med Timofej på samma språk och tacka för att han inte tagit avstånd från honom som alla andra.

»Tror du på den ende och sanne Guden, broder Artiom?« undrade Timofej liksom i förbifarten och såg honom uppmärksamt i ögonen.

Artiom kunde bara sänka blicken och mumla något, vilket gick att tolka både som ett ja och ett nej, alltefter önskemål.

»Bra, broder Artiom, underbart«, kuttrade Timofej. »Endast den sanna tron kan frälsa dig från helvetets eviga kval och ge dig syndernas förlåtelse.« Han gjorde en sträng och högtidlig min. »Ty portarna har öppnats till vår Gud Jehovas rike och Bibelns heliga profetior kommer snart att gå i uppfyllelse. Studerar du Bibeln, käre broder?«

På nytt stammade Artiom fram någonting, och den här gången sneglade den rosenkindade brodern något tvivlande på honom.

»När vi kommer till Vakttornet«, fortsatte Timofej, »kan du själv övertyga dig om hur oumbärligt det är att studera Den heliga skrift som givits oss från ovan, och hur rikligt belönad den blir som återvänder till den sanna vägen. Bibeln är en ovärderlig gåva från Gud Jehova och kan endast liknas vid en kärleksfull faders brev till sina barn. Vet du kanske vem det var som skrev Bibeln?«

Artiom fann det meningslöst att fortsätta låtsas och skakade upprikt på huvudet.

Skannat med CamScanner

»Det och mycket annat kommer man att lära dig i Vakttornet, dina ögon kommer att öppnas. Vet du vad Jesus Kristus, Guds son, sade till sin församling i Laodikeia?« När han såg att Artiom vek undan med blicken, skakade han milt förebrående på huvudet. »Jesus sade: ›Jag råder dig att hos mig köpa salva att smörja dina ögon med så att du kan se.‹ Men Jesus talade inte om en kroppslig sjukdom!« Broder Timofej stack upp ett pekfinger i luften och hans röst fick ett konspiratoriskt tonfall, som lovade en spännande fortsättning. Artiom låtsades vara intresserad. »Nej, Jesus talade om den andliga blindheten, som det är nödvändigt att läka. Precis som du har tusentals andra gått vilse i mörkret, ty de är blinda. Tron på den ende Guden Jehova är salvan som kan öppna dina ögon så att de kan skåda den sanna världen, ty kroppsligen är du seende, men andligen är du blind.«

Artiom tänkte att han faktiskt hade behövt ögonsalva de senaste fyra dagarna. Då han inte svarade, antog broder Timofej att han måste bearbeta den komplexa idén och lät honom vara i fred en stund för att begrunda hans ord.

Fem minuter senare skymtade ett ljus längre fram och broder Timofej förkunnade det glada budskapet:

»Ser du elden därborta? Det är Vakttornet. Vi är framme!«

Något torn fanns det inte och Artiom blev lite besviken. Det var ett vanligt tåg som stod mitt i tunneln och vars svaga lyktor lyste upp mörkret på femton stegs håll. När de närmade sig tåget, klev en fetlagd karl ut ur förarhytten och kom dem till mötes. Han omfamnade Timofej och hälsade honom med »älskade broder«, varpå Artiom drog slutsatsen att det snarare rörde sig om en tilltalsform än en kärleksförklaring.

»Vem är denne yngling?« frågade mannen och log mjukt mot Artiom.

»Det är vår nye broder Artiom, som vill följa oss längs den sanna vägen, studera den heliga Bibeln och avsäga sig Satan«, förklarade Timofej.

»Låt Tornets vakt hälsa dig välkommen, älskade broder Artiom!« utbrast den tjocke, och Artiom konstaterade häpet att inte heller han lät sig bekomma av den outhärdliga stanken som omgav honom.

»Men nu«, kvittrade broder Timofej medan de utan brådska gick igenom den första vagnen, »måste du rena din kropp innan du besöker brödernas möte i Rikets sal, ty Jehova Gud är ren och helig, och han förväntar sig att hans lärjungar skall bevara sin andliga, moraliska och fysiska renhet, liksom sin renhet i tanken. Vi lever i en oren värld«, sa han och

Skannat med CamScanner

kastade en bedrövad blick på Artioms kläder, »och för att vara rena i Guds ögon måste vi verkligen anstränga oss, min broder.«

Med de orden puffade han in Artiom i en liten kabin med plastväggar, som man ställt i ordning nära ingången till vagnen. Timofej bad honom att klä av sig, tryckte en stinkande, gråbrun tvål i hans hand och sprutade vatten ur en gummislang över honom i fem minuter.

Artiom försökte låta bli att fundera över vad tvålen kunde vara gjord av. Den rev i huden, men hur det än var så fick den faktiskt bort den äckliga lukten från kroppen. För att fullborda proceduren räckte broder Timofej fram en relativt ren särk av samma snitt som hans egen och såg ogillande på patronhylsan som hängde i kedjan runt Artioms hals – antagligen tolkade han det som en hednisk talisman, men han inskränkte sig till en förebrående suck.

Det var häpnadsväckande att man i detta märkliga tåg, som fastnat mitt i tunneln och nu tjänade som brödernas tillhåll, hade rinnande vatten och rent av en dusch. Men när Artiom undrade var vattnet i slangen kom ifrån och hur de lyckats bygga något liknande, log broder Timofej hemlighetsfullt och förklarade att människors strävan att behaga Gud Jehova i sanning drev dem till hjältemodiga och ryktbara gärningar. Artiom fick nöja sig med denna allt annat än tydliga förklaring.

När Artiom hade fått på sig särken gick de över till den andra vagnen, där det stod odukade långbord med enkla bänkar på båda sidorna. Broder Timofej gick fram till en man som stod och rörde i en stor gryta, och kom tillbaka med en skål väldoftande gröt. Artiom lät sig väl smaka, även om han inte lyckades avgöra vad gröten var gjord på.

Broder Timofej såg på honom med djupt medlidande medan han åt, och tog samtidigt vara på möjligheten att omvända honom.

»Tro inte att jag inte litar på dig, broder, men ditt svar på min fråga om du tror på Gud lät ganska svävande. Kan du verkligen föreställa dig en värld utan Honom? Skulle världen ha uppstått av sig själv, och inte tack vare Hans allvetande vilja? Skulle den oändliga mångfalden av liv och skönhet på jorden« – han svepte med handen över den trista salen – »vara resultatet av en slump?«

Artiom såg sig omkring i vagnen, men upptäckte varken skönhet eller andra livsformer än dem själva. Han böjde sig över skålen igen och grymtade skeptiskt.

Till hans förvåning blev broder Timofej inte förargad, tvärtom sporra-

Skannat med CamScanner

des han av motståndet och hans redan rosenröda kinder började blossa av stridslystnad.

»Om inte det övertygar dig om Hans existens, betänk då detta: Om det inte fanns någon gudomlig vilja bakom världen, då skulle det betyda att, att…« Han stockade sig, som av fasa, och först efter några långa ögonblick, under vilka Artiom hann förlora aptiten, fortsatte han: »Det skulle ju betyda att människan är utlämnad åt sig själv, att vår existens saknar mening och att det inte finns något att leva för… Det skulle betyda att vi är helt ensamma och att det inte finns någon som bryr sig om oss. Det skulle betyda att vi lever i kaos och att det inte finns minsta hopp om något ljus i slutet av tunneln… Att leva i en sådan värld vore fruktansvärt, för att inte säga omöjligt!«

Artiom svarade inte, men broder Timofejs ord fick honom att tänka efter. Fram till nu hade han betraktat sitt liv som ett enda kaos, som en kedja av tillfälligheter utan något som helst sammanhang. Och även om detta emellanåt hade gjort honom deprimerad och lockelsen varit stor att börja tro på en enkel sanning som gav livet mening, så tyckte han att det vore en feg lösning, och trots att det innebar ett personligt lidande hade han stärkts av tanken att livet levdes enbart för dess egen skull och att varje människa ensam måste stå emot varats meningslöshet och kaos. Men han hade ingen lust att gräla med den vänlige Timofej.

En mätt, tröstande känsla av välbehag spred sig inom honom och han var uppriktigt tacksam mot denne man som hade tagit sig an honom när han var hungrig, trött och utstött, som samtalat så vänskapligt med honom och nu klätt honom i rena kläder och gett honom att äta. Han ville visa sin erkänsla och därför reste han sig beredvilligt när broder Timofej vinkade åt honom att följa med till brödernas möte.

Den tredje vagnen i raden hade inrättats till mötesrum. Här var det fullpackat med folk, och alla var klädda i likadana särkar. Mitt i vagnen fanns ett litet podium och mannen som stod på det kom så högt upp över de andra att han nästan stötte huvudet i taket.

»Nu måste du lyssna noga på allt«, uppmanade Timofej, medan han vänligt men bestämt banade sig väg genom mängden, tätt följd av Artiom.

Talaren var en till åren kommen herre med ett välansat grått skägg som nådde honom ända ner till bröstet och med en blick som vittnade om vishet och lugn. Hans ansikte var fårat, men såg ingalunda svagt eller hjälplöst ut, det utstrålade snarare en oförklarlig kraft.

Skannat med CamScanner

»Ioann, vår äldste«, viskade broder Timofej med vördnadsfull röst. »Du har verkligen tur, broder Artiom. Predikan ska just till att börja, och du kommer att få flera lektioner på en gång.«

Den äldste höjde sin hand och sorlet tystnade omedelbart. Då tog mannen till orda med djup och klangfull röst.

»Min första lektion till er, mina älskade bröder, handlar om hur vi får reda på vad Gud kräver av oss. Ni skall svara på tre frågor: Vilka viktiga upplysningar innehåller Bibeln? Vem är dess författare? Varför måste man studera den noga?«

Hans sätt att uttrycka sig skilde sig från broder Timofejs omständliga språk: han formulerade sig kort och okonstlat. Först blev Artiom förvånad över detta, men när han sedan såg sig omkring slog det honom att församlingen nog inte förstod något annat språk. Broder Timofejs sirliga utläggningar skulle ha klingat för döva öron.

Under tiden hade den gråhårige predikanten förklarat att man i Bibeln fann sanningen om Gud. Därefter övergick han till den andra frågan och sa att Bibeln skrevs under loppet av sextonhundra år av omkring fyrtio olika personer, som alla var inspirerade av Gud. »Därför«, drog han slutsatsen, »är Bibelns författare inte en människa, utan Gud, som lever i himmelen. Och svara mig nu, bröder, varför man måste studera Bibeln?« Innan någon hann reagera förklarade han: »Därför att kunskapen om Gud och uppfyllandet av Hans vilja är nyckeln till evigt liv. Det är inte alla som blir glada över att ni studerar Bibeln«, varnade han, »men ni skall inte låta någon hindra er!« Han kastade en sträng blick på de församlade.

Det blev tyst en minut. Den äldste tog en klunk vatten och fortsatte sin predikan.

»Min andra lektion till er, bröder, handlar om vem Gud är. Ni skall svara på tre frågor: Vem är den sanne Guden och hur lyder Hans namn? Vilka är Hans viktigaste egenskaper? Hur skall man tillbedja Honom?«

Någon i mängden ville svara på en av frågorna, men han hyssjades ner och broder Ioann, som låtsades som om ingenting hade hänt, började själv svara:

»Människor tillber många gudar. Men i Bibeln står det att det endast finns en sann Gud. Han skapade allt, på jorden så som i himlen. Eftersom Han gav oss livet bör vi tillbedja endast Honom och ingen annan. Och vad heter den sanne Guden?« utropade han och gjorde en paus.

Skannat med CamScanner

»Jehova!« dundrade en mångstämmig kör.

Artiom såg sig ängsligt omkring.

»Namnet på den sanne Guden är Jehova!« bekräftade predikanten. »Gud har många titlar, men bara ett namn. Lägg vår Guds namn på minnet och nämn honom aldrig fegt vid någon av hans titlar, utan rakt ut, vid namn! Vem kan svara mig nu: Vilka är vår Guds viktigaste egenskaper?«

En allvarlig lärjunge lyfte sin hand för att svara på frågan, men den äldste förekom honom:

»Jehovas person uppenbaras i Bibeln. Hans viktigaste egenskaper är kärlek, rättvisa, klokhet och kraft. I Bibeln står det att Gud är barmhärtig, god, förlåtande, storsint och tålmodig. Likt lydiga barn måste vi efterlikna honom i allt.«

Det sagda mötte inget motstånd i församlingen, så predikanten strök sitt stora skägg och frågade:

»Säg mig nu: Hur bör vi tjäna vår Herre Jehova? Jehova säger att vi endast skall tjäna Honom. Vi skall inte dyrka och tillbedja bildstoder eller avbilder!« Talarens röst mullrade hotfullt. »Vår Gud ger inte sin ära ifrån sig! Och några avbilder hjälper oss inte!«

Instämmande röster höjdes i församlingen, och broder Timofej vände sitt glädjestrålande ansikte mot Artiom och sa:

»Broder Ioann är en briljant talare. Tack vare honom växer vårt brödraskap för varje dag som går och den sanna tron får bara fler och fler anhängare!«

Artiom pressade fram ett leende. Än så länge hade den äldstes flammande tal inte gjort samma intryck på honom som på resten av församlingen. Men kanske var det ändå värt att fortsätta lyssna?

»I min tredje lektion skall jag berätta för er om Jesus Kristus. Och här är de tre frågorna: Varför kallar man Jesus Kristus Guds förstfödde son? Varför kom han till jorden som människa? Vad skall Jesus göra inom en snar framtid?«

Det visade sig att Jesus kallades den förstfödde eftersom han var Guds första mänskliga skapelse, att han varit ande före förkroppsligandet på jorden och levt i himmelen. Alltihop gjorde Artiom mäkta förvånad – den riktiga himlen hade han bara sett en enda gång, den där ödesdigra natten på Botaniska trädgården. En gång hade någon berättat att det kanske fanns liv på andra stjärnor. Men det var väl inte det predikanten menade?

Skannat med CamScanner

Den äldste hade emellertid redan kommit till nästa fråga:

»Vem av er kan tala om för mig varför Jesus Kristus, Guds son, steg ned till jorden som människa?« En ny konstpaus.

Nu började Artiom förstå hur det hela fungerade. Det märktes vilka av de närvarande som var nyfrälsta och vilka som hade besökt lektionerna ett tag. Veteranerna försökte aldrig besvara de retoriska frågorna, medan nykomlingarna ville visa sig duktiga och viftade med händerna, men bara tills den äldste själv började förklara.

»När Adam, den första människan, bröt mot Guds bud, då begick han något som Bibeln kallar synd«, sa predikanten som började från början. »Därför dömde Gud Adam till döden. Så småningom åldrades Adam och dog, men först förde han vidare sin synd till sina barn, och därför åldras även vi och dör. Och så sände Gud sin förstfödde son, Jesus, för att denne skulle lära människorna sanningen om Gud. Genom att bli dödlig och offra sitt eget liv i människornas ställe ville han befria mänskligheten från synd och död.«

Artiom tyckte att det lät som en mycket besynnerlig idé. Varför först döma alla till döden, och sedan offra sin egen son för att allt skulle bli som förr? Gud var väl ändå allsmäktig?

»Jesus har uppstått och återvänt till himmelen som ande. Gud har utropat honom till konung. Snart skall Jesus förinta all ondska och allt lidande på jorden!« lovade predikanten. »Men mer om detta efter bönen, mina älskade bröder!«

De församlade böjde lydigt sina huvuden och hängav sig åt bönens mysterium. Ett mångstämmigt sorl steg i rummet. Artiom kunde urskilja enstaka ord, men innebörden i bönerna gick förlorad. Efter fem minuters andakt började bröderna samtala livligt med varandra, uppenbarligen med en känsla av upprymdhet. Artiom fick inte samma ro i sinnet, men bestämde sig ändå för att stanna en stund till – kanske skulle nästa lektion bli mer övertygande.

»I den fjärde lektionen skall jag berätta för er vem Djävulen är«, sa predikanten hotfullt och svepte med sin mörka blick över de församlade. »Är alla redo för det? Är alla bröder tillräckligt starka i anden för att få kännedom om detta?«

Här förväntades tydligen ett svar, men Artiom fick inte fram ett ljud. Hur skulle han kunna veta om han var tillräckligt stark i anden, när han inte ens visste vad mannen pratade om?

Skannat med CamScanner

»Här är de tre frågorna: Varifrån kom Satan Djävulen? Hur bedrar Satan människorna? Varför måste vi ovillkorligen bekämpa Djävulen?«

Försjunken i funderingar över var han egentligen befann sig och hur han skulle ta sig därifrån, gick Artiom nästan miste om svaret på frågorna. Han uppfattade bara att Satans ärkesynd bestod i att han ville ha den ära som rätteligen tillkom Gud. Dessutom ifrågasatte Satan Guds rätt att styra över människorna – varför skulle människorna bevara sin osjälviska hängivenhet till Gud? Artiom tyckte att den äldstes språk var skrämmande magistralt och olämpligt när man nu diskuterade så viktiga frågor. Då och så sneglade Broder Timofej på honom i hopp om att skönja frälsningens ljus i hans ansikte, men Artiom blev bara mörkare och mörkare i synen.

»Satan bedrar människorna för att de skall tillbedja honom«, förkunnade broder Ioann. »Det finns tre former av bedrägeri: den falska religionen, spiritismen och nationalismen. När en religion sprider lögner om Gud, då tjänar den Satans syften. Anhängarna av falska religioner må vara uppriktiga i sin tro att de tillber den sanne Guden, men i själva verket tjänar de Satan. Spiritism, det är när människor åkallar andar för att de skall skydda dem, skada andra människor eller förutsäga framtiden och åstadkomma mirakel. Bakom alla dessa handlingar står en ond kraft, nämligen Satan!« Predikantens ord vibrerade av hat och avsky. »Slutligen bedrar Satan människor när han väcker en extrem nationalkänsla i dem och lockar dem till att dyrka politiska organisationer.« Han höjde ett varnande pekfinger. »Ibland tror människor att deras folk eller ras är bättre än andra. Men det är inte sant.«

Artiom nickade. Det sista kunde han inte annat än hålla med om.

»En del menar att politiska system kan lösa mänsklighetens problem. De som är övertygade om detta förkastar Guds konungarike. Men det är endast Jehovas konungarike som kan lösa mänsklighetens problem. Och nu skall jag tala om för er, bröder, varför vi ovillkorligen måste bekämpa Djävulen. För att förleda er från Jehova kan Satan tillgripa förföljelser och motstånd. Någon av era närmaste kan ha invändningar mot att ni studerar Bibeln. Andra kan göra narr av er. Men vem har ni att tacka för ert liv?« Predikantens röst klingade som järn. »Satan vill skrämma er! Så att ni slutar att studera Jehova! Låt! Inte! Satan! Segra! Om ni står emot Satan, då visar ni Jehova att ni stöder Hans herravälde!«

Församlingen brast ut i jubel, men tystnade genast när broder Ioann

Skannat med CamScanner

höjde handen för att kunna avsluta mötet med den femte lektionen: »Vad är Guds vilja med jorden?« frågade han och vände sig till de närvarande med utbredda armar. »Jehova skapade jorden som en perfekt plats för människan att leva på för evigt! Jorden kommer aldrig att förintas. Den kommer att existera för evigt!«

Nu stod Artiom inte ut längre, han fnös, och genast riktades rasande blickar åt hans håll, samtidigt som broder Timofej hötte med fingret åt honom.

»De första människorna, Adam och Eva, syndade när de avsiktligt bröt mot Guds befallning«, fortsatte predikanten. »Därför drev Jehova ut dem ur Edens trädgård, och paradiset gick förlorat. Men Jehova har inte glömt varför Han skapade jorden. Han har lovat att förvandla den till ett paradis igen, där människorna kommer att leva för evigt. Hur skall Gud uppfylla sin vilja?«

Av den utdragna pausen att döma hade han nu kommit fram till predikans höjdpunkt. Artiom spetsade öronen.

»Innan jorden kan bli ett paradis måste alla onda människor utplånas«, förkunnade broder Ioann hotfullt. »Våra förfäder fick veta att allt ont kommer att utplånas i Harmageddon, Guds krig mot ondskan. Sedan kommer Satan att fjättras i tusen år och ingen skall kunna skada jorden mer. Endast Guds folk kommer att överleva. I tusen år skall kung Jesus Kristus härska på jorden!« Predikanten riktade sin glödande blick på de främsta raderna av åhörare. »Förstår ni vad detta innebär? Guds förintelsekrig mot ondskan är redan fullbordat! Det som hände med vår syndiga jord var i själva verket Harmageddon! Ondskan är tillintetgjord! Enligt förutsägelsen skulle endast Guds folk överleva. Och vi, vi som lever i metron, är också Guds folk, ty vi överlevde Harmageddon! Guds rike är nära! Snart kommer ingen att drabbas av ålderdom, sjukdomar eller död! De sjuka skall åter bli friska, de gamla skall åter bli unga! Under Kristi tusenåriga regering kommer de gudaktiga att förvandla jorden till ett paradis, Gud skall uppväcka miljoner döda till livet!«

Artiom mindes vad Suchoj hade sagt till Hunter, att radioaktiviteten på ytan inte skulle sjunka på minst femtio år, att mänskligheten var dömd till undergång och att nya biologiska arter höll på att växa fram… Men broder Ioann förklarade inte hur det skulle gå till när jordytan förvandlades till ett blomstrande paradis.

Artiom fick lust att fråga honom vilka kusliga växter som kunde växa

Skannat med CamScanner

i detta utbrända paradis, vilka människor som skulle våga bosätta sig där, och om hans föräldrar hade varit Satans barn eftersom de hade gått under i förintelsekriget mot ondskan, men han sa ingenting. Han fylldes av sådan bitterhet och misstro att det brände till i hans ögon, och skamset kände han tårarna rinna nerför kinderna. Han tog ett djupt andetag och nästan spottade ur sig:

»Ursäkta, men vad säger Jehova, vår sanne Gud, om de huvudlösa mutanterna?«

Frågan blev hängande i luften. Predikanten bevärdigade honom inte en blick, men några av åhörarna vände sig förskräckt om, och än en gång uppstod det ett tomrum omkring honom, som om han börjat stinka igen. Broder Timofej grep efter hans hand, men Artiom slet sig loss, knuffade bröderna åt sidan och banade sig väg mot utgången. Någon försökte sätta krokben för honom, en annan slog honom med knytnäven i ryggen och rummet fylldes av ett upprört sorl.

Han lämnade Rikets sal och gick in i matsalsvagnen. Nu satt det många människor kring borden, alla med tomma aluminiumskålar framför sig. Mitt i rummet pågick något intressant och alla ögon riktades dit.

»Innan vi intar vår måltid, bröder«, sa en mager, oansenlig man med kroknäsa, »ska vi lyssna till lille David och hans historia, som kompletterar dagens predikan om våldsamhet.«

Mannen klev åt sidan och gav plats åt en knubbig liten pojke med uppnäsa och välkammat vitt hår.

»Han var rasande och ville ge mig stryk«, började David med stakande röst, som om han läste innantill. »Säkert bara för att jag var så kortvuxen. Jag tog ett steg tillbaka och ropade: ›Stopp! Slå mig inte! Jag har väl inte gjort dig något?‹« Lille David såg sig omkring med en hjälplös min som verkade inövad.

»Och vad sa den hemske bråkstaken då?« frågade den magre upphetsat.

»Det visade sig att någon hade stulit hans frukost, och han ville helt enkelt ta ut sin frustration på någon«, förklarade David, men det var något i hans röst som fick Artiom att tvivla på att pojken verkligen förstod vad han sa.

»Och hur betedde du dig då?«

»Jag sa bara: ›Du får inte tillbaka din frukost genom att slå mig‹, och föreslog att vi skulle gå till broder kocken tillsammans och berätta allt-

Skannat med CamScanner

ihop för honom. Så bad vi att få en ny frukost. Därefter skakade han min hand och sedan dess har han alltid varit snäll mot mig.«

»Är den som hotade lille David närvarande här?« frågade den magre med en åklagares röst.

Genast for en hand upp i luften och en kraftig ung man i tjugoårsåldern med ett dumt och elakt ansikte klev fram till den provisoriska scenen för att vittna om vilken förunderlig verkan lille Davids ord hade haft på honom. Det var inte lätt för honom att få ur sig det han skulle säga – David hade uppenbarligen lättare att lära sig de obegripliga orden utantill. När föreställningen var slut och man hade tackat pojken och den ångerfyllde bråkstaken med en uppmuntrande applåd, tog den magre återigen plats på scenen och vände sig hjärtligt till de församlade.

»Ja, det finns en enorm styrka i milda ord! Som det heter i Ordspråksboken: ›Mjukt svar stillar vrede.‹ Saktmod och mildhet är inga svagheter, älskade bröder, därbakom döljer sig en enorm viljestyrka! Och exemplen ur Den heliga Bibeln bevisar detta . . .« Han bläddrade fram till den rätta sidan i en fläckig liten bok och började med stor inlevelse läsa en historia ur den.

Artiom gick igenom matsalen, åtföljd av förvånade blickar, och kom till slut till den första vagnen. Där var det ingen som hindrade honom, men när han sedan ville gå ner på spåret kom Tornets väktare, den godmodige tjockisen som hälsat på honom så hjärtligt vid ankomsten, och ställde sig i vägen. Han rynkade sina täta ögonbryn och frågade strängt om Artiom verkligen hade fått tillåtelse att gå ut. Det var stört omöjligt att ta sig förbi honom.

Väktaren väntade på hans förklaring i några sekunder och knöt sedan sina nävar med ett torrt knakande. Artiom såg sig förtvivlat omkring och kom plötsligt att tänka på lille Davids historia. I stället för att kasta sig över den elefantlika väktaren borde han kanske fråga om någon hade stulit hans frukost?

Som tur var kom broder Timofej springande, han såg vänligt på väktaren och sa:

»Den här lärjungen kan gå. Vi håller ingen kvar mot hans vilja.«

Väktaren såg häpet på honom, men gick lydigt åt sidan.

»Låt mig följa dig en bit på vägen, min älskade broder Artiom«, kvittrade broder Timofej, och Artiom kunde bara nicka, oförmögen att motstå röstens magi. »Så här i början kan vårt levnadssätt verka lite kon-

Skannat med CamScanner

stigt«, sa han lugnande, »men nu är Guds frö planterat även i dig och jag ser att det har fallit i god jord. Men det är viktigt att du får reda på hur du inte bör bete dig, nu när Guds rike är närmare än någonsin förr, så att du inte blir avvisad. Du bör lära dig att hata det onda och undvika allt som Gud hatar: otukt, avsiktlig trolöshet, sodomi, incest, hasardspel, lögner, stöld, vredesutbrott, våldsamhet, magi, spiritism, dryckenskap…« Under den raska uppräkningen kastade broder Timofej då och då en orolig blick på Artiom. »Om du älskar Gud och vill blidka honom, avstå då från dessa synder! Härvidlag kan dina mogna vänner hjälpa dig«, tillade han och syftade uppenbarligen på sig själv. »Helga Guds namn, predika hans rike, delta inte i den onda världens geschäft och ta avstånd från alla som hävdar motsatsen, ty det är Satan som talar ur deras mun«, rabblade han, men Artiom lyssnade inte, han hade ökat takten och broder Timofej kunde inte hålla jämna steg med honom längre.

»Artiom, var får jag tag på dig nästa gång?« ropade han andtrutet, men avståndet mellan dem var nu så stort att Artiom nästan hade slukats helt av mörkret.

Artiom började springa, och bakom ryggen hörde han ett sista förtvivlat skrik:

»Får jag tillbaka särken!«

Artiom sprang vidare i blindo. Han snubblade till några gånger och föll, slog sig blodig om handflatorna och knäna mot betonggolvet, men han fick inte stanna. Alltför tydligt såg han den svarta karbinen i förarhytten framför sig, och den här gången var han inte så säker på att bröderna skulle föredra det milda ordet framför det nakna våldet om de hann upp honom.

Dessutom närmade han sig sitt mål, han befann sig inte alls långt ifrån Polis, som låg endast två stationer bort på samma linje. Nu måste han bara fortsätta rakt fram, inte avvika ett steg från vägen, och sedan…

Artiom kom in på Serpuchovskaja, försäkrade sig om riktningen, och dök snabbt, utan att förlora en sekund, in i den svarta tunnelmynningen på den andra sidan.

Då hände någonting.

Den glömda känslan av tunnelångest kom över honom, fjättrade honom till marken och hindrade honom från att gå, tänka, andas. Och han som hade trott att han blivit immun, att fasan hade lämnat honom efter alla irrfärder och inte skulle drabba honom mer. Han hade inte känt vare

Skannat med CamScanner

sig ångest eller oro när han gick från Kitaj-Gorod till Pusjkinskaja, när han åkte från Tverskaja till Paveletskaja, eller ens när han vandrade emellan dem från Paveletskaja till Dobryninskaja. Och nu var den alltså tillbaka.

För varje steg blev känslan alltmer tryckande, helst av allt skulle han vilja vända om och rusa tillbaka till stationen, där det åtminstone fanns lite ljus, lite människor, där den genomträngande, onda blicken inte ständigt kittlade i ryggen.

Han hade befunnit sig för länge bland människor och det var länge sedan han känt det som kom över honom i tunneln efter Aleksejevskaja. Men nu slogs han återigen av insikten om att metron var mer än bara ett gammalt transportsystem, en atombunker och en boplats för några tiotusentals människor, någon hade också gett den ett säreget liv och medvetande, och den ägde ett besynnerligt förnuft bortom människans fattningsförmåga.

Förnimmelsen var så stark och påtaglig att den tycktes härstamma från varelsen själv, som folk felaktigt betraktade som sin sista tillflyktsort undan de kräk som myllrade i dess kropp. Nu ville den sätta stopp för Artiom och ställde sin uråldriga, mäktiga vilja mot hans strävan att nå vägens slut, målet för hans resa. Och dess motstånd växte för varje meter Artiom lade bakom sig…

I tunneln rådde ett absolut mörker, han kunde inte se sina egna händer, inte ens när han höll upp dem framför ansiktet. Det var som om han fallit ur rummet och tiden, som om han svävade utan kropp i en helt okänd dimension.

Artiom såg inte väggarna han passerade och det föreföll honom som om han inte rörde sig ur fläcken, som om målet för hans vandring var lika avlägset nu som för fem eller tio minuter sedan. Visst, fötterna klev över syllarna och det borde ju betyda att han rörde sig i rummet. Å andra sidan var signalen, som informerade hans hjärna om varje ny syll, så enformig att den tycktes registrerad en gång för alla och nu upprepades i det oändliga, vilket fick honom att betvivla att rörelsen ägde rum. Kom han ett dugg närmare målet? Rörde han sig alls? Med ens mindes han visionen som hade besvarat denna plågsamma fråga.

Han ruskade på huvudet i ett försök att skaka av sig alla meningslösa tankar, som förlamade både musklerna och tankeförmågan, men efter detta uttryck för svaghet blev de ännu mer efterhängsna. Och om det så var av rädsla för det okända, det onda, det fientliga, som samlade sig

Skannat med CamScanner

bakom hans rygg, eller för att han ville bevisa att han faktiskt förflyttade sig, så satte han fart med trefaldig styrka, bara för att i sista sekund hejda sig då hans sjätte sinne anade ett hinder på vägen framför honom. Det var ett mirakel att han inte dundrade rakt in i det.

Försiktigt trevade han med händerna över kallt, rostigt järn, över glasskärvor som stack upp ur gummilister, över stålhjul. Det gåtfulla hindret var ett tåg. Han kom att tänka på den gruvliga historien som Michail Porfirjevitj hade berättat, så han föredrog att inte gå in i tåget utan passerade raden av vagnar på utsidan, med ryggen tryckt mot väggen. När han slutligen hade kommit förbi tåget, suckade han av lättnad och skyndade vidare.

Det var verkligen besvärligt att ta sig fram i mörkret, men nu hade hans fötter vant sig och han fortsatte att springa tills han fick syn på det röda skenet från en lägereld i slutet av tunneln.

Äntligen befann han sig i den verkliga världen igen, och snart skulle han få träffa verkliga människor. Det spelade ingen roll vad de tyckte om honom. De fick gärna vara mördare, tjuvar, sekterister eller revolutionärer, bara de var människor av kött och blod. Han tvivlade inte en sekund på att han skulle kunna söka skydd hos dem och gömma sig för den gigantiska, osynliga varelsen som ville kväva honom, eller kanske snarare för sina egna hjärnspöken.

Åsynen av stationen var emellertid så märklig att han inte riktigt kunde avgöra om han hade återvänt till verkligheten eller om han fortfarande irrade omkring i sitt undermedvetnas dunkla vrår.

På Poljanka, någon annan station kunde det inte vara, brann enbart en liten lägereld, men eftersom det inte fanns några andra ljuskällor såg den ut att lysa starkare än de elektriska lamporna på Paveletskaja. Vid elden satt två män, den ene med ryggen mot Artiom, den andre vänd mot honom, men ingen av dem hade sett eller hört honom komma. Det var som om det fanns en osynlig mur som isolerade dem från yttervärlden.

Såvitt det gick att se i eldskenet var hela stationen belamrad med skräp och avfall: Artiom anade konturerna av trasiga cyklar, bildäck, slitna möbler och olika apparater, samt ett berg av papper, ur vilket männen då och då drog ut en bunt tidningar eller en bok och kastade i elden. Intill pappersberget stod en vit gipsbyst på ett tygstycke, och där låg också en katt och kurade. För övrigt såg han inte till en levande själ.

Skannat med CamScanner

Den ena mannen var just i färd med att berätta något för den andre. Ju närmare Artiom kom, desto tydligare kunde han urskilja mannens ord:

»Det går så många rykten om Universitetet, men det ligger förstås inte mycket sanning i dem. Ibland påminner de om den gamla myten om Underjordiska staden i Ramenki, den som sades vara en del av Metro-2. Givetvis kan ingenting uteslutas med säkerhet – nuförtiden kan man inte säga någonting med säkerhet. Det här är ju myternas och legendernas rike. Metro-2 vore förstås den främsta av alla myter, om det bara funnits fler som hört talas om den. För att inte tala om tron på De osynliga observatörerna…!«

Artiom hade kommit helt nära, när mannen som satt med ryggen vänd mot honom sa:

»Det är någon där.«

»Självfallet«, nickade den andre.

»Du kan sätta dig hos oss«, sa den förste till Artiom, utan att vända sig om. »Du kommer ändå inte längre än hit.«

»Varför inte?« undrade Artiom oroligt. »Finns det någon i tunneln?«

»Naturligtvis inte. Vem skulle våga sig in i den? Man kommer inte längre, sa jag ju. Så sätt dig ner.«

»Tack.« Artiom tog ett osäkert steg framåt och sjönk ner på golvet mittemot bysten.

Männen såg ut att vara några år och fyrtio. Den ene hade gråmelerat hår och fyrkantiga glasögon, den andre var blond och mager och hade ett litet skägg. Båda två var klädda i slitna vadmalsjackor, som passade misstänkt illa till deras ansikten, och genom en tunn slang drog de i sig röken från en vattenpipa. Doften gjorde Artiom yr i huvudet.

»Vad heter du?« frågade den blonde.

»Artiom«, svarade han mekaniskt, samtidigt som han fortsatte att studera de egendomliga männen.

»Han heter Artiom«, sa den blonde till den andre mannen.

»Ser man på«, mumlade denne.

»Jag heter Jevgenij Dmitrijevitj. Och det här är Sergej Andrejevitj«, sa den blonde.

»Måste du vara så formell?« sa Sergej Andrejevitj.

»Ja, Serjozja, när man uppnått en så hög ålder som vi, då måste man dra nytta av det också«, svarade Jevgenij Dmitrijevitj. »Du vet, status och respekt, och så vidare.«

Skannat med CamScanner

»Jaha, och?« sa Sergej Andrejevitj till Artiom.

Frågan var konstig, den krävde en fortsättning på något som saknade en början, och Artiom visste inte vad han skulle säga.

»Artiom och Artiom, det betyder ju ingenting. Var bor du, vart ska du, vad tror du på, vad tror du inte på, vem är skyldig och vad bör göras?« förtydligade Jevgenij Dmitrijevitj.

»Det är precis som förra gången, minns du?« sa Sergej Andrejevitj.

Artiom började bli förvirrad.

»Just det!« sa Jevgenij Dmitrijevitj och skrattade.

»Jag bor på VDNCh, eller gjorde i alla fall«, började Artiom motvilligt.

»Hur sa? Var det någon som bankade med skon i talarstolen?« sa den blonde med ett leende.

»Ja! Det finns ju inget Amerika längre!« flinade Sergej Andrejevitj, tog av sig glasögonen och höll upp dem mot elden.

Artiom såg ängsligt på de båda männen igen. Kanske var det bäst att sticka, innan det var för sent? Men det som de hade talat om tidigare, innan de upptäckte honom, höll honom kvar vid elden.

»Vad var det ni sa om Metro-2? Ursäkta, jag råkade höra vad ni pratade om förut«, erkände han.

»Du vill alltså veta mer om metrons gyllene legend?« sa Sergej Andrejevitj med ett faderligt leende. »Vad är det du vill veta?«

»Ni talade om en underjordisk stad och några observatörer . . .«

»Ja, du förstår, Metro-2 var ett skyddsrum för de sovjetiska gudarna vid tiden för Ragnarök, en tillflyktsort i den händelse ondskans makter skulle segra på jordytan«, började Jevgenij Dmitrijevitj och stötte ut ett par rökringar. »Enligt legenden fanns det en särskild metro för stadens elit under den vanliga metron. Det du ser omkring dig nu är metron för den stora flocken. Det legenden talar om är en metro för herdarna och deras fårhundar. I tidernas begynnelse, då herdarna ännu inte hade förlorat makten över flocken, regerade de därifrån, men sedan förbrukade de sina krafter och fåren skingrades. Endast ett fåtal portar förband de båda världarna med varandra, och om man ska tro på sägnerna var de belägna där kartan klyvs på mitten av ett rött ärr: på Sokolnitjeskaja-linjen, någonstans på andra sidan Sportivnaja. Sedan hände det något och ingångarna till Metro-2 stängdes för gott. Med tiden föll Metro-2 i glömska och till slut förvandlades själva dess existens till en myt. Men«

Skannat med CamScanner

– han höjde sitt pekfinger – »även om det inte längre finns någon ingång till Metro-2, betyder det inte att den har upphört att existera. Tvärtom, den finns runtomkring oss. Dess tunnlar är sammanflätade med våra och kanske ligger någon av dess stationer bara några meter ifrån den här stationens väggar. Det går inte att skilja de båda konstruktionerna från varandra, de är som blodomloppet och lymfkärlen i en och samma organism. Och vissa menar att herdarna inte lämnade sin flock åt sitt öde. De hävdar att de fortfarande är närvarande i våra liv, att de styr oss och följer vartenda steg vi tar, utan att vi ser eller märker det. Det är det som är tron på De osynliga observatörerna.«

Katten som legat likt en kringla vid den sotiga bysten lyfte på huvudet, öppnade sina stora, strålande ögon och såg överraskande klart och redigt på Artiom. Det fanns inget kattlikt i djurets blick och Artiom slogs av tanken att någon annan observerade honom genom kattens ögon. Men så gäspade katten och lade nosen mot golvet igen för att dåsa vidare. Illusionen försvann.

»Varför vill de inte att människorna ska känna till dem?« undrade Artiom.

»Av två anledningar. För det första syndade fåren när de försköt sina herdar i ett ögonblick av tillfällig svaghet. För det andra har herdarna utvecklats annorlunda än vi sedan Metro-2 isolerades från vår värld. Nu är de inte människor längre, utan väsen av en högre ordning, vars logik vi inte kan förstå och vars tankegångar vi inte kan följa. Ingen vet vilka planer de har för vår metro, men de är i stånd att förändra allting, och eftersom det har återvunnit sin forna makt skulle de till och med kunna återskapa den vackra värld som gick under. Men då vi en gång gjorde uppror och förrådde dem är de inte längre intresserade av vårt öde. Herdarna är närvarande överallt och registrerar vartenda steg, vartenda andetag, vartenda hjärtslag – allt som försiggår i metron. Än så länge observerar de oss bara. Först när vi har sonat vår synd kommer de att vända sig till oss och räcka oss en hjälpande hand. Och då inleds uppståndelsen. Så berättar de som tror på De osynliga observatörerna.« Jevgenij Dmitrijevitj tystnade och tog ett nytt bloss av den aromatiska röken.

»Men hur kan människorna sona sin skuld?« frågade Artiom.

»Det vet bara De osynliga observatörerna. Vi människor kan inte förstå det, för Observatörernas handlingar är outgrundliga.«

»Alltså kommer människorna aldrig att kunna gottgöra sin synd?«

Skannat med CamScanner

»Stör det dig?« sa Jevgenij Dmitrijevitj och ryckte på axlarna. Han formade ytterligare två perfekta rökringar och blåste den ena genom den andra.

Tystnaden lade sig kring elden, först lätt och genomskinlig, sedan allt tätare, och slutligen tung och tryckande. Artiom fick snart lust att krossa tystnaden, med vad som helst, en intetsägande fras eller ett meningslöst ljud.

»Och var kommer ni ifrån?« hasplade han ur sig.

»Förr bodde jag vid Smolenskaja«, svarade Jevgenij Dmitrijevitj. »I närheten av metron, bara fem minuter därifrån.«

Artiom såg häpet på honom. Vad menade mannen med att han bott i närheten av metron? Inte långt från stationen – menade han i tunneln?

»Vi måste alltid gå förbi kioskerna där de sålde tjebureki. Ibland köpte vi öl. Det stod alltid prostituerade där, det var deras… eh… högkvarter«, fortsatte Jevgenij Dmitrijevitj, och Artiom förstod att han talade om en mycket avlägsen tid, om tiden före.

»Ja… Jag bodde inte heller så långt därifrån«, sa Sergej Andrejevitj. »På Kalinin Prospekt, i ett av höghusen. För fem år sedan hörde jag av någon att höghusen ligger i ruiner numera, det var en stalker som hade berättat det. Bokens hus är fortfarande oskadat och till och med böckerna finns kvar, helt orörda, kan du tänka dig? Men av höghusen återstår endast damm och betongblock. Konstigt…«

»Och hur levde ni på den tiden?« frågade Artiom.

Han älskade att ställa den frågan till de äldre och se hur de släppte allt de hade för händer för att börja minnas hur det var – på den gamla goda tiden. De fick något drömskt i blicken, deras röst förvandlades och ansiktena blev flera årtionden yngre. Och även om bilderna som de såg framför sig inte hade något gemensamt med det som Artiom föreställde sig under deras berättelser, så var det ändå otroligt spännande. Och han kände en bitterljuv längtan i bröstet…

»Jo, det var väldigt bra. Vi levde verkligen loppan på den tiden«, svarade Jevgenij Dmitrijevitj.

Artiom förstod inte riktigt vad han menade, och den andre, som lade märke till hans osäkerhet, skyndade sig att förklara.

»Vi roade oss, hade det trevligt.«

»Ja, det var det jag menade. Vi levde loppan«, bekräftade Jevgenij Dmitrijevitj. »Jag hade en grön Moskvitj-2141. Hela lönen gick åt till

Skannat med CamScanner

extrautrustning, oljebyten och sådant. En gång skaffade jag dumt nog en sportförgasare och gick på lustgas.« Han hade tydligen återvänt till den gamla goda tiden, och i hans ansikte syntes det där drömska uttrycket som Artiom älskade så mycket.

»Artiom vet nog inte ens vad en Moskvitj är för något, för att inte tala om en förgasare«, sa Sergej Andrejevitj och avbröt sin väns ljuva minnen.

»Gör han inte?« Jevgenij Dmitrijevitj spände blicken i Artiom.

Artiom tittade upp i taket och försökte samla sina tankar.

»Varför bränner ni böcker här?« Han gick till motangrepp.

»Vi har redan läst dem«, svarade Jevgenij Dmitrijevitj.

»Böckerna ljuger bara!« tillade Sergej Andrejevitj uppbyggligt.

»Berätta hellre vad det är för slags kläder du har på dig! Du råkar väl inte vara en sekterist?« sa Jevgenij Dmitrijevitj.

»Nej, nej, vad tror ni«, rättfärdigade sig Artiom snabbt. »Men de plockade upp mig och hjälpte mig, när jag hade det mycket svårt.« Han beskrev sin situation, utan att gå in på några detaljer.

Jevgenij Dmitrijevitj nickade. »Ja, ja, det är så de arbetar. Jag känner igen tillvägagångssättet. Föräldralösa och fattiga... eller något i den stilen.«

»Vet ni, jag var på ett av deras möten och de sa så konstiga saker«, berättade Artiom. »Till exempel att Satans värsta illdåd bestod i att han också ville bli ärad och tillbedd... Jag som hade trott att det var något allvarligare, men det verkar bara handla om avundsjuka. Är världen verkligen så enkel att allt handlar om att någon inte ville dela med sig av sin ära och sina anhängare...?«

»Nej, världen är inte så enkel«, försäkrade Sergej Andrejevitj. Han drog ett bloss på vattenpipan.

»Och en sak till... De sa att Guds viktigaste egenskaper är barmhärtighet, godhet, och att han är förlåtande och kärlekens allsmäktiga Gud. Men redan första gången människan visar olydnad fördrivs hon ur paradiset och blir dödlig. Sedan dör ett oräkneligt antal människor – och det är helt i sin ordning, tills Gud skickar sin son för att rädda människorna. Sonen dör själv en fruktansvärd död, och precis i dödsögonblicket ropar han till Gud och frågar varför han har övergett honom. Men vad var poängen med alltihop? Gud själv förleder och fördömer den första människan, och sedan får hans son sona för synden så att människorna ska kunna återvända till paradiset och bli odödliga igen.

Skannat med CamScanner

Vilket meningslöst besvär! Det var väl bara att straffa människorna lite mildare för något som de ändå inte hade gjort? Varför offra sin älskade son och till på köpet förråda honom? Vad är det för kärlek, mildhet och allsmäktighet?«

»Hm, det var kanske lite primitivt och grovhugget återgivet, men på det stora hela korrekt«, sa Sergej Andrejevitj och räckte tillbaka vattenpipan till vännen.

»Om ni vill veta vad jag tycker . . .« Jevgenij Dmitrijevitj drog ett djupt bloss, log saligt och fortsatte efter en stund: »Alltså, om deras Gud äger några egenskaper eller utmärkande karaktärsdrag, så är det knappast kärlek, rättfärdighet eller saktmod. Med tanke på allt som har hänt på jorden sedan den . . . eh . . . skapades, har Gud endast gett prov på en sorts kärlek: förkärleken för bra historier. Först ställer han till det för någon, sedan tittar han på och ser vad som händer. Om det blir för trist lägger han till en olycka. Så gamle Shakespeare hade rätt: Hela världen är en skådebana. Fast i en helt annan bemärkelse än han menade.«

»Bara sedan i morse«, anmärkte Sergej Andrejevitj, »har du pratat dig till ett par hundra år i helvetet.«

»Då får du åtminstone någon att snacka med.« Jevgenij Dmitrijevitj sköt tillbaka vattenpipan.

»Dessutom kan man säkert göra många nya intressanta bekantskaper där«, sa Sergej Andrejevitj.

»Som de högsta företrädarna för den katolska kyrkan.«

»Ja, alldeles säkert. Men strängt taget är även våra . . .«

De båda männen trodde uppenbarligen inte att de någonsin skulle behöva stå till svars för sina ord. Men Jevgenij Dmitrijevitjs idé att världshistorien bara var en intressant berättelse, fick Artiom att tänka på något annat.

»Jag har läst ganska många böcker«, sa han, »och jag har alltid undrat varför det som skildras i dem aldrig stämmer överens med det verkliga livet. Ni vet, i böckerna är ju alla händelser ordnade i en linje, allting hänger ihop, det ena ger det andra, ingenting händer av en slump. Men så fungerar det inte i verkligheten! Det verkliga livet är ju fullt av osammanhängande händelser, till skillnad från i böckerna där det alltid finns en början, en utveckling, en spets och ett slut.«

»Höjdpunkt, inte spets«, korrigerade Sergej Andrejevitj, som lyssnat till Artioms utläggning med en uttråkad min.

Skannat med CamScanner

Inte heller Jevgenij Dmitrijevitj visade något särskilt intresse. Han drog till sig vattenpipan, tog ett djupt bloss och höll andan.

»Visst, en höjdpunkt«, fortsatte Artiom lite modfällt. »Hur som helst, så är det inte i livet. En händelsekedja får antingen ett ologiskt slut eller så fortsätter den bara.«

»Menar du kanske att livet inte har någon handling?« sa Sergej Andrejevitj för att hjälpa honom på traven.

Artiom funderade en stund, sedan nickade han.

»Tror du på ödet?« Sergej Andrejevitj lade huvudet på sned och såg uppmärksamt på Artiom. Nu slet sig även Jevgenij Dmitrijevitj från vattenpipan.

»Nej«, svarade Artiom bestämt. »Det finns inget öde. Bara slumpmässiga händelser, som vi tillmäter betydelse först i efterhand.«

»På det viset, på det viset…« Sergej Andrejevitj suckade av besvikelse och gav Artiom en sträng blick genom glasögonen. »Jag ska föreslå en liten teori för dig, sedan kan du själv avgöra om den passar in på ditt liv. Självfallet tycker även jag att livet är ett skämt utan poäng, och inte heller tror jag på något öde, i alla fall inte att det redan från födseln är bestämt vad man ska bli: Det är mitt öde att bli kosmonaut, eller ballerina, eller att dö ung… Nej, något sådant finns inte. Men när du har levt en viss tid, då – hur ska jag uttrycka det? – kan det hända att du råkar ut för något som får dig att handla på ett visst sätt och fatta vissa beslut, varvid du har ett fritt val: du kan göra si eller så. Men om du fattar ett riktigt beslut så är det som sker med dig i fortsättningen inte längre rent slumpmässiga händelser, som du kallar det. De är betingade av valet du gjorde. Jag menar inte att ditt fortsatta liv därmed är givet. Men om du åter hamnar vid ett vägval och på nytt fattar ett nödvändigt beslut, då kommer du inte att uppfatta beslutet som slumpmässigt, under förutsättning att du gjorde ett medvetet val tidigare. Och så småningom slutar livet att vara en samling tillfälligheter, det förvandlas till… en handling, där allt förbinds av en viss logik, även om sambanden inte alltid är uppenbara. Och detta blir ditt öde. När du har lagt en bit av din levnadsbana bakom dig får ditt liv en handling och det börjar hända saker med dig som inte kan förklaras med det rena förnuftet eller med din teori om slumpmässiga händelser. Däremot passar de perfekt in i logiken i handlingen som ditt liv nu har förvandlats till. Ödet är inte något som bara händer, man måste själv uppsöka det, och om händelserna i ditt liv ho-

Skannat med CamScanner

par sig och bildar en handling, då kan de leda dig oerhört långt… Det intressantaste med det hela är att man inte anar vad som håller på att ske medan det pågår, eller så missförstår man alltihop eftersom man tolkar händelserna i enlighet med sin egen världsåskådning. Men ödet har sin egen logik.«

Denna märkliga teori, som Artiom först uppfattade som rent nonsens, fick honom att se med nya ögon på allt som hade hänt sedan han åtog sig Hunters uppdrag.

Alla äventyr och irrfärder, som hittills framstått som misslyckade, alla förtvivlade försök att nå fram till målet, som han drogs till trots att han nästan hade glömt bort varför, allt framstod nu i annan dager och föreföll snarare som ett komplext organiserat system i en invecklad, men likväl genomtänkt konstruktion.

Om man betraktade Artioms »ja« som det första steget på vägen, som Sergej Andrejevitj sa, då var de påföljande händelserna – expeditionen till Rizjskaja, mötet med Bourbon och att Artiom inte avvisade hans förslag – nästa steg, och att Khan hade kommit honom till mötes, trots att han lika gärna kunde ha stannat på Sucharevskaja… Allt kunde förklaras annorlunda. Khan hade ju till exempel uppgett en helt annan orsak till sitt agerande. Sedan hade Artiom råkat i fascisternas våld och nästan blivit hängd, men tack vare fullständigt osannolika omständigheter hade den internationella brigaden beslutat att angripa Tverskaja just den dagen. Om revolutionärerna hade kommit dagen innan eller dagen efter hade Artioms död varit oundviklig och färden hade varit över.

Var det verkligen så att hans egen ihärdighet påverkade de följande händelserna? Kunde hans beslutsamhet, vrede och förtvivlan, som hela tiden drivit honom till nästa steg, på något obegripligt vis forma verkligheten och ordna en kaotisk samling händelser, gärningar och tankar till ett logiskt system genom att, som Sergej Andrejevitj uttryckte det, förvandla livet till en handling?

Vid första anblicken verkade det omöjligt. Men ju mer han tänkte på saken… Hur skulle man annars förklara mötet med Mark, som hade föreslagit den enda möjligheten att ta sig in på Hansans territorium? Och det viktigaste av allt, när han redan hade fogat sig i sin lott att rensa kloakerna och ödet tycktes ha övergivit honom, när han likgiltig för allt helt enkelt hade gått sin väg, då inträffade det omöjliga: väktaren, som borde ha stått på sin post, var försvunnen, och Artiom hade inte ens

Skannat med CamScanner

blivit förföljd. Kort sagt, när han återvände till sin väg från det krokiga stickspåret och på nytt började agera i enlighet med handlingen i sitt liv, på det stadium där han nu befann sig, kunde detta leda till djupgående förvrängningar – eller snarare korrigeringar – av verkligheten, så att huvudlinjen i hans öde kunde fortsätta att utvecklas obehindrat...?

Detta innebar sålunda att om Artiom avvek från sin väg och förlorade målet ur sikte, då vände sig hans öde bort från honom, den osynliga sköldden som skyddat honom mot undergång föll sönder och ariadnetråden som han försiktigt hållit i handen brast. Då stod han plötsligt öga mot öga med den upproriska verkligheten, som vredgats av hans fräcka kränkning av varats kaotiska väsen... Kanske kunde den som en gång försökt lura ödet, som varit lättsinnig nog att fortsätta sin envisa vandring, helt enkelt inte avvika från sin väg, trots att olycksbådande ovädersmoln torde upp sig över honom? Han skulle måhända komma undan helskinnad, men från den stunden skulle hans liv bli grått och trist, aldrig mer skulle något ovanligt, mystiskt eller oförklarligt hända honom, för då hade handlingen nått sitt slut...

Betydde det här att Artiom inte bara inte fick, utan inte ens *kunde* gå en annan väg? Var det här hans öde? Som han inte hade trott på efter som han inte kunde tyda tecknen längs vägen?

Med andra ord hade han följt sin bana och händelserna i hans liv hade bildat en logisk handling, med makt över den mänskliga viljan och tanken, så att hans fiender blev blinda och hans vänner seende, för att i rätta tid kunna skynda till hans undsättning. En handling, som styrde verkligheten så att sannolikhetens orubbliga lagar lydigt lät sig formas som modellera av en osynlig hand, som flyttade runt honom på livets schackbräde... Och om så verkligen var fallet, då bortföll av sig själv frågan som tidigare endast kunnat besvaras med vresig tystnad och tandagnisslan: Vad var meningen med alltihop? Nu behövdes inte längre modet som han ansåg sig besitta och som fått honom att förneka alla förutsägelser och pratet om en högre makt, eftersom syftet nu började bli tydligt. Han kunde inte motstå tanken – den var bara alltför lockande – och förkasta den med samma tjurskalliga envishet som han avvisat alla förklaringar som religionerna och ideologierna erbjuder.

Allt sammantaget betydde det endast en sak.

»Jag kan inte stanna här längre«, sa Artiom och reste sig upp. Han kände hur musklerna fylldes med nya krafter. »Jag kan inte stanna här

Skannat med CamScanner

längre«, upprepade han och lyssnade till sin egen röst. »Jag måste gå. Jag måste helt enkelt.«

Och glömsk av rädslan som fått honom att uppsöka lägerelden hoppade han ner på spåret för att återigen bege sig in i tunneln. Tvivlet var som bortblåst och hade ersatts av ett orubbligt lugn och en förvissning om att han äntligen gjorde allting rätt. Det var som om han kommit ur kurs, men ändå lyckats styra in på sitt ödes glänsande spår. Stegen kändes lätta, och ett ögonblick senare var han försvunnen i mörkret.

»Just en snygg teori, inte sant?« sa Sergej Andrejevitj och sög på vattenpipan.

»Det var nästan som om du trodde på den själv«, muttrade Jevgenij Dmitrijevitj och kliade katten bakom örat.

Skannat med CamScanner

12. POLIS

Endast en sista tunnel återstod. En enda tunnel, och äntligen skulle Artiom vara framme vid målet, som han så envist och desperat hade strävat mot. Två, högst tre kilometer torr, fridfull tunnel och han skulle vara där. I Artioms huvud ekade det nästan lika tomt som i tunneln – han hade slutat plåga sig själv med frågor. Fyrtio minuter till, sedan skulle vandringen vara över.

Det var knappt att han märkte blecksvärtan omkring sig. Fötterna klev från syll till syll, utan att snubbla. Han verkade ha glömt alla hotande faror, att han gick obeväpnad och saknade både pass och ficklampa, att han var utstyrd som en religiös fanatiker. Han hade inte ens hört talas om tunneln och vilka faror som lurade här för ensamma vandrare.

Övertygelsen att ingenting kunde hota honom så länge han följde sin livsbana gav inte utrymme för någon tvekan. Vart hade den oundvikliga tunnelångesten tagit vägen? Trötthetен och uppgivenheten?

Det var ekot som fördärvade alltihop.

I den tomma tunneln förklingade ljudet av hans fotsteg i båda riktningarna. Det studsade mot väggarna och tynade bort, men efter en stund kom det tillbaka och Artiom fick intrycket att han inte var ensam i tunneln. Snart blev känslan så stark att Artiom fick lust att stanna och lyssna – skulle ekot av hans fotsteg fortsätta att leva sitt eget liv?

I några minuter kämpade han mot frestelsen. Han tog allt kortare och lättare steg och försökte avgöra om det inverkade på ekot. Till slut stannade han helt. Han andades knappt alls, för att andetagen inte skulle överrösta de andra ljuden. Så stod han i mörkret och väntade.

Tystnad.

Nu när han inte rörde sig längre, förlorade han återigen känslan för rummets verklighet. Så länge han hade gått var det som om fotsulorna hade sammanlänkat honom med verkligheten, men när han stannade upp mitt i tunnelns kolsvarta mörker visste han inte var han befann sig.

Ekot kom tillbaka.

Och när han på nytt skulle ta ett steg framåt, tyckte han sig höra ekot redan innan han hade satt ner foten på betonggolvet.

Skannat med CamScanner

Hjärtat började rusa. Ett ögonblick senare lyckades han intala sig själv att det var idiotiskt och lönlöst att lyssna till vartenda litet ljud i tunneln. En stund försökte han ignorera ekot, och nästa gång han fick för sig att den sista återklangen kom tillbaka i stället för att dö ut, då höll han för öronen och gick vidare.

Efter ett par minuter tog han bort händerna från öronen och upptäckte till sin fasa att ekot nu var ännu högre, som om det närmade sig. Knappt hade han stannat upp förrän ljudet också tystnade, på bråkdelen av en sekund.

Tunneln verkade pröva Artiom och hans förmåga att uthärda rädsla. Men så lätt skulle han inte ge sig. Han hade varit med om för mycket för att bli rädd för ett eko i mörkret.

Om det nu var ett eko?

Det kom närmare, det rådde inte längre något tvivel om saken. Han stannade ännu en gång, när de spöklika stegen hördes ett tjugotal meter bort. Det var så oförklarligt och kusligt att han kände en rysning längs ryggraden. Han torkade bort kallsvetten ur pannan och rösten skar sig när han skrek ut i tomheten:

»Är det någon där?«

Ekot var skrämmande nära, och Artiom kände inte igen sin röst. Skälvande ordfragment jagade i kapp genom tunneln:

»... någon där... där... nå... gon...?«

Ingen svarade. Och då skedde det ofattbara: ekot kom tillbaka, frågan upprepades, de förlorade stavelserna föll åter på plats och ljudstyrkan ökade, tills någon bara några stenkast därifrån upprepade hans fråga med skräckslagen röst.

Det var bara för mycket. Artiom vände om och gick tillbaka. Till en början ansträngde han sig för att inte skynda sina steg, men snart struntade han fullständigt i att man aldrig fick ge efter för sin rädsla och började springa. En kort stund senare insåg han att ekot av hans steg nu hade kommit ännu lite närmare. Den osynliga förföljaren tänkte inte låta honom fly. Han sprang med andan i halsen, tills han snubblade på en skarv mellan två tunnelsegment och föll.

Ekot tystnade genast. Det gick några sekunder, sedan samlade Artiom mod, reste sig och styrde stegen åt det håll som Polis borde ligga. Och nu kom ljudet av fötter som trampade på betongsyllarna närmare för varje meter. Endast blodet som pulserade i tinningarna överröstade det

Skannat med CamScanner

olycksbådande ljudet. Varje gång han stannade till stod även hans förföljare stilla och väntade i mörkret. Nu var han helt övertygad om att det inte rörde sig om ett eko.

Så fortsatte det tills ljudet endast var en armlängd bort. Då tog Artiom ett språng framåt, skrek vilt och slog i blindo omkring sig där hans motståndare borde finnas.

Nävarna mötte inget motstånd. Ingen försvarade sig mot slagen. Förgäves viftade han i luften, skrek, tog ett steg åt sidan, bredde ut armarna i ett försök att greppa sin osynliga fiende i mörkret. Tomt. Ingen där. Men knappt hade han hämtat andan och återupptagit färden mot Polis, så ljöd det tunga ekot på nytt rakt framför honom. Ännu ett slag med knytnäven – och ännu ett slag i tomma intet. Artiom kände att han höll på att bli galen. Han stirrade ut i mörkret tills det gjorde ont i ögonen. Han försökte få syn på något, han lyssnade om den andra varelsens andetag hördes i närheten. Men det fanns helt enkelt ingen där.

Medan Artiom stod där i några långa sekunder, tänkte han efter: Hur fenomenet än kunde förklaras så utgjorde det inte något hot mot honom själv. Antagligen var det bara akustiken som spelade honom ett spratt. Jag frågar farbror Sasja när jag kommer hem, sa han till sig själv, och just som han lyfte foten för att ta nästa steg var det någon som viskade i hans öra:

»Vänta. Gå inte än.«

»Vem där? Vem är det?!« utbrast Artiom och andades tungt. Ingen svarade. Runtomkring honom var det lika tomt som förut. Han torkade svetten ur pannan med handryggen och skyndade vidare mot Borovitskaja. Förföljarens fantomfötter avlägsnade sig i samma hastighet åt det motsatta hållet, tonade gradvis bort i fjärran och gick upp i tystnaden. Och först då stannade Artiom. Han hade ingen aning om vad det var för något, varken hans vänner eller hans styvfar hade berättat om något liknande vid lägerelden om kvällarna. Men vem det än var som hade viskat i hans öra att han måste stanna och vänta, så lät det hypnotiskt övertygande nu när Artiom inte längre var rädd och hade tid att begrunda händelsen.

I tjugo minuter satt han på huk på spåret och gungade fram och tillbaka som berusad, samtidigt som han kämpade med en oväntad frossa. Han tänkte på den märkliga rösten som beordrat honom att vänta. Först när skakningarna slutligen avtog och den kusliga viskningen i hans hu-

Skannat med CamScanner

vud hade smält samman med korsdragets stilla vinande, reste han sig upp och fortsatte mot Polis.

Nu försökte han låta bli att tänka över huvud taget. Då och då snubblade han på någon kabel på marken, men det var det värsta som hände. Tiden bara rann i väg, tyckte han, även om han omöjligen kunde uppskatta hur länge han hade varit på väg, för i mörkret märkte man ingen skillnad på minuterna. Och snart såg han ett ljus i slutet av tunneln.

Borovitskaja.

Polis.

I samma ögonblick som han fick syn på ljuset hördes skrik och skott från stationen. Artiom ryggade tillbaka och tog skydd i en nisch i väggen. Därframme stönade och svor en sårad man, men han överröstades snart av ännu en dundrande maskingevärssalva.

Vänta...

Först en kvart senare, när det hade blivit tyst igen, vågade sig Artiom fram ur sitt gömställe. Han lyfte armarna över huvudet och gick långsamt mot ljuset.

Det var verkligen ingången till perrongen. Det stod inga vaktposteringar före Borovitskaja, tydligen förlitade man sig på Polis oantastbarhet. Först fem meter före tunnelns mynning hade man upprättat en kontroll vid några betongblock, och i en pöl av blod låg en livlös kropp med utbredda lemmar på spåret.

Knappt hade Artiom kommit inom synhåll för de grönuniformerade gränsvakterna förrän de beordrade honom att komma närmare och ställa sig med ansiktet mot väggen. Han tänkte på skottlossningen nyss och lydde genast. De genomsökte honom snabbt, frågade efter passet, vred upp armarna bakom hans rygg och förde in honom på stationen.

Ljuset. Det här ljuset... De hade talat sanning, alla hade talat sanning. Ljuset var så starkt att Artiom måste blunda för att inte bli blind. Men skenet nådde pupillerna genom ögonlocken och det gjorde ont i ögonen. Först sedan gränsvakterna försett honom med en bindel slutade det att värka. Återkomsten till livet som tidigare generationer hade levt visade sig bli smärtsammare än vad Artiom kunnat föreställa sig.

Ögonbindeln avlägsnades när de kom in i vaktlokalen. Det var ett helt vanligt litet tjänsterum, med sprucket kakel på väggarna. Här var det mörkt, endast ett vaxljus glimrade i en konservburk på ett ockrafärgat träbord. När de kom in satt vaktchefen, en kraftig och orakad karl i grön

Skannat med CamScanner

arméskjorta, och såg på när lite flytande vax stelnade på hans finger. Han mönstrade Artiom en stund innan han frågade:

»Var kommer ni ifrån? Varför har ni inget pass? Och vad har hänt med ert öga?«

Artiom såg ingen mening med att försöka slingra sig och sa som det var, att passet blivit kvar hos fascisterna och att det varit nära att det gått likadant med ögat. Vaktchefen tog det oväntat välvilligt.

»Vi vet hur det är. Tunneln på andra sidan stationen går raka spåret till Tjechovskaja. Där har vi rena fästningen. Det är inte krig ännu, men goda människor råder oss att vara på vår vakt. *Si vis pacem, para bellum*,* som det heter.« Han blinkade åt Artiom.

Den sista meningen förstod inte Artiom, och han hade inte lust att fråga. En tatuering på vaktchefens armbåge fångade hans uppmärksamhet: en strålskadad fågel med utbredda vingar och två huvuden med krokiga näbbar. Det påminde honom om något, men han mindes inte vad. När vaktchefen vände sig till en av soldaterna såg Artiom att samma motiv var tatuerat på hans vänstra tinning, fast i mindre format.

»Och varför har ni kommit hit?« fortsatte vaktchefen.

»Jag söker en person… Melnik heter han. Det är säkert ett smeknamn. Jag har ett viktigt meddelande till honom.«

Gränsvaktens ansiktsuttryck förändrades genast. Det långsamma, vänliga leendet försvann från hans läppar och i vaxljusets sken glimrade hans ögon av nyfikenhet.

»Ni kan ge det till mig«, sa han.

Artiom skakade på huvudet. Han ursäktade sig och förklarade att det rörde sig om hemlig information och att han hade fått stränga instruktioner om att endast tala med Melnik personligen.

Vaktchefen granskade honom ingående igen, sedan gav han ett tecken åt en av soldaterna som räckte honom en svart telefon. Vaktchefen snurrade på nummerskivan med ett finger. »Gränsposteringen Bor Södra här«, sa han i luren. »Ivasjov. Kan ni koppla mig till överste Melnikov, tack.«

Medan vaktchefen väntade på svar hann Artiom notera att de båda soldaterna i rummet också hade en fågel tatuerad på tinningen.

* *Om du vill fred, rusta för krig* (lat.)

Skannat med CamScanner

»Hur ska jag presentera er?« undrade vaktchefen, med luren fastklämd mellan käken och axeln.

»Säg att det är från Hunter. Ett brådskande meddelande.«

Vaktchefen nickade, växlade några ord med personen i andra ändan och avslutade samtalet.

»Kom till Arbatskaja, till administrationen, klockan nio i morgon bitti. Till dess är du ledig.« Han tecknade åt soldaten vid dörren att gå åt sidan. Sedan vände han sig till Artiom igen. »Du är väl vår hedersgäst, så att säga, och dessutom är det första gången du är här i Polis. Du kan låna de här, bara jag får tillbaka dem!« Han gav Artiom ett par mörka glasögon med tunna metallbågar.

Först i morgon? Artiom kände ett styng av ilska och besvikelse. Han som hade gått hela vägen hit, riskerat både sitt eget och andras liv? Han som hade skyndat sig så och tvingat sig att fortsätta, till och med när krafterna tröt? Och så kunde den där förbannade Melnik inte ens ta sig tid för att lyssna på det brådskande meddelandet?

Eller hade Artiom helt enkelt kommit för sent? Var översten redan informerad? Kanske visste Melnik något som Artiom inte hade en aning om? Kanske hade han tagit så lång tid på sig att uppdraget var överspelat?

»Först i morgon?« kunde han inte låta bli att fråga.

»Översten är ute i ett ärende och kommer tillbaka tidigt i morgon bitti«, förklarade vaktchefen. »Gå och vila dig nu«, sa han och följde Artiom ut ur vaktlokalen.

Lugnad, men fortfarande litet kränkt, satte Artiom på sig glasögonen och tänkte att det faktiskt var just vad han behövde. Glasen var visserligen repiga och förvrängde synen en aning, men när han hade tackat vakterna och kommit ut på plattformen insåg han genast att han inte klarade sig utan dem. Ljuset från kvicksilverlamporna var för starkt för honom. Och Artiom var inte den ende på stationen som dolde sina ögon bakom mörka glasögon. Antagligen främlingar som jag själv, tänkte Artiom.

Det var besynnerligt att se en helt upplyst metrostation. Här fanns det inga skuggor. På VDNCh och de andra stationerna som han hade besökt fanns endast ett fåtal ljuskällor, och det fanns alltid platser dit ljuset inte nådde. Varje människa hade flera skuggor: en blek och svag från vaxljusen, en djupröd från nödbelysningen och en svart och knivskarp från strålkastarna. De gick in i varandra och blandades med skuggorna från andra personer, föll emellanåt flera meter över golvet och

Skannat med CamScanner

väckte skrämmande aningar och funderingar. I Polis däremot utplånade dagsljuslampornas obönhörliga sken alla skuggor utom en.

Artiom blev stående och såg hänfört på Borovitskaja. Stationen befann sig i ett häpnadsväckande gott skick. På marmorväggarna och i det vitmenade taket syntes inte ett spår av sot, det var välstädat och i andra ändan av plattformen höll en kvinna i blåställ på att skrubba ren en väggrelief som mörknat med tiden.

I arkaderna hade man byggt bostäder. Endast två arkadgångar hade lämnats fria för passage, resten hade murats igen från båda hållen och gjorts om till riktiga lägenheter. Var och en hade en egen ingång, några hade till och med riktiga trädörrar och glasfönster. Ur en av dem hördes musik, framför somliga låg dörrmattor, så att besökare kunde torka av skorna. Bostäderna utstrålade sådan värme och trygghet att Artiom kände ett styng i hjärtat, och för hans inre blick gled en bild från barndomen förbi. Men det mest häpnadsväckande var raderna av bokhyllor som täckte väggarna på hela stationen. De upptog utrymmet mellan »lägenheterna« och förlänade stationen ett förunderligt, nästan överjordiskt utseende, vilket påminde Artiom om beskrivningarna av bibliotheken på de medeltida universiteten, som han hade läst om i en bok av Jorge Luis Borges.

I slutet av salen började rulltrapporna – det var övergången till nästa station, Arbatskaja. Säkerhetsdörren stod öppen och posteringen intill var liten. Vakterna vinkade bara förbi folk i båda riktningarna, utan att ens kontrollera deras papper.

På den motsatta sidan av plattformen, bredvid den stora bronsreliefen, låg en riktig militärförläggning. Där stod några gröna armétält med samma tecken som gränssoldaterna hade intatuerat på tinningen. Där fanns också en vagn med ett stort vapen, men det enda som syntes var den långa pipan som stack ut ur presenningen. Intill patrullerade två soldater i mörkgröna uniformer, hjälmar och skottsäkra västar. Förläggningen låg på båda sidorna av en bred trappa, som gick över spåren. På en ljusskylt stod det: »Utgång till staden«, och Artiom förstod med ens orsaken till alla försiktighetsåtgärder. En andra trappa, som ledde åt samma håll, var igenmurad med enorma cementblock.

Mitt på stationen stod några rejäla träbord, där det satt män i fotsida grå dräkter av grovt tyg, inbegripna i livliga samtal. När Artiom kom närmare upptäckte han till sin förvåning att även de var tatuerade på

Skannat med CamScanner

tinningen, men det var inte fågeln utan en öppen bok mot en bakgrund av vertikala streck, som påminde om en pelare. En av männen fångade Artioms blick, log mot honom och frågade:

»Nykomling? Är det första gången du är här?«

Ordet »nykomling« fick Artiom att rycka till, men han samlade sig genast och nickade. Mannen som tilltalat honom var inte mycket äldre än han själv och när han reste sig för att räcka honom handen ur den vida ärmen visade det sig att de var ungefär lika långa, den okände var bara lite klenare byggd.

Artioms nye bekant hette Danila. Han berättade inte vem han var och det var uppenbart att han hade tilltalat Artiom eftersom han var nyfiken på vad som pågick utanför Polis, om det fanns några nyheter från Ringen, om fascisterna och de röda gjorde något väsen av sig...

En halvtimme senare satt de hemma hos Danila, som bodde i en av lägenheterna under valvbågarna, och drack nybryggt te, som på omvägar hade levererats från just VDNCh. Rummet var möblerat med ett bord belamrat med böcker, höga bokhyllor av järn som också var fulla med tjocka volymer, och en säng. Från taket hängde en svag glödlampa, som lyste upp en konstfull teckning av ett antikt tempel, och det tog en stund innan det gick upp för Artiom att det var Biblioteket, som fanns någonstans däruppe, ovanför Polis.

När värden hade slut på frågor var det Artioms tur.

»Varför bär alla här olika tecken intatuerade på huvudet?« frågade han.

»Har du aldrig hört talas om våra kaster?« förundrades Danila. »Eller om Rådet i Polis?«

Artiom mindes vad Michail Porfirjevitj hade berättat om bibliotekarierna och militärerna som delade makten i Polis.

»Jodå!« sa han och nickade. »Med officerarna och bibliotekarierna. Du är alltså en bibliotekarie?«

Danila blev alldeles vit i ansiktet. Han kastade en förskräckt blick på Artiom och hostade till.

»Vad säger du? Har du inte sett en bibliotekarie förut? Håll dig borta från dem! Bibliotekarierna finns däruppe... Du såg väl våra befästningar? Gud give att de inte kommer hit ner... Du ska inte blanda ihop begreppen! Jag är ingen bibliotekarie, utan en väktare. Men vi kallas också brahmaner.«

»Vad är det för ett konstigt namn?«

Skannat med CamScanner

»Du förstår, vi har ett slags kastsystem. Som i det gamla Indien. En kast, tja, det är som en sorts samhällsklass. Har inte de röda förklarat det för dig? Sak samma. Det finns en kast för präster, det vill säga kunskapens väktare, som samlar och arbetar med böcker«, förklarade han, och Artiom lade märke till hur noga han undvek ordet bibliotekarie. »Och det finns en kast för krigare, som ansvarar för vårt försvar. Det är nästan som i Indien, där det även fanns kaster för köpmän och arbetare. Det har vi också. Förresten brukar vi använda oss av de indiska beteckningarna: brahman för präster, kshatriya för krigare, vaishya för köpmän och shudra för arbetare. Medlem i en kast blir du en gång för alla efter en särskild invigningsritual, framförallt till kshatriyerna och brahmanerna. I Indien var det familjebundet, tillhörigheten gick i arv, men hos oss får man välja själv, när man fyller arton. Här på Borovitskaja är de flesta brahmaner. Vi har vår skola här, liksom biblioteken och studiecellerna. Grannstationen Biblioteket har en särskild status på grund av Röda linjens transiträtt, därför är den extra hårt bevakad, men före kriget var det många av oss som bodde där. Nu har de flyttat till Aleksandrovskij Sad. På Arbatskaja däremot finns det nästan bara kshatriyer, på grund av generalstaben.«

Artiom suckade. Det skulle ta tid innan han lagt alla gammalindiska ord på minnet.

Men Danila lät sig inte hejdas.

»I Rådet ingår naturligtvis bara två av kasterna: vår och kshatriyerna.« Han blinkade åt Artiom. »Sinsemellan brukar vi kalla dem ›bråkstakarna‹.«

»Och varför tatuerar de in en tvehövdad fågel på tinningen? Ni har ju åtminstone en bok, och det säger sig ju självt vad det betyder. Men en fågel?«

»Det är ett slags totem för dem«, sa Danila. »Förr i tiden var fågeln strålskyddstruppernas skyddsande. En örn, tror jag att det var. De har ju sina idéer… Förhållandet mellan våra kaster är förresten inte särskilt gott. Förr i tiden var vi till och med fiender.«

Ljuset som letade sig in genom draperiet blev allt svagare, man hade börjat dra ner på belysningen på stationen. Snart skulle dagen övergå i natt och Artiom gjorde sig redo att ge sig av.

»Finns det något hotell där jag kan ta in för natten? Jag har ett möte på Arbatskaja klockan nio i morgon bitti, men jag vet inte var jag ska sova.«

Skannat med CamScanner

»Du får gärna övernatta här, om du vill. Jag kan sova på golvet, det är inga problem. Jag tänkte just ordna något att äta. Om du stannar kan du berätta mer om vad du såg på vägen hit. Du förstår, jag kommer ju aldrig någonstans. Väktarnas lag tillåter inte att man går längre bort än en station.«

Artiom accepterade förslaget. Det var trevligt och varmt i rummet, och värden hade han gillat från första stund. De hade något gemensamt. Femton minuter senare putsade han svamp, medan Danila skar upp fläsk.

»Har du själv sett Biblioteket någon gång?« frågade Artiom en stund senare med munnen full av mat som de åt ur armékärl av aluminium.

»Menar du Stora biblioteket?« sa brahmanen med en sträng blick.

Artiom pekade med gaffeln mot taket. »Det däruppe… För det finns väl fortfarande kvar?«

»Det är bara åldermän som går upp till Stora biblioteket. Och de stalkers som arbetar åt brahmanerna.«

»Det är väl de som kommer hit med böckerna från Biblioteket? Från Stora biblioteket, menar jag?« skyndade sig Artiom att tillägga när han såg att värden återigen rynkade pannan.

»Ja, men bara på uppdrag av de äldste i vår kast. Vi förmår inte att göra det själva, därför måste vi anlita dem«, förklarade brahmanen motvilligt. »Enligt våra lagar är det egentligen vår uppgift att bevara kunskapen och föra den vidare till de sökande. Men för att kunna föra vidare kunskap måste man skaffa sig kunskap först.« Danila suckade och lyfte blicken. »Och vem av oss kommer någonsin att våga bege sig dit upp?«

»På grund av radioaktiviteten?«

»Den också. Men framförallt…« Danila sänkte rösten. »Framförallt på grund av bibliotekarierna.«

»Men är det inte ni som är bibliotekarierna? Eller i alla fall deras efterträdare? Det är vad jag har hört.«

»Vet du, vi kan väl prata om något annat vid matbordet. Så får någon annan berätta för dig. Jag är inte så förtjust i det här samtalsämnet.«

Danila började plocka undan från bordet. Plötsligt hejdade han sig en sekund, gick fram till bokhyllan och sköt undan några böcker. Mellan två volymer i den bakre raden syntes en öppning, där det stod en flaska hembränt. Danila tog fram ett par slipade glas.

Medan de satt där och drack, kastade Artiom imponerade blickar på bokhyllan. Slutligen bröt han tystnaden:

Skannat med CamScanner

»Vad många böcker du har! Det är säkert fler än vi har i hela biblioteket på VDNCh. Och bland våra böcker finns det nog ingen som jag inte har läst redan. Jag har ju alltid drömt om att komma till Polis, för Stora bibliotekets skull. Jag kan inte ens föreställa mig hur många volymer det måste finnas däruppe, om man var tvungen att bygga ett helt hus för att få plats med allihop.« Han nickade mot teckningen som hängde på väggen över bordet.

Ögonen på dem båda hade börjat bli glansiga. Danila bugade sig, smickrad av Artioms ord, och sa:

»De har ingen som helst betydelse, alla de där böckerna. Stora biblioteket byggdes inte för deras skull. Det är inte dem man bevarar där.«

Artiom såg förvånat på honom. Brahmanen skulle just till att fortsätta, men reste sig plötsligt från bordet, gick fram till draperiet, drog det åt sidan och lyssnade. Sedan drog han för det igen, satte sig på sin stol och viskade: »Stora biblioteket byggdes för en enda bok. Och endast den gömmer man där. De andra böckerna fungerar bara som kamouflage. Det är just den boken man söker. Och bevakar«, tillade han och ryste.

»Vad är det för bok?« undrade Artiom, även han med sänkt röst.

»En uråldrig foliant. På skiffersvarta sidor finns hela Historien nedtecknad med guldbokstäver. Intill slutet.«

»Och varför söker man efter den?« viskade Artiom.

»Förstår du inte? Intill slutet, ända till slutet. Det är fortfarande rätt långt dit. Och den som förfogar över den kunskapen . . .«

Med ens svepte en mörk skugga förbi på andra sidan draperiet, och trots att Artiom såg Danila i ögonen hann han uppfatta den och gav honom ett tecken. Danila avbröt sin historia mitt i en mening och rusade till utgången. Artiom skyndade efter.

Det var tomt på plattformen, men från gångtunneln till Arbatskaja hördes fotsteg som avlägsnade sig. Vaktposterna sov fridfullt på var sida om rulltrappan.

När de kom in i rummet igen, förväntade sig Artiom att brahmanen skulle fortsätta sin berättelse, men han hade nyktrat till och skakade bara nedstämt på huvudet.

»Det får vi inte berätta«, sa han. »Den delen av vår kunskap är endast för de invigda. Alkoholen fick mig att prata bredvid mun. Du får inte berätta för någon vad du just har hört. Om de får reda på att du känner till Boken ligger du illa till. Och jag också.«

Skannat med CamScanner

Plötsligt förstod Artiom varför han hade blivit alldeles iskall, när Danila berättade om Boken. Han mindes.

»Det finns väl fler exemplar av den?« frågade han och kände hjärtat bulta.

Danila såg honom misstroget i ögonen.

»Vad menar du?«

»Frukta sanningen i gamla folianter, där orden är präglade i guld och det skiffersvarta papperet är oförstörbart«, sa Artiom. För sin inre blick såg han Bourbons tomma, uttryckslösa ansikte, när han mekaniskt uttalade de främmande och obegripliga orden.

Brahmanen stirrade bestört på honom.

»Var har du hört det där?«

»I en uppenbarelse. Det finns ju inte bara en foliant… Vad står det i de andra?« Artiom tittade som förhäxad på teckningen av Biblioteket.

»Bara en har bevarats. Förut fanns det tre folianter: det förflutna, samtiden och framtiden. De två första gick förlorade för flera hundra år sedan. Den sista, och viktigaste, klarade sig.«

»Och var finns den någonstans?«

»Den är försvunnen i huvudmagasinet, bland över fyrtio miljoner volymer. En av dem är Boken, och den ser ut som vilken bok som helst. För att känna igen den måste man öppna volymen och bläddra i den – det sägs att sidorna i folianten faktiskt är svarta. Fast det skulle ta sjuttio år att bläddra igenom alla böckerna i bokmagasinet, utan vila och sömn. Och en människa uthärdar inte mer än en dag däruppe. Dessutom får man inte stå där i lugn och ro och undersöka volymerna… Fast nu pratar vi inte mer om saken.«

Han bäddade åt sig själv på golvet, tände ett vaxljus på bordet och släckte lampan. Artiom lade sig, men hade ingen lust att sova, trots att han inte kunde minnas när han vilade senast.

»Vet du om man ser Kreml från Biblioteket?« sa han ut i tomheten, då Danila redan börjat snarka.

»Så klart man gör«, mumlade brahmanen sömndrucket. »Fast man får inte titta åt det hållet. Man kan lockas att gå dit.«

»Vad menar du?«

Danila reste sig på armbågarna och hans misslynta ansikte dök upp i det gula ljusskenet.

»Våra stalkers säger att man inte får titta på Kreml när man går upp.

Skannat med CamScanner

Särskilt inte på stjärnorna på tornen. Om man en gång tittar dit kan man inte slita blicken från dem mer. Och efter en stund börjar man dras dit. Det är ju ingen tillfällighet att alla portar står öppna. Därför går stalkerna aldrig ensamma upp till Stora biblioteket. Om någon råkar kasta en blick på Kreml, ser den andre till att han kommer till sans igen.«

»Och vad finns det inne i Kreml?« viskade Artiom och svalde.

»Det är det ingen som vet. Visserligen kommer man in dit, men hittills är det ingen som har kommit ut igen. I hyllan står en liten bok om du vill veta mer, med en intressant historia om stjärnor och hakkors, inklusive stjärnorna på Kremltornen.« Danila reste sig upp, drog ut en bok ur hyllan och gav den till Artiom. Han kröp ner under täcket igen.

Ett par minuter senare sov han djupt, medan Artiom hade dragit ljuset lite närmare och börjat läsa.

»... eftersom bolsjevikerna var den minsta politiska grupperingen som stred om makten efter den första ryska revolutionen var det ingen av sidorna som betraktade dem som en allvarlig motståndare. De hade inget stöd bland bönderna och endast ett fåtal anhängare bland arbetarna och inom flottan. Sina viktigaste bundsförvanter fann Vladimir Iljitj Lenin, som studerat alkemi och andebesvärjelser på hemliga skolor i Schweiz, på andra sidan gränsen mellan världarna. Det var just vid den tiden som pentagrammet för första gången dök upp som symbol för den kommunistiska rörelsen och Röda armén.

Pentagrammet är som bekant den vanligaste och enklaste portalen som finns för att släppa in demoner i vår verklighet. Om skaparen av pentagrammet är skicklig så hamnar de hitkallade demonerna under hans inflytande och måste tjäna honom. För att få bättre kontroll över anden brukar man teckna en cirkel runt pentagrammet, en så kallad pentakel, vars linje demonen inte kan överskrida.

Det är okänt exakt hur det gick till när den kommunistiska rörelsens anförare lyckades uppnå det som alla tiders största svartmagiker hade eftersträvat: att upprätta en förbindelse med demonernas härskare, som regerar över horder av mindre betydande demoner. Somliga specialister är övertygade om att dessa härskare lockades till gränsen mellan världarna när världskriget och de värsta blodbaden i människans historia stod för dörren, och de kallade på människor som kunde hjälpa dem att skörda människoliv. I gengäld lovade de sina medhjälpare stöd och skydd.

Givetvis stämmer det att bolsjevikledningen mottog ekonomiskt stöd

Skannat med CamScanner

från den tyska säkerhetstjänsten, men det vore dåraktigt att tro att Lenin och hans vapenbröder fick vågskålen att slå över till sin favör enbart tack vare sina utländska partners. Den blivande kommunistledaren hade redan då ojämförligt mäktigare och visare beskyddare än de hemliga agenterna från det kejserliga Tysklands militära säkerhetstjänst.

Vår tids historiker har naturligtvis inte tillgång till detaljerna i det hemliga avtalet med mörkrets makter, men resultatet ligger i öppen dag: snart prydde pentagrammet Röda arméns baner och soldatmössor. Varje enskild symbol öppnade porten till vår värld för en demon, som skyddade bäraren av pentagrammet mot yttre angrepp. I gengäld betalade man demonen, som sig bör, med blod. Enligt försiktiga uppskattningar föll över trettio miljoner sovjetmedborgare offer för pakten bara under 1900-talet.

Avtalet med härskarna över de frambesvurna makterna lönade sig snart: bolsjevikerna grep makten och säkrade den, och även om Lenin, själva länken mellan de båda världarna, snart insjuknade och avled vid endast femtiofyra års ålder, förtärd inifrån av helvetets flammor, så fortsatte hans efterträdare på den inslagna vägen. Snart var hela landet besatt av demoner. Redan i skolan fick barnen sitt första pentagram fäst på bröstet. Numera är det få som vet att initiationsritualen för oktoberbarnen gick ut på att man stack tecknets nål i huden på barnet. På så vis fick ›oktoberstjärnan‹ smaka på sin blivande herres blod och ingick en gång för alla en sakral förbindelse med honom. När barnet växte upp och blev pionjär fick det ett nytt pentagram, där Paktens innebörd avslöjades för de invigda: Ledarens gyllene profil omgärdas av flammorna som förtärde honom. Så påmindes ungdomen om självuppoffringens ideal. Sedan följde Komsomol, det kommunistiska ungdomsförbundet, och slutligen låg vägen öppen för ett fåtal utvalda till överprästernas kast: kommunistpartiet.

Myriader frambesvurna andar skyddade allt och alla i sovjetstaten: barn och vuxna, byggnader och maskiner, medan demonernas härskare frivilligt lät sig spärras in i de enorma rubinröda pentagrammen på Kremls torn, för att därigenom bli ännu mäktigare. Därifrån utgick nämligen osynliga kraftlinjer som skyddade hela landet från kaos och sönderfall och påtvingade medborgarna Kremlinvånarnas vilja. Hela Sovjetunionen förvandlades så att säga till ett gigantiskt pentagram, med statsgränsen som yttre skyddslinje.«

Skannat med CamScanner

Artiom slet sig en stund från läsningen och såg sig omkring i rummet. Vaxljuset hade nästan brunnit ut. Danila sov djupt med ansiktet mot väggen. Artiom sträckte på sig och återgick till boken.

»Den avgörande prövningen för sovjetmakten var striden mot Nazityskland. I skydd av inte mindre uråldriga och mäktiga krafter än dem som stödde Sovjetunionen trängde de bepansrade teutonerna för andra gången på tusen år djupt in i vårt land. Nu bar deras fanor den bakvända symbolen för solen, ljuset och välståndet. Än i dag, femtio år senare, fortsätter stridsvagnar med pentagram på kanontornen den eviga kampen mot pansar med hakkors – i museernas utställningar, på teveskärmar, på bilder i skolböcker . . . «

Lågan flämtade till en sista gång och slocknade. Det var dags att sova. . . . Om man vände ryggen åt minnesmärket syntes i öppningen mellan två byggnadsruiner ett litet stycke av de höga murarna och de spetsiga tornens silhuetter. Men man fick inte vända sig om och titta på dem, det hade man inskärpt noga. Dessutom var det förbjudet att lämna ingången vid trappkrönet utan uppsyn, för om det hände något måste man genast slå larm, och därför skulle det vara ute med honom och de andra om han tittade åt andra hållet.

Så Artiom stod på kvar sin post och betraktade statyn och dess mossbelupna sockel, trots att han kände sig lockad att vända sig om. Statyn föreställde en allvarlig gubbe som satt i en djup fåtölj med huvudet vilande mot handen. Ur de urgröpta ögonhålorna av brons droppade en trögflytande vätska ner på bröstet, det såg ut som om statyn grät. Synen var outhärdlig, så Artiom gick runt statyn och fäste blicken på Bibliotekets ingång. Allt var lugnt och stilla, endast vinden susade när den for fram mellan de renskrapade husskeletten. Resten av truppen hade varit borta en stund, medan Artiom skulle vänta här. Man hade beordrat honom att hålla vakt och om något var på tok skulle han ta sig ner till stationen igen och varna de andra.

Tiden kröp fram och han mätte den i antalet steg som han tog runt statyns sockel: ett, två, tre . . .

Det hände när han kommit fram till femhundra – då hörde han fotsteg och ett morrande läte bakom ryggen, just från det håll dit man inte fick titta. Något befann sig precis i närheten och kunde när som helst gå till attack. Artiom blev stel av fasa och försökte lyssna, sedan kastade han sig till marken och sökte skydd bakom sockeln, redo att skjuta med karbinen.

Skannat med CamScanner

Det kom närmare och närmare, nu befann det sig säkert på andra sidan statyn. Artiom kunde tydligt höra varelsens väsande andetag, medan det långsamt rundade sockeln. Han försökte kontrollera sina darrande händer och siktade mot platsen där varelsen borde dyka upp.

Men plötsligt började ljudet av steg och andetag att avlägsna sig, och när Artiom kikade fram bakifrån statyn för att ta tillfället i akt och skjuta sin okända motståndare i ryggen, glömde han genast både sig själv och allt som fanns runtomkring.

Stjärnan på Kremls torn syntes tydligt till och med härifrån. Själva tornet var bara en dunkel silhuett i månljuset, men stjärnan avtecknade sig skarpt mot bakgrunden och fångade genast uppmärksamheten hos den som tittade dit, och det av en enkel anledning: den lyste. Artiom trodde inte sina ögon.

Han tog fram sin fältkikare. Stjärnan glödde med ett intensivt, klarrött ljus, och när Artiom tog en närmare titt märkte han att ljuset var ojämnt. Det var som om en storm hade spärrats in i den gigantiska rubinen: den gnistrade och sprakade, något flöt omkring i den, kokade, brusade… Det var en skakande syn av överjordisk skönhet, men från det här avståndet såg man inte så bra. Man borde gå lite närmare…

Artiom lade karbinen över axeln, rusade nerför trappan och vidare över gatans spruckna asfalt. Han stannade först vid hörnet, där han kunde se hela Kremlmuren – och tornen. På vart och ett av dem lyste en röd stjärna. Med andan i halsen satte Artiom kikaren för ögonen igen. Stjärnorna brann med samma vibrerande, ojämna ljus som förut, och han kände att han skulle kunna titta på dem för evigt.

Han fokuserade på den närmaste stjärnan och förundrades över dess fantastiska skiftningar, och med ens tyckte han sig uppfatta vad det var som rörde sig på insidan, under den kristalliserade ytan.

För att bättre kunna urskilja de gåtfulla konturerna måste han nog gå ännu litet närmare. Glömsk av alla faror blev han stående mitt på gatan med kikaren höjd mot ögonen. Vad var det han hade sett?

Demonernas härskare, mindes han till slut. Fältherrarna över andarnas armé, som kallats till sovjetstatens försvar. Landet, ja, hela världen hade fallit sönder sedan dess, men pentagrammen på Kremls torn var oskadda. Ledarna som hade ingått pakten med demonerna var döda sedan länge och ingen kunde släppa demonernas härskare fria… Ingen? Men tänk om han…

Skannat med CamScanner

Jag måste finna porten, tänkte han. Jag måste finna ingången…

»Vakna, Artiom, vakna! Det är snart dags att gå!« Danila ruskade om honom.

Artiom gäspade och gnuggade sig i ögonen. Han hade haft en så otroligt intressant dröm, men den skingrades i samma ögonblick som han vaknade och nu mindes han den inte. Alla lampor på stationen lyste och utanför hördes några städerskor smågräla med varandra medan de skurade plattformen.

Artiom satte på sig de mörka glasögonen och slank ut för att tvätta sig, med en inte alltför ren handduk som han fått av sin värd över axeln. Toaletterna låg intill bronsreliefen i andra ändan av salen och en lång kö ringlade utanför. Artiom ställde sig sist och försökte gäspande minnas åtminstone något av drömmen.

Plötsligt slutade kön att röra sig framåt och folk började viska till varandra. Artiom såg sig omkring för att få veta vad som stod på. Alla ögon var riktade mot den tunga järnporten, som just hade slagits upp, och i öppningen stod en högväxt man. När Artiom fick syn på mannen, glömde han också bort sitt ärende.

En stalker.

Det var exakt såhär han hade föreställt sig dem efter styvfaderns berättelser och köpmännens rövarhistorier. Mannen bar en smutsig, svedd skyddsdräkt och en lång skottsäker väst. På höger axel vilade ett maskingevär av imponerande format, och från vänster axel hängde ett glänsande patronband över bröstet. Byxorna var nerstoppade i grova armékängor och på ryggen bar han en stor ryggsäck.

Stalkern tog av sig sin runda spetsnazhjälm, drog av sig gasmasken från sitt röda, svettiga ansikte och växlade några ord med posteringschefen. Han var inte längre helt ung och Artiom noterade den grå skäggstubben på kinderna och hakan och silverstråken i det svarta, kortklippta håret. Inte desto mindre utstrålade han kraft och självförtroende, han var hård och samlad, som om han alltid var redo att när som helst möta faran, till och med härnere på den lugna och ljusa stationen.

Nu var det bara Artiom som stod och glodde på stalkern. De andra i kön hade först knuffat på honom för att han skulle röra på påkarna, sedan trängde de sig helt enkelt förbi.

»Artiom!« Danila dök upp. »Varför tar det sådan tid? Snart kommer du för sent!«

Skannat med CamScanner

När stalkern hörde Artioms namn, vände han sig om, såg uppmärksamt på honom och tog sedan ett stort kliv åt hans håll.

»Från VDNCh?« frågade han.

Artiom nickade tyst. Hans knän darrade.

»Är det du som söker Melnik?«

Artiom nickade igen.

»Jag är Melnik. Har du något åt mig?« Stalkern såg honom rakt i ögonen.

Artiom tog skyndsamt av sig snöret med patronhylsan som hängde runt halsen. Patronen hade blivit ett slags talisman och nu kändes det konstigt att skiljas från den. Han gav den till stalkern.

Mannen tog av sina läderhandskar, skruvade av locket på patronhylsan och skakade försiktigt ut något på handflatan. En liten ihopvikt papperslapp. Ett meddelande.

»Följ med mig. Ursäkta att jag inte kunde träffa dig i går. De ringde när vi redan var på väg upp.«

Artiom tog farväl av Danila och tackade honom, sedan skyndade han efter Melnik uppför trappan som ledde till Arbatskaja.

»Inga nyheter från Hunter?« frågade han blygt, trots att han knappt kunde hålla jämna steg med stalkern.

»Inte ett ljud«, svarade Melnik och gav Artiom en blick över axeln. »Jag är rädd att vi måste fråga era svarta hur det står till med honom. Från VDNCh kommer nämligen alldeles för många nyheter.«

Artiom kände hur hjärtat började rusa.

»Vad handlar de om?« Han försökte dölja sin upprördhet.

»Inga goda nyheter«, sa stalkern torrt. »De svarta har gått till angrepp igen. För en vecka sedan var det ett stort slag. Fem människor dog. Och de svarta verkar bara bli fler och fler. Folk börjar fly från stationen. Det sägs att de inte uthärdar fasan. Så Hunter hade rätt när han sa att något fruktansvärt var i görningen hos er. Han kände det på sig.«

»Ni råkar inte veta vilka som dog?« frågade Artiom oroligt. Han försökte minnas vem som hade tjänstgöring förra veckan. Vad var det för dag? Zjenja? Andrej? Snälla, inte Zjenja...

»Hur skulle jag kunna veta det? Det är ju inte nog med att det dyker upp en massa odöda hos er, dessutom är det ju något fanstyg som spökar i tunnlarna kring Prospekt Mira. Folk förlorar förståndet, några har dött på vägen.«

Skannat med CamScanner

»Vad kan vi göra?«

»Rådet sammanträder i dag. Då får vi höra vad de äldsta brahmanerna och generalerna anser. Fast de kommer knappast att hjälpa din station. De har ju fullt upp med försvaret av Polis, och ändå är det ingen som vågar angripa oss på allvar.«

De kom in på Arbatskaja. Även här lyste kvicksilverlampor och precis som på Borovitskaja var arkadgångarna förvandlade till bostäder. Utanför somliga stod det vakter och överallt på stationen syntes soldater. På de vitmålade väggarna hängde här och var militära paradfanor med örnar i guld som trotsat tidens tand. Det myllrade av liv: brahmaner i fotsida dräkter kom strosande, grälsjuka städerskor skällde på alla som satte sin fot på det nyskurade, ännu fuktiga golvet. Där fanns också folk från andra stationer – man kände igen dem på de mörka glasögonen eller på handen de höll över sina kisande ögon. På plattformen fanns endast bostäder och administrationskontor, medan alla salustånd och serveringar hade förlagts till gångtunnlarna mellan stationerna.

Melnik förde Artiom till slutet av plattformen, där kontoren låg, och bad honom slå sig ner och vänta på en marmorbänk. Sedan gick han sin väg. Artiom beskådade den intrikata stuckaturen i taket och tänkte att Polis inte hade svikit hans förväntningar. Det var faktiskt helt annorlunda här, folk var inte lika förråade, förbittrade eller knäckta som på de andra stationerna. Här verkade kunskap, böcker och kultur spela en mycket viktigare roll än på andra ställen. Bara i gångtunneln mellan Borovitskaja och Arbatskaja hade de passerat åtminstone fem bokstånd, överallt fanns det affischer som annonserade en ny uppsättning av en Shakespearepjäs och liksom på Borovitskaja hörde man musik här och var.

Såväl gångtunneln som de båda stationerna var i perfekt skick, och även om det förekom sprickor och fuktskador på väggarna så fanns det också reparationsbrigader som åtgärdade dem omedelbart. Av nyfikenhet tittade Artiom in i en av tunnlarna – även där rådde perfekt ordning: det var torrt och rent, och var hundrade meter lyste en elektrisk lampa så långt ögat nådde. Då och då anlände dressiner som släppte av passagerare eller plockade upp lådor med böcker, för vidare distribution över hela metron.

Snart är det slut med det här, tänkte han plötsligt. VDNCh är på väg att falla under trycket från monstren. »Inte att undra på«, sa han högt för sig själv när han mindes natten vid posteringen då han själv var med

Skannat med CamScanner

om att slå tillbaka ett angrepp från de svarta och alla mardrömmar som hade hemsökt honom sedan dess.

Höll stationen verkligen på att gå under? I så fall skulle det betyda att han var hemlös, men om han hade tur skulle hans styvfar och hans vänner hinna fly, då kunde han åtminstone få återse dem en dag. Om Melnik skulle säga att Artiom hade utfört sitt uppdrag och inte kunde göra mer, då svor han på att han genast skulle bege sig hem igen. Om det var VDNCh:s öde att bli det enda hindret på de svartas väg och hans nära och kära måste dö medan de försvarade stationen, då föredrog han att vara med dem framför att gömma sig i detta paradis. Plötsligt ville han bara hem, till armétälten, till tefabriken… Snacka med Zjenja, berätta om sina äventyr. Antagligen skulle han inte ens tro på hälften av allt han hade att berätta – om han nu fortfarande var i livet.

»Då går vi, Artiom«, sa Melnik. »De vill tala med dig.«

Han hade tagit av sig skyddsdräkten och bar en pullover med hög krage, en svart militärmössa utan emblem och byxor med fickor, av samma modell som Hunters. Stalkern påminde ganska mycket om jägaren, inte till det yttre, förstås, men till sitt beteende. Han var lika fokuserad, lika vaken och talade i korthuggna, tydliga satser.

Väggarna i det stora rummet var täckta av ekpaneler och på långsidorna hängde två stora oljemålningar. På den ena kände Artiom genast igen Biblioteket, den andra föreställde ett stort vitt stenhus, och under tavlan satt en liten skylt: »Ryska federationens generalstab.«

Ett tiotal personer hade tagit plats vid det stora träbordet som stod mitt i rummet. De tittade nyfiket på Artiom när han kom in. Hälften av församlingen satt under bilden av Biblioteket och var klädd i grå brahmandräkter, de andra satt under Generalstaben och bar militärens sommaruniform.

Vid bordets huvudända satt en kortväxt man med myndigt utseende, stor flint och stränga glasögon. Till skillnad från de andra bar han kostym och slips, och han saknade tatuering som visade hans kasttillhörighet.

»Till saken«, började han, utan att presentera sig. »Berätta allt ni vet, inklusive situationen i tunnlarna mellan er station och Prospekt Mira.«

Artiom beskrev utförligt hela historien om VDNCh:s kamp mot de svarta, sedan om Hunters uppdrag och slutligen om sin vandring till Polis. När han berättade om händelserna i tunnlarna mellan Aleksejevskaja, Rizjskaja och Prospekt Mira, började militärerna och brahmaner-

Skannat med CamScanner

na att viska sinsemellan, än skeptiskt, än upprört, alltmedan en officer i hörnet förde protokoll och sköt in en fråga då och då.

När diskussionerna ebbat ut bad man Artiom att fortsätta, men hans redogörelse väckte inget större intresse hos åhörarna förrän han kom fram till Poljanka och dess två invånare.

»Med förlov!« avbröt en av militärerna upprört. Det var en undersätsig man omkring femtio, med bakåtkammat hår och glasögon vars metallbågar borrade sig djupt in i den köttiga näsryggen. »Det vet väl alla att Poljanka är obeboelig. Stationen har stått övergiven i åratal. Visst, tiotals personer passerar där dagligen, men ingen kan leva där. Det finns gasläckor och överallt sitter det skyltar som varnar för faran. Och några katter och gammalt papper har det inte funnits där på långa tider. Det är en fullständigt tom perrong. Fullständigt! Så bespara oss era fantasier…«

De andra militärerna nickade instämmande och Artiom visste inte vad han skulle säga. När han stannade till på Poljanka slogs han av att det var en ovanligt rofylld station. Men den tanken hade genast skingrats av de båda invånarna, som visat sig mer än verkliga.

Brahmanerna tycktes emellertid inte stödja militärens rasande protester. Deras äldste, en flintskallig åldring med långt, grått skägg, såg intresserat på Artiom och växlade några ord med sina kollegor på ett främmande språk.

»Som ni vet har den här gasen en hallucinogen effekt när den blandas med syre«, sa en brahman till höger om den äldste försonligt.

»Frågan är om vi nu kan lita på resten av hans historia«, invände militären och tittade under lugg på Artiom.

»Vi tackar er för er rapport«, sa den kostymklädde mannen och avbröt diskussionen. »Rådet har nu ett underlag för överläggningar och vi meddelar er vårt beslut. Ni kan gå.«

Artiom drog sig långsamt mot utgången. Hade samtalet med de båda vattenpiprökande männen på Poljanka bara varit en hallucination? Men i så fall var ju idén om att han var utvald och kunde forma verkligheten så länge han följde sin förutbestämda livsbana bara ett fantasifoster, ett försök att trösta sig själv… Nu uppfattade han inte längre det gåtfulla mötet i tunneln mellan Poljanka och Borovitskaja som ett mirakel. Gas? Ja, det hade bara varit gas…

Han satt på bänken utanför dörren och lyssnade inte ens på de grä-

Skannat med CamScanner

lande rådsmedlemmarnas avlägsna röster. Människor gick förbi, dressiner och motorvagnar passerade stationen, minuterna kröp fram, och han bara satt där, försjunken i tankar. Hade han verkligen fått ett uppdrag, eller hade han bara inbillat sig alltihop? Vad skulle han göra nu? Vart skulle han ta vägen?

Någon rörde vid hans axel. Det var officeren som hade protokollfört hans redogörelse.

»Rådets medlemmar meddelar att Polis inte är i stånd att hjälpa er station. Man tackar för er utförliga rapport om situationen i tunnelbanan. Ni är fri att gå.«

Det var allt. Polis kunde inte hjälpa dem. Allt var förgäves. Han hade gjort vad han kunde, men till ingen nytta. Nu återstod bara att vända tillbaka till VDNCh och kämpa sida vid sida med dem som fortfarande försvarade stationen. Artiom reste sig tungt från bänken och började gå, men utan att veta vart.

Han hade nästan nått fram till gångtunneln till Borovitskaja, då han hörde en lätt harkling bakom sig. När han vände sig om fick han syn på brahmanen som under mötet suttit till höger om den äldste.

»Vänta ett slag, unge man. Det är något vi måste prata om… men privat.« Brahmanen log vänligt mot honom. »Om inte Rådet kan göra något för er, så kan måhända jag, er ödmjuke tjänare, vara till större hjälp.«

Han tog Artiom vid armbågen och ledde honom till ett av rummen under valvbågarna. Det fanns varken fönster eller elektrisk belysning, endast ett litet vaxljus kastade sitt fladdrande sken på det fåtal personer som samlats i rummet. Artiom hann inte ens se hur de såg ut förrän brahmanen släckte ljuset och det blev mörkt.

»Är det sant det du berättade om Poljanka på rådsmötet?« hördes en hes röst.

»Ja«, svarade Artiom bestämt.

»Vet du vad vi brahmaner brukar kalla Poljanka oss emellan? Ödets station. Kshatriyanerna får gärna tro att det är gasen som spökar, inte oss emot. Vi tänker inte bota blindheten hos dem som nyligen var våra fiender. Vi tror att vandrare möter Försynens sändebud på denna station. För det mesta har Försynen ingenting att säga, därför verkar stationen oftast tom och övergiven. Men om man träffar någon på Poljanka, då bör man tillmäta mötet största betydelse och minnas vad som sades i resten av sitt liv. Minns du detta?«

Skannat med CamScanner

»Nej, jag har glömt«, ljög Artiom, som inte litade på brahmanerna, eftersom de påminde honom om en viss sekt.

»Våra äldste är övertygade om att det inte är en slump att du har kommit till oss. Du är inte en vanlig människa, och dina särskilda förmågor, som räddat dig flera gånger på din väg, kan komma till nytta även för oss. Därför vill vi räcka dig och din station en hjälpande hand. Vi är kunskapens väktare, och bland dessa kunskaper finns det också sådana som kan rädda VDNCh.«

»Vad har VDNCh med det här att göra?!« utbrast Artiom rasande. »Alla pratar bara om VDNCh! Som om jag hade kommit hit enkom för min egen stations skull, på grund av min egen nödsituation! Faran hotar er alla! Först faller VDNCh, sedan hela linjen och till sist är det slut med hela metron…«

Ingen svarade. Tystnaden lade sig i rummet, endast de närvarandes regelbundna andetag hördes.

Artiom väntade en stund och när han inte uthärdade tystnaden längre frågade han:

»Vad vill ni att jag ska göra?«

»Bege dig upp till det stora bokmagasinet. Där ska du försöka finna något som rättmätigen tillhör oss och föra det hit. Om du kan finna det vi söker, då ska vi berätta för dig hur man bär sig åt för att utplåna hotet. Och må Stora biblioteket brinna upp, om jag ljuger.«

Skannat med CamScanner

13. STORA BIBLIOTEKET

Artiom gick ut på stationen och såg sig omtumlat omkring. Han hade just ingått ett av de märkligaste avtalen i sitt liv. Uppdragsgivaren hade till och med vägrat att förklara vad exakt han skulle söka efter i bokmagasinet – han skulle få veta alla detaljerna senare, på vägen upp. Naturligtvis kom han genast att tänka på Boken, som Danila hade berättat om dagen innan, men han vågade inte fråga brahmanerna om den. Dessutom hade de båda varit rätt berusade när värden avslöjade hemligheten, så det fanns skäl att ifrågasätta sanningshalten i det han sagt.

Brahmanerna lovade att han inte skulle behöva gå ensam upp till ytan. De tänkte sammanställa ett insatskommando: Artiom skulle ledsagas av minst två stalkers och en man av deras kast, som han genast måste överlämna fyndet till om expeditionen kröntes med framgång. I gengäld hade brahmanen med sig något som skulle göra det möjligt för Artiom att avvärja hotet som hängde över VDNCh.

Nu, när han hade lämnat det kolmörka rummet och kommit ut på plattformen, fann han villkoren i avtalet fullständigt absurda. Det var som i en gammal folksaga: »Gå dit!« »Jag vet inte vart.« »Hämta det!« »Jag vet inte vad.« Och i belöning lovade man honom en mirakulös räddning, men utan att precisera vad den gick ut på. Fast vad hade han för val? Skulle han återvända hem med tomma händer? Det var knappast vad Hunter hade förväntat sig av honom.

När Artiom frågade sina hemlighetsfulla samtalspartner hur han skulle finna det de sökte i det gigantiska bokmagasinet, svarade de att han skulle förstå alltihop när han kom dit. Han skulle helt enkelt höra det. Artiom ställde inga fler frågor, eftersom han var rädd att brahmanerna skulle förlora tilltron till hans paranormala förmågor, som han själv var långt ifrån övertygad om. Till avsked förbjöd de honom å det strängaste att berätta om uppdraget för militärerna, i annat fall skulle avtalet upphävas.

Artiom satte sig på en bänk i mitten av salen och försjönk i tankar. Det var en fantastisk chans att få komma upp till ytan, där han bara hade varit en gång tidigare, och nu behövde han inte oroa sig för straff och

Skannat med CamScanner

andra följder. Dessutom skulle han inte gå ensam, utan med riktiga stal-
kers, för att utföra väktarkastens hemliga uppdrag... Men varför avskyd-
de de ordet »bibliotekarie«? Inte heller detta hade han vågat fråga.

Plötsligt satte sig Melnik tungt bredvid honom på bänken. Han ver-
kade spänd och trött.

»Varför gick du med på det?« frågade han uttryckslöst och stirrade
rakt framför sig.

»Hur vet ni det?« frågade Artiom överraskat. Det hade inte ens gått
en kvart sedan mötet med brahmanerna.

Melnik ignorerade frågan. »Tja, jag får väl följa med«, fortsatte han
uttråkat, »jag har ju ansvaret för dig inför Hunter, vad som än har hänt
med honom. Och det är omöjligt att säga upp ett avtal med brahmaner-
na. Det är det aldrig någon som har lyckats med. Huvudsaken är att du
inte säger ett knyst till militärerna.« Han reste sig, skakade på huvudet
och tillfogade: »Om du bara visste vad du har gett dig in på... Nu går
jag och lägger mig. I kväll ger vi oss av.«

»Är ni inte militär?« ropade Artiom efter honom. »Jag hörde ju att
de kallade er överste.«

»Visst är jag överste, men inte hos dem«, svarade Melnik motvilligt
och gick sin väg.

Resten av dagen tillbringade Artiom med att promenera omkring i
Polis. Han flanerade utan bestämt mål i den oändliga labyrinten av gång-
tunnlar och trappor, beskådade alla majestätiska pelarrader och häpnade
över människovimlet i den underjordiska staden. Han lyssnade till gatu-
musikanter, botaniserade bland böcker på antikvariaten, lekte med några
valpar som var till salu, hörde de senaste ryktena – och blev inte kvitt
känslan av att vara skuggad. Några gånger snurrade han runt, i hopp
om att finna en forskande blick, men förgäves – överallt var människor
upptagna med sitt och ingen tycktes intressera sig för honom.

I en av gångtunnlarna under spåren hittade han ett hotell, där han tog
in och sov några timmar, innan han som avtalat inställde sig klockan tio
på kvällen hos Borovitskajas postering vid utgången till staden. Melnik
hade blivit försenad, men väktarna var underrättade och bjöd Artiom
på en kopp te i väntan på stalkern.

Den gamle vaktchefen, som avbrutit sin historia för att fylla på varmt
vatten i Artioms kopp, fortsatte att berätta:

»Jo... Jag hade alltså fått i uppdrag att övervaka radiotrafiken. Alla

Skannat med CamScanner

hoppades på att få kontakt med regeringsbunkrarna på andra sidan Uralbergen. Förgäves, naturligtvis, för de bombade ju alla strategiska mål först. Då var det förstås ute med Ramenki också, för att inte tala om regeringsdatjorna med sina trettio meter djupa källare... Själva Ramenki hade de kanske kunnat skona – man var ju inte ute efter civilbefolkningen... Men på den tiden var det ingen som visste att kriget skulle pågå intill slutet, då ingenting längre spelade någon roll. Ramenki hade de som sagt kunnat skona, om det inte hade funnits en militärstab intill, och den bombade de förstås. Tja, de civila offren var väl ändå bara ›kollateralskador‹, som det så vackert heter. ›Ursäkta!‹ Hur som helst, ingen visste ännu hur det låg till och jag fick order om att bevaka radiotrafiken. Jag satt i närheten av Arbatskaja, i en bunker. I början uppsnappade jag en massa helknasiga saker... Från Sibirien var det knäpptyst, däremot anmälde sig strategiska ubåtar. De frågade om de skulle slå tillbaka eller inte. De vägrade tro att Moskva hade utplånats. Kaptener av första graden lipade som småbarn rätt ut i etern. Det var en märklig känsla, vet du, när hårdkokta marinofficerare som inte brutit mot censuren i hela sitt liv frågade om inte deras fruar och barn kunde finnas bland de överlevande... Som om jag skulle veta det... Sedan reagerade var och en på sitt eget vis. Somliga menade: Öga för öga, tand för tand, åt helvete med alltihop! Och sedan satte de kurs mot fiendens kuster och avfyrade hela arsenalen mot städerna. Andra såg ingen mening med att kriga mer. Varför döda ännu fler människor, när det ändå var ute med världen? Det gjorde ju ingen skillnad längre. Fast det fanns förstås gott om folk som ville hämnas sina familjer. Ubåtarna fortsatte att sända under en lång tid. De kunde ju befinna sig i undervattensläge i upp till ett halvår. Många gick under förstås, men en del klarade sig ett tag. Och av dem fick jag höra historier, som än i dag ger mig kalla kårar. Fast det var inte det jag tänkte berätta om. En gång fick jag kontakt med en pansarbesättning som på något mirakulöst vis hade överlevt angreppet. De hade just lämnat sin bas, eller hur det nu var... Den nya generationen pansarvagnar skyddade mot radioaktivitet. De var tre man i vagnen och körde med gasen i botten österut från Moskva. De passerade byar som stod i brand, plockade upp några tjejer och åkte vidare. De fyllde på diesel på bensinmackar längs vägen och bara fortsatte och fortsatte. Det var först när de kom ut i rena vildmarken som drivmedlet tog slut. Naturligtvis var bakgrundsstrålningen fortfarande ganska hög, men inte så farligt som i

Skannat med CamScanner

närheten av städerna. Besättningsmännen slog läger och grävde ner pansarvagnen till hälften i jorden, det blev nästan som en liten fästning. De reste sina tält, grävde jordhålor, fann en handgenerator och levde ganska länge där vid pansarvagnen. I två års tid pratade jag med dem nästan varenda kväll. Till slut kunde jag deras familjehistorier utantill. Först var allting lugnt, de skötte om sin lilla boning, två av kvinnorna fick barn... nästan normala. Ammunition hade de gott om. De fick se ett och annat – missfostren som kom krypande ur skogen kunde han inte riktigt beskriva, den där löjtnanten som jag brukade prata med. Fast en dag var det plötsligt helt tyst i radion. Jag försökte få kontakt med dem i ett halvår, men det måste ha hänt någonting. Kanske hade generatorn eller radion gått sönder, kanske hade ammunitionen tagit slut...«

»Du pratade om Ramenki«, sa hans kollega, »om att de bombade området sönder och samman, och då slog det mig: efter alla år som jag har tjänstgjort här har ingen kunnat förklara för mig hur det kommer sig att Kreml klarade sig. Varför rörde man inte det? Där måste det ju ha funnits hur många bunkrar som helst...«

»Vem har sagt att de inte gav sig på Kreml? Om de gjorde! De ville bara inte förstöra det, kanske på grund av arkitekturen. Nej, de prövade sina nya vapen mot det målet. Så vi fick allt så vi teg... Det hade varit bättre om de hade jämnat det med marken direkt.« Den gamle spottade på golvet och tystnade.

Artiom hade suttit tyst och undvikit att störa veteranen i hans minnen. Det var inte ofta han fick höra så många detaljer om det som hände den där gången. Men den gamle vaktchefen fortsatte att tiga, djupt försjunken i sina egna tankar, och efter en stund beslutade Artiom att ställa en fråga som han länge hade grubblat över:

»Det fanns väl tunnelbanor i andra städer också? Det är i alla fall vad jag har hört. Är det inte möjligt att människor har överlevt någonstans? Fick ni någon kontakt när ni arbetade som signalist?«

»Nej, aldrig. Men du har rätt. I Petersburg, till exempel, borde människor ha kunnat rädda sig. Där ligger metrostationerna mycket djupt, en del till och med djupare än hos oss. Och det är samma konstruktion. Jag minns när jag reste dit som ung. På en linje såg man inte ens spåren, man hade stora järnportar i valvbågarna. När tåget kom, öppnades portarna samtidigt med tågdörrarna. Jag minns hur förvånad jag blev. Jag frågade alla möjliga människor om det, men ingen kunde förklara varför

Skannat med CamScanner

man hade byggt stationerna på det viset. Någon menade att det skyddade mot översvämningar, någon annan att det blev billigare. Men sedan lärde jag känna en metrobyggare och han berättade att hälften av hans byggbrigad hade blivit uppäten av något när linjen anlades, och tydligen lär det ha varit likadant för de andra brigaderna. Det enda som återstod av arbetarna var verktygen och de avgnagda benknotorna. Naturligtvis berättade man ingenting för befolkningen, men för att undvika obehagligheter i framtiden satte man upp de där järnportarna längs hela linjen. Och det här var ju dessutom före... Det är svårt att föreställa sig vad som pågår i tunnlarna i dag, med all strålning.«

Samtalet avbröts: Melnik närmade sig posteringen i sällskap av en kort, undersätsig man med bred käke, kort skägg och djupt liggande ögon. De båda männen var redan klädda i skyddsdräkter och bar stora ryggsäckar på axlarna. Melnik teg och synade Artiom, ställde en stor svart väska framför hans fötter och gjorde en gest mot ett av armétälten.

Artiom gick in, öppnade väskan och tog fram en svart overall av samma modell som Melnik och hans kollega hade på sig. Därunder låg en ovanlig gasmask med breda glas för ögonen och två filter på sidorna, höga snörkängor och, viktigast av allt, en ny kalasjnikov med lasersikte och infällbar metallkolv. Det var ett mycket speciellt vapen, som Artiom tidigare bara hade sett hos Hansans elittrupper, när de patrullerade på Ringlinjen med sina motordressiner. På botten av väskan fanns även en lång ficklampa och en rund hjälm med tygöverdrag.

Han hade inte hunnit byta om ännu, när ena tältfliken veks åt sidan och brahmanen Danila kom in, även han med en stor väska i handen. Båda såg förvånat på varandra. Artiom var den förste som insåg vad det betydde.

»Ska du upp? Med oss? För att söka efter vad-det-nu-kan-vara?« frågade han.

»Jag vet nog vad det är«, parerade Danila, »men det är en gåta hur du ska finna den.«

»För mig också«, medgav Artiom. »De sa att jag skulle få veta mer senare. Jag väntar fortfarande...«

»Och till mig sa de att jag skulle följa med en synsk person som kunde känna vart vi ska gå.«

»Och den personen skulle vara jag?« Artiom fnös.

»De äldste anser att du har en gåva och ett förutbestämt öde. Någon-

Skannat med CamScanner

stans i våra urkunder säger en profetia att det ska komma en yngling som styrs av ödet och som ska utröna Stora bibliotekets förborgade hemligheter. Han kommer att finna det som vår kast förgäves har sökt det senaste årtiondet. De äldste är övertygade om att den mannen är du.«

»Är det boken som du talade om?«

Danila teg en stund, sedan nickade han. »Du måste känna den. Den gömmer sig inte för alla. Om du verkligen är ›ynglingen som styrs av ödet‹ behöver du inte ens leta i bokmagasinet. Boken kommer att finna *dig*.« Han såg prövande på Artiom och frågade osäkert: »Vad får du för att göra det?«

Det var lönlöst att ljuga. Ändå kom det som en obehaglig överraskning att Danila, som skulle berätta hur hotet mot VDNCh kunde undanröjas, inte ens kände till läget på stationen och villkoren i hans avtal med brahmanernas råd. Med några få ord förklarade Artiom vad avtalet gick ut på och vilken katastrof han försökte avstyra. Danila lyssnade uppmärksamt tills han talat klart och när Artiom lämnade tältet, dröjde han kvar och verkade fundera på något.

Melnik och den skäggige stalkern väntade redan på dem i full stridsmundering, var och en med en gasmask och en hjälm i handen. Maskingeväret bars av Melniks kollega, själv höll han en likadan kalasjnikov som Artiom hade fått och på hjälmen satt ett nattsikte.

När Danila kom ut ur tältet såg de unga männen på varandra med viktiga miner, sedan blinkade brahmanen och de brast ut i skratt. Nu såg de ut som äkta stalkers.

»Vilken tur vi har«, viskade Danila till Artiom. »I vanliga fall får nya stalkers släpa ved i ett par år innan de skickas ut på riktiga expeditioner, men du och jag slipper alla omvägar!«

Melnik såg ogillande på dem, men sa ingenting utan gav endast ett tecken att de skulle följa med. De gick fram till uppgången, fortsatte upp för trappan och stannade vid en betongvägg med en liten bepansrad dörr, som övervakades av en förstärkt postering. Stalkern hälsade på vakterna och bad dem öppna. En av soldaterna reste sig från sin plats, gick fram till utgången och drog en tung regel åt sidan. Den tjocka ståldörren gled upp. Melnik släppte fram de andra, gjorde honnör för väktarna och gick ut som siste man.

På andra sidan dörren fanns en kort buffertzon mellan betongväggen och den hermetiska porten. Där stod ytterligare två tungt beväpnade

Skannat med CamScanner

soldater och en officer på vakt. Innan Melnik gav order om att lyfta av järnbommen, instruerade han nybörjarna:

»Hör på. Inget snack på vägen. Har någon av er varit uppe någon gång? Spelar ingen roll. . . « Han vände sig till vaktchefen. »Ge mig kartan. Ända fram till entréhallen ska ni gå i mina fotspår, utan att avvika ett steg. Titta inte åt sidorna. Vid ingången till Biblioteket måste ni gå i en vid båge kring vändkorset, annars klipper det av benen på er. Fortsätt hålla er bakom mig, inga egna utflykter. Jag går först ut, medan Nummer tio« – han pekade på den skäggige stalkern – »går längst bak och säkrar utgången. Om kusten är klar svänger vi till vänster så fort vi kommit ut på gatan. Det har inte mörknat ännu, så vi använder inte ficklamporna därute, vi vill inte väcka uppmärksamhet i onödan. Det där med Kreml har de kanske förklarat för er? Det befinner sig till höger om oss, men ett av tornen sticker upp ovanför hustaken och syns så snart vi kommer ut ur metron. Ni får absolut inte titta på Kreml! Den som gör det får stryk av mig personligen.«

Alltså var det sant att en stalker inte fick titta på Kreml, vad som än hände, tänkte Artiom. Inombords var det något som klack till, fragment av tankar och bilder dök upp och försvann.

»Däruppe går vi raka spåret till Biblioteket och den långa trappan upp till ingången. Jag går in först. Därinne finns ännu en trappa. Om den är fri håller Nummer tio vakt, medan vi går upp och täcker honom när vi är uppe. Inte ett ord på vägen. Om ni upptäcker någon fara – blinka med lampan. Skjut bara i yttersta nödfall. Skottlossning kan locka dit dem.«

»Vilka då?« frågade Artiom.

»Vilka tror du?« sa Melnik. »Vad förväntar du dig att möta i ett bibliotek? Bibliotekarierna, så klart.«

Danila svalde och blev likblek. Artiom såg först på honom, sedan på Melnik och beslutade att det här inte var det rätta tillfället att spela världsvan.

»Och vilka är det?«

Melnik höjde förvånat ett ögonbryn. Hans skäggige kollega lade handen för ögonen. Danila tittade ner i golvet. Stalkern såg frågande på Artiom och när han slutligen insåg att han inte skämtade, svarade han behärskat:

»Du får se själv. Men kom ihåg: du kan hindra dem från att attackera

Skannat med CamScanner

genom att se dem i ögonen. Rakt i ögonen, är det uppfattat? Och vänd aldrig ryggen till… Det var allt, nu sätter vi fart!« Han drog på sig gasmasken, satte hjälmen på huvudet och gjorde tummen upp åt vaktposterna.

Officeren drog i en spak och öppnade den hermetiska porten. Järnjalusin rullades långsamt upp.

Föreställningen började.

Melnik vinkade åt de andra att följa efter. Artiom höjde sin karbin, stötte till glasdörren och kom ut på gatan. Stalkern hade visserligen beordrat dem att gå i hans fotspår och inte sacka efter, men Artiom kunde helt enkelt inte lyda…

… Himlen såg helt annorlunda ut än den gången då Artiom hade sett den som pojke. I stället för en gränslös, glasklar blå rymd över huvudet var himlen täckt av tunga regnmoln och ur vaddtaket sipprade ett höstregns första droppar. En kall vind slog emot dem, Artiom kände den till och med genom skyddsdräkten.

Till höger, till vänster, rakt fram – överallt fanns det ofattbart mycket plats. Den oöverskådliga vidden var både fascinerande och obehaglig. För ett kort ögonblick ville han återvända till Borovitskaja, till tryggheten i det slutna, begränsade rummet under jorden. Det enda sättet att komma undan den tyngande känslan var att tvinga sig att rikta blicken mot husen i närheten.

Solen hade redan gått ner och ett smutsigt skymningsljus sänkte sig över staden. De till hälften raserade bostadshusens sönderfrätta skelett följde den lilla gruppen med sina utslagna fönsters tomma ögonhålor.

Staden… Det var en lika dyster som underbar syn. Artiom hörde inte längre de andra utan såg som förhäxad på omgivningarna: äntligen fick han jämföra sina drömmar och suddiga minnesbilder från barndomen med verkligheten.

Bredvid honom stod Danila som även han såg sig om med en fascinerad blick. Tydligen hade inte han heller varit uppe på ytan förut. Sist av alla kom Nummer tio ut ur stationens entréhall. Han klappade Artiom på axeln och pekade åt höger, där en katedrals höga silhuett avtecknade sig ett stycke bort.

»Titta på korset«, dånade stalkerns stämma genom gasmaskens filter.

Till en början märkte Artiom ingenting särskilt och såg inte ens korset. Först när en enorm bevingad skugga flög upp från tvärbalken med ett

Skannat med CamScanner

utdraget, blodisande skri förstod han vad Nummer tio menade. Med ett par vingslag steg vidundret i höjden och började segelflyga i vida cirklar, på jakt efter byte.

»De har sitt bo däruppe«, förklarade Nummer tio. »På taket till Kristi Frälsares katedral.«

De rörde sig tätt intill husväggarna mot Bibliotekets ingång. Melnik gick hela tiden några steg framför de andra, medan Nummer tio kom efter och täckte gruppen. De båda stalkerna var fullt upptagna med sitt, och plötsligt fick Artiom för sig att trots allt kasta en snabb blick på Kreml ändå, innan de kom fram till statyn utanför Biblioteket.

Det var ingenting som han hade planerat, men när han fick syn på statyn av mannen i fåtöljen mindes han med ens ett helt stycke av gårdagens dröm, fast nu kändes den helt verklig: panoramat och biblioteksfasadens mäktiga kolonnad såg ut exakt som i drömmen. Var det samma sak med Kreml?

Ingen tittade på Artiom, inte ens Danila som gick längst bak med Nummer tio.

Nu eller aldrig! tänkte Artiom.

Han fick en klump i halsen, blodet bultade i tinningarna.

Stjärnan på tornet lyste faktiskt.

... »Hallå, Artiom! Artiom!« Någon ruskade hans axlar.

Artiom återfick långsamt medvetandet. Det skarpa ljuset från en ficklampa bländade honom. Han blinkade till och höjde handen för att skydda ögonen. Han satt på marken, med ryggen mot statyns stensockel. Danila och Melnik lutade sig över honom och såg bekymrat på honom.

»Pupillerna är sammandragna«, konstaterade Melnik. Sedan vände han sig irriterat till Nummer tio, som stod en bit bort och övervakade gatan. »Sover du, eller?«

»Jag hörde ett ljud därborta, jag kunde inte vända ryggen till«, försvarade sig stalkern. »Vem hade kunnat tro att han var så snabb? Att ta sig nästan hela vägen till Manegen på mindre än en minut... Han hade sprungit ifrån oss om inte brahmanen haft ögonen med sig.« Han gav Danila en uppskattande klapp på ryggen.

»Den lyser«, sa Artiom till Melnik med svag röst. Sedan tittade han på Danila. »Den lyser.«

»Visst, visst, den lyser«, sa Danila lugnande.

»Sa jag inte åt dig att inte titta dit, tjockskalle!« skällde Melnik när

Skannat med CamScanner

han hade övertygat sig om att faran var över. »Du ska lyssna på de äldre!« Han daskade till honom i nacken.

Hjälmen dämpade den pedagogiska åtgärden en smula och Artiom satt kvar på marken och blinkade. Svärande grep stalkern tag om hans axlar och drog upp honom på fötter.

Snart hade Artiom hämtat sig. Han skämdes över att han inte hade kunnat motstå frestelsen och undvek att möta Melniks blick. Som tur var hann Melnik inte hålla någon moralpredikan, för plötsligt kallade Nummer tio på hans uppmärksamhet. Han tecknade åt honom att komma till gatukorsningen, samtidigt som han satte fingret för filtret för att visa de andra att de måste vara tysta.

Melnik gick fram till Nummer tio, som pekade mot fjärran, bort från Kreml, mot platsen där ruinerna efter höghusen på Kalinin Prospekt stack upp som ruttnade tänder. Försiktigt närmade sig Artiom de båda männen och när han såg över stalkerns breda axel förstod han genast vad Nummer tio hade velat visa honom.

Mitt på avenyn, kanske sexhundra meter därifrån, stod tre mänskliga silhuetter blickstilla i den allt tätare skymningen. Var det verkligen människor? På det här avståndet kunde Artiom inte svära på det, men de var av medellängd och stod på två ben. Det ingav hopp.

»Vilka är det där?« viskade Artiom. Genom gasmaskens immiga glas försökte han avgöra om figurerna var mänskliga eller om det var de där odjuren som han just hade hört talas om.

Melnik skakade tyst på huvudet för att visa att han inte visste mer än Artiom. Han riktade sin ficklampa mot de orörliga gestalterna, gjorde tre cirkelrörelser och släckte lampan. Till svar tändes en ficklampa även därborta, varpå ljuskäglan beskrev tre cirklar innan den slocknade.

Melnik drog en suck av lättnad – de kunde andas ut.

»Stalkers«, förklarade hans kollega. »Kom ihåg: tre cirklar med lampan, det är vårt igenkänningstecken. Om du får det svaret, då kan du lugnt gå dem till mötes, ingen kommer att skada dig. Men om ingen svarar eller lyser fel signal, då ska du lägga benen på ryggen. Omedelbart.«

»Men om de har lampor kan det väl bara vara människor och inga missfoster från ytan?« undrade Artiom.

»Svårt att säga vad som är värst«, sa Melnik korthugget och fortsatte utan vidare förklaringar uppför trappan mot Bibliotekets ingång.

Den tunga, nästan fyra meter höga ekdörren gav långsamt och liksom

Skannat med CamScanner

motvilligt efter. De rostiga gångjärnen gnisslade när Melnik smög in, med karbinen höjd och nattsiktet för ögonen. Några sekunder senare gav han tecken åt de andra: kusten var klar.

Framför dem sträckte sig en lång korridor, med rader av förvridna klädhängare av metall på båda sidorna: här fanns garderoben förr i tiden. Längre bort avtecknade sig de vita marmorstegen i den breda trappan upp till övervåningen. Det var säkert femton meter i tak och ungefär på mitten anade man galleriets gjutjärnsräcken på den andra våningen. I hallen rådde en bräcklig tystnad som svarade med ett eko på varje steg de tog.

Väggarna i entréhallen var täckta av mossa som knappt märkbart rörde sig, som om den andades. Från taket hängde besynnerliga, lianliknande växter, vars armtjocka stjälkar glänste i skenet från ficklamporna. De var fulla av stora, onaturliga blommor som spred en stark, kväljande lukt. Även de vajade stilla fram och tillbaka, och Artiom kunde inte avgöra om det var vinden som trängde in genom de trasiga fönstren på andra våningen eller om de rörde sig av egen kraft.

»Vad är det där för något?« frågade Artiom och pekade på en lian.

»Man försöker rädda regnskogen . . . «, svarade Nummer tio ironiskt. »Nej, det krukväxter som har påverkats av strålningen. Klängväxter. Snacka om att ha gröna fingrar . . . «

De följde Melnik fram till trappan och började gå upp mot övervåningen. Nummer tio täckte dem nedifrån. Melnik som gick först släppte inte den svarta kvadraten ur sikte – korridoren däruppe som ledde till de olika avdelningarna. De andra svepte med sina lampor över marmorväggarna och taket som var ansatt av rostbrun mossa.

Den breda marmortrappan ledde till entréns övre plan. Det fanns inget tak mellan de båda våningarna som på så vis bildade ett enda stort rum. Övervåningen hade formen av en hästsko – i mitten fanns en öppning där trappan kom upp och på sidorna stod det en massa träskåp. De flesta var svedda eller murkna, men några såg ut som om de hade använts så sent som i går. I varje sektion fanns det hundratals utdragbara lådor.

»Kartoteket«, förklarade Danila tyst och såg sig vördnadsfullt omkring. »Med hjälp av de här lådorna kan man förutspå framtiden. Om man är invigd. Efter en ritual måste man blunda och välja ett skåp, dra ut en låda på måfå och plocka upp ett kort. Om ritualen är korrekt genomförd kommer boktiteln att förutsäga din framtid, varna dig eller ge dig framgång.«

Skannat med CamScanner

Artiom fick lust att gå fram till närmaste skåp och se om ödeskartoteket kanske kunde föra honom till Boken. Men hans uppmärksamhet avleddes av ett gigantiskt spindelnät, som bredde ut sig flera meter intill ett trasigt fönster längst bort i hörnet. I de tunna, men uppenbarligen extremt slitstarka trådarna hade en fågel av imponerande format fastnat. Den levde fortfarande och kroppen genomfors av lätta spasmer. Djuret som hade spunnit det monstruösa nätet syntes emellertid inte till.

Melnik gav tecken att de skulle stanna.

»Nu kan du höra efter«, sa han till Artiom. »Men lyssna inte på ljuden i byggnaden – försök att lyssna inåt i stället. Boken kommer att kalla på dig. Brahmanernas äldste menar att den antagligen finns på någon av våningarna i huvudmagasinet. Men folianten kan finnas var som helst: i en av läsesalarna, på en bortglömd bokvagn, i en korridor, på ett bord i ett arbetsrum… Så lyssna om du kan snappa upp dess röst innan vi försöker ta oss in i huvudmagasinet. Blunda och slappna av.«

Artiom slöt ögonen och började lyssna. I mörkret sönderföll tystnaden i dussintals små ljud: knarrande bokhyllor, korsdrag i korridorerna, diffusa rasslanden, ett tjut från gatan och ett ljud från läsesalarna som liknade en hostning… Men ingenting lät som ett rop, en röst av något slag. Han stod där, blickstilla, i fem minuter, tio minuter, och andades så tyst han kunde för att andetagen inte skulle störa honom i hans försök att urskilja den levande Bokens röst bland oväsendet från alla döda böcker.

»Nej.« Han skakade skuldmedvetet på huvudet och öppnade ögonen. »Här finns ingenting.«

Melnik teg, och Danila också, men Artiom hann ändå uppfatta hans besvikna blick.

»Ja, det är ju inte säkert att den finns här. Då går vi till bokmagasinet. Eller rättare sagt, vi gör ett försök«, sa stalkern och satte sig i rörelse.

Melnik gick in i en bred dörröppning, där endast ena dörrhalvan – bränd utmed kanterna och fullklottrad med obegripliga tecken – hängde kvar på gångjärnen. De kom in i ett runt litet rum, som var sex meter i tak och hade fyra utgångar. Nummer tio gick bakom Melnik och när ingen såg honom skyndade Danila fram till närmaste kortskåp, drog ut en av lådorna och plockade upp ett kort. Han ögnade hastigt igenom det och gjorde en svårtydbar min innan han stoppade ner kortet i innerfickan. När han märkte att Artiom hade iakttagit honom, satte han konspiratoriskt fingret mot läpparna och skyndade efter stalkerna.

Skannat med CamScanner

Även väggarna i det runda rummet var fulla med teckningar och klotter, och i ett hörn stod en nersutten soffa med uppskurna dynor av konstläder. I en av de fyra dörröppningarna låg ett omkullvält bokställ, omgivet av böcker som fallit ut på golvet.

»Rör ingenting!« varnade Melnik.

Nummer tio satte sig i soffan. Fjädringen gnisslade. Danila följde hans exempel. Som i trans stirrade Artiom på böckerna som låg och skräpade på golvet.

»Varför är de orörda?« mumlade han för sig själv. »Vårt stationsbibliotek måste skyddas med råttgift, annars äter odjuren upp alltihop. Finns det inga råttor här?« Och i samma stund kom han att tänka på Bourbons ord: Så länge det vimlar av råttor behöver man inte oroa sig, det är först när det inte finns några som det är fara å färde.

»Vilka råttor? Vad svamlar du om?« sa Melnik irriterat. »Varför skulle det finnas råttor här? De har ju ätit upp dem för länge sedan…«

»Vem då?« undrade Artiom.

»Vem tror du? Bibliotekarierna förstås«, förklarade Danila.

»Är de djur eller människor?«

»Inga djur i alla fall«, sa Melnik och skakade eftertänksamt på huvudet.

Någonstans i en av korridorernas djup knarrade plötsligt en massiv trädörr. De båda stalkerna sprang genast åt olika håll och tog skydd bakom var sin pelare. Danila gled ner från soffan till golvet och rullade åt sidan. Artiom gjorde detsamma.

»Därborta ligger Stora läsesalen«, viskade brahmanen i hans öra. »De dyker upp där ibland.«

»Håll klaffen!« fräste Melnik. »Vet du inte att bibliotekarierna inte tål oväsen? Det gör dem helt vansinniga.« Han svor tyst, vände sig till Nummer tio och pekade på ingången till läsesalen.

Kollegan nickade. Stalkerna höll sig intill väggen när de långsamt började röra sig mot den enorma ekdörren. Artiom och Danila gick steget efter. Med ryggen mot en av dörrhalvorna höjde Melnik sin automatkarbin, tog ett djupt andetag, knuffade upp dörren med en häftig rörelse och riktade pipan in i huvudsalens svarta gap.

Några sekunder senare var de inne i den ofattbart stora salen, där blicken mötte taket först på tjugo meters höjd. Precis som i entréhallen hängde tunga lianer med blommor ner från taket. Även salens väggar

Skannat med CamScanner

var övervuxna av de monstruösa klängväxterna. På två sidor fanns sex enorma fönster, varav några till och med var hela. Ändå kom endast ett sparsamt ljus därifrån: månskenet hade svårt att tränga igenom det täta flätverket av glänsande stjälkar.

Till vänster och höger i salen hade det uppenbarligen funnits rader av bord. Det mesta av möblemanget hade forslats bort, en del bord hade brunnit eller slagits sönder, men ett tiotal bord hade ändå bevarats i närheten av en flagnad väggmålning, framför vilken man anade en skulptur i halvdunklet. Överallt satt små plastskyltar med orden »Tyst läsesal«.

Här var tystnaden av ett helt annat slag än i entréhallen. Den var kompakt och tycktes fylla den jättelika salen ända in i vrårna, och det kändes kusligt att bryta den.

Den lilla gruppen sökte av rummet med sina ficklampor, tills Melnik konstaterade:

»Det var antagligen bara ett korsdrag…«

Men i samma ögonblick upptäckte Artiom en grå skugga, som gled förbi mellan ett par trasiga bord och försvann i den svarta luckan mellan två bokhyllor. Även Melnik hade sett den. Han fällde ner nattsiktet framför ögonen, lyfte sitt vapen och gick försiktigt över det mossiga golvet i riktning mot bokhyllorna. Nummer tio följde efter. Artiom och Danila följde också med, trots att stalkerna hade tecknat åt dem att vänta: det var för otäckt att stanna kvar ensamma vid ingången. Ändå kunde Artiom inte avhålla sig från att låta blicken svepa över salen, som alltjämt lät ana sin forna prakt.

Det räddade inte bara hans liv, utan även de andras.

Några meter ovanför golvet löpte ett galleri utmed hela väggen: en smal gång med ett träräcke längs ena sidan. Därifrån såg man ut genom fönstren och det verkade finnas dörrar till kontoren. Upp till galleriet ledde två trappor som började på var sida om skulpturen, samt en trappa vid ingången till salen. Och det var just nerför dessa trappor, i ryggen på den lilla truppen, som ett tiotal grå gestalter kom smygande med ljudlösa steg. De var nästan omöjliga att urskilja i skymningsljuset. Hade de inte varit så krumma så hade de varit ungefär lika långa som Artiom. Deras långa framtassar, som var påfallande lika händer, rörde nästan vid golvet. Varelserna gick på baktassarna med lätt vaggande gång, men förvånansvärt skickligt och tyst. På avstånd tyckte Artiom att de påmin-

Skannat med CamScanner

de om gorillorna i en lärobok som styvfadern hade använt i sin biologiundervisning när Artiom var liten.

Han hade bara en sekund på sig för sina iakttagelser, för knappt hade ljuskäglan från hans ficklampa fallit på en av de krumma gestalterna, förrän ett helvetesskri bröt ut från alla håll och varelserna strömmade nerför trapporna utan att försöka gömma sig.

»Bibliotekarier!« skrek Danila.

»Ta skydd!« beordrade Melnik.

Artiom och Danila kastade sig ner på golvet. Skjuta vågade de inte, för de mindes stalkerns varning att minsta ljud kunde locka till sig ännu fler bibliotekarier. Men Melnik, som låg bredvid dem, skingrade alla sådana betänkligheter då han själv öppnade eld. Några varelser stupade med ett vrål, andra tog skydd i mörkret, men bara för att smyga fram från ett annat håll: några ögonblick senare dök ett av monstren upp bara ett par meter ifrån dem, tog sats och tänkte fara i strupen på Nummer tio, som i sista stund hann kasta sig åt sidan och fälla varelsen med en snabb salva.

»Spring härifrån!« skrek Melnik. »Spring tillbaka till det runda rummet och försök ta er in i bokmagasinet! Brahmanen vet säkert vart ni ska, det får ni väl lära er i skolan. Vi stannar här och täcker er«, sa han till Artiom och ålade över till sin kollega utan att invänta något svar.

Artiom gav Danila ett tecken och hukande satte de av mot utgången. En av bibliotekarierna rusade efter dem, men mejades genast ner av en salva – stalkern hade inte släppt uppsikten över pojkarna.

Danila skyndade tillbaka till entréhallen. För ett ögonblick trodde Artiom att bibliotekarierna hade skrämt vettet ur vännen och att han försökte fly, men Danila störtade inte nerför trappan och vidare mot utgången, utan fortsatte förbi kartoteket till den andra sidan av hallen. Där smalnade rummet och mynnade i tre dubbeldörrar – en rakt fram och två på sidorna. Dörrarna till höger ledde till ett kolsvart trapphus. Först här stannade brahmanen för att hämta andan. Artiom kom i fatt några sekunder senare – han hade inte trott att kamraten kunde vara så snabb. De stod stilla och lyssnade. Från läsesalen hördes skott och skrik – kampen fortsatte. Det var fortfarande ovisst vem som skulle gå segrande ur striden och de hade inte tid att vänta och se.

»Varför springer vi tillbaka?« frågade Artiom flåsande. »Varför gick vi åt andra hållet när vi kom?«

Skannat med CamScanner

»Jag vet inte vart Melnik tänkte föra oss«, sa Danila. »Kanske finns det en annan väg. Våra äldste har bara berättat om en väg till bokmagasinet och den går från den här sidan av hallen. Nu måste vi upp en våning, sedan genom korridoren, uppför ännu en trappa och sedan till reservkartoteket, då är vi framme vid magasinet.«

Han riktade karbinen mot mörkret och gick ut i trapphuset. Artiom följde efter och lyste upp vägen med ficklampan.

Mitt i trapphuset fanns ett hisschakt, som gick tre våningar ner och lika många våningar upp. En gång i tiden måste det ha varit inglasat, för här och var stack det fortfarande upp skärvor ur gjutjärnskonstruktionen. Det kvadratiska schaktet omgavs av murkna trappsteg, fulla av glassplitter, patronhylsor och små högar av torkad avföring. Räcket var borta och Artiom gick så nära väggen som möjligt och såg noga efter var han satte ner fötterna, för att inte snubbla och falla ner i schaktet.

De gick upp en våning och kom till ett litet kvadratiskt rum. Även här fanns det tre dörrar och Artiom började inse att han knappast skulle ta sig ut ur denna labyrint utan sin vägvisare. Den vänstra dörren ledde till en bred, mörk korridor som var så lång att ljuset från ficklampan inte nådde till dess slut. Den högra dörren var låst och förspikad med ett par korslagda brädor. På väggen intill hade någon skrivit med kol: »Öppna inte! Livsfara!«

Danila ledde Artiom genom en korridor som fortsatte fram till ett hörn, där en ny och smalare korridor tog vid. Brahmanen saktade stegen, då och då stannade han till och lyssnade vid någon av de många dörrarna. Som överallt annars i Biblioteket hängde de olycksbådande skyltarna med »Tystnad!« på de gulmålade väggarna. Bakom de halvöppna dörrarna skymtade förstörda arbetsrum, ibland hördes rasslande läten inifrån de stängda rummen och en gång tyckte sig Artiom rent av uppfatta ljudet av fotsteg. Av vännens ansiktsuttryck att döma bådade det inte gott och de ökade takten för att så snabbt som möjligt komma därifrån.

Precis som Danila hade sagt hittade de på höger sida en utgång till ett nytt trapphus. Jämfört med mörkret i salarna var det relativt ljust här – det satt ett litet fönster vid varje avsats. De befann sig på femte våningen och genom fönstren kunde de se ner på innergården, ekonomibyggnaderna och de utbrända resterna efter några tekniska installationer. Men det här var knappast rätt tillfälle att njuta av utsikten: runt hörnet på byggnaden de befann sig i dök det upp två böjda gestalter.

Skannat med CamScanner

De rörde sig långsamt över gården, som om de letade efter något. Plötsligt hejdade sig den ene, höjde blicken och – inbillade sig Artiom – såg rakt mot fönstret där han stod. Artiom ryggade tillbaka och satte sig på huk. Han behövde inte förklara varför för sin vän – han fattade själv.

»Bibliotekarier?« viskade Danila skräckslaget och hukade sig han också.

Artiom nickade tyst. Danila svepte med handen över gasmaskens plexiglas, som för att torka bort kallsvetten ur pannan, sedan samlade han sig till ett beslut och fortsatte uppför trappan. Artiom följde efter. Ännu en trappavsats och nya korridorer åt olika håll…

»Den här platsen minns jag inte«, sa Danila konfunderat. »Här skulle det finnas en ingång till reservkartoteket. Men att det skulle finnas fler korridorer var det ingen som berättade.«

Han tänkte efter, sedan kände han försiktigt på ett av dörrhandtagen. Låst. De andra dörrarna också. Danila skakade misstroget på huvudet. Han grep det första handtaget igen. Även Artiom gjorde ett försök, men förgäves.

»Låst«, konstaterade han förtvivlat.

Plötsligt började Danila skaka. Artiom såg på sin vän och tog ängsligt ett steg tillbaka, för säkerhets skull. Men helt oväntat brast Danila ut i skratt.

»Knacka på, vet jag!« föreslog han. Han blundade och tillade sedan: »Ursäkta, jag har inte nerver för sådant här.«

Även Artiom kände ett malplacerat skratt bubbla upp inombords. Den senaste timmens spänning började ta ut sin rätt och trots att han försökte behärska sig kunde han inte låta bli att fnittra som en vettvilling. I en minut stod de där, lutade mot väggen, och skrattade.

»Knacka på!« upprepade Artiom och höll sig för magen. Han önskade att han kunde ta av sig gasmasken och torka bort tårarna. Sedan gick han fram till närmaste dörr och knackade tre gånger med knogen…

En sekund senare kom tre dova knackningar till svar från andra sidan. Artiom blev alldeles torr i halsen. Hjärtat började rusa. Bakom dörren stod någon som hört deras skratt och väntade. På vad? Danila kastade en vettskrämd blick på Artiom och drog sig undan från dörren. Återigen knackade någon på andra sidan, högre den här gången, och mer uppfordrande.

Då gjorde Artiom något som Suchoj en gång hade lärt honom: han

Skannat med CamScanner

tog sats från väggen och sparkade in låset på dörren mittemot. Han hade inte räknat med framgång, men dörren knakade till och gick upp. Låsmekanism hade slitits loss ur den murkna dörrkarmen.

Utrymmet som öppnade sig bakom dörren påminde inte om något av rummen som de hade sett i de andra korridorerna. Det var fuktigt och kvalmigt därinne och i ficklampans sken såg de att hela rummet var igenvuxet av besynnerliga växter. Tjocka stjälkar, tunga blad som glänste som olja, och en blandning av så intensiva lukter att de till och med trängde igenom gasmaskens filter. Golvet var täckt av ett gytter av rötter och stjälkar, överallt fanns törnen och blommor… En del rötter växte ur gamla, spruckna blomkrukor och byttor. Lianer slingrade sig kring några träskåp, som liknade dem i stora entréhallen, men som här blivit fullständigt förstörda på grund av den höga luftfuktigheten. Det stod klart när Danila försökte dra ut en av lådorna.

»Reservkartoteket«, sa han lättat till Artiom. »Nu är det nära.«

Bakom dem hördes nya knackningar, sedan tryckte någon varsamt, som på försök, ner dörrhandtaget. De sköt undan lianerna med karbinpiporna, klev försiktigt på rötterna som ringlade över golvet och skyndade igenom den gåtfulla trädgården som låg gömd i Bibliotekets djup. På andra sidan salen fanns ännu en dörr, olåst. En sista korridor, och slutligen stannade de.

De befann sig i bokmagasinet, det kändes direkt. Luften var full av bokdamm. Biblioteket andades lugnt och frasade knappt hörbart med sina miljarder sidor. Artiom såg sig omkring och njöt av doften av gamla böcker. Den doften hade han älskat ända sedan barnsben. Han såg frågande på Danila.

»Vi är framme«, bekräftade Danila och tillade förväntansfullt: »Hur känns det?«

»Jodå, lite läskigt…«, erkände Artiom, som inte hade förstått vad kamraten menade.

»Hör du inte boken?« frågade Danila. »Härifrån borde det vara lättare att höra rösten.«

Artiom slöt ögonen och försökte fokusera. Hans huvud var lika tomt som en övergiven tunnel. Efter att ha stått en stund började han återigen urskilja alla småljud som fyllde biblioteksbyggnaden, men ingenting som liknade en röst, ett rop. Han kände i stort sett ingenting, inga röster, inga förnimmelser… Han öppnade ögonen.

Skannat med CamScanner

»Nej, inget.«

»Då så...«, sa Danila med en suck, efter att ha smält den dåliga nyheten. »Vi går till de andra våningarna, det finns nitton stycken. Vi letar tills vi hittar den. Det är säkrast att vi inte återvänder med tomma händer.«

De gick uppför en enkel betongtrappa några våningar innan de prövade lyckan igen. Den här avdelningen såg exakt likadan ut som den första de hade kommit till: ett stort rum, fönster med hela rutor, några arbetsbord, ymnig växtlighet i taket och i hörnen samt två korridorer som gick åt olika håll, med ändlösa rader av bokhyllor på båda sidorna om den smala gången. Det var lågt i tak, lite drygt två meter, i både rummet och korridorerna, och efter den otroliga rymden i entréhallen och Stora läsesalen kändes det nästan som om de måste huka sig och till och med som om det var svårare att andas.

Hyllorna var fullproppade med böcker av olika slag. En del verkade vara helt orörda och i bästa skick – uppenbarligen hade Biblioteket byggts för att bevara ett visst mikroklimat även om det övergavs. Vid åsynen av den sagolika rikedomen glömde Artiom för en stund bort syftet med besöket. Han gick utmed en rad, betraktade bokryggarna och strök andäktigt handen över dem. Danila störde honom inte, eftersom han trodde att kamraten sökte efter Boken, men snart förstod han vad Artiom sysslade med och tog tag i hans arm och drog honom vidare.

Fyra, fem, sex korridorer, etthundra, tvåhundra bokhyllor, tusen och åter tusen böcker, utryckta ur beckmörkret av den blekgula ljuskäglan, sedan nästa våning, och nästa... Allt förgäves. Artiom kände inget som var det minsta likt en röst. Han mindes rådsmötet: om brahmanerna hade betraktat honom som en utvald med en särskild gåva, så hade militärerna sin egen förklaring till hans syner – hallucinationer.

På de översta våningarna började Artiom slutligen att förnimma något, men inte vad han hade förväntat sig och hoppats på. Det var en vag känsla av någons närvaro, inte olik vanlig tunnelångest. Trots att alla våningarna verkade övergivna och de inte hade sett röken av några bibliotekarier eller andra varelser, kände han just här ett ständigt behov av att vända sig om, eftersom någon tycktes observera dem genom bokhyllorna...

Danila rörde honom vid axeln och riktade lampan mot ena kängan: ett skosnöre hade gått upp.

Skannat med CamScanner

»Jag måste knyta kängan«, viskade han till Artiom. »Gå och se om du känner något därframme.« Han gick ner på knä och började ordna med skosnöret.

Artiom nickade och fortsatte långsamt framåt, steg för steg. Då och då vände han sig om mot Danila, som dröjde eftersom det var svårt att hantera det smala skosnöret med de tjocka handskarna. Först lyste Artiom längs hyllraden på höger sida, sedan riktade han ljuskäglan åt vänster och ansträngde sig för att se efter om han kunde urskilja bibliotekariernas krumma skuggor mellan de bågnande raderna av dammiga böcker.

När Artiom var ett trettiotal meter från sin vän, hörde han plötsligt ett tydligt rassel några hyllrader bort. Han höll karbinen skjutklar, tryckte ficklampan mot pipan och tog ett språng mot korridoren där han trodde att någon gömde sig.

Två rader av hyllor, fulla från golv till tak med glömda volymer. Ingen där. Ljuskäglan svepte åt vänster – ingen där heller.

Artiom höll andan och lyssnade efter minsta ljud. Ingenting, endast boksidornas spöklika frasande. Han gick tillbaka till mittgången och lyste mot platsen där Danila knöt sitt skosnöre.

Tomt.

Tomt?

Artiom började springa utan att se sig för. Ljuspunkten flackade fram och tillbaka och föll på den ena hyllraden efter den andra, alla exakt likadana. Var höll Danila hus? Trettio meter... Nu måste han väl ha sprungit trettio meter, här någonstans borde han vara... Ingen här. Vart kunde han ha tagit vägen, utan att säga till? Hade han blivit överfallen? Varför hade han inte gjort motstånd? Vad hade hänt?

Nej, han hade kanske sprungit för långt. Så långt bort var det inte... Men han fanns ju ingenstans! Artiom märkte att han hade börjat agera ogenomtänkt, att han började få panik. Till slut blev han helt enkelt stående där han hade lämnat Danila. Han kände sig trött och villrådig och lutade sig mot en av hyllorna. Då hörde han ur hyllradernas djup en kuslig, omänsklig röst som kraxade:

»Artiom...«

Han kippade efter andan av fasa. Trots att han knappt såg något genom gasmaskens immiga glas snurrade han snabbt runt åt det håll som rösten kom ifrån, och med ett fast grepp om karbinen började han gå närmare.

Skannat med CamScanner

»Artiom…«

Nu var han helt nära. Plötsligt sköt en tunn ljuskägla fram genom en lucka mellan några böcker. Strålen svepte fram och tillbaka, som om någon vickade en ficklampa åt vänster, åt höger, åt vänster, åt höger… I nästa ögonblick hörde Artiom metall skrapa mot golvet.

»Artiom…«

Nu var det en vanlig, men knappt hörbar viskning, och rösten tillhörde utan tvivel Danila.

Artiom gladde sig åt att ha hittat sin vän, men bara ett par steg framför honom hördes återigen det olycksbådande kraxandet från förut. Ljuskäglan fortsatte att irra fram och tillbaka över golvet.

»Artiom…«, sa även den andra rösten.

Artiom fortsatte framåt, tittade åt höger och kände hur håret reste sig på huvudet av överraskning.

Här upphörde bokhyllan och i en blodpöl på golvet satt Danila. Bredvid honom låg hjälmen och gasmasken. Trots att ansiktet var likblekt verkade blicken vaken och läpparna försökte forma några ord. Bakom hans rygg hukade sig en böjd, grå gestalt, halvt dold i mörkret. En lång pälsbevuxen knotig hand – ingen tass, utan just en hand, med stora, böjda klor – rullade ficklampan som låg på golvet. Den andra handen var begravd i Danilas uppslitna mage.

»Du kom…«, viskade Danila.

»Du kom…«, hördes rösten bakom honom, med exakt samma tonfall.

»En bibliotekarie… Det är slut med mig. Skjut den, döda den«, bad Danila med en röst som blev allt svagare.

»Skjut den, döda den…«, upprepade skuggan.

Lampan rullade långsamt till vänster igen, sedan till höger, bara för att upprepa cykeln än en gång. Artiom trodde att han skulle bli galen. I huvudet ekade Melniks varnande ord om att ljudet av skott kunde locka dit fler mardrömsgestalter.

»Försvinn!« sa han till bibliotekarien, utan hopp om att bli förstådd.

»Försvinn!« löd det nästan vänliga svaret, men den knotiga handen ryckte till i Danilas mage, och brahmanen stönade igen. En rännil blod rann ner från ena mungipan.

»Skjut mig!« sa Danila med en sista kraftansträngning.

»Skjut mig!« krävde bibliotekarien bakom hans rygg.

Skannat med CamScanner

Skulle Artiom skjuta sin nyfunne vän och därmed locka dit fler odjur? Eller skulle han lämna honom här att dö och själv fly innan det var för sent? Han skulle knappast kunna rädda honom, med den uppslitna buken och inälvorna som föll ut hade brahmanen mindre än en timme kvar att leva.

Bakom Danilas bakåtlutade huvud dök ett spetsigt öra upp, sedan ett stort grönt öga, som tindrade i ljuset från lampan. Långsamt, nästan blygt, tittade bibliotekarien fram bakom den döende brahmanen, och blicken sökte Artioms. Inte vända sig bort. Se på honom, se honom i ögonen, rakt in i pupillerna… De var avlånga, som hos ett djur. Och vilken besynnerlig känsla att i dessa kusliga, omöjliga ögon uppfatta en gnutta förnuft!

På nära håll liknade bibliotekarien inte en gorilla, inte ens en apa. Nosen hade päls, käften med långa huggtänder gick nästan ända bak till öronen och ögonen var så stora att rovdjuret inte liknade något annat som Artiom hade sett, vare sig levande eller på bild.

Ögonblicket kändes som en evighet. Artiom var som bergtagen av monstrets blick och kunde inte slita ögonen från hans pupiller. Och det var först när Danila stönade igen som han kom till sans och riktade den röda laserpunkten mot bibliotekariens låga, håriga panna. Han ställde in säkringen på enkelskott. När odjuret hörde klicket av metall, väste det ilsket och gömde sig bakom ryggen på Danila.

»Försvinn!« sa det plötsligt, med exakt samma tonfall som Artiom.

Artiom blev skakad. Den här gången var det inte bara ett eko – bibliotekarien tycktes ha lagt hans ord på minnet och förstått dess betydelse. Var det verkligen möjligt?

»Artiom… Medan jag fortfarande kan prata…« Danila pressade fram orden och försökte fixera honom med blicken som blev allt grumligare för varje sekund. »I min bröstficka… ett kuvert… De sa att jag skulle ge det till dig om du fann Boken…«

»Men jag har ju inte funnit den«, sa Artiom och skakade på huvudet.

»Spelar ingen roll… Nu vet jag varför du gick med på avtalet, du gör det ju inte för din egen skull… Kanske kan det här hjälpa er. Och för mig spelar uppdraget ingen roll längre… Men kom ihåg: du kan inte återvända till Polis… Om de får reda på att du inte fann den… Och om militärerna hör talas om det… Gå till en annan station… Men skjut mig nu, det gör ont… Jag orkar inte mer…«

Skannat med CamScanner

»Orkar inte mer... ont...«, upprepade bibliotekarien och gjorde en häftig rörelse med handen i Danilas mage. Brahmanen ryckte till och vrålade av smärta.

Artiom stod inte ut med åsynen längre. Nu struntade han i all försiktighet och ställde in vapnet på automateld, blundade och tryckte av. Salvan genomborrade både vännen och besten bakom hans rygg. Det plötsliga knattret rev sönder tystnaden i Biblioteket och följdes av ett blodisande kvidande, sedan upphörde ljuden lika tvärt som de hade uppstått: de dammiga böckerna hade absorberat alla ekon som en tvättsvamp. När Artiom öppnade ögonen igen var allt redan över.

Artiom lutade sig över bibliotekarien, vars blodiga huvud låg mot axeln på hans offer – till och med i döden försökte varelsen gömma sig. Blodet frös till is i Artioms ådror när han lät ficklampans sken svepa över bilden. Äcklat sparkade han till bibliotekarien, som föll baklänges med en tung duns. Död, inget tvivel om saken.

Artiom försökte undvika att titta på Danilas blodiga ansikte och drog ner blixtlåset på hans skyddsdräkt. Kläderna hade snabbt blivit genomdränkta av tjockt, svart blod som ångade i bokmagasinets svala luft. Artiom fick kväljningar. Innerfickan... Fingrarna i de tjocka skyddshandskarna fumlade med knappen, och det slog honom att det kanske var handskarna som hade fått Danila att dröja den minut som kostade honom livet?

Någonstans i magasinet hördes ett tydligt rassel, sedan ljudet av fötter som kom tassande i korridoren. Nervöst vände han sig om, lyste med ficklampan och när han hade övertygat sig om att ingen var där, fortsatte han att kämpa med knappen. Till slut fick han upp den och med stela fingrar fiskade han upp ett tunt grått kuvert ur fickan. Det låg i en plastpåse och hade träffats av en kula.

Dessutom fann han ett blodigt litet kort, antagligen det som Danila hade tagit i kartoteket i entréhallen. Med skrivmaskinsbokstäver stod det: »Sjnurkov, N. E.: Bevattning och åkerbrukets perspektiv i den sovjetiska delrepubliken Tadzjikistan. Dusjanbe, 1965.«

Ljudet av fotsteg och mumlande röster hade kommit närmare. Det var bråttom. Artiom tog Danilas karbin och ficklampan som fallit ur bibliotekariens tass och sprang tillbaka mot trappan, förbi oändliga rader av bokhyllor, så snabbt han bara kunde. Han visste inte om han var förföljd: klackarna smällde mot golvet och blodet bultade i öronen, så han hörde ingenting.

Skannat med CamScanner

Det var först när han kom ut i trapphuset och snubblade nerför betongtrappan som det slog honom att han inte ens visste på vilken våning de kommit in i magasinet. Fast om han tog sig ner till bottenvåningen kunde han förmodligen slå ut ett fönster i trapphuset och hoppa ut på gården... Artiom hejdade sig och tittade ut.

Mitt på gården stod några grå figurer med trynena i vädret och tittade upp mot fönstren – rakt mot honom, kändes det som. Artiom ryste till och höll sig tätt intill väggen när han med försiktiga steg fortsatte ner för trappan. När hans stövlar inte längre dundrade mot golvet, hörde han ljudet av nakna tassar uppifrån. De tassande stegen hördes allt tydligare och kom allt närmare. Artiom förlorade besinningen och rusade nerför trappan.

På varje våning försökte han febrilt känna igen dörren till korridoren de tagit för att komma till magasinet, men han hittade den inte och skyndade vidare. Så fort han tyckte sig höra någon komma stannade han till och gömde sig i ett mörkt hörn, där han kastade jagade blickar utmed de smala, fönsterlösa korridorerna, bara för att slutligen springa tillbaka till trappan och fortsätta till nästa våning. Han var ständigt medveten om risken att han lockade dit vartenda odjur som befolkade Biblioteket i sin högljudda jakt efter en utväg ut ur labyrinten, men han var ur stånd att behärska sig själv. När han än en gång kom ut i trapphuset upptäckte han till sin fasa en grå silhuett utanför det glaslösa fönstret. Han ryggade tillbaka, dök in i närmaste korridor och tryckte sig mot väggen, med karbinen riktad åt det håll som bibliotekarien borde komma ifrån och höll andan.

Tystnad.

Kanske vågade besten inte förfölja honom ensam, eller så väntade han på att Artiom skulle begå misstaget att lämna sitt gömställe. Hur som helst kunde han inte gå tillbaka och vart korridoren ledde visste han inte. Artiom tänkte efter en stund, sedan började han dra sig bort från dörren, utan att släppa den med blicken.

Korridoren svängde och precis i hörnet gapade ett svart hål i väggen. På golvet låg en hög trasiga tegelstenar täckta med ett tunt lager murbruk. Han följde en plötslig impuls, kröp igenom hålet och hamnade i ett rum med sönderslagna möbler. Överallt låg fotonegativ och filmremsor och skräpade. På andra sidan rummet stod en dörr på glänt, där en smal kil av blekt månljus föll in. Han smög försiktigt över den förrädiskt knarrande parketten och kikade genom dörrspringan.

Skannat med CamScanner

Artiom kände genast igen salen han tittade in i, trots att han bara hade sett den från den motsatta sidan. Den imponerande statyn av den läsande mannen, den osannolika takhöjden och de gigantiska fönstren, gången som ledde till ingångens höga ekdörrar och raderna av förstörda bord på båda sidorna – han befann sig återigen i Stora läsesalen. Han stod på det smala galleriet som gick runt salen ungefär fyra meter ovanför golvet. Det var just härifrån som bibliotekarierna hade kommit nersmygande. Han fattade inte hur han hade lyckats ta sig ut ur bokmagasinet, inte minst med tanke på att Danila hade tagit en helt annan väg för att komma dit. Men han hade inte tid att fundera närmare på saken. Bibliotekarierna var kanske hack i häl på honom och kunde dyka upp när som helst.

Han sprang nerför en av de symmetriska trapporna som slutade vid skulpturens sockel och skyndade mot utgången. Inte långt från den sniplatsen och halkade nästan i en pöl av blod.

Den tunga ekdörren gav motvilligt efter och genast fick han ett starkt ljussken i ögonen. Han mindes vad Melnik hade sagt och tecknade tre cirklar i luften med sin egen lampa. Den bländande ljusstrålen vek genast åt sidan, och som ett tecken på sina fredliga avsikter lade Artiom karbinen över axeln och gick långsamt in i det runda rummet, fortfarande osäker på vem han skulle möta där.

Maskingeväret stod på sitt utfällda tvåbensstöd på golvet, medan Melnik stod lutad över sin kollega, Nummer tio, som halvlåg i soffan med slutna ögon och stönade. Hans högerben låg i en onaturlig vinkel och Artiom förstod genast att det var brutet. Han undrade hur det hade gått till och kunde inte föreställa sig den styrka som krävdes för att kunna tillfoga någon en sådan skada.

»Var är din kamrat?« frågade Melnik och tittade upp.

»Bibliotekarierna… i magasinet… överföll…«, försökte Artiom förklara. Av någon anledning ville han inte berätta att det var han själv som hade dödat Danila, trots att det hade varit ett barmhärtighetsmord.

»Fann du Boken?«

»Nej, jag varken hörde eller kände något däruppe.«

»Hjälp mig att lyfta upp honom… Eller vänta, ta hans ryggsäck i stället, och min också. Du ser hur hans ben ser ut… De slet nästan av det. Jag måste bära honom på ryggen«, sa Melnik och nickade mot Nummer tio.

Skannat med CamScanner

Artiom samlade ihop all utrustning: tre ryggsäckar, två karbiner och maskingeväret, sammanlagt över trettio kilo, och till råga på allt var det otympligt att bära. Men det var tyngre för Melnik, som endast med möda fick upp sin kollegas slappa kropp på ryggen. Det tog flera minuter för dem att gå den korta vägen nerför trappan till utgången.

De såg inte till några bibliotekarier på vägen ut, men när Artiom knuffade upp den tunga trädörren för att släppa igenom Melnik, hördes ett fruktansvärt ylande, fullt av hat och sorg, ur byggnadens mörkaste djup. Artiom fick åter kalla kårar längs ryggen och smällde igen dörren bakom sig. Nu gällde det att skynda sig tillbaka till metron.

»Ner med blicken!« beordrade Melnik när de kom ut på gatan. »Stjärnan kommer att vara rakt framför dig. Akta dig för att titta upp över taken...«

Artiom tittade lydigt ner i marken, och tyngd av bördan önskade han bara att de så snabbt som möjligt skulle avverka de obegripligt långa tvåhundra meterna från Biblioteket till nedgången till Borovitskaja.

Men när de kom fram ville stalkern inte släppa in honom i metron.

»Du kan inte gå ner till Polis nu. Du har inte Boken med dig och du förlorade din vägvisare«, sa Melnik flåsande, sedan han lagt ner sin kolega på marken. »Det kommer brahmanerna knappast att gilla. Det betyder att du inte är den utvalde och att de har avslöjat sina hemligheter för fel man. Om du återvänder till Polis kommer du att försvinna spårlöst. De har specialister för sådant – de är ju inte dumma. Inte ens jag skulle kunna skydda dig. Nu måste du gå. Jag föreslår att du försöker ta dig till Smolenskaja. Stationen ligger rakt fram, det är få hus längs vägen och man behöver inte ta några bakgator. Du klarar det. Om du hinner fram före uppgången.«

»Vilken uppgång?« undrade Artiom förvirrat. Nyheten att han måste gå ensam uppe på ytan till nästa metrostation, som av kartan att döma låg ett par kilometer bort, var ett hårt slag.

»Soluppgången. Vi människor är nattdjur och bör inte visa oss ute om dagen. Om du bara visste vad som kommer utkrypande ur ruinerna för att värma sig i solen... För att inte tala om ljuset: du skulle bli blind på två röda, där hjälper inga solglasögon.«

»Men hur ska jag klara mig ensam?« utbrast Artiom, som fortfarande inte trodde sina öron.

»Var inte rädd. Gå bara rakt fram. Du kommer ut på Kalinin Prospekt

Skannat med CamScanner

och behöver bara följa den, vik inte av någonstans. Visa dig inte på gatan, men gå inte heller för nära husen – de är bebodda… Gå till den andra stora korsningen, till Trädgårdsringen. Där tar du till vänster och fortsätter tills du kommer till ett fyrkantigt hus med en fasad av vit sten. Förr i tiden var det Modehuset… Det är lätt att hitta: mittemot ligger ett högt hus i ruiner – ett köpcentrum. Bakom Modehuset finns en gul arkad där det står ›Metrostation Smolenskaja‹. Gå igenom den så hamnar du på ett litet torg, det liknar nästan en liten bakgård, och där ser du själva stationen. Försök att ta dig ner om allt är lugnt. De har en bevakad nedgång som är öppen för stalkers. Du måste knacka en signal på porten: tre korta, tre långa, tre korta. Då öppnar de. Hälsa från mig och vänta på mig där. Jag ska bara ta Nummer tio till sjukhuset, sedan ger jag mig av. Om allt går som det ska är jag där före lunch. Jag hittar dig själv. Behåll karbinerna, du kommer kanske att behöva dem.«

»Men på kartan finns det ju en annan station, som ligger närmare… Arbatskaja«, mindes Artiom.

»Visst, det gör det, men håll dig borta från den. Du vill inte veta varför. Om du måste passera stationen ska du hålla dig på andra sidan gatan och röra dig snabbt, men utan att springa. Seså, nu måste du raska på!« sa Melnik och knuffade Artiom mot utgången.

Artiom försökte inte längre säga emot. Han lade ena karbinen över axeln, tog den andra i handen, gick ut på gatan och skyndade tillbaka mot statyn framför Biblioteket. Högerhanden höll han över ögonen, så att han inte av misstag skulle råka kasta en blick på den rubinröda stjärnan som skimrade så förföriskt över Kreml.

Skannat med CamScanner

14. DÄRUPPE, PÅ YTAN

Innan Artiom kom fram till stenmannen i fåtöljen vek han av till vänster för att gena över Bibliotekets trappa. I förbifarten lät han blicken svepa över den enorma byggnaden och han ryste när han mindes platsens skräckinjagande invånare. Nu låg Biblioteket åter försänkt i dyster stillhet – antagligen hade tystnadens väktare dragit sig tillbaka till sina dunkla hörn för att slicka sina sår och förbereda en ännu hårdare attack mot nästa inkräktare som dök upp.

Han såg Danilas bleka, blodlösa ansikte framför sig. Brahmanen hade uppenbarligen haft goda skäl att frukta dessa odjur, han hade ju till och med vägrat att tala om dem. Hade han anat vad som väntade? Hade han sett sin egen död i sina mardrömmar? Nu skulle hans kropp bli liggande för alltid i bokmagasinet, omfamnad av bibliotekarien som dödat honom. Fast endast om odjuren avstod från as, förstås... Artiom försökte skaka av sig sitt obehag. Skulle han någonsin kunna glömma hur hans följeslagare, som efter bara två dagar blivit hans vän, bragtes om livet? Han förmodade att Danila skulle hemsöka hans drömmar en lång tid framöver och försöka tilltala honom med blodiga läppar som vägrade lyda.

När Artiom kom ut på den breda avenyn gick han snabbt igenom Melniks instruktioner i minnet: Gå rakt fram, sväng inte av någonstans, till korsningen Kalinin Prospekt och Trädgårdsringen... Han skulle säkert känna igen den stora ringvägen. Undvik att gå mitt på gatan, men gå inte heller för nära husväggarna, och framförallt: se till att vara framme vid Smolenskaja före soluppgången.

De berömda höghusen på Kalinin Prospekt, som Artiom kände igen från de gulnade vykorten av Moskva, började femhundra meter från platsen där han stod. Här kantades gatan emellertid av låga stadsvillor, och efter en lång rad hus svängde gatan lätt till vänster och gick över i Nya Arbat. På nära håll hade byggnaderna skarpa konturer, men så fort Artiom avlägsnade sig lite smälte de samman med halvdunklet. Månen doldes av låga moln och det svaga, mjölkaktiga månljuset hade svårt att tränga igenom diset och det var först när molnslöjorna skingrades en smula som husens spöklika silhuetter fick kropp för en stund.

Skannat med CamScanner

Men till och med i detta ljus syntes den gamla katedralens mäktiga konturer på vänster hand, i gränderna som korsade gatan vart hundrade meter. Ovanför kupolens kors kretsade den bevingade skuggan igen.

Kanske var det för att han hade stannat till för att kasta ett öga på det flygande monstret som han upptäckte det? Det var svårt att avgöra om det bara var hans inbillning som tecknade den besynnerliga figuren som stod där i en av gränderna djup, orörlig och nästan omärklig mot husfasadernas ruiner. Först vid en närmare titt tyckte han sig kunna se att den mörka fläcken rörde sig och ägde en egen vilja. På det avståndet var det inte lätt att sluta sig till varelsens form och storlek, men den stod uppenbarligen på två ben, så Artiom beslutade att göra som stalkern hade lärt honom: han tände ficklampan, riktade ljuskäglan mot gränden och gjorde tre cirkelrörelser.

Inget svar. Artiom väntade förgäves i en minut, sedan insåg han att det var farligt att dröja kvar på platsen. Innan han fortsatte kunde han inte låta bli att lysa mot den orörliga figuren en sista gång. Det han såg fick honom att släcka lampan omedelbart och ta till flykten.

Det var absolut ingen människa – varelsen var minst två och en halv meter lång, saknade nästan fullständigt hals och skuldror, och det stora, runda huvudet satt direkt på den kraftiga bålen. Varelsen stod fortfarande blickstilla, men även om den var obeslutsam så var den uppenbarligen också farlig.

De hundrafemtio metrarna till nästa tvärgata avverkade han på mindre än en minut. När han kom närmare förstod han att det inte var en tvärgata utan en rågång som något slags vapen hade slagit i bostadshusen: antingen hade de bombats eller helt enkelt beskjutits av tungt pansar. Artiom följde ruinerna med blicken, tills den på nytt fastnade vid en vag, orörlig skugga. Det räckte med att lysa på den i en sekund för att skingra alla tvivel: det var samma varelse, eller en artfrände. Nu stod den mitt i rågången, högst ett kvarter bort, och försökte inte ens gömma sig.

Om det var samma djur som iakttagit honom ett kvarter därifrån så måste det ha sprungit längs en parallellgata till avenyn där han själv gick, tänkte Artiom. Uppenbarligen måste varelsen ha klarat sträckan på halva tiden, för vid nästa korsning väntade den på honom igen. Men det värsta var något annat: nu fick Artiom syn på en liknande figur i gränden till höger. Precis som den första stod varelsen bara där, helt stilla, som en

Skannat med CamScanner

staty. Ett ögonblick tänkte Artiom att det inte var några levande varelser, utan något som man hade ställt upp som en varning eller i avskräckande syfte...

Nu sprang han till nästa korsning och stannade först vid det sista huset, där han försiktigt kikade runt hörnet in i gränden... bara för att förvissa sig om att hans gåtfulla förföljare kommit först igen. Där stod flera stycken, och nu syntes de mycket tydligare: molntäcket framför månen hade blivit tunnare.

Precis som förut stod varelserna blickstilla och tycktes vänta på att han skulle dyka upp i luckan mellan husen. Men var det inte bara en villfarelse ändå? Kanske var det trots allt bara sten- eller betongblock, som han misstog för levande varelser? Nere i metron hade han hjälp av sina skärpta sinnen, men häruppe på ytan rörde han sig i en okänd, bedräglig värld, där allt var annorlunda och livet fungerade enligt andra regler. Det gick inte längre att förlita sig på sina fem sinnen och sin intuition.

Artiom försökte korsa gatan så snabbt och obemärkt som möjligt. När han kommit över till andra sidan tryckte han sig mot husväggen och väntade några sekunder, innan han återigen kastade en blick runt hörnet. Han tappade andan: figurerna rörde sig, och på det mest häpnadsväckande vis. Ett av djuren stack upp nosen och ruskade på huvudet, som för att få upp vittringen av honom, och ställde sig plötsligt på alla fyra och försvann bakom hörnet med ett väldigt språng. Ögonblicket därpå följde de andra efter. Artiom drog tillbaka huvudet, satte sig på marken och kippade efter andan.

Nu rådde det inte längre några tvivel om saken: de förföljde honom. Odjuren verkade till och med leda honom genom att röra sig på parallellgatorna på var sida av avenyn. De väntade tills han hade passerat en ny korsning, visade sig på tvärgatan för att förvissa sig om att han inte tagit en annan väg, och fortsatte sin tysta jakt. Men varför? Avvaktade de det rätta tillfället att gå till attack? Eller var de bara nyfikna? Och varför gömde de sig i de mörka gränderna i stället för att ta sig fram längs den breda avenyn? Artiom mindes att Melnik hade förbjudit honom att lämna huvudstråket. Var det för att han visste att odjuren låg i bakhåll där?

För att lugna sig lite bytte Artiom magasin på automatkarbinen och testade säkringen och lasersiktet. Han var väl beväpnad, och till skillnad från i Biblioteket var det bara att skjuta här. Det skulle bli lätt att skydda

Skannat med CamScanner

sig mot de okända varelserna. Han tog ett djupt andetag och reste sig upp. Hur det än låg till med det hela så hade stalkern varnat honom för att stanna till och dra ut på tiden. Han måste skynda sig. Uppenbarligen måste man alltid skynda sig här uppe på ytan.

Efter ännu ett kvarter saktade Artiom stegen för att se sig omkring. Gatan blev bredare här och bildade ett slags torg, som delvis avgränsades av en inhängnad. En gång i tiden hade det säkert funnits en park där, men även den hade naturligtvis förstörts och träden som växte här nu hade ingenting gemensamt med dem som Artiom hade sett på gamla vykort. Mäktiga, knotiga stammar bar upp yviga kronor som nådde till femte våningen på byggnaden på andra sidan parken. Antagligen var det sådana här platser som stalkerna uppsökte för att hämta veden som lyste upp och värmde hela metron. Mellan stammarna gled märkliga skuggor förbi och någonstans i djupet syntes skenet från en eld, som Artiom skulle ha tagit för en lägereld, om det inte hade varit för att flammorna var gröna. Även själva byggnaden såg olycksbådande ut: den verkade ha varit skådeplats för häftiga och blodiga strider. De övre våningarna var utbrända, överallt syntes svarta skotthål och här och var återstod endast två väggar, vilket gjorde att den matta natthimlen skymtade genom de tomma fönstergluggarna.

På andra sidan torget stod byggnaderna brett isär och gatan korsades av en bred boulevard. Ännu längre bort reste sig de första höghusen på Nya Arbat ur mörkret, likt gigantiska vakttorn. Ingången till metrostationen Arbatskaja borde ligga alldeles i närheten, på vänster sida. Artiom tittade på den vildvuxna parken igen. Melnik hade rätt: det var nog ingen bra idé att ge sig in i denna snårskog för att söka efter ingången till metron. Ju längre han betraktade det svarta virrvarret av stammar, desto tydligare tyckte han sig se de gåtfulla figurerna som nyss hade följt honom.

En vindpust ruskade om trädkronorna och de tunga grenarna knarrade dovt. I fjärran hördes ett utdraget ylande. Parken teg, men inte för att den var död: dess tystnad var av samma slag som de märkliga förföljarnas tigande, och även den tycktes vänta på något.

Artiom fick en känsla av att det skulle straffa sig att stanna för länge och betrakta parkens hemlighetsfulla djup. Han tog ett stadigare grepp om karbinen, förvissade sig om att varelserna inte hade kommit närmare och skyndade vidare.

Skannat med CamScanner

Men bara några sekunder senare stannade han igen, där boulevarden korsade början av Kalinin Prospekt. Utsikten som öppnade sig här var så hänförande att Artiom helt enkelt inte kunde ta ett steg till. Han stod på en plats där några breda gator möttes. Det var en ovanlig korsning, för tvärgatan försvann delvis ner i en tunnel och kom upp till ytan igen på andra sidan. På höger sida låg en bred boulevard med en svart snår-skog av väldiga träd i mitten. Till vänster fanns ett stort, asfalterat torg med ett invecklat nät av spårvagnspår, och därbakom växte ännu fler träd och buskar. Nu kunde Artiom se ganska långt och han undrade om det kanske berodde på att den mordiska solen var på väg att gå upp?

Gatorna var fulla av buckliga och utbrända vrak, och Artiom förstod att det var bilar. Här hade ingenting bevarats i oskadat skick: under de senaste två årtiondena hade stalkers tagit med sig allt som gick att använda. Bensinen i tankarna, batterierna och generatorerna, strålkastarna och trafikljusen, bilarnas lädersäten – allt fanns numera på stationer som VDNCh och på metrons alla betydande marknader.

Asfalten ärrades av kratrar av olika storlek, överallt löpte breda sprickor, där det växte högt gräs och blommor vars stjälkar dignade under tyngden av fulla frökapslar. Rakt fram låg Nya Arbat, vars berömda byggnader liknade uppslagna böcker och påminde om en mörk ravin. På ena sidan var de mer än tjugo våningar höga husen osannolikt nog intakta, medan de på den andra sidan delvis låg i ruiner. Bakom honom låg avenyn som ledde till Biblioteket och Kreml.

Han stod mitt på den här civilisationens majestätiska kyrkogård och kände sig som en arkeolog vid utgrävningen av en antik stad, vars rester av svunnen storhet och skönhet fortfarande väckte djup respekt hos en långt mer sentida betraktare. Artiom föreställde sig människorna som hade befolkat dessa jättelika byggnader, hur de förflyttat sig i sina bilar, som säkert hade skimrat i alla möjliga färger när de rullade fram över den jämna vägbanan. Metron hade de bara tagit för att så snabbt som möjligt ta sig från en punkt till en annan i denna gränslösa stad... Det var omöjligt att föreställa sig hur det hade varit. Vad tänkte de på om dagarna? Vad oroade de sig för? Vad fanns det över huvud taget för bekymmer, när man inte ständigt måste frukta för sitt liv?

I det ögonblicket sprack molnen upp och månen tittade fram. Det klara ljuset sken över den döda staden och förstärkte dess dystra upphöjdhet hundrafalt. Husen och träden, som nyss hade framstått som

Skannat med CamScanner

platta och kroppslösa silhuetter, levde upp och fick form, och med ens syntes delar och detaljer som inte låtit sig anas tidigare.

Artiom tittade som förhäxad på sceneriet, samtidigt som han kämpade för att lägga band på sina känslor. Först nu började han förstå varför de äldres röster alltid fylldes av vemod när de mindes sitt förflutna och i tankarna återvände till staden som de en gång hade levt i. Först nu började han inse hur långt människan hade avlägsnat sig från sina forna landvinningar och bedrifter. Hon liknade en praktfull fågel, som en gång hade flugit över himlen och nu – dödligt sårad – hade landat på jorden och dragit sig undan till en skyddad vrå för att få dö i fred. Artiom mindes grälet mellan sin styvfar och Hunter. Skulle människan överleva? Och om hon lyckades anpassa sig, skulle det fortfarande vara samma människa som en gång underkastade och behärskade världen? När Artiom nu med egna ögon kunde se från vilken höjd mänskligheten hade fallit, förlorade han slutgiltigt sin tro på en bättre framtid.

Den breda, raka Kalinin Prospekt sträckte ut sig och försvann i det mörka fjärran. Artiom stod helt ensam på gatan, endast omgiven av det förflutnas skuggor. Han försökte föreställa sig folkmassorna som förr i tiden fyllde trottoarerna, bilarna som passerade i hög fart just där han stod, och det inbjudande, hemtrevliga ljuset i de numera svarta och tomma fönstren. Vart hade allt tagit vägen? Världen verkade tom och öde, men Artiom förstod att det bara var en illusion: den var varken övergiven eller död, den hade bara fått nya herrar.

Han vände sig om och tittade tillbaka, mot Biblioteket.

Och där stod de, ett hundratal meter bort, orörliga mitt på gatan, precis som han själv. Det var minst fem varelser och de gömde sig inte längre i gränderna. Det var en gåta hur de hade kunnat närma sig så snabbt och ljudlöst. I månljuset såg han tydligt hur de såg ut: med sina starka, välutvecklade bakben var de kanske rent av större än han först hade trott. Även om Artiom inte kunde urskilja deras ögon på det här avståndet, visste han att de iakttog honom och kände vittringen av honom i den fuktiga luften. Kanske sökte de efter tecken på svaghet i hans beteende, för att sedan kunna utnyttja hans sårbarhet i ett påföljande angrepp? Fast å andra sidan tänkte de kanske bara följa honom till gränsen för sitt territorium, utan några avsikter att tillfoga honom skada? Hur skulle han kunna veta hur de tänkte bete sig, dessa varelser som hade dykt upp på jorden i strid med evolutionens lagar?

Skannat med CamScanner

Artiom försökte bevara sin självbehärskning, när han med spelat lugn vände sig om och gick vidare, även om han för säkerhets skull kastade en blick över axeln då och då. Först verkade varelserna stanna kvar där de stod, men sedan besannades hans värsta farhågor: de gick ner på alla fyra och lunkade långsamt efter honom. De var noga med att behålla avståndet på hundra meter och så snart de kom för nära stannade de till. Artiom hade visserligen börjat vänja sig vid denna märkliga eskort, men han vågade ändå inte släppa den med blicken och höll sin karbin skjutklar. Så gick de tillsammans längs den tomma, månbelysta boulevarden: i täten en vaksam människa, som stannade till med jämna mellanrum för att se sig om, och efter honom fem eller sex besynnerliga varelser, som utan brådska kom närmare och sedan satte sig på bakbenen, bara för att låta människan få samma försprång som tidigare.

Fast snart tyckte Artiom att avståndet hade minskat. Dessutom började de djuren, som hittills rört sig i en klunga, sprida ut sig som en solfjäder, som om de tänkte överfalla honom från sidorna. Artiom hade aldrig kommit i kontakt med jagande rovdjur förut, men han var övertygad om att de gjorde sig redo att attackera. Det var dags att övergå till handling. Med en häftig rörelse vände han sig om, lyfte karbinen och tog sikte på en av de mörka figurerna.

Deras beteende hade verkligen förändrats. Den här gången stannade de inte till i väntan på att han skulle fortsätta, i stället kom de långsamt närmare och bildade en halvcirkel omkring honom. Han måste försöka skrämma bort dem innan avståndet var så kort att de kunde gå till angrepp.

Artiom höjde pipan och sköt i luften. Skottet dånade mellan höghusens väggar och rullade bort som ett alltmer avlägset eko mot andra ändan av boulevarden. Patronhylsorna klingade mot asfalten. Sedan hördes ett dovt, vredgat vrål, och djuren kom rusande. Några ögonblick senare skulle de vara över honom – men han var beredd. Han siktade på den närmaste besten och avlossade en kort salva, sedan störtade han i väg mot husen.

Av varelsens vilda ylande att döma hade han träffat, men det var omöjligt att veta om det skulle hejda de andra djuren eller bara göra dem ännu mer rasande.

Och plötsligt hördes ett nytt väsen – men inte förföljarnas hotfulla vrål, utan ett utdraget, blodisande kraxande. Det kom uppifrån luften

Skannat med CamScanner

och Artiom förstod att en ny aktör hade gett sig in i leken. Uppenbarligen hade skotten lockat dit ett av de flygande monstren, kanske ett av dem som hade sitt näste på katedralens kupol.

En jättelik skugga drog snabbt förbi ovanför Artioms huvud. Han snurrade runt och såg odjuren skingras åt alla håll. Bara ett av dem, säkert det som hade sårats, låg kvar på gatan. Vrålande av smärta kravlade det bort för att söka skydd bland husen, men det var chanslöst. Det flygande monstret kretsade ett sista varv på ungefär tio meters höjd, sedan fällde det in sina lädervingar och störtade ner mot sitt offer. Det flög så snabbt att Artiom inte ens hann se hur det såg ut. Bjässen grep tag i det sårade djuret, som förtvivlat försökte göra sig fri, steg utan någon större ansträngning upp i luften med bytet och flög långsamt bort mot ett av höghusens tak.

Förföljarna vågade sig inte fram ur sina gömställen, tydligen fruktade de att monstret skulle komma tillbaka. Artiom hade ingenting att förlora. Tätt intill husväggarna satte han fart åt det håll där Trädgårdsringen borde ligga. Han hade nästan lagt en halv kilometer bakom sig innan han måste hämta andan och vända sig om för att kontrollera om bestarna var efter honom igen. Boulevarden låg tom, men efter bara ett tiotal meter kastade han en blick mot en av tvärgatorna som utgick från Nya Arbat och upptäckte till sin fasa de orörliga skuggorna. Nu begrep han varför varelserna så ogärna gav sig ut på öppna gator och föredrog att söka sina byten i små gränder: de var rädda för att själva falla offer för ännu större rovdjur.

Artiom fortsatte att springa, nu med ständiga blickar över axeln. Slutet på boulevarden var redan i sikte, när odjuren åter började samlas och omringa honom. Vis av erfarenheten sköt Artiom i luften en andra gång, i hopp om att på nytt locka dit monsterfågeln och skrämma bort bestarna. Och de stannade faktiskt upp en liten stund, reste sig på bakbenen och sträckte på halsarna. Men himlen förblev tom – den flygande besten var kanske inte färdig med den första portionen. Artiom förstod detta ett ögonblick före sina förföljare och rusade till höger, rundade hörnet på ett hus och störtade in i närmaste port. Även om Melnik hade varnat honom för att husen var bebodda, så hade det varit galenskap att möta så starka och snabba motståndare på öppen gata. Odjuren skulle slita Artiom i stycken innan han ens hunnit ställa om säkringen på sitt vapen.

I porten var det mörkt och Artiom måste tända ficklampan. Den runda

Skannat med CamScanner

ljuskäglan föll på nerklottrade väggar, fulla av obsceniteter från förr, en skitig trappa och inslagna dörrar till utbrända lägenheter. Bilden av förödelse fullbordades av de orädda råttorna som strök utmed väggarna.

Han hade valt en bra port: fönstren i trapphuset vette mot boulevarden och från nästa våning kunde han konstatera att odjuren ännu inte vågade följa efter honom. De hade visserligen närmat sig ingången, men de stannade utanför porten, stående på bakbenen, återigen stela som statyer. Artiom trodde inte att de skulle dra sig tillbaka och låta sitt byte komma undan. Förr eller senare skulle de försöka få ut honom, såvida det inte fanns något i trapphuset som ändå skulle tvinga honom på flykten.

Han gick upp till nästa våning, lyste på dörrarna och såg att en av dem var stängd. Han knuffade till den med axeln: låst. Han tvekade en sekund, sedan riktade han pipan mot låset, tryckte av och sparkade upp dörren. Det spelade ju ingen roll var han skulle bli tvungen att försvara sig, men han kunde inte försumma möjligheten att ta en titt på ett orört hushåll från den förgångna epoken.

Artiom sköt igen dörren bakom sig och blockerade den med ett skåp som stod i hallen. Barrikaden skulle inte stå emot en riktig stormning, men han skulle åtminstone märka om någon försökte ta sig in. Sedan gick han fram till fönstret och kikade försiktigt ut. Skottvinkeln var snudd på idealisk – från tredje våningen hade han en perfekt överblick över porten och det tiotal djur som nu satt i en halvcirkel framför huset. Nu var det han som hade övertaget och det tänkte han utnyttja. Han satte på lasersiktet, riktade den röda punkten mot huvudet på det största djuret, andades ut och tryckte av. Det smattrade till och djuret sjönk ihop, utan att ge ett ljud ifrån sig. Blixtsnabbt skingrades de andra djuren och ett ögonblick senare var gatan tom. Men de var säkert inte långt borta. Artiom bestämde sig för att vänta en stund för att se om han verkligen lyckats skrämma bort de andra.

Under tiden kunde han undersöka lägenheten lite grann.

Trots att fönstren här liksom i resten av huset hade krossats för länge sedan hade möblerna och den övriga inredningen bevarats i häpnadsväckande gott skick. På golvet låg små klumpar som påminde om råttgiftet som användes vid VDNCh. Förmodligen var det något slags gift också, för Artiom såg inte skymten av några råttor. Ju längre han gick omkring i lägenheten, desto mer övertygad blev han att invånarna inte

Skannat med CamScanner

hade lämnat den brådstörtat, utan att de hade planerat allting i hopp om att en dag kunna återvända. Rummen var i perfekt ordning, i köket hade man inte lämnat kvar några livsmedel som kunde locka dit gnagare eller insekter, och de flesta möbler var omsorgsfullt täckta av plast.

Medan han gick från det ena rummet till det andra försökte han föreställa sig människornas vardag. Hur många hade bott i lägenheten? När gick de upp på morgonen, när kom de tillbaka från jobbet, när åt de kvällsmat? Vem satt vid bordets huvudända? Om den tidens många sysslor och ritualer hade han bara läst om i böcker, och nu, när han för första gången såg en riktig lägenhet med egna ögon, måste han erkänna för sig själv att hans egna föreställningar hade varit fullständigt felaktiga.

Han lyfte av den genomskinliga plasten från bokhyllan och tittade på bokryggarna. Bland kriminalromanerna som han kände igen från bokstånden i metron stod det några färggranna barnböcker. Han grep en av ryggarna och drog försiktigt ut boken. När han bläddrade igenom sidorna med roliga djurbilder, föll ett papper ut mellan sidorna. Artiom böjde sig fram och plockade upp det från golvet – det var ett bleknat fotografi av en leende kvinna, som höll ett litet barn på armen.

Artiom blev alldeles kall.

Hjärtat, som nyss hade slagit regelbundet, började rusa. Han fick lust att slita av sig sin trånga gasmask för att få luft, hur giftig den än var. Försiktigt, som om han fruktade att fotografiet skulle förvandlas till damm av beröringen, höll han upp det framför ögonen.

Kvinnan såg ut att vara omkring de trettio, barnet på hennes arm högst två, men på grund av den lustiga mössan på huvudet var det svårt att avgöra om det var en pojke eller en flicka. Barnet såg rakt in i kameran och blicken var förvånansvärt allvarlig och vuxen. Artiom vände på fotografiet – och plötsligt blev allt suddigt för hans blick. På baksidan hade någon skrivit med blå kulspetspenna: »Artiom, två år och fem månader.«

Det var som om någon hade stuckit hål i honom: knäna vek sig och han sjönk till golvet.

Han höll upp bilden i månljuset som föll in genom fönstret. Varför tyckte han att kvinnans leende verkade så bekant, så förtroget? Varför hade åsynen av henne genast fått honom att tappa andan?

Före katastrofen hade det bott mer än tio miljoner människor i staden. Artiom var inte något särskilt vanligt namn, men i en miljonstad som denna måste det ha funnits några tiotusentals barn med det namnet.

Skannat med CamScanner

Det var ungefär lika många som antalet invånare i metron i dag. Chansen var försvinnande liten, men varför kändes kvinnans leende så bekant?

Han försökte erinra sig sina fragmentariska barndomsminnen, som emellanåt brukade flimra förbi i hans inre eller dyka upp i hans drömmar. Ett hemtrevligt litet rum, mjuk belysning, en kvinna som sitter och läser… En bred schäslong. Han hoppade upp och for omkring som en virvelvind i rummen, på jakt efter möbeln som liknade den han sett i drömmen. Och för ett ögonblick tyckte han att möblerna i ett av rummen stämde överens med hans minnen. Soffan såg lite annorlunda ut och fönstret satt på ett annat ställe, fast å andra sidan kunde bilden förstås ha präglats in lite förvridet hos en treåring…

En treåring? På fotografiet angavs en annan ålder, men det behövde ju inte betyda någonting. Fotografiet var inte daterat. Det kunde ha tagits när som helst, inte nödvändigtvis någon dag innan familjen blev tvungen att lämna bostaden för gott. Kanske ett halvår eller ett år, intalade han sig. I så fall stämde pojkens ålder överens med hans egen… Och i så fall ökade sannolikheten att det var han själv och hans mor på bilden… Men fotografiet kunde också ha tagits tre eller fem år före katastrofen, sa en kall, främmande röst inom honom. Ja, det var också möjligt.

Plötsligt fick han en idé. Han slet upp dörren till badrummet, såg sig omkring och fann till slut vad han sökte: en spegel. Den var täckt av ett dammlager som var så tjockt att den inte ens reflekterade ljuset från ficklampan. Han tog en handduk som hängde på en krok och torkade bort dammet. I hålet som uppstod såg han gasmasken och hjälmen återspeglas. Han riktade lampan mot sig själv och lutade sig fram mot spegeln.

Det magra, utmärglade ansiktet syntes knappt bakom gasmasken, men de mörka ögonen som ändå gick att urskilja liknade pojkens blick på fotografiet. Artiom höll upp bilden framför ansiktet, studerade nogga pojkens anletsdrag och tittade sedan på sin egen spegelbild. Sedan lyste han upp bilden igen och jämförde den ännu en gång med ansiktet bakom gasmasken. Han försökte dra sig till minnes hur det hade sett ut förra gången han såg sig i spegeln. När var det? Strax före uppbrottet från VDNCh, men hur lång tid hade det gått sedan dess? Han hade ingen aning. Av personen i spegeln att döma – flera år… Om han bara kunde ta av sig den förbannade masken och jämföra sig själv med barnet på fotografiet! Naturligtvis förändrades människor intill oigenkännlighet

Skannat med CamScanner

när de blev vuxna, men varje ansikte bevarade åtminstone något drag som påminde om den avlägsna barndomen.

Det fanns bara en sak att göra: återvända till VDNCh och fråga Suchoj om kvinnan som log mot honom från papperet liknade kvinnan som för många år sedan hade räckt honom barnet på stationen som råttorna hade dömt till undergång... Artioms mor. Även om hennes ansikte hade varit förvridet av fasa och förtvivlan skulle Suchoj känna igen henne. Han hade ett tränat minne, han skulle kunna säga om hon var kvinnan på fotografiet eller inte.

Än en gång betraktade han bilden, sedan smekte han kvinnans ansikte med en ömhet som förvånade honom själv. Försiktigt lade han tillbaka fotografiet i boken och packade ner den i sin ryggsäck. Konstigt, tänkte han, för bara ett par timmar sedan hade han befunnit sig i kontinentens största kunskapsarkiv, där han hade kunnat välja vad han ville bland miljontals volymer, av vilka somliga var helt ovärderliga. Men han hade lämnat dem att samla damm på hyllorna – tanken hade inte ens slagit honom att ta för sig av Bibliotekets rikedomar. I stället stoppade han på sig en enkel bilderbok för barn, och det kändes som om han hade funnit den största skatten i hela världen.

Han gick tillbaka till korridoren för att bläddra igenom de andra böckerna på hyllorna och kanske kika i skåpen efter fotoalbum. Men när han kastade en blick mot fönstret lade han märke till en svag förändring och kände genast en lätt oro. Något var på tok. När han kom närmare förstod han: nattljuset hade förändrats och fått en gulrosa ton. Det hade börjat ljusna.

Varelserna satt fortfarande kvar utanför porten, men de vågade inte gå in. Kadavret efter deras artfrände syntes inte till. Kanske hade det flygande monstret tagit det, kanske hade de själva ätit upp det. Artiom förstod inte vad det var som avhöll dem från att storma lägenheten, även om han naturligtvis inte hade någonting emot det.

Skulle han hinna fram till Smolenskaja före soluppgången? Och viktigast av allt, skulle han kunna skaka av sig sina förföljare? Givetvis kunde han stanna i den barrikaderade lägenheten och gömma sig för solljuset i badrummet. Under tiden skulle ljuset jaga bort rovdjuren, och sedan kunde han fortsätta efter mörkrets inbrott. Men hur länge skulle skyddsdräkten hålla? Hur länge räckte filtren i gasmasken? Och vad skulle Melnik göra om han inte dök upp i tid på den överenskomna platsen?

Skannat med CamScanner

Artiom gick fram till ytterdörren och lyssnade. Tystnad. Försiktigt
sköt han undan skåpet och öppnade dörren. Det fanns ingen utanför,
men när han lät ficklampans sken svepa över trappan upptäckte han något
som inte funnits där förut, eller hade han helt enkelt inte lagt märke till
det? Trappstegen täcktes av ett tjockt spår av genomskinligt slem, som
om någon just hade krupit förbi. Spåret gick inte i närheten av dörren
till lägenheten, men det var en klen tröst. Innebar det att huset inte var
lika tomt som det hade verkat?

Nu kändes det inte längre lika lockande att stanna i lägenheten, och
än mindre att sova där. Han hade bara ett val: han måste jaga bort de
hungriga bestarna och försöka ta sig till Smolenskaja – och det innan
solen brände sönder hans ögon och väckte varelserna som Melnik hade
varnat honom för.

Den här gången siktade han inte så noga, utan försökte helt enkelt
skjuta så många djur som möjligt. Två av dem träffades och föll till mar-
ken, de andra försvann in på smågatorna. Vägen såg ut att ligga fri.

Artiom skyndade nerför trappan och tittade försiktigt ut genom por-
ten, eftersom han fruktade att de lagt sig i bakhåll. Sedan rusade han ut
och fortsatte i riktning mot Trädgårdsringen. Vilken mardrömslik djung-
el det måste vara där bland trädgårdarna, tänkte han, om till och med de
smala raderna av träd längs boulevarderna efter alla dessa år hade för-
vandlats till igenvuxna snårskogar… För att inte tala om Botaniska träd-
gården och allt som växte där.

Medan Artioms förföljare återigen samlade sig till en flock hade han
fått ett visst försprång och nästan nått slutet av boulevarden. Det blev
allt ljusare, men odjuren verkade inte störas av solstrålarna: de hade de-
lat upp sig i två grupper och jagade utmed husen. För varje sekund blev
avståndet mellan dem mindre. Här, på öppen gata, var det de som hade
övertaget, då Artiom inte kunde stanna till för att sikta ordentligt. Där-
till rörde de sig på fyra ben och deras silhuetter var knappt en meter höga,
ja, de blev nästan ett med gatan. Hur snabbt Artiom än försökte springa
så sinkades han av skyddsdräkten, ryggsäcken, de båda karbinerna och
trötthetен efter den till synes ändlösa natten.

Inom kort skulle de helvetiska varelserna vara över honom och avsluta
sitt värv, tänkte han uppgivet. Han mindes de fällda rovdjurens vidriga,
men mäktiga kroppar där de låg i sitt eget blod utanför porten. Artiom
hade inte haft tid att ta en närmare titt, men det räckte med en hastig

Skannat med CamScanner

blick för att åsynen skulle etsas fast i minnet: den glänsande, mörkbruna pälsen, det stora, klotrunda huvudet och käften, fullproppad med vassa tänder i dubbla rader. Han kände inte till något djur som kunde föda sådana missfoster under radioaktivitetens inverkan.

Som tur var växte det inga träd på Trädgårdsringen, om det nu verkligen var den. Det var i alla fall en bred gata, som från korsningen sträckte sig åt vänster och åt höger, så långt ögat nådde. Innan Artiom hastade vidare avlossade han ännu en kort salva mot odjuren utan att ens vända sig om. Nu befann de sig på högst femtio meters avstånd och hade på nytt spridit ut sig i en halvcirkel, så att några av dem rörde sig nästan i jämnhöjd med honom.

På Trädgårdsringen måste han sicksacka sig fram mellan några enorma, fem sex meter djupa kratrar och på ett ställe ta en stor omväg förbi en djup spricka i vägbanan. Byggnaderna intill såg konstiga ut: de verkade inte ha brunnit, utan snarare ha smält ner till grunden. Något måste ha hänt här, någonting särskilt, för den här stadsdelen var betydligt värre åtgången än Kalinin Prospekt. Och i fjärran reste sig en flera hundra meter hög skyskrapa som en grandios och sorglig kuliss till det sargade landskapet. Byggnaden liknade ett medeltida slott som på något vis hade bestått alla angrepp av tidens tand. Artiom tittade hastigt upp och utstötte en suck av lättnad: ovanför slottet kretsade den skrämmande skuggan, som kunde bli hans räddning. Han måste bara väcka dess uppmärksamhet, sedan skulle den snart ta hand om förföljarna. Han höjde karbinen med ena handen, siktade mot monsterfågeln och tryckte på avtryckaren.

Ingenting hände.

Ammunitionen var slut.

Att plocka fram reservmagasinet ur fickan på ryggsäcken var omöjligt så länge han sprang, så han vek in på en sidogata, lutade sig mot en vägg och bytte vapen. Nu kunde han åtminstone hålla odjuren stången så länge magasinet i den andra karbinen räckte.

Det första djuret hade redan rundat hörnet, satte sig med den typiska rörelsen på bakbenen och reste sig i sin fulla längd. Det hade vågat sig så nära att Artiom för första gången kunde urskilja dess blick: i de små, djupt liggande ögonen brann en ondskefull grön eld, som liknade de gåtfulla flammorna i parken.

Danilas karbin hade inget lasersikte, men på så här nära håll var det

Skannat med CamScanner

nästan omöjligt att missa. Den orörliga figuren lät sig lugnt fångas på kornet, Artiom pressade karbinen mot skuldran och tryckte av.

Slutstycket hade kommit halvvägs när det tog stopp. Vad stod på? Hade han förväxlat karbinerna i brådskan? Nej, hans vapen hade ju laser-siktet... Artiom försökte ladda om. Det hakade upp sig igen.

Tankarna virvlade i hans huvud: Danila, bibliotekarierna... Så det var därför han inte hade gjort något motstånd, när den krumma bibliotekarien överföll honom i bokmagasinets labyrinter! Karbinen var trasig! Han hade säkert ryckt i slutstycket lika febrilt som Artiom, medan bibliotekarien drog honom genom korridoren...

Intill den första besten hade ytterligare två dykt upp, som ljudlösa vålnader. De såg forskande på Artiom, som desperat försökte få ordning på Danilas vapen, och det verkade som om de förstod hur det låg till. Det närmaste djuret, tydligen flockens ledare, tog ett språng och landade fem meter från Artiom.

I samma ögonblick drog en väldig skugga förbi, djuren duckade och tittade upp. Artiom tog tillfället i akt och störtade in i en välvd gårdsport i närheten. Han hyste inte längre något hopp om att komma undan levande, det var ren instinkt som fick honom att ändå kämpa för sitt liv. På bakgatorna var han fullständigt chanslös och vägen tillbaka till Trädgårdsringen var redan spärrad.

Han befann sig på en tom, kvadratisk innergård. I de omgivande husfasaderna syntes några portar och gångtunnlar, och ovanför ett av hustaken skymtade han det dystra slottet som han hade lagt märke till på Trädgårdsringen. Men Artiom slet snart blicken från den väldiga byggnaden och fick i stället syn på en skylt på den motsatta fasaden: »Moskvas tunnelbana uppkallad efter V. I. Lenin«, och lite längre ner: »Smolenskaja«. De höga ekdörrarna stod lite på glänt.

... Det var svårt att säga hur han lyckades avvärja angreppet. Känslan av ett omedelbart förestående hot blandades med förnimmelsen av ett luftdrag när rovdjuret störtade sig fram mot sitt offer. Besten slog ner bara en halvmeter från Artiom, som hoppade åt sidan och med en sista kraftansträngning rusade mot ingången till metron. Där var han hemma. Under jorden fanns hans värld, där var han situationens herre.

Smolenskajas entré såg ut exakt som han hade föreställt sig den: mörk, fuktig och tom. Men det syntes direkt att det ofta passerade människor här på väg upp till ytan: alla kassor och tjänsteutrymmen var utplundrade.

Skannat med CamScanner

Allt av minsta värde hade för länge sedan vandrat ner i underjorden. Vändkorsen och spärrvaktens kur var borta – endast betongfundamenten fanns kvar som påminnelser om dem. På andra sidan syntes nedgångens halvrunda valv, där några rulltrappor försvann ner i djupet. Ljuset från ficklampan nådde bara halvvägs nerför nedgången, så Artiom kunde inte avgöra om den verkligen ledde till stationen eller inte. Men han kunde å andra sidan inte stanna kvar där han stod: odjuren var redan på väg in i entréhallen, om det vittnade gnisslet från dörrarna. De kunde vara framme vid rulltrapporna om bara några sekunder, och han hade inte råd att förlora det lilla försprång han trots allt hade.

I sina tjocka stövlar stapplade han nerför de ostadiga, räfflade trappstegen. Han försökte ta några trappsteg åt gången, men plötsligt halkade han på den hala ytan och föll så illa att han slog nacken mot en kant. Först efter ett tiotal trappsteg tog det stopp. Han lyste uppför trappan – hade han inte kommit längre? Och så fick han syn på det han hade fruktat: de orörliga, mörka figurerna. Som vanligt rådgjorde de ljudlöst med varandra innan de gick till attack. Artiom hävde sig upp och försökte åter ta ett par trappsteg i taget. Nu gick det bättre, när han tog stöd med ena handen mot handledaren och höll ficklampan i den andra, och på det viset fortsatte han ner tills han snubblade på nytt.

Bakifrån hördes tunga fotsteg. Rovdjuren hade bestämt sig.

Artiom hoppades innerligt att de gamla trappstegen, som knarrat redan under hans ringa tyngd, skulle ge vika för de tunga bestarna, men fotstegen som närmade sig ur mörkret var bevis på att rulltrappan höll för trycket.

I ficklampans sken fick han syn på en tegelmur med en stor dörr i mitten. Det var högst tjugo meter dit, inte mer. Han lyckades komma på fötter igen och avverkade den sista sträckan på några få evighetslånga sekunder.

Dörren var gjord av stål och när Artiom bultade på den klingade den som en klocka. Han bankade allt vad han orkade, påjagad av skuggorna som kom allt närmare. Först efter några sekunder insåg han vilket misstag han just hade begått, och han blev alldeles iskall inombords: i stället för att använda sig av den överenskomna signalen hade han skrämt slag på väktarna. Nu skulle de väl aldrig våga öppna – vem visste vad som försökte tränga sig in i metron från ytan…

Hur löd signalen nu igen? Tre korta, tre långa, tre korta? Nej, det var

Skannat med CamScanner

ju SOS. Han kom ihåg att det började med tre och slutade med tre, men om det var långa eller korta, det mindes han inte längre. Och om han skulle börja experimentera nu kunde han lika gärna glömma att bli insläppt. Då var det lika bra med SOS... Väktarna skulle åtminstone förstå att det var en människa på andra sidan. Fast, som Melnik hade sagt, man visste inte vad som var värst – människor eller missfoster från ytan.

Artiom knackade på ståldörren igen, drog fram karbinen från skuldran och satte med darrande fingrar i Danilas magasin. Sedan lade han ficklampan mot pipan och svepte nervöst över valvet som försvann upp mot ytan. Skuggorna från de kvarvarande lamphållarna kröp över varandra i det skarpa ljusskenet, och det var omöjligt att avgöra om det gömde sig någon mörk gestalt bland dem...

På andra sidan ståldörren var det lika tyst som förut. Herregud, tänkte Artiom, tänk om det var fel nedgång? Kanske hade den här tunneln förseglats och stängts för gott för ett par årtionden sedan? Han hade ju inte följt stalkerns anvisningar, utan hamnat här av en slump. Det var fullt möjligt att han hade gått fel.

Precis i närheten, kanske femtontal meter bort, knakade ett trappsteg. Artiom förlorade självbehärskningen och avlossade en salva åt det håll som ljudet kommit ifrån. Ekot sprängde i öronen och vandrade upp mot ytan. Men han hörde ingenting som lät som ett sårat djur. Kulorna hade gått till spillo.

Utan att släppa trappan med blicken tryckte sig Artiom mot dörren och bankade på nytt mot stålet: tre korta, tre långa, tre korta. Plötsligt uppfattade han gnisslet av tung metall från insidan av dörren, och i samma ögonblick kom ett rovdjur flygande ur mörkret med häpnadsväckande hastighet.

Artiom höll karbinen i höger hand och råkade komma åt avtryckaren när han instinktivt tog ett steg åt sidan. Kulorna genomborrade kroppen på odjuret och i stället för att fara i strupen på Artiom föll det ihop bara två meter efter rulltrappans sista steg, men i nästa sekund reste det sig igen, tog sats, tydligen likgiltig för sina sår, och hoppade mot Artiom som trycktes upp mot den kalla ståldörren. Därmed var attacken över, för den sista kulan träffade odjuret i huvudet och dödade det mitt i språnget. Men blotta kraften i rörelsen som slog emot Artiom hade varit nog för att krossa hans skalle, om det inte hade varit för hjälmen.

Dörren öppnades och ett bländande ljus letade sig ut ur rummet. Från

Skannat med CamScanner

rulltrapporna kom ett fasaväckande vrål: av ljudet att döma var det minst fem djur därborta. Ett par kraftiga händer grep tag i Artioms krage och drog in honom genom dörröppningen, sedan hördes återigen rasslet av metall: låset gick igen och regeln sköts på plats.

»Oskadad?« frågade en röst bredvid honom.

»Satan också«, sa en annan röst. »Såg du vad han hade efter sig? Det var knappt vi blev av med dem förra gången, då fick vi ju sätta in gas mot dem till slut. Det var väl bara det som fattades, att de skulle ta sig in i Smolenskaja också. Som om det inte vore nog med Arbatskaja. En dag händer det! De gillar ju människokött…«

»Låt honom vara. Han är med mig. Artiom! Hallå, Artiom! Vakna någon gång!« sa en tredje röst som lät bekant. Motvilligt öppnade han ögonen.

Tre män lutade sig över honom. Två av dem var antagligen portens väktare, de var klädda i grå jackor, bomullsmössor och skottsäkra västar. Den tredje personen identifierade Artiom till sin stora lättnad som Melnik.

»Jaså, är det han?« sa en av väktarna lite besviket. »Tja, ta honom bara, men glöm inte att han måste stanna i karantän och dekontamineras.«

»Är du färdig med föreläsningen?« frågade stalkern med ett leende och räckte Artiom en hjälpande hand. »Upp med dig, Artiom. Du tog gott om tid på dig…«

Artiom försökte stå upp, men benen ville inte göra honom den tjänsten. Allt började gunga, blicken blev suddig och han kände illamåendet välla upp inombords.

»Han måste till sjukhuset. Du hjälper mig och du stänger den hermetiska porten«, beordrade Melnik de båda väktarna.

Medan läkaren undersökte honom, studerade Artiom det vita kaklet på väggarna i operationssalen. Rummet var blankputsat, en skarp lukt av klor låg i luften och i taket satt en rad med dagsljuslampor. Där fanns även några operationsbord, och vid vart och ett hängde ett skåp med steriliserade instrument. Utrustningen på det lilla sjukhuset var imponerande, men Artiom förstod inte varför det behövdes just på Smolenskaja, som ju var en ganska fridfull station, såvitt han mindes.

»Inga frakturer, bara några blåmärken«, konstaterade läkaren och torkade av händerna på en ren handduk. »Skrapsåren har vi desinficerat, för säkerhets skull.«

Skannat med CamScanner

»Kan ni lämna oss ensamma en liten stund?« sa Melnik till läkaren. »Vi har något att diskutera mellan fyra ögon.«

Läkaren nickade förstående och gick ut. Stalkern satte sig på kanten till Artioms brits och uppmanade honom att berätta vad som hade hänt, in i minsta detalj. Enligt Melniks beräkningar borde Artiom ha dykt upp vid Smolenskaja ett par timmar tidigare, och han hade närapå gått upp till ytan för att leta efter honom. Historien om varelserna som hade följt honom lyssnade han på till slutet, men utan större intresse. Det flygande monstret benämnde han med det vetenskapliga namnet »Pterodaktylus«. Först när Artiom berättade att han hade gömt sig i ett trapphus blev stalkern intresserad på allvar. När han fick höra att något hade krupit förbi i trappan medan Artiom var inne i lägenheten, blev han mörk i synen.

»Är du säker på att du inte trampade i slemmet? För guds skull, dra inte in den skiten på stationen! Jag sa ju att du skulle undvika husen! Du kan tacka din lyckliga stjärna att den inte kom på besök...«

Melnik reste sig upp, gick fram till Artioms stövlar som stod vid ingången och granskade båda sulorna noga. Han fann ingenting misstänkt och ställde tillbaka dem på sin plats.

»Som sagt, vägen tillbaka till Polis är stängd för dig. Jag kan inte berätta sanningen för brahmanerna. Nu tror de att både du och Danila försvann i Biblioteket och att jag har gett mig ut för att söka efter er. Vad var det som hände med honom egentligen?«

Artiom berättade återigen hela historien från början till slut, men den här gången förklarade han ärligt hur det gick till när Danila dog. Stalkerns uppsyn förmörkades på nytt.

»Det slutet är det nog bäst att du behåller för dig själv. Ärligt talat tyckte jag mycket bättre om den första versionen. Den andra skulle väcka alltför många frågor hos brahmanerna. Du dödade deras man, du fann inte boken men fick ändå belöningen. Förresten«, tillade han och såg nyfiket på Artiom, »vad fanns det i kuvertet?«

Artiom hävde sig upp på armbågarna, plockade fram påsen med torkat blod ur fickan, kastade en frågande blick på Melnik och öppnade den.

Skannat med CamScanner

15. PLANEN

Ett dubbelvikt pappersark, utrivet ur en skrivbok, och en kartongbit med en blyertsskiss över några tunnlar. Det var ungefär vad Artiom hade förväntat sig: en karta och en vägbeskrivning, men på vägen till Smolenskaja hade han inte hunnit fundera mer på den magiska lösning som skulle lösa det till synes olösliga problemet och avvärja det damoklessvärd som hängde över VDNCh och hela metron.

Mitt på papperet med vägbeskrivningen fanns en rödbrun fläck – brahmanens blod. Artiom måste först fukta fläcken litet för att kunna vika upp arket utan att skada den finstilta texten.

»Del nummer… tunnel… D-6… intakta anläggningar… upp till 400 000 m², Smertj… defekt… oförutsedda…«

I ivern att ta del av hemligheten hoppade bokstäverna omkring framför ögonen på Artiom och han förstod inte ett dugg. Till slut gav han upp försöket att tyda ordens innebörd och räckte över brevet till Melnik, som försiktigt tog emot papperet för att i nästa stund sluka texten med hungrig blick. Han läste en stund under tystnad, sedan såg Artiom hur hans ögonbryn rynkades av skepsis.

»Det är inte möjligt«, viskade stalkern. »Rena dårskapen! De skulle aldrig ha låtit den komma undan…«

Han vände på bladet, synade baksidan, sedan läste han om alltihop från början.

»De behöll det för sig själva… och underrättade inte militärerna. Inte att undra på… Om de hade fått nys om det här skulle de väl ha börjat kriga igen«, mumlade Melnik, medan Artiom otåligt väntade på en förklaring. »Men skulle de verkligen ha låtit den komma undan? Defekt… Hm, vid närmare eftertanke, kanske… Det betyder i alla fall att de trodde på den!«

»Kan det verkligen hjälpa oss?« undrade Artiom, som nästan sprack av nyfikenhet.

Stalkern nickade. »Om det som står här är sant, så finns det i alla fall hopp.«

»Vad handlar det om? Jag förstod ingenting.«

Skannat med CamScanner

Melnik svarade inte. Han läste brevet en gång till, sedan funderade han en stund och först därefter började han berätta.

»Jag har hört talas om det förut. Det är en av metrons tusentals legender. Härnere verkar de nästan vara viktigare än mat: människan lever ju inte av bröd allena. Universitetet, Kreml, Polis – ingen vet vad som är sant och vad någon har ljugit ihop vid en lägereld på Plosjtjad Iljitja. Samma sak med det här… Det har länge ryktats om att det någonstans i Moskva eller i stadens omgivningar finns en oförstörd raketbas. Det borde naturligtvis vara omöjligt. Militära objekt är alltid första prioritet. Men det sägs att de inte hann, eller inte kände till den, eller glömde – och raketbasen klarade sig. Någon lär till och med ha tagit sig dit och sett den med egna ögon, uppskjutningsramper i hangarer, nya och inpackade i presenningar. I metron har man ingen glädje av dem, förstås, härnere i djupet kommer man ändå inte åt sina fiender.«

»Så vad har raketerna med oss att göra?« Artiom satte sig upp på britsen och såg förvånat på stalkern.

»De svarta angriper VDNCh från Botaniska trädgården. Hunter misstänkte att de tränger in i metron från ytan vid den stationen. Därför kan man förmoda att de också bor däruppe. Egentligen finns det två möjligheter: antingen kommer de från en plats – själva ormboet, så att säga – i närheten av ingången till metron. Eller så har de inget näste där utan kommer till staden från landsbygden. Då är frågan varför man inte har märkt av dem någon annanstans? Ologiskt. Men det är kanske bara en tidsfråga. Slutsats: Om de kommer långväga ifrån så finns det ingenting vi kan göra. Givetvis kan vi spränga tunnlarna till VDNCh, eller redan vid Prospekt Mira vad mig anbelangar – men förr eller senare finner de nya ingångar. Då återstår bara att vi barrikaderar oss i metron, stänger alla tunnlar, ger upp hoppet om att återvända till ytan och håller oss till våra svampar och svin. Som stalker kan jag säga dig: vi skulle inte klara oss någon längre tid. Men! Om de har ett bo och om det ligger i närheten av Botaniska trädgården, vilket Hunter trodde…«

»Raketer?« utbrast Artiom, som till sist började förstå.

»*Tolv stridsspetsar med splitterbomber och sprängmedel slår ut en yta om 400 000 kvadratmeter*«, läste Melnik ur brevet och såg på Artiom. »Det räcker med några stycken – och det skulle bara bli aska kvar av Botaniska trädgården, eller var de nu lever.«

»Men det lär alltså vara en legend«, invände Artiom.

Skannat med CamScanner

Stalkern viftade med papperet. »Brahmanerna hävdar motsatsen. Här beskriver de till och med hur man tar sig dit. Visst, det står att uppskjutningsramperna är något defekta, men...«

»Så hur kommer man dit?«

»D-6. Här nämns D-6. Metro-2. En av ingångarna är utmärkt på kartan. Och de påstår att tunneln därifrån bland annat leder till basen. Fast de nämner också att försöket att tränga in i Metro-2 kan stöta på oförutsedda hinder.«

»De osynliga observatörerna?« sa Artiom, med ett helt annat samtal i bakhuvudet.

»Observatörerna – det är bara struntprat alltihop«, sa Melnik med en mörk blick.

»Raketbasen var ju också bara en legend.«

»Och det förblir den tills jag har sett den med egna ögon.«

»Och var finns ingången till Metro-2?«

»Här står det: Majakovskaja. Konstigt... Så många gånger som jag har varit på den stationen, ändå har jag aldrig hört ett pip om någon ingång.«

»Så vad gör vi nu?« undrade Artiom.

»Följ med mig«, sa stalkern. »Nu ska du äta och vila dig, så får jag fundera under tiden. I morgon pratar vi vidare om saken.«

Det var först när Melnik nämnde mat som Artiom märkte att han var utsvulten. Han hoppade ner på det kalla kakelgolvet och tänkte hämta sina stövlar, men stalkern hindrade honom med en gest.

»Lämna dina stövlar och kläder, lägg alltihop i den här lådan. Det måste tvättas och dekontamineras. Ryggsäcken måste också kontrolleras. Där på stolen ligger ett par byxor och en jacka, ta på dig dem.«

Smolenskaja var en trist station: lågt i tak, trånga arkadgångar och tjocka väggar klädda med marmor som en gång varit vit. Även de dekorativa låtsaskolonnerna på båda sidorna om arkaderna och den relativt välbehållna stuckaturen förstärkte det första intrycket. Stationen liknade mest en sedan länge belägrad fästning, vars försvarare hade annat att tänka på än utsmyckningar. Den dubbla betongväggen med massiva stålportar på var sida om den hermetiska porten, de armerade skyttevärnen framför tunnelingångarna – allt tydde på att invånarna på Smolenskaja hade anledning att oroa sig för sin säkerhet. Det syntes knappt till några kvinnor och männen som de mötte var beväpnade. När Artiom frågade

Skannat med CamScanner

Melnik vad som pågick, skakade han bara avfärdande på huvudet och sa att han inte såg något ovanligt.

Artiom hade ändå svårt att skaka av sig spänningen som hängde i luften. Alla verkade vänta på något och den känslan överfördes snabbt till de nyanlända. Bostadstälten stod i långa rader i mitten av salen, medan samtliga arkader hade lämnats fria, som om man inte ville blockera dem i händelse av en snabb evakuering. Därför var tälten endast resta i utrymmet mellan arkaderna, vilket gjorde att man kunde se obehindrat från det ena spåret till det andra genom öppningarna.

På perrongerna satt vakter och höll uppsikt över tunnlarna på båda sidorna. Bilden fullbordades av den nästan totala tystnaden som rådde på stationen. Här viskade folk till varandra, ibland till och med i örat på den andre, som om man fruktade att rösterna skulle dränka illavarslande ljud ur tunneln.

Artiom försökte erinra sig vad han visste om Smolenskaja. Hade den kanske några farliga grannar? Nej, på ena sidan ledde spåren till det välmående Polis, metrons hjärta, på den andra sidan gick tunneln till Kievskaja, som enligt vad Artiom kunde minnas beboddes av de »kaukasier« som han hade sett på Kitaj-Gorod och i fascisternas fängelsehålor på Pusjkinskaja. Men det var ju trots allt bara vanliga människor, och dem behövde man inte vara rädd för...

Kantinen låg i ett tält mitt på stationen. Just nu såg den ut att vara stängd, för det satt endast ett fåtal personer vid de grova, ihopspikade borden. Melnik satte Artiom vid ett av borden och kom några minuter senare tillbaka med en skål oaptitlig, kokhet gröt. Under stalkerns uppmuntrande blickar tvingade Artiom i sig den ena skeden efter den andra, ända tills skålen var tom. Stationens specialitet var helt enkelt utsökt, fast det var svårt att avgöra vad den bestod av. Men en sak var säker: kocken hade inte snålat på köttet.

När Artiom hade ätit upp och skjutit skålen åt sidan, såg han sig omkring, mätt och belåten. Vid grannbordet satt två män och viskade till varandra. Även om männen var klädda i vanliga vadmalsjackor så fanns det något hos dem som fick Artiom att föreställa sig hur de såg ut i skyddsdräkter och med maskingevär över bröstet.

Han snappade upp blicken som en av männen bytte med Melnik, utan att någon av dem sa någonting. Mannen såg helt kort på Artiom och återgick sedan till samtalet.

Skannat med CamScanner

Melnik och Artiom satt tysta i några minuter. Artiom försökte prata om stationen igen, men Melnik svarade endast motvilligt och för det mesta enstavigt.

Efter en stund reste sig mannen i vadmalsjackan från sin stol, gick fram till deras bord och lutade sig fram mot Melnik.

»Vad ska vi göra med Kievskaja? Det är rätt akut...«

»Du, Artiom, gå och vila dig nu«, sa stalkern. »Det tredje tältet till vänster är för gäster. Sängen är bäddad, allt är ordnat. Jag sitter kvar här en stund – vi måste diskutera en sak.«

Det kändes som när han var barn och blev ivägskickad från bordet för att inte störa de vuxnas samtal, men han reste sig ändå lydigt och började gå mot utgången. Nu kunde han i alla fall utforska stationen på egen hand, tröstade han sig med.

Snart upptäckte han en del små egendomligheter. Salen var perfekt städad och det skräp som oundvikligen hopade sig på andra bebodda stationer saknades helt. Ja, Smolenskaja gav över huvud taget inte intryck av att vara bebodd. Med ens påminde den honom om en illustration ur en lärobok i historia som föreställde ett krigsläger med romerska legionärer. Ett kvadratiskt område som var inrättat så att man hade uppsikt över det från alla håll, ingenting överflödigt, patruller överallt, befästa ingångar och utgångar...

Men promenaden på stationen blev kortvarig. Invånarnas misstänksamma blickar följde honom hela tiden och redan efter några minuter föredrog han att dra sig tillbaka till gästtältet, där en bäddad brits faktiskt väntade på honom. I ett hörn stod ett inplastat paket med hans namn skrivet på ovansidan. Artiom lade sig på den gnisslande britsen och öppnade paketet. Det var hans privata saker från ryggsäcken. Han grävde en stund och drog sedan upp barnboken som han hade hittat i lägenheten uppe på ytan. Hade de kontrollerat hans lilla skatt med geigermätaren? Apparaten hade säkert fått hicka av boken, men Artiom förträngde den tanken. Han bläddrade igenom några sidor, tittade på de bleka bilderna och drog ut på ögonblicket innan han kom fram till uppslaget där fotografiet låg.

Var det han själv på bilden?

Vad som nu än hände med honom, med VDNCh och hela metron, så måste han först av allt återvända till sin station och fråga Suchoj: Vem är det på fotografiet? Var det mamma eller inte? Artiom tryckte läpparna

Skannat med CamScanner

mot bilden, lade tillbaka den mellan sidorna och packade ner boken i ryggsäcken. För ett ögonblick kändes det som om något började falla på plats i hans liv. Några sekunder senare hade han somnat.

När Artiom öppnade ögonen igen och lämnade tältet, förstod han inte genast var han hade hamnat, så till den grad hade stationen förändrats. Endast ett tiotal tält var oskadda, resten hade rasat in eller brunnit upp. Väggarna var svarta av sot och fullpepprade med skotthål, putsen hängde i flagor från taket och stora stycken låg på golvet. Längs kanterna på plattformen rann illavarslande svarta rännilar, som ett förebud om en översvämning. Salen var nästan tom på människor, endast en liten flicka satt bredvid ett av tälten och lekte med sina leksaker. Från andra ändan, där en trappa ledde upp till stationens nya utgång, hördes dämpade skrik och på väggarna syntes emellanåt återskenet av flammor. I övrigt var det bara nödbelysningens båda oförstörda lampor som höll stånd mot mörkret.

Automatkarbinen som Artiom hade lagt under sin kudde var försvunnen. Han sökte igenom hela tältet, utan resultat, och fick finna sig i att gå obeväpnad.

Vad var det som hade hänt? Artiom tänkte fråga flickan, men så fort hon fick syn på honom blev hon alldeles förtvivlad och brast ut i gråt, så att det var omöjligt att få ett ord ur henne.

Artiom lämnade det gråtande barnet, gick försiktigt genom en arkadgång och tittade ut på perrongen. Det första som fångade hans blick var tre bronsbokstäver som satt på den marmorklädda väggen: V NCh. Där den andra bokstaven, D, skulle ha suttit, syntes endast de svarta konturerna av gammal smuts. Över marmorplattan löpte en djup spricka.

Han måste ta reda på vad som var i görningen i tunnlarna. Om någon attackerade stationen måste han undersöka läget innan han underrättade bundsförvanterna i söder om den hotande faran.

Knappt hade han kommit in i tunneln förrän mörkret förtätades intill ogenomtränglighet. Artiom såg inte sina egna händer framför sig. Djupt in i tunneln hördes ett märkligt smackande och det var vansinne att fortsätta obeväpnad. När ljudet upphörde för en kort stund hördes vattnet porla runt hans stövlar, det strömmade mot VDNCh.

Benen darrade och vägrade lyda honom. En röst i hans huvud varnade honom för att fortsätta, risken var alldeles för stor och i mörkret skulle han ändå inte se vad det var. Men en annan del av honom drogs i strid

Skannat med CamScanner

med allt förnuft mot djupet, mot mörkret. Han gav efter och tog – som om någon styrde honom – ännu ett steg framåt.

Mörkret var nu totalt, han såg inte ett dyft framför sig och fick en besynnerlig känsla av att kroppen hade upphört att existera. Av hans forna »jag« återstod endast gehöret och förnuftet, som uteslutande måste förlita sig på hörseln. Artiom fortsatte att gå, men ljudet som han rörde sig mot kom ändå inte närmare. Däremot hördes hasande fotsteg, som dem han hört tidigare i ett annat mörker, men hur Artiom än försökte kunde han inte för sitt liv komma ihåg när och var det hade varit. Och för varje nytt steg som hördes ur tunnelns okända djup kände Artiom hur hjärtat droppe för droppe fylldes av svart, iskall fasa. Till slut uthärdade han inte mer, utan vände på klacken och rusade tillbaka mot stationen, men eftersom han inte såg något snubblade han på en syll och stupade till marken. Redan i fallet insåg han att det oundvikliga slutet hade kommit.

Artiom vaknade badande i svett och det dröjde några ögonblick innan han förstod att han hade fallit ner från britsen i sömnen. Huvudet kändes tungt, en molande smärta pulserade i tinningarna. Han låg kvar på golvet en stund, tills han hade samlat sig igen och kunde resa sig upp.

En kort stund dröjde sig mardrömmen kvar som en obehaglig, dunkel känsla, men snart var även de sista resterna försvunna. Han vek undan tältfliken och kikade ut. Förutom några vakter var det ingen där – antagligen var det natt. Han tog några djupa andetag av den fuktiga luften, sedan drog han sig tillbaka in i tältet, sträckte ut sig på britsen och sjönk ner i en djup, drömlös sömn.

Det var Melnik som väckte honom. Iklädd en mörk, fodrad jacka med uppfälld krage och militärbyxor med stora fickor verkade han vilja ge sig av från stationen vilken minut som helst. På huvudet hade han samma svarta mössa som förut och vid hans fötter stod två stora väskor, som Artiom tyckte sig ha sett förut.

Melnik sköt fram en av dem med stöveln mot Artiom och sa:

»Här har du skor, kläder, en ryggsäck och ett vapen. Klä på dig och gör dig redo. Skyddsdräkten behöver du inte ta på dig, vi ska inte upp till ytan, men ta med den. Vi ger oss av om en halvtimme.«

»Vart ska vi?« frågade Artiom, som blinkade yrvaket och försökte undertrycka en gäspning.

»Kievskaja. Om allt är i sin ordning fortsätter vi till Belorusskaja över

Skannat med CamScanner

Ringen, och därifrån till Majakovskaja. Sedan får vi se. På med kläderna nu.«

Stalkern satte sig på en pall i hörnet, tog fram ett tidningspapper ur fickan och rullade en cigarett. Då och då såg han på Artiom, som blev nervös av uppmärksamheten och började tappa saker, vilket gjorde att det tog dubbelt så lång tid som vanligt att göra sig i ordning.

Tjugo minuter senare var han emellertid färdig. Utan att spilla ett ord reste sig Melnik från pallen, tog sin väska och gick ut på plattformen. Artiom svepte med blicken över rummet och följde efter.

Via en arkadgång kom de ut på perrongen. De klättrade nerför en trästege till spåret, Melnik nickade mot en väktare och klev in i tunneln. Först nu märkte Artiom hur besynnerligt byggda tunnelingångarna var här. På den sidan där spåret gick till Kievskaja var vägen blockerad av ett betonggjutet skyttevärn med smala skottgluggar. Passagen intill var avspärrad med ett järngaller, där två väktare stod på vakt. Melnik växlade några ord med dem, varpå en av dem låste upp hänglåset och sköt undan gallret.

Utmed ena tunnelväggen löpte en svart kabel från vilken det hängde svaga glödlampor ungefär var femtonde meter, men till och med denna belysning var rena lyxen i Artioms ögon. Trehundra meter in i tunneln upphörde emellertid kabeln och på samma plats väntade ännu en vaktpostering. Väktarna bar inga uniformer, men såg betydligt farligare ut än soldaterna i Polis. En av dem kände igen Melnik, nickade mot honom och släppte förbi dem. I slutet av den upplysta sträckan tog stalkern fram en ficklampa ur väskan och tände den.

Efter ytterligare några hundra meter hörde de röster och skymtade skenet av ficklampor. Med en knappt märkbar rörelse lät Melnik automatkarbinen glida ner från axeln och landa i händerna. Artiom följde hans exempel.

Antagligen var det ännu en av Smolenskajas ytterposteringar. Två kraftiga, beväpnade män i varma jackor med kragar av fuskpäls grälade med tre småhandlare. Väktarna hade tjocka mössor på huvudet och på bröstet hängde nattkikare i läderremmar. Handlarna var visserligen beväpnade, men Artiom var beredd att svära på att de verkligen var köpmän: de stora balarna med begagnade kläder, tunnelkartan i handen, den ovanligt durkdrivna blicken – allt det där hade han sett många gånger förut. På alla stationer brukade köpmän få passera utan problem, med

Skannat med CamScanner

undantag för dem som gränsade till Hansan. Men till Smolenskaja verkade de inte vara välkomna.

»Nu får du väl ändå ge dig«, sa en av handlarna, en lång och mager man med mustasch och snäv jacka. »Vi tänker ju inte ens stanna på Smolenskaja. Vi ska vidare.«

»Vi har bara kläder med oss«, inflikade hans kollega, en bastant karl med rufsigt hår som hängde ner över ögonen. »Se själva. Vi tänker sälja dem i Polis.«

»Det är väl inget att bråka om«, lade sig den tredje handlaren i. »Du, de här jeansen är så gott som nya, det verkar vara din storlek och kvaliteten kunde inte bli bättre – du får dem av mig.«

Väktaren skakade tyst på huvudet och spärrade vägen för dem. En av handlarna uppfattade emellertid hans tystnad som ett ja och tog ett steg framåt, ögonblicket därpå osäkrade väktarna sina automatkarbiner nästan samtidigt. Melnik och Artiom stod fem steg därifrån och trots att stalkern höll sitt vapen sänkt noterade Artiom hans vaksamhet.

»Halt!« ropade en av väktarna. »Jag ger er fem sekunder att vända om och försvinna härifrån. Det råder undantagstillstånd på den här stationen, ingen släpps in. Fem… fyra…«

»Jaha, och hur ska vi då komma dit? Över Ringen kanske?« sa en av handlarna upprört, men de andra skakade bara uppgivet på huvudet och drog med sig sin kollega. De tog sina säckar och började traska tillbaka.

Melnik väntade i en minut, blinkade åt Artiom och fortsatte efter köpmännen mot Kievskaja. När de passerade vaktposterna, nickade en av dem tigande mot Melnik och lade två fingrar över tinningen, som ett slags honnör.

»Undantagstillstånd?« frågade Artiom när de hade lämnat posteringen bakom sig. »Varför då?«

»Gå tillbaka och fråga«, svarade stalkern torrt, och Artiom tappade lusten att ställa fler frågor.

Trots att de försökte hålla avståndet till handlarna hördes deras röster allt tydligare, men så tystnade de plötsligt. Knappt hade Melnik och Artiom gått ett tjugotal meter förrän de bländades av en ljusstråle.

»Vem där? Vad vill ni?« ropade någon nervöst.

»Ta det lugnt«, svarade stalkern med stadig och stillsam röst. »Släpp förbi oss, vi ska inte röra er. Vi är på väg till Kievskaja.«

Handlarna rådgjorde sinsemellan, sedan hördes en röst ur mörkret:

Skannat med CamScanner

»Ni kan passera. Vi vill inte ha någon som flåsar oss i nacken.«

Melnik ryckte missnöjt på axlarna och satte sig långsamt i rörelse. Efter ett trettiotal meter stod handlarna och väntade. När Artiom och Melnik kom gående sänkte handlarna artigt sina vapen, gick åt sidan och släppte förbi dem. Stalkern gick vidare som om ingenting hade hänt, men Artiom märkte att hans hållning hade förändrats: stegen var tysta, som om han var rädd att de skulle överrösta ljud som kom bakifrån. Och trots att handlarna följde efter dem undvek Melnik att titta tillbaka. Även Artiom kämpade mot lusten att kasta en blick över axeln och han höll ut i några minuter innan han till slut vände sig om.

»Hallå!« hördes en spänd röst bakifrån. »Vänta ett tag!«

Stalkern stannade. Artiom blev förvånad över att han tog order från några småkrämare.

En av handlarna kom i fatt dem. »Håller de på sådär på grund av Kievskaja eller för att de bevakar Polis?« frågade han.

»På grund av Kievskaja, förstås«, svarade Melnik direkt, och Artiom kände ett styng av avundsjuka: för honom hade stalkern minsann inte berättat något.

»Jaha, då fattar jag«, mumlade mannen, och det var oklart om han pratade med stalkern eller för sig själv. »Det är ju hemskt på Kievskaja numera. Fast det spelar ingen roll. Hur som helst kommer era vaktposter inom kort att få det hett om öronen. Så snart Hansan stänger tillfartsvägarna kommer varenda kotte på Kievskaja att fly till er. Det säger sig självt, vem vill bo på en station där sådant händer? Då skjuter man sig hellre ett skott för pannan…«

»Jaså, det är det du tänker göra?« muttrade hans kollega giftigt. »Du var mig en snygg hjälte!«

»Tja, än har det inte behövts«, svarade mannen.

»Vad är det som pågår på Kievskaja?« Artiom kunde inte bärga sig längre.

De båda handlarna såg på honom, som om vilket barn som helst kunde svaret på en sådan dum fråga. Melnik höll tyst. Även handlarna teg, så frågan blev hängande i luften. De gick tysta en stund och när Artiom redan gett upp hoppet om ett svar, tog den långe motvilligt till orda.

»Där finns tunnlarna till Park Pobedy, det är problemet…«

Blotta stationsnamnet fick hans båda följeslagare att rysa och för en sekund fick Artiom känslan av att en isande kall vind drog genom tun-

Skannat med CamScanner

neln. Till och med Melnik drog upp axlarna som om han försökte värma sig. Artiom hade aldrig hört något negativt om Park Pobedy, Segerparken, och kunde inte erinra sig en enda skröna därifrån. Så varför kändes det nu så obehagligt när namnet kom på tal?

»Har det blivit ännu värre?« frågade Melnik bekymrat.

»Hur skulle vi kunna veta det? Vi passerar ju bara ibland. Att dröja kvar, ja, du förstår ju själv…«, mumlade en handlare dunkelt.

»Folk försvinner«, tillade hans kollega viskande. »Många är rädda och ger sig av, och nu är det omöjligt att veta vilka som har flytt och vilka som har försvunnit. Befolkningen blir allt räddare.«

»Det vilar en förbannelse över de där tunnlarna.« Den långe spottade på marken.

»Men tunnlarna är väl avspärrade?« invände Melnik halvt frågande.

»Det har de varit i hundra år, men vad hjälper det? Det borde väl du veta som bor här! Alla vet att rädslan kommer ur tunnlarna, om så trefaldigt sprängda och avspärrade. Det känner man in på bara skinnet så fort man sticker näsan i en tunnel, till och med Sergejitj.« Mannen pekade på den tredje handlaren.

»Just det«, bekräftade Sergejitj och gjorde korstecknet.

»Men tunnlarna är väl övervakade?« sa Melnik.

»Ja, dygnet runt.«

»Har de fångat någon ännu? Eller sett något?« frågade stalkern.

»Hur skulle vi kunna veta det? Jag har inte hört något. Och det finns ju ingen att fånga där«, sa den långe.

»Och vad säger folk på stationen?«

Den långe svarade inte utan gjorde bara en avfärdande gest med handen, medan Sergejitj kastade en blick över axeln och viskade:

»De dödas stad…« Han korsade sig genast på nytt.

Artiom brast nästan ut i skratt: han hade hört alltför många skrönor och legender om de dödas boplatser i metron. Själar i rören på tunnelväggarna, på någon station höll man tydligen på att gräva en nedgång till helvetet… och nu de dödas stad på Park Pobedy. Men ett spöklikt vinddrag fick Artiom att sätta skrattet i halsen och trots sina varma kläder började han frysa. Det värsta var att Melnik teg och inte avfärdade alltihop som struntprat.

Resten av sträckan gick de under tystnad, var och en försjunken i sina egna tankar. Till själva Kievskaja var tunneln alltigenom lugn och tom,

Skannat med CamScanner

men för varje steg förstärktes känslan av att något hotfullt väntade där framme.

Så snart de kom in på stationen slog känslan emot dem, lika ohejdbart, grumligt och kallt som grundvatten som tränger upp ur marken. Här rådde rädslans diktatur, det syntes vid första ögonkastet. Skulle detta vara »soliga Kievskaja«, som Artioms kaukasiska cellkamrat hade kallat den? Eller menade han stationen med samma namn på grannlinjen Filjovskaja? Man kunde inte säga att Kievskaja gjorde ett särskilt dåligt intryck eller verkade övergiven. Stationen hade ganska många invånare, men den verkade inte tillhöra människorna som bodde där. Ingen gick omkring ensam, tälten låg tätt intill väggarna och trängdes i mitten av salen. Det föreskrivna säkerhetsavståndet respekterades föga – invånarna i tälten hade tydligen större bekymmer än brandrisken. Förbipasserande vände genast bort sina jagade blickar, när Artiom såg dem i ögonen, de vek undan för främlingarna och försvann in i något hörn som kackerlackor.

Plattformen var inklämd mellan två parallella arkadgångar. På ena sidan gick det några rulltrappor ner och på den andra sidan fanns en hög trappa som anslöt till gångtunneln mot den andra stationen på Kievskaja. Här och var fanns eldstäder med glödande kol, luften var mättad av doften av stekt fläsk, någonstans grät ett barn. Må vara att Kievskaja befann sig på gränsen till de dödas stad, men själva stationen var i högsta grad levande.

Handlarna tog hastigt avsked och försvann in i gångtunneln till den andra linjen. Melnik såg sig självsäkert omkring och styrde stegen mot en gångtunnel längre fram. Här hittar han som i sin egen ficka, tänkte Artiom. Men varför hade han ställt så många frågor till handlarna? Hade han hoppats att deras skrönor skulle ge honom en vink om det verkliga läget? Eller var det bara ett försök att avslöja eventuella spioner?

Strax därpå stannade de vid ingången till några tjänsterum. Dörren hängde på sned, men utanför stod en vaktpost. Stationsledningen, gissade Artiom. En välrakad äldre herre med perfekt frisyr kom stalkern till mötes. Han bar en gammal metrouniform som var sliten och blekblå, men häpnadsväckande ren. Det var obegripligt hur han kunde hålla sig i så god form på den här stationen. Mannen gjorde honnör för Melnik, men inte med samma allvar som de båda vaktposterna i tunneln, utan lätt ironiskt.

»Goddag, överste«, sa han med en behaglig basröst.

Skannat med CamScanner

»Goddagens«, svarade Melnik leende.

Tio minuter senare satt de i ett uppvärmt rum och drack nybryggt svampte. Den här gången blev Artiom inte utskickad, vilket han hade väntat sig, utan man lät honom vara med vid diskussionen om viktiga angelägenheter. Tyvärr förstod han ändå ingenting av samtalet mellan stalkern och stationsföreståndaren, som Melnik kallade Arkadij Semjonovitj. Först frågade Melnik efter en viss Tretiak, sedan undrade han om man hade iakttagit några förändringar i tunnlarna. Föreståndaren berättade att Tretiak var ute i egna ärenden, men att han snart borde vara tillbaka och att de kunde vänta på honom. Sedan fördjupade de sig i några avtalsdetaljer och Artiom tappade snart tråden fullständigt. Han satt helt enkelt där och smuttade på det heta teet, vars doft av svamp påminde honom om hemstationen. Medan de andra pratade vidare passade han på att se sig omkring. Kievskaja hade tydligen sett sina bästa dagar: på rummets väggar hängde malätna mattor med knappt urskiljbara mönster, på några ställen hade man satt upp blyertsskisser över tunnelbanelinjer i breda, förgyllda ramar direkt på mattorna. Bordet de satt vid verkade vara rena antikviteten och Artiom försökte föreställa sig hur många stalkers det hade krävts för att kånka ner det från en övergiven lägenhet någonstans och vilket pris stationens herrar hade gått med på att betala för det. På en av väggarna hängde en gammal svartpatinerad sabel bredvid en antik pistol, som det uppenbarligen inte gick att skjuta med. Längst in i rummet, på ett skåp, lyste en stor dödskalle av okänt ursprung.

»Det finns ingenting i de där tunnlarna«, sa Arkadij Semjonovitj och skakade på huvudet. »Vi har placerat ut vaktposter för att folk ska känna sig lugnare. Du har ju själv varit där och vet mycket väl att båda sträckorna är avspärrade trehundra meter från stationen. Ingenting kan ta sig igenom där. Det är bara vidskepelse.«

»Och ändå försvinner folk.« Melnik rynkade pannan.

»Jo, visst«, medgav föreståndaren, »men vi vet ju inte vart. Jag tror att folk flyr för att de är rädda. Gångtunnlarna till den andra linjen är ju inte bevakade, och därnere« – han pekade med handen mot trappan – »finns en hel stad. Där är det lätt att gömma sig. Och så har vi Ringlinjen och Filjovskajalinjen. Det sägs att Hansan fortfarande släpper in folk från vår station.«

»Vad är de rädda för?«

Skannat med CamScanner

»Vad tror du?« Arkadij Semjonovitj slog ut armarna. »För att det försvinner folk. Det har blivit en ond cirkel.«

»Märkligt . . .«, sa Melnik dröjande. »Vet du, medan vi väntar på Tretiak följer vi med en vaktpatrull. För att ta en titt. Smolenskarna börjar nämligen bli oroliga.«

»Självfallet«, nickade föreståndaren. »Gå till tält nummer tre, där bor Anton. Han är chef för nästa vaktskift. Hälsa från mig.«

I tältet med en påmålad trea gick det livligt till. På golvet satt två pojkar i tioårsåldern och lekte med tomma patronhylsor. Liksom de flesta barn som föddes i metron var båda två albiner. Bredvid dem satt en liten flicka och tittade på med stora, nyfikna ögon, men hon vågade inte blanda sig i leken. En välvårdad kvinna i medelåldern stod och lagade mat. Det doftade gott, och stämningen var mycket hemtrevlig.

»Anton är inte hemma. Slå er ner och vänta om ni vill«, sa kvinnan med ett vänligt leende.

Först stirrade pojkarna misstroget på gästerna, sedan kom en av dem fram till Artiom.

»Har du några hylsor?« frågade han och såg på honom under lugg.

»Oleg, sluta genast att tigga!« sa kvinnan strängt, utan att sluta med matlagningen.

Till Artioms förvåning stack Melnik handen i byxfickan, grävde runt en stund och plockade upp två ovanligt långa hylsor, som garanterat inte kom från en kalasjnikov. Han höll upp dem och skakade dem som en skallra, sedan räckte han fram den lilla skatten till pojken. Hans ögon lyste upp, men han vågade inte ta emot gåvan.

»Ta dem du bara!« Stalkern blinkade åt pojken och lät hylsorna falla ner på hans utsträckta handflata.

»Haha, nu vinner jag!« ropade det lilla glinet glatt. »Titta, vad stora de är! Det får bli mina elitstyrkor!«

Artiom tittade efter lite närmare och såg att hylsorna som pojkarna lekte med stod i raka rader och tydligen skulle föreställa soldater. Så hade han själv en gång lekt, men han hade haft turen att ha äkta plastsoldater, även om de kom från olika serier.

Medan ett fältslag utspelade sig på golvet kom pojkarnas pappa in i tältet: en smal man av medellängd med glest, ljusbrunt hår. När han fick syn på gästerna nickade han mot dem och fäste blicken på Melnik, men utan att säga ett ord.

Skannat med CamScanner

»Pappa, pappa, har du med dig några hylsor till oss? Nu har Oleg fler än jag, de gav honom sådana där långa!« Pojken hängde på pappans byxben och tittade upp på honom.

»Vi kommer från stationsledningen«, förklarade Melnik. »Vi ska följa med till posteringen i tunneln. Som förstärkning, så att säga.«

»Vad ska vi med förstärkning till...«, mumlade mannen, men anlade ändå en välvillig min. »Jag heter Anton. Låt oss äta lite innan vi ger oss av. Slå er ner.« Han visade på de fyllda säckarna som tjänade som stolar i hemmet.

Trots gästernas protester fick de var sin ångande skål med några rotknölar, som Artiom aldrig hade sett förut. Han såg frågande på Melnik, som genast spetsade en på sin gaffel, stoppade den i munnen och började tugga. I hans stenansikte återspeglades något som liknade välbehag och det ingav Artiom mod. Knölarna smakade inte alls som svamp, utan snarare sött samtidigt som de var lite feta. Redan efter några minuter infann sig en skön mättnadskänsla. Artiom hade tänkt fråga vad det var för något, men kom på att det var bäst att låta bli. Det var gott – därmed basta. På sina håll betraktades ju råtthjärnor som en delikatess...

»Pappa, får jag följa med på vakten i dag?« frågade pojken som fått hylsorna av Melnik när han ätit upp halva portionen och mosat sönder resten mot skålens kanter.

»Nej, Oleg, det vet du väl«, svarade Anton med rynkad panna.

»Olezjenka! Vilka idéer du har... De låter ju inte pojkar göra vakttjänst.«

»Mamma, jag är väl ingen pojke längre?« Oleg kastade en generad blick på gästerna och försökte sänka röstläget.

»Våga inte ens tänka tanken! Vill du driva mig till vansinne?« utbrast mamman.

»Ja, ja, glöm det«, mumlade pojken. Men knappt hade mamman gått i väg till köket för att hämta något förrän han drog sin far i ärmen och viskade:

»Förra gången fick jag ju följa med...«

»Diskussionen är avslutad!« sa pappan strängt.

»Men ändå...« De sista orden muttrade Oleg för sig själv, så att ingen skulle höra vad han sa.

När de hade ätit färdigt reste sig Anton från bordet. Han låste upp en järnkista som stod på golvet, plockade upp en gammal AK-47:a och sa:

Skannat med CamScanner

»Då så, ska vi gå?« Han vände sig till frun: »Jag har ett kort pass i dag, så jag är tillbaka om sex timmar.«

Även Melnik och Artiom reste sig upp. Lille Oleg såg förtvivlat på sin pappa och vred sig oroligt på sin plats, men vågade inte säga emot.

Vid tunnelns öppning satt två väktare på perrongkanten och dinglade med benen, medan en tredje stod på spåret och stirrade in i mörkret. På väggen var det målat med schabloner: »Välkommen till Arbatfederationen!« Bokstäverna var ganska svårlästa, det var uppenbarligen länge sedan man hade bättrat på färgen. Väktarna talade viskande med varandra och hyssjade åt den som talade för högt.

Utöver stalkern och Artiom hade Anton med sig ytterligare två män från stationen. Båda två var buttra och fåordiga, och verkade inte uppskatta förstärkningen utifrån. Artiom hade inte ens uppfattat deras namn när de hälsade.

Sedan de bytt några korta ord med väktarna, klättrade de ner på spåret och satte sig i rörelse. Tunnelns runda valv var helt normalt, golvet och väggarna tycktes orörda av tiden. Och ändå greps Artiom efter bara några steg av den obehagskänsla som köpmännen hade talat om. Ur djupet kom en vag, oförklarlig rädsla krypande emot dem. Det var stilla på hela sträckan, endast i fjärran hördes några mänskliga röster: antagligen den andra vaktpatrullen.

Detta var en av de konstigaste posteringar som Artiom någonsin hade sett. På sandsäckar satt några män i en cirkel kring en enkel, handgjord järnkamin, en bit bort stod en hink med brännolja. Väktarnas ansikten lystes upp av det flackande skenet från elden bakom kaminens galler och från oljelampan som hängde i taket. Lampan gungade en smula av tunnelns kvalmiga andetag och det verkade som om de sittande männens skuggor levde sina egna liv. Det mest slående var att väktarna satt med ryggen vänd mot tunneln.

De skuggade ögonen med handen i det bländande ljusskenet från vaktombytets ficklampor och gjorde sig redo att traska hemåt.

»Hur är läget?« frågade Anton och fyllde på brännolja i kaminen.

»Vad tror du?« svarade den äldste på posteringen med ett glädjelöst leende. »Som vanligt. Tomt. Tyst. Tyst…« Han kliade sig på näsan, hukade sig framåt och började gå mot stationen.

Medan de andra flyttade sina sandsäckar närmare kaminen och gjorde det bekvämt för sig, vände sig Melnik till Artiom:

Skannat med CamScanner

»Vad tycker du, ska vi gå längre in och se vad som finns därborta?«

»Där finns ingenting att se – det är ju bara ett ras. Jag har sett det hundra gånger. Men gå om ni vill, det är bara femton meter härifrån.« Anton pekade över axeln i riktning mot Park Pobedy.

Redan före rasplatsen var tunneln illa åtgången. Golvet var täckt med stenbumlingar och jordkokor, här och var hade taket satt sig, och på de ställen där väggarna rasat in hade tunneln blivit smalare. På höger sida stod en sned dörr på glänt, en ingång till okända serviceutrymmen, och i slutet av »återvändsgränden« försvann de rostiga spåren in i en vall av söndersprängda betongblock blandade med jord och grus. Även stålrören uppe på väggen dök rakt in i rasmassorna.

Melnik lyste upp den instörtade tunneln, men fann inga hemliga gångar, så han ryckte på axlarna och gick tillbaka till den skeva dörren. Han lyste in i rummet och tittade in, men klev inte över tröskeln.

»Inga förändringar på den andra sträckan heller?« frågade han Anton när de kom tillbaka till kaminen.

»Det såg exakt likadant ut för tio år sedan.«

De satt tysta en lång stund. Med släckta ficklampor kom ljuset endast från gallret i kaminen och den pyttelilla flamman bakom oljelampans sotiga glas. Mörkret blev så intensivt att det kändes som om det ville stöta bort alla främmande kroppar. Antagligen var det därför vaktposterna trängdes kring kaminen, för endast där skar det rödgula eldskenet igenom mörkret och kylan, och det kändes lite lättare att andas. Artiom kämpade länge med sig själv för att uthärda tystnaden, men till slut blev behovet att höra något ljud så starkt att han övervann sin blyghet.

»Jag har aldrig varit på er station förut«, sa Artiom efter att ha harklat sig. »Och jag förstår inte varför ni håller vakt när det inte finns något här? Ni tittar ju inte ens åt det hållet!«

»Order uppifrån«, förklarade Anton. »De säger att det inte händer något här eftersom vi vaktar.«

»Och vad finns det längre bort, bakom jordvallen?«

»En tunnel, antar jag. Ända till…« – Anton avbröt sig och kastade en kort blick över axeln. »Ända till Park Pobedy.«

»Bor det någon där?«

Anton svarade inte, utan vaggade bara obestämt med huvudet. Han teg en stund, innan han frågade:

»Vet du verkligen ingenting om Park Pobedy?« Och utan att vänta

Skannat med CamScanner

på svar fortsatte han: »Gud vet vad som finns där i dag, men förr i tiden var det en enorm dubbelstation, en av de sist byggda. De äldre har till och med varit där… före… och de berättar att det var en mycket vacker station som låg mycket djupt, till skillnad från de andra nya stationerna. Invånarna måste ha haft det bra där. Så länge det varade. Tills tunnlarna rasade in.«

»Vad var det som hände?« frågade Artiom.

»Hos oss säger man« – Anton svepte med blicken över sällskapet – »att tunnlarna rasade in av sig själva. Felkonstruerade, eller stölder vid bygget, vad vet jag. Men det var så länge sedan att ingen längre minns exakt.«

»Jag har hört«, sa en av väktarna tyst, »att det var ledningen som lät spränga de där båda avsnitten i luften. Antingen för att Park Pobedy var en konkurrent till oss, eller av någon annan anledning… Kanske var de rädda för att Park skulle ta över stationen en dag. Och hos oss, på Kievskaja, vet ni själva vilka det var som styrde på den tiden: fruktförsäljarna… Hetlevrade typer, alltid pigga på bråk. En låda dynamit i tunneln här, en låda i den andra, på lagom avstånd från vår station, och bom! Ingen blodspillan och problemet var löst.«

»Och vad hände med dem på andra sidan?« undrade Artiom.

»Ingen aning, vi kom ju hit först senare och…«, började Anton, men den pratsjuke väktaren avbröt honom.

»Ja, vad tror du hände? De dog allihop. Det säger sig självt, när station blev avskuren från metron var det ute med den. Filtren gick sönder, eller generatorerna, eller så blev det översvämning. De kunde ju inte promenera upp till ytan. Jag har hört att de försökte gräva sig igenom hit, men de gav väl upp. De som vaktade här i början lär ha hört skrik genom rören… Men snart tystnade de också.«

Han hostade till, sträckte fram händerna mot kaminen och värmde sig en stund, sedan fäste han blicken på Artiom igen.

»Det var ju inte ens krig. Vem slåss på det viset? Där fanns ju kvinnor och barn. Åldringar… En hel stad. Och varför? Helt enkelt för att de inte delade med sig av sina pengar. Visserligen dödade de inte någon själva, men ändå. Du undrade vad som finns på andra sidan jordvallen? Där finns döden.«

Anton skakade på huvudet, men sa ingenting. Melnik såg uppmärksamt på Artiom, öppnade munnen som om han tänkte tillägga något,

Skannat med CamScanner

men han ångrade sig. Artiom började frysa på allvar och även han flyttade närmare eldlågorna som slog mot kaminluckan. Han försökte föreställa sig hur det var att leva på en station, där man trodde att spåren hemifrån gick raka vägen till dödsriket.

Det började gå upp för Artiom att den märkliga vakttjänsten i den avspärrade tunneln inte var en nödvändighet, utan snarare en ritual. För vem ville de avskräcka genom att sitta här? Vem kunde de hindra från att ta sig till deras station, och därmed till resten av metron? Kylan tilltog och varken järnkaminen eller den varma jackan som han fått av Melnik hjälpte mot köldrysningarna.

Plötsligt vände sig stalkern om och tittade in i tunneln mot Kievskaja. Han reste sig upp från sin plats och lyssnade. Efter några sekunder förstod även Artiom orsaken till hans oro: därifrån hördes snabba, lätta fotsteg, och i fjärran vaggade ljuset från en svag lampa fram och tillbaka, som om någon hoppade över syllarna och kom springande mot dem i hög fart.

Stalkern tryckte sig mot väggen och riktade sin karbin mot ljuspunkten. Även Anton reste sig lugnt och såg in i mörkret. På hans avslappnade hållning stod det klart att han inte väntade sig något allvarligt hot från det hållet i tunneln.

Melnik satte på sin ficklampa och mörkret drog sig motvilligt tillbaka. Ett trettiotal steg bort stannade en bräcklig gestalt mitt på spåret och lyfte armarna i vädret.

»Pappa, pappa, det är bara jag, skjut inte!« Rösten tillhörde utan tvekan ett barn.

Stalkern förde ljuskäglan åt sidan, tog ett steg bort från väggen och borstade av ärmen. En minut senare stod en pojke framför kaminen och såg förläget på sina stövlar. Det var Antons son, han som absolut hade velat följa med på vakttjänsten.

»Har det hänt något?« frågade hans pappa oroligt.

»Nej… Jag ville bara vara med dig så mycket. Jag är inte liten längre och måste inte sitta i tältet med mamma hela tiden.«

»Hur tog du dig hit? Det är ju en postering därborta!«

»Jag ljög. Jag sa att mamma hade skickat hit mig för att hämta dig. Det var farbror Petia som stod där, han känner mig. Han sa bara att jag skulle skynda mig och inte titta in i några sidogångar, och så släppte han förbi mig.«

Skannat med CamScanner

»Jag ska nog växla några ord med Petia«, sa Anton ilsket. »Och under tiden får du hitta på en bra ursäkt till mamma. Jag låter dig inte gå tillbaka ensam.«

»Får jag stanna hos er?« Pojken kunde inte hålla tillbaka sin glädje och började hoppa jämfota.

Anton lade armen om sonen och satte honom på en uppvärmd sandsäck, sedan tog han av sig jackan och skulle just lägga den över axlarna på pojken, men han hade redan glidit ner till marken och plockat fram sina hylsor och några andra saker som han bredde ut på ett litet tygstycke. Artiom satt alldeles intill honom och hade gott om tid att studera sakerna. Det intressantaste var en liten metalldosa med en vev. Oleg höll upp den i ena handen och snurrade på veven med den andra, och plötsligt spelades en enkel, mekanisk melodi inuti dosan. Det lät ännu bättre när han ställde dosan på olika föremål, vars resonans förstärkte ljudet betydligt. Bäst fungerade det med kaminen, men Oleg kunde inte hålla dosan där någon längre stund eftersom det snart blev för varmt. Artiom blev så nyfiken att han bad pojken att få prova den.

»Det där var väl ingenting!« sa pojken när han räckte honom dosan och blåste på sina brända fingrar. »Vänta så ska jag visa dig en grej!«

Tiden kröp fram i en halvtimme. Melnik viskade om något med Anton, pojken lekte med sina hylsor på marken och Artiom vevade oavbrutet på dosan och lyssnade till musiken, utan att ta någon notis om vaktmanskapets irriterade blickar. Melodin var en smula vemodig, men den fängslade honom och han kunde helt enkelt inte sluta.

»Nej, jag förstår inte«, sa stalkern och reste sig. »Om båda tunnlarna har rasat in och är övervakade, hur kommer det sig då att folk försvinner, menar ni?«

»Vem har sagt att det bara beror på tunnlarna?« Anton tittade upp på honom. »Det finns ju övergångar till två andra linjer, och tunnlarna till Smolenskaja... Jag tror att det är någon som utnyttjar vår vidskeplighet.«

»Vilken vidskeplighet?!« utbrast väktaren som hade berättat om sprängningarna. »Det vilar en förbannelse över vår station på grund av det som hände med Park Pobedy. Och vi är alla dömda, så länge vi lever här...«

»Du ska då alltid svartmåla allting, Sanytj!« avbröt Anton irriterat. »Här diskuterar vi allvarliga frågor, och så kommer du med dina sagor!«

Skannat med CamScanner

»Låt oss ta en liten sväng igen«, föreslog Melnik Anton. »Jag såg ett par dörrar och en sidogång på vägen som jag gärna vill titta lite närmare på. Folk börjar bli oroliga på Smolenskaja också. Kolpakov har personligen hört sig för.«

»Jaså, nu är han plötsligt intresserad.« Anton log sorgset. »Tja, varför hyckla om saken: av vår federation återstår bara namnet. Var och en tänker på sig själv...«

»Även i Polis har man börjat undra.« Melnik plockade fram ett ihopvikt blad. »Läs det här.«

Artiom hade sett tidningarna i Polis. I en gångtunnel fanns en kiosk där de såldes, men de kostade tio patroner styck och så mycket hade Artiom inte lust att betala för lite omslagspapper med rykten i dåligt tryck. Det verkade som om Melnik inte snålade på patronerna.

Under det stolta namnet *Metrons Nyheter* trängdes några korta artiklar på det gula bladet. En av dem var illustrerad med ett svartvitt fotografi, och rubriken löd: »Fler försvunna personer på Kievskaja.«

»Jaså, de trycker fortfarande...« Anton tog försiktigt tidningen i handen och klappade den. »Då går vi, så ska jag visa dig våra sidogångar. Kan jag behålla artikeln och läsa den senare?«

Stalkern nickade.

Anton reste sig och sa till sin son:

»Jag är snart tillbaka. Hitta inte på några dumheter medan jag är borta.« Han vände sig till Artiom. »Var snäll och håll ett öga på honom.«

Artiom kunde inte annat än att nicka.

Knappt hade pojkens pappa och stalkern kommit utom hörhåll förrän Oleg hoppade upp med ett illmarigt flin, ryckte speldosan ur handen på Artiom och ropade:

»Vi leker kull!«

Han rusade i väg mot jordvallen. Artiom kastade en skuldmedveten blick mot väktarna, tände sin ficklampa och följde efter honom. Det var trots allt han som hade fått ansvaret för pojken.

Han hade inte gömt sig i det gamla rummet, vilket Artiom hade fruktat, utan väntade på honom framför raset.

»Nu ska jag visa dig!« sa pojken.

Oleg klättrade upp på några stenar och kom i jämnhöjd med metallröret som försvann in i rasmassorna. Sedan tog han fram sin speldosa och lade den på röret.

Skannat med CamScanner

»Lyssna!« sa han och vevade.

Röret började vibrera och ljuda, som om det fylldes inifrån av den sorgliga melodin som speldosan stämde upp. Pojken lade örat mot röret och fortsatte som förhäxad att veva och locka toner ur metalldosan. Plötsligt slutade han och fortsatte att lyssna med ett brett leende, sedan hoppade han ner från stenhögen och höll fram speldosan mot Artiom.

»Försök själv!«

Artiom kunde föreställa sig hur melodins klang förändrades när den förstärktes av det ihåliga röret, men pojkens ögon brann av iver och Artiom bestämde sig för att inte vara någon glädjedödare. Så han klättrade upp, ställde speldosan på röret, lade sitt öra mot det kalla järnet och började snurra på veven. Musiken lät plötsligt så högt att Artiom nästan drog undan huvudet. Han kunde ingenting om akustik och hur det var möjligt för lite järn att förstärka en liten dosas svaga plingande så till den milda grad fann han fullständigt obegripligt.

När han hade spelat det korta motivet tre fyra gånger, nickade han mot Oleg.

»Toppen!«

»Lyssna nu!« skrattade pojken. »Spela inte, lyssna bara!«

Artiom vände sig om och tittade mot posteringen – hade de inte kommit tillbaka ännu? – och lade på nytt örat mot röret. Vad fanns väl att höra där nu? Vinden? Ekot av det kusliga larmet som hade fyllt tunneln mellan Aleksejevskaja och Prospekt Mira?

... Avlägsna ljud trängde mödosamt igenom den tjocka jordvallen. Ljuden kom från Park Pobedy, inget tvivel om den saken. Artiom lyssnade, allt stelare och kallare inombords, när det gradvis gick upp för honom att han hörde någonting fullständigt otänkbart: musik.

Not för not upprepade någon eller något på några kilometers avstånd speldosans melankoliska melodi. Men det var inget eko: på några ställen spelade den okände uttolkaren fel, några toner blev för långa eller för korta, men motivet förblev detsamma. Och framför allt, melodin frambringades inte av klingande metall, ljudet påminde mer om ett hummande... eller sång? En dunkel kör av otaliga stämmor? Nej, mer ett hummande...

»Spelar det nu?« frågade Oleg med en belåten min. »Får jag höra igen!«

»Vad är det för något?« mumlade Artiom hest – han fick knappt isär läpparna.

Skannat med CamScanner

»Musik! Röret spelar!«

Det dystra, sorgsna intrycket som det otäcka hummandet gjorde på Artiom överfördes tydligen inte till pojken. För honom var alltihop en rolig lek, ingenting mer, och han verkade inte fråga sig vem eller vad som kunde svara på en station som var avskuren från resten av världen, en station där allt liv hade utplånats för över ett årtionde sedan.

Oleg klättrade upp på högen för att lyssna igen, men plötsligt hade Artiom gripits av en oförklarlig rädsla för pojkens skull. Han tog tag i hans hand och drog tillbaka honom mot posteringen, utan att bry sig om pojkens protester.

»Fegis! Fegis!« skrek Oleg. »Det är bara småbarn som tror på de där sagorna!«

»Vilka sagor?« Artiom stannade till och såg honom i ögonen.

»Att de fångar barn som vill lyssna på rören i tunneln.«

»Vem är det som fångar dem?«

»De döda!«

Samtalet avbröts: vaktposten som talat om stationens förbannelse ryckte till och såg så skräckslaget på dem att orden stockade sig i halsen på Artiom. De hade avslutat sitt lilla äventyr i rättan tid, för i det ögonblicket kom Anton och stalkern tillbaka, och de hade en tredje man med sig. Artiom såg snabbt till att pojken satte sig på sin plats. Hans pappa slog sig ner på en sandsäck bredvid Artiom.

»Ursäkta, det drog ut på tiden. Har han uppfört sig?«

Artiom nickade och hoppades att pojken skulle vara klok nog att inte skryta om deras utflykt, men han verkade helt med på noterna. Han hade börjat ställa upp sina hylsor igen, som om ingenting hade hänt.

Den tredje mannen var en mager karl med tunt hår, insjunkna kinder och mörka ringar under ögonen. Han gick snabbt fram till kaminen, nickade åt väktarna, sedan granskade han Artiom ingående, utan att yttra ett ord.

»Det här är Tretiak«, sa Melnik. »Han fortsätter med oss. Han är expert. På raketer.«

Skannat med CamScanner

16. DE DÖDAS SÅNGER

»Det finns inga hemliga ingångar där, och det har aldrig funnits några. Det vet du väl lika bra själv?«

Tretiak var upprörd och pratade så högt att orden nådde ända fram till Artioms öra. De hade just avslutat sitt vaktpass och var på väg tillbaka till Kievskaja. Melnik och Tretiak gick några steg bakom de andra och var inbegripna i en häftig diskussion. När även Artiom saktade stegen för att höra mer av deras samtal, dämpade de sina röster och han kunde inte göra annat än att ansluta sig till resten av gruppen igen. Lille Oleg kämpade för att inte komma efter de vuxna och hade avböjt förslaget att pappan skulle ta honom på axlarna, i stället höll han glatt Artiom i handen.

»Jag är också raketexpert!« sa han plötsligt.

Artiom såg förvånat på pojken. Han hade stått bredvid dem när Melnik presenterade Tretiak och hade säkert snappat upp ordet från honom. Förstod han verkligen vad det betydde?

»Fast det får du inte berätta för någon«, skyndade han sig att tillägga. »Ingen annan får veta. Det är hemligt. Den där farbrorn måste vara din vän eftersom han berättade det för dig.«

»Visst, jag lovar att hålla tyst«, spelade Artiom med.

»Det är ju inget fult!« förklarade pojken. »Tvärtom, det är något att vara stolt över, men de andra kan börja tala illa om mig om de får reda på det.«

Anton gick före de andra och lyste upp vägen. Pojken nickade mot sin fars spinkiga figur och viskade:

»Pappa har sagt att jag inte får visa för någon, men du kan väl bevara en hemlis? Titta!« Pojken plockade upp en liten tygbit ur fickan.

Artiom lyste på den med ficklampan. Det var ett bortsprättat, runt tygemblem, kanske sju centimeter i diameter. Den ena sidan var helt svart, på den andra avbildades tre avlånga föremål som låg i kors över varandra mot en mörk bakgrund, ungefär som den sexuddiga pappersstjärnan som man hängde upp till nyårsafton på VDNCh. Det vertikala föremålet identifierade Artiom som en patron, antagligen till ett maskin-

Skannat med CamScanner

gevär eller ett prickskyttegevär, men av någon anledning satt det små vingar längst bak. De båda andra föremålen, som var gula och hade ett hjulpar i båda ändarna, hade Artiom aldrig sett förut. Den gåtfulla stjärnan ramades in av en stiliserad krans, som på gamla knappar, och utmed kanten löpte ett band av bokstäver. Men emblemet var så slitet att Artiom bara kunde urskilja ETTRUPPER OCH AR samt YSSLAND av det som stod skrivet under bilden. Om han bara hade fått lite mer tid på sig hade han säkert förstått vad det var pojken visade för honom, men i samma stund ropade Anton på sin son:

»Hallå, Olezjenka! Kom hit, vi måste prata om en sak!«

»Vad är det för något?« hann Artiom fråga innan pojken slet emblemet ur hans hand och gömde det i fickan igen.

»Är-te-a!« ropade Oleg och strålade av stolthet, sedan blinkade han åt Artiom och sprang till sin far.

Framme vid perrongen klättrade vaktmanskapet upp för en trästege till plattformen och var och en gick hem till sitt. Redan vid ingången väntade Antons fru. Med tårar i ögonen rusade hon Oleg till mötes, tog honom i handen och började skälla på sin man:

»Försöker du driva mig från vettet?! Hur tänker du egentligen?! Pojken har ju varit borta i flera timmar! Hade du inte kunnat gå tillbaka med honom, va?« skrek hon.

»Lena, inte inför de andra…«, mumlade Anton och såg sig förläget omkring. »Jag kunde ju inte lämna patrullen. Tänk dig själv, hur skulle det se ut om chefen övergav sin postering…«

»Chefen! Bete dig som en sådan då! Som om du inte visste vad som pågår här! Grannarnas yngsta har ju varit försvunnen i en hel vecka…«

Melnik och Tretiak drog sig undan utan att ens ta avsked av Anton, som blev kvar ensam med sin fru. Artiom skyndade efter och hörde Lena gråta och skälla en lång stund, även om han snart inte kunde urskilja några ord.

De begav sig till tjänsterummen där stationsföreståndaren hade sitt kontor. Några minuter senare satt de i rummet med mattor på väggarna. Föreståndaren själv hade lämnat dem med en förstående nick, sedan Melnik bett att få prata med de andra i enrum.

»Jag antar att du inte har något pass?« sa Melnik till Artiom, men det var mer ett konstaterande än en fråga.

Artiom nickade. När fascisterna beslagtog hans pass hade han förvand-

Skannat med CamScanner

lats till en utstött, som var utestängd från nästan alla mer eller mindre civiliserade stationer i metron. Så länge stalkern befann sig i närheten var det ingen som ställde några överflödiga frågor, men så snart Artiom blev ensam igen återstod bara att irra omkring mellan övergivna hållplatser och halvt förvildade stationer som Kievskaja. Och han kunde bara drömma om att återvända till VDNCh.

»Utan pass kan jag inte ta med dig till Hansan, först måste jag hitta de rätta kontakterna«, sa Melnik, nästan som för att bekräfta Artioms funderingar. »Och den snabbaste vägen till Majakovskaja går just över Ringen. Vi skulle kunna ordna ett nytt pass, men då förlorar vi tid. Vad ska vi göra?«

Artiom ryckte på axlarna. Han kände redan vartåt det lutade. De kunde inte vänta och han skulle inte kunna ta sig till Majakovskaja ens om de undvek Hansan. Tunneln som ledde dit från andra sidan kom raka spåret från Tverskaja, och det vore vansinne att återvända till fascisternas håla, dessutom var det ju stationen som hade gjorts om till fängelse. Det fanns sålunda bara en lösning.

»Det är lika bra att jag och Tretiak går till Majakovskaja utan dig«, sa Melnik. »Där letar vi efter ingången till D-6. Om vi finner den kommer vi tillbaka och hämtar dig. Kanske hinner vi fixa ett pass under tiden – jag ska dra i några trådar för att skaffa fram ett formulär. Och vi kommer tillbaka även om vi inte hittar ingången. Du behöver inte vänta på oss länge. Det går fort över Ringlinjen, vi klarar det på ett dygn. Väntar du?« Han såg prövande på Artiom.

Artiom anlade en likgiltig min. Han var oförmögen att nicka och säga ja. Han blev inte kvitt känslan av att bli behandlad som en bricka i ett spel. Nu hade han fyllt sin funktion och överlämnat Hunters meddelande, då kunde »de vuxna« ta över tyglarna, medan han bara skulle flytta på sig för att inte vara i vägen.

»Då så, bra«, avslutade stalkern. »Du kan vänta oss i morgon bitti. Vi sticker direkt, för att inte spilla någon tid. Mat och husrum ber vi Arkadij Semjonovitj att ordna, han kommer inte att göra dig besviken. Det var väl allt… Nej, vänta, en sak till.« Han plockade fram det blodiga pappersarket och kartan ur fickan. »Här, jag har skrivit av alltihop. Vem vet vad som händer? Men visa det inte för någon…«

Melnik och Tretiak gav sig av en knapp timme senare, efter att ha kommit överens med stationsföreståndaren. Den artige Arkadij Semjo-

Skannat med CamScanner

novitj följde genast med Artiom till gästtältet, bjöd in honom på middag till kvällen och lämnade honom ensam så att han fick vila en stund.

Gästtältet stod lite avsides och trots att det var i perfekt skick kände sig Artiom genast mycket obehaglig till mods därinne. Han kikade ut och kunde återigen konstatera att de andra bostäderna trängdes tätt intill varandra, så långt bort från tunnelingångarna som möjligt. När stalkern nu hade gett sig av och Artiom var ensam kvar på den främmande stationen kom den tryckande känslan tillbaka. Det var kusligt på Kievskaja, helt enkelt kusligt, utan någon synbar anledning. Klockan hade börjat bli mycket, barnens stoj hade tystnat och de vuxna kom alltmer sällan ut ur sina tält. Artiom hade ingen lust att ta en promenad på plattformen. Han läste igenom brevet som han fått av den döende Danila, sedan stod han inte ut längre och sökte upp Arkadij Semjonovitj en halvtimme för tidigt.

Väntrummet till kontoret hade nu förvandlats till ett kök, där en ung kvinna, bara något år äldre än Artiom, var i farten. I en stor panna låg kött och fräste med några rötter, i en annan kastrull kokade vita rotknölar av samma slag som Antons fru hade bjudit på. Föreståndaren själv satt på en pall och bläddrade i ett tummat häfte, vars omslag pryddes av en revolver och ett par slanka kvinnoben i svarta strumpbyxor. När Arkadij Semjonovitj fick syn på Artiom lade han generat ifrån sig häftet.

»Ni har det säkert tråkigt här hos oss«, sa han med ett förstående leende. »Vi går in på mitt kontor. Katerina kommer snart och dukar. Vi kan väl ta oss ett glas under tiden?« Han blinkade åt Artiom.

Nu såg rummet med mattorna och dödskallen helt annorlunda ut: en bordslampa med en grön lampskärm av tyg gjorde det mycket hemtrevligare. Spänningen som plågat Artiom ute på plattformen skingrades genast i lampans behagliga ljus. Arkadij Semjonovitj plockade fram en liten butelj ur skåpet och hällde upp en bärnstensfärgad vätska med ljuvlig doft i ett ovanligt kupigt glas. Inte mycket, bara en fingerbredd, och Artiom tänkte vördnadsfullt att flaskan säkert kostade mer än en hel låda av det öl som han hade smakat på Kitaj-Gorod.

»Konjak.« Arkadij Semjonovitj hade uppfattat hans nyfikna blick. »Från Armenien, förstås, men i gengäld har den fått mogna i trettio år. Uppifrån.« Föreståndaren höjde längtansfullt blicken mot taket. »Ingen fara, den är inte förgiftad, jag har kontrollerat med geigermätare.«

Den obekanta drycken var stark, men den ljuvliga smaken och blom-

Skannat med CamScanner

miga aromen mildrade dess verkan. Artiom gjorde som värden och lät varje klunk dröja kvar i munnen. En eld vandrade långsamt genom kroppen och spred en behaglig värme omkring sig. Rummet blev ännu mysigare och Arkadij Semjonovitj ännu trevligare.

»Fantastiskt!« Artiom blundade och njöt.

»Utsökt, inte sant? För ett och ett halvt år sedan hittade stalkerna vid Krasnopresnenskaja en helt orörd livsmedelsaffär«, förklarade föreståndaren. »Skylten hade trillat ner och ingen hade lagt märke till butiken förut. Men en av stalkerna mindes att han brukade handla där ibland och bestämde sig för att ta en titt på lokalen. Under åren som gått har konjaken bara blivit bättre. Genom kontakter kom jag över två buteljer för hundra kulor – på Kitaj-Gorod tar de tvåhundra kulor för en flaska.« Han tog en ny klunk av konjaken och höjde eftertänksamt glaset mot ljuset. »Vasia hette han, den där stalkern«, berättade han. »En bra människa. Ingen vedhämtare, utan en seriös kille, som kom tillbaka med riktigt värdefulla grejer. Varje gång han hade varit uppe kom han alltid till mig först.« Ett svagt leende. »›Du, Semjonytj‹, sa han, ›jag har hittat något.‹«

»Och vad hände med honom?«

»Han älskade Krasnopresnenskaja, upprepade alltid att det var rena eldoradot«, sa föreståndaren dystert. »Där var allting orört, bara Stalinskrapan var värd sin vikt i guld. Inte så konstigt att allt fanns kvar – Zoologiska trädgården ligger ju på andra sidan gatan, så vem vågar sig dit, till Krasnopresnenskaja? Med den skräcken… Fast Vasia var dumdristig, han gillade att ta risker, men så tjänade han också därefter. En dag blev han attackerad, djuren släpade bort honom till Zoologiska trädgården, medan hans partner kom undan med blotta förskräckelsen.« Arkadij Semjonovitj suckade tungt och fyllde på glasen igen. »Skål för honom.«

Artiom tänkte på det skyhöga priset på konjaken och protesterade, men föreståndaren tryckte beslutsamt kupglaset i handen på honom och förklarade att ett nej skulle vanhedra minnet av den orädde stalkern, som hade hittat den gudomliga drycken.

Under tiden hade flickan dukat bordet, medan Artiom och Arkadij Semjonovitj omärkligt gått över till vanligt, men högprocentigt hembränt. Köttet smakade förträffligt och den nästan klara vätskan var häpnadsväckande lättdrucken till maten.

Skannat med CamScanner

»Jag trivs inte riktigt på er station«, sa Artiom som efter halvannan timme blivit öppenhjärtig. »Det är lite otäckt här, pressande…«

»En vanesak.« Arkadij Semjonovitj skakade vagt på huvudet. »Det bor ju människor här också. Och de har det inte sämre än på en del andra stationer…«

»Nej, missförstå mig inte!« Artiom trodde att föreståndaren hade tagit illa upp och ville lugna honom. »Ni gör säkert allt ni kan, men ändå, det enda folk pratar om är att människor försvinner.«

»Skitsnack!« utbrast Arkadij Semjonovitj, men efter ännu ett glas hembränt medgav han:

»Det är inte alla som försvinner. Bara barnen.«

»Är det de döda som tar dem?« Artiom ryste.

»Vem vet? Själv tror jag inte på det där pratet. Jag har sett tillräckligt många döda i mitt liv, var lugn för det, och de kan inte föra bort någon. De ligger ju bara där. Men därborta, på andra sidan raset« – Arkadij Semjonovitj viftade med handen i riktning mot Park Pobedy och trillade nästan av stolen på kuppen – »finns det någonting. Det är ett som är säkert. Fast dit får vi inte gå.«

»Varför inte?« Artiom försökte fokusera på sitt glas, men det förblev suddigt och ville hela tiden glida i väg.

»Vänta, jag ska visa dig en sak…«

Stationsföreståndaren sköt tillbaka stolen, reste sig mödosamt och vinglade bort till skåpet. Han letade efter något på en av hyllorna, sedan höll han upp en lång metallnål med fjädrar i den trubbiga ändan.

»Vad är det där?« frågade Artiom med rynkad panna.

»Det skulle jag också gärna vilja veta…«

»Var har ni hittat den?«

»I halsen på en väktare som bevakade den högra tunneln. Det kom inget blod ur honom, men han låg där alldeles blå och med fradga i munnen.«

»Var det någon från Park Pobedy?«

»Det vete fan«, muttrade Arkadij Semjonovitj och tömde resten av glaset i ett svep. »Men du får inte berätta det för någon!« Han lade tillbaka nålen i skåpet.

»Varför berättar ni det inte själv? Ni skulle få hjälp och folk skulle bli lugnare.«

»Äh, ingen skulle bli lugnare, alla skulle fly, som råttor! Det gör de ju

Skannat med CamScanner

redan nu... Vad tror du skulle hända om jag visade upp nålen? Skulle allt bli bra igen? Löjligt! De skulle smita allihop, de asen, och lämna mig kvar här helt ensam! Och vad vore jag för stationsföreståndare utan befolkning? En kapten utan skepp!« Han hade höjt rösten, men nu tröt orden och han tystnade.

»Arkasja, Arkasja, så ja, nu räcker det...«, sa flickan bekymrat. Hon slog sig ner bredvid honom och smekte honom över huvudet.

»De hororna flyr! Som råttor från ett sjunkande skepp! Snart är jag ensam kvar! Men jag ger mig inte!« brusade han upp igen.

Artiom tvingade sig upp på fötter och vacklade mot utgången. Väktaren utanför dörren knackade på sin strupe och nickade in mot Arkadij Semjonovitjs kontor.

»Aspackad«, sluddrade Artiom. »Bäst att låta honom sova ut i morgon.« Han önskade god natt och strosade i väg mot tältet.

Det var svårt att hitta tillbaka. Ett par gånger var han på väg in i fel tält och endast skriken och svordomarna inifrån fick honom att inse att det tillhörde någon annan. Den hembrända spriten var lömskare än det billiga vinet och det var först nu som den började verka på allvar. Arkadgångarna och pelarna började snurra och till råga på allt kände han illamåendet komma. Tidigare på kvällen hade han säkert kunnat få hjälp att ta sig till gästtältet, men nu låg stationen helt öde, till och med posteringarna vid tunnelingångarna verkade obemannade.

Om natten lyste endast tre fyra svaga glödlampor på hela stationen och med undantag för ljusfläckarna på golvet nedanför lamporna låg plattformen försänkt i mörker. När Artiom stannade upp tyckte han sig se att någon gömde sig i skuggorna. Han litade inte på sina sinnen och med den berusades nyfikenhet och mod gick han i riktning mot det misstänkta stället, och inte långt från gångtunneln till Filjovskajalinjen, intill en av arkaderna, verkade de mörka skuggrörelserna både påtagliga och liksom medvetna.

»Hallå! Vem där?« ropade han när han kom närmare.

Ingen svarade, men Artiom såg hur den formlösa skepnaden gradvis förvandlades till en lång skugga. Den gick nästan inte att skilja från dunklet, men Artiom blev alltmer övertygad om att någon iakttog honom ur skuggan. Han stod på vingliga ben, men höll sig ändå upprätt och tog ännu ett steg.

Med ens blev skuggan mindre, som om den kurade ihop sig, och gled

Skannat med CamScanner

framåt. Artiom kände en motbjudande stank och ryggade tillbaka. Vad var det som luktade? Han mindes åsynen i tunneln utanför Fjärde riket: högen av döda kroppar med bakbundna händer. Var det en stank av förruttnelse?

I samma sekund tog skuggan fart mot honom, som skjuten ur ett armborst. För ett kort ögonblick uppfattade han ett ansikte framför sig, blekt, med djupt liggande ögon och konstiga fläckar.

»En död!« flämtade Artiom.

Sedan gick hans huvud i tusen bitar, taket började dansa och snurra runt, och han förlorade medvetandet. Ur avdomningens tystnad lösgjorde sig röster, drömsyner flammade upp och försvann.

»... jag får inte för mamma, hon blir orolig«, sa en pojke i närheten. »Jag kan inte i dag, hon har gråtit hela kvällen. Nej, jag är inte rädd, du är snäll och sjunger så vackert. Jag vill bara inte att mamma ska börja gråta igen. Bli inte arg... Tja, om det inte tar för lång tid... Är vi tillbaka till morgonen?«

»... hinner inte, hinner inte«, upprepade en djup mansröst. »Tiden är knapp. De är redan i närheten. Upp med dig, ligg inte där, upp! Om du förlorar hoppet nu, om du tvekar eller ger upp, då kommer andra att ta din plats. Jag fortsätter kampen. Det måste du också göra. Upp med dig! Du förstår inte...«

»Och vem är det där? Till föreståndaren? Gästtältet? Visst, jag tar honom själv! Oj, du kan väl i alla fall bära i benen – han är tung... Vad är det som skramlar i hans fickor? Ta det lugnt, jag skojar. Då var vi framme. Nej, nej, det ska jag inte. Jag går på en gång...«

... Tältfliken slets upp och en ljusstråle träffade Artioms ansikte.

»Är det du som är Artiom?«

Artiom såg inte vem det var som frågade, men rösten lät ung. Han satte sig upp på sin brits – och blev genast yr och illamående. I nacken pulserade en molande smärta, minsta beröring brände till. Hans hår var klibbigt, antagligen av levrat blod. Vad hade hänt?

»Kan jag komma in?« frågade nykomlingen och gick in utan att vänta på svaret. Han drog igen tältfliken bakom sig.

Mannen tryckte ett metallföremål i Artioms hand. När Artiom med fumliga fingrar lyckats tända sin ficklampa trodde han inte sina ögon: det var en patronhylsa till en automatkarbin, omgjord till en kapsel – exakt som den han hade fått av Hunter. Artiom försökte öppna locket,

Skannat med CamScanner

men i sin iver fick han inte grepp om det. Till slut föll det ut en liten lapp i ljuset. Var det verkligen ett meddelande från Hunter?

Oförutsedda svårigheter. Ingången till D-6 är blockerad. Tretiak mördad. Vänta på mig, gå ingenstans. Behöver tid för organisationen. Återvänder så snart som möjligt. Melnik.

Artiom läste meddelandet igen och ansträngde sig för att förstå innebörden. Tretiak mördad? Ingången till Metro-2 blockerad? Det betydde ju att alla deras planer och förhoppningar hade gått upp i rök! Han gav budbäraren en oförstående blick.

»Melnik har beordrat att du ska stanna här och vänta på honom«, bekräftade mannen. »Tretiak är död. Mördad. Melnik sa att han blev förgiftad med en nål. Okänt av vem. Nu håller han på att samla ihop ett uppbåd. Det var allt, nu måste jag ge mig av igen. Blir det ett svar?«

Artiom funderade på vad han skulle kunna skriva till stalkern. Vad skulle han göra? Fanns det något hopp längre? Skulle han strunta i allt ihop och återvända till VDNCh, för att möta slutet tillsammans med sina vänner? Han skakade på huvudet. Budbäraren lämnade tältet utan ett ord.

Artiom sjönk ner på sin brits och funderade. Nu kunde han inte gå någonstans. Utan pass och följeslagare kom han varken in på Ringlinjen eller tillbaka till Smolenskaja. Så det var bara att hoppas att Arkadij Semjonovitj skulle visa sig lika gästvänlig de närmaste dagarna som han hade gjort i går.

Det var »dag« på Kievskaja. Lamporna lyste dubbelt så starkt och bredvid stationsledningens tjänsterum sken till och med en dagsljuslampa. Plågad av huvudvärk anlände Artiom till föreståndarens kontor. Vakten hejdade honom vid ingången. Inifrån hördes några grälande mäns upprörda röster.

»Han är upptagen«, sa vakten. »Du kan vänta, om du vill.«

Några minuter senare kom Anton utrusande från kontoret. Efter honom dök föreståndaren upp. Håret var lika välkammat som vanligt, men han hade mörka ringar under ögonen, ansiktet var rödplufsigt och täckt av silvergrå skäggstubb. Artiom strök handen över sin egen kind och tänkte att han antagligen inte såg så mycket bättre ut själv efter gårdagen.

»Men vad ska jag nu ta mig till? Va?!« ropade föreståndaren efter Anton, sedan spottade han och satte handen för pannan. Plötsligt fick han syn på Artiom och log ett skevt leende mot honom. »Jaså . . . redan vaken?«

Skannat med CamScanner

»Jag måste stanna här ett tag, tills Melnik är tillbaka«, sa Artiom.

»Jag vet, jag vet. De rapporterade det. Kom så går vi in, man har bett mig att ordna en sak åt dig.« Stationsföreståndaren bjöd in Artiom med en gest. »Så, medan vi väntar på Melnik ska vi ta ett fotografi av dig, till passet. Jag har en kamera här från den tiden då Kievskaja var en helt vanlig station. Om Melnik bara skaffar fram ett blankt pass så ordnar vi nya papper åt dig.«

Arkadij Semjonovitj satte Artiom på en pall och riktade en liten plastkameras objektiv mot honom. Det blixtrade till, och Artiom blev så bländad att han satt i flera minuter och blinkade.

»Ursäkta, jag glömde att förvarna dig… Titta in när du blir hungrig, så får du något att äta av Katia. I dag har jag tyvärr inte tid med dig – situationen har förvärrats… Antons äldste pojk försvann i natt. Det kommer att skrämma slag på hela stationen. Vilket liv… Javisst ja, man berättade för mig att de fann dig liggande på perrongen i morse, med blodigt huvud? Vad var det som hände?«

»Jag minns inte… måste ha trillat omkull i fyllan.«

»Ja, det var verkligen trevligt i går«, sa föreståndaren och flinade. »Då så, Artiom, nu har jag annat att göra. Kom förbi lite senare.«

Artiom reste sig från pallen. Han såg lille Olegs ansikte framför sig. Var det Antons äldste son? Han kom att tänka på hur pojken hade hållit speldosan mot röret och vad han sedan hade sagt om de döda som hämtar alla barn som går in i tunnlarna för att lyssna på rören… Artiom greps av en iskall fasa. Tänk om det var sant? Tänk om alltihop var hans fel? Hjälplöst vände han sig mot Arkadij Semjonovitj igen, öppnade munnen – men gick utan att säga ett ord.

Väl tillbaka i tältet satte han sig på golvet och stirrade ut i tomma intet en stund. Han hade börjat inse att den som utsåg honom till uppdraget på samma gång hade förbannat honom. Nästan alla som följt honom ett stycke på vägen hade gått under. Ansiktena på dem som dött i hans sällskap passerade revy för hans inre blick: Bourbon, Michail Porfirjevitj och hans barnbarn, Danila… Khan var spårlöst försvunnen, och kanske hade kämparna i den revolutionära brigaden dödats på nästa sträcka efter att ha räddat honom? Och nu Tretiak. Och lille Oleg? Ledde Artiom sina följeslagare i döden?

Utan att riktigt förstå vad han gjorde reste sig Artiom, tog ryggsäcken och karbinen över axeln, grep sin ficklampa och gick ut på plattformen.

Skannat med CamScanner

Det var som om stegen styrde sig själva mot platsen där han hade överfallits på natten. Ju närmare han kom desto kallare blev han inombords. Genom det berusade minnets dimslöjor tittade döda pupiller på honom ur insjunkna ögonhålor. Han mindes alltihop. Det var ingen dröm.

Hitta Oleg! Han måste för allt i världen hjälpa vaktchefen att finna sin son. Det var ju Artioms fel, han hade inte vakat över pojken, han hade gått med på den besynnerliga leken med speldosan och röret, och nu var han här, hel och välbehållen, medan pojken var försvunnen. Och Artiom var säker på att han inte hade flytt stationen av fri vilja. Den här natten hände det något galet, något oförklarligt, och Artiom var dubbelt skyldig, eftersom han kunde ha förhindrat det om han inte hade varit så berusad.

Han inspekterade platsen där den kuslige främlingen hade gömt sig i skuggorna. Där fanns en skräphög, men när han rotade i den lyckades han bara skrämma upp en kringsmygande katt. Han sökte av perrongen, utan resultat. Slutligen gick han fram till perrongkanten och hoppade ner på spåret. Väktarna vid ingången till tunneln såg slött på honom och varnade för att sträckan bara fick beträdas på egen risk.

Den här gången gick Artiom genom den andra tunneln, som löpte parallellt med den han haft vakttjänst i dagen innan. Precis som vaktchefen hade sagt var även denna avspärrad på ungefär samma avstånd från stationen. I slutet fanns en postering: en plåttunna tjänade som eldstad, med några sandsäckar omkring. På spåret stod en handdriven dressin lastad med kolhinkar. Väktarna satt på säckarna och viskade om något, och när Artiom närmade sig reste de sig från sina platser och iaktog honom spänt. Men sedan blåste en av dem faran över, och de andra slappnade av och satte sig igen. Artiom kastade en blick på posteringschefen och såg att det var Anton. Artiom blev förlägen och mumlade något, vände på klacken och gick därifrån. Hans ansikte blossade: han kunde inte se Anton i ögonen efter att sonen hade försvunnit på grund av honom. Han lunkade genom tunneln med hängande huvud och försökte intala sig själv: »Det är inte mitt fel… Jag visste ju inte… Vad kunde jag göra?« Ficklampans ljuskägla vaggade fram och tillbaka i takt med hans steg.

Plötsligt lade han märke till ett litet föremål som låg i skuggan mellan två syllar. Redan på avstånd verkade det bekant och hjärtat slog ett extra slag. Han böjde sig ner och plockade upp en liten dosa med en liten vev

Skannat med CamScanner

som stack ut. Han snurrade på den och dosan svarade med en klingande, sorgsen melodi. Olegs speldosa. Pojken måste ha slängt den eller råkat tappa den här helt nyligen.

Artiom ställde ner ryggsäcken på marken och började undersöka väggarna noggrant. Inte långt därifrån fanns en dörr till några serviceutrymmen, men det visade sig bara vara en förstörd toalett. Tjugo minuter senare hade han fortfarande inte funnit något. Han gick tillbaka till ryggsäcken, sjönk ner på marken och lutade sig mot väggen. Utmattad lät han huvudet falla bakåt och tittade upp i taket.

En sekund senare var han på fötter igen. Med darrande händer lyste han med lampan över en knappt märkbar springa i det mörka betongtaket. Det var en lucka som inte hade stängts ordentligt, rakt ovanför det ställe där han funnit Olegs speldosa. Men att ta sig upp till luckan var helt ogörligt: det var över tre meter i tak.

Nästan genast fattade Artiom sitt beslut. Han tog dosan i handen, lät ryggsäcken ligga kvar på spåret och sprang tillbaka till posteringen. Nu var han inte längre rädd för att se Anton i ögonen.

Artiom saktade stegen innan han kom fram för att väktarna inte skulle fälla honom med ett skott av ren fasa. När han kom fram sökte han upp Anton och viskade i hans öra om sitt fynd. Två minuter senare hoppade de upp på dressinen, lade sig över hävstången och rullade i väg. Det övriga vaktmanskapet kastade frågande blickar efter dem.

Dressinen stannade rakt nedanför luckan. Den var precis tillräckligt hög för att Artiom skulle nå luckan från Antons axlar och klättra in. Sedan hjälpte han Anton upp.

En trång korridor löpte parallellt med tunneln åt båda hållen. Var det en rökgång? Eller hade det grävts ut först sedan huvudtunneln hade sprängts? Anton styrde genast stegen mot Park Pobedy och bara några sekunder senare stod det klart att han inte tagit miste: på golvet skimrade en avlång patronhylsa – en av dem som Melnik hade gett till pojken dagen innan. Uppmuntrad av fyndet fortsatte Anton i språngmarsch.

Efter ytterligare tjugo meter fick de syn på ett manhål i väggen, och i golvet skymtade ännu en lucka, även den lite på glänt. Anton klättrade ner och innan Artiom ens hann varna honom hade han försvunnit. Ur öppningen hördes en duns, sedan en svordom och slutligen en dämpad röst:

»Var försiktig när du hoppar – det är säkert tre meter ner. Vänta, jag lyser upp åt dig.«

Skannat med CamScanner

Artiom grep tag i kanten och svängde med benen ett par gånger innan han släppte taget – och landade mellan ett par syllar.

»Och hur tar vi oss tillbaka?« frågade han medan han borstade av sina händer.

»Vi kommer nog på något«, sa Anton. »Fast är du säker på att du inte drömde om de döda i natt?«

Artiom slog ut armarna. Trots den värkande nacken tyckte han nu, i nyktert tillstånd, att det lät fullständigt absurt att han skulle ha blivit överfallen av de döda på Kievskaja.

»Vi går till Park Pobedy«, beslutade Anton. »Om det pågår något djävulskap hos oss, då kan det bara komma därifrån. Kan du också känna det?«

»Men varför berättade ni ingenting i går?« frågade Artiom, som hunnit i fatt vaktchefen och nu försökte hålla jämna steg med honom.

»Order uppifrån. Semjonovitj är livrädd för panik och har sagt åt oss att inte sprida några rykten. Han fruktar för sin post. Men allt har en gräns. Jag har länge försökt övertyga honom om att han inte kan fortsätta tysta ner det… På två månader har tre barn försvunnit, fyra familjer har flytt. Och en väktare har fått en nål i halsen. Nej, säger han, då blir det panik och vi förlorar kontrollen. Han är en ynkrygg…« Anton spottade ilsket.

»Och vem var det som…« Artiom kom av sig mitt i meningen och stannade.

»Vad är det där? Har du någonsin sett något liknande?« frågade Anton häpet.

Artiom svarade inte. Han stod bara och stirrade på marken, samtidigt som han svepte fram och tillbaka med ficklampan för att se vad vaktchefen pekade på.

På golvet hade någon målat en stor teckning med vit färg över rälsen, syllarna och gruset: en våglinje, fyrtio centimeter bred och ett par meter lång. I ena ändan syntes en förtjockning som såg ut som ett huvud och fick figuren att likna en stor reptil.

»En orm«, föreslog Artiom.

»Kanske är det någon som har råkat spilla lite färg?« försökte Anton skämta.

»Nej, knappast. Där är huvudet… Den tittar åt det hållet. Och kryper mot Park Pobedy…«

Skannat med CamScanner

»Vi får alltså sällskap på vägen.«

Några hundra meter senare fick de ännu en bekräftelse på att de gick i rätt riktning: mitt på spåret låg tre patronhylsor. De ökade takten.

»Vilken kille!« sa Anton stolt. »Att lämna spår efter sig sådär.«

Artiom nickade. Han gick just och funderade på hur den okända varelsen hade lyckats röva bort ett uppenbarligen levande barn utan att föra något oväsen. Hade det som han hörde i dvalan hänt på riktigt? Hade Oleg följt med sin gåtfulla kidnappare frivilligt? Men varför hade han i så fall märkt ut sin väg, och för vem?

De gick tysta en stund, klev över syll efter syll och kom allt närmare Park Pobedy. Efter hand upplöstes glädjen och det nyvunna hoppet i det frätande mörkret. Rädslan kom krypande igen. I sin vilja att sona sin skuld inför pojken och hans far hade Artiom struntat i alla varningar och framviskade skräckhistorier. Han hade också glömt stalkerns order om att inte lämna Kievskaja. Att Anton rusade åstad för att hitta sin son var inte så konstigt, men vad hade egentligen Artiom att göra på olycksbådande Park Pobedy? Varför riskerade han både sitt liv och sitt uppdrag? För ett kort ögonblick mindes han de märkliga männen på Poljanka, som hade talat om ödet. Av någon anledning kände han sig lite lättare om hjärtat. Förvisso varade det bara i tio minuter – fram till nästa ormbild.

Den här teckningen var dubbelt så stor som den förra, och det räckte för att övertyga dem om att de var på rätt väg. Fast Artiom visste inte riktigt om han skulle bli glad över det.

Tunneln verkade oändlig. De bara gick och gick, och de hade nog varit ute i åtminstone ett par timmar, trodde Artiom, men han kunde ta miste - Anton blev allt fåordigare, och i mörkret och tystnaden kändes minuterna dubbelt så långa.

Den tredje ormen var minst tio meter på längden och markerade samtidigt en akustisk gräns: Anton stannade till och stod blickstilla med ena örat mot tunneln. Artiom följde hans exempel. Ur tunnelns djup kom ett märkligt, pulserande ljud. Först kunde Artiom inte identifiera det, men snart hörde han att det var en sång som ackompanjerades av dova trumslag, ungefär som musiken som hade svarat på speldosans melodi genom röret från Kievskaja.

»Nu är det inte långt kvar«, sa Anton och nickade mot stationen.

Tiden, som redan förlöpte så trögt, förvandlades plötsligt till gelé och

Skannat med CamScanner

stannade nästan helt. Artiom såg på sin följeslagare och insåg med fruktansvärd skärpa att Anton nickade alltför häftigt, som om huvudet skakade av kramp, sedan noterade han till sin förvåning att Anton gapade med munnen. Och när han började sjunka ihop, skrattretande likt en trasdocka, ville Artiom fånga upp honom – tiden gick ju så långsamt, men han hindrades av ett lätt stick i axeln. Han kastade en förbluffad blick på stället som gjorde ont och upptäckte en metallnål med fjädrar i jackan. Hans första tanke var att dra ut den, men han hann inte förrän hela kroppen började stelna, och plötsligt kändes det som om den försvann. De kraftlösa knäna gav vika under bålens tyngd och Artiom föll till marken. Samtidigt var han vid fullt medvetande, även hörseln och synen hade skonats, det var bara andningen som blev tyngre. Å andra sidan behövde han inte så myćket luft längre: han kunde ju inte röra på sig.

Snabba, lätta fotsteg närmade sig, men knappast av en mänsklig varelse. Artiom hade lärt sig att skilja mänskliga steg från andra under vaktpassen på VDNCh: ljudet kom från ett par konstläderstövlar – det vanligaste skodonet i metron.

Precis som förut såg han bara ett par syllar och spåret som ledde tillbaka till Kievskaja. En från, obehaglig lukt stack i näsan.

»En, två. Främlingar«, sa någon över honom.

»Bra skott. Hals, axel«, svarade en annan.

Rösterna var märkliga: bleka och tonlösa påminde de mest om korsdraget i tunnlarna. Ändå var det människoröster och ingenting annat.

»Ja, bra. Som Stora masken vill«, fortsatte den första rösten.

»Ja. Du – ena, jag – andra, bär hem främlingar«, tillade den andra.

Artioms synfält började skälva: man lyfte upp honom från marken. Ett ansikte skymtade förbi helt kort: smalt, med mörka, djupa ögonhålor. Sedan släcktes de båda ficklamporna som de hade tappat på marken och det blev kolsvart. Då blodet rann till huvudet förstod Artiom att man bar bort honom någonstans, som en säck.

Under tiden fortsatte det besynnerliga samtalet, även om orden blandades med ansträngda flämtningar.

»Förlamningsnål, inte giftnål. Varför?«

»Chefen befaller det. Förkunnaren befaller det. Som Stora masken vill. Köttet håller bättre.«

»Du klok. Du och förkunnaren. Förkunnaren lär oss.«

»Ja.«

Skannat med CamScanner

»En, två fiender kommer. Luktar krut, eld. Dålig fiende. Hur hittar de hit?«

»Vet inte. Chefen och Vartan förhör. Du och jag fångar. Bra, Stora masken glad. Du och jag får belöning.«

»Hur mycket? Stövlar? Jacka?«

»Mycket. Jacka – nej. Stövlar – nej.«

»Jag ung. Fångar fiender. Bra. Mycket. Be-lö-ning... Jag glad.«

»Bra dag. Vartan hittar nytt barn. Jag, du, fångar fiender. Stora masken glad, människor sjunger. Fest.«

»Fest! Jag glad. Dansa? Vodka? Jag dansar med Natasja.«

»Chefen och Natasja dansar. Du – nej.«

»Jag ung, stark. Chefen många år. Natasja ung. Jag fångar fiender, modig, bra. Jag och Natasja dansar.«

Nu hördes nya röster i närheten och diskussionen avbröts. Artiom gissade att de hade kommit fram till stationen. Här var det nästan lika mörkt som i tunneln – på hela stationen brann bara en enda lägereld, där man oförsiktigt kastade honom till golvet. Järnhårda fingrar grep tag om hans käke och vred upp hans ansikte.

Omkring honom stod några mycket besynnerliga personer. De var nästan nakna, hade rakade skallar och verkade ändå inte frysa. I pannorna syntes en våglinje som liknade bilderna i tunneln. De var kortväxta och såg sjukliga ut, men trots sina insjunkna kinder och gråbleka hud utstrålade de en övermänsklig styrka. Artiom mindes med vilken möda Melnik hade burit sin skadade kollega och jämförde detta med hur snabbt de här konstiga typerna hade fört dem till stationen.

Nästan alla bar de på ett långsmalt rör. När Artiom tittade närmare förstod han att det var plaströr, som man använde till att dra och isolera elledningar. I deras bälten hängde stora bajonetter, kanske från kalasjnikovkarbiner av äldre modell. Alla var ungefär lika gamla, ingen var över trettio.

De stod tysta en stund och såg på fångarna, sedan konstaterade en av männen, den ende med skägg och en röd linje i pannan:

»Bra. Jag glad. Fiender till Stora masken. Maskinmänniskor. Onda människor, gott kött. Stora masken nöjd. Sjarap, Vovan – modiga. Jag tar maskinmänniskor till fängelset, till förhör. I morgon fest. Alla goda människor äter fiender. Vovan! Vilken nål? Förlamning?« Han vände sig uppenbarligen till männen som hade fångat Artiom och Anton.

Skannat med CamScanner

»Ja, förlamning«, bekräftade en senig man med en blå linje i pannan.
»Förlamning – bra. Kött inte förstöras«, berömde den skäggige.
»Vovan, Sjarap! Ta fiender, följ mig till fängelse.«
Återigen förändrades synfältet och ljuset började avlägsna sig. Nya röster dök upp, någon uttryckte sin förtjusning med oartikulerade ljud, en annan jämrade sig ömkligt, sedan hördes en illavarslande sång, helt tyst, på gränsen till det hörbara. Det verkade faktiskt vara de döda som sjöng och Artiom kom att tänka på de skrönor som florerade om Park Pobedy. Sedan kastades han till golvet igen, Anton dunsade ner strax intill honom och i nästa ögonblick förlorade han medvetandet.
... Någon ruskade om honom och viskade att det var dags att gå upp. Han sträckte på sig, tände ficklampan och avskärmade den med handen för att ljuset inte skulle sticka i de känsliga, nyöppnade ögonen. Han såg sig omkring i tältet – var fanns karbinen? – och gick ut på stationen. Som han hade längtat hem... Men nu, när han återigen befann sig på VDNCh, kände han ingen glädje över återseendet.
Taket var svartsotigt, tälten var tomma och sönderskjutna, det lukade brandlukt... Något fruktansvärt måste ha inträffat, för stationen såg inte alls ut som han mindes den. En bit därifrån, antagligen i gångtunneln i andra ändan av plattformen, hördes vansinniga skrik, som om man torterade någon.
De båda nödlamporna spred ett sparsamt ljus över stationen, det svaga skenet bröt endast med svårighet igenom de täta rökdimmorna. Plattformen var tom, sånär som på en liten flicka som satt på golvet intill ett av granntälten och lekte. Artiom ville fråga henne vad som hade hänt och vart alla hade tagit vägen, men när flickan fick syn på honom brast hon ut i hjärtskärande gråt, så han avstod.
Tunnlarna. Tunnlarna från VDNCh till Botaniska trädgården. Om stationsinvånarna hade gått någonstans så kunde det bara vara dit, till den där förbannade platsen. Ifall de hade begett sig till centrum, till Hansan, skulle de aldrig ha lämnat honom och flickan ensamma kvar.
Artiom hoppade ner på spåret och styrde stegen mot ingångens svarta cirkel. Jag har inget vapen, det är farligt att gå obeväpnad, tänkte han. Men han hade ingenting att förlora och dessutom måste han undersöka läget. Hade de svarta plötsligt brutit igenom försvaret? I så fall var han det sista hoppet. Han måste ta reda på sanningen och informera bundsförvanterna i söder.

Skannat med CamScanner

Mörkret kastade sig över honom så fort han kom in – det var som att gå över en linje, där stationen slutade och tunneln började. Och med mörkret kom även rädslan. Det var helt omöjligt att se något, däremot hördes ett vidrigt smackande ur tunneln. Artiom ångrade att han gett sig av obeväpnad, men nu var det för sent att vända om.

Avlägset, men allt närmare, hördes steg. De verkade röra sig när Artiom gick framåt och hejda sig när han stannade till. Han hade varit med om något liknande förut, men mindes inte var och när det hade varit. Det kändes otäckt att gå mot den osynlige och okände… fienden? Hans darrande ben sinkade honom, och tiden stod på skräckens sida. Kallsvetten rann ner för tinningarna. För varje förlorad sekund kände han sig allt mer illa till mods. Till slut, när ljudet av fotsteg inte var mer än tre fyra meter framför honom, stod han inte ut längre och vände om. Han rusade tillbaka mot stationen, men snubblade och föll, bara för att genast komma på fötter igen och fortsätta. Men när han stupade omkull för tredje gången vägrade de kraftlösa benen att bära honom och han förstod att döden nu var oundviklig…

»… och allt på denna jord är framfött av Stora masken. En gång i tiden bestod hela världen av sten och det fanns ingenting annat än sten. Ingen luft, inget vatten, inget ljus och ingen eld. Inga människor och inga djur. Bara död sten. Och då bosatte sig Stora masken på jorden.«

»Men varifrån Stora masken? Kommer varifrån? Vem föder den?«

»Avbryt mig inte! Stora masken har alltid funnits. Den bosatte sig mitt i världen och sade: Den här världen skall vara min. Den är gjord av hård sten, men jag skall gnaga gångar i den. Den är kall, men jag skall värma den med värmen i min kropp. Den är mörk, men jag skall lysa upp den med ljuset i mina ögon. Den är död, men jag skall befolka den med mina egna skapelser.«

»Vem skapelse? Vad?«

»Skapelserna är djuren som Stora masken bar i sitt moderliv. Och du och jag – vi är alla dess skapelser. Och då sade Stora masken: Allt skall bli som jag har sagt, ty hädanefter är den här världen min. Och den började gnaga gångar i den hårda stenen och den mjuknade i dess buk, saliven och magsaften fuktade stenen, och den fick liv och svampar började växa. Och Stora masken gnagde sig genom stenen och smälte den i sin kropp, och så gjorde den i tusentals år, tills gångarna genomborrade hela jorden.«

Skannat med CamScanner

»Tusen – vad? Ett, två, tre? Hur många tusen?«

»Du har tio fingrar på händerna. Och Sjarap har tio fingrar – nej, det är klart, han har ju tolv. Då fungerar det inte. Vi tar Grom i stället, han har tio fingrar. Om vi tar dig, Grom och så många människor att ni är lika många som du har fingrar på händerna, då blir det tio gånger tio, alltså hundra. Och tusen – det är tio gånger hundra.«

»Många fingrar. Kan inte räkna.«

»Det gör ingenting. Hur som helst, när Stora maskens gångar hade uppstått i världen var dess första arbete färdigt. Och då sade den: Så, nu har jag gnagt tusen och åter tusen gångar i den hårda stenen, och stenen har fallit sönder i smulor. Och smulorna har vandrat genom min buk och fuktats av min livssaft och själva fått liv. Förr var allt i världen av sten, men nu har det uppstått tomma rum. Nu finns det plats för mina barn, som jag skall föda. Och ur Stora maskens sköte kom dess första skapelser, vars namn ingen längre minns. Och de var stora och starka, och de liknade Stora masken, som älskade dem. Men de hade inget att dricka, ty det fanns inget vatten i världen, och de dog av törst. Och då sörjde Stora masken. Dessförinnan hade den aldrig känt någon sorg, ty det hade inte funnits någon att älska, inte heller hade den erfarit ensamhet. Men när Stora masken hade skapat nytt liv och lärt sig att älska detta var det svårt att skiljas från det. Stora masken började gråta och dess tårar fyllde världen. Så uppstod vattnet. Och den sade: Nu finns det både plats att leva på och vatten att dricka. Och jorden, fuktig av saften från min buk, är levande och det växer svampar. Nu kan jag föda mina barn. De skall leva i gångarna som jag har gnagt och dricka mina tårar och äta svamparna som växer i saften från min buk. Men den var rädd att föda lika stora skapelser som förut, då det inte hade funnits plats och vatten och svamp åt alla. Först skapade den lopporna, sedan råttorna, sedan katterna, sedan hönsen, sedan hundarna, sedan svinen, sedan människorna. Men det gick inte som den hade tänkt: lopporna drack blod, katterna åt råttor, hundarna jagade katter och människorna dödade dem alla och åt upp dem. Och när människan för första gången dödade och åt upp en annan människa förstod Stora masken att barnen var olydiga, och den grät. Och varje gång en människa äter en annan människa gråter Stora masken och dess tårar flyter genom gångarna och översvämmar dem.«

»Människan god. Köttet mört. Sött. Men bara äta fiender. Jag vet.«

Skannat med CamScanner

Artiom knöt sina fingrar och rätade på dem igen. Händerna var bundna med ståltråd bakom ryggen och rejält svullna, men de lydde honom åtminstone. Nu var det rent av ett gott tecken att hela kroppen gjorde ont: förlamningen var tydligen tillfällig. I hans huvud kretsade den absurda tanken att han till skillnad från den okände berättaren inte hade en aning om hur hönsen hade kommit ner i metron. Antagligen var det en marknadsförsäljare som hunnit få med sig några. Att svinen kom från en av VDNCh:s paviljonger, det visste han, men hönsen…

Artiom försökte se sig omkring, men rummet låg i becksvart mörker. Men någon fanns där i närheten. Han hade redan varit vaken i en halvtimme och med återhållna andetag lyssnat till det märkliga samtalet. Sakta men säkert började det gå upp för honom var han hade hamnat.

»Han rör sig, jag hör«, väste en röst. »Jag hämtar chefen. Chefen förhör.«

Han hasade i väg och det blev tyst. Artiom försökte röra på fötterna. Även de var bundna med ståltråd. Han försökte vända sig på sidan och stötte emot något mjukt. Ett stön av smärta.

»Anton? Är det du?« viskade Artiom.

Inget svar.

»Aha… Stora maskens fiender har vaknat«, sa någon hånfullt i mörkret. »Det hade varit bättre om ni låtit bli…«

Det var den spröda, intelligenta rösten som utan brådska hade berättat om Stora masken och livets uppkomst. Det märktes genast att talaren skilde sig från de andra invånarna på stationen: i stället för primitiva, uppstyckade fraser talade han som vanligt, även om språket var ganska bombastiskt. Rösten lät alltigenom mänsklig, vilket man inte kunde säga om de andra rösterna.

»Vem är ni? Släpp ut oss härifrån!« sluddrade Artiom, som hade svårt att styra sin tunga.

»Ja, ja«, svarade rösten likgiltigt. »Det säger alla. Men, tyvärr, vart ni än var på väg så slutar er resa här. De kommer att tortera och grilla er. Vad ska man göra? Vildar…«

»Är ni också… en fånge?«

»Fångar är vi alla. Fast ni kommer att bli befriade i dag.« Den osynlige samtalspartnern fnittrade.

Anton stönade igen, vred lite på sig och muttrade något, men kom inte till sans igen.

Skannat med CamScanner

»Ja, varför sitter vi här i mörkret egentligen? Precis som grottmänniskor!« sa rösten.

En cigarettändare sprakade till och en liten eldslåga lyste upp mannens ansikte: långt, grånat skägg, smutsigt, rufsigt hår och föraktfulla grå ögon i ett nät av rynkor. Av allt att döma var han i sextioårsåldern. Han satt på en stol på andra sidan av ett järngaller, som delade rummet på mitten. På VDNCh fanns det också en fängelsecell – med det konstiga öknamnet »apburen«, fast apor hade Artiom bara sett i barnböcker och läroböcker i biologi.

»Jag kan inte vänja mig vid det här jävla mörkret, och ändå har jag bara den här skiten att lysa med«, klagade åldringen och satte handen för ögonen. »Så, varför har ni smugit er hit? Finns det inte plats så att det räcker på andra sidan, kanske?«

»Hör på«, avbröt Artiom. »Ni är ju fri… Ni kan väl släppa ut oss! Innan människoätarna kommer tillbaka! Ni är ju en normal människa…«

»Det är klart jag skulle kunna«, svarade mannen, »och det är klart jag inte gör det. Man köpslår inte med Stora maskens fiender.«

»Vilken stor mask? Vad pratar ni om egentligen?! Jag har inte ens hört talas om den förut, hur kan jag då vara en fiende till den?«

»Det spelar ingen roll om ni känner till den eller inte. Ni kommer från den andra sidan, där fienden bor, så ni är säkert spioner.« Åldringens hånfulla tonfall hade blivit hårdare. »Ni har eldvapen och lampor! Djävulska mekaniska leksaker! Och mordmaskiner! Krävs det ytterligare bevis för att förstå att ni är otrogna, att ni är fiender till livet, och därmed också Stora maskens fiender?« Han for upp från sin stol och gick fram till gallret. »Det är ni och era gelikar som är skyldiga till allt!«

Åldringen släckte den överhettade tändaren och i mörkret hördes det hur han blåste på sina brända fingrar. I närheten dök det upp nya röster, väsande och skräckinjagande. Artiom blev rädd. Han mindes Tretiak, som hade dödats med en giftnål.

»Snälla«, viskade han förtvivlat. »Innan det är för sent! Vad har ni att vinna på det här?«

Gubben svarade inte. En minut senare fylldes cellen av oväsen: fötter som tassade över betongen, rossliga andetag, väsande näsborrar. Trots att Artiom inte kunde se nykomlingarna kände han närvaron av flera personer. De granskade honom, sniffade och lyssnade på honom, och hans hjärta slog så hårt att det måste höras i hela rummet.

Skannat med CamScanner

»Eldmänniskor«, väste någon till slut. »Luktar krut, luktar rädsla. En – luktar av stationen på andra sidan. Två – främling. En, två – fiender.«

»Låt Vartan tända«, föreslog en röst.

»Tänd elden«, krävde en annan.

Återigen sprakade cigarettändaren till.

Där stod åldringen, i vars hand den lilla lågan fladdrade, och förutom honom tre vildar med rakade skallar. Vildarna höll händerna för ögonen. En av dem, han med skägget, hade Artiom sett tidigare på dagen. Även den andre verkade märkligt bekant. Han såg Artiom rakt i ögonen, tog ett steg fram och stannade vid gallret. Han luktade annorlunda än de andra: Artiom uppfattade en knappt förnimbar stank av förruttnelse som utgick från mannen. Han kunde inte slita blicken från mannens ögon – likt två virvelvindar fick de hela världen att snurra och sög in allt. Artiom ryckte till: han förstod var han hade sett ansiktet förut. Det var han som hade överfallit honom på Kievskaja natten innan.

Artiom kände sig konstig, som om han hade förlamats igen, men nu var det inte kroppen som sattes ur spel, utan hans förnuft. Tankarna stannade upp, den fria viljan försvann – Artiom hade underdånigt öppnat sitt medvetande för varelsen som endast liknade en människa och som hade slukat honom med ögonen.

»Genom luckan...«, svarade Artiom lydigt på frågan som dök upp i hans huvud. »Luckan stod öppen... Vi tänkte hämta pojken. Antons son. Som rövades bort under natten. Allt är mitt fel, jag lät honom lyssna på er musik, genom röret... Klättrade upp från en dressin... Vi har inte berättat för någon. Bara vi två. Stängde inte luckan efter oss...«

Det var omöjligt att motstå den ljudlösa rösten eller undanhålla den något. Efter att ha förhört Artiom i en minut hade varelsen fått reda på allt som intresserade honom. Han nickade och steg tillbaka. Elden släcktes. Långsamt, ungefär som när känseln kom tillbaka i hans svullna händer, återfick Artiom kontrollen över sig själv.

»Vovan, Kulak – tillbaka till tunneln, till gången. Stäng luckan«, beordrade en av rösterna, som antagligen tillhörde den skäggige hövdingen. »Fiender stannar här. Dron bevakar fiender. I morgon fest, människor äter fiender, till Stora maskens ära.«

»Vad har ni gjort med Oleg? Vad har ni gjort med barnet?« skrek Artiom efter dem.

Dörren slog igen med en smäll.

Skannat med CamScanner

17. MASKENS BARN

Några minuter passerade i fullkomlig tystnad och Artiom, som antog att de hade lämnats ensamma i cellen, försökte röra sig igen, för att åtminstone kunna sätta sig upp. Benen och armarna var så hårt fjättrade att de hade svullnat upp och smärtade. Hans styvfar hade en gång förklarat att till och med ett tryckförband som låg på för länge kunde få vävnaden att dö. Fast, tänkte han, vad spelade det för roll nu?

»Fiende, ligg stilla!« hördes plötsligt en röst. »Dron spottar förlamningsnål!«

»Nej!« Artiom lydde direkt. »Skjut inte!«

Fast nu tändes ändå ett hopp i honom: Tänk om han kunde inleda ett samtal med sin fångvaktare och kanske få honom att hjälpa dem ut? Fast vad kunde han prata om med en vilde, som knappt förstod hälften av vad han sa?

»Vem är Stora masken egentligen?« Artiom frågade det första som dök upp i hans huvud.

»Stora masken gör jorden. Gör världen, gör människan. Stora masken är allt. Livet. Stora maskens fiender, maskinmänniskorna, är döden.«

»Jag hade aldrig hört talas om den förut«, sa Artiom och valde sina ord med omsorg. »Var lever den?«

»Stora masken lever här. Intill. Omkring. Stora masken gräver alla gångar. Sedan säger människan – han gör det. Nej, inte han. Stora masken. Ger liv, tar liv. Gräver nya gångar, människor lever i dem. Goda människor ber till Stora masken. Stora maskens fiender vill döda. Det säger förkunnarna.«

»Vilka förkunnare?«

»Gamla människor, med hår på huvudet. Bara de kan. De vet, de hör Stora maskens önskemål, säger till människor. Goda människor gör så. Dåliga människor lyssnar inte. Dåliga människor fiender, goda människor äter dem.«

Artiom mindes samtalet som han råkat snappa upp och började förstå vad vilden menade. Åldringen som hade berättat om Stora masken var antagligen en av dessa förkunnare.

Skannat med CamScanner

»Förkunnaren säger att man inte får äta människor«, påminde honom Artiom, som försökte formulera sig så enkelt som möjligt. »Han säger att Stora masken gråter när en människa äter en annan. Äta människor är emot Stora maskens vilja. Om vi stannar här äter de upp oss. Stora masken blir ledsen och gråter . . .«

»Naturligtvis kommer Stora masken att gråta«, dundrade en hånfull röst ur mörkret. »Men känslor är känslor och kan inte ersätta några proteiner i födan.«

Det var åldringen som talade, Artiom kände genast igen tonfallet. Hade han funnits i rummet hela tiden eller hade han just smugit sig in? Hur det än var så grusades alla förhoppningar om att ta sig ut därifrån.

Plötsligt slogs han av en tanke som gav honom skälvan. Anton hade tack och lov inte vaknat än, han behövde inte höra något.

»Och pojken? Barnen, som ni rövar bort? Oleg?« frågade han nästan ljudlöst, medan han stirrade ut i mörkret med vitt uppspärrade ögon.

»Små äter vi inte«, svarade vilden. »Små kan inte vara onda. Kan inte vara fiender. Små hämtar vi och förklarar hur man lever. Berättar om Stora masken. Lär dem vörda.«

»Mycket bra, Dron«, berömde förkunnaren. »Min favoritelev«, förklarade han för Artiom.

»Vad har hänt med pojken som ni rövade bort i natt? Var finns han? Det var det här monstret som kidnappade honom, det vet jag«, sa Artiom.

»Monster?!« exploderade åldringen. »Och vem var det som åstadkom dessa monster? Vem åstadkom alla dessa stumma, treögda, armlösa, sexfingriga, dödfödda och sterila människor? Vem vanställde deras mänskliga anleten – efter att ha lovat dem paradiset – och jagade ner dem för att dö i den förbannade stadens tarmsystem? Vem är skyldig till det här och vem är sålunda det verkliga monstret?«

Artiom teg. Även den gamle hade tystnat och andades tungt: han försökte samla sig.

Och det var då Anton slutligen kvicknade till.

»Var är han?« viskade han. »Var är min son? Var är min son?! Ge mig tillbaka min pojke!«

Viskningen övergick i ett skrik när Anton vred sig på golvet i sina försök att komma loss och dunsade mot järngallret och betongväggen.

»Vilket humör«, anmärkte åldringen lika hånfullt som vanligt. »Dron, lugna ner honom.«

Skannat med CamScanner

Det lät som om någon spottade eller hostade till, genast följt av ett vinande ljud och några sekunder senare tystnade Anton.

»Mycket lärorikt«, sa förkunnaren. »Jag går och hämtar pojken, så får han träffa sin far och ta avsked av honom. En bra grabb, för övrigt, hans pappa kan vara stolt över honom – vilket motstånd han bjuder mot hypnosen . . . « Mannen hasade över golvet, dörren gnisslade till.

»Var inte rädd«, sa fångvaktaren oväntat mjukt. »Goda människor dödar inte, äter inte fienders barn. Små syndar inte. Kan lära sig leva bra. Stora masken förlåter små fiender.«

»För guds skull, vilken stor mask? Det är ju fullständigt absurt! Värre än alla sekterister och satanister tillsammans! Hur kan ni tro på något liknande? Har någon av er ens sett Stora masken någon gång? Har du sett den kanske?« Artiom försökte få tiraden att låta så sarkastisk som möjligt, men med fjättrade armar och ben på golvet lät det inte särskilt övertygande.

Precis som förra gången, när han väntade på att avrättas i fängelsecellen hos fascisterna, överväldigades han av en likgiltighet inför sitt eget öde. Han lade huvudet mot det kalla golvet och slöt ögonen, utan att vänta sig något svar.

»Får inte titta på Stora masken. Förbud!« utbrast vilden.

»Tja, det går ju inte ens«, svarade Artiom motvilligt. »Det finns ingen mask . . . Tunnlarna gjordes av människor och alla är utmärkta på kartorna. En är till och med rund, där Hansan finns, sådant kan bara människor bygga. Fast du vet väl inte ens vad en karta är för något . . . «

»Jag vet«, svarade Dron lugnt. »Förkunnaren lär oss, han visar. Många gångar finns inte på kartan. Stora masken gör nya gångar, finns inte på kartan. Också här, hos oss, finns nya gångar – heliga, finns inte på kartan. Maskinmänniskor gör kartor, tänker, gräver gångar själva. Dumma, stolta. Vet ingenting. Stora masken straffar dem.«

»Straffar dem för vad?«

»För hö . . . högmod«, svarade Dron.

»För ert högmod«, bekräftade förkunnarens röst. »Stora masken skapade människan sist, och människan var dess favoritbarn. Ty den gav inte de andra något förnuft, bara människan. Den visste att förnuftet kan vara farligt, och därför befallde den: Lev i fred med varandra, i fred med jorden, i fred med allt liv och alla skapelser, och dyrka mig. Sedan drog sig Stora masken tillbaka till jordens innandöme, men först sade den:

Skannat med CamScanner

En dag återvänder jag. Uppför er som om jag fanns bredvid er. Och människorna lydde sin skapare och levde i fred med jorden som Stora masken skapat, och i fred med varandra och med de andra skapelserna, och de dyrkade Stora masken. Och de födde barn, och deras barn födde barn, och från far till son, från mor till dotter överförde man Stora maskens ord. Men de som hade hört hans bud med egna öron dog, och deras barn dog, och många generationer passerade, men Stora masken återvände inte. Och då började människorna bryta mot det ena budet efter det andra och gjorde vad de ville. Det kom människor som sade: Stora masken finns inte och har aldrig funnits. Och andra väntade på att Stora masken skulle återvända och bestraffa dem. Bränna dem med sina ögons ljus, sluka deras kroppar och rasera gångarna de levde i. Men Stora masken återvände inte, utan grät bara över människorna. Och dess tårar steg ur djupet och översvämmade de djupaste gångarna. Men då sade de som hade förnekat sin skapare: Ingen har skapat oss, vi har alltid funnits. Människan är vacker och mäktig, hon kan omöjligen ha skapats av en daggmask! Och de sade: Hela världen är vår, och den har alltid varit vår och skall så förbli, och gångarna i den har inte Stora masken gjort, utan vi och våra förfäder. Och de tände elden och började döda skapelserna som Stora masken hade skapat, och sade: Se, hela livet är vårt, och allt som finns här tjänar endast till att stilla vår hunger. Och de skapade maskiner för att kunna döda snabbare, för att sprida död, för att förstöra livet som Stora masken hade skapat och lägga under sig dess värld. Inte ens då återvände Stora masken ur det ofattbara djup som den dragit sig tillbaka till. Och människorna skrattade och fortsatte att bryta mot dess bud. Och för att förnedra den beslutade de att bygga maskiner som liknade dess skepnad. Och de skapade dessa maskiner och satte sig i dem, och skrattade: Se, nu kan vi själva styra Stora masken, och inte bara den, utan tusentals maskar. Och ljuset slår ur deras ögon, och åskan dundrar när de kryper fram, och det kommer människor ur deras bukar. Vi skapade Masken, inte Masken oss. Men inte ens detta räckte för dem. I deras hjärtan växte hatet. Och de beslutade att förstöra själva jorden de levde på. Och de skapade tusentals olika maskiner, som sprutade eld, och spydde järn, och slet jorden i stycken. De började förinta jorden och allt levande. Och då fick Stora masken nog och förbannade dem: den tog tillbaka sin värdefullaste gåva – förnuftet. Och vansinnet kom över människorna, de riktade sina maskiner mot varandra och började döda varandra. Och

Skannat med CamScanner

de mindes inte längre varför de gjorde som de gjorde, men de kunde inte sluta. Så straffade Stora masken människan för hennes högmod.«

»Men inte alla?« frågade en barnröst.

»Nej. Det fanns dem som hela tiden mindes Stora masken och vörda-de den. De avsade sig maskinerna och ljuset och levde i fred med jorden. De räddade sig själva, och Stora masken glömde inte deras trohet, och den skonade deras förnuft och lovade att ge dem hela världen, när dess fiender har fallit. Och så skall det bli.«

»Och så skall det bli«, upprepade Dorn och barnet i kör.

»Oleg?« ropade Artiom, som tyckte att rösten lät bekant.

Inget svar.

»Och än i denna dag lever Stora maskens fiender i gångarna som den grävt, för de har ingen annan tillflykt, men de avgudar alltjämt sina ma-skiner. Stora maskens tålamod är enormt, och den har i århundraden uthärdat människans framfart. Men dess tålamod är inte heller oändligt. Det är förutsagt, att när den riktar det sista slaget mot fiendelandets mörka hjärta, kommer dess vilja att brytas och därefter återgår världen till de goda människorna. Det är förutsagt, att den stunden kommer då Stora masken skall be floderna och jorden och luften om hjälp. Och jord-skorpan skall rämna, och en rasande våg skall svepa fram och störta fiendens mörka hjärta i avgrunden. Och då skall den rättfärdige äntligen triumfera, och de goda skall leva ett lyckligt liv utan sjukdomar och äta sig mätta på svampar och äga boskap i överflöd.«

En eldslåga tändes. Artiom hade lyckats sätta sig upp mot väggen och behövde inte vrida på huvudet för att människorna på den andra sidan av gallret skulle hamna i hans synfält.

På golvet mitt i rummet satt en liten gosse i skräddarställning med ryggen mot honom. Över honom höjde sig förkunnarens förtorkade ge-stalt, upplyst av skenet från cigarettändaren som han höll i handen. Vil-den med blåsröret stod intill och lutade sig mot dörrkarmen. Allas ögon var riktade mot åldringen, som just hade avslutat sin berättelse.

Artiom vred mödosamt på huvudet och såg på Anton, som låg kvar i samma position som han befunnit sig i när förlamningsnålen träffade honom. Han stirrade i taket och kunde inte se sin son, men troligen hörde han allt.

»Stå upp, min son, och se på dessa människor«, sa förkunnaren. Gos-sen kom genast på fötter och vände sig om mot Artiom. Det var Oleg.

Skannat med CamScanner

»Gå närmare. Känner du igen någon av dem?«

»Ja.« Pojken nickade. »Det där är min pappa, och med den där farbrorn lyssnade jag på era sånger. Genom röret.«

»Din pappa och hans vän är dåliga människor. De har använt maskiner och ville förnedra Stora masken. Minns du vad du berättade för mig och farbror Vartan att din pappa gjorde när de dåliga människorna bestämde sig för att förstöra världen?«

»Ja.« Oleg nickade igen.

»Berätta för oss en gång till.« Åldringen tog tändaren i andra handen.

»Min pappa arbetade vid är-te-a. Rakettrupperna. Han var raketexpert. Det ville jag också bli när jag blev stor.«

Artiom blev torr i halsen. Att han inte hade fattat det direkt? Det var så pojken hade fått tag i det konstiga emblemet och det var därför han hade sagt att han också var raketexpert, precis som Tretiak! Ett nästan osannolikt sammanträffande: endast ett fåtal personer i hela metron hade tjänstgjort vid raketstridskrafterna, och så dök två av dem upp på Kievskaja… Eller var det kanske inte en tillfällighet?

»Raketexperter… De har skadat jorden mer än alla andra människor tillsammans. De skickade i väg maskiner som brände och förintade jorden och nästan allt liv. Stora masken förlåter många som förirrat sig, men inte dem som gav order om att förstöra världen och sprida död och förintelse, och inte dem som utförde denna order.« Åldringens röst var hård och oförsonlig. »Din far har tillfogat Stora masken outhärdlig smärta. Din far har med sina egna händer förstört vår värld. Vet du vad han förtjänar för det?«

»Döden?« frågade pojken osäkert och såg än på förkunnaren och än på sin pappa, som fortfarande låg ihopkrupen på golvet.

»Döden«, bekräftade förkunnaren. »Han måste dö. Ju förr de dör, dessa onda människor, desto snabbare kommer Stora maskens löfte att gå i uppfyllelse, och världen kommer att återuppstå och tillhöra de goda människorna.«

»Då måste pappa dö«, instämde Oleg.

»Bravo!« Åldringen klappade ömsint pojken på huvudet. »Spring och lek nu, med farbror Vartan och de andra barnen! Men var försiktig så att du inte snubblar i mörkret! Dron, följer du med honom så stannar jag en stund till. Kom tillbaka om en halvtimme med de andra, och ta med säckarna – vi måste förbereda dem.«

Skannat med CamScanner

Lågan släcktes. Vildens hasande fotsteg och barnets lätta trippande försvann i fjärran. Förkunnaren harklade sig och sa till Artiom:

»Jag skulle vilja prata lite med dig, om du inte har något emot det. Vanligtvis tar vi inga fångar, utom barnen förstås, då våra egna är klena och sjukliga redan vid födseln... De vuxna brukar vara medvetslösa när man bär hit dem. Jag skulle gärna vilja få en pratstund med dem, det är bara det att de så snabbt blir uppätna...«

»Så varför lär ni dem att det är dåligt att äta andra människor?« frågade Artiom likgiltigt. »Att masken gråter och så vidare.«

»Tja, vad ska jag säga... Det är för framtiden. Ni kommer naturligtvis inte att få uppleva det ögonblicket, och inte jag heller, men nu läggs grunden för framtidens civilisation: en kultur som kommer att leva i samklang med naturen. För dem är kannibalismen ett nödvändigt ont. Utan animaliska proteiner klarar man sig inte, förstår du. Men mina berättelser kommer att bestå och så snart behovet att döda och äta upp sina likar inte finns längre slutar de att göra det. Och då kommer Stora maken att göra sig påmind. Synd bara att jag inte kommer att få uppleva det själv...« Åldringen skrattade obehagligt.

»Vet ni«, sa Artiom, »jag har sett så mycket i metron. På en station tror folk att de kan gräva sig ner till helvetet, på en annan att vi redan lever i paradisets förgård, då det sista slaget mellan gott och ont har stått, och de som har överlevt är utvalda att inträda i Guds rike. Efter det låter historien om er mask inte särskilt övertygande. Tror ni ens själv på den?«

»Vad gör det för skillnad vad jag eller de andra förkunnarna tror på?« Åldringen drog på munnen. »Du har bara ett par timmar kvar i livet, så jag ska berätta en sak för dig. Man är ju aldrig så öppen som mot den som snart ska ta med sig alla hemligheter i graven... Alltså, vad jag själv tror på spelar ingen roll. Huvudsaken är vad de andra tror. Det är inte lätt att tro på en gud som man har skapat själv...« Åldringen tänkte efter en stund, och fortsatte sedan: »Hur ska jag förklara det för dig? När jag var student läste jag filosofi och psykologi på universitetet, fast det säger dig väl ingenting? Hur det än var så hade jag en professor som undervisade i kognitiv psykologi. Det var en synnerligen klok man, som kunde analysera hela tankeprocessen in i minsta detalj – det var underbart att lyssna på honom. Som alla andra i den åldern ställde jag mig frågan om Guds existens. Jag läste en massa böcker, satt i köket och diskuterade till långt in på småtimmarna – tja, det gamla vanliga. Och jag

Skannat med CamScanner

lutade snarast åt att Gud inte existerade. Så tänkte jag att min professor, den store kännaren av människosjälen, kanske kunde ge mig ett exakt svar på frågan. Jag sökte upp honom på hans kontor, ville diskutera en uppsats, sa jag, och efteråt frågade jag: ›Vad anser ni, Ivan Michalytj, finns Gud, trots allt?‹ Han förvånade mig den gången. ›För mig‹, svarade han, ›är frågan helt irrelevant. Jag kommer själv från en troende familj och har vant mig vid tanken på att Gud existerar. Jag försöker inte analysera min tro ur psykologisk synvinkel, det vill jag helt enkelt inte. Och för mig är det mindre en fråga om vetskap än om vardagligt beteende. Min tro består inte i att jag är uppriktigt övertygad om en högre makts verkliga existens, utan i att jag följer de föreskrivna buden, ber min kvällsbön och går i kyrkan. Det får mig att må bättre, jag känner mig lugnare.‹ Så är det . . .« Åldringen tystnade.

»Och?« utbrast Artiom efter en kort paus.

»Det finns inget ›och‹. Det är oviktigt om jag tror på Stora masken eller inte. Men de bud som läggs i dess gudomliga mun kommer att leva i århundraden. Mer behövs inte: man skapar en gud och ger honom de rätta orden. Och tro mig, Stora masken är inte sämre än andra gudar och kommer att överleva många av dem.«

Artiom slöt ögonen. Varken Dron eller stammens hövding, ja, inte ens en sådan märklig skapelse som Vartan, verkade ha ifrågasatt Stora maskens existens. För dem var den ett faktum, den enda förklaringen till allt de såg omkring sig, det enda rättesnöret och måttet på gott och ont. Vad annat kunde en människa tro på, om det enda hon hade sett i hela sitt liv var metron? Men i legenderna om Stora masken fanns det ytterligare något som Artiom inte fick grepp om.

»Varför hetsar ni så mot maskiner? Vad är det för fel på apparater? Elektricitet, belysning, skjutvapen – hur menar ni att ert folk ska överleva utan det?« frågade han.

»Vad det är för fel på maskiner?!« Åldringens tonfall hade med ens förändrats: den falska älskvärdheten som funnits i hans röst när han utvecklade sina tankar var som bortblåst. »Du tänker väl inte slösa bort din sista timme i livet med att predika för mig om nyttan av maskiner?! Se dig omkring! Om människan har något att tacka sin undergång för så är det hennes övertro på maskiner, bara en blind kan undgå att se det! Hur vågar du skrodera om teknikens stora betydelse här, på min station? Ditt kräk!«

Skannat med CamScanner

Artiom hade inte väntat sig att den enligt hans förmenande harmlösa frågan skulle väcka en sådan reaktion hos åldringen. Han visste inte riktigt vad han skulle svara, så han teg i stället. I mörkret hördes förkunnarens upprörda andetag, han muttrade några förbannelser och försökte lugna sig. Först några minuter senare tog han till orda igen.

»Jag är inte van vid att tala med otrogna. Jag har pratat bredvid mun med er. Men varför dröjer ungdomarna så? De borde ju ha kommit med säckarna vid det här laget...«

»Vilka säckar?«

»De tänker förbereda er. Jag talade ju om tortyr förut, fast då uttryckte jag mig inte korrekt. Stora masken avskyr meningslös grymhet. Och varför använda sig av tortyr, när fången självmant berättar allt man vill veta? Jag menade något annat. När jag och mina kollegor förstod att kannibalismen var en djupt rotad tradition här och att vi inte kunde ändra på det, så beslutade vi att åtminstone göra något åt den kulinariska sidan av saken. Och då mindes någon hur man tillagade hundar i Korea: man lägger dem levande i en säck och slår ihjäl dem med käppar. Det vinner köttet mycket på. Det blir mjukt och mört. Vad som är en multipel hematom för den ene, är så att säga en mörbultad kotlett för den andre. Så ta inte illa upp. Själv hade jag gärna dödat först och bultat sedan, men tyvärr, de inre blödningarna är absolut nödvändiga. Man måste ju följa receptet.« Åldringen tände cigarettändaren för att se om hans ord hade tagit skruv. »Men vad det dröjer, hoppas inte att det har hänt...«

Han avbröts mitt i meningen av ett genomträngande tjut. Skrik blandades med stöveltramp, barngråt och en illavarslande vissling... Det var något som pågick på stationen. Förkunnaren lyssnade oroligt till larmet, sedan släckte han lågan och satt stilla.

Några minuter senare klampade tunga stövlar på tröskeln och en djup stämma mullrade:

»Finns det någon levande här?«

»Ja! Vi är här! Artiom och Anton!« skrek Artiom allt vad han orkade och hoppades att åldringen inte bar med sig ett blåsrör med giftpilar.

»Här är de!« ropade någon. »Täck mig och grabben!«

Ett bländande ljus bröt in i rummet. Förkunnaren rusade mot utgången, men mannen spärrade vägen för honom och golvade honom med ett slag mot halsen. Gubben stönade till och blev liggande på golvet.

Skannat med CamScanner

»Dörren, säkra dörren!«

En explosion, puts singlade ner från taket, Artiom knep ihop ögonen. När han öppnade dem igen stod två män i rummet. Det var en ytterst märklig syn – Artiom hade aldrig sett en liknande utstyrsel förut. Båda två bar långa, tunga skyddsvästar över specialsydda svarta uniformer och de var beväpnade med ovanligt korta automatkarbiner med lasersikten och ljuddämpare. Det imponerande intrycket förstärktes ytterligare av deras titanhjälmar med ögonvisir, som hos Hansans spetsnaz, och av de stora metallsköldarna med siktskåror. En av männen bar dessutom en eldkastare på ryggen.

Snabbt avsökte de rummet med långa, högeffektiva ficklampor, som till formen snarare liknade batonger.

»Är det dem?« frågade den ene.

»Ja«, bekräftade den andre.

Den förste undersökte låset på buren, tog sedan sats och sparkade mot järngallret. De rostiga gångjärnen gav efter och gallret brakade i golvet ett halvt steg från Artiom. Den andre mannen ställde sig på knä framför honom och lyfte visiret. Det var Melnik. Med en bred, tandad dolk skar stalkern av ståltråden kring Artioms armar och ben. Sedan befriade han Anton från hans fjättrar.

»Du lever«, konstaterade Melnik belåtet. »Kan du gå?«

Artiom nickade, men kunde inte resa sig upp. De bortdomnade lemmarna ville fortfarande inte lyda.

Några män kom inspringande i rummet, två intog genast försvarsställning i dörrposten. Totalt bestod truppen av åtta soldater, klädda och utrustade ungefär som Melnik, men några av dem var klädda i långa läderrockar, precis som Hunter. En av männen släppte ner ett barn som han burit med sig på armen och skyddat med sin sköld. Nu rusade pojken in i cellen och böjde sig över Anton.

»Pappa! Pappa! Jag ljög bara för dem och låtsades att jag höll på dem, jag lovar! Jag visade farbröderna vägen till dig! Förlåt, pappa! Pappa, säg något!« Oleg hade gråten i halsen.

Anton stirrade likgiltigt i taket med glasartad blick. Artiom fruktade att två förlamningsnålar på en dag kunde ha blivit en för mycket för vaktchefen. Melnik lade pekfingret på Antons hals.

»Allt är i sin ordning«, konstaterade han efter några sekunder. »Han lever. Hit med båren!«

Skannat med CamScanner

Medan Artiom berättade om giftnålens verkan, vecklade två män ut en tygbår på golvet och lyfte över Anton på den.

Nu började även den knockade åldringen röra på sig och mumla något på golvet.

»Vem är det där?« frågade Melnik, och när Artiom hade förklarat beslutade han: »Vi tar med honom, som gisslan. Hur är situationen?«

»Allt lugnt«, svarade soldaten som höll vakt vid dörren.

»Vi drar oss tillbaka till tunneln som vi kom genom«, beordrade stalkern. »Vi måste återvända till basen med den sårade och förhöra gisslan. Ta den här!« Han kastade en kalasjnikov till Artiom. »Om allt går som det ska behöver du inte använda den. Du har ingen skottsäker väst, så du får hålla dig bakom oss. Ta hand om grabben.«

Artiom nickade och tog Oleg i handen, men måste nästan slita honom från båren där hans pappa låg.

»Vi formerar ›sköldpaddan‹«, kommenderade Melnik.

Blixtsnabbt bildade soldaterna en oval med sköldarna utåt, över vilken endast hjälmarna stack upp. Fyra män grep båren med sina lediga händer. Artiom och pojken hamnade innanför formationen och doldes av sköldarna. Den tillfångatagna åldringen försågs med en munkavle och bakbands, sedan ställdes han i spetsen för truppen. Efter några hårda knuffar gav han upp försöken att komma loss och stillade sig. Han stirrade bittert i golvet.

Som »sköldpaddans« ögon tjänstgjorde två män längst fram som hade nattsikten fastmonterade på hjälmarna, så att händerna var fria. På kommando böjde sig truppen lite tills sköldarna täckte benen och satte sedan fart.

Inklämd mellan soldaterna drog Artiom med sig Oleg, som hade svårt att hänga med. Själv såg han ingenting och kunde bara gissa sig till vad som hände utifrån de andras korthuggna fraser.

»Tre till höger… kvinnor, ett barn.«

»Till vänster! I arkaden, i arkaden! De skjuter!«

Nålar studsade emot sköldarna.

»Eliminera dem!«

En automatkarbin knattrade till svar.

»En… två… Rör på påkarna, framåt!«

»Bakifrån! Lomov!«

Nya skott.

Skannat med CamScanner

»Hallå, vart ska vi? Här kommer vi inte igenom!«
»Framåt, sa jag! Håll fram gisslan!«
»Förbannat, det var nära ögat...«
»Halt! Halt! Stanna!«
»Vad är det?«
»Vägen är spärrad! Kanske fyrtio man! Barrikader.«
»Avstånd?«
»Tjugo meter. De skjuter inte.«
»De kommer från sidan!«
»Hur kunde de bygga barrikader så snabbt?«

Med ens haglade en skur av nålar mot sköldarna. På en signal gick alla ner på knä, så att alla befann sig bakom värnet. Artiom lade sig över pojken för att skydda honom. Båren med Anton ställde man ner på golvet, nu hade truppen dubbelt så många skyttar.

»Svara inte! Svara inte! Vi väntar...«
»Min stövel träffades...«
»Var redo med lamporna... När jag har räknat till tre – lampor och eld. Ni med nattsikten väljer ett mål nu... Ett...«
»Nu jävlar...«
»Två... Tre!«

I samma ögonblick tändes några mäktiga ficklampor och karbinerna började smattra. Därframme hördes skrik och stön från dödligt sårade. Sedan upphörde skottlossningen helt oväntat. Artiom lyssnade.

»Där, där, med vit flagg... Ger de upp?«
»Eld upphör! Vi förhandlar. Fram med gisslan!«
»Halt, ditt as, vart är du på väg? Jag har honom, jag har honom! Det var mig en rask gubbjävel...«
»Vi har er förkunnare! Släpp förbi oss!« ropade Melnik. »Låt oss gå in i tunneln! Jag upprepar, släpp förbi oss!«
»Vad händer, vad händer?«
»Ingen reaktion. De tiger.«
»Förstår de ens vad du säger?«
»Hm, lys mer på mannen därborta, vi tar en titt på honom...«

Sedan avbröts samtalen. Soldaterna verkade stå och fundera på något – först tystnade de i täten, sedan även eftertruppen. En spänd, illavarslande stillhet lade sig.

»Vad händer?« frågade Artiom oroligt.

Skannat med CamScanner

Ingen svarade. Männen hade till och med slutat att röra sig. Artiom kände att pojken tryckte hans hand med sina kallsvettiga fingrar. Oleg skakade.

»Nu känner jag . . . «, viskade pojken. »Han ser på dem . . . «

»Släpp gisslan!« sa Melnik plötsligt.

»Gisslan släpps«, upprepade en soldat.

Nu ville Artiom veta vad som stod på, så han rätade på ryggen och kastade en blick över hjälmarna och sköldarna – och därframme, tio steg bort, i mittpunkten av tre bländande ljuskäglor, stod en högvuxen, puckelryggig man med vidöppna ögon och en vit trasa i den utsträckta, knotiga handen. På det här avståndet var det lätt att urskilja mannens ansikte. Alltför lätt . . . Det var en av varelserna, av samma art som Vartan, som hade förhört honom ett par timmar tidigare. Artiom dök ner bakom sköldmuren igen och ställde in sin karbin på automateld.

Scenen som han just hade sett var lika kuslig som fascinerande och påminde honom för ett ögonblick om den gamla boken *Det antika Greklands myter*, som han hade älskat att bläddra i som barn. En av legenderna berättade om ett monster i människohamn, vars blick kunde förvandla modiga krigare till sten . . .

Artiom tog ett djupt andetag, mobiliserade all sin vilja och kraft, förbjöd sig själv att se hypnotisören i ansiktet, for upp över sköldarna som gubben i lådan och tryckte på avtryckaren. Efter den sällsamma, ljudlösa striden som kontrahenterna hade utkämpat med ljuddämpade karbiner och blåsrör, var det som om salvan från hans kalasjnikov skakade stationen i dess grundvalar.

Trots att Artiom varit övertygad om att det var omöjligt att missa på det här avståndet hände det som inte fick hända: på outgrundliga vägar hade varelsen förutsett hans rörelse, och så snart Artiom stack upp huvudet över sköldmuren råkade hans blick i de döda ögonens fälla. Han hade visserligen hunnit skjuta, men en osynlig hand förde pipan åt sidan. Nästan hela kärven gick förbi målet och bara en enda kula träffade varelsen i axeln. Den utstötte ett kusligt rosslande läte och försvann med en omärklig rörelse in i mörkret.

Nu har vi bara några sekunder på oss, tänkte Artiom, bara några sekunder. När Melniks trupp dök upp på Park Pobedy hade de haft överraskningsmomentet på sin sida. Men nu, när vildarna hunnit organisera sitt försvar och skickat fram sina andevarelser, var chansen att övervinna

Skannat med CamScanner

barriären därframme lika med noll. Enda lösningen var att söka efter en annan flyktväg. Artiom kom att tänka på fångvaktarens ord: från stationen utgick okända tunnlar som inte var utmärkta på metrokartorna.

»Oleg, finns det några andra tunnlar här?«

»Det finns en station till, på andra sidan övergången, den ser ut exakt som den här, som en spegelbild.« Pojken pekade. »Vi fick leka där. Och det finns tunnlar där också, men de sa att man inte får gå in i dem.«

»Reträtt! Till övergången!« skrek Artiom och försökte härma Melniks basröst.

»Vad i helvete?!« utbrast stalkern missnöjt.

Han hade tydligen kommit till sans igen. Artiom grep tag i hans axel. »Fort, de har en hypnotisör«, spottade han ur sig. »Vi kommer inte förbi barrikaden. Det finns en annan utgång, till den andra stationen!«

»Just ja, det är ju en dubbelstation…« Melnik vände sig till sina mannar. »Reträtt! Håll uppsikt över barrikaden! Tillbaka! Marsch, marsch!«

Långsamt, nästan ovilligt, satte sig mannarna i rörelse. Melnik drev på dem med nya order tills truppen hade omformerat sig och påbörjat reträtten. En ny nålskur kom flygande mot dem ur mörkret. När de var på väg uppför trapporna till övergången, gav siste man till ett skrik och grep sig om vaden. I ficklampans sken såg Artiom hur den träffade soldaten fortsatte att gå med allt stelare ben, tills han fick en fruktansvärd kramp i hela kroppen, vred sig som en urvriden trasa och dråsade i golvet. Truppen stannade. I skydd av sina sköldar skyndade sig två män att lyfta upp sin sårade kamrat, men det var ute med honom. Hans kropp hade blivit blå och det rann fradga ur munnen. Artiom visste vad det betydde, och det gjorde tydligen Melnik också.

»Ta hans sköld, hjälm och vapen! Snabbt!« beordrade han Artiom. »Bakåt, bakåt!« skrek han till de andra.

Titanhjälmen var kladdig av den vidriga fradgan och Artiom kunde inte förmå sig själv att dra av den från den dödes huvud, så han nöjde sig med automatkarbinen och skölden. Han sköt en svepande salva, i hopp om att skrämma bort mördarna som dolde sig i mörkret, intog platsen längst bak i formationen och fortsatte framåt i takt med de andra.

Snart rörde sig truppen nästan i språngmarsch. En av männen kastade i väg en rökbomb och i skydd av molnet och förvirringen som uppstod klättrade truppen ner på spåret. Ännu en soldat utstötte ett förvånat

Skannat med CamScanner

skrik och stupade. Nu var det bara tre man som bar båren med Anton. Artiom vågade inte titta fram bakom skölden och sköt några gånger på måfå. Sedan inträdde en märklig stillhet: det hade slutat hagla nålar över dem, även om fotstegen och surret av röster runtomkring dem tydde på att de alltjämt var förföljda. Artiom samlade sig och kikade ut.

Truppen befann sig ett tiotal meter från ingången till tunneln. Förtruppen var redan på väg in, medan två soldater gick baklänges och lyste upp perrongen med sina ficklampor, samtidigt som de täckte de andra. Men det behövdes inte längre: vildarna verkade ovilliga att följa efter dem in i tunneln. De trängdes i en halvcirkel omkring dem, med sänkta blåsrör och händerna ovanför ögonen mot de bländande ljuskäglorna. De stod tysta och väntade på något.

»Stora maskens fiender, lyssna!«

Ur mängden trädde den skäggige hövdingen fram som hade lett förhöret.

»Fiender går in i Stora maskens heliga gångar. Goda människor följer inte efter. I dag förbjudet att gå där. Stor fara. Död, förbannelse. Fiender släpper gammal förkunnare och går!«

»Släpp honom inte, lyssna inte på honom«, beordrade Melnik genast. »Vi fortsätter.«

De gick vidare med försiktiga steg. Artiom och ytterligare några män gick baklänges efter de andra, utan att släppa stationen med blicken. Först var det ingen som följde efter dem, men efter en stund hördes upprörda röster från perrongen: någon grälade, först tyst, sedan alltmer högljutt.

»Dron kan inte! Dron måste gå! Med mästaren!«

»Förbjudet att gå! Stanna! Stanna!«

En svart gestalt kom rusande så snabbt ur mörkret och in i skenet av ficklamporna att det var omöjligt att få korn på den. I nästa ögonblick dök ytterligare några figurer upp i skuggorna. Då ingen i eftertruppen lyckades fälla vilden kastade en soldat något mot tunnelingången.

»Ta skydd! Granat!«

Artiom kastade sig till marken, lade armarna över huvudet och öppnade munnen, precis som hans styvfar hade lärt honom. Ett ofattbart dån slog mot hans trumhinnor och en tryckvåg pressade honom mot syllarna med en bedövande kraft. Han låg omtöcknad i några minuter och blinkade, medan han försökte samla sig. Det tjöt i hans huvud och

Skannat med CamScanner

snurrade för ögonen. Det första ljudet som nådde hans medvetande var några bortkomna ord som upprepades gång på gång:

»Nej, nej, inte skjuta, inte skjuta, inte skjuta, Dron har inget vapen, inte skjuta!«

Artiom lyfte huvudet och tittade upp. Mitt i ficklampornas sken stod vilden som hade bevakat dem i buren med armarna i vädret. Två män hade honom på kornet och väntade på order, medan de andra reste sig från spåret och borstade av sig. I luften hängde ett tjockt dammoln, och från stationen kom stickande rök krypande utmed marken.

»Har den rasat?« frågade någon.

»Av en enda granat... Metron är murad med snor...«

»Tja, då var vi av med dem. Tills de har fått undan rasmassorna...«

»Bind vilden och ta med honom«, sa Melnik. »Vi måste skynda oss – vem vet när de kommer efter oss igen.«

Först en timme senare gjorde de halt. Under tiden hade tunneln delat sig några gånger och stalkern, som gick först, valde mellan förgreningarna. På ett ställe fann de kraftiga gångjärn i väggen, som en gång i tiden måste ha burit enorma luckor. Intill låg resterna av en hermetisk port. Annars stötte de inte på något av intresse: tunneln var tom, svart och livlös.

De gick långsamt: den tillfångatagna åldringen hade svårt att hålla sig på benen, då och då snubblade han och föll. Dron dröjde på stegen och mumlade hela tiden om några förbud och förbannelser, tills man fick nog och satte på honom en munkavle.

När Melnik slutligen gav order om rast och skickade ut vaktposter med nattsikten femtio meter i båda riktningarna sjönk förkunnaren utmattad ner på marken. Vilden gav så envetna ljud ifrån sig under munkavlen att hans övervakare tog honom till den gamle, där han ställde sig på knä och började smeka mannens huvud med sina fjättrade händer.

Lille Oleg sprang fram till båren där hans pappa låg och brast i gråt. Antons förlamning hade släppt, men han låg fortfarande i koma, precis som efter den första nålen. Under tiden hade stalkern vinkat Artiom åt sidan, och Artiom var nära att spricka av nyfikenhet.

»Hur hittade ni oss? Och jag som trodde att det var kört, nu äter de upp oss, tänkte jag«, medgav Artiom.

»Vad fanns det att leta efter? Ni hade ju lämnat dressinen rakt under luckan. Väktarna fann den en halvtimme senare, när Anton inte dök upp

Skannat med CamScanner

till teet. Fast de vågade inte gå in ensamma, utan lämnade kvar en vakt-post på platsen och begav sig till föreståndaren. Själv anlände jag till stationen strax efter att du hade gått. Sedan gick jag till vår bas på Smolenskaja, för att hämta förstärkning. Vi slog larm och männen samlades, men allt tar sin lilla tid, och innan vi hade fått ihop all utrustning... Hur som helst var det först på Majakovskaja som jag började fatta vad som är i görningen. Även där finns det en avspärrad sidotunnel, där vi delade på oss, Tretiak och jag, på jakt efter ingången till D-6. Det var väl ungefär femtio meter mellan oss. Han var säkert den som var närmast ingången. Det hade bara gått tre minuter, och jag ropar efter honom, men får inget svar. Jag springer tillbaka, och där ligger han, blå och uppsvullen, med fradga kring läpparna. Där fanns inget att söka mer. Jag tog tag i hans ben och drog honom till stationen. På vägen mindes jag Semjonytjs historia om den förgiftade vakten. Jag lyste på Tretiak – och faktiskt, en nål i benet. Då föll alla bitar på plats. Jag skickade ett ilbud, så att du skulle stanna på stationen tills jag var färdig och kom tillbaka. Men jag hann inte.«

»Finns de verkligen på Majakovskaja också?« frågade Artiom. »Men hur tar de sig dit från Park Pobedy?«

»Det ska jag förklara för dig.« Stalkern tog av sig den tunga hjälmen och lade den på marken. »Ta inte illa upp, men vi kom inte enbart för din skull, utan för att rekognoscera också. Jag tror att det finns ännu en ingång till Metro-2 här. Och det är genom den som dina människoätare tar sig till Majakovskaja. Det är förresten samma historia där: barn försvinner från stationen om nätterna. Och fan vet var mer de ränner omkring, utan att vi ens ser röken av dem.«

»Betyder det... Menar ni att...« Blotta tanken föreföll Artiom så osannolik att han knappt vågade uttala den. »Tror ni att ingången till Metro-2 finns någonstans här i närheten?«

Kunde verkligen porten till D-6, metrons gåtfulla skugga, finnas i närheten av platsen där de stod? Artiom mindes alla rykten, skrönor och teorier om Metro-2 som han hade hört i sitt liv. Bara historien om De osynliga observatörerna, som de båda männen på Poljanka hade berättat... Ofrivilligt såg han sig omkring, som om han väntade sig att få syn på det osynliga.

»Jag ska säga dig en sak till.« Stalkern blinkade åt honom. »Jag tror att vi redan är inne.«

Skannat med CamScanner

Det var en fullständigt orimlig tanke. Artiom bad att få låna en ficklampa och började undersöka tunnelväggarna. Han kände de andras förvånade blickar i ryggen och förstod mycket väl vilket dumt intryck han gjorde, men han kunde inte låta bli. Han förstod inte riktigt själv vad han förväntade sig att se inne i Metro-2. Räls av guld? Människor som levde som förr i tiden, i ett sagolikt överflöd och utan vetskap om livets fasor av i dag? Gudar? Han gick från den ene vaktposten till den andre, men utan att upptäcka något ovanligt. Därefter återvände han till Melnik, som just stod och pratade med soldaten som bevakade de båda fångarna.

»Vad ska vi göra med gisslan? Likvidera dem?« frågade soldaten alldagligt.

»Först ska vi höra vad de har att säga«, svarade stalkern.

Han hukade sig och tog av munkavlen från åldringens mun, sedan gjorde han detsamma med vilden.

»Mästare! Mästare! Dron följer dig!« skrek vilden och hoppade omkring förkunnaren som satt och stönade på rälsen. »Dron bryter förbudet och går i heliga gångar, Dron redo att dödas av Stora maskens fiender, men Dron följer dig till slutet!«

»Vad är det du säger – vilken mask? Vilka heliga gångar?« frågade Melnik.

Åldringen teg. Dron såg oroligt på sin övervakare och sa snabbt:

»Stora maskens heliga gångar – förbjudet för goda människor. Stora masken kan visa sig där. Människa kan se. Förbjudet att se! Bara förkunnare får. Dron är rädd, men går. Dron går med mästare.«

»Vad för slags mask?« frågade stalkern med rynkad panna.

»Stora masken... Livets skapare«, förklarade Dron. »Fler heliga gångar längre fram. Kan inte gå varje dag. Förbjudna dagar. I dag förbjuden dag. Om du ser Stora masken, du blir aska. Om du hör, en förbannelse, dör snart. Alla vet. De äldsta berättar.«

»Är alla lika degenererade?« Melnik kastade en blick på Artiom.

»Nej«, svarade Artiom och nickade mot gubben, »tala med förkunnaren.«

»Ers högborenhet«, sa Melnik ironiskt till åldringen. »Ni måste ursäkta mig, jag är bara en gammal soldat och, hur ska jag uttrycka det, äger inte det ädla språket. Men någonstans på era besittningar finns det en plats som vi söker. Kort sagt, där bevaras... Eldpilar? Vredens druvor?«

Skannat med CamScanner

Melnik studerade gubbens ansikte, i hopp om att han skulle reagera på hans metaforer, men förkunnaren teg buttert och tittade under lugg på stalkern.

»Heta gudatårar? Zeus blixtar?«

»Sluta spela pajas«, utbrast den gamle till slut. »Ni behöver inte trampa på metafysiken med era skitiga soldatstövlar.«

»Raketer.« Melnik blev genast affärsmässig. »Raketbasen i utkanten av Moskva. Ingången till tunneln vid Majakovskaja. Ni vet vad jag talar om. Vi måste genast dit och det är bäst för er att ni hjälper oss.«

»Raketer…«, upprepade förkunnaren långsamt, som om han först måste smaka på ordet. »Raketer… Ni är väl lite över femtio år, inte sant? Då minns ni fortfarande. SS-18. I väst kallades de ›Satan‹. Det var nog det enda fallet av klarsynthet hos en mänsklig civilisation som annars var blind redan vid födseln. Har ni inte fått nog än?! Ni har lagt hela världen i ruiner, och ni har ändå inte fått nog?!«

»Hör på, ers högvördighet, vi har inte tid med det där«, avbröt Melnik. »Ni får fem minuter på er.« Han flätade ihop händerna framför sig och knakade med fingrarna.

Gubben drog på munnen. Varken stalkerns stridsmundering eller hans illa dolda hot verkade skrämma honom det minsta.

»Så, vad tänker ni göra med mig?« skrattade han. »Tortera mig? Döda mig? Gör mig den tjänsten, jag är ändå gammal och vår religion saknar martyrer. Så döda mig bara, som ni har dödat hundratals miljoner andra människor! Som ni har dödat hela min värld! Hela *vår* värld! Tryck på knappen på er helvetesmaskin, precis som ni har tryckt på knapparna på tiotusentals dödsbringande raketer!«

Åldringens svaga, hesa röst hade snabbt återfått sin järnhårda klang. Trots det rufsiga, grånade håret, de bakbundna händerna och den ringa kroppslängden såg han inte eländig ut: han utstrålade en oförklarlig kraft och varje nytt ord lät mer hotfullt och övertygande än det förra.

»Ni behöver inte ens strypa mig med egna händer, ni behöver inte se min dödskamp… Jag förbannar er och alla era maskiner! Ni har gjort livet och döden värdelösa… Så ni tror att jag är galen? Men de verkliga galningarna – det är ju ni, era fäder och era barn! Var det kanske inte rent vansinne att försöka lägga hela världen under sig, spänna naturen för vagnen och driva på den tills den stupade? Och sedan, i sitt hat mot sig själv och sina likar, göra upp räkningen med den en gång för alla?

Skannat med CamScanner

Var fanns ni någonstans när världen gick under? Såg ni hur det var? Har ni sett vad jag har sett? Himlen som smälte och täcktes av stenmoln? Floderna och haven som började koka och spydde upp de brännskadade djuren på stränderna, där de förvandlades till kall gelé? Solen som förvann och sedan var borta många år från himlavalvet? Husen som på bråkdelen av en sekund förvandlades till stoft och deras invånare till aska? Hörde ni deras rop på hjälp? Eller människorna som dog i epidemier och vanställdes av strålningen? Hörde ni deras förbannelser? Se på honom!« Han pekade på Dron. »Se på alla dessa blinda, armlösa eller sexfingrade varelser! Till och med de som har fått nya förmågor anklagar er!«

Vilden hade sjunkit ner på knä och lyssnade vördnadsfullt på vartenda ord som förkunnaren yttrade. Även Artiom kände en liknande önskan. Till och med soldaterna hade ofrivilligt tagit några steg närmare, och det var bara Melnik som fortsatte att se åldringen i ögonen, med pannan i djupa veck.

»Såg ni världens undergång?« fortsatte förkunnaren. »Förstår ni vem som är skyldig till den? Vem vet namnen på dem som med en enda knapptryckning utplånade miljontals människor från jordens yta, utan att ens se dem? Som förvandlade oändliga gröna skogar till utbrända öknar? Vad har ni gjort med världen? Med *min* värld?! Hur vågade ni ta på er ansvaret för att förinta den? Jorden har aldrig känt något ondare än er helvetiska maskincivilisation, som sände ut livlösa maskiner mot naturen! Den gjorde allt för att en gång för alla kuva, glufsa i sig och smälta världen, men den gick för långt och utplånade sig själv… Er civilisation är en cancersvulst, en gigantisk amöba, som girigt slukar i sig allt nyttigt och näringsrikt och endast ger ifrån sig stinkande, giftigt träck. Och nu vill ni ha raketer igen! Ni vill ha det värsta vapnet som någonsin har skapats av förbrytarnas civilisation! Till vad? För att slutföra det ni påbörjade? För att utpressa de sista överlevande? För att ta makten? Mördare! Jag hatar er, jag hatar er allihop!« Åldringens vredgade rop övergick i ett fruktansvärt hostanfall.

Ingen sa ett ord. Den gamle fick snart kontroll över hostan och fortsatte:

»Men er tid går mot sitt slut… Och även om jag själv inte kommer att leva till dess, så kommer det andra efter mig som förstår teknikens ödesdigra faror och som klarar sig utan den. Ni degenereras och överle-

Skannat med CamScanner

ver inte länge till. Det är synd att jag inte kommer att få se er dödskamp! Men vi uppfostrar barn som kommer att se den! Människan kommer att ångra att hon i sitt högmod förstörde allt som var henne kärt! Efter århundraden av bedrägeri och illusioner kommer hon äntligen att lära sig att skilja mellan gott och ont, sanning och lögn! Vi uppfostrar den generation som kommer att befolka världen efter er. Och för att er dödskamp inte ska dra ut på tiden kommer vi av ren barmhärtighet att sticka en dolk i hjärtat på er snart! I er ruttnande civilisations veka hjärta... Den dagen är nära!« Han spottade framför fötterna på Melnik.

Stalkern svarade inte genast. Han mönstrade gubben som skakade av vrede. Sedan lade han armarna i kors och frågade nyfiket:

»Och därför hittade ni på en mask och en massa historier, bara för att lära era människoätare att hata teknik och framsteg?«

»Tig! Vad vet ni om mitt hat till er förbannade, djävulska teknik? Vad förstår ni er på människorna, deras förhoppningar, ambitioner och behov?! Människan har länge behövt just en sådan gud... sådan som vi skapade den! Om de gamla gudarna tillät människan att störta sig i fördärvet medan de själva gick under med världen, så är det meningslöst att väcka gudarna till liv igen... I era ord hör jag denna djävulska hybris, detta förakt, detta högmod, som förde mänskligheten till avgrundens rand. Ja, måhända har Stora masken aldrig existerat, måhända att vi hittade på den, men ni kommer mycket snart att kunna övertyga er om att denna påhittade underjordiska gud är betydligt mäktigare än era himmelska gudar, dessa idoler, som har störtats från sin tron och gått i kras! Ni skrattar åt Stora masken? Fortsätt bara! Men skrattar bäst som skrattar sist...«

»Det räcker. Munkavlen!« beordrade stalkern. »Rör honom inte så länge, vi kanske behöver honom senare.«

Trots att åldringen gjorde motstånd och spottade förbannelser omkring sig fick de på honom munkavlen igen. Vilden, som två soldater för säkerhets skull höll fast i armarna, visade inget medlidande med sin mästare. Han stod där och teg med nersjunkna axlar, medan hans slocknade blick vilade på förkunnaren.

»Mästare...«, sa han till slut med bedrövad röst. »Vad betyder: Stora masken finns inte?«

Gubben bevärdigade honom inte en blick.

»Vad betyder: Mästaren hittar på Stora masken?« sa Dron uttrycklöst och vaggade på huvudet.

Skannat med CamScanner

Förkunnaren svarade inte. Artiom fick intrycket att åldringen under sin monolog hade förbrukat all livsenergi och nu, när han spottat ur sig sitt hat och förakt till sista droppen, drabbats av apati.

»Mästare... mästare... Stora masken finns... Du ljuger! Varför? Du talar osanning – lurar fiender! Den finns... finns!«

Rösten brast oväntat och övergick i ett fasansfullt ylande, som innehöll en sådan förtvivlan att Artiom fick lust att gå fram och trösta honom. Åldringen verkade redan ha tagit farväl av livet och förlorat allt intresse för sin lärjunge. »Den finns! Vi är Stora maskens barn! Vi är alla Stora maskens barn! Stora masken finns, och kommer alltid att finnas! Om Stora masken inte finns... då är vi... då är vi helt ensamma...«

När vilden med ens insåg att han var helt utelämnad åt sig själv hände något otäckt. Dron föll i trans och huvudet började skaka, som om det försökte stöta ut de hörda orden, och hans tårar blandades med saliven som flödade ur hans mun. Soldaterna släppte taget om honom och han sjönk ner till marken, slog sig för huvudet och blev alltmer ursinnig, tills kroppen skakade okontrollerat och skriken ekade genom tunneln. Männen försökte lugna honom, men deras försiktiga örfilar fick endast tyst på honom i några sekunder, sedan började han yla igen.

Melnik såg ogillande på den rasande kannibalen, drog upp sin ljuddämpade Stetjkin ur pistolhölstret, siktade på Dron och sköt. Ett lätt plopp – och den ihopkrupna vilden på marken blev genast slapp i kroppen.

Det oartikulerade skriket avbröts, men ekot upprepade det i några sekunder, som om det ville förlänga Drons liv ytterligare en liten stund.

Och först då förstod Artiom vad vilden hade skrikit i dödsögonblicket.

»Ensam.«

Stalkern stack tillbaka pistolen i hölstret. Av någon anledning kunde Artiom inte förmå sig att lyfta blicken och se honom i ögonen. I stället tittade han på Dron, som låg orörlig på marken, och förkunnaren, som satt bredvid. Han reagerade inte ens på sin lärjunges död. När Melnik avlossade skottet hade gubben ryckt till lite grann, sedan hade han kastat en förströdd blick på kroppen och likgiltigt vänt sig därifrån.

»Vi fortsätter«, beordrade Melnik. »Med allt detta oväsen har vi säkert halva metron efter oss.«

Snart hade truppen formerat sig. Artiom placerades sist och fick en stark ficklampa och en skottsäker väst av en av soldaterna som bar Anton. En minut senare bröt de upp och fortsatte in i tunnelns djup.

Skannat med CamScanner

Artiom dög inte riktigt att gå som siste man. Benen var tunga som bly, han snubblade fram över syllarna och såg hjälplöst på männen som skyndade vidare framför honom. I hans öron ekade alltjämt Drons sista klagan. Hans förtvivlan, hans besvikelse och oförmåga att tro att människan var helt ensam i denna hemska, grymma värld hade smittat av sig på Artiom. Efter att ha hört vildens vrål, fyllt av hjälplös längtan efter en absurd, påhittad gudomlighet, började han förstå att det var den universella känslan av ensamhet som närde den mänskliga tron.

Medan han skred fram i den tomma, livlösa tunneln upplevde han själv något liknande. Om stalkern hade rätt och de hade befunnit sig i Metro-2 sedan över en timme, så hade det gåtfulla byggnadsverket visat sig vara en vanlig konstruktion, för länge sedan övergiven av sina forna herrar och övertagen av primitiva kannibaler och deras fanatiska förkunnare.

Soldaterna började viska. Truppen hade kommit in på en tom station av ytterst ovanligt slag. En kort plattform, lågt i tak, tjocka pelare av stålbetong och kakel på väggarna i stället för marmor, allt vittnade om att stationen inte hade byggts för att imponera på någon utan enbart för att ge ett så gott skydd som möjligt åt dess användare.

Bronsbokstäver som mörknat med tiden bildade det obegripliga ordet »Sovmin« på väggen. På ett annat ställe stod det »Regeringshuset«. Artiom var säker på att det inte fanns några stationer i den vanliga metron med de namnen, och det kunde bara betyda en sak: de befann sig långt utanför dess gränser. Melnik verkade inte vilja dröja för länge på platsen. Han kastade stressade blickar omkring sig, rådgjorde tyst med sina män, och snart marscherade truppen vidare.

Artiom hade fyllts av en egendomlig känsla som han inte riktigt kunde sätta ord på. Det var som att få ett fint födelsedagspaket som bara innehöll tidningspapper, medan själva presenten saknades.

De osynliga observatörerna dog inför hans ögon, förvandlades från en hotfull, allvetande och ouppnåelig kraft till imaginära skulpturer som var på väg att vittra sönder i tunnlarnas kalla och fuktiga luftdrag. Och med dem förbleknade också alla andra skrönor, alla vidskepligheter som han stött på under sin vandring sprack som såpbubblor.

Framför honom öppnade sig en av metrons största hemligheter: han befann sig i D-6, tunnelbanans »gyllene myt«, som någon hade uttryckt det. Men i stället för glädje upplevde han endast ett obegripligt svår-

Skannat med CamScanner

mod. Han började ana att somliga hemligheter var så underbara just för att de var hemligheter och att det fanns frågor som det var bättre att inte veta svaret på.

Artiom kände att det blev kallt om kinderna, där tunnelns andetag smekte spåren efter tårarna som föll. Han skakade häftigt på huvudet, precis som den skjutne vilden nyss hade gjort. Sedan började han frysa, kanske av det kalla, fuktiga vinddraget som bar med sig en lukt av förfall, kanske av den akuta känslan av tom ensamhet.

För en kort stund tyckte han att allt i världen hade förlorat sin mening – hans uppdrag, människans försök att överleva i den förändrade världen och själva livet i alla dess former. Tillvaron hade inte mer att bjuda på – endast en tom, mörk tunnel av utmätt tid, genom vilken varje människa måste irra i blindo från stationen »Födelsen« till stationen »Döden«. Den som sökte en tro var helt enkelt ute efter ett sidospår längs sträckan. Men det fanns bara två stationer, tunneln hade byggts enkom för att förbinda dessa med varandra och det kunde inte finnas några förgreningar däremellan.

När Artiom vaknade upp ur sina funderingar, märkte han att han hade kommit på efterkälken. Först förstod han inte vad det var som hade fått honom att besinna sig, sedan såg han sig omkring och fick syn på en dörr som stod på glänt. Och det kom ett ljud därifrån, ett besynnerligt, växande brus – som ett sorl eller ett missnöjt morrande. Det hade antagligen inte hörts när de andra passerade dörren, men nu gick det inte att ta miste på.

Truppen var säkert hundra meter framför honom. Artiom övervann sin impuls att springa i fatt de andra, i stället gick han fram till dörren och knuffade upp den. Därbakom fanns en ganska lång och bred korridor, med en svart kvadrat gapande i den bortre ändan. Det var därifrån det kom, ljudet som alltmer påminde om ett morrande.

Artiom vågade inte ta klivet över tröskeln. Han stod kvar som förhäxad, stirrade in i den svarta kvadraten i slutet på korridoren och lyssnade, tills ljudet plötsligt ökade i styrka och något ofattbart stort susade förbi i öppningen och försvann.

Artiom ryggade tillbaka, smällde igen dörren bakom sig och rusade efter de andra.

Skannat med CamScanner

18. MAKTEN

De hade redan märkt att han saknades och gjort halt. En vit ljusstråle flackade oroligt omkring i tunneln och när den stannade vid Artiom lyfte han upp armarna i luften och skrek:

»Det är jag! Skjut inte!«

Ficklampan släcktes. Artiom skyndade fram, beredd på en avhyvling, men när han hade anslutit sig till truppen frågade Melnik bara lite försiktigt:

»Hörde du något?«

Artiom nickade tyst. Han hade inte lust att berätta vad han just hade sett – han var inte säker på att det verkligen hade hänt. I metron kunde man inte lita på sina sinnen, det om något hade han lärt sig.

Vad var det för något? Det såg ut som ett förbipasserande tåg, men det var ju uteslutet: i metron hade det inte funnits tillräckligt med ström för att driva ett helt vagnsätt på flera årtionden. Det andra alternativet var ännu mer osannolikt. Vildarna hade ju varnat dem för Stora maskens heliga gångar och att det var en förbjuden dag. Några andra möjligheter kom han inte på.

»Det går väl inga tåg längre, eller hur?« frågade han stalkern för säkerhets skull.

Melnik såg bekymrat på honom.

»Vad menar du? Tågen blev ju stående för gott den gången, och sedan dess har de plundrats på varenda skruv. Tänker du på bruset, kanske? Underjordiska strömmar, tror jag. Floden rinner däruppe – vi har passerat under den. Skit samma, nu har vi allvarligare problem. Vi vet fortfarande inte hur vi ska ta oss ut härifrån.«

Artiom ville inte att stalkern skulle tro att han hade med en galning att göra, så han släppte frågan. Hans andra hypotes var trots allt ännu vansinnigare.

Floden verkade faktiskt finnas i närheten. Här bröts tunnelns obehagliga tystnad av fallande vattendroppar och svarta rännilar som porlade utmed rälsen. Väggarna och valvet glänste av fukt och täcktes av vitskimrande mögel, här och var blänkte en vattenpöl. Artiom visste att

Skannat med CamScanner

man måste akta sig för vattnet i tunnlarna och kände sig alltmer illa till mods. Fukten dök alltid upp på platser som människan hade övergett och glömt: utan reparationer och den ständiga kampen mot grundvattnet hade läckor uppstått på somliga sträckor i metron. Artioms styvfar hade till och med berättat om översvämmade tunnlar och stationer. Tack och lov låg de oftast rätt djupt och i utkanten av metron, så olyckan drabbade inte nödvändigtvis hela linjen. Fukten på väggarna framstod som svettdropparna i pannan på en ensam, döende människa.

Tunneln blev dock torrare ju längre de gick. Rännilarna sinade efter hand, mögelfläckarna blev färre och luften lättare att andas. Tunneln gick neråt och var lika tom som förut, vilket var misstänkt i sig – en tom tunnel var ju det värsta som fanns. Det förstod även de andra, som allt oftare kastade en nervös blick mot Artiom som gick sist, och sedan vek undan blicken lika snabbt för att inte behöva se honom i ögonen.

De fortsatte hela tiden rakt fram, utan att stanna till vid förgreningarna med järngaller för ingången och de tjocka järnportarna med spakar och reglar. Först nu förstod Artiom vidden av den enorma labyrint som hade grävts ut ur jordlagren under staden av dess forna invånare. Metron var uppenbarligen endast en liten del av ett gigantiskt, underjordiskt nät av gångar och korridorer.

Några av dörrarna som truppen passerade stod på vid gavel. För några sekunder gav ljusstrålen från en nyfiken ficklampa ett illusoriskt liv åt de övergivna rummen med sina rostiga tvåvåningsbritsar, innan den återigen förlorade sig i de vindlande korridorernas gap. Överallt rådde ett fruktansvärt förfall och Artioms ansträngningar att finna spår av mänsklig närvaro var förgäves. Det grandiosa byggnadsverket låg dött och övergivet sedan länge.

Kanske hade Artiom rent av känt sig mindre illa till mods om de hade stött på någons förmultnade kvarlevor på golvet.

Ilmarschen verkadé aldrig ta slut. Åldringen gick allt långsammare, hans krafter hade börjat tryta och varken knuffar eller svordomar förmådde honom att raska på. Truppen tog inte längre några raster, och det längsta stoppet varade i en halv minut – mer behövde inte männen som bar på båren med Anton för att byta sida. Oleg visade sig häpnadsväckande uthållig. Även om det syntes att han var trött så klagade han inte, i stället pinnade han på för att hålla jämna steg med de vuxna.

Plötsligt hördes ett livligt sorl från täten. Artiom kikade fram mellan

Skannat med CamScanner

ryggarna och förstod varför: de hade anlänt till en ny station. Den såg nästan exakt likadan ut som den förra: låga valv, pelare tjocka som elefantben, målade betongväggar, inte ett spår av några utsmyckningar. Plattformen var dock ovanligt bred och det var knappt att de såg vad som fanns på andra sidan. Uppskattningsvis kunde säkert mer än tvåtusen personer ha stått och väntat på tåget här, men nu syntes inte en levande själ och det sista tåget hade avgått mot okänd destination för så länge sedan att spåren hade svartnat av rost och de murkna syllarna täckts av mossa. Stationsnamnet i gjutna bronsbokstäver fick Artiom att haja till. Där var det igen, det gåtfulla ordet »Genstab«. Genast mindes han officerarna i Polis och de ondskefulla eldsflammorna som vandrade omkring i den hotfulla parken framför Försvarsministeriets ruiner.

Melnik lyfte en handskklädd hand. Truppen gjorde genast halt.

»Ulman, med mig«, sa stalkern och hävde sig upp på perrongen.

En kraftig, björnliknande soldat klättrade upp på perrongen och följde efter befälhavaren. Ljudet av deras smygande fotsteg smälte samman med stationens tystnad. Resten av truppen intog som på befallning försvarsposition och höll uppsikt över tunneln i båda riktningarna. Artiom som hamnade i mitten tänkte ta en närmare titt på den märkliga stationen.

»Kommer pappa att dö?«

Artiom kände att pojken drog honom i ärmen. Han tittade ner. Oleg såg bedjande på honom och Artiom förstod att han kämpade med gråten. Han skakade lugnande på huvudet och klappade pojken på kinden.

»Var det för att jag berättade var pappa hade arbetat? Var det därför de skadade honom?« sa Oleg och snyftade. »Pappa sa att jag aldrig fick prata om det… Han sa att folk inte gillar raketsoldater. Fast det är ju inget att skämmas för, sa han, det är ju inget fult, rakettrupperna försvarade vårt fosterland. Och de andra är bara avundsjuka.«

Artiom kastade en ängslig blick på förkunnaren, men han bara satt där på golvet, utmattad av den långa marschen, och stirrade tomt framför sig.

Några minuter senare återvände spanarna. Truppen samlades kring stalkern, som helt kort informerade om läget.

»Stationen är tom, men används ibland. På några ställen finns det bilder av masken. Dessutom hittade vi en karta, målad på en vägg. Om den stämmer så leder den här linjen till Kreml. Där finns en centralsta-

Skannat med CamScanner

tion och övergångar till andra linjer. En av dem går till Majakovskaja. Den måste vi ta, tunneln borde vara framkomlig. Sidogångarna låter vi vara. Några frågor?«

Männen utbytte blickar, men ingen sa någonting.

Den ende som reagerade var åldringen. Fram till nu hade han suttit helt apatisk på golvet, men när han hörde ordet »Kreml« skakade han vilt på huvudet och försökte säga något. Melnik böjde sig fram och tog bort munkavlen från hans mun.

»Nej, inte dit! Inte dit!« utbrast förkunnaren genast. »Jag går inte till Kreml! Lämna mig här!«

»Vad är det med er?« undrade stalkern irriterat.

»Inte till Kreml! Vi går aldrig dit! Jag vägrar!« upprepade den gamle som besatt och darrade i kroppen.

»Tja, det är väl alldeles utmärkt att ni inte går dit«, svarade stalkern, »då slipper vi i alla fall ert folk där. Tunneln är tom och ren, och några sidogångar ger jag mig inte in i. Enligt mig är det bäst att gå raka vägen, över Kreml.«

Männen började viska med varandra. Artiom kom att tänka på det olycksbådande skenet från Kremltornen och förstod varför inte bara förkunnaren fruktade platsen.

»Nu räcker det!« avbröt Melnik viskandet. »Vi fortsätter, det är ont om tid. Nu är det en förbjuden dag för dem, så det finns ingen i tunneln. Men vem vet när dagen tar slut, och då får vi det hett om öronen. Se till att han reser på sig!«

»Nej! Gå inte dit! Man får inte! Jag vägrar!« skrek åldringen nästan från vettet.

När en soldat försökte lyfta upp honom, slank förkunnaren hal som en orm ur hans grepp och blev sedan stående med spelad underdånighet inför karbinpiporna som riktades mot honom. Plötsligt ryckte det till i hans bakbundna händer.

»Nu kan ni fara åt helvetet!« utbrast förkunnaren och hans triumferande skratt förvandlades några sekunder senare till ett gurglande, kroppen genomfors av krampryckningar och ur munnen vällde fradgan fram. Konvulsionerna förvred hans ansiktsmuskler till en vidrig grimas, som var desto kusligare eftersom mungiporna drogs uppåt. Det var det otäckaste leende Artiom någonsin hade sett.

»Han är färdig«, sa Melnik.

Skannat med CamScanner

Han gick fram till gubbens döda kropp på golvet och vände på den med stövelspetsen. Det styva, liksom stelnade liket gav långsamt efter och rullade tungt över på mage. Först trodde Artiom att stalkern helt enkelt ville dölja den dödes ansikte, men sedan förstod han den verkliga anledningen: Melnik lyste med ficklampan på gubbens fjättrade händer. I den högra näven höll han en nål, som stack in i vänster underarm. Hur förkunnaren hade lyckats gömma giftnålen hela tiden och varför han inte hade använt den tidigare var en gåta. Artiom vände sig bort från kroppen och lade handflatan över ögonen på lille Oleg.

Truppen stod som fastfrusen. Trots att man fått order om uppbrott rörde sig ingen ur fläcken. Stalkern såg forskande på männen. Det var lätt att föreställa sig vad som rörde sig i deras huvuden: Vad väntade dem i Kreml, om gisslan hellre tog livet av sig än gick dit?

För att slippa tidsödande diskussioner gick Melnik fram till båren med den kvidande Anton, böjde sig ner och grep ett av handtagen.

»Ulman!« ropade han.

Den bredaxlade spanaren tvekade en sekund och tog sedan plats bredvid stalkern, medan Artiom gav efter för en oväntad impuls och fattade tag i det tredje handtaget. En annan soldat dök upp och tog det fjärde. Utan att ödsla ett ord ställde sig stalkern upprätt och marscherade i väg. De andra följde efter och truppen intog på nytt stridsformation.

»Det är inte långt kvar«, viskade Melnik. »Ett par hundra meter. När vi kommer fram måste vi hitta gångtunneln till den andra linjen. Därifrån går vi till Majakovskaja, sedan vet jag inte hur vi ska göra. Tretiak är ju död... Vi kommer nog på något. Det här är den enda vägen vi kan ta. Vi har inget annat val.«

Plötsligt klack det till i Artiom: han måste ju tänka på sin egen väg också. Han försjönk i egna funderingar en stund, men så snart stalkerns ord om Tretiak trängde fram till hans upptagna medvetande vaknade han upp och viskade till Melnik:

»Anton... han var vid rakettrupperna... Han var också raketexpert. Alltså har vi fortfarande en chans! Eller hur?«

Melnik kastade en häpen blick över axeln på Artiom, sedan tittade han på vaktchefen, som låg och vred sig på båren. Han såg inte alls ut att må bra. Förlamningen hade gått över för länge sedan, men nu led han av feberyrsel. Hans stön blandades med lösryckta ord, diffusa, men ursinniga order, förtvivlade vädjanden, snyftningar och mummel. Och

Skannat med CamScanner

ju närmare Kreml de kom desto högre blev den sårades rop, desto vildare vred han sig på båren.

»Inga diskussioner, sa jag!« skrek Anton till kamrater som endast han kunde se. »De kommer… Stanna! Ynkryggar… Men hur… hur är det fatt med de andra? Där får ju ingen vara, ingen!«

Hans panna badade i svett, och Oleg, som sprang bredvid båren, utnyttjade varje kort uppehåll – medan bärarna bytte position – för att torka av den med en trasa. Melnik lyste på vaktchefen, som om han ville se om han höll på att kvickna till eller inte. Han såg hur Anton gnisslade tänder, hur blicken flackade under ögonlocken. Nävarna var knutna och kroppen kastades fram och tillbaka. Bårens remmar höll Anton på plats, men det blev allt svårare att bära honom.

Efter ytterligare femtio meter lyfte Melnik handen igen och truppen stannade. På marken lyste ett primitivt målat tecken: det var ännu en ormbild, men här stötte huvudet emot en tjock, röd linje som gick tvärs över golvet. Ulman visslade till.

»Rött betyder stopp, sägs det«, skämtade någon nervöst bakifrån.

»Det gäller bara maskar, inte oss«, klippte Melnik av. »Framåt!«

Nu rörde sig truppen emellertid långsammare. Stalkern hade fällt ner nattsiktet över ögonen och tagit plats i täten. Men det var inte bara av försiktighet som de hade slagit av på takten. Efter stationen Genstab hade tunneln blivit ännu brantare, och även om den var lika tom som förut kunde männen känna den osynliga, men påtagliga fläkten av någons närvaro från Kreml. Den omsvepte truppen och snart var männen övertygade om att framöver, i det svarta, ogenomträngliga djupet, dolde sig något oförklarligt, gigantiskt och ondskefullt. Förnimmelsen liknade ingenting som Artiom hade känt förut: den mörka virvelvinden som hade förföljt honom utanför Sucharevskaja, rösterna i rören eller den vidskepliga rädslan för tunnlarna som ledde till Park Pobedy. Nej, han kände allt starkare att det dolde sig något bakom hans oro den här gången… något obesjälat, men ändå levande.

Artiom såg på den starke soldaten som gick bredvid stalkern på den andra sidan av båren. Ulman hade Melnik kallat honom. Plötsligt kände han ett akut behov av att prata lite, om vad som helst, bara han fick höra en mänsklig röst.

»Förresten, varför lyser stjärnorna på Kremls torn?« frågade han. Det hade han grubblat över länge.

Skannat med CamScanner

»Vem har sagt att de lyser?« sa Ulman förvånat. »Det är bara struntprat. Med Kreml är det såhär: var och en ser det han vill se. Somliga påstår rent av att Kreml inte ens existerar längre och att folk helt enkelt inbillar sig att de ser det. Man vill väl tro att det allra heligaste klarade sig.«

»Och vad var det som hände med Kreml?«

»Det är det ingen som vet«, svarade soldaten, »utom kanske kannibalerna. Jag är för ung, jag var bara tio år på den tiden. Men de som kämpade i kriget säger att man inte ville förstöra Kreml och i hemlighet släppte en nyutvecklad bomb över det. Ett biologiskt vapen... Precis i början av kriget. Det märktes inte genast, man slog inte ens larm, och när man såg effekterna var det redan för sent, för det nya vapnet åt upp allting i Kreml och lockade rent av till sig människor från omgivningarna. Det lever och frodas bakom Kremls murar än i dag.«

»Och varför... varför är det så lockande?« Artiom blev inte kvitt sin syn: det skimrande, överjordiska ljuset på toppen av Kremltornen.

»Vet du, förr i tiden fanns det en liten insekt – myrlejonet. Det grävde en liten grop i sanden, satte sig på botten och öppnade sitt gap. Om en myra kom förbi och råkade gå på kanten av gropen, då var det klippt. Slut på CV:t. Myrlejonet ruskade på sig, sanden rasade mot botten och myran med den, rakt ner i myrlejonets svalg. Tja, det är likadant med Kreml. Hamnar du på kanten till gropen, då faller du.« Ulman flinade.

»Varför går människor in frivilligt?«

»Hur skulle jag kunna veta det? Hypnos, antagligen... Se bara på de människoätande trollkonstnärerna. Hur de frös våra hjärnor! Sådant tror man inte på förrän man har sett det med egna ögon. Det var ju snudd på att vi inte tog oss därifrån...«

»Så varför går vi rakt in i lejonkulan?«

»Det får du fråga chefen om. Men som jag förstår det måste man vara utomhus och titta upp på tornen för att det ska få grepp om en. Och vi är ju egentligen redan inne... Hur skulle vi kunna titta upp härifrån?«

Melnik vände sig om och hyssjade ilsket åt dem. Ulman tystnade genast. Och nu hördes det som hans prat hade överröstat: ur djupet kom ett stilla, illavarslande... kluckande? Porlande? Det räckte med att en gång uppfatta detta ljud, som egentligen var helt harmlöst, men liksom påträngande och obehagligt, för att det skulle fastna i huvudet.

De passerade tre enorma hermetiska portar, som följde direkt på varandra, och en tung järnjalusi, som var upprullad till taket.

Skannat med CamScanner

Porten, tänkte Artiom. Vi står på tröskeln.

Tunneln vidgades och de trädde in i en marmorsal, som var så väldig att knappt ens de starkaste ficklamporna nådde ända fram till den motsatta väggen. Till skillnad från de andra hemliga stationerna var det högt i tak och det vilade på mäktiga, rikligt utsmyckade kolonner. Från taket hängde massiva ljuskronor som hade svartnat med tiden, men som ändå svarade på ljuset från ficklamporna med koketta reflexer.

Här och var pryddes väggarna av enorma mosaiker, som avbildade en inte helt ung herre med pipskägg och stor flint och en massa leende människor i arbetskläder, unga kvinnor i enkla klänningar och vita huvudbonader, soldater i gammalmodiga skärmmössor, en jaktplanseskader som kom flygande över himlen, en krypande stridsvagnskolonn och slutligen själva Kreml.

Namnet på den förunderliga stationen syntes ingenstans, men just frånvaron av stationsnamnet gav en antydan om var de hade hamnat.

Kolonnerna och väggarna var täckta av ett nästan centimetertjockt dammlager. Uppenbarligen hade ingen satt sin fot här på flera årtionden – det var kusligt att ens spekulera om varför till och med de orädda vildarna undvek platsen.

Längre bort på spåret stod ett ovanligt tåg. Det bestod av endast två vagnar, men de var tungt bepansrade och målade med militärgrön skyddsfärg. Fönstren hade tonade glas och var så smala att de påminde om skottgluggar. Dörrarna – en per vagn – var stängda och låsta. Hade Kremls herrar inte hunnit utnyttja sin hemliga flyktväg? tänkte Artiom.

De tog sig upp på perrongen och stannade.

»Så här ser det alltså ut…« Stalkern lyfte på huvudet så långt hjälmen tillät. »Alla sagor man hört… Och så stämmer ingenting…«

»Och vart går vi nu?« frågade Ulman.

»Inte en aning«, erkände Melnik. »Vi får se oss omkring.«

Den här gången höll de ihop och rörde sig långsamt i samlad trupp. Stationen var ändå ganska lik en vanlig station: spåren löpte på vardera sida av plattformen och avgränsade rummet till höger och vänster. I båda kortändarna av den avlånga salen fanns två, för evigt stillastående rulltrappor som försvann in i mäktiga valvgångar. Den närmaste ledde uppåt, den andra dök ner i ett okänt djup. Säkert fanns det också en hiss någonstans – Kremls forna invånare hade nog inte tid att ta rulltrappan ner till perrongen som vanliga dödliga.

Skannat med CamScanner

Melniks fascination smittade av sig på resten av truppen. Männen lyste med sina ficklampor mot de höga valven, beundrade bronsskulpturerna i mitten av salen och hänfördes av de konstfulla mosaikerna i det underjordiska palatset. De hade till och med gått över till att viska för att inte störa dess frid. Artiom var lika överväldigad och hade fullständigt glömt bort alla faror, förkunnarens självmord och Kremlstjärnornas bedövande sken. Han hade bara en enda tanke i huvudet: Vad outsägligt vacker stationen måste ha varit i ljuskronornas varma, klara sken!

Långsamt närmade de sig salens motsatta ända, där de nedgående rulltrapporna började. Artiom försökte föreställa sig vad som gömde sig därnere, i djupet. Kanske ännu en station, med tåg som gick direkt till de hemliga bunkrarna i Uralbergen? Eller gångar till skyddsrum och fängelsehålor som grävts ut i glömda tider? En underjordisk fästning? Strategiska förråd av vapen, mediciner och proviant? Eller helt enkelt ett oändligt band av trappsteg som bara fortsatte neråt så långt ögat nådde? För var det inte här någonstans som metrons djupaste punkt var belägen, den som Khan hade pratat om?

Artiom eggade sin fantasi med de mest osannolika bilder för att dra ut på ögonblicket innan han kom fram till kanten av rulltrappan och äntligen fick reda på vad som faktiskt dolde sig därnere. Därför hann soldaten som hade berättat om myrlejonet före honom till arkaden. Plötsligt gav han till ett skrik och ryggade tillbaka. Ett ögonblick senare var det Artioms tur.

Långsamt, likt en sagofigur som vaknade efter hundra år i dvala och sträckte på sina stela leder, satte sig de båda rulltrapporna i rörelse. Med ett ansträngt, ålderssvagt gnissel rörde sig trappstegen neråt, och det fanns något obeskrivligt kusligt i den synen... Det var något som inte stämde, som inte motsvarade det Artiom visste om rulltrappor. Han anade orsaken, men lyckades inte få tag i svansen på förståelsens undflyende skugga.

»Hör du, vad tyst rulltrappan är? Det finns ju ingen motor som driver den... Drivverket står stilla«, sa Ulman.

Naturligtvis, det var så det låg till. Knarret från trappstegen och gnisslet från de osmorda kugghjulen var de enda ljud som maskineriet gav ifrån sig. De enda? Nu hörde Artiom återigen det vidriga kluckandet och smackandet som de hade uppfattat redan i tunneln. Ljuden kom ur djupet, från platsen dit rulltrapporna ledde. Han repade mod till sig, gick

Skannat med CamScanner

fram till kanten och lyste nerför den branta tunneln, genom vilken det svartbruna bandet rullade allt snabbare.

För ett kort ögonblick trodde han att Kremls hemlighet hade uppenbarats för honom. Genom springorna mellan trappstegen syntes något smutsbrunt, oljeaktigt och helt uppenbart levande. Med korta intervaller bubblade det upp ur springorna, höjdes och sänktes synkront utmed hela trappans längd så långt Artiom kunde se. Och det var inte en slumpmässig puls. Den levande rörelsen var utan tvivel bara en del av en gigantisk helhet, som fick trappstegen att röra sig. Någonstans långt därnere, på ett tjugotal meters djup, flöt den smutsbruna vätskan på golvet, den bubblade och andades, böljade och skvalpade, och det var på så vis de besynnerliga, motbjudande ljuden uppstod. Nu uppfattade Artiom öppningen som ett monsters gap, tunnelvalvet som svalget och själva rulltrappan som den giriga tungan hos en hotfull, uråldrig gudom, som blivit störd av inkräktarna.

Sedan var det som om en mjuk hand vidrörde hans medvetande och det blev lika tomt i hans huvud som i tunneln som de kommit genom. Det enda han ville var att gå ut på trappan och åka ner i djupet, där han äntligen skulle få frid och finna svaret på alla sina frågor. Inför hans inre blick tändes Kremlstjärnorna igen...

»Artiom! Spring!« En handske daskade till hans kind så att huden brände.

Han ryckte till och blev alldeles förstummad: den bruna sörjan kom krypande uppför tunneln, pulserande, stigande, skummande, som kokande suggmjölk. Benen lydde honom inte och tankens klarhet var flyktig: den osynliga tentakeln hade släppt hans förstånd för ett ögonblick, men bara för att genast ta ett nytt grepp och dra ner det i mörkret.

»Få bort honom därifrån!«

»Först pojken! Sluta gråta...«

»Vad tung... Och så har vi den sårade också...«

»Släpp den, släpp båren! Vad ska du med båren till?«

»Vänta, jag hjälper till, det är lättare om vi är två...«

»Din hand, ge mig din hand! Raska på!«

»Heliga Guds moder – det är redan uppe...«

»Lyft upp honom... Titta inte, titta inte dit! Hör du vad jag säger?«

»Ge honom en örfil! Såja!«

»Kom till mig! Det är en order! Annars skjuter jag!«

Skannat med CamScanner

Besynnerliga bilder passerade revy: vagnens gröna, nitade vägg, det uppochnervända taket, det skitiga golvet... mörkret... återigen den gröna pansarplåten... sedan slutade världen att gunga, lugnade sig och blev stilla. Artiom reste sig på armbågarna och såg sig omkring.

De satt i en cirkel på det bepansrade tågets tak. Alla ficklampor var släckta, utom en liten, som låg i mitten. Ljuset var inte tillräckligt starkt för att man skulle se vad som pågick i salen, men det hördes hur det kluckade, sjöd och skummade från alla håll.

På nytt var det något som försiktigt, liksom trevande, sträckte ut sin tentakel efter hans förstånd, men han ruskade på huvudet och tentakeln drogs tillbaka.

Han såg sig omkring och räknade mekaniskt männen som trängdes på taket. Nu var de fem stycken, plus Anton, som fortfarande inte kommit till sans, och hans son. Avtrubbat konstaterade Artiom att det saknades en soldat, sedan upphörde hans tankar igen. Så snart huvudet var tomt började förståndet på nytt att glida ner i den grumliga malströmmen. Det var svårt att kämpa mot den ensam. När han för ett kort ögonblick blev medveten om det som pågick försökte han gripa tag i denna tanke: det var helt enkelt nödvändigt att tänka på något för att hålla förståndet sysselsatt. Det verkade vara likadant för de andra.

»Det här är resultatet av strålningen«, sa Melnik. »De hade alltså rätt i att det var ett biologiskt vapen! Men de hade nog inte räknat med att det skulle växa till sig. Vilken tur att det befinner sig bakom murarna och inte kan sprida sig i staden...«

Ingen svarade. Soldaterna satt tysta och lyssnade med tankarna på annat håll.

»Tala med mig, tala! Tig inte! Den där skiten trycker på ert undermedvetande! Hallå, Oganesian! Oganesian! Vad tänker du på...?« Stalkern ruskade om en av sina mannar. »Ulman, för helvete! Vad glor du på? Se på mig! Prata med mig!«

»Det kallar... så ömt...«, sa bjässen Ulman och blinkade med ögonen.

»Vadå ömt?! Såg du inte vad det gjorde med Deljagin?« Stalkern gav honom en rungande örfil. Ulman tittade slött upp på honom.

»Ta varandra i händerna! I händerna!« vrålade Melnik. »Tig inte! Artiom! Sergej! Titta på mig, titta på mig!«

Bara en meter under dem kluckade och kokade den otäcka massan,

Skannat med CamScanner

som vid det här laget måste ha översvämmat hela plattformen. Den blev allt mer påträngande och männen kunde knappt uthärda trycket längre.

»Grabbar! Kom igen... i kör! Vi sjunger!« Melnik vägrade att ge upp. Han ruskade om sina soldater, gav dem rungande örfilar eller klappade dem nästan kärleksfullt på kinden. »Res dig, stora land... Res dig till sista kampen!« stämde han upp i hes falsksång. »Mot fascismens mörka makt... Mot den förbannade hord...«

»Må vårt stolta mod...«, föll Ulman in. »... resa sig som en våg...«

Runt tåget stormade det nu med dubbel styrka. Artiom sjöng inte med: han kunde inte texten till sången, men han förstod att det fanns en anledning till att soldaterna sjöng om mörka krafter och vågen som skulle resa sig.

Efter första strofen och refrängen var det ingen utom Melnik som kunde texten och de följande fyra stroferna sjöng han ensam, samtidigt som han med hotfulla blickar såg till att ingen förlorade koncentrationen:

Likt två skilda poler
är vi fiender i allt!
Vi kämpar för ljus och fred,
de för mörkrets makt...

Den här gången sjöng nästan alla med i refrängen, till och med lille Oleg försökte stämma in. Det var en bedrövlig kör av grova, sönderrökta mansröster som ekade i den stora, dystra salen. Sången steg mot det höga, mosaikprydda valvet, studsade, föll tillbaka och drunknade i den levande massan som kokade nedanför. Och även om bilden av sju vuxna män som satt hand i hand på ett vagnstak och sjöng meningslösa sånger i vanliga fall skulle ha förefallit Artiom absurd och löjlig, så påminde den nu mest om en blodisande scen ur en mardröm om natten. Han ville ingenting hellre än att vakna.

Må vårt stora mod
resa sig som en våg...
Hela folket har gått ut i strid,
det är ett heligt krig!

Skannat med CamScanner

Även om Artiom inte sjöng med så rörde han på läpparna och gungade i takt med musiken. Då han inte riktigt hade uppfattat betydelsen av den första strofen, trodde han först att sången handlade om människans överlevnadskamp i metron eller om kampen mot de svarta, under vars anstormning hans hemstation snart skulle falla. Men sedan kom det några rader om fascisterna och Artiom förstod att det var tal om Röda brigadens kamp mot invånarna på Pusjkinskaja.

När han vaknade upp ur sina funderingar igen, märkte han att kören hade tystnat. Kanske kunde inte ens Melnik fler strofer, kanske hade de andra helt enkelt slutat att sjunga med.

»Grabbar! Kom igen, nu tar vi *Kombat*, va?« försökte stalkern övertala sina män. »Kombat, gamle Kombat, du överger aldrig dina grabbar…«, började han, men i nästa stund tystnade han.

Truppen hade drabbats av en oroväckande apati. Soldaterna släppte varandras händer, cirkeln bröts. Alla var tysta, till och med Anton som hela tiden hade yrat i sin feber.

Artiom kände hur hans tomma huvud fylldes med likgiltighetens och utmattningens varma, grumliga sörja. Han försökte tränga bort den genom att tänka på sitt uppdrag och rabbla barnramsor för sig själv, och till slut upprepade han bara: »Jag-tänker-jag-tänker-jag-tänker-jag-tänker-mig-kommer-du-inte-åt…«

Soldaten som stalkern hade kallat Oganesian reste sig plötsligt från sin plats. Artiom höjde likgiltigt blicken mot honom.

»Jaha, dags att gå då. Vi ses«, sa soldaten.

De andra såg slött på sin kamrat utan att svara, bara stalkern nickade åt honom. Oganesian ställde sig på kanten och tog ett steg framåt, utan att tveka. Det kom inte ett ljud över hans läppar, men nedslaget lät som en obehaglig blandning av ett plums och ett hungrigt morrande.

»Det kallar… det kallar…«, sa Ulman mässande och började också resa sig upp.

I Artioms huvud hade besvärjelsen »jag-tänker-jag-tänker-jag-tänker« hakat upp sig vid ordet »jag«, och nu upprepade han, utan att själv märka att han skrek: »jag-jag-jag-jag-jag«. Med ens kände han en stark, närmast oemotståndlig önskan att se efter om den böljande massan därnere verkligen var lika motbjudande som han först hade tyckt. Tänk om han hade tagit miste? Han mindes stjärnorna på Kremltornen, så fjärran, så lockande…

Skannat med CamScanner

Då for lille Oleg upp, tog en kort sats och kastade sig ner från taket med ett skratt. Den levande dyn smackade tyst när den tog emot pojkkroppen. Artiom kände att han avundades honom och gjorde sig beredd att följa efter. Men några sekunder efter att massan hade slutit sig ovanför Olegs huvud – kanske i samma ögonblick som den tog hans liv? – vaknade hans far med ett skrik.

Anton reste sig med tunga andetag och irrande blickar och började ruska om de andra.

»Var är han? Vad har hänt med honom? Var är min son?! Var är Oleg? Oleg!«

Gradvis återfick soldaternas ansikten ett medvetet uttryck. Även Artiom började besinna sig. Han var inte längre säker på om han verkligen hade sett Oleg hoppa ner från taket. I stället för att svara försökte han lugna Anton, som blev alltmer utom sig eftersom han på något outgrundligt vis förstod att något ohjälpligt hade inträffat. Hans hysteri fick Artiom, Melnik och de andra männen att slutligen vakna upp ur sin apati. Upprördheten, den ursinniga förtvivlan, överfördes till dem och den osynliga handen som gripit efter deras medvetanden drogs undan, som om den bränt sig på hatet som nu kokade i dem. Äntligen hade Artiom och de andra fått tillbaka förmågan att tänka rationellt, och först nu insåg han att den hade berövats dem redan vid ingången till stationen.

Stalkern avlossade några provskott mot den kluckande massan, men utan resultat. Då beordrade han soldaten med eldkastaren att ta av sig bränsletanken och två andra män att lysa upp nedslagsplatsen, medan han själv intog skjutposition. På Melniks signal tog den förste soldaten sats och svingade i väg tanken. Han trillade nästan ner från taket på kuppen, men lyckades i sista stund gripa tag i kanten. Tanken beskrev en kort båge genom luften och slog ner ett tiotal meter från vagnen.

»Ta skydd!« I samma ögonblick som bränsletanken träffade den oljeskimrande ytan tryckte Melnik in avtryckaren.

Artiom låg raklång på taket och följde bränsletanken med blicken. När han hörde skottets dämpade plopp gömde han ansiktet i armvecket och tryckte sig mot det kalla pansaret. Explosionen var enorm: Artiom rycktes nästan ner från taket, hela vagnsättet skakade. Det brandgula återskenet av brinnande bensin trängde igenom hans hopknipna ögonlock.

Under den följande minuten hände ingenting. Massan fortsatte att

Skannat med CamScanner

klucka och smacka, och Artiom förberedde sig redan på en ny attack mot sitt förstånd.

Men i stället började ljuden bli svagare.

»Titta! Det drar sig tillbaka!« vrålade Ulman nästan i örat på Artiom.

Han lyfte på huvudet. I ljuset från ficklamporna syntes tydligt hur massan, som nästan hade fyllt hela den enorma salen, sjönk undan och flöt tillbaka mot rulltrapporna.

»Snabbt!« Melnik kom upp på fötter. »Så snart det har försvunnit följer alla efter mig – till tunneln därborta!«

Artiom blev förvånad över att Melnik plötsligt var så säker på sin sak, men han sa ingenting utan förklarade stalkerns tidigare rådvillhet med avtrubbningen som drabbat dem. Nu var stalkern sig själv igen: den nyktre, målmedvetne befälhavaren som inte tolererade några invändningar.

Fast Artiom hade varken tid eller lust att fundera mer. Det enda som gällde nu var att så snabbt som möjligt komma bort från den förbannade stationen innan den besynnerliga varelsen i Kremls källare hade samlat sig och kom tillbaka för att sluka dem. Stationen föreföll honom inte längre underbar och vacker, utan enbart fientlig och frånstötande. Till och med arbetarna och bönderna på mosaikerna kastade vredgade blickar på dem, trots sina falska och tillgjorda leenden.

De hoppade ner på perrongen och rusade mot andra ändan av stationen. Anton hade hämtat sig från förlamningen och kunde springa han också, så nu var det ingenting som hindrade truppen. Efter tjugo minuters språngmarsch genom den svarta tunneln var Artiom helt slut, och han var inte den enda. Äntligen gav Melnik order om att de skulle slå av på takten.

»Vart är vi på väg?« frågade Artiom som gått i kapp Melnik.

»Jag tror att vi går under Tverskajagatan nu. Vi borde snart anlända till Majakovskaja. Där får vi se hur vi gör.«

»Men hur visste ni vilken tunnel vi skulle ta?«

»Det stod på kartan som vi hittade på Genstab, men det var först i sista ögonblicket som jag kom ihåg det. Tro det eller ej, men så fort vi kom in i Kreml var det helt tomt i skallen på mig.«

Artiom tänkte efter. Det verkade nästan som om hänförelsen över den storslagna stationen, över alla bilder och skulpturer, inte hade varit hans egen? Hade det bara varit en sinnesvilla, framkallad av den kusliga varelsen som gömde sig i Kreml?

Skannat med CamScanner

Han kom att tänka på den avsky och fasa som han känt inför stationen när avtrubbningen hade skingrats. Och ett tvivel väcktes inom honom att ens dessa känslor hade tillhört honom. Kanske hade »myrlejonet« – på samma sätt som det först hade lockat dem närmare med hänförelsen – utlöst en obetvinglig önskan hos dem att fly i panik sedan de tillfogat det smärta?

Vilka känslor hade egentligen sitt ursprung i Artioms eget huvud? Hade monstret släppt taget om hans förstånd eller fortsatte det att dikte-ra hans tankar och förnimmelser? Exakt när hade Artiom hamnat under dess hypnotiska inverkan? Ja, hade han någonsin varit fri i sina beslut? Kunde ett beslut över huvud taget vara fritt? Återigen tänkte Artiom på samtalet med de besynnerliga invånarna på Poljanka...

Han såg sig omkring. Ett par steg bakom honom traskade Anton. Han hade slutat fråga efter sin son – någon hade tydligen berättat. Hans an-sikte var förstenat och dött, blicken vänd inåt. Förstod han att pojkens död var en tragisk olyckshändelse? Samtidigt hade den räddat livet på alla andra. Tillfällighet eller självuppoffring?

»Vet ni, utan Oleg hade vi inte kommit undan. Bara tack vare ho-nom... vaknade vi«, sa Artiom till Anton, utan att förklara vad han menade.

»Ja«, svarade Anton likgiltigt.

»Han berättade att ni tjänstgjorde vid rakettrupperna. De strategiska.«

»De taktiska. Totjka och Iskander.«

»Och vilka avfyringssystem? Smertj, Uragan?« frågade stalkern, som hade hört vad de pratade om och kommit närmare.

»Dem kan jag. Jag hade ett långtidskontrakt, så jag fick lära mig dem också. Dessutom var jag ju intresserad och ville pröva allt. Tills jag såg vad det ledde till.«

Antons röst lät fullständigt nollställd, som om han inte var det minsta bekymrad över att hans väl bevarade hemlighet nu blev känd. Han sva-rade kort och mekaniskt.

Melnik nickade och gick fram till täten igen.

»Vi är i stort behov av er hjälp«, sa Artiom trevande. »Ni förstår, det händer fruktansvärda saker hos oss på VDNCh...«

Och genast avbröt han sig. Efter de senaste dygnens upplevelser ver-kade det som försiggick på VDNCh inte lika skrämmande längre, inte alls som ett hot mot metron och människan som biologisk art. Han för-

Skannat med CamScanner

sköt emellertid den tanken, den var ju kanske inte hans egen, utan påtvingad utifrån.

»Det kommer mutanter till stationen från ytan...«, fortsatte han.

Anton hejdade honom med en gest.

»Säg bara vad som ska göras, så gör jag det«, sa han uttryckslöst. »Jag har gott om tid. Hur skulle jag kunna återvända hem utan min son?«

Artiom nickade medkännande och lämnade vaktchefen ensam. Han mådde uselt: att be en människa om hjälp som just hade förlorat sitt barn... Och till råga på allt på grund av honom...

Han gick fram till stalkern igen. Melnik verkade vara på gott humör: han gick ensam i täten och hummade för sig själv. När han fick syn på Artiom log han mot honom. Efter en stund kände Artiom igen melodin som stalkern försökte frambringa – det var sången om det heliga kriget, som de hade sjungit på taket.

»Vet ni, först trodde jag att den där sången handlade om kriget mot de svarta«, medgav Artiom, »men sedan förstod jag att den handlar om fascisterna. Är det kanske kommunisterna på Röda linjen som har skrivit den?«

»Sången är hundra år gammal, om inte hundrafemtio. Först skrevs den till ett krig, sedan gjordes den om till ett annat. Den är så bra just för att den passar till alla krig. Så länge människan lever kommer hon att betrakta sig själv som ljusets kraft och fienderna som mörkrets.«

Och det tänker man på båda sidorna om fronten, tillade Artiom för sig själv. Betydde det att... Hans tankar återvände till de svarta. Betydde det att de svarta betraktade människorna, till exempel invånarna på VDNCh, som ondskan och mörkret? Artiom besinnade sig och förbjöd sig själv att tänka på de svarta som vanliga motståndare. Om man bara gläntade på medlidandets dörr skulle det snart vara omöjligt att hejda dem...

»Förresten, jag kom att tänka på en sak«, sa Melnik oväntat, »när jag sa att den där sången är tidlös. I vårt land är egentligen alla tider likadana. Människor är sig ju alltid lika... Det går inte att förändra dem. Tjockskallar hela bunten! Här har världen gått under, man kan inte ens gå ut på gatan utan skyddsdräkt, och härnere härjar alla möjliga kräk, som förr bara fanns på bio... Men nej! Noll effekt! Folk är sig fortfarande lika. Ibland känns det som om ingenting har förändrats... Ja, i dag har jag varit på besök i Kreml« – stalkern log snett – »och så tänker jag: i prin-

Skannat med CamScanner

cip var det inget nytt där heller. Det är ju samma skit som förr. Jag är inte ens säker på när de släppte den där pesten över oss: var det för trettio eller trehundra år sedan?«

»Men fanns det verkligen sådana vapen för trehundra år sedan?« undrade Artiom, men stalkern svarade inte.

Ytterligare ett par tre gånger stötte de på avbildningar av Stora masken på golvet, men de såg varken till några vildar eller färska spår av deras närvaro. Och om soldaterna hade blivit på sin vakt och omformerat sig till försvar efter den första bilden, så hade spänningen lagt sig vid den tredje.

»De ljög inte. Det är verkligen en helig dag, de sitter på stationerna och undviker tunnlarna«, konstaterade Ulman lättat.

Stalkern var upptagen av annat. Enligt hans beräkningar borde utgången till metron och tunneln till raketbasen finnas i närheten. En gång i minuten tittade han på kopian av kartan från Genstab och mumlade för sig själv:

»Här någonstans... Kanske den? Nej, fel vinkel, och var är den hermetiska porten? Vi borde vara nära nu...«

Slutligen stannade de vid en förgrening: till vänster fanns en kort, gallerförsedd sidotunnel, i vars slut resterna efter en hermetisk port låg och skräpade, till höger fanns en spikrak tunnel, som var så lång att ficklampornas ljuskäglor drunknade i djupet.

»Här är det!« konstaterade Melnik. »Vi är framme. Allt stämmer med kartan. Bakom det där gallret har tunneln rasat, som vid Park Pobedy. Och det måste vara därifrån som de överföll Tretiak. Så...« Han lyste upp kartan med ficklampan och tänkte högt: »Från den här förgreningen går tunneln raka spåret till raketdivisionen, och den här, som vi kom ifrån, till Kreml. Det stämmer...«

Tillsammans med Ulman klättrade han över järngallret och i tio minuter avsökte de väggarna och taket på den korta sträckan.

»Allt i sin ordning!« förklarade stalkern när de kom tillbaka. »Det finns en liten gång bakom en rund lucka i golvet, som en avloppsbrunn. Vi är på rätt plats. Rast.«

Knappt hade alla ställt ifrån sig sina ryggsäckar och satt sig på marken förrän det hände något konstigt med Artiom: trots den obekväma ställningen föll han genast i djup sömn. Kanske var det trötthetен som ackumulerats de senaste dygnen, kanske var det giftet från förlamningsnålen som fortfarande verkade.

Skannat med CamScanner

Återigen drömde Artiom att han vaknade upp i ett tält på VDNCh. Liksom i de föregående drömmarna var stationen mörk och övergiven. Även om Artiom inte visste säkert att det bara var en dröm så visste han vad som skulle hända. Som vanligt hälsade han på den lekande flickan, men den här gången frågade han henne inget, utan gick direkt till spåren. De avlägsna skriken och bönerna om nåd skrämde honom inte längre. Nu visste han att han drömde den efterhängsna drömmen för femtioelfte gången av en annan anledning. Och den anledningen dolde sig i tunneln. Han måste utröna hotets natur, undersöka läget och informera bundsförvanterna i söder. Men så fort tunnelns mörker hade slukat honom var självförtroendet som bortblåst.

Plötsligt var han lika rädd som första gången han passerade stationsgränsen ensam. Och precis som då var det inte själva mörkret och ljuden i tunneln som skrämde honom, utan ovetskapen, oförmågan att förutse faran som dolde sig de närmaste hundra metrarna.

Vagt mindes han vad han hade gjort i de tidigare drömmarna, som händelser i ett annat liv, och den här gången bestämde han sig för att inte ge efter för rädslan, utan att fortsätta framåt tills han stod ansikte mot ansikte med det som väntade på honom i mörkret.

Någon kom honom till mötes. Utan brådska, med samma hastighet som Artiom, men inte smygande som han, utan med tunga och självsäkra steg. Artiom tvärstannade och höll andan – den andre gjorde likadant. Artiom lovade sig själv: den här gången skulle han inte lägga benen på ryggen, vad som än hände. Hans dubbelgångare i mörkret kom allt närmare, av ljudet att döma var han nu inte mer än tre meter bort. Artioms ben darrade, ändå fann han kraft att ta ännu ett steg. Men när han slutligen kände den andres andedräkt i ansiktet, då uthärdade han inte mer. Han slog omkring sig, knuffade undan den osynliga varelsen och flydde från platsen. Den här gången höll han sig på benen och sprang outhärdligt länge, en timme eller två, ändå såg han inte skymten av hemstationen, ja, det fanns inte längre några stationer, endast den mörka, ändlösa tunneln. Och detta var det kusligaste av allt.

»Hallå, sluta snarka! Du missar ju överläggningen.« Ulman ruskade om honom. »Hur kan du somna så snabbt?« tillade han avundsjukt.

Artiom sträckte på sig och såg skuldmedvetet på de andra. Tydligen hade han bara slumrat i några minuter. Männen satt i en halvcirkel runt Melnik, som pekade på kartan och förklarade:

Skannat med CamScanner

»Det är ungefär tjugo kilometer till målet. En baggis – i snabb marsch och utan oförutsedda hinder klarar vi det på en halv dag. Militärbasen befinner sig på ytan, men det finns en bunker under den och det är dit tunneln leder. Men det är bråttom, så vi får dela på oss.« Han vände sig till Artiom. »Vaken? Du återvänder till metron tillsammans med Ulman, vi andra fortsätter till raketdivisionen.«

Artiom öppnade munnen för att protestera, men stalkern hejdade honom med en otålig gest. Han böjde sig fram över högen av ryggsäckar och började fördela dem mellan mannarna.

»Ni tar två skyddsdräkter, då finns det fyra till oss – vem vet hur man tar emot oss därborta. Plus en komradio till er och en till oss. Nu instruktionerna: Gå till Prospekt Mira. Ni är väntade där, jag har skickat kurirer.« Han såg på sitt armbandsur. »Om exakt tolv timmar beger ni er upp till ytan och försöker få in vår kanal. Om allt fungerar som det ska och vi får kontakt, då inleds operationens andra fas. Er uppgift: Ta er så nära Botaniska trädgården som möjligt och sök upp en utkikspunkt, så att ni kan hjälpa oss att rikta och korrigera elden. Smertjraketen täcker bara en begränsad yta och vi vet inte hur många det finns kvar. Och parken är inte liten.« Han såg på Artiom. »Oroa dig inte, det där fixar Ulman, du följer med som sällskap. Naturligtvis gör du nytta också, det är trots allt bara du som vet hur de svarta ser ut.« Stalkern vände sig till Ulman. »Jag tror att tevetornet Ostankino vore en perfekt utkikspunkt. Den har liksom en kula i mitten, där det fanns en restaurang förr i tiden. De sålde små kaviarsnittar till fullkomligt hutlösa priser. Men folk gick ju inte dit för matens skull, utan för utsikten över Moskva. Hur som helst, därifrån har man Botaniska trädgården som i sin hand. Försök att ta er upp i tornet. Om det inte går finns det några höghus intill, vita, byggda som en hästsko, och enligt rapporterna så gott som obebodda... Så, här får ni en karta över Moskva, och en till oss. Som ni ser är allt indelat i kvadrater. Det är bara att se efter och sända koordinaterna till oss. Resten ordnar vi. En lätt match«, avslutade han. »Några frågor?«

»Och vad gör vi om de inte har sina bon där?« frågade Artiom.

»Tja, då är det nog ganska kört«, svarade stalkern och slog kartan mot handflatan. »Just det ja, jag har ju en överraskning till dig«, sa han och blinkade mot Artiom.

Melnik stack ner handen i sin ryggsäck och drog upp en vit plastkasse med ett slitet färgtryck på ena sidan. Artiom kikade ner och hittade ett

Skannat med CamScanner

pass utställt i hans eget namn och barnboken med det heliga fotografiet som han funnit i den övergivna lägenheten på Kalinin Prospekt. När Oleg försvann hade han haft så bråttom i väg att han lämnade kvar sin skatt på Kievskaja, men Melnik var inte sämre än att han hade fått med sig alltihop. Ulman, som satt bredvid Artiom, kastade en förvirrad blick först på honom, sedan på stalkern.

»Personliga saker«, sa Melnik med ett leende.

Artiom ville säga något varmt och vänligt, men stalkern hade redan rest sig från sin plats och gav instruktioner åt dem som skulle följa med honom.

Artiom gick fram till Anton, som stod försjunken i egna tankar.

»Lycka till!« Artiom räckte honom handen.

Anton nickade tyst och drog på sig ryggsäcken. Hans blick var tom.

»Då sätter vi fart!« sa Melnik. »Vi säger inte farväl. Håll ett öga på klockan!«

Han vände på klacken och gick sin väg utan ett ord.

Skannat med CamScanner

19. SISTA STRIDEN

Så snart de blev ensamma förändrades Ulman. Han talade till Artiom med korthuggna meningar, och mest för att ge order eller varna för något. De hjälptes åt att skjuta undan det tunga järnlocket framför manhålet. Ulman sa åt Artiom att släcka sin ficklampa och sänkte nattsiktet från hjälmen. Det smala, lodräta schaktet var byggt av hopfogade betongsegment med utstickande järnbyglar. Artiom klättrade ner i mörkret och klamrade sig fast hårt vid byglarna. Han förstod inte riktigt poängen med alla försiktighetsåtgärder, för efter Kreml hade vägen varit fri från faror. Till sist drog han slutsatsen att stalkern måste ha gett Ulman särskilda instruktioner, eller så njöt han helt enkelt av att vara chef.

Soldaten klappade Artiom på foten, som ett tecken på att han skulle stanna. Artiom lydde och invänta de en förklaring, men i stället hördes en mjuk duns – Ulman hade hoppat ner på golvet – följt av några dämpade skott.

»Kusten är klar«, viskade Ulman nerifrån och tände sin ficklampa.

När det inte fanns fler byglar släppte Artiom taget, föll ett par meter och landade på betonggolvet. Han reste sig upp, borstade av sig om händerna och såg sig omkring. De befann sig i en kort korridor, inte mer än ett femtontal steg på längden. Ovanför dem öppnade sig det hemliga schaktet som de kommit genom, och i den andra ändan fanns ännu en lucka, också den med ett räfflat järnlock. På golvet intill låg en död vilde med ansiktet i en blodpöl, och ännu i döden höll han ett hårt grepp om sitt blåsrör.

»Han bevakade gången«, svarade Ulman lågt på Artioms frågande blick, »men hade somnat. Han väntade sig nog inte att det skulle komma någon från det här hållet.«

»Så du... i sömnen?«

»Och? Är det inte ädelt nog?« fnös Ulman. »Så går det när man sover i tjänsten. Dessutom var han en dålig människa: han respekterade inte den heliga dagen. De sa ju att man inte fick gå in i tunnlarna i dag.«

Ulman sköt liket åt sidan med foten, öppnade luckan och släckte lampan igen.

Skannat med CamScanner

Nästa schakt var mycket kort och mynnade i ett fullbelamrat service-utrymme. Utgången var helt dold för främmande ögon bakom ett berg av plåtskivor, kugghjul, fjädringar och förnicklade ledstänger – delarna skulle ha räckt till en hel vagn. Allt låg uppslängt på en stor hög som nådde ända upp till taket, det var ett under att den inte hade rasat. Mellan skrothögen och väggen fanns en smal gång, men det var nästan omöjligt att ta sig fram utan att välta hela berget över sig.

Bakom en jordhög fanns en dörr som ledde till en ovanlig, kvadratisk tunnel. Till vänster tog det stopp, antingen för att taket hade rasat in eller för att man helt enkelt hade slutat gräva där. Till höger anslöt den snart till en rund och bred standardtunnel. Det kändes direkt att man hade passerat gränsen mellan de båda sammanflätade underjordiska världarna. Här, i metron, var till och med luften annorlunda: även om den var fuktig, så var den inte lika död och unken som i D-6 hemliga gångar.

Nu var frågan vilket håll de skulle åt. Att gå på vinst och förlust vågade de inte eftersom Fjärde riket kunde ha en gränskontroll på den här sträckan – det var bara tjugo minuters gångväg mellan Majakovskaja och fascistiska Tjechovskaja, så Artiom plockade upp Danilas blodiga karta ur ryggsäcken och rådförde sig med den.

Knappt fem minuter senare anlände de till Majakovskaja. Ulman satte sig på en bänk och tog av sig den tunga hjälmen med en lättad suck, torkade av sitt rödsprängda, svettiga ansikte med ärmen och drog fingrarna genom sin mörkblonda kalufs. Trots sin kraftiga kroppskonstitution och manér av en erfaren tunnelvarg var han i själva verket bara några år äldre än Artiom.

Artiom såg sig omkring efter ett ställe där de kunde köpa något att äta – han mindes inte när han ätit något senast och nu började magen protestera. De hade inte fått med sig någon proviant när de brådstörtat lämnade resten av truppen.

Situationen och stämningen på Majakovskaja påminde om Kievskaja. Den en gång eleganta och luftiga stationen var bara en skugga av vad den en gång hade varit. Invånarna trängdes i slitna tält eller direkt på plattformen, väggar och tak var fulla av sprickor där vatten sipprade in. På hela stationen brann en ensam liten lägereld – det fanns just inget att elda med – och människorna viskade till varandra, som vid en dödsbädd.

Ändå fanns det en affär på den långsamt borttynande stationen: ett lappat tremanstält med ett ihopfällbart campingbord vid ingången. Ut-

Skannat med CamScanner

budet var i stort sett begränsat till flådda, rensade råttor, torkad, skrynklig svamp av okänt ursprung och mossa, uppskuren i kvadrater. Intill varorna låg små papperslappar som hölls på plats med en patronhylsa där priset angavs i kalligrafiska siffror.

De var de enda kunderna, förutom en utmärglad, kutryggig kvinna, som höll ett litet barn i handen. Pojken drogs mot råttköttet på bordet, men mamman skällde på honom:

»Låt bli! Vi har ju redan ätit kött den här veckan!«

Han lydde, men fick uppenbarligen inte charkuterierna ur huvudet. Knappt hade mamman vänt sig bort förrän han åter närmade sig den döda råttan.

»Kolja! Hör du inte vad jag säger?!« skällde kvinnan, som i sista stund hann dra bort pojken från bordet. »Om du inte uppför dig kommer djävulen ur tunneln och tar dig. Sasjka lyssnade inte heller på mamma och han blev bortrövad!«

Artiom och Ulman kunde inte bestämma sig. Artiom lutade åt att han nog klarade sig till Prospekt Mira, där åtminstone svamparna var lite färskare.

»Får det lov att vara en råtta?« frågade den flintskallige affärsinnehavaren artigt. »Vi tillagar den i kundens närvaro. Med kvalitetsgaranti!« tillade han gåtfullt.

»Tack, jag har redan ätit«, svarade Ulman snabbt. »Artiom, vad vill du ha? Fast undvik mossan, den får fjärde världskriget att bryta ut i kistan.«

Kvinnan sneglade föraktfullt på Ulman. I hennes hand låg två patroner, precis vad mossan kostade enligt prislappen. När hon märkte att Artiom kastade en blick på hennes blygsamma kapital, gömde hon näven bakom ryggen.

»Vad glor du på?« fräste hon ilsket. »Om du inte ska ha något så kan du sticka! Det är inte alla som är miljonärer!«

Artiom tänkte svara, men så fick han syn på hennes son. Han var väldigt lik Oleg: samma färglösa, spröda hår, röda ögon, liten uppnäsa. Pojken sög på tummen och log blygt mot Artiom.

Då kände Artiom att också han log och att ögonen fylldes av tårar. Kvinnan snappade upp hans blick och blev rasande.

»Perversa svin!« skrek hon med blixtrande ögon. »Kom Kolja, vi går hem!« Hon drog pojken i handen.

Skannat med CamScanner

»Stopp, vänta ett tag!«

Artiom plockade ut några patroner ur reservmagasinet, gick i fatt kvinnan och tryckte dem i hennes hand.

»Här... De är till er. För Kolja.«

Kvinnan såg misstänksamt på honom, sedan log hon föraktfullt.

»Tror du verkligen att jag går med på det för fem patroner? Mitt eget barn?!«

Först fattade Artiom inte vad hon menade, men snart gick det upp för honom. Han öppnade munnen för att försvara sig, men fick inte ett ord över sina läppar utan bara stod där och blinkade. Kvinnan blev nöjd med reaktionen och anlade ett vänligt leende.

»Okej, vi säger väl tjugo patroner för en halvtimme.«

Som bedövad skakade Artiom på huvudet, vände sig om och nästan sprang därifrån.

»Snåljåp!« skrek kvinnan efter honom. »Femton då?«

Ulman stod kvar och pratade om något med försäljaren.

»Nå, hur vore det med en råtta? Har ni funderat på saken?« frågade butiksägaren när Artiom kom tillbaka.

Snart kräks jag, tänkte Artiom. Han drog Ulman med sig och skyndade bort från denna gudsförgätna station.

»Varför så bråttom?« undrade Ulman när de befann sig i tunneln mot Belorusskaja.

Artiom kämpade fortfarande med klumpen i halsen, men berättade vad som hade hänt. Ulman tog inget särskilt intryck av historien.

»Vad är det med det då? De måste väl också överleva«, sa han.

»Men vem kan leva på det viset?« Artiom rös.

»Har du några bättre förslag?« Ulman ryckte på axlarna.

»Vad är det för mening med ett sådant liv? Att desperat klamra sig fast vid det, uthärda all skit, alla förödmjukelser, sälja sina egna barn, käka mossa – men för vad?«

Artiom avbröt sig då han kom att tänka på vad Hunter hade sagt om självbevarelsedriften, hur han av alla krafter skulle kämpa för sitt liv och alla andras överlevnad. Den gången, precis i början av vandringen, hade hans ord väckt en önskan i Artiom att kämpa, likt grodan som trampade grädden till smör. Men nu fann han plötsligt att styvfaderns ord kom sanningen närmare.

»För vad?« härmade Ulman. »Har du kanske ›något‹ att leva för?«

Skannat med CamScanner

Artiom ångrade att han gett sig in i diskussionen. Ulman var utan tvivel en lysande soldat, men som samtalspartner var han helt ointressant. Och att diskutera meningen med livet med honom fann han fullständigt meningslöst.

»Ja, faktiskt«, kunde han ändå inte låta bli att svara.

»Och vad skulle det vara?« skrattade Ulman. »För att rädda mänskligheten? Lägg av, det är ju bara skitsnack. Om inte du räddar den, så gör någon annan det. Jag, till exempel.« Han lyste på sitt ansikte och gjorde en hjältemodig grimas.

Artiom såg surt på honom, men sa inget.

»Och dessutom«, fortsatte soldaten, »kan ju inte alla leva för ett syfte.«

»Och vad tycker du om ditt liv utan mening?« frågade Artiom ironiskt.

»Vadå, utan mening? Mitt liv har väl ungefär samma mening som för alla andra. Förresten brukar man söka efter meningen med livet under puberteten. Det verkar som om den har dragit ut på tiden för dig...« Tonen var inte elak utan bara lite retsam, så Artiom tog inte illa upp. Uppmuntrad av den lyckade formuleringen fortsatte Ulman: »Jag minns själv hur det var när man var sjutton. Då försökte jag också förstå: Hur, varför, vad är meningen? Sedan går det över. Det finns bara en mening med livet, grabben: att skaffa barn och uppfostra dem. Och sedan får de också plågas av frågan och besvara den så gott de kan. Det är det som får världen att gå runt. Bara en liten teori...« Han skrattade igen.

»Så varför går du då med mig? Och riskerar ditt eget liv? Om du nu inte tror på att rädda mänskligheten...«, frågade Artiom efter en stund.

»För det första, det är en order«, svarade Ulman allvarligt. »Och dem diskuterar man inte. För det andra räcker det inte med att skaffa barn, man måste ju uppfostra dem också, om du minns. Och hur skulle jag kunna göra det om era kräk från VDNCh kommer och äter upp dem?«

Han var så säker på sig själv, sin förmåga och sina ord, och hans världsbild var så lockande enkel att Artiom inte hade lust att säga emot. Tvärtom, han kände plötsligt att soldaten ingav ett lugn som han själv hade saknat.

Precis som Melnik hade sagt visade sig tunneln mellan Majakovskaja och Belorusskaja fridfull. Visst ylade det i ventilationsschakten, men det dök även upp några helt normalstora råttor, och det kändes betryggande.

Skannat med CamScanner

Sträckan var överraskande kort – de hann inte ens avsluta diskussionen förrän gränspatrullens lägereld skymtade en bit längre fram.

Att Belorusskaja profiterade på sitt grannskap med Hansan märktes redan på det faktum att stationen var välbevakad, till skillnad från Kievskaja och Majakovskaja. Tio meter före ingången fanns en vägspärr; på några sandsäckar stod ett maskingevär och vaktmanskapet bestod av fem man.

Vid passkontrollen, där de nya dokumenten för första gången kom till användning, frågade vaktchefen artigt om de kanske kom från Riket. Han försäkrade att man inte hade något emot det, det här var ju en handelsstation och i konflikter mellan stormakterna – så kallade vaktchefen Hansan, Fjärde riket och Röda linjen – iakttog man absolut neutralitet.

Innan de fortsatte vandringen längs Ringlinjen beslutade Artiom och Ulman att vila sig lite och äta en bit mat. De fann en flott och till och med ganska smakfull liten restaurang, där Artiom utöver en välsmakande och inte alls dyr fläskkotlett även serverades en mängd upplysningar om Belorusskaja. Vid bordet intill satt nämligen en blond man med runt ansikte som hette Leonid Petrovitj och smaskade på en stor omelett med bacon, men när han inte var upptagen med att tugga berättade han med nöje om sin station.

Det visade sig att Belorusskaja levde av fläsk- och kycklinghandel. På den här sidan om Ringen, ut mot Sokol och bort till Vojkovskaja fanns enorma och framgångsrika djurfarmer, även om den sistnämnda stationen låg farligt nära ytan. Kilometervis av tunnlar och tekniska kulvertar hade gjorts om till ändlösa svinstior och hönsgårdar, som livnärde hela Hansan och även levererade livsmedel och andra förnödenheter till Fjärde riket och den evigt hungrande Röda linjen. Dessutom hade invånarna på stationen Dinamo ärvt talangen för skrädderi av sina driftiga förfäder. Det var alltså där man sydde svinläderjackorna som Artiom hade sett på Prospekt Mira.

I den här ändan av Zamoskvoretskajalinjen fanns inga yttre hot och under alla år nere i metron hade varken Sokol eller Aeroport eller Dinamo utsatts för några angrepp. Hansan gjorde inga anspråk på stationerna och nöjde sig med att ta ut tull på varutransporter, samtidigt som man erbjöd skydd mot fascister och kommunister.

Nästan samtliga av Belorusskajas invånare var sysselsatta inom handeln. Djuruppfödarna från Sokol och skräddarna från Dinamo stannade

Skannat med CamScanner

sällan på stationen för att själva leverera sina varor till slutkunden – de tjänade ändå så bra på grosshandeln. »Folket från andra sidan«, som de kallades här, kom med fläsk och levande kycklingar på handdrivna dressiner och vagnar, lastade av – det fanns till och med lyftkranar på perrongerna –, fick följesedeln undertecknad och åkte hem.

Det sjöd av liv på stationen. Munviga affärsman med klirrande patronpåsar – på Belorusskaja kallades de av någon anledning för *managers* – sprang fram och tillbaka mellan den så kallade terminalen – avlastningsplatsen – och lagerrummen och gav anvisningar till seniga lastare. Vagnar med lådor och balar rullade ljudlöst på väloljade hjul till raderna av salustånd eller till Ringlinjens gräns, där Hansans köpmän tog över varorna, eller till andra ändan av plattformen, där Rikets utsända väntade på sina beställningar.

Det fanns ganska många fascister här, men inga soldater utan mest officerare. Fast här uppförde de sig inte som hemma – visserligen fräckt, men alltid inom anständighetens gräns. De sneglade ogillande på de mörkhyade, som det fanns gott om bland handlarna och lastarna, men vågade inte påtvinga stationen sin egen ordning.

»Vi har banker också«, berättade deras samtalspartner vid grannbordet. »Många av höjdarna från Riket kommer hit för varornas skull, säger de, men i själva verket vill de sätta in sina besparingar. Därför kommer de knappast att röra oss. För dem är vi ett slags Schweiz.«

»Ni har det bra här«, sa Artiom för att vara artig.

»Men varför talar vi bara om Belorusskaja? Varifrån kommer ni själva?« frågade Leonid Petrovitj nyfiket.

Ulman låtsades att han var upptagen med sin kotlett och inte hörde frågan.

»Jag är från VDNCh«, svarade Artiom efter en snabb blick på Ulman.

»Vad säger ni! Så förskräckligt!« Leonid Petrovitj lade ner sina bestick. »Det sägs att stationen är illa ute. Jag har hört att de sista ställningarna håller på att falla. Halva stationen lär ha gått under... Är det sant?«

Artiom satte fläsket i halsen. Hur det än låg till så måste han återvända till VDNCh och träffa sina vänner igen, kanske för sista gången. Nu kunde han inte spilla dyrbar tid på att äta. Han sköt undan tallriken, bad om notan och drog med sig den protesterande Ulman – förbi arkaderna där man sålde fläsk och kläder, förbi högarna av varor, förbi alla gastande småkrämare, jäktade bärare, stroppiga fascistiska officerare – till gräns-

Skannat med CamScanner

kontrollen vid gångtunneln till Ringlinjen. Ovanför ingången hängde en vit banderoll med en brun cirkel i mitten, och två beväpnade män i grå kamouflageuniformer kontrollerade passen och genomsökte alla väskor.

Artiom trodde knappt att det var sant, det hade aldrig varit så lätt att komma in i Hansan. Ulman, som fortfarande tuggade på sitt fläsk, grävde fram ett oansenligt papper ur jackfickan och höll upp det mot gränsvakterna, som genast sköt undan avspärrningen och lät dem passera.

»Vad var det där för något?« undrade Artiom.

»Åh, det... Ordensboken till Förtjänster för fosterlandet«, skämtade Ulman. »Alla står i skuld till vår överste.«

Övergången till Ringlinjen var en besynnerlig blandning av en fästning och ett lagerförråd. Hansans andra gräns gick vid ett par små gångbroar som ledde över spåren, där hade man byggt ett riktigt skyttevärn med maskingevär och till och med en eldkastare. Och bakom posteringen, intill en grupp skulpturer – av en skäggig hjälte med kloka ögon, en söt liten flicka och en pojke med drömsk uppsyn, alla beväpnade med automatkarbiner (säkert grundarna av Belorusskaja eller hjältar i kampen mot mutanterna, tänkte Artiom) – fanns en hel garnison om minst tjugo soldater.

»Det är på grund av Riket«, förklarade Ulman. »Så är det med fascisterna: Förtroende är bra, kontroll är ännu bättre. Schweiz lämnade de ju i fred, medan de invaderade Frankrike.«

»Jag har några luckor i mina historiekunskaper«, erkände Artiom generat. »Min styvfar fick aldrig tag på någon lärobok för tionde klass. Fast jag har läst en del om antikens Grekland.«

En ändlös kedja av bärare med balar på axlarna slet och släpade som myror förbi posteringen. Hansan sög girigt upp nästan hela produktionen från Sokol, Dinamo och Aeroport. Trafiken var noga reglerad: bärarna kom nerför en rulltrappa med sin last och återvände sedan tomhänta uppför en annan. En tredje rulltrappa i mitten var reserverad åt förbipasserande.

Nedanför, i en glaskur, satt en beväpnad soldat och övervakade trafiken i trapporna. Han kontrollerade ännu en gång Artioms och Ulmans papper och gav dem ett blad stämplat med »Tillfälligt transitvisum« och dagens datum. Vägen var fri.

Även den här stationen hette Belorusskaja, men den skilde sig betydligt från sin dubbelgångare. De två stationerna var som tvillingar som

Skannat med CamScanner

hade separerats direkt efter födseln: den ene hade hamnat i en kunglig familj och den andre i slummen. Den första stationens välstånd och rikedom förbleknade i jämförelse med Ringstationen, som bländade och förtrollade med sina renskurade vita väggar, den sirliga stuckaturen i taket och sina lysrör – trots att det bara fanns tre stycken badade stationen i ljus.

På plattformen delade ledet av bärare upp sig: somliga gick till spåren genom arkadgångarna till vänster, andra staplade sina balar till höger och skyndade tillbaka efter fler.

Vid spåren fanns det två hållplatser: en för varor, där det fanns en liten kran, och en för resenärer, där det stod en biljettkassa. Ungefär var femtonde minut anlände en fraktdressin med ett brädflak, på vilket man lastade lådor och balar. Utöver de tre fyra männen vid hävstången fanns det alltid en väktare också. Passagerardressinerna gick inte lika ofta – Artiom och Ulman fick vänta i över fyrtio minuter. Biljettförsäljaren förklarade att linjetaxin alltid väntade tills det var tillräckligt många passagerare, för att inte slita på arbetarna i onödan. Men själva det faktum att det fortfarande fanns en plats i metron där man kunde köpa biljetter – för en patron per sträcka – och åka från station till station, precis som förr i tiden, var fullkomligt häpnadsväckande i Artioms ögon. Han till och med glömde sin nöd och sina tvivel en liten stund och bara stod där och såg på medan varor lastades på. Vad underbart livet i metron måste ha varit, tänkte han, när det inte var handdrivna dressiner som trafikerade tunnlarna, utan stora, skinande tåg.

»Där kommer er linjetaxi!« ropade biljettförsäljaren och ringde i en klocka.

Vid hållplatsen stannade en stor dressin med en liten passagerarvagn på släp. De visade sina biljetter och satte sig på var sin ledig plats. Några minuter senare var dressinen fullsatt och rullade i väg.

Bänkarna var vända antingen framåt eller bakåt, och Artiom fick en plats mot färdriktningen, medan Ulman satt med ryggen mot honom.

»Varför är sätena så konstigt ordnade, åt olika håll?« frågade Artiom sin granne, en bastant dam i sextioårsåldern som bar en trådsliten bomullsklänning. »Det är ju inte särskilt praktiskt.«

»Vad säger du!« utbrast kvinnan och slog ihop händerna. »Ska vi lämna tunneln utan uppsikt kanske? Ni lättsinniga ungdomar! Har du inte hört vad som hände i förrgår? En såhär stor råtta« – tanten slog ut

Skannat med CamScanner

armarna så långt det gick – »hoppade fram från ett sidospår och drog med sig en passagerare!«

»Fast det var ju ingen råtta!« sa en kortväxt man som hade vänt sig om. »Det var en mutant! Vid Kurskaja, där kryllar det av dem…«

»Det var en råtta, säger jag!« ropade kvinnan upprört. »Det har min granne, Nina Prokofjevna, berättat för mig. Och hon borde ju veta!«

De grälade vidare, men Artiom hade redan slutat att lyssna. Återigen vandrade hans tankar tillbaka till VDNCh. Han var fast besluten att försöka ta sig till hemstationen innan han begav sig upp till ytan och vidare till Ostankinotornet tillsammans med Ulman. Inte för att han visste hur han skulle övertyga kamraten om nödvändigheten i detta, men han hade en molande känsla i bröstet av att detta var den sista chansen någonsin att återse sitt hem och sina nära och kära. Och den måste han ta till vara på – vem visste hur allt skulle sluta? Även om Melnik hade sagt att det var en enkel uppgift, så betvivlade Artiom att han någonsin skulle komma hem till VDNCh igen.

Ve-de-en-cha… Det lät så melodiskt, så smeksamt. Man tröttnar aldrig på att höra det, tänkte Artiom. Men hade deras bordsgranne på Belorusskaja verkligen talat sanning, stod stationen verkligen inför en snar undergång och hade hälften av dess försvarare omkommit? Hur länge hade han varit borta? Två veckor? Tre? Han slöt ögonen och försökte föreställa sig de älskade valven, de strama och eleganta arkadbågarna, ventilationsschaktens gjutjärnsgaller och raderna av tält i salen: där var Zjenjas tält, och här, lite närmare, hans eget…

Dressinen vaggade mjukt i takt med de dunkande hjulen och utan att Artiom märkte det föll han snart i djup sömn. På nytt drömde han om VDNCh.

… Den här gången blev han inte förvånad över vad han fick se, han varken lyssnade eller försökte förstå. Målet för drömmen fanns inte på stationen, utan i tunneln, det mindes han. Han lämnade tältet och styrde genast stegen mot spåret, hoppade ner och gick norrut, i riktning mot Botaniska trädgården. Beckmörkret skrämde honom inte längre, men däremot något annat: det förestående mötet i tunneln. Vad väntade honom där? Vad var meningen med alltihop? Varför vågade han aldrig gå hela vägen?

Till slut dök hans dubbelgångare upp i tunnelns djup – de mjuka, självsäkra stegen kom allt närmare, precis som tidigare, och Artiom började

Skannat med CamScanner

vackla. Den här gången hade han emellertid bestämt sig för att fortsätta: visserligen darrade knäna, men han tvingade sig själv att fortsätta och höll ut ända tills han stod inför sin osynliga motpart. Hans ansikte täcktes av klibbig kallsvett, men han stod ändå kvar i stället för att springa sin väg. Ett knappt förnimbart luftdrag avslöjade att den gåtfulla varelsen inte var mer än några centimeter från hans ansikte.

»Stanna... Se ditt öde i ögonen«, andades en torr röst i hans öra.

Och då mindes Artiom – hur hade han kunnat glömma det i sina tidigare drömmar? – att han hade en cigarettändare i fickan. Han rotade fram den lilla plastbehållaren, stålsatte sig för anblicken som väntade honom – och tände.

Och genast blev han alldeles mållös, oförmögen att röra sig ur fläcken.

Framför honom stod en av de svarta, helt orörlig. De vidöppna, mörka ögonen utan pupiller sökte hans blick.

Artiom utstötte ett skrik av fasa...

»Heliga moder!« sa tanten och tog sig om hjärtat. »Vad du skräms, pojk!«

Ulman vände sig om:

»Ni får ursäkta honom. Han är lite... nervös.«

»Vad såg du för något?« undrade hon och gav honom en nyfiken blick.

»Det var en dröm... en mardröm«, svarade Artiom. »Ursäkta mig.«

»En mardröm? Ja, ni ungdomar är då alldeles för känsliga.« Och så fortsatte hon att oja sig och gräla med grannen.

Det visade sig att Artiom hade sovit ganska länge den här gången – han hade till och med missat stoppet på Novoslobodskaja – och nu hann han inte ens reflektera över det där viktiga som han hade förstått i slutet av drömmen förrän linjetaxin anlände till Prospekt Mira.

Situationen här skilde sig avsevärt från det belåtna välståndet på Belorusskaja. Det gick inte alls lika livligt till, det mest påfallande var i stället det stora antalet militärer på stationen: mest spetsnazjägare och officerare från ingenjörstrupperna. I andra ändan av plattformen stod några bevakade motordressiner på spåren, lastade med gåtfulla lådor under presenningar. I mitten av salen satt ett femtiotal luggslitna människor direkt på golvet med vilsna blickar och armarna slagna om stora säckar.

»Vad är det som pågår här?« frågade Artiom.

»Frågan är inte vad som pågår här, utan hos er, på VDNCh«, svarade

Skannat med CamScanner

Ulman. »Det verkar som om de tänker spränga tunnlarna… Om de svarta tar sig till Prospekt Mira kan det sluta illa för Hansan. Antagligen rör det sig om en säkerhetsåtgärd.«

När de gick över till Kaluzjsko-Rizjskaja-linjen insåg Artiom att Ulman hade gissat rätt. Hansans spetsnaz var i farten till och med på grannstationen, där de egentligen inte fick vara. De båda tunnelingångarna åt norr, mot VDNCh och Botaniska trädgården, var avspärrade. Här hade Hansan i all hast upprättat posteringar, som övervakades av deras egna gränsvakter. Det fanns knappt några besökare alls på marknaden, hälften av ståndena var tomma och folk viskade oroligt till varandra som om en oundviklig olycka närmade sig. I ett hörn trängdes ett dussintal personer, hela familjer med kassar och väskor. En lång kö ringlade runt ett litet bord med skylten: »Registrering av flyktingar.«

»Vänta på mig här, jag går och letar efter vår man.« Ulman lämnade Artiom vid handelsbodarna och försvann i folkmängden.

Fast Artiom hade ett eget ärende. Han hoppade ner på spåret, gick fram till posteringen och frågade en av gränssoldaterna:

»Är det fortfarande möjligt att ta sig till VDNCh?«

»Visst, men jag avråder dig från att gå dit«, svarade soldaten. »Har du inte hört vad som pågår därborta? De attackeras av blodsugare som inte går att stoppa. Nästan hela stationen lär ha fallit. Invånarna försvarar sig så gott de kan och snåljåparna i vår ledning har skickat gratis ammunition så att de åtminstone ska kunna hålla ställningarna till i morgon…«

»Och vad händer i morgon?«

»Då spränger vi allt i luften. Vid 300 meter från Prospekt lägger vi ut dynamit i båda tunnlarna – och farväl, inget illa ment.«

»Men varför hjälper ni dem inte då? Har inte Hansan tillräckligt med stridskrafter?«

»Jag säger ju att det är blodsugare. Det vimlar av dem, och då är ingen hjälp tillräcklig.«

»Och vad händer med befolkningen på Rizjskaja? Och med själva VDNCh?!« Artiom trodde inte sina öron.

»Vi varnade dem för ett par dagar sedan. Nu börjar de droppa in – och Hansan tar emot dem, vi är ju inga odjur. Men det är bäst att de skyndar sig. När tidsfristen har gått ut är det tack och adjö. Så bli inte borta för länge… Vad ska du dit och göra? Affärer? Familj?«

Skannat med CamScanner

»Bådadera«, svarade Artiom. Gränssoldaten nickade förstående.

Ulman stod i en arkad och samtalade tyst med en gänglig yngling och en sträng man i tågförarjacka – uppenbarligen stationsföreståndaren.

»Bilen står däruppe, med full tank. Här har ni en komradio och skyddsdräkter, plus en Petjeneg och en Dragunov«, sa ynglingen och pekade på två stora, svarta väskor. »Ni kan gå upp när ni vill. När måste ni vara där senast?«

»Anropet kommer om åtta timmar«, svarade Ulman. »Då måste vi vara på plats.« Han vände sig till föreståndaren. »Fungerar den hermetiska porten?«

»Jadå«, bekräftade mannen. »Säg bara till. Men först måste vi få undan folk därifrån, annars skrämmer vi vettet ur dem.«

»Bra, det var allt. Nu vilar vi oss i fem timmar, sedan sticker vi upp. Vad säger du, Artiom? Tapto?«

Artiom drog kamraten åt sidan. »Jag kan inte. Först måste jag till VDNCh. För att ta avsked och se hur de har det. Du hade rätt: de tänker spränga tunnlarna från Prospekt Mira. Även om vi återvänder levande från ytan får jag aldrig se min hemstation igen. Jag måste verkligen.«

»Du, om du är skraj för att gå upp på grund av de svarta, så säg det bara«, började Ulman, men när han mötte Artioms blick hejdade han sig. »Skämtar bara. Förlåt.«

»Som sagt, jag måste helt enkelt.« Artiom kunde inte förklara känslan, men han visste att han skulle gå till VDNCh – till vilket pris som helst.

»Visst, måste du så måste du«, mumlade soldaten tankspritt. »Fast du hinner inte tillbaka, särskilt inte om du tänker ta farväl av någon också. Låt oss göra såhär: Jag och Pasjka – killen med väskorna – hade tänkt ta bilen direkt till tornet härifrån, men vi kan ta en omväg och åka förbi den gamla ingången till VDNCh. Den nya är totalkvaddad, som du vet. Där väntar vi på dig om fem timmar och femtio minuter. Den som inte hinner kommer för sent. Har du skyddsdräkten med dig? Och en klocka? Här, ta min« – han knäppte upp sitt armbandsur – »jag lånar Pasjkas.«

»Om fem timmar och femtio minuter.« Artiom nickade, tryckte Ulmans hand och skyndade i väg till posteringen.

När gränsvakten fick syn på honom igen skakade han på huvudet.

»Händer det fortfarande konstigheter på den här sträckan?« mindes Artiom plötsligt.

Skannat med CamScanner

»Menar du det där med rören? Äh, det är lagat. Man blir bara lite yr i huvudet när man passerar, sägs det, men det är inget man dör av«, svarade gränsvakten.

Artiom tackade med en nick, tände ficklampan och gick in i tunneln.

Under de första tio minuterna virvlade tankarna omkring i huvudet: tankar om farorna som lurade framöver, om den genomtänkta, rationella organisationen av livet på Belorusskaja, om »linjetaxin« och de riktiga tågen, men efter hand sög tunnelmörkret upp alla överflödiga bilder och minnesfragment. Först inträdde ett lugn och en tomhet, sedan kom han att tänka på något annat.

Hans irrfärder närmade sig sitt slut. Artiom visste inte själv hur länge han hade varit borta. Kanske hade det gått ett par veckor, kanske över en månad.

Tänk vad kort och enkel vägen hade verkat, när han satt på dressinen på Aleksejevskaja och i ficklampans sken försökte hitta närmaste vägen till Polis på den gamla kartan... Då var det en helt okänd värld som låg framför honom, en värld som han inte visste någonting om, och därför hade det varit så lätt att fundera över vägvalen utan att ägna en tanke åt hur de skulle förändra vandraren. Livet hade pekat ut en helt annan väg åt honom i stället, en krokig, svår och farlig väg, som till och med hade kostat tillfälliga medresenärer livet. Han kom att tänka på Oleg. Varje människa har sin förutbestämmelse, hade Sergej Andrejevitj på Poljanka sagt till honom. Men det var väl ändå inte möjligt att förutbestämmelsen för detta korta barnaliv skulle ha varit en fruktansvärd undergång för att rädda livet på några män? För att främja deras sak?

Av någon anledning kände han sig frusen och eländig. Om han bejakade denna hypotes så innebar det att han även bejakade offret och att han som utvald kunde tillåta sig att fortsätta på sin väg på bekostnad av andras liv och lidande... Men fick han verkligen trampa på andra och förstöra deras liv bara för att uppfylla sin egen förutbestämmelse?!

Oleg hade naturligtvis varit för liten för att börja undra varför han hade kommit till världen, men om han hade fått fundera på saken skulle han knappast ha gått med på en sådan lott. Han skulle säkert ha föredragit en mer betydande och innehållsrik roll här i världen... Och om han skulle ha offrat sitt liv för att rädda några främlingar, så skulle han ha burit sitt kors medvetet och frivilligt.

Han tänkte på Michail Porfirjevitj, Danila, Tretiak. Vad dog de för?

Skannat med CamScanner

Och varför överlevde han? Vem gav honom den möjligheten, den rätten? Han beklagade att Ulman inte var där, han skulle ha skingrat hans tvivel med en ironisk kommentar. Skillnaden mellan dem var att resan genom metron hade fått Artiom att betrakta världen som genom ett kalejdoskop, medan det hårda livet hade lärt Ulman att se enkelt på saker och ting: genom kikarsiktet på ett prickskyttegevär. Artiom visste inte vem av dem som hade rätt, men han kunde inte längre tro att det bara fanns ett enda riktigt svar på alla frågor.

Vid en närmare betraktelse var allting i livet och särskilt i metron så otydligt, föränderligt, relativt. Det hade först Khan visat genom exemplet med stationsklockorna. Om en sådan grundläggande uppfattning som den om tiden visade sig fiktiv och villkorlig, vad skulle man då säga om andra skenbart oomkullrunkeliga föreställningar om livet...?

Allt – från rösterna i rören, över Kremlstjärnornas sken till människosjälens eviga hemligheter – kunde förklaras på flera olika sätt. Och särskilt många svar fanns det på frågan: »Varför?« Alla människor som Artiom hade mött – från kannibalerna på Park Pobedy till kämparna i Che Guevara-brigaden – visste vad de skulle svara på frågan. Alla hade sina egna svar: sekterister som satanister, fascister som filosofer med automatkarbiner, likt Khan. Och just därför hade Artiom så svårt för att välja och acceptera ett enda av dem. Då varje dag gav ett nytt svar kunde Artiom inte längre förmå sig själv att tro att just det svaret var sanningen, för redan i morgon kunde det dyka upp ytterligare ett svar, som inte var mindre exakt och omfattande.

Vem skulle han tro på? På vad? På Stora masken – den människoätande guden, hopsnickrad med ett metrotåg som förebild, och skapare av nytt liv på vår brända, ofruktbara jord? På en vredgad, hämndlysten Jehova? På hans ärelystne spegelbild – Satan? På kommunismens seger i hela metron? På de raknästa och rågblonda slavernas överlägsenhet över alla mörkhyade och svarthåriga...? Det var något som sa Artiom att det egentligen inte fanns någon skillnad mellan alla dessa övertygelser. Varje tro fungerade som en stav att stödja sig på, den hjälpte människan att fortsätta sin vandring och gjorde det lättare att resa sig upp efter ett fall. Som barn hade Artiom älskat att höra styvfadern berätta om apan som tagit en pinne i handen och blivit en människa. Sedan dess, tänkte Artiom, hade den smarta apan inte släppt taget om pinnen – och den gick fortfarande inte helt upprätt.

Skannat med CamScanner

Nu förstod han varför människan behövde detta stöd – dessförutan blev livet lika tomt som en övergiven tunnel. I Artioms öron ekade fortfarande vildens förtvivlade skrik när han fick veta att Stora masken bara var ett påhitt av folkets förkunnare. Artiom hade själv erfarit något liknande när han förstod att De osynliga observatörerna inte existerade. Men för honom hade det varit ganska lätt att avstå från Observatörerna, Masken och alla andra metrons gudar.

Innebar det att han var annorlunda, att han var starkare än andra? Artiom insåg att han bedrog sig själv. Även han bar på en pinne i handen, och han måste uppbåda allt sitt mod för att medge det.

I hans fall hade stödet varit tanken att han fyllde en uppgift av enorm betydelse, att hela metrons överlevnad stod på spel och att han inte hade anförtrotts denna mission av en tillfällighet. Vare sig det var medvetet eller ej, så hade han hela tiden sökt efter bevis på att han var utvald till att utföra denna uppgift, men inte av Hunter utan av en högre makt. Att förinta de svarta, att befria sin hemstation och sina vänner från dessa mutanter, att hindra dem från att förstöra hela metron – det dög gott som livsuppgift. Och allt som hade hänt under Artioms vandring bevisade endast en sak: att han inte var som alla andra. Det fanns något särskilt som väntade honom. Det var just han som måste krossa och utplåna de odöda, annars skulle de själva göra upp räkningen med den sista resten av mänskligheten. Så länge han följde den vägen och tolkade signalerna korrekt övervann hans framgångsvilja verkligheten genom att spela med statistiska sannolikheter, styra undan kulor, blända monster och fiender, och genom att få bundsförvanter att dyka upp i rätt tid och på rätt plats. Hur skulle man annars förstå att Danila hade gett honom kartan över raketbasen och att denna i sig, som genom ett mirakel, inte hade förstörts i kriget? Hur skulle man annars förklara att just han, fullständigt osannolikt, hade stött på en av de få, om inte den siste, av metrons raketexperter? Hade Artioms personliga Försyn lagt ett mäktigt vapen i hans hand och skickat en människa som kunde hjälpa honom att utdela ett dödligt slag mot den oförklarliga, obönhörliga kraften som hotade dem? Hur skulle man annars tolka alla mirakulösa räddningar ur de mest förtvivlade situationer? Nej, så länge han trodde på sin förutbestämmelse var han osårbar, trots att människor som gått vid hans sida hade dött, den ene efter den andre.

Artioms tankar vandrade vidare till det som Sergej Andrejevitj på

Skannat med CamScanner

Poljanka hade sagt om ödet och handlingen. Den gången hade orden gett ynglingen en ny impuls, ungefär som en ny, väloljad fjäder i en gammal uppdragbar leksak. Men samtidigt hade han av någon anledning funnit de båda männen på Poljanka obehagliga. Kanske för att teorin berövade honom hans fria vilja, och om han nu skulle fatta ett beslut så följde han inte ett plötsligt infall, utan underkastade sig handlingen i sitt liv. Å andra sidan, hur kunde han efter allt som hade hänt förneka existensen av en sådan handling? Nu kunde han inte längre tro att hela hans liv endast var en kedja av tillfälligheter. Det var omöjligt att bara byta bana. När han redan hade gått så här långt var han tvungen att gå ännu längre – det var den valda vägens obönhörliga logik. Det var för sent att börja tvivla. Han måste fortsätta framåt, även om det innebar att han ansvarade inte bara för sitt eget liv utan även för andras. Offren hade inte varit förgäves, han måste acceptera dem, han måste fortsätta att gå till vägs ände och fullborda sin livsuppgift. Det var detta som utgjorde hans öde.

Varför hade han inte tänkt lika klart förut! Han hade ständigt tvivlat på att han var utvald och låtit sig avledas av en massa dumheter, han hade vacklat, och ändå hade svaret alltid funnits i hans närhet. Ulman hade rätt: Man ska inte komplicera livet i onödan.

Nu gick Artiom med fasta steg. Ur rören hördes inte ett pip och han stötte inte på någonting farligt i tunnlarna på vägen hem till VDNCh. Däremot mötte han hela tiden människor som var på väg till Prospekt Mira – han rörde sig mot strömmen av olyckliga flyktingar, som lämnat allt de ägde bakom sig. De såg på honom som vore han galen: han var den ende som gick rakt in i lejonets kula, medan alla andra flydde därifrån. Varken på Rizjskaja eller Aleksejevskaja fanns det några posteringar. Han hade gått i minst halvannan timme, men var så djupt försjunken i tankar att han knappt märkte att han närmade sig VDNCh.

När han kom in på stationen såg han sig omkring och fylldes av fasa: stationen såg ut exakt som i hans mardrömmar. Hälften av lamporna var trasiga, i luften hängde en tung doft av krut, någonstans på avstånd hördes kvidanden och en gråtande kvinna.

Artiom tog karbinen i händerna, rörde sig försiktigt genom arkaderna och aktade på alla skuggor. Det verkade som om de svarta åtminstone en gång hade lyckats bryta igenom barrikaderna och tagit sig ända fram till stationen. En del tält var sönderslitna, här och var syntes torkade

Skannat med CamScanner

blodfläckar på golvet. I somliga tält bodde det fortfarande människor, på ett par ställen lyste ficklampor genom tältduken.

Ur nordtunneln hördes avlägsna skott. Ingången var avspärrad med sandsäckar som travats på varandra. Bakom detta manshöga bröstvärn låg tre väktare med karbinpiporna utstickande genom skottgluggarna.

»Artiom? Artiom! Var kommer du ifrån?« ropade en bekant röst.

Han vände sig om och fick syn på Kirill – en av deltagarna i karavanen, med vilken han inlett sin resa från VDNCh. Kirill gick med armen i band och håret verkade ännu krulligare än vanligt.

»Jo, jag är tillbaka«, svarade Artiom lite svävande. »Hur går det för er? Var är farbror Sajsa, var är Zjenja?«

»Zjenja... «, sa Kirill och ansiktet förmörkades. »De fick honom... Han dog, för en vecka sedan.«

Artiom fick hjärtklappning.

»Och styvfar?«

»Suchoj är oskadad och leder försvaret. Nu är han på lasarettet.« Kirill visade med handen mot trapporna som ledde till stationens nya utgång.

»Tack!« sa Artiom och satte fart åt det hållet.

»Och var har du varit?« ropade Kirill efter honom.

»Lasarettet« gjorde ett otäckt intryck. Det fanns inte många skadade – högst fem man – och större delen av rummet upptogs av patienter av ett annat slag. Lindade som spädbarn och nerstoppade i sovsäckar låg de på rad. Männens ögon var vitt uppspärrade och de muttrade osammanhängande. De vårdades inte av en sjuksyster utan av en skyttesoldat, som höll en flaska kloroform i handen. När någon av de lindade männen på golvet fick ett anfall och oron hotade att sprida sig till de andra, tryckte soldaten snabbt en trasa indränkt med kloroform mot hans ansikte. Sömnen infann sig inte och ögonen förblev öppna, men mannen lugnade sig lite och tystnade en stund.

Artiom såg inte till Suchoj någonstans – han satt tydligen i ett annat rum och diskuterade något med stationsläkaren, men när han kom ut ur rummet sprang han nästan rakt i famnen på Artiom.

»Artiomka! Du lever... Gudskelov... «, mumlade han och rörde vid Artioms axel, som för att övertyga sig om att han verkligen stod där.

Artiom omfamnade honom hårt. Som en liten pojke hade han fruktat att styvfadern skulle skälla ut honom när han kom tillbaka: Var hade han hållit hus? Så ansvarslöst! Varför kunde han aldrig bli vuxen... I stället

Skannat med CamScanner

tryckte Suchoj honom till sig och släppte honom inte på en lång stund. När den faderliga omfamningen slutligen upphörde, såg Artiom att styvfadern hade tårar i ögonen.

I all korthet, utan att gå in på alla sina äventyr, berättade Artiom var han hade varit och vad han hade gjort, sedan förklarade han varför han hade kommit tillbaka. Först skakade Suchoj på huvudet och svor över Hunter, men han hejdade sig snart och sa att man bara fick tala gott om de döda eller tiga. Fast han visste inte exakt vad som hade hänt med jägaren.

»Men ser du vad som pågår här?« Suchojs röst hade hårdnat igen. »Varenda natt kommer de i stora skaror och vi har inte patroner så att det räcker. Det kom en dressin med ammunition från Prospekt Mira, men det var bara en droppe på en het sten.«

»De tänker spränga tunneln vid Prospekt för att skära av VDNCh och de andra stationerna«, berättade Artiom.

»Ja... De är rädda för grundvattnet, därför vågar de sig inte närmare VDNCh. Men det kommer inte att hjälpa länge – de svarta hittar snart andra ingångar.«

»När ger du dig av härifrån? Det är redan ont om tid. Knappt ett dygn, och du måste ju hinna ordna allt...«

Suchoj gav Artiom en lång, prövande blick.

»Nej, Artiom, för mig finns det bara en väg härifrån, och den går inte via Prospekt Mira. Vi har ett trettiotal sårade, ska vi lämna dem i sticket kanske? Och sedan, vem ska hålla ställningarna medan jag räddar mitt skinn? Hur skulle jag kunna säga till en soldat: Stanna här och dö, så sticker jag? Nej...« Han suckade. »Låt dem spränga tunneln. Vi håller ut så länge vi kan. Man måste ju dö som en människa.«

»Då stannar jag med er«, sa Artiom. »De får avfyra sina raketer utan mig. Jag gör mer nytta hos er.«

»Nej, nej, du måste absolut gå upp!« utbrast Suchoj förskräckt. »Den hermetiska porten fungerar fortfarande, och trappan är hel, så du kan lätt ta dig upp till utgången. Du måste följa med dem – de vet ju inte ens vilka de har att göra med!«

Artiom misstänkte att styvfadern skickade bort honom från stationen för att rädda hans liv. Han försökte säga emot, men Suchoj vägrade att lyssna på det örat.

»Du är ju den ende i truppen som vet att de svarta kan driva en från vettet.« Suchoj pekade på de lindade männen.

Skannat med CamScanner

»Vad hände med dem?«

»De stod i tunneln, nerverna svek. De här lyckades vi få med oss, tack och lov, men det fanns andra som blev slitna i stycken av de svarta. De är otroligt starka. Och när de kommer anstormande och börjar yla är det knappt någon som står ut, ja, du vet själv. Våra frivilliga spände fast sig i väggen med handbojor för att inte kunna lägga benen på ryggen. Dem som vi hann få loss ligger här. Det är få skadade, för om de svarta får tag på en kommer man inte undan.«

»Och Zjenja... fick de tag på?« Artiom svalde.

Suchoj nickade, och Artiom beslutade att inte fråga mer.

»Kom, så sätter vi oss och pratar lite, medan det fortfarande är lugnt«, föreslog Suchoj. »Det finns lite te som vi kan dricka. Har du ätit något?«

Han lade armen om Artiom och ledde honom till stationsledningens kontor. Skakad såg sig Artiom omkring: det var ofattbart vad VDNCh hade förändrats under de tre veckor som han varit borta. Den förut så trevliga, livfulla stationen var märkt av sorg och förtvivlan. Man fick genast lust att fly.

Bakom dem började ett maskingevär knattra. Artiom grep efter karbinen.

»Det är bara för att avskräcka dem«, sa Suchoj och hejdade honom. »Om ett par timmar bryter det loss, jag känner det redan. De svarta kommer i vågor, vi slog tillbaka en attack för en stund sedan. Var inte rädd, om det händer något allvarligt slår de larm med sirenerna.«

Artiom tänkte efter. Den där drömmen om tunneln... Nu var det ju omöjligt, och ett riktigt möte med de svarta skulle knappast sluta så harmlöst. Dessutom skulle Suchoj aldrig låta honom gå in i tunneln ensam. Han måste avstå från den vansinniga idén. Han hade något viktigare framför sig.

»Förresten visste jag att du skulle komma tillbaka«, sa Suchoj medan han fyllde på koppen åt Artiom. »För en vecka sedan kom det någon som sökte dig.«

»Vem då?« frågade Artiom på sin vakt.

»Han sa att du känner honom. En lång karl, mager, skäggig. Han hade ett besynnerligt namn...«

»Khan?« sa Artiom förvånat.

»Exakt. Han sa att du skulle komma tillbaka och han var så säker på sin sak att jag genast kände mig lugnare. Och han lämnade något åt dig.«

Suchoj tog fram sin portfölj, där han förvarade sina för alla andra oläs-

Skannat med CamScanner

bara anteckningar, och plockade fram ett dubbelvikt pappersark. Artiom vecklade ut det och höll upp det framför ögonen. Det var ett kort meddelande i en enda mening, skriven med snabb, yvig handstil:

Den som är tapper och uthållig nog att i hela livet se in i mörkret blir den förste att finna en ljusglimt i det.

»Och han sa ingenting mer?« frågade Artiom villrådigt.

»Nej. Jag trodde att det var ett kodat budskap. Det var trots allt därför han kom hit.«

Artiom ryckte på axlarna. Hälften av allt som Khan hade sagt och gjort verkade fullkomligt meningslöst, medan den andra hälften hade fått Artiom att se annorlunda på världen. Hur skulle han kunna veta till vilken kategori det här meddelandet hörde?

De drack te och pratade ännu en stund. Artiom kunde inte skaka av sig känslan att det var sista gången han träffade sin styvfar och försökte prata med honom så att det räckte för resten av livet.

Sedan var det dags att gå.

Suchoj drog i spaken intill rulltrappan och med ett gnissel lyftes den tunga järnjalusin en meter. En liten fors av uppsamlat regnvatten rann in. Artiom stod i gyttjan upp till fotknölarna och log mot Suchoj, men hans ögon tårades. Han skulle just till att säga farväl, när han i sista sekund mindes det allra viktigaste. Han plockade fram barnboken ur ryggsäcken, bläddrade fram uppslaget med det instuckna fotografiet och visade det för sin styvfar. Hjärtat bultade av oro.

»Vem är det?« frågade Suchoj.

»Känner du igen henne?« frågade Artiom med hopp i rösten. »Titta noga. Är det inte min mor? Du såg ju henne, när hon bad dig att ta hand om mig.«

»Artiom . . .« Suchoj log sorgset. »Jag såg knappt skymten av hennes ansikte. Det var mycket mörkt där vi stod, och jag tittade bara på råttorna. Jag minns henne inte alls. Dig däremot, hur du tog min hand och inte ens grät, men henne – nej. Jag är ledsen.«

»Tack! Farväl!« Artiom var på vippen att säga »pappa«, men hindrades av en tjock klump i halsen. »Vi kanske ses igen . . .«

Han drog på sig gasmasken, kröp under järnjalusin och sprang uppför rulltrappans rangliga trappsteg, med det skrynkliga fotografiet varsamt tryckt mot bröstet.

Skannat med CamScanner

20. FÖDDA TILL ATT KRYPA

Trappan verkade helt enkelt oändlig. Man måste gå långsamt och mycket försiktigt, trappstegen knarrade och knakade under fötterna, och på ett ställe gav det plötsligt efter – Artiom hann med nöd och näppe rycka tillbaka foten. Överallt låg avbrutna grenar och uttorkade små träd i vägen – kanske var det tryckvågen som kastat dit dem. Väggarna var täckta av klängväxter och mossa, och genom hålen i rulltrappans plastpaneler syntes det rostiga drivverket.

Han vände sig inte om en enda gång.

Däruppe var allting svart. Det bådade inte gott: kunde stationens entrépaviljong ha rasat och blockerat alla utgångar? Kanske skymdes månen av ett tjockt molntäcke? Även det vore illa: det skulle inte bli lätt att rikta raketelden om sikten var dålig.

Men ju närmare trappkrönet han kom desto tydligare syntes ljusglimtarna på väggarna och det sköra månljuset som föll in genom sprickorna. Uppgången till entrépaviljongen var mycket riktigt blockerad, men inte av sten och betong utan av ett gytter av trädstammar och tjocka grenar. Efter några minuter fann han en smal springa, som han till slut lyckades tränga sig igenom.

Ett blekt månljus letade sig in genom ett stort gapande hål i entréhallens tak. Även golvet var fullt av avbrutna grenar och trädstammar, som hade pressats ihop till rena parketten. Vid en av väggarna lade Artiom märke till några besynnerliga föremål: nersjunkna i det torra riset låg ett par mörkgrå läderklot, av en människas längd. Det var en vidrig syn och Artiom vågade inte gå närmare. För säkerhets skull släckte han ficklampan och smög ut på gatan.

Bland allt skräp utanför stationen låg de omkullvälta resterna av det som en gång varit tilltalande handelsbodar och kiosker. Rakt fram fanns en enorm, halvcirkelformig byggnad, vars ena flygel låg i ruiner. Artiom såg sig omkring: Ulman och hans kamrat syntes inte till, de måste ha blivit försenade på vägen. Då hade han lite tid på sig att utforska omgivningarna.

Han höll andan i några sekunder och lyssnade om de svartas blod-

Skannat med CamScanner

isande ylande hördes i närheten. Botaniska trädgården låg inte långt därifrån och Artiom kunde inte begripa varför odjuren inte angrep stationen från ytan.

Allt var stilla, det enda som hördes var några vildhundars klagande, nästan vemodiga skall som ekade någonstans i fjärran. Fast Artiom hade inte lust att möta dem: om de hade lyckats överleva på ytan alla dessa år liknade de knappast hundarna som fanns på stationerna i metron.

När Artiom hade gått ett stycke från stationen upptäckte han någonting konstigt: paviljongen omgärdades av ett grunt, slarvigt grävt dike, fyllt av en stillastående mörk vätska – som en vallgrav kring en medeltida borg. Han tog ett språng över diket, gick fram till en av kioskerna och kikade in.

Den var fullständigt länsad. Golvet var täckt av krossat glas, allt annat var borta. Artiom inspekterade ytterligare några stånd, tills han blev stående framför en kiosk som verkade intressantare än de andra. Till det yttre såg den ut som en fästning i miniatyr: den hade formen av en kub, hopsvetsad av tjocka järnplåtar, med ett pyttelitet fönster av spegelglas. På en skylt stod det: »Växlingskontor.«

Dörren hade ett ovanligt lås, som inte öppnades med en nyckel utan med en sifferkombination. Artiom tog tag i en liten lucka i fönstret och försökte lyfta av det, men fönstret satt fast. I stället upptäckte han en med åren bleknad inskription på fönsterbrädet. Den befästa kiosken hade väckt hans nyfikenhet, så han glömde all försiktighet och tände sin ficklampa.

Med svårighet tydde han de klumpiga bokstäverna, som verkade ha skrivits med vänster hand: »Begrav mig som en människa. Kod 767.« Och knappt hade han förstått vad det stod förrän det hördes ett ilsket kraxande högt uppe i luften. Artiom kände genast igen lätet: det var så de flygande monstren vid Kalinin Prospekt hade låtit.

Artiom släckte genast lampan, men det var för sent: återigen hördes skriet, den här gången rakt ovanför hans huvud. Han såg sig febrilt omkring, i hopp om att hitta ett gömställe. Det var lika bra han prövade sitt antagande, han såg inte någon annan råd. Han tryckte in sifferkoden på låset och kände på handtaget. Han hade inte tagit miste: låset gav ifrån sig ett dovt knäpp och dörren gick upp på gnisslande gångjärn. Artiom slank in, stängde dörren efter sig och tände lampan igen.

I ett hörn, med ryggen lutad mot väggen, satt en uttorkad mumie av

Skannat med CamScanner

en kvinna. I ena handen höll hon en tjock filtpenna, i den andra en plastflaska. Linoleumväggarna var fullklottrade uppifrån och ner med kvinnans ordentliga handskrift. Genom det tjocka fönsterglaset hade man utsikt över det lilla torget framför stationsingången. På golvet låg en tom tablettförpackning, färgglatt godispapper och några tomma läskburkar, och i ett hörn stod ett öppet kassaskåp. Artiom blev inte rädd för liket, tvärtom kände han medlidande med den okända kvinnan. Av någon anledning var han säker på att hon var ung.

Återigen ekade kraxet från den flygande besten, följt av ett hårt slag mot taket som fick hela kiosken att vicka till. Artiom kastade sig till golvet och väntade. När attacken inte upprepades och odjurets tjut dog bort, reste han sig upp. Kiosken var ett perfekt gömställe – här kunde han stanna hur länge som helst: kroppen var ju välbevarad, trots att det säkert fanns gott om jägare i närheten som gärna hade kalasat på den. Naturligtvis kunde han försöka döda eller åtminstone såra monstret, men då måste han gå ut. Och tänk om skottet missade eller om besten hade pansar? På öppen gata skulle han inte få en andra chans. Då var det klokare att vänta här på Ulman. Om han fortfarande var i livet.

För att avleda sina tankar började Artiom läsa skriften på väggarna.

Jag skriver för att inte bli galen i min ensamhet. Sedan tre dagar sitter jag här och vågar inte gå ut. Inför mina egna ögon har tio personer, som inte hann fram till metron, avlidit och de ligger fortfarande mitt ute på gatan. Som tur var hade jag läst i tidningen att man ska täta alla springor med tejp. Nu väntar jag på att vinden ska föra bort molnen, de skrev att faran är över efter en dag.

Nionde juli. Jag har försökt att ta mig in i metron. Efter rulltrappan finns en järnjalusi som jag inte kunde lyfta och hur jag än bultade så var det ingen som öppnade. Efter tio minuter började jag må illa och återvände hit. Det ligger döda överallt. Så otäcka, uppsvullna, stinkande. Jag krossade rutan till en livsmedelsbutik och hämtade choklad och mineralvatten. Nu behöver jag åtminstone inte svälta ihjäl. Kände mig fruktansvärt svag. Har ett kassaskåp fullt med dollar och rubel, men vad ska jag med dem? Konstigt. Det är ju bara papper.

Tionde juli. I dag föll bomber igen. Från Prospekt Mira hördes ett fruktansvärt muller hela dagen. Jag trodde inte att någon hade överlevt, men plötsligt kom en pansarvagn farande i full fart på gatan. Jag ville springa

Skannat med CamScanner

ut och fånga deras uppmärksamhet, men jag hann inte. Längtar efter mamma och Ljova. Kräktes hela dagen. Somnade till slut.

Elfte juli. En man med fruktansvärda brännskador gick förbi. Jag vet inte var han hållit sig gömd hela den här tiden. Han grät och rosslade oavbrutet, det var hemskt. Han gick mot metron, sedan hörde jag ett högt bultande. Antagligen knackade han också på. Sedan blev det tyst. I morgon går jag dit och ser efter om de öppnade för honom eller inte.

Kiosken skakades av ett nytt slag – rovdjuret ville inte gå miste om sitt byte. Artiom förlorade balansen och föll nästan raklång över mumien, men fick i sista stund grepp om den smala disken vid fönstret. Han satte sig på huk och väntade i en minut, sedan fortsatte han att läsa.

Tolfte juli. Kan inte gå ut. Feber och frossa, vet inte om jag är vaken eller drömmer. I dag pratade jag en timme med Ljova, han sa att han snart gifter sig med mig. Sedan kom mamma, med tårar i ögonen. Sedan var jag ensam igen. När ska allt det här ta slut, när kommer de och räddar oss? Det har kommit hit hundar, de äter liken. Äntligen, tack. Kräktes igen.

Trettonde juli. Det finns fortfarande konserver, choklad och mineralvatten, men jag orkar inte mer. Det kommer att dröja minst ett år innan livet har återgått till det normala igen. Fosterländska kriget pågick i fem år, längre än så kan man inte kriga. Allt kommer att bli bra. De kommer att hitta mig.

Fjortonde juli. Orkar inte mer. Orkar inte mer. Begrav mig som en människa, jag vill inte ligga i den här förbannade järnlådan… För trångt. Tack, phenazepam. God natt.

Intill fanns det ytterligare några meningar, men de blev alltmer förvirrade, fragmentariska, och teckningar av djävlar, flickor i stora hattar och människoansikten.

Hon trodde faktiskt att mardrömmen snart skulle vara över, tänkte Artiom. Ett år eller två, och allt skulle bli bra igen, som förr. Livet skulle gå vidare och alla skulle glömma det som hade hänt. Hur många år hade det gått sedan dess? Under den tiden hade mänskligheten endast avlägsnat sig från en återkomst upp till ytan. Hade kvinnan förstått att de enda som skulle överleva var de som redan lyckats ta sig in i metron och de

Skannat med CamScanner

fåtaliga lyckostar som man, i strid med alla regler och instruktioner, öppnade portarna för under de sista dagarna?

Artiom tänkte på sig själv. Han ville ju också tro att människorna en dag skulle kunna lämna metron för att på nytt leva som förr i tiden, för att reparera de vackra husen som deras förfäder hade byggt och bo i dem, för att kunna se på soluppgången utan att kisa, för att slippa andas den intetsägande blandningen av syre och kväve genom gasmaskens filter, och ta djupa andetag av frisk luft, mättad med doften av växter… Själv visste han inte hur det hade luktat på den tiden, men det måste ha varit underbart, särskilt blommorna som hans mor var så förtjust i.

Men när han såg den uttorkade kroppen efter den okända kvinnan, som aldrig fick uppleva den efterlängtade dagen då mardrömmen tog slut, började han tvivla på att han själv skulle leva till dess. Vari låg skillnaden mellan hans hopp om en återkomst och kvinnans visshet om att det skulle dröja högst fem år? Under alla år i metron hade människan inte kommit ett dugg närmare målet att en dag få gå uppför de skinande rulltrapporna och kasta sig ut i friheten, tvärtom, hon hade utarmats och vant sig vid fångenskapen och mörkret. De flesta hade redan glömt människans en gång absoluta makt över världen – vad hade man för glädje av den –, medan andra antingen åstundade eller förbannade den. Vem av dessa hade framtiden för sig?

Utanför hördes en tuta och Artiom störtade fram till fönstret. På det lilla torget framför kioskerna stod ett fordon av ytterst ovanligt slag. Han hade förstås sett bilar förut: först i den avlägsna barndomen, sedan på teckningar och fotografier i böcker och nu senast under sin vandring uppe på ytan. Men ingen av dem hade liknat den här. Det var en stor, röd lastbil på sex hjul. Bakom den rymliga förarkabinen med dubbla rader av säten fanns ett stort lastutrymme, utmed sidorna löpte en vit rand och på taket låg en knippe rör. Intill dem blinkade och snurrade ett blått ljus i två runda glasburkar.

Artiom stannade i kiosken och lyste med ficklampan genom fönstret och väntade på svarssignalen. Lastbilens strålkastare blinkade till några gånger och Artiom gjorde sig redo att gå ut, men han hann inte: uppifrån luften kom två stora, svarta skuggor störtdykande, den ena efter den andra. Den första satte klorna i rören på lastbilstaket och försökte lyfta fordonet, men det var för tungt. Just när lastbilen var på väg att lätta från marken brast rören på taket, monstret kraxade ilsket och kastade dem

Skannat med CamScanner

ifrån sig. Det andra odjuret dunsade in i sidan på lastbilen, uppenbarligen i ett försök att välta den.

En dörr for upp och en man i skyddsdräkt och med ett gigantiskt maskingevär i händerna hoppade ut på asfalten. Han lyfte upp pipan i luften, väntade några sekunder tills monstret hade kommit närmare och sköt sedan en salva. Uppifrån hördes ett sårat skri. Artiom slog upp dörren till kiosken och sprang ut. Det andra monstret kretsade fortfarande ett trettiotal meter ovanför honom och förberedde sig på nästa angrepp.

»Snabbt in i bilen!« skrek mannen med maskingeväret.

Artiom rusade mot lastbilen, klättrade in i förarkabinen och satte sig på det breda sätet. Skytten avlossade ytterligare några välriktade salvor, sedan hoppade han upp på fotsteget, svingade sig in och drog igen dörren efter sig. Motorn vrålade till och lastbilen rivstartade.

»Är du ute och matar duvorna?« dånade Ulmans röst, medan ögonen plirade på Artiom genom gasmaskens glas.

Artiom trodde att monstren skulle förfölja dem, men i stället flög de bara ett par varv över fordonet och vände sedan tillbaka till VDNCh.

»De försvarar sitt bo«, förklarade soldaten. »Annars skulle de inte ha angripit brandbilen – det är inte deras skostorlek. Undrar förresten var de har sitt bo?«

Plötsligt förstod Artiom var odjuren hade inrett sitt bo och varför det inte fanns en levande själ kring ingången till VDNCh, tydligen inte ens några svarta.

»Boet finns inne i paviljongen till vår station, ovanför rulltrapporna«, sa han.

»Jaså? Konstigt, de brukar bygga dem högre upp, på hustaken«, sa Ulman. »Det kanske är en annan art... Förresten, ursäkta att vi blev lite sena.«

Med skyddsdräkterna och de enorma vapnen var det ändå ganska trångt i förarkabinen. I baksätet låg ryggsäckar och avlånga väskor. Ulman satt till höger, Artiom i mitten och till vänster om honom, bakom ratten, satt Pavel, Ulmans kamrat från Prospekt Mira.

»Varför be om ursäkt?« sa Pavel. »Det var ju inte vårt fel. Översten hade inte sagt ett knyst om skicket på Prospekt Mira, avenyn alltså, efter Rizjskaja och vidare. Det var som om någon hade gått fram med en jordfräs. Det är ett under att inte hela bron hade rasat. Och ingenstans kunde man gömma sig, det var ju knappt att vi kom undan hundarna.«

Skannat med CamScanner

»Du har inte sett några hundar här?« frågade Ulman.

»Bara hört«, svarade Artiom.

»Vi hann i alla fall kasta en blick på dem«, sa Pavel och vred på ratten.

»Och hur såg de ut?« undrade Artiom.

»Ingen upplyftande syn. De slet av kofångaren och bet nästan sönder ett däck – i farten.« Pavel nickade mot Ulman. »De gav upp jakten först när Petro knäppte ledarhunden med sin Dragunov.«

Det var svårt att ta sig fram: vägbanan var full av skyttevärn och gropar, asfalten hade spruckit upp och färdvägen måste väljas med största omsorg. På ett ställe blev de tvungna att bromsa in för att manövrera förbi en hög med betongklumpar efter en rasad viadukt. Artiom tittade ut genom fönstret med ett hårt grepp om karbinen.

»Den går ju riktigt bra!« berömde Pavel brandbilen. »Och ändå sa man att dieseln skulle ta slut, tänk på dieseln... Äh, våra kemister blandade till något annat. Det är väl därför vi försvarar Polis. Glasögonormar kan ju också behövas.«

»Var hittade ni den?« frågade Artiom.

»Den stod i ett garage, det var något fel på motorn. De hade inte hunnit fixa den till släckningsarbetet, när hela Moskva stod i brand. Nu använder vi den ibland, kanske inte så ändamålsenligt, men den funkar.«

»Aha.« Artiom tittade ut genom fönstret igen.

»Vi har tur med vädret«, sa Pavel, som tydligen var pratsjuk. »Inte ett moln på himlen. Det är bra, då är det fri sikt från tornet, om vi nu kommer upp i det.«

»Jag föredrar tornet framför höghusen«, sa Ulman. »Översten påstår visserligen att det knappt bor någon där, men av någon anledning gillar jag inte ordet ›knappt‹.«

Bilen svängde till vänster och fortsatte fram på en bred, rak gata, som delades av ett grässtråk på mitten. På vänster sida stod en rad nästan oskadade tegelhus, på höger sida kantades vägen av en dyster, svart skog. På sina håll hade mäktiga rötter rivit upp vägbeläggningen och de måste gira.

»Där har vi ju skönheten!« utbrast Pavel förtjust.

Rakt framför dem reste sig tevetornet Ostankino, som med sina dryga femhundra meter sköt i höjden likt en gigantisk klubba som hotade för länge sedan slagna fiender. Det var en fullständigt fantastisk konstruktion, som Artiom aldrig sett maken till i böckerna och tidskrifterna. Na-

Skannat med CamScanner

turligtvis hade styvfadern berättat om det sagolika byggnadsverket, som låg bara två kilometer från deras station, men inte ens efter dessa historier hade Artiom kunnat föreställa sig hur imponerande det var.

Resten av färden satt han med öppen mun och blicken fäst på den förunderliga skapelsen. Det var med en besynnerlig blandning av hänförelse och bitterhet som han slutgiltigt förstod att människan aldrig mer skulle kunna åstadkomma något liknande igen.

»Det fanns hela tiden så nära, och jag visste ingenting...«, mumlade han.

»Det är mycket som man inte har förstått i livet förrän man kommer upp«, sa Pavel. »Fast du vet väl varför din station heter som den gör – VDNCh? Det är en förkortning för ›Utställningen av den nationella ekonomins framsteg‹. Det var en enorm park med utställningspaviljonger och alla möjliga växter och djur. Och en sak ska du veta: ni hade en jävla tur att ›småfåglarna‹ byggde bo i stationsentrén. För det finns några ›framsteg‹ som har blivit så förvildade under röntgenstrålarnas inverkan att man inte ens kan stoppa dem med pansarskott.«

»Fast era vänner fåglarna har de respekt för«, tillade Ulman. »De täcker er, så att säga.«

Båda två började skratta, och Artiom, som inte nändes korrigera Pavel vad beträffade stationsnamnet, vände sig mot tornet igen. När han tittade efter lite närmare märkte han att den gigantiska konstruktionen lutade lite, men uppenbarligen hade den funnit en skör jämvikt och stod fortfarande upprätt. Hur kom det sig att tornet klarade sig när helvetet bröt ut? Grannhusen låg helt eller delvis i ruiner, men tornet sköt fortfarande stolt i höjden mitt i förödelsen, som om en besvärjelse hade skyddat det mot alla bomber och raketer.

»Undrar hur det kunde klara sig...«, mumlade Artiom.

»Man ville väl inte förstöra det«, gissade Pavel. »Det är ju värdefull infrastruktur, trots allt. Förr var det nämligen ännu högre, och på toppen fanns en vass spets. Numera slutar det nästan direkt efter utsiktsplattformen, som du ser.«

»Äh, varför skulle de ha skonat det?« sa Ulman. »De sket ju i allt... Hoppas bara att det inte döljer sig något där som det gjorde i Kreml...«

Bilen passerade genom en grind i det höga järnstaketet och stannade precis vid foten av tevetornet. Ulman tog en karbin med nattsikte och hoppade ner på marken. En minut senare gav han tecken: kusten var

Skannat med CamScanner

klar. Pavel klättrade också ner från förarhytten, öppnade bakdörren och hivade ut väskorna med utrustning.

»Anropet borde komma om tjugo minuter«, sa han.

»Vi försöker ta emot det härnere«, sa Ulman, som hade hittat ryggsäcken med radiomottagaren och börjat montera ihop en lång fältantenn.

Strax därpå vajade en sex meter lång antenn i den lätta nattbrisen. Ulman satte sig vid radion, tog på sig hörlurarna med mikrofon och började avlyssna etern. De väntade i långa minuter.

En skugga av en Pterodaktylus svepte förbi, men efter att ha kretsat ett par varv över dem försvann monstret bakom husen.

»Hur ser de svarta ut egentligen?« frågade Pavel. »Du är ju liksom enda experten på området.«

»Fruktansvärda, kusliga. Som... utochinvända människor«, försökte Artiom beskriva dem. »Raka motsatsen till en människa. Ja, det hörs ju redan på namnet att de är svarta.«

»Det så klart... Men varifrån kommer de? Ingen hade ju hört talas om dem tidigare. Vad säger man om dem hos er?«

»Det finns mycket i metron som man aldrig har hört talas om«, sa Artiom i ett försök att leda in samtalet på ett annat spår. »Var det kanske någon som kände till kannibalerna på Park Pobedy?«

»Det är sant«, medgav Pavel. »Man hittade människor med nålar i halsen, men ingen kunde säga vem som låg bakom det. Vad ska man göra? Det är metron! Här sprids alla möjliga fantasier – som Stora masken! Men de svarta, det är en annan sak...«

»Jag har sett den«, avbröt Artiom.

»Masken?« frågade Pavel.

»Tja, åtminstone någonting som liknade den. Kanske ett tåg. Det var enormt stort och tjöt så att det gjorde ont i öronen. Jag hann inte riktigt se hur det såg ut – det nästan flög förbi.«

»Nej, ett tåg kan det inte ha varit... Vad skulle man ha drivit det med? Svamp? Tåg behöver elektricitet. Men vet du vad det påminner om? En tunnelborrmaskin.«

»Varför det?«

Artiom hade hört talas om tunnelborrmaskiner förut, men tanken att Stora masken som gnagde gångar kunde vara en sådan hade inte slagit honom. Och byggde inte hela religionen om Masken på ett avstånds-tagande från alla maskiner?

Skannat med CamScanner

»Du får inte säga något om borren till Ulman och översten – de tycker redan att jag är galen på grund av den«, sa Pavel. »Såhär ligger det till: Förut samlade jag information i Polis, skuggade spioner, kort sagt, sysslade med sabotörer och interna hot. Och en gång stötte jag på en gubbe som hävdade att det i ett litet hörn av metron, i tunneln utanför Borovitskaja, brukade höras ett larm, som om en borrmaskin var i farten bakom väggen. I vanliga fall hade jag förstås avfärdat gubben som en knäppgök, men han hade arbetat vid metrobygget och kunde sin sak.«

»Och vem hade behov av att gräva där?«

»Ingen aning. Gubben svamlade om några skurkar som ville gräva en tunnel till floden för att spola bort hela Polis, och han skulle ha tjuvlyssnat på deras planer. Jag informerade genast alla ansvariga instanser, men det var ingen som trodde på mig. Så jag gav mig ut efter gubben för att presentera honom som vittne, men så typiskt, plötsligt var han som uppslukad av jorden. Kanske var han bara en provokatör. Fast kanske« – Pavel sneglade försiktigt mot Ulman och sänkte rösten – »kanske hade han verkligen hört att officerarna grävde i hemlighet. Och så passade de på att begrava honom på samma gång, för att han inte skulle sticka näsan i blöt igen. Nå, sedan dess har jag fått den där idén om borrmaskinen på hjärnan, och därför betraktar de mig som ett psykfall. Jag behöver bara öppna munnen, så gör de sig lustiga över mig på grund av borren.«

Han tystnade och kastade en forskande blick på Artiom: Hur reagerade han på historien? Artiom nickade vagt, som om han ville säga: Varför inte?

»Det hörs inte ett piss i etern!« sa Ulman som närmat sig. »Mottagningen är för dålig härnere. Vi måste högre upp – Melnik är antagligen för långt bort.«

Artiom och Pavel började genast att packa sina saker. Ingen ville fundera på andra orsaker till tystnaden. Ulman monterade ner antennen, packade ner radiomottagaren i ryggsäcken, hivade upp maskingeväret på axeln och traskade i väg mot den inglasade entrén, som låg bakom en av tornets enorma stöttepelare. Pavel gav Artiom en stor väska, tog själv en ryggsäck och prickskyttegeväret och följde efter Ulman.

Inne i entrén var det tyst, smutsigt och tomt: det syntes tydligt att folk hade flytt i panik för att aldrig mer komma tillbaka. Månen tittade in genom de skitiga fönsterglasen och lyste upp omkullvälta bänkar och förstörda biljettkassor, en vaktkur med en kvarglömd skärmmössa, de

Skannat med CamScanner

rostiga vändkorsen vid ingången och schablonmålade anvisningar och varningar för tornets besökare.

De tände sina ficklampor och efter en stunds sökande fann de dörren till trappan. Hissarna som förr i tiden hade transporterat människor hela vägen upp på mindre än en minut stod stilla på bottenvåningen med dörrarna hjälplöst gapande som käken på en paralytiker.

Nu väntade det svåraste: Ulman förklarade att de måste gå mer än trehundra meter upp i tornet.

De första tvåhundra trappstegen gick lätt, tyckte Artiom, under de senaste veckornas vandringar genom metron hade benen trots allt vant sig vid tunga packningar. Vid trehundrafemtio steg började han förlora känslan av att han rörde sig framåt. Spiraltrappan fortsatte obönhörligt uppåt och det syntes ingen skillnad mellan våningarna. Inuti tornet var det fuktigt och kallt, blicken fick inget fäste på de nakna betongväggarna, även om fåtalet dörrar som de passerade stod på vid gavel och gav fri sikt över övergivna kontrollrum.

Efter femhundra trappsteg beordrade Ulman en första rast, och nu märkte Artiom hur trött han var i benen. Ulman tillät endast fem minuters vila, då han var rädd att missa tidpunkten för stalkerns anrop.

Efter åttahundra trappsteg tappade Artiom räkningen. Benen var blytunga och vägde säkert tre gånger så mycket som när de påbörjade uppstigningen. Det svåraste var att lyfta fötterna från golvet – de drogs tillbaka som magneter. Svetten rann ner i ögonen, de grå väggarna flöt samman till en dimma och de lömska trappstegen började haka fast hans kängor. Han kunde inte stanna och vila: bakifrån hördes Pavels ansträngda flåsningar, och han bar ju dubbelt så mycket som Artiom.

En kvart senare fick de vila igen. Även Ulman verkade helt slut, hans bröstkorg hävde sig i tunga andetag under den formlösa skyddsdräkten och han stödde sig mot väggen med händerna. Han plockade fram en fältflaska med vatten ur ryggsäcken och räckte den först till Artiom. I gasmasken fanns en ventil, där man kunde sticka in en slang att suga vatten genom. Artiom var medveten om att de andra var lika törstiga som han, men kunde helt enkelt inte slita sig från gummislangen förrän han tömt halva flaskan. Sedan sjönk han till golvet och slöt ögonen.

»Kom igen, nu är det inte långt kvar!« ropade Ulman.

Han hjälpte Artiom upp på fötter, tog hans väska, kastade den över axeln och fortsatte upp.

Skannat med CamScanner

Hur lång den sista biten var kunde Artiom inte säga. Trappstegen och väggarna flöt samman till en grumlig helhet, månljuset som föll in genom de smutsiga fönstren såg ut som skimrande moln och han roade sig en stund med att följa deras olika skiftningar. Blodet dunkade som en slägga mot tinningarna, den kalla luften bet i lungorna, och trappan vägrade helt enkelt att ta slut. Några gånger snubblade han och föll, men hans kamrater hjälpte honom upp och drev honom vidare.

Varför gjorde han det här?

För att livet i metron skulle gå vidare?

Ja.

För att man skulle fortsätta odla svamp och föda upp svin på VDNCh, för att hans styvfar och Zjenjas familj skulle få leva i fred, för att för honom okända människor skulle återvända till Aleksejevskaja och Rizjskaja, och för att handeln på Belorusskaja inte skulle upphöra. För att brahmanerna skulle promenera vidare i sina dräkter genom Polis och vända sina boksidor i sökandet efter den gamla kunskapen och föra den vidare till kommande generationer. För att fascisterna skulle bygga sitt Rike, gripa sina rasfiender och tortera dem till döds. För att Maskens folk skulle fortsätta kidnappa andras barn och äta upp de vuxna, och för att kvinnan på Majakovskaja skulle fortsätta sälja sin son, så att de fick mat på bordet. För att råttävlingarna på Paveletskaja inte skulle upphöra och kämparna i brigaden fortsätta med sina lustiga dialektiska diskussioner och överfall på fascisterna. Och för att tusentals människor i hela metron skulle andas, äta, älska varandra, ge liv åt sina barn, skita och sova, drömma, kämpa, döda, hänföras och bedragas, filosofera och hata, och för att var och en skulle få tro på sitt paradis och sitt helvete...

För att livet i metron, detta meningslösa och utsiktslösa, upphöjda och ljusfyllda, smutsiga och sjudande, oändligt mångskiftande och just därför så fängslande och vackra mänskliga liv, skulle fortsätta.

Han tänkte på detta och det var som om någon hade vridit på en nyckel i hans rygg, så att han hela tiden fick kraft till nästa steg, sedan ännu ett och ännu ett. Tack vare detta fortsatte han att röra på benen, trots utmattningen.

Och plötsligt slutade trappan. De lade sig raklånga på golvet i en bred korridor som gick runt hela tornet. Innerväggen var marmorklädd, så Artiom kände sig genast som hemma, medan ytterväggen... Den var gjord helt av glas och utanför fanns bara himmel. Långt, långt därnere

Skannat med CamScanner

låg ett hav av pyttesmå hus, kvarter kringskurna av gator, svarta fläckar av parker, enorma bombkratrar och enstaka skyskrapor som sköt upp ur marken...

Här hade man utsikt över hela staden, vars gråbleka massa sträckte sig ända bort till den mörka horisonten. Artiom satt på golvet med ryggen mot väggen och såg på Moskva och den svagt rosafärgade gryningshimlen.

»Artiom!« Ulman skakade honom på axeln. »Sitt inte där. Kom och hjälp till i stället.«

Soldaten gav honom en kabelrulle, men Artiom såg bara oförstående på honom.

»Skiten fungerar inte härinne«, sa Ulman och pekade på antennen som låg på golvet. »Så vi får försöka med fönsterkarmen i stället. Därborta är dörren till den tekniska balkongen, som finns en våning under oss. Utgången vetter mot Botaniska trädgården. Jag stannar här vid radion, medan ni går ut. Pasja vecklar ut antennen, och du jordar den. Och raska på, det har redan börjat ljusna.«

Artiom nickade. Nu mindes han varför han var här och det gav honom en ny skjuts. Någon vred om den osynliga nyckeln i ryggen och fjädern spändes. Det var inte långt kvar till målet. Han tog kabelrullen och gick mot balkongdörren.

Dörren gav inte efter och Ulman måste krossa glaset med en automatsalva. Genast slog en vindby emot dem, och den var så stark att de nästan tappade balansen. Artiom gick ut på balkongen, som omgavs av ett högt järngaller.

»Då så, se om du kan hitta dem.« Pavel räckte honom en fältkikare och pekade ner mot parken.

Artiom höjde kikaren mot ögonen och svepte mållöst med blicken över staden som bredde ut sig, tills Pavel visade honom på det rätta stället.

Botaniska trädgården och VDNCh hade vuxit ihop till en enda mörk, ogenomtränglig snårskog, där utställningspaviljongernas flagnade, vita kupoler och tak stack upp. I den täta urskogen fanns endast två gläntor: en smal stig mellan de största paviljongerna (»Huvudallén«, viskade Pavel ängsligt) och »det«.

Mitt i Botaniska trädgården bredde ett stort kalhygge ut sig, det var som om till och med träden ryggade tillbaka inför det gåtfulla såret. Det var en sällsam och frånstötande syn: kanske ruiner, kanske ett gigantiskt,

Skannat med CamScanner

livgivande organ, som pulserade och skälvde över en yta på några kvadratkilometer.

Himlen hade börjat anta en morgonrodnad och den kusliga bölden syntes allt tydligare: det var en levande hinna, som täcktes av fina ådror, och ur dess kloakliknande öppningar kom svarta figurer krypande som flitiga små myror... Ja, just som myror, för denna livmoder till stad påminde Artiom om en enorm myrstack. Och en av myrstigarna – det såg han tydligt nu – ledde till en avsides belägen rotunda, som på pricken liknade entréhallen till metrostationen VDNCh. De svarta figurerna strömmade mot entrén och försvann in i byggnaden. Deras fortsatta väg kände Artiom bara alltför väl.

De bodde verkligen precis i närheten och kom inte från någon avlägsen plats. Det innebar att de faktiskt kunde förinta dem, helt enkelt förinta dem. Nu hängde allt på Melnik. Artiom suckade lättat. Av någon anledning mindes han mardrömmarnas svarta tunnel, men han skakade på huvudet och började rulla ut kabeln.

Balkongen gick runt hela tornet och den fyrtio meter långa kabeln räckte inte hela varvet. De fäste ändan i järngallret och återvände in i tornet.

»Jag har den! Jag har signalen!« ropade Ulman glatt när han fick syn på dem. »Vi har kontakt! Översten svär och frågar var vi har hållit hus.« Han tryckte hörlurarna mot öronen, lyssnade och fortsatte: »Han säger att det är bättre än han hade hoppats, de har hittat fyra anläggningar, allt i toppskick, inoljat och täckt med presenningar... Han säger att Anton är en klippa, han fixar alltihop. De är snart redo. Vi behöver bara ge dem koordinaterna. Han hälsar till dig, Artiom!«

Pavel vecklade ut en stor karta, som delade in staden i små kvadrater, tittade i fältkikaren och började diktera koordinaterna, som Ulman upprepade i radions mikrofon.

»Vi plattar till själva stationen också, för säkerhets skull«, sa Pavel, tittade på kartan och rabblade ytterligare några siffror.

»Sådär, det var allt, nu ska de bara rikta raketerna.« Ulman tog av sig hörlurarna och kliade sig i huvudet. »Det tar ett tag, din raketkille måste ju göra allting själv. Men inga problem, vi väntar...«

Artiom tog fältkikaren och gick ut på balkongen igen. Det var något som drog honom till den vidriga myrstacken, en obegriplig, tryckande känsla, en knappt märkbar och obeskrivbar smärta, som om det låg en

Skannat med CamScanner

tyngd över bröstet som hindrade honom från att andas. Återigen såg han den svarta tunneln – och plötsligt så klart, tydligare än han någonsin sett den i sina mardrömmar. Men nu behövde han inte vara rädd: snart skulle de svarta inte kunna hemsöka honom i drömmarna längre.

»De har startat!« vrålade Ulman. »Med hälsning från översten! Nu grillar vi de svarta hororna!«

Och just i det ögonblicket försvann staden under fötterna på Artiom, himlen sjönk ner i en svart avgrund, glädjeropen bakom ryggen på Artiom tystnade – och kvar blev endast den tomma, svarta tunneln, genom vilken han så många gånger hade gått någon till mötes... men vem?

Tiden saktade in och stannade.

Han plockade upp cigarettändaren ur fickan och tände den. En liten, lustig låga sprang fram, började dansa över ventilen och lyste upp den närmaste omgivningen.

Artiom visste vad han skulle få se och förstod att han inte behövde bli rädd, därför lyfte han helt enkelt huvudet och såg in i de stora, svarta ögonen utan vare sig pupiller eller ögonvitor. Och hörde det:

»Du är den utvalde!«

Världen vändes ut och in. På bråkdelen av en sekund skådade han i dessa avgrundsdjupa ögon svaret på allt som han tidigare funnit obegripligt och oförklarligt. Svaret på alla hans tvivel, all tvekan, alla frågor.

Och svaret var ett helt annat än han trott.

Artiom hade slukats av den svartes blick och såg plötsligt världen med hans ögon.

Ett framväxande nytt liv, tusentals olika förnuftsväsen vars gränslösa tankar bildade en enda stor helhet...

Elastisk svart hud, som skyddade mot det farliga solljuset och gjorde det möjligt att uthärda såväl hettan i solen som vinterkölden i januari. Tunna, böjbara medvetandetentakler, som både kunde smeka en älskad varelse och bita en fiende. Absolut oemottaglighet för smärta...

... De svarta var den förstörda skapelsens sanna krona, en fågel Fenix som rest sig ur mänsklighetens aska. Och de ägde ett förnuft – ett vetgirigt, levande förnuft, men tyvärr så olikt människans att de inte haft någon möjlighet att få kontakt. Förrän nu – genom Artiom.

Med de svartas ögon såg han människorna: dessa förbittrade, smutsiga bastarder, som jagats ner under jorden, som spottade eld och bly och förintade de utsända parlamentärerna som kom med de svartas freds-

Skannat med CamScanner

budskap – men människorna slet den vita flaggan ur deras händer och slog en påle genom deras strupar.

Sedan erfor Artiom de svartas växande förtvivlan över omöjligheten att upprätta en förbindelse, att uppnå ömsesidig förståelse, ty i djupen, i de understa gångarna satt oförnuftiga, förvildade odjur, som hade förintat sin värld, men fortsatte att kriga mot varandra. De skulle snart dö ut om man inte kunde återanpassa dem. De svarta gjorde ett nytt försök att räcka människorna en hjälpande hand, men återigen bet de tillbaka med sådant hat att man nu blev oroliga. Och så uppstod de svartas önskan att göra sig av med dessa galna, men djävulskt sluga hundar – innan det blivit för trångt i deras underjordiska gångar och de vällde upp till ytan igen.

Men hela tiden fortsatte de sitt förtvivlade sökande efter åtminstone en människa som kunde bli en tolk, en bro mellan de båda världarna, som kunde översätta betydelsen av de båda sidornas beteende och behov, någon som förklarade för människorna att de inte behövde vara rädda och som hjälpte de svarta att tala med dem. För det fanns ingenting som människorna och de svarta måste dela på. De var inga konkurrerande arter, utan två organismer som av naturen var förutbestämda att leva i symbios. Och tillsammans – med människans kunskaper i teknik och den förgiftade världens historia, med de svartas förmåga att motstå dess faror – kunde de lyfta upp mänskligheten till en högre nivå och den avstannade Jorden skulle återigen börja snurra runt sin axel. Ty de svarta var också en del av mänskligheten, dess nya gren som vuxit fram i ruinerna efter megastaden som förstördes i kriget.

De svarta var ett resultat av det sista kriget, de var barn av den här världen och bättre anpassade till de nya spelreglerna. Likt så många andra varelser som uppstått efter kriget ägde de utöver människans vanliga sinnesorgan även en medvetandetentakel.

Artiom erinrade sig det gåtfulla larmet i rören, vildarnas hypnotiska blick, den vämjeliga massan i hjärtat av Kreml som attackerade medvetandet... Människan stod maktlös inför denna påverkan på förnuftet, men de svarta var som skapta för att bekämpa det. Men även de behövde en partner, en bundsförvant... En vän. Någon som hjälpte dem att upprätta kontakt med deras blinde och döve bror – människan.

Och så började den långa, tålmodiga jakten efter Medlaren. Till slut kröntes den med framgång, ty tolken, den utvalde, var funnen. Men innan

Skannat med CamScanner

man kunde kontakta honom var han plötsligt försvunnen. »Den stora tentakeln« sökte honom överallt, närmade sig några gånger för att ta kontakt, men även han blev rädd och flydde. Den måste stödja och undsätta honom, hejda honom och varna för faror, driva honom vidare och leda honom hem, till den plats där förbindelsen med honom var som renast och starkast. Till slut började kontakten stabiliseras: varje dag, ibland flera gånger, lyckades den närma sig den utvalde, och då tog han ännu ett försiktigt steg mot insikten om sin uppgift. Sitt öde. Det hade alltid varit hans förutbestämmelse – och det var trots allt han och ingen annan som visade de svarta vägen in i metron, till människorna.

Artiom ville ställa en fråga som oroade honom: Vad hade hänt med Hunter? Men den tanken försvann i virveln av alla osannolika intryck, och hur han än försökte hålla kvar den, drunknade den i malströmmen av förnimmelser och försvann utan ett spår. Ett ögonblick senare hade han glömt vad det var han ville veta.

Nu fanns det inte längre någonting som avledde honom från det viktigaste, och han öppnade återigen sitt förnuft för deras…

… och genast stod han på gränsen till insikten om något utomordentligt viktigt. Den känslan hade han erfarit precis i början av sin vandring, när han satt vid lägerelden utanför Aleksejevskaja. Den var exakt densamma: denna tydliga känsla av att kilometrarna av tunnlar och veckorna av irrfärder på nytt hade lett honom till en lönndörr, som han bara behövde öppna för att erfara universums alla hemligheter och höja sig över de arma människorna som hade inrättat sin lilla värld i den motspänstiga, kalla jorden. Han hade kunnat öppna dörren redan den gången, och alla hans vidare vandringar hade varit överflödiga. Men då hade han råkat på dörren av en tillfällighet, kikat in genom nyckelhålet och ryggat tillbaka, skrämd av vad han hade sett. Men nu tvingade den långa resan honom att rycka upp dörren utan att tveka och ställas inför det absoluta vetandets ljus som strömmade ut. Och som ljuset bländade honom: ögonen var ett klumpigt instrument, som enbart dög för dem som aldrig sett något annat i sitt liv än tunnlarnas sotiga valv och stationernas skitiga granit.

Artiom behövde bara ta emot handen som sträcktes ut mot honom – den var kanske skrämmande och ovanlig med sin svarta, glänsande hud, men den tillhörde utan tvivel en vän. Och då skulle dörren öppnas. Och allt skulle bli annorlunda. Framför dem bredde nya, oändligt vida hori-

Skannat med CamScanner

sonter ut sig, härliga och vackra. Hans hjärta fylldes av glädje och beslutsamhet, och det enda smolket i bägaren var att han inte hade förstått det tidigare, att han hade jagat bort vänner och bröder, som längtade efter honom, som räknade med hans hjälp, hans stöd, eftersom han var den ende i hela världen som kunde göra detta.

Han lade handen på dörrhandtaget och tryckte ner det.

Hjärtat hos tusentals svarta tog ett språng av glädje och hopp.

Mörkret framför hans ögon skingrades och när han återigen tittade i kikaren såg han att de hundratals svarta figurerna hade stannat till därnere på marken. Det kändes som om alla tittade på honom, oförmögna att tro att det efterlängtade undret hade skett och att det meningslösa brödrakriget var över.

I samma sekund tecknade den första raketen blixtsnabbt ett spår av eld och rök över himlen och slog ner mitt i de svartas stad. Och strax därpå skar ytterligare tre projektiler upp det rodnande himlavalvet.

Artiom rusade in i tornet, i hopp om att beskjutningen fortfarande kunde stoppas med en order, en förklaring... Men han sjönk genast ihop på golvet, för han förstod att det redan var för sent.

En brandgul flamma dränkte »myrstacken«, ett massivt moln slog upp, nya explosioner omringade den från alla håll, och stacken svällde upp och imploderade, med en sista trött suck i dödsögonblicket. Platsen sveptes in av den tjocka röken från brinnande träd och kött. Från himlen fortsatte raketerna att falla och varje död blev till ett bittert styng av smärta i Artioms själ.

Han sökte förtvivlat i sitt medvetande efter åtminstone ett spår av den närvaro som nyss hade fyllt honom med värme och behag, en närvaro som burit med sig ett löfte om att befria honom och hela mänskligheten och ge ny mening åt tillvaron... Men det var borta. Medvetandet var som en övergiven tunnel i metron, vars fullkomliga tomhet inte gick att urskilja på grund av det totala mörkret. Och Artiom förstod till fullo att det aldrig mer skulle tändas ett ljus, med vars hjälp han kunde lysa upp sitt liv och finna sin väg.

»Vilket härligt grillparty, va? Det här borde lära dem en läxa!« utbrast Ulman och gnuggade händerna. »Men... Artiom, hur är det fatt? Artiom?«

Hela Botaniska trädgården och VDNCh hade förvandlats till ett fruktansvärt eldhav, enorma pelare av tjock, svart rök steg lojt mot höstthim-

Skannat med CamScanner

len och monsterbrandens blodröda sken blandades med den uppgående solens milda strålar.

Artiom drabbades av akut andnöd. Han slet av sig gasmasken och tog ett djupt andetag av den bittra, kalla luften. Sedan torkade han sina tårar och utan att svara på kamraternas tilltal började han gå nerför trappan.

Han återvände till metron.

Till sitt hem.

Skannat med CamScanner

ORDFÖRKLARINGAR

Skannat med CamScanner

Skannat med CamScanner

12 · *Filjovskajalinjen* . . . Metrolinje 4, mellan stationerna Krylatskoje och Aleksandrovskij Sad.

14 · *Serpuchovsko-Timirjazevskaja-linjen* . . . Metrolinje 9, mellan stationerna Altufjevo och Bulvar Dmitrija Donskogo.

17 · *VDNCh* . . . Uttalas »ve-de-en-cha«. Förkortning för »Utställningen av den nationella ekonomins framsteg«, en gigantisk utställningspark som öppnades 1959. I över åttio paviljonger, varav många är synnerligen praktfulla, presenterades på en yta om 200 000 m² samtliga branscher i den sovjetiska ekonomin, bland annat djuruppfödning som till exempel svinfarmer. Metrostationen i närheten bär samma namn.

20 · *Prospekt* . . . Med ordet »prospekt« benämns på ryska viktiga huvudgator och avenyer. Den mest kända av dem alla är Nevskij Prospekt i S:t Petersburg. I Moskva finns till exempel Leningradskij Prospekt, som går från centrum till flygplatserna Sjeremetievo-1 och -2.

22 · *Stationerna återfick sina gamla sovjetiska namn* . . . Många metrostationer har fått nya namn, somliga till och med flera gånger. I synnerhet efter Sovjetunionens fall 1991 ombenämndes ett stort antal stationer, gator, torg och orter, vars namn förknippades med det fallna imperiet. Några exempel på stationer som fick nya namn:

Dzerzjinskaja → *Lubjanka*: Feliks Dzerzjinskij (1877–1926) grundade den fruktade hemliga polisen Tjekan, sedermera omdöpt till bl. a. NKVD och KGB. Över stationen ligger det ökända Lubjanka, säkerhetstjänstens högkvarter. När Dzerzjinskijtorget 1990 återfick sitt ursprungliga namn Lubjankatorget ändrades namnet även på metrostationen.

Kirovskaja → *Tjistyje Prudy* (De rena dammarna): Sergej Kirov (1886–1934) var partichef i Leningrad och anhängare till diktatorn Josef Stalin, som emellertid lät mörda honom den 1 december 1934. Mordet utnyttjades som förevändning för omfattande utrensningar inom kommunistpartiet. År 1990 döptes stationen om efter en damm i närheten. Det var Aleksandr Mensjikov (1673–1729), en av tsar Peter den stores fältmarskalker, som först lät rena vattensamlingen, som på den tiden endast var en stinkande kloak, och gav den namnet De rena dammarna.

Prospekt Marksa → *Ochotnyj Rjad*: Gatan som stationen fått sitt namn efter är i sin tur uppkallad efter Karl Marx (på ryska: »Marks«). Efter Sovjetunionens fall återfick stationen sitt historiska namn. Ochotnyj Rjad (ung. »Jägarraden«) påminner om

Skannat med CamScanner

att det på 1600-talet fanns en marknad för vilt och fågel i närheten.

22 · *denna skamlöst stulna Leninslogan*... Anspelar på ett berömt citat av Vladimir Iljitj Lenin (1870–1924), rysksovjetisk politiker och ledare för bolsjevikpartiet, som grep makten i oktober 1917. Lenincitatet lyder: »Kommunism – det är sovjetmakt plus elektrifiering av hela landet« – och syftade till att man behövde modernisera det efterblivna Ryssland genom att utveckla industrin.

23 · *Mausoleet*... En byggnad på Röda torget utanför Kreml, där Lenins mumifierade kropp ligger i en upplyst glaskista. Ett team av vetenskapsmän sköter konserveringen av det berömda liket.

23 · *Aleksandr Matrosov*... En sovjetisk hjälte från andra världskriget (som i Ryssland kallas Stora fosterländska kriget). Under ett angrepp mot tyska ställningar kastade han sig framför den tyska bunkerns skottglugg och gjorde det möjligt för kamraterna att erövra den.

24 · *Biblioteka imeni Lenina*... Leninbiblioteket, det ryska statsbiblioteket, fram till 1992 »Sovjetunionens statliga Leninbibliotek«, är med över 42 miljoner medier Europas största bibliotek och det näst största i världen, efter Library of Congress i Washington DC. Framför ingången till biblioteket står en staty som föreställer författaren Fjodor Dostojevskij (1821–81). Biblioteket har en egen metrostation, Biblioteka imeni Lenina (ordagrant: Biblioteket vid namn Lenin).

24 · *Arbat*... En av de äldsta gatorna i Moskvas centrum med historiska byggnader, kaféer och butiker. En gång berömd för att vara en samlingspunkt för intellektuella, numera en välbesökt turistattraktion.

25 · *bygga kommunismen på en linje*... Åsyftar ett citat av Josef Stalin (1878–1953). Den sovjetiske diktatorn insåg att den ryska revolutionen inte skulle leda till världsrevolution och propagerade efter Lenins död 1924 för att man skulle bygga »socialism i ett land«. Med hjälp av den strategin kunde han utmanövrera partiets vänsterflygel och dess främste representant, Lev Trotskij (1879–1940), som på Stalins order mördades med en ishacka i Mexiko.

35 · *Mytisjtji*... Medelstor industristad i Moskvas nordöstra utkanter. Där finns fabriken Metromatj, som tillverkar Moskvametrons tåg.

35 · *mittsalen*... Det ryska ordet »zal« betecknar en överdådig stationshall, då en del metrostationer byggdes som »ett palats för folket«.

43 · *Stetjkin*... Eg. Stetjkin APB, en ljuddämpad automatpistol med liten rekyl. Användes bland annat av sovjetiska inrikesministeriets specialstyrkor.

44 · *»Solen stiger över skogen«*... En strof ur den sovjetiska tecknade musikalfilmen *Bremenskije Musykanty* (Bremenmusikanterna), en adaption av bröderna Grimms saga med samma titel. Den här versen sjunger

Skannat med CamScanner

en förälskad trubadur, som längtar efter sin prinsessa.

44 · *Den sanna människan* ... En berömd berättelse av Boris Polevoj från 1946 om den sovjetiske piloten Meresjev, som sköts ner vintern 1942 och under svåra omständigheter lyckades ta sig genom fiendelinjerna och tillbaka till sitt förband. Boken bygger på en sann berättelse om en stridspilot.

57 · *Kaluzjsko-Rizjskaja-linjen* ... Metrolinje 6, mellan stationerna Mytisjtji och Bitsevskij Park.

57 · *försäljningen av dur* ... På ryska betyder »dur« dårskap, idioti, dumhet, och betecknar väl ungefär det tillstånd som man hamnar i om man intar drogen.

62 · *Kachovskajalinjen* ... Metrolinje 11, mellan stationerna Kachovskaja och Kasjirskaja.

74 · *Tverskaja* ... På sovjettiden hette stationen Gorkovskaja, eftersom Gorkijgatan – en av Moskvas huvudgator – ligger ovanför. Gatan är uppkallad efter författaren Maksim Gorkij (1868–1936). År 1990 återfick den sitt ursprungliga namn, Tverskaja, och på samma gång ändrade man namnet på stationen.

77 · *KGB* ... »Komitet Gosudarstvennoj Bezopasnosti« (Kommittén för statens säkerhet, dvs. den fruktade sovjetiska säkerhetstjänsten), efter 1991 omdöpt till FSB, »Federalnaja Sluzjba Bezopasnosti« (Federala säkerhetstjänsten).

78 · *Aleksandrovskij Sad* ... Station uppkallad efter parken med samma namn (Alexanderparken) som ligger utmed Kremls murar och anlades på 1800-talet under tsar Alexander I. På sovjettiden bar stationen länge namnet Kalininskaja.

78 · *Borovitskaja* ... Stationen och torget ovanför är uppkallade efter ett av Kremltornen.

79 · *Arbatsko-Pokrovskaja-linjen* ... Metrolinje 3, mellan stationerna Park Pobedy och Sjtjolkovskaja.

82 · *stationens helige dåre* ... I det gamla Ryssland fanns det heliga dårar som gjorde allt tvärtom. De uppfattades som en påminnelse om den levande tron som omkullkastar alla invanda sanningar.

94 · *Leviathan* ... Ett bibliskt sjöodjur som omnämns i Gamla Testamentet (Job 41, Jesaja 27:1); numera synonymt med stora monster eller varelser.

101 · *grått kamouflagemönster* ... I Ryssland bärs den grå kamouflageuniformen av inrikesministeriets specialpolis, OMON. Därför är den ovanligare än den gröna uniformen som milisen använder.

102 · *Kalasjnikov* ... Michail Kalasjnikov (f. 1919), vapeningenjör, konstruerade 1947 automatkarbin-47, en s. k. kalasjnikov, som finns i flera versioner.

114 · *tämja floden* ... Här avses Neglinnaja, en biflod till Moskvafloden i närheten av Kreml. Redan 1819 avleddes den ner i en tunnel på grund av översvämningsrisken, sedan 1970-talet är den helt överbyggd.

123 · *Kitaj-Gorod* ... Kinastaden. Ett av Moskvas centrala affärskvarter, som

Skannat med CamScanner

gränsar direkt till Röda torget. Redan på 1100-talet fanns det bosättningar här och från 1500-talet hade området en stor betydelse för handeln.

125 · *Makarov* . . . Automatpistol, ersatte Tokarev (se anmärkning till s. 147) som ordonnansvapen i Röda armén.

144 · *Vi är hänförda. Drottningen* . . . Citat ur den berömda romanen *Mästaren och Margarita* av Michail Bulgakov, som i sin tur anspelar på brittiska drottning Viktoria. Efter att ha läst *Alice i underlandet* av Lewis Carroll lär hon ha begärt att få hans övriga böcker, och fick bland annat hans matematiska avhandlingar.

147 · *Tokarev* . . . Eller TT-33, en av Röda arméns pistolmodeller. Ersattes på 1950-talet av Makarov.

152 · *Tagansko-Krasnopresnenskaja-linjen* . . . Metrolinje 7, mellan stationerna Planernaja och Vychino.

155 · *abreker* . . . Kaukasiska motståndskämpar mot den ryska centralmakten.

156 · *ett äkta minnesmärke* . . . Det överdimensionerade »huvudet« är Noginstatyn, en omtyckt mötesplats i metron. Bolsjeviken Viktor Nogin ledde revolutionsgardet i Moskva till seger 1917. På sovjettiden hette stationen också Plosjtjad Nogina, dvs. Nogintorget.

157 · *Han kände sig som hjälten* . . . På ryska »Bogatyr«, en mytisk figur ur den ryska sagan. Bilden av ryttaren som kommer till ödesstenen härstammar troligen från Viktor Vasnetsov eller Ivan Bilibin. Motivet är vanligt i den ryska sagovärlden och återfinns till exempel i »Sagan om Ivan-tsarevitj, eldfågeln och den grå vargen«: »Vid kanten av fältet stod en sten, på vilken han läste: ›Den som rider rakt fram kommer att hungra och frysa. Den som rider till höger kommer att förlora sin häst. Den som rider till vänster kommer att dö, medan hästen överlever.‹ Ivan läste och tänkte efter, sedan tog han vägen till höger . . .«

163 · *Barrikadnaja . . . ett höghus* . . . En av de berömda »sju systrarna«. Så kallades Stalinskraporna i prålig stil, vilka byggdes från mitten av 1930-talet på strategiska platser i Moskva och kom att prägla stadsbilden.

166 · *Besitz stirbt, Sippen sterben* . . . Strof 77 i Hávamál, en dikt i Eddan, som tillkom i västra Norge och på Island år 800–1000.

172 · *Leninskije Gory* . . . »Leninbergen« är en höjd över Moskvafloden i sydvästra Moskva. Efter Sovjetunionens fall återfick den sitt ursprungliga namn: Vorobjovy Gory (Sparvbergen).

179 · *Izvestija* . . . »Nyheterna«. Sovjetunionens och senare Rysslands största dagstidning, vars redaktion befinner sig vid Pusjkintorget, alltså i närheten av metrostationen Pusjkinskaja.

181 · *röda hörn* . . . Eller »vackra hörn« (på ryska: »krasnyj ygol«). I den ryskortodoxa kulturen en bestämd plats, oftast i hemmet, där ikonerna ställdes upp. Man brukade tända en oljelampa eller ett stearinljus intill,

Skannat med CamScanner

när man förrättade sina böner. Traditionen övertogs av bolsjevikerna som inrättade »Leninhörn« på arbetsplatser och myndigheter, där man bedrev propaganda och indoktrinering.

200 · *en Degtiarjov*... Vasilij Degtiarjov (1880–1949) utvecklade olika typer av maskingevär. Här avses den bärbara varianten som var vanlig i hela Sovjetunionen och länderna inom Warszawapakten.

200 · *Karatsiupa*... Nikita Karatsiupa (född 1911, okänt dödsår) var utbildare av vakthundar och en av de bästa gränssoldaterna i Sovjetunionen, åtminstone enligt propagandan. Han påstod ensam ha gripit 467 flyktingar och tilldelades därför utmärkelsen Sovjetunionens hjälte 1965.

206 · *Zamoskvoretskajalinjen*... Metrolinje 2, mellan stationerna Retjnoj Vokzal och Krasnogvardejskaja.

206 · *TT-33*... Även Tokarev, en pistol som användes av Röda armén.

210 · *Hasta la victoria siempre!*... »Kämpa till den slutliga segern!« – så avslutade den kubanske revolutionären Ernesto Che Guevara (1928–67) sitt sista brev till kamraten och sedermera diktatorn Fidel Castro (f. 1926).

210 · *No pasáran!*... »De skall inte passera!« En propagandaslogan från första världskriget, men användes även under spanska inbördeskriget vid inringningen av Madrid 1936, varefter den blev en internationell antifascistisk slogan.

215 · *På grund av tågstationen*... Paveletsstationen, en av åtta järnvägsstationer i Moskva, uppkallad efter staden Pavelets.

217 · *Lunochod-1*... Obemannat sovjetiskt månfordon, som utforskade månytan 1970–71.

217 · *Jag har säkert hamnat i zonen*... I Ryssland kallar man ofta arbetslägren och korrektionsanstalterna för »zonen«.

217 · *en huggkubb... på Röda torget*... Här avses »Lobnoje mesto« (ordagrant: »Pannplatsen«), en rund tribun från 1500-talet, varifrån de ryska tsarerna och kyrkoöverhuvudena talade till folket. Senare användes den även som skampåle och avrättningsplats.

246 · *Ramenki*... En stadsdel i västra Moskva, där även det gigantiska Moskvas statliga universitet ligger. Ramenki är inte minst känd för sin sägenomspunna underjordiska stad, vars skyddsbunkrar i en nödsituation sades kunna härbärgera upp till 20 000 människor.

247 · *vem är skyldig och vad bör göras?*... De båda viktigaste frågorna i den rysk-sovjetiska historien. »Vad bör göras?« är ursprungligen titeln på en roman, skriven i fängelset 1863 av den ryske författaren och samhällskritikern Nikolaj Tjernysjevskij (1828–89). Inspirerad av denna skrev Lenin 1902 sitt viktigaste verk med samma titel. »Vem är skyldig?« är ursprungligen titeln på en roman av den ryske tänkaren och författaren Aleksandr Herzen (1812–70).

249 · *Tjebureki*... Ryska piroger, som

Skannat med CamScanner

ursprungligen härstammar från Kaukasus, med deginbakad fyllning av köttfärs och grönsaker.

249 · *Kalinin Prospekt* . . . Uppkallad efter Michail Kalinin (1875–1946), bolsjevik och sovjetisk statschef. Avenyn som sedan 1990 heter Nya Arbat (Novyj Arbat) var en av 1960-talets viktigaste bostads- och affärsgator i Moskva. Särskilt kända är de 26 våningar höga skyskraporna på ena sidan av gatan, vilka står likt fyra uppslagna böcker på rad.

249 · *Bokens hus* . . . Dom knigi. Moskvas mest kända bokhandel, öppnades 1967. Ligger på Kalinin Prospekt (i dag Nya Arbat), en av sovjettidens viktigaste paradgator.

269 · *oktoberbarnen* . . . Så hette den sovjetiska ungdomsorganisationen Komsomols första nivå. »Oktoberbarn« var man från sju till nio års ålder, vid tio blev man »pionjär«. Emblemet för pionjärorganisationen föreställde Lenins porträtt i en röd stjärna, omgiven av röda flammor.

282 · *S:t Petersburgs metro* . . . När Moskvametron togs i bruk från 1935 påbörjades strax därpå bygget av metron i Leningrad. På grund av kriget färdigställdes den första linjen inte förrän 1955. Petersburgsmetron är mindre, men inte mindre praktfull än den i Moskva. Med ett djup på 50 till 75 meter är metron den djupast liggande tunnelbanan i världen.

287 · *Kristi Frälsares katedral* . . . En av de största ortodoxa kyrkorna i världen och den ryskortodoxa kyrkans viktigaste helgedom. Bygget påbörjades 1839, färdigställdes 1883 och sprängdes på Stalins order 1931, som ett led i en antireligiös kampanj. Marmorplattorna användes till bygget av en metrostation. Återuppbyggdes enligt originalritningarna på 1990-talet och stod färdig år 2000.

287 · *Manegen* . . . En berömd byggnad från 1800-talet. Ursprungligen paradhall för den kejserliga officersryttarskolan, senare utställningskomplex. Den ligger väster om Kreml, intill Aleksandrovskij Sad.

305 · *Trädgårdsringen* . . . Så heter en bred, vältrafikerad ringled runt Moskvas historiska centrum. Byggdes på 1800-talet utmed en gammal befästningsvall och fick sitt namn efter de många boulevarderna och parkerna. Den södra delen löper parallellt med metrons Ringlinje.

306 · *Nya Arbat* . . . Ett annat namn för Kalinin Prospekt.

319 · *en flera hundra meter hög skyskrapa* . . . Här rör det sig om det ryska utrikesministeriets byggnad, en av de »sju systrarna« (se anm. till s. 163).

334 · *Park Pobedy* . . . »Segerparken« anlades 1995 till 50-årsminnet av segern över Nazityskland. Den tillhörande metrostationen (invigd 2003) är med sina 84 meter Moskvametrons djupaste punkt. Den består av två parallella hallar, eftersom man ursprungligen hade planerat att bygga en ny metrolinje, som dock inte har blivit byggd ännu.

352 · *bara Stalinskrapan* . . . Det s.k. »bostadshuset vid Kudrinskajatorget« inte långt från metrostationen

Skannat med CamScanner

Krasnopresnenskaja är en av de »sju systrarna« (se anmärkning till s. 163).

354 · *knackade på sin strupe*... En typiskt rysk gest som går tillbaka till takläggaren Pjotr Telusjkin, som 1830 utan byggnadsställningar reparerade den stormskadade ängeln på toppen av Peter-Paul-katedralen i S:t Petersburg. Legenden berättar att han som belöning fick dricka gratis på stadens alla krogar. Därtill fick han en kejserlig utmärkelse som han bar kring halsen och han behövde bara knacka på den för att bli serverad. Än i dag syftar gesten på att någon har druckit för mycket.

379 · *spetsnaz*... Ett samlingsnamn för ett stort antal specialförband inom den ryska militären, säkerhetstjänsten och inrikesministeriet.

392 · *Sovmin*... Förkortning för »Sovjet ministrov« (Ministerrådet). Här åsyftas Sovjetunionens ministerråd, det högsta exekutiva maktorganet.

405 · *Res dig, stora land*... Sången med stort S i kriget mot Nazityskland. Publicerad som dikt i Izvestija 1941, tonsatt på rekordtid och överförd till fronten per fälttelefon för att stärka truppernas moral.

406 · *Kombat*... En popsång om kriget av det ryska bandet Ljuba. Titeln är en förkortning för »komandir bataljona«, bataljonschef.

409 · *Smertj, Uragan*... Beteckning på ryska raketsystem som består av sammanlagt tolv raketer vardera.

413 · *tevetornet Ostankino*... Ett gigantiskt tevetorn, som byggdes 1963–67 och länge var världens högsta torn (540 meter). Den berömda restaurangen »Sjunde himlen« på 328–334 meters höjd är ett omtyckt utflyktsmål bland Moskvaborna.

422 · *en grupp skulpturer*... I övergången mellan de två grannstationerna står skulpturer av vitryska partisaner från andra världskriget.

427 · *Petjeneg*... Ett effektivt maskingevär med kaliber 7.62 mm.

427 · *Dragunov*... Ett prickskyttegevär, konstruerat av Jevgenij Dragunov (1920–91).

436 · *halvcirkelformig byggnad*... Här åsyftas det berömda, 25 våningar höga lyxhotellet Kosmos (byggår 1979).

439 · *Fosterländska kriget*... Här avses Stora fosterländska kriget, som andra världskriget kallades i Sovjetunionen och senare även i Ryssland.

439 · *phenazepam*... Ett vanligt lugnande medel i Ryssland.

Några ord om Metro-2

Det ryktas än i dag om en hemlig tunnelbana för makteliten som löper parallellt med den vanliga metron, men utan att vara förbunden med den. Den lär ha byggts av KGB under kodnamnet »D-6« på Stalintiden eller under åren efter dennes död 1953. Dess existens har varken bekräftats eller förnekats av säkerhetstjänsten och Moskvametrons administration. Den sägs ha fyra linjer på 50 till 200 meters djup, bland annat mellan Kreml, KGB (i dag FSB) vid Lubjankatorget, regeringsflygplatsen vid Vnukovo-2, en hemlig underjordisk stad i Ramenki och andra strategiska platser i Moskva. *Ola Wallin*

Skannat med CamScanner

Skannat med CamScanner

Skannat med CamScanner